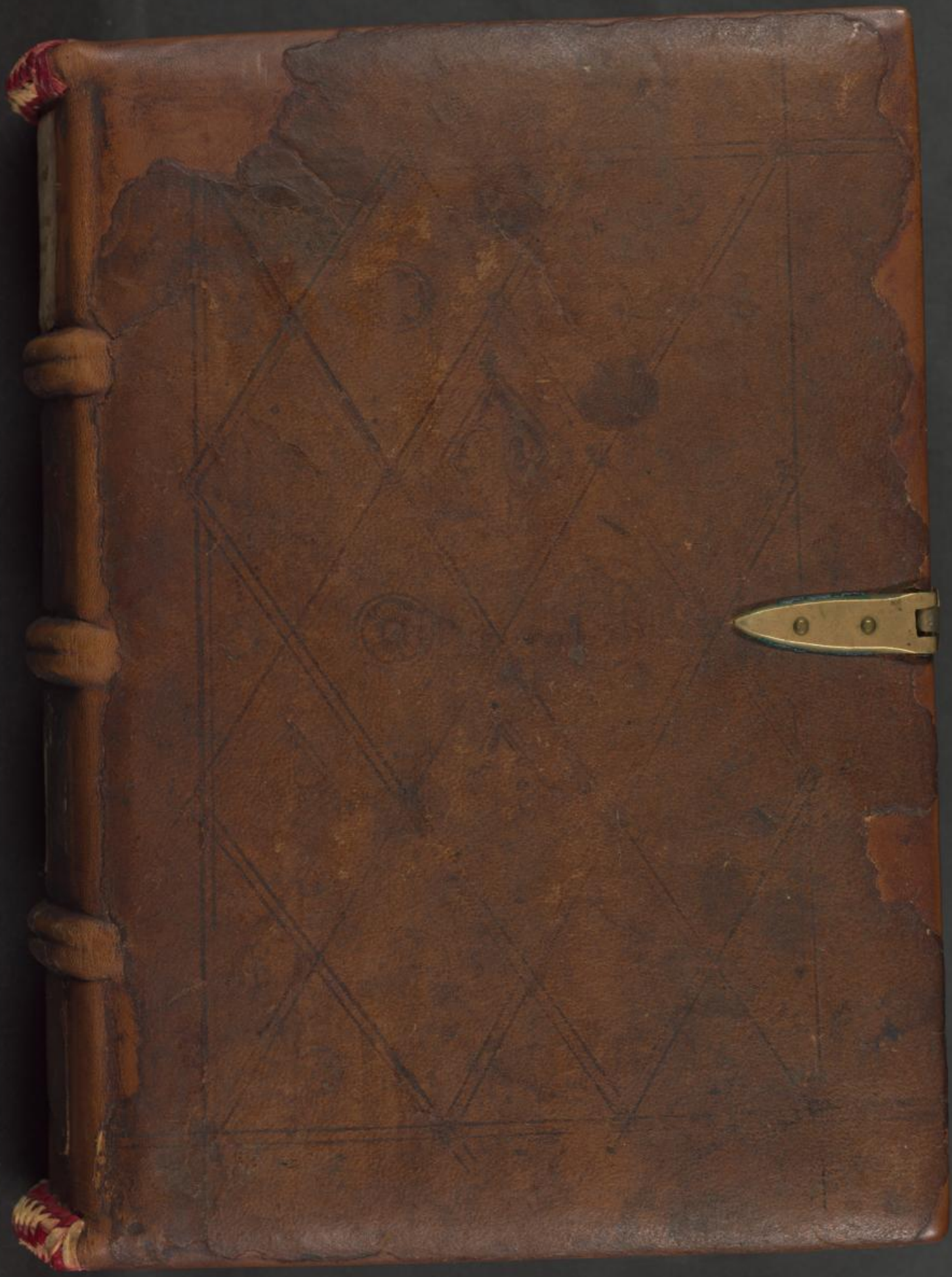

B.G. XVI. 52.

Liber mpli

(B.G. XVI. 52.)

Hs 1761

Liber capli ecclie scī marci in butzbach

Opus tripartitū gersomb
Idem De celebracione missaꝝ ⁊ pollucionib⁹ nocturnis
Idē De pollucione diurna
Idē De sacramētali absolucione
Matheus de cracouia de puritate ꝯsciencie
Dubiū cū solucōe An sacdos teneat diligēt⁹ exāiare
ꝯsciaz suā añ celebracionē.
Gerson De sollicitudine ecclesiastica
Idē de passionib⁹ aie
Idē De modo viuēdi omn⁹
Idē De dūsis materijs cōclusiones morales
Idē de meditacōe cordis
Idē de oracione et eius valore
Idē sup psalmos pemitēciales
Idē De discrecione habenda i spūalib⁹ exercicijs
Opusculū eiusdē ad elucidacionē scolastice misticē theol⁹
Centilogiū eiusdē de ipulsibus
Apologeticū eiusdē
Idē de duplici statu Cenlia dei curatoꝝ ⁊ p̄uilegiatoꝝ
Idem Contra pusillanimitatē cordis
Questio An male loqui de alijs sit pēn.

Xpistianitati suus qualiscūq; zelator. ꝓsperum ad virtutes vicijs depulsis icrementū salubre duxi sequens opusculū triptitū de ꝑceptis. de confessione. & scientia mortis. breuitate qua potui tradere. quatuor ꝑsertū rꝑianor generib? profuturū: Primo sacerdotib? et curatis illitteratis atq; simplicib; q̄ cōfessiones audire debent: Secdo īdoctis q̄busc̄ūq; psonis sc̄laribus aut religiosis. que ecclie solitis sm̄onib? aut ꝑdicacōib?. ꝑ diuinor ꝑceptor noticia intesse nō possūt: Tercio pueris & iuuēibus. qui a rudimētis infācie. circa fidei nostre generalē tenorem & ꝑncipalia pūcta ꝑmit? debent erudiri. Quarto psonis domos dei uł hospitalia loca freqñtantib; & īfirmor sollicitudinē gerentib? Quo circa ad huiꝰ doctrine publicacionē quadruplex psonar stat? debet vigilare: Primo ꝑlati quos inferior curator regimē de ꝓpinquo concernit. q̄bus insup curator ignorācia crassa diuine legis. & īsufficiēs eruditio simplicis populi imputabit in peccatū: Secdo pa-

rentes ꝑ filijs apud scolarū rectores instare deberent. : Tercio domoꝝ dei ⁊ locoꝝ hospitaliū gubnatores ⁊ migrī. : Illi quarto generaliť. qui in verbis á factis et alijs signis alios ad percādum īduerūt. Quiqz ex officio alios docē debuerāt ⁊ id agē negligūt. hij nāqz sumptib? suis et diligencijs. ꝑ hui? aut simiľ doctne publicacionē debēt alioꝝ correccoēz ꝓcurare. Hoc enī agē penitēcia q̄dā est. hoc satisfactio. hoc opus mscdie deo acceptus q̄ elemosina corporalis. Agant igiť p̄nomīati q̄ doctna hec libris īscribať. tabelľ affigať tota vť ꝑ ptes i locaľ cōib?. utpote i ꝓchialib? ecclijs. i scol. in hospitalib?. Tlocis rligios. Deniqz expedies videreť. vt sup hoc fieret a p̄nicipātib? edictū. á q̄ ab ecclie ꝓlatis īdulgē cie conferrenť Actor vēo seip̄m eronerat apud te xp̄ianitatē sāssimā. agat q̄ libz q̄ i te ⁊ de te gloriať qđ bonū eē cognouerit Gloria sit altissio deo. i cui? noie p̄ns aggredior opus ad salutē fideliū aiaꝝ. ordinatū ad erudicōez p̄capue rudis ⁊ p deo te ꝓpli. ⁊ coꝝ q̄bus cōsuetis ecclie ꝓmoīb?

et p̄dic

ꝛ p̄dicatoꝝ mīm? inꝯesse aut īformari
cōcedit: In quo veluti tabella quadā ꝛ
cōpendio breui. tenorē fidei xp̄iane luci
de poterūt īspicere. et diuina p̄cepta p̄-
hibicōesqz ut ex hijs q̄d agere q̄d ve fu-
gere debeāt possint distinctius agnoscē.

Cōtinet aūt p̄ns tr̄atul? capl'a xviij.
quoꝝ quodlibz in duas vl' tres vl' qua-
tuor pticulas cōueniēt' subdiuidi posset

Primū capl'm affirmat mūdum a de-
o fuisse creatū ꝛ q̄ ipe deus vn? sit ꝛ tri-
n? Cur ecīā aut ad quē finē hō creat? sit

Firmissime credendū est ꝛ nullaten?
dubitādum q̄ solū vn? est de? om-
nipotēs. oia sciens. ꝛ oēm p̄fectionē ha-
bens. ī trib? psonis distinctis. que sunt
pater ꝛ filius ꝛ spūs sāct?. q̄ mūdū crea-
uit. ꝛ creatū rḡit ꝛ gubnat sola sua lib-
rima volūtate. ꝛ dignātissima bonitate.

Speciali aūt puidēcia hūanā gubnat
ꝛ dirigit creaturā. dās viris ꝛ mulierib;
aīas īmortales. creās eas tpaliť. tunc
cum eas coꝝpibz īfundit. ꝛ ad ymaginē
et similitudinē suā formās eas. vt creat?
hō suū cōditorē deū cognoscat. diligat.

Qd credū et ad quē hō creat? sit finem

venereē. ⁊ eius p̄ceptis in hac mortali vita obediēs. p opa bona ⁊ meritoria vitā tandē imortalē bēatitudis plenā. in aia ⁊ corpe perpetuo conseq̄tur. ⁊ ita sit bonis angel' sociatus. ⁊ in loco malor angelor siue demonū substituit?. Qui demones ꝑ peccm̄ in has inferiores ptes tre corruerūt. dāpnacōis sententiā sustinētes? Cū q̄bus eciā iustissīe dāpnabūt hoies iiqui diuis p̄ceptis inobediētes. ⁊ more bestiali quasi nō haberent aīam rōnalē suis voluptatib? seruientes: .iii.c.

Qd̄ mcirbat hūanū genus ꝑ trāsgressionē p̄mor parentū.

Sed̄m ap'li oſtendit hūanū genus ꝑ p̄mor parentū trāsgressionem ⁊ peccatū et multiplicē incurrisse miseriam.

Fidei veritate credendū est primos parentes nrōs adam ⁊ euā. quia dē tā nobilem finē cōsequende beatitudis creati fuerant. clausisse paradisi ianuam ⁊ beatitudinis introitū toti sue posteritati generis hūani. : Qm̄ p peccm̄ inobediēcie donū iusticie original'. quadā hereditaria possessiōe ꝑ se ⁊ suis posteris acceptū a deo ipi ꝑditores ꝑdiderūt. : Quo dono gratuito origialis iusticie cōseruato

nos oēs a culpa imunes fuissem?. ⁊ ab
oī miseria famis ⁊ sitis aut infirmitatis
absoluti. ⁊ ab alia qualibz penalitate li-
beri. adeo q̄ oīs alia corpalis creatura
nobis pacifice ſbiecta fuissz. ⁊ tandē absq̄
mortis pena in paradisum fuissem? trās-
lati. hoc aūt dono p̄ peccū p̄mor parentū
vt p̄missū est p̄dito. nos moriēdi necessi-
tatē. et vniuersā quā patinī penā atq̄
miseriā incurrim?. q̄a nascim̄ in pcō ori-
ḡiali. scz inp̄dicte origīal' iusticie carēcia.
cōtra qd̄ peccū tāq̄ ⁊medīū efficax a xp̄o
institutū ē baptismi sacrāmtum. iii c.

¶ Terciū caplm̄ declarat qualit a deo re-
dēpti fuerim?. q̄s ecīā sit ḡneral' tenor
xp̄iane fidei ⁊ credendor a singul'.

Qualit adeo ⁊ redēpti ſuḡ et quis ſit ḡnalis tenor xp̄iane fidei

Omipotēs dn̄s ac pijssim? pater. no-
lēs hūanū ḡen? tot ⁊ tantis ſbiectū
miserijs imeternū perire. et a regno paradisi
in perpetuū exulare. ocurrēte iusticia simul
⁊ misericordia hijs ⁊medīū decreuit adhi-
bere. ¶ Voluit siquidē idē pijssim? pater
vnigenitū filiū suū absq̄ corrupcōe carnē
sumere. ⁊ hoīz fieri. inc̄ intemerate virgi-
nis marie inmaculatū vtez. ¶ Tantaq̄ ⁊

tã mirabil vnio facta est duar natuãr diuine ⁊ hũane in vna psona filij dei. ut vere deus homo diceret̃ ⁊ homo de⁹. ipe est ihũs xp̃us saluator noster piter ⁊ redẽptor. ¶ Qui antea quidẽ a patriarchis ⁊ pphetis denũciatus. nouissime in fine tpm in hac vltã mũdi etate cõceptus et natus. a pastoribus est cognit⁹. a trib⁹ regibus orientis adorat⁹. a symeõe sene ⁊ alijs ꝗmplurib⁹ p̃dicat⁹. ⁊ a beato iohanne baptista demõstrat⁹. ¶ Idẽ de⁹ ⁊ dñs noster iheſus xp̃s circit̃ ãnor triũ spacio legẽ diuinã xp̃ianãqz religionẽ p̃ dicauit ⁊ docuit. eam inumerabilib⁹ miãculis cõfirmãdo. quã ⁊ in scripturis ꝗtuor euãgeliorr nob⁹ p̃ suos mĩstros exhibitam obſuandã eligit. ¶ Ordiãuit isup̃ septẽ sacramẽta ecclia stica. ꝙ sũt baptism⁹. cõfirmacõ. ordo. eukaristia. peitẽcia. nrĩomiũ. vnctio extrema. ¶ Ipe postremo ut nos redimẽt ⁊ saluaret sub põcio pylato supplicio crucis acerbissimã sustinuit passioẽ ⁊ mortẽ. sepult⁹. descendit ad ifernũ. ⁊ tcia die resurgẽs. spacio dierr ꝗdragita. discipl'is suis vcĩta tẽ sue resurrectois declarãs freqz̃ appuit.

ꝛ tandē vidētibꝫ aplis celos ascendēs. se-
det ad prīs dexterā īm excelsū. ventur? est
postremo idē dei filī? ihūs xpūs in fine
nīdi p ignē finiendi. ꝛ īm melī? īmutādi.
iudex genēal' hoīm āctor in aīa ꝛ corpe
rsuscitandor. rēddit? singul' pmia me-
tor. bonis siq'dem celeste regnū phēnis
bītudinis. peccatorib? vero penale sup-
plicium ignis eterni: ¶ Hic ē genēalis te-
nor orthodoxe fidei xpiane. quā firmit'
credē tenet' catholic? q'libet racōe vtēs.
absq; curiositate. pure atq; sincerit'. sine
falsitate ꝛ certitudinalit'. rīecta dubieta-
te ꝛ nolens plus sapē q̄ oportz. sed oc-
currētibus difficultatū dubijs humilit' se
submittat credulitas simpliciū inteme-
rate fidei scē matris ecclesie. sapiētum p̄-
latorū ꝛ doctor ac oīum sanctor ꝛ scār
q̄ in testimoniū hui? īuiolate fidei usq;
ad mortē dimicauerūt.: ¶ Cont' hāc fidem
illibatā gr̄uissime peccāt heretici. scismati-
ci. ydolatre. sortilegi incātatorēs. ꝛ magi-
ci. ceteriq; artib? a lege Dīna phibitis vtē-
tes. aut dēmonū īnuocatorēs. ꝛ genēalit'
q̄ articulos fidei nrē totalit' aut in par-

¶ Quomodo q̄libet
catho. nōē utrū
tenē. ꝛ cōē q̄nāle
tenōem fidei xpi-
ane pfitetur

¶ Cum grauiter
peccant qui pfectā
illibatā fidem

te. palam vl occulte deridēt: Illi ꝓterea
q̄ nō credūt deū omnia iustissime regere
sua librima volūtate. sed pocius asserē-
tes oia nature vl fortūe vl fato subici.
:Preterea malox quēadmodū bonox fina-
lem saluacōez affirmātes: Illi deniqz qui
nostrox actuū īputabilitatē ad mēitū vl
demēitū negāt. q̄ dei ꝓdestinacōez vl re-
pbacōez dicūt opm nrōx tollē libertatē.
Hox silēs cōtra fidē orthodoxā sūt erro-
res īnumēi prędētes ex itellectu supbo.
hūiliare se deo īcusante. á ex falsa phīa
vl poca? melācolia fantastica. á demū ex
voluptuosa carnalitate racōis iudiciū ⁊
affect? pietatē subūtente: ¶ Quartū
capln̄ maifestat q̄d de? nobis obꝑuādū
ꝓcepit enumerans decē ꝓcepta decalogi

De decē ꝑceptis

Si igitur ut m supioꝛib? habitū est
deus optimus atqz iustissim? nos
hoies vltra supraqz irracionales creatu-
ras adeo excellenter cōdiderit ad ymā-
ginem suā. sc̄z dans mēoꝛiam intellectū.
atqz volūtatē. ut cognoscam? eum ꝑuia
mus ⁊ amem? Hisericordissime preterea
redemerit. passionem pro nobis talem

pferendo. qualē nec ipi p delictis nris
sufferre vellem?. pfecto iustissimū est vt
ipi deo fidelit̄ suiamus. tanq̄ subiecti
sup̄mo dño. sicut filij naturales patri le
gittimo ⁊ velut sui ex dominio pcī. tar-
tare. morteq; redēpti saluatori liberalis-
simo. Attento q; nob ei? p̄cepta suāt̄ib?
gloria mercogitabilis ab eodē p̄mittit̄.
transgressorib? vero iestimabilia tormēta
resuant̄ ¶ Cognoscens nichilomi? ipse
pissim? p̄r nrāz fragilitatē ⁊ exiguā po-
tenciā requirit a nobis oīe seruicū q̄d
nō scd̄m iustiae rigorē exigere posset. dedit
q̄n poci? certū numer̄ p̄ceptor̄ quor̄ ob-
suatō sibi sufficiēs eēt. que caā legis de-
calogo cōtinent̄ ¶ Qua propt̄ ad hec p̄-
cepta sciēda ⁊ itelligēda tenet̄ quilibz
p se vl̄ aliū diligēciā apponē p cōsuatōe
vite spūalis quātū pro vite corpalis sus-
tentacione ponēt ⁊ eo maiorē quo imor-
talis aīa est corpe p̄stancior. sine quorū
noticia nullus potest cōuement̄ peccata
vitaē á ab eis rsurgē. ⁊ quor̄ ignorācia
ex desidia pueniens non excusat sed ac-
cusat et cōdempnat. ¶ Sūt aūt hec decem

p̃cepta hijs metis cõprehensa: Vnũ crede deũ. nec iures vane p ipm. Sabbata sãfices. et venẽare prẽs Non sis occasor. fur mechus. testis iniqꝰ. Dicamq; thorũ. res q; caueto tuas: ¶ Quitũ capl'm.

1m p̃cepm

Primũ p̃ceptum est: diliges dñm deum tuũ ex toto corde tuo. ex tota mẽte tua. et ex tota virtute tua. Hoc ẽ nõ voles sacẽ rem q̃mãq; amare plus q̃ deũ ppt̃ qd dei amorẽ p̃das Hoc aũt p̃ceptũ cõueiẽt ab hoie fuat̃ et nõ alit̃ si legem dei et alia p̃cepta opib? impleat ¶ Quisq; enĩ mortalit̃ pctãt p̃ceptũ hoc infringit. qi volũtatẽ suã diuie volũtati oppositũ p̃apienti anteponit. : Spãlit̃ aũt cõtra hoc preceptũ agunt homies ingrati cõtra diuia iudicia et ordinacões aut regimen erga se vel alias creaturas nĩmurantes. quasi nõ esset deus oĩno iustus. bonus. atq; misericors. et totus amabil. atq; desiderabilis. : Illi itẽ qui in foueam despacioĩs seipos p̃apitant p impacienciã. : Illi p̃terea qui vrgente infirmitate aut neressitate aliqua sortilegos consulunt et diuiatores. vtẽtes pocius in

sanctes cõm h̃ p̃cepm suũ

Spem' nũt

scripturis aut breuib? cartulis siue cedu
lis collo suspensis á caracteribz.et alijs
quibuslibz vanis credulitatib?.qi deus
ipe nō essz uszquaqz bonus potens et
sapiens ad eis succurrendū quātum sit
eoz necessitatib? expediens:Faciat igit
homo in necessitate cōstitutus quātū pt
pcurans remediū naturali industria nō
tēptando deū p graue pccm est.aut no-
ua miracula expectando desidcando qz.
Reliquum vero qd nature vires expedat
deo plena fide cōmittat z indubitanc de-
us qui nostit oia.quiqz optim? est illud
qd optimū ē cōmodissimūqz fuerit homī
cōferet:Sepe eq'dem ifirmitas.pauptas.
aut alia quenis tribulacō ē homib? uti-
lior q nimia psperitas.qua facilc abu-
timur.:Sicat namqz pater q'd filio prosit.
magister qd discipulo cōuenat.et medi-
cus pacienti de remedio cōpetenti nouit
melius puidere.:Peccant insup cōtra
pceptū hoc illi q' mūdano quodā timore
irrisoz aut oblocutoz verba formidātes
diuinis pceptis obedire verentur.Qua
pter etiam gussīe peccant huiusmodi

irrisores. psonas diuino ſuicio deditas
in ſtatu religionis. virginitatis aut viduitatis cōſtitutas. aut ſtudio theologie deputatas affectiōe carnali a bono opere retrahētes. Hoc rursus p̄cepto nob̄ p̄cipitur honor & reuerencia ſās exhiberi. ſpecialit̄ virgini marie. & bono āgelo cuſtodi ñro. vt nichil turpe ipō vidente & p̄ñte faciam⁹. qđ p̄ñtibus hominib⁹ agē refutaemus: Deniq; ſcōr reliquias. loca ſcā & btōr ymagines debem⁹ venerari. nō p ipis ſz qr videndo eas honorē impēdim⁹ rebus rp̄ñtatis p eas iuxta ritū ſcē ñris ecclesie. alioqn peccatū ydolatrie cōmittitur ymaginē ſcām ſe adorādo. credendo ipam ymaginem pulchrā ſū turpem nouam aut veterem plus aliqđ habere virtutis & q̄tquā numīs includere ul̄ diuīnitatis. : Huic p̄cepto plurimū otrariat̄ nimius honor dñis temporalibus aut magnatib⁹ adulacōe ſiue malo aliquo fine exhibitus: Omnis ecia ſimulacio vl̄ ypocriſ ad ināne gloriam hominū aut fallacem deceptōem ordinata. : Immoderatus item amor parentū erga filios.

et generalit auri ⁊ argenti. ⁊ alicui? creature. sic q; homo ibi sistat ⁊ in eis cōfidē cā ponat Non enī hec oīa ab infernali morte nos poterūt liberare. sol? quippe de? ē verus ⁊ fidel amicus q m extrema necessitate opē p̄stare potest. Hñ ⁊ super omnia cōfidēt cū cordis sinceritate honorari debet. adorari ⁊ diligi. ⁊ ℔

℔ertū caplm̄ ē de secūdo p̄cepto. vi c

Secūdū p̄ceptū est: Nō iurabis p nomē dei tui iuanū ⁊ sine causa. Cōtra p̄ceptū hoc p̄nicialit agūt. qui sciēt qđ falsū esse credūt iurant. piuriū cōmittendo. Valde nāq; hoc graue peccatū est cū deus assūatur tanquā testis falsitatis. ⁊ qui artificiose iurat falsum. artificiose deierat. quāq̄m enī p̄ro loco ⁊ tpe conuenienter veritas possit subticeri. nō tamen dia falsum sciēter et periurium cōmitti. : Peccant eaq; grauiter contra p̄ceptum hoc qui turpia faciunt iuramēta deum blasphemantes. et animas suas iurādo demonibus deuouētes. quiq; de hūanitate xp̄i ⁊ sanctis inhonste loquūtur. Contra q̄os omnes sic piuros

vj p̄cep"
finātes cōm h°
p̄cep"

et blasphēos. statute sē leges puītiue tā
a tremis p̄ncipib? q̄ a p̄latis ecc̄āsticis.
:Dñ dolēdū ē q̄ xp̄ē negligēciā ip̄oz q̄b?
penas exeq̄ ptinet nō sortiūtur effectū.
Multū vero diligēt̄q; p̄missa debēt at-
tendē. hij q̄ cā lucri d̄ facile iurāt. quēad-
modū mercatores ⁊ mercātes. :Illi ecā
q̄ absorpti passiōe aut ebetate ī ludis fre
quēt̄ mhōestis siue phibitis. ut ē tarillo⁊
ludus enormit̄ iurāt. ⁊ genēalit̄ q̄cūq; p-
ūsa cōsuetudie á inclinacōe p̄uenti. iura-
mentū emittūt. Intalib? quippe sepe piu-
rū cōmittit̄ xp̄ē qđ ecā tales aliq̄ peio-
res sūt ī hoc sarracenis aut iudeis min?
deū honorātes. Ad hoc aūt gen? pcī p-
iurij scz. r̄ducāt votoz fractō. ⁊ solucō fidi
mat̄moiat̄. ⁊ genēalit̄ īfidelitas. qua in
alteri? p̄iudiciū. secretū ip̄m r̄uelat̄. siue
p ofessionē ip̄i?. sū alio mō secreto cognitū. lege nāq; diuīa ⁊ naturali secretū te-
neri debz. qđī secreto acceptū ē. n̄ alia vi-
a fuēit sibi detectū. :Postremo sē p̄ceptū
hoc r̄ductīe peccāt q̄ vouēt á p̄mittūt ea
q̄ sē d̄ se illicita. q̄ si p̄missa tīa ope cō-
pleāt ḡui? inde ⁊ dāpnabili? peccant. vij c

Septim⁹ captum de tmo loquit⁹ p̄cepto

iij p̄cep⁹

Terciū p̄ceptū est. Tu obſeruab dies dnicos ⁊ festiuos ab ecc̄ia ſuaſ p̄ceptos. Hec obſeruacō á veneácō multiplicat accapiēda ē. Prīō q̄dē ut q̄libz xp̄ian⁹ illo die dnico ut festiuo legittio impedimēto cessāte. missā audiē teneat. Pcēdo vt q̄libz eo die abstīeat. ab oī laboē á mercacōe. ⁊ alio quouis laborioso ope. ſcdm ritū ⁊ cōſuetudiēz pat̄e quā ihabitat. quā cōſuetudiēz p̄lat⁹ ſpūal illi⁹ loci cōgnoſcēs nō phibz. Qđ ſi alicui ſup tli ꝯſuetudie ſuāda á alijs ꝯſib⁹ dubietas occurat. cōſulat ille ſupioēs ⁊ pitos. ne p āplam nimis á strictā cōſcienciā. in pcm̄ cadat.

Tercio accipēda ē hec obſeruacō. ut vn⁹q̄ſq; illo die p̄paz vitā ⁊ cōſcīēciā diſcutiat de cōmiſſ crimīb⁹ a deo veiam petēs recognoſcē debet tūc xp̄ian⁹ mltplicia bñficia ſibi a do p̄ſtita. nō i aliquo nimū rādo. á ſibi guerrā de boīs ſuis facēdo ſz gr̄aas r̄fēndo debz tūc audiri úbū dīnū ⁊ ſpūal doctrina pacifice atq; ꝛuerent⁹ abſq; irriſione á ipediñto quoāq; meditē pret̄ea q̄libz ⁊ cōrā oēs cordis ānūtū p̄ſtituat mortē ſibi de p̄piquo imināt̄ ſſernū

atqz paradisū. morte ecīā p̄ oz hoīm qui
ī hac vita p̄fuerūt. facta ecīā mēorabilia
scōz ꝛ scāz. dicat Pat' nostr. Aue maria.
Credo. ꝛ alias si quas didicerit oracio-
nes deuotas. pēitēcias iiūctas sibi dili-
gent' pficiat. req̄rat īsup diuinū auxiliū
int'cessione mediāte scōz ꝛ scāz a q̄bz ve-
lut paup ꝛ mēdic? elēosinā spūalem pos-
tulet. nūc ad vnū nūc ad aliū se conuer-
tēs quousqz bonū aliqd spūale in saccū
sue pauptatis cōgesserit: Preterea doceat
q̄sqz curā alioz habēs. filios aut filias
ꝛ alios suitos dieb? solēpnib? ꝛ festiuis
similia facē Hoz eni omissio culpabil' ē
defect? : Predictis tñ non obstātib? licī-
te p̄t hō dieb? dñicis ꝛ festiuis aliq̄ ꝛcre-
acōez ꝛ spaciamētū vl' ludū honestū cau-
sa solacij assumē pl? q̄ alio tpe. dūmō p
peccñ mortale nō offendat' deus. come-
dēdo bibēdo conſādo ā aliū ludū exēcē-
do. Quā q̄ freq̄ntissie ī talib? ludis gui-
a pcā cōmittāt'. quēadmodū piuria rix
dissencōes ds̄ideria. carnalia opa. verba
ꝛ carmīa luxuriosa cōt' deū ꝛ eq̄tatē iusti-
cie. adeo vt sepi? die dñico min? malū eēt

arare q̄ talia perpetre. : Cōtra p̄ceptū hoc peccāt gr̄iē impediētes p̄dicatōē. á diuinū ſuffragiū. ubis á factis inf ecclīam á extra. Quiq; circa eukaristie ſacramētū irr̄uerētes ſūt. á erga alia eccliaſtica ſacramēta ſicut baptiſſmi ⁊ matrimonij celebratōēz q̄dā ſūt irridētes. ⁊ ſacramēta confirmatōis ⁊ vnctiōis extreme ſuſcipē cōtēpnētes : Ceterū cōtra idē p̄ceptū valde gr̄iē deliquūt hij q̄ i certis ſolēpnitatibus ām irr̄uēcias multas ⁊ abhoīabiles p̄petrāt. Illi ecīā q̄ talia facētib? dāt oſēſū. Illi p̄ſertī q̄ ex officō poſſent ⁊ deberēt tlia impedire. nec excuſari poſſūt ludi p̄textu Aſſerit nāq; veridicū p̄uerbiū. Nō patitur ludū. fama. fides. oculus.

Octauū

Octauū capl'm de q̄rto log'c p̄cepto. viii c. iiij p̄cep'm

Honora p̄ntes Eſt q̄rtū p̄ceptū: Hoc aūt accipiēdū ē nō tm̄ d̄ p̄ntib? carnalibz. ſz ⁊ de p̄latis eccliaſticis. ⁊ curatis mis. q̄ nos i xp̄o r̄gnauerūt. ⁊ gr̄aliter de p̄poſitis ⁊ ſupioribz. migris ſcz bñfactoribz. ⁊ r̄emis p̄ncipibz. Cōſilit ecīā d̄ mortuis ⁊ defūctis itelligendū ē. quo ad hoc q̄ p ipīs deū rogare tenent. : Cōtra p̄ceptū

hoc ꝯuiter peccāt hij q̄ sine causa racionabili suis supioꝛib⁹ q̄ busāqz detrahūt ā maledicūt. et eos p̄dūt. vl̄ moꝛtē eis optāt. quēadmodū mali filij pntū moꝛtem frequēter desiderāt ut eoꝝ hēditatē possideāt. ⁊ Trāsgrediūtur ecīa p̄ceptum hoc q̄ cōtēpnūt p̄cepta sc̄ē matris ecclesie. veluti excōicacōis sēt̄ēcīa puipēdētes. ⁊ iciunia īdicta ab ecc̄lia sn̄ causa racionabili soluētes. aū tn̄ ea obs̄uare possēt sn̄ sui coꝛpis notabili ꝯsumiē sicuti ecīa libtatū ecc̄lie violatoꝛes q̄ libtas ecclesie cōcessa est. nō tā fauoꝛe mīstroꝝ ecclesie. q̄ntū ītuitu diuini honoꝛis. nō enī ꝓpter maliciā aliquoꝝ mīstroꝝ ecc̄lie. debet a quoq̄ fideli xp̄iano stat⁹ p̄latic⁹ á ecclesiastic⁹ diffamái á ledi. nec p̄dit virtutē suā baptism⁹ á missa celebꝛata siue aliud sacramētū. ꝓp̄ maliciā mīstroꝝ. ⁊ Teneꝛ p̄tēa hoc p̄cepto laic⁹ fideꝛ q̄ q̄ aliq̄ ecc̄lie mīstri mali sint. debitū rēdē. missam audiē. decimas ⁊ oblacoēs ⁊ alia iuā rēdere ordiāta p sustētacōe ecc̄lie mīstroꝝ. q̄ vacādo diuiō s̄uicio toti rei publice sui ūt. plurimis alioꝝ hoim̄ ꝓp̄ tpales ⁊ ne

cessáias occupacões ab hoc misterio prepeditis. q̄ sic ecclie debitū ēddit. lib et immuis deo nō hoīb? fuit: Porro p̄ceptū hoc ifrigūt q̄ leuit nis ꝛ ispiēt ēdarguūt ēenos p̄napes sup eoꝝ actibus publicas siue cōstitucōib? ꝛ statutis. nō attendētes sepi? eoꝝ oneraꝛ sarāas gūes. q̄s ꝑdit? ꝑt'us nō debz nec p̄t cognoscē. q̄ꝑt' nec eos de facili iudicare debz. multa poca? examini dino ēsuātes. corā quo sunt ipi p̄napes actuū suoꝝ rōnē ēddituri. Deni qz soluūt hoc p̄ceptū q̄ nolūt supioꝝ suoꝝ ā sapiencioꝝ acq̄escē cōsilijs. ꝑpis iudicijs īmitentes. pueit quippe gūe pctū hoc ex iobedīcaa ꝛ dedignāti supbia. in errorē ꝛ decepcōez hoiez īducēs. Contīgit nāqz sepi? ut aliq̄s homo talit decept? supbia. tāte se reputet sūtatis ut hūano cōsilio nō īdigere se credat. Fit p̄inde ut decept? hō ille ꝑt' austerā nis ꝛ īdiscretā abstiencā. q̄m bonā ē credit capitis furiā ā aliā īfirmitatē icurabilē malo fine pitur? icurrat. Nonū capl'm Q̄nto

Quintū p̄ceptū ē. Non) p̄cepto. xx c. v. p̄cep'm

occides hoiem: et est itelligēdū q̄

nō ē inēficiēdus homo auctoritate propa uł ꝑticulari. ⁊ ꝑ viā facti. ꝑmissa via iustitie ⁊ eqtatis hoc ꝑcepto districte ꝓhibet omne ꝓpsum odiū ⁊ desideriū vindicte seu mortis aliene. malū item cōsiliū ⁊ iniquus cōsensus i alterius nocumētū lesionē uł mortē. Qđ si ꝑsona lesa fuerit ecclesiastica. aut i statu clericali cōstituta ꝯuius est ꝑcīn. ⁊ incurrūt eo facto sic agētes ⁊ cōsēcientes excōicacionis sētēciā ¶ Cōtra ꝑceptū hoc ꝯuiŕ deliquūt hij q odio vł rācore ꝓncipaliť moti. aut ituitu vindicte aut aliene ꝯuamīs pocius ꝯ zelo iusticie instigati ꝓmos suos ꝑ placitacōes et ꝓcessus ā iudicia publica multiplicaŕ verāt. eciā qđ suū ē req̄rētes ꝓtest nichilomī? hō qđ suū est i iudicio publico ꝛpetē. ⁊ ordine iuris ꝑuato emēdam racionabilē sue dāpnificacōis ꝛquirē. absq; hoc q odiendo ꝓximū mortaliť peccet. quāq̄ sepe pro pace ꝓpria et trāquillitate ⁊ attēta ꝓximi indigēcia. eligibilius essꝫ oēm emēdā absq; lite publica ꝛmitti. Vulgo nāq; dicť In denāio litis nō ē obul? amoris. ¶ Vultū vēo is q

delinquentes cōtra hoc ꝑceptum

ledit aliū debz attēdē. q̄ ex alterius mutilacōe vl occasione siue lesioē quacūq; cōtingit inc̄dū lesū cū suis hēdib? depauperari. in quo casu ledens quēadmodū fur á latro ad oim bonoꝝ p̄dictoꝝ restitucōem tenet. : Preterea cont̄ p̄ceptū hoc ḡuiť peccāt q̄ quoquo modo impediūt ex cōmixtioē viri et mulieris fetū nasci. aut abortiuū p̄curant. seu p̄cussione violenta uteri. á nimia ingluuie. aut p̄ angustiā vestimentoꝝ ad lasciuiā ordinatā. á aliā quācūq; negligentē fet? custodiam. q̄ si fet? iā eat aīat? ḡuius ē peccū. tunc eni vē homicidiū p̄petrat. : Insup cōt̄ p̄ceptū hoc specialiť peccāt iuidi detractoēs odio pleni z iracūdi. tūc p̄cipue cū inť affines á alios guerras aut discordias implacabiles excitāt. ex quib? mala plurima oriunť. ado vt is q̄ litē mouit eā cū vellz nō sciret á valeret sedare. unde z apud deū dāpnoꝝ inde p̄uenīēciū reus cōstituiť. : Occurrit demq; cont̄ p̄ceptū hoc dāpnabiť z horrenda cōsuetudo in aliq̄bus obs̄uata p̄uincijs. q̄ p̄ vnūs delicto tota ipsius p̄genies in mortem et p̄se-

tucionem p̄q̄rit̄ : Hoc tādem p̄cepto inē-
diat̄ oñe duellū mortale aut torneamē
tū quibus mortis verisimilit̄ iminet pe-
riculū. Decimū capl'm de sexto loq̄tur

vj p̄cep^m

Sertū preceptū est. Nō ſc p̄cepto.
furtū facies: Et est furtū ul' latro-
cinū rem alienā rapere siue itinere. alio
cui? ē ignorāte. sic q ipi hoc cognoscenti
displicēt: Hoc precepto districte phibet

Sert^m ꝙphibitū p̄cepto

oīis iusta mercatō. cultura quelibz ter-
re aut labor infidel' ꝛ fallax. quodlibet
aut mēdosū artificiū. fictus ecā diete la-
bor. ꝛ rez venaliū inutiliū quōlibet pro
utilib? vendicio. siue venditor earū. res
eas emendo deceptus fuerit siue non.
Nō enī quia deceptus sum licite possū a-
lium decipe : Prohibet item hoc p̄cep-
to omis usura. falsa aduocacio aut pa-
trocinatō. placitacioq; uel lis nō rite as-
sūpta. fraudulenta procuratō. aut iustū
iudicium. et generaliter omnis decepcio
manifesta aut falso colore velata qua
quis alteri dampnū facit quod sibi nol-
let fieri. : Aggrauatur aūt peccatū hoc
furti ul' latrocinij exciraūstancijs loci et

temporis. psone. et similibz. quēadmodū si rem sacram in loco sacto. aut tempore oracioni deputato q̄s auferat. ¶ Si ecīā p̄ sona dāp̄nificata paup̄ fuerit et in se uł̄ suo statu aut in suis heredib? ex hoc ḡ- ue detrimentū paciatur. ¶ requiritur aūt ad psone sic aliū dāp̄nificātis absolucō- nem. vt ablata et dāp̄na ex itegro dāp̄- nificato restituat. scd̄m iudiciū boni viri quēadmodū ciaus et cōmodius poterit. ¶ Si facultas nō sit oia reddē. saltē q̄d poterit restituat. ⁊ si dāp̄nificat? ignorēt ablata michilomin? i pios vsus ⁊ elemosi nas distribuat scd̄m iudiciū supioris. ¶ Hoc ecīā p̄cepto phibetur ois symonia q̄ est sacroz venalitas. pluralitas itē bñfi- ciorū absq; rōnabili causa. et formacio vł̄ vsus false monete. ¶ Itē rem aliq̄ ad certos t̄minos ad credēcīā plus iusto vē- dere. ⁊ ois cōtract? illiat? ¶ Preterea phi- bet̄ hoc p̄cepto ois detractio. et diffama cio. qua alteri? fama bona oī argento p̄ stācior alteri iiuste tollit̄. Debet eq̄dē sic diffamās alteri famā ablatā restituē quā- tū p̄t. publice q̄nq; veritatē cōfitendo et

se male feciſſe aſſerẽdo et mꝛtomagis ſi totũ aliquẽ ſtatũ iniuſte diffamaucẽit. : In ſup hoc p̃ceptũ ifrmgũt q̃ a ſubditis ſuis ultra iuris equitatẽ ꝛ rei publice neceſſita tẽ tpalia bona violẽter diripiunt. q̃ ecã leges iuſtas aut p̃cepta condũt cõtra de um ꝛ eccleſiã qui in eo facto excoicatoẽm icurrunt. : Amplius hoc tñſgrediunt̃ p̃ ceptũ adultrere mulieres illegittimos fili os ad legittimoꝛ hereditatẽ ſuccedẽ faci entes. queqꝫ viroꝛum ſuoꝛũ bona eis ig-norantibus ſumptuoſe nimis conſumũt. : Conſimilit̃ delinquũt filij parentũ bona eis neſcientibus inutiliter exponendo. ſer-uitoꝛes ecam ꝛ diſpenſatoꝛes dominoꝛ ſuoꝛ aut magiſtroꝛ bona infideliter mi-niſtrãdo. eccleſiaſtici viri eccle bona lu-xurioſe á pompatice. á ea ĩ theſauros cu-mulãdo: Illi itẽ q̃ ẽmios agroꝛ dilatãt primos defraudãdo: Qui tributa iuſte inſtituta ſoluẽ rẽnuũt: Et hij q̃b? cõmiſſa ẽ teſtamẽtoꝛ execuõ. elemoſinas ꝛ cetera legata i p̃udiciũ defũctoꝛ implẽ differẽ-tes. á ſoluẽ tauſãtes: P̃limi ſunt modoꝛ hoꝛ ſil'es q̃ ex p̃decẽtib? inmoderatis ſupti-

bus pueniunt. cū quis multiplicat ulc̄ redditus et prouentus ꝓrios sūptuosū gerit statum. sūptuosus namq; status sūptuosas req̄rit expensas. : Postremo cōtra preceptū hoc grauissie peccāt. hij q̄ pecuia aut prece violenta parentes ꝓpiquos aut fautores principalit̄ intuitu fruicij. ecclie bona occupare ꝓcurāt cū presertim ecclīastica beneficia dignis et sufficiētibus debeant̄. et pure nō symoniace cōferri debeāt: Alioquī in bñficio nullū ius acq̄rit. nec a crimīe liber eē ꝑt quousq; bñficiū simplicit̄ resignet symoniace ꝓmotus. et̄

Capl'm vndecimū: Septimū cōtinet ꝑceptū. xi c

vij ꝑcep̄m Sequit̄ ꝓhibitōes huius ꝑcepti

Septimū preceptū ē: Nō mechaberis nec luxuriosus eris: Hoc precepto inhibet̄ sub pena pcti mortalis. oīs societas et carnalis commixtio viri et mulieris extra matrimonij legē: Huius namq; oppositum asserere ē error cōtra fidem. : Prohibet̄ etiā ꝑcepto hoc tam in matrimoialit̄ cōiunctis q̄m in solutis oīs luxuriosus attract? mēbrorꝫ genitaliū quo non fuatur natural̄ ordo inditus

a natura. vł non rite copulãtur ptes ad generacionẽ a natura deputate. Et tanto pcm̃ hoc grauiꝰ est. quãto a naturali ordine lõgius recedit. siue inter psonas solutas. siue qđ crimẽ aggrauat cõiũctas mrimonialit. siue fuerit huiꝰcemodi attractꝰ in se vel in alia psona. á respectu bestie in altera specie. p turpissimã ꝛ illicitã cõplacencaã consũmatꝰ. si demq; spãliter attractꝰ ipe ĩnaturał puenìat a fedissima vilissimaq; delectacõe que molliacs vel pollucio dicit. Si quis aũt in hijs vł aliq̃bus hoꝛ culpabił est. sufficiẽter itelligẽ potest q̃d isti modi geneales loquẽdi significent. nec eni pticulariꝰ extra cõfessionẽ ẽ abhomiabł hec ĩmũdicia explicãda. ne caste aures pure ꝛ inocentes horũ prius ignotoꝛ noticiã acquirãt ꝛ scandalizẽtur. Sunt ecią casus isti enormiũ contra naturã peccatorũ. prelatis maioribus episcopis scz et suis penitẽciarijs ad absoluẽdũ ŕsuati. quoꝛ aliq̃ scđm leges ignis pena plectuntur. Nec potest aliq̃s quotcũq; bona ꝛ eleõsinas opeť ĩ eternũ saluari si pudoꝛe motus hec pcã ŕticeat

vt adeo celet ut nō possit confessor pec-
cati spēm distincius perpendē. ¶ Peccati
nāq; perpetracō debuit maiorē pudorē
inferre quā eius reuelacio presertim in cō
fessione ¶ Incidit aūt homo in horrēdū
pcm̄ hoc varijs de causis. aliquādo q̄dē
ex sola malicia alteri? impellentis. sicut
iuuenes aliqui puersi alios inocētes fre-
quenter decipiunt. Alij ex nimio ocio. fre-
quenter ex sūpcōne nimia potus aut cibi.
potuū presertim aut ciborū expressiue nimis
supcalefactiuorū ¶ Sepe ex ihonestis ver-
bis. aut aspectibus radicatis aut fixis.
Qñq; ex diuturna cogitacōe circa carna-
lē actū vt cōmixtionē viri & muliris. aut
inordiato appetitu carnalis cōmixtionis
cū tali vel tali persona. Interdum eciā
ex peruersa doctrina parentū. seruitorū
aut ancillarū. siue quod magnū facin?
est magistrorū. cū quibus iuuenis aliquis
conūsatur aut nutritur. vel postremo ex
sola peccati malicia. Ceterū ꝓpter detes-
tandum pcm̄ hoc olim mūdus consūp-
tus ē vniūsali diluuio. & quīq; ciuitates
sodome et gomorre igne celesti succēse.

tangit causse luxurie

penelyptm

21

vt habitatores earū viui descenderent in infernū. Propter idem peccatum hoc qđ diuinam exclamat vindictam. veniunt se pi? fames. guerre. pestes. mortalitates. inundaciones aquarū. prodiciones regnorū. ⁊ alie multiplices clades put scripture testantur: Principale vero ⁊ efficax contra peccatū hoc ⁊ generaliter aduers? luxuriam remediū. ē sobrietas vict?. malorum vitare consorcia ⁊ ocium. malas ⁊ noxias cogitaciones statim repellere ne figantur in corde. ex toto conatu preces ad deum. virginem mariā. sanctos sanctasq; dirigē. cogitaciones suas aliorsum diuertē. ⁊ int'dum corpalem penam libēt assumē. quēadmodū quidā peritus linguā ꝑam mordens et tēptacionem alloquens spuendo dicebat. phy. phy. phy. horrēda īmūdicia. ⁊ tu neq'ssime demon ausus es mi hāc illusionē pūtare: Hui? demq; peccati luxurie plurime sunt alie species sc̄dm varios hoīm status. quēadmodū carnal' cōmixtio affimū. pntū. aut alior religiosor Item psonar viduarū. aut virginū constupracio. qñq; raptus

remedia ꝯ hº ptm

Spēs et dāna

violentus ex quibus infinite clades oriuntur. vt q̄ ꝑsona aliqua in via perdicionis constituitur. aut perpetuā incurrit infamiā. vl̄ seip̄am occidet. aut infantem ex stupro natum continuo non baptizatū iugulabit. aut deniq; totus vnus stat? aut cōitas infamiā aut ruinam pacie. Sentimus postremo hui? peccati in sōpno fantasias et illusiones. tūc tamē est peccati piculum. cum quis ātea vl̄ post in vigilia. in nocturna fantasia vl̄ pollucione delectatur.

Capl'm duodecimū ꝑ octano tamit p̄.

Octauū preceptum est: Nō falsū testimoniū dices. Hoc p̄cepto oē mendaciū prohibetur illud q̄ in alterius perniciē cōmittitur. q̄ si iuramētum inuenerit grauius peccat quia piurus est. Nūquā enī pro salute eaā hoīs corporali vel spirituali debet quis periurū cōmittere. siue cora iudice siue seorsū. Periurium vēo quod quis in iudicio publico cōmittit ē casꝰ episcopo ad soluēdū ꝛeseruat?: Cōtra p̄ceptū hoc gr̄uiter peccāt qui in cōfessione mēdaciū pecm̄ celant. aut aliū

xiij c

viij p̄cepm̄ plurimas hꝫ p̄cepti

iniq̃ accusant. Insuper cõtra preceptũ hoc agunt q̃ delectabilit̃ nimis adinuẽtis nouitatib? aut alior̃ diffamacõibus aures credulas prebent. occasionẽ inde peccati assumẽtes. asserentes nimia leuitate de primis mala. Zelotopi preterea vt̃ suspiciosi primos ⁊ actus eorũ male et sinistre iudicantes. aut inẽpretãtes adeo. ut ex hui? modi credulitate falsa. iniusta bella vel lites sepius moueãtur

Decamũteraũ capitulum Nonũ ambit

Nonũ preceptũ est. } preceptũ xmũ
Non cõcupisces vxorem primi tui ⁊ cõsimiliter nec Femina virum concupiscat

ix̃ p̃cept'm

Hoc precepto districte prohibet̃ omis modus vt̃ gest? exterior malus. quo trahitur alius vel sollicitatur ad peccatum luxurie. siue per ĩternũciam. siue p missionem litterar̃. siue per minas violentas. siue eciam per munera. p promissiones: per mendacia: á fictas adulacõnes: aut insup supfluo vestimẽtor̃ ornatu: inordinato aspectu vt̃ incessu: verbis turpib? á deniq̃ attactu quolib̃ luxurioso: sicut frequẽt̃ attingit i ãplexib? ⁊ oscul': Sciẽdũ

phibita hoc ꝑcepto

est nāq; ꝙ omīs concupiscēcia carnalis cōmixtionis preter matrimoniale vinculū: eciam solo volūtatis consensu plenarie perpetrata: ē mortale peccatum: vbi carnalis copula minime subsequetur: Equidem vera est hec regula magistrāl Omīs completa voluntas siue bona siue mala pro facto reputatur: Mala voluntas ꝙ facto ꝛputaē: In pcī genē peccare p̄t psona mrīmonialiē altēi copulata: quēadmodū ꝛ soluta ut si mulier altēius q̄ viri sui carnalē societatē cōcupiscat: Omis ecīā cōsenſ? plenari? ꝛ deliberat?: quo quis in turpib? ꝛ carnalib? cogitacoīb? delectat: vbi ecīā deest volūtas actū exteriorē perpetrādi: sc̄m plures doctores ē mortale pcm̄. ⁊ Patet igitur ex p̄missis oīs amplexus. oscula ꝛ consilēs attactus. principaliter ex luxurioſ cogitacōnibus prius enumeratis procedentes: sunt grauia delicta: tantoq; grauiora si psone fuerint affines: aut religiose: vl̄ eiusdem sexus: ꝛ quod enormius est: si in talibus attactib? vl̄ osculis tal̄ non seruetur honestas: qualis in publi-

co seruaret. Quãobrem si quis in premissis attactib? vellet alteri vim inferre. deberet alius ex aduerso quẽadmodũ pro vite corporalis tuicione viriliter resistere. siue verbis siue factis. aut validis clamoribus. aut deniq; factũ tale personis ipsum in hoc iuuare valentib? z ad hoc astrictis reuelando: Alioq'n talis quisquis ille est non sincerit' suam diligit castitatẽ et honorem.

Declarat preceptum

Capitulum decimũquartum Decimũ

x p̃cep'm

Decamũ preceptum est: Non concupisces rem proximi tui: Hoc est alteri? cui?ãq;: Et intelligitur hic cõcupiscencia prohiberi quemadmodum supra vt in sexto precepto de furto et latrocinio explicatum est: Prohibetur enĩ hic concupiscẽcia et voluntas mala. cum mala voluntas vt paulo ante dictum est pro facto reputatur. Tali nãq; cupiditate cadit frequẽter hõ i inuidiã. et in impacienciam sui status. et dei blasphemiam. apud se non recte cogitans bona temporalia se iustius meruisse q̃m talis suus vicinus. qđ idarco deus iustus est. et sibi non misi frustra

et Tam

ꝛ ianiter ſeruiendū eſt. q; ſi incōmodum
aliq3 aut dampnū alteri cōtigerit. ſtult?
ille letatur ꝛ gaudet aſſerēs pro ſuis de-
meritis ꝛ occulta malicia hoc eidē acade-
re ! Cōtra p̄ceptū hoc ꝛductiue peccant. peccātes cōn hoc p̄cep
opeꝝ miſeꝛie tā coꝛpalium q̄m ſpūalium
ſeu eleōſinaꝝ retētores. veluti paupib? i
digētib? cū facultas adeſt. et occurrēte e-
uidēte neceſſitate nō ſubueniētes. ꝛ ſpēa-
liꝛ parētes p̄ꝛos. q3 pudēdū eſt mēdica-
re aut deſtituētes eſurire á egere p̄mittēs tcs
Cōſimiliꝛ peccāt q; ſuitoꝝ ſuoꝝ ſalariū vꝫ
lucrum iuſtum iniuſte retinent. qui in ele-
moſinaꝝ pretextu. aut fundatōis eccleſi-
aꝝ occupāt inique alioꝝ bona dicentes
p̄ꝛimos nimis diuites eſſe ꝛ eiſdem ab-
uti. nec eis p̄pterea reſtituēda foꝛe. Con-
dēpnat eos nāq; approbata pauli regu-
la affirmans nō eſſe faciēda mala ut
inde bona eueniāt. Nec quoqnomō per
pccm offēdendus eſt deus. eius trāſgre-
diendo p̄ceptū qualecūq; bonū inde p̄-
uenire contigerit.

Capitulum quindecimū. oſtendit qua-
liter in hijs decem p̄ceptis velut i mūdo

quodam speculo. facies conscienciaꝝ nostrarum debemus inspicere

Hec igitur sunt decem legis precepta diuine superius enarrata. in quib? quasi speculo quodam polito terso ⁊ mūdo religionis xpristiane veritatem perlegere. et totius vite nostre ac aiarū conscienciarūqꝝ nostraꝝ pulchritudinē atqꝝ feditatem possumus distincte conspicere. Hijs mediantib? cognoscit homo vite sue decursum. qualiter diuina precepta seruauerit. quantumqꝝ deuiauerit. quib? modis secūdum varias peccatoꝝ species deum offenderit. qualis demqꝝ peccatoꝝ cōfessio habēda sit. Q3 si predictoꝝ aliqua a quoq̄ non plene intelligātur. consulat super hijs sapiētes potissime ac deuotos viros. Omis namqꝝ persona postq̄ ad annos discrecionis peruenerit si cōsensu voluntario plenario et deliberato horū alicui preceptoꝝ per contēptum iobediēs exstiterit. dilectionē dei. amorem creature p̄ponendo. extra salutis statum efficiatur. et i dampnacōis piculo statuit. nec gratū aliq̄d deo. dignū beatitudine operat.

Quamꝫ si temptacionem grauem aut diuturnam ire siue luxurie vel alterius peccati quis incidat. si ipsa temptacō homini displicat aut eidem homo resistat. vel non plene et deliberate consenciat. mortaliter non peccet. ymmo sepe nullo modo peccat sed magnum erga deum premium meretur temptacionem viriliter resistendo : Hic iam prospicere clarum est quibus vijs et modis decem hec precepta infringantur. septem mortalibus et capitalibus peccatis. que sunt superbia. inuidia. ira. auaricia. gula. luxuria. et accidia. Quinqꝫ itē exteriorū sensuū ministerio. qui sunt. visus. auditus. olfactus. gustus. et tactus: Sicqꝫ quisquis in hijs decem preceptis speculi vite. se diligē ter intuetur recte se conspicit. seqꝫ ꝑpendit et hijs obediens discrete sapit.

Capitulū xvi explicat qualiter triplicē veritatem ore vel corde confitendo. a statu peccati mortalis ad statum gracie resurgimus.

Sciens nichilomi? ñr miserico?dissi? ꝑr de?. ꝛ cognoscēs nrāz fragilitatē

De tribꝰ veritatibꝰ quas si quis vera, ait & ex corde dicit potest seruari de salute statuꝰ existat

permaximã. ꝛ ad malum promitatẽ. multiplicibus vijs mortali vita durãte paratiſſim? eſt nobis delicta remittere ꝛ graciam conferre. ſi dũtaxat veraciter et ex corde ſibi tres ſubſcriptas veritates porrigam?. : ℙrima veritas eſt. Domine ſic vel ſic contra veſtrã bonitatẽ peccaui qꝺ michi diſplicet. racõne cuius ꝛ penitẽciam agẽ qꝛ vos offendi. q̃ tot? eſtis venerãdus ꝛ colendus. qꝺqꝫ mandatũ veſtrum tranſgreſſus ſũ. : ℙcꝺa veritas eſt. Dñe bonũ habeo propoſitũ et deſideriũ vrõ iuuamĩe mediante. michi in futuꝫ precauendi ne incidã in peccatũ et occaſiones peccõꝝ iuxta poſſibilitatẽ viriũ euitandi. : Tercia veritas ẽ. Domine bonam habeo voluntatẽ peccõrum meoꝝ confeſſionẽ integraliter faciendi pro loco ꝛ tpe ſcãdũ tuũ ꝛ ſcẽ matris eccleſie mãdatũ ꝛ ꝑceptũ. : Has veritates quiſq̃s qualicumqꝫ loco ꝛ tempore ſinceriter non ficte aut mendaciter ex corde ꝓnũciauerit. ſecur? exiſtat ſe in ſalutis et gracie ſtatu conſiſtere. et vitam eternam mereri. quãuis omnia enarrata prius crimina cõmiſiſſet. ℑi ecã

p^a veitas

x^a veitas

z^a veitas

talis absq; alia confessione continuo decederet. in absencia sacerdotis. dormiendo. aut alio quouis modo morte subita preuentus. idem finaliter saluaretur. acbissima purgatorij pena mediante. ¶ Ex quo notandum et salubre consilium elicitur. vt xpristian? quilibz singulis diebus bis aut semel saltem festiuis dieb? redeat ad cor suū. cōsciēciā examinans. an tres premissas veritates pferre valeat cū cordis sinceritate. sicq; intra statum salutis se esse confidat: ¶ Si eas pura mente fateri non valet obstāte voluntate peccandi. qua actualiter delectatur. aut iniquo proposito quo quis occasiones peccatorū vitare renuit quē admodū illi qui peccatis carnalibus mersi resurgere nolunt. aut vsuras suas aut iniustas mercaciones et lucra cōtinuant. vel iuste retinent alienum. ¶ Quiq; alteri? odio. vindicte desiderio flagrātes in nocendi ꝓposito perseuerāt. : ¶ Certissime sciēt hij & cōsiles nō ep̄m á papā tales absolue posse. q̄m q̄ talib? salutaē cōsiliū dec. vt ꝑ seipōs vt alios bona q̄ poterīt opent

orando. vel elemosinas dando. quo deꝰ eoꝝ corda illumiet et ad bonū dirigat ⁊ conuertat. Nullū est enī bonum adeo exiguū quod nō tandem deus eterna vel tpali mercede remuneret: Quoꝝ melius est tpale bonum ⁊ minimū q̄ omnino nullū ꝓmereri: Salubertimū ē eciā laudabilem consuetudinē illesam ꝙuare. ne eam semel dissoluendo nū q̄ ī eternum forte resumat.

Capt'm xvij ostendit q̄s sit confessionis modꝰ ⁊ dat circa hoc vnū breue documē tū.

De confessione

Quociensāūqz accedit homo ad cōfessionē pcōꝝ explanādā. hoc ē de necessitate semel ī āno circa solēpnitatē paschalē. aut cū mortis iminet piculū. aut in sacramētoꝝ susceptione: Ad frequēciorē enī confessionē regulariter nō tenenī quāq̄m sepius confiteri multū ꝓdest ad augmētū gr̄ie. et distinctiorē cognicōez. ⁊ explicacōez pcōꝝ. debz ꝑmeditari cōfessurꝰ q̄d. á ī quo deliq̄rit. cū examie diligēti cōsciēciā discuciens. ac si magnū inde tpale bonū ꝑportaēt. Accuset se postmodū pcōr humilr. nō irrisoie

veraciter nō ficte. vituperādo se nō laudando. pure recte atq; sincerē. facta impertinencia dimittendo: discrete insuper ut nō reuelentur hij quos consortes z socios habuit in pcō: De hijs cñ cōfessor iquirens grauiter eciā peccaret. nisi forsan sodales huiꝰmodi causa petendi cōsilij ad eoꝝ pellendā violenciā confitens detegeret. aut fortassis ad explicacōnē pcī spēm necessitas eos manifestari posceret. vt si quis cū sola sorore carnaliter cōmixtus fuerit. in quo casu querēdꝰ essz confessor psonā in confessione detectam ignorās: Super casibus aūt ad absoluendū epō resuatis. aut superiori. ēmittat sacerdos inferior confitentem ad prelatum vel superiorem eum potentem absoluere. nisi forsitan confitenti mortis periculum īmineret. aut magnū aliquod scā dalū ex hoc oboriri. vl pcī ruelacōnē sequi coniectura probabili formidetur.:

Hoc vero pro regula certa et documento salubri teneatur. vt nūquam pro peccato secreto vel occulto penitēcia publica pmittentibꝰ iniūgat. nec penitencia imponat

quã neq̃ant aut nolint sufferre. nõ debz
rursus cõfitens iniũctã sibi penitẽciã fa-
cliter reuelare. quo cõtingit interdũ pec
catũ suũ prodi. aut cõfessoris dicta aut i
rogata nimia leuitate detegere. Per eni
oia secrete cõfessionis integritatẽ cõtemnũt.
nisi qs absit peccatoz pemtẽtem ad malũ
aliqs hortaret: Est ꝓpea vtile et effi-
cax remediũ diligẽcius retinẽdũ ab hijs
qui puersa inclinacõe vel cõsuetudine in-
adũt in aliqs enorme pcm̃ a quo nõ de
facili retrahũtur. q sez seipos ad penã a-
liquã pecuniariã vel aliã usqz ad certũ tẽ
pus prefixũ cũ certo racionis moderamie
constringãt. quociensc̃unqz in id pcm̃ inã
dere cõtigerit. Dicũt nãqz sepius insipiẽ
tes aliqui se a peccato ire. luxurie. per-
iurij. et si quod est simile abstinẽ nõ pos-
se. qui tñ hoc ipo salubri remedio velut
mendaces facilime confutãtur cũ vnius
albi vel franci in emenda cuiꝰlibz trans-
gressionis eis inflicta pena. ipsos a per-
petracõe iniusti operis retraheret. Vn-
de manifeste conuincitur eos diuim pre-
cepti et ꝓprie salutis intuitu. a consuetis

Confessor

Salubre remediũ
ut qui dicũt se ab
aliquo nõ posse ab-
stinẽ pcm̃

vicijs abstinere posse. nisi fictam et peruersam haberent volūtatem. ⁊ tales velut fatui veritati nō credunt nec obediunt quousq; supplicia luant. ⁊ delictoꝝ suoꝝ seraꝝ ⁊ infructuosam penitēciaꝝ agāt. Fitq; iusto dei iudicio ut q̄ pemtere de cō missis cū possūt nō volūt. aū velit neq̄āt.

Capl'm xviij concludit nō esse quēq̄ ab alio ad pccm̄ impellēdum. sed ad bonum pocus opandum.

Postremo quicquit agat homo in p̄sona sua. supreme caueat aliū ad male agendum sollicitare. aut verbis. á factis. exemplis. vel consilijs aliquid agere quod de se sit occasio ruine peccati. specialiter coram iuuenibus. aut p̄sonis inocentibus. Hoc em̄ proprium ē singulareq; demonū officium. quēadmodum bonoꝝ angeloꝝ itereſt specaliter homines inducere ad bonum. Comptum est ecaā frequēt accidere. q̄ hoies alioꝝ ad malū impulsores vix aut nūq̄ delicti sui cōdignā penitēciaā assecurantē pficiāt. q̄ nequeūt eos corrigere ad bonū quos deceperūt. iā forte dāpnati sūt vidictā a deo

Ad supreme caueat hō ne aliū ad male agendū sollicitet

postulantes eternāq; eis maledictionē iugiter imprecātes. Sicuti ex opposito iā saluati alioꝝ doctrinis et factis. ā opa diligenti. qua nullum deo opus ad sacrificium accepcius esse potest. et ad pcā delendū validius pro suis adiutoribus preces indeficienter effundunt: Curet eciam propterea fideliū quis. iuxta cognicionis et virtutis a deo sibi cōcessarū facultatem. monicōibus et exemplis alium ad bene agendū incitare. pater filium. doctor discipulū. ꝛ sapiens instruat ignorantem. Rogem? tamen pro mutua pace ꝛ vnanimi iuicem caritate. quo post mortē corporis huius perhennis beatitudinis pticipes simus. quā nobis concedat deus vnus essēcialiter. ꝛ psonaliter trinus. qui est benedictus in secula seculoꝝ. Amen.

Sequitur examīacō cōscientie.

Quisquis a morte peccati ad salutis et gracie statum volet resurgere: ꝙq; ut actus sui et intenciones ad vitā eternam vtiles sint et meritorie. necesse est ꝙ delicta sua recogitet et cognoscat.

dolēs de cōmissis. atq; ꝓponat auxiliāte deo a pcō mortali se p̄cauere ⁊ abstinere in futurum. firmum preterea ac sincerū ꝓpositum habeat competētibus loco et tē pore peccata sua saltem mortalia distincte et integraliter confiteri: Quod ut cō modius fiat. pmuſq̄m confitens crimina sua reuelaturus accedat. ipe circa ea matura morosaq; diligencia premeditari tenetur. quasi magnum aliquod emolimētū inde ꝛportare se crederet. vt complete magis ipa confessori suo ac lucidius exp̄mat Quia vero plurimi simpliciū ob negligēciam aut ignorancia nō excusātem sed pocius accusantē. modos et spēs nesciunt peccōrum. pñs confecta est tabula. quā inspicientes confessuri. cogitacōe p̄uia instructi sufficienter ad salutem poterūt sua peccata cognoscere. memoriterq; tenere. et confessoribus vtiliter reserare.

Tabla q̄ inspecta sufficē poterit cognoscē pcā sua lucide

Procedit aūt tabula sēm numer ⁊ ordinem peccōr mortaliū: que sūt superbia. inuidia. ira. auaricia. accidia. luxuria. gula.

Confessurus ergo tuam primitus conscienciam examinās interroga te. ēca pcm̄

Examnacõ ysne superbie

superbie. ℣i vanã tui laudem ꝛ propriã excellenciã quesiuisti. aut optasti propter bona fortuita et caduca. diuicias salicz aurum et argentũ terrenasqz possessiones. aut propter naturalia bona scilicet corporis pulchritudinem. fortitudinẽ. iuuentutẽ. et similia. seu ecã racione gratuitorũ donoꝝ sicut est dei cognicio. vel affectus. deuocõ: ℣i alios contempsisti propter alicuius hoꝝ bonoꝝ precedencium defectũ. ℣i aliqua opera feasti vt inde mundanã laudẽ acciperes. vel ut alij te meliorẽ quã ipe sis reputarent. ꝛ multomagis si hoc feasti pretextu ypocrisi ficte. quam vt alijs esses exemplar in bonũ. uel eos a malo retraheres: ℣i nimium pertinaciter inisus es opinioni proprie. vel credulitati. alterius consiliũ contempnendo. specialiter in materia fidei et xp̃iane religionis. ex hac em̃ radice pullulant hereses. sortilegia et false credulitates. ℣i per iactanciam aut manẽ gloriã opa tua bona recitasti. vel te alijs p̃tib? inculpasti ut ob hoc humilis et deuotus crederetis: ℣i gl'atus es cor

de aut ore de malo. vt q̄ alium defraudasti. vel ei iniuriam intulisti. q̄d q̄z per te ⁊ tuos complices ad male agendū potēs fuisti: ¶ si superioribus tuis inobediens extitisti. ⁊ eos contēpsisti. p̄apue carnales pntes ⁊ spūales: ¶ si intra cōfessionē mentitus es. pcm̄ tuū. aut ei? specē mūdano pudore celando. talis enī cōfessio inutilis est. sed et nouū crimē incurris: ¶ si pccōz tuoz excusacōnes quesiuisti. á miuisti culpā tuā. socijs á cōpliab? imponēdo: ¶ si te p inobediēcā ⁊ contēptū excōicari pmisisti. á leuiter nimis excōicatis ptic̄pasti: ¶ si in iudicio publico uel alibi ob pudorē veritatis reuelande piurū cōmisisti: ¶ si a bonis opibus á verb̄ abstinuisti ꝓpter obloquencaū quorūdam fatuorū timorem. ¶ si indignando contēpsisti pec catores. pauperes. ignorantes. impotentes. aut infirmos. eos p̄cipue qui tibi genere propinqui sunt. aut si eosdem irrisisti: ¶ si signis aut verbis contempsisti eos q̄ student deuocom. ¶ si presumpcone motus aggressus es arduа sc̄ēciam tuam aut pot̄ēciam exedencia. aut tuo

Sermo de inuidia

statui aut studio indecēcia.

Circa peccatū Inuidie

Si de alteri? incōmodo letatus es aī ei ifortuniū aliqs cōtigerit. á si diffamaci onē seu psecucōez iurrerit: Si de bois alteri? doluisti. quia bñ famat?. bon?. pulcher. sapiens. cloquēs. deuotus. aut religiosus. existat: Si malū alteri procoptasti. vl' bonā famam ipius minoraſti verbis iniquis. de eo publice vl' secrete. maīfeste aut fraudulēter. platis. eius verba aut opa sinistre iudicando. aut in peiorē ptē frequēter interpretādo.

Sermo de ira

Circa peccū Ire.

Si diu cū consensu irā contra primū tenuisti cū desiderio vindicte. ul' appetitu nocendi. per te vl' aliū. verbis aut factis: Si ira ul' odio contra quēcūqz cōtumelias ptulisti aut in rebus nocumētū prebuisti vel irrisisti. si eū ptussisti vulneraſti occidisti: Et attendatur diligenē an lesus sacerdos aut clericus extiterit: Si a lesō a te ul' iniuriam passis veniam petere rennuisti cū prestim equales tibi forēt. á i nullo subiecti: Si arma inasiua

ad nocendū tulisti: ¶ si alteri mortē siue lesionē illicite minat? es eciā apposito iuramento: ¶ si secretū alienū reuelasti: ¶ si humiliť a te veniā petētib? indulgēciā denegasti: ¶ si mot? ira iurasti nequiť vel piurium cōmisisti aut si dm blasphemasti. ludū aliaz aliū exercēdo. ¶ si odio vl̄ rāore poci? q̄ iusticie zelo placatacōib? vl̄ litib? aliū verasti ¶ si alteri maledixisti p̄serā pntibus aut ꝑpinquis.

Circa peccatum Iuaricie

Hurtū t̄ossāe de anaicia

¶ Si alio nesciente vel nolente retines illud q̄d est suū: ¶ si furtū rei sacre ā ecclesiastice vel alteri? cui?aūq; intra ecclesiā vel loāū sacratū cōmisisti: ¶ si otra deū ingratus ignaris q̄ nō tibi sicut et ceteris prouenerunt diuicie nec ad votū prospere succedunt omnia si ob hoc mmemor dei beneficiorum sibi seruire contempms ¶ si cōmunia bona dominorū vl̄ parentū laute nimis in vsus proprios consumpsisti aut mercēnariorum et seruitorum iustū lucrum non eisdem tribuisti: ¶ si falsas et iniustas mercaturas exercuisti et modum inquiras: ¶ si falso et mendaci artificio

vsus es. modum quere. ℞i symoniã in te vel in alio ꝓpetrasti: ℞i cõmutacione vsuraria cũ alio cõtraxisti. aduertat modus. ℞i fine lucri periurus fuisti. si ludis prohibitis vt est taxillorũ lud⁹ auaricia motus te imiscuisti: ℞i festiuis diebus spe lucri manualem laborem aut mercacionem per te vel per alium fieri cõsensisti: ℞i cõmissa tibi in testamento vel aliter legata vel elemosinas perficere ꝛ distribuere neglexisti: ℞i opera misericordie et elemosinas occurrente necessitate oblaciones et decimas soluere cõtempsisti: ℞i ficta adulacione vel intencione pecunias extorqueꝫ di alium decepisti aut eaã irrisisti: ℞i pentum vl̃ mariti bona eis inscijs abstulisti: ℞i proprias et alienas possessiones inutiliter consumpsisti: ℞i alieni dampni causa vel occasio voluntarie et gaudenter extitisti ut lucꝛ inde vl̃ cõmodũ reputares. vt exempli grã si inꝛ duos viram moues vt ex eoꝝ mutua lite aut verbere vel occasione emendã iudiciariã aut patrocinij lucrũ feras: ℞i famem aut pestilenciam optas vt per eã diteris: aut de parentũ

morte gaudes. vt suam hereditatē accipi as. aut si periuras aut alium ad periurā dū impellis vendēdo et emendo: ℔ i ar-tificio quocūqz inutiles adinuenis nouitates vt ditacius habundes:

Circa peccatū Accidie

examñ° cōsc̄ de acidia

Si missam et horas vl̄ aliud diuinū officium seu seruicū omisisti celebrare ad que dicenda tenebaris: ℔ in festis speciaaliter ab ecclesia obseruari preceptis. aut alias per tristiciam negligēciam vanitatē aut ocium. ecclesiastic̄ officū. predicaciones et sermones audire contēpsisti: ℔ concessum tempus diebus presertim festiuis in verbis aut factis ociosis inutiliter consumpsisti aut ecclesiastic̄ officium sermonib? garrulis turbasti: ℔ idem prestitum tempus excessiue dormiendo in lecto tuo demorando. vel aliter male occupasti. ℔ per negligenciam aut incuriam sāctas habere meditaciones mortis. iudiciorum. et beneficiorum dei erga te pretermisisti: ℔ pro benefactoribus tuis viuis et defunctis preces fundere negleristi: ℔ cō missorum tuorum regimīn̄ cure non rec-

te ſollicitus extitiſti: ¶ negligenť de peccatis contrit⁹ es aut confeſſus. vel ante confeſſionē circa peccata tua p̄meditacionem habere noluiſti: ¶ peccator⁹ tuorum oblitus es vel inīūctam penitēciam min⁹ debite perfeciſti: ¶ quelibz vota vel promiſſa infringendo tranſgreſſus es. ⁊ attendatur modus: ¶ denīqz preceptorū ecclesie fuiſti trāſgreſſor. vt ſi publicā eucharistie ſumpcionē vel aliorū ſacramentorū ſuſcepcionē diſtuliſti: ¶ nō rcē ipſa ſacramenta recepiſti. ſaltz nō premiſſa debita integrali confeſſione:

Circa peccatū Luxurie.

Sexta ꝓ ceptē luxuria

¶ I moroſas cogitaciones circa carnalem actum cū complacencia ⁊ delectacione nociua in corde tenuiſti: ſi cogitacionibus talibus carnalibus vel aſpectibus aut verbis aut ſignis aliquib⁹ motum carnis excitaſti nec eidem ſufficienť reſtitiſti: ¶ hui⁹ peccati occaſiones nō fugiſti. aut quod deterius eſt eaſdem procuraſti: ¶ per tales temptaciones vel motus in luxurioſum cōſenſum cecidiſti affectādi exti⁹ op⁹ ſi poſſes vť auderes pficē:

¶i attactū aliquem inhonestum vel pruritum in membris pudendis exercuisti ex quo carnalis delectacio secuta sit? modꝰ diligenter aduertatur: ¶i talium peccatorū erga alios causa. vt ruine occasio fueris. verbis. osculis. amplexibus. ā alijs signis. vt forte picturis et figuracōib? inhonestis: ¶i dormiendo hanc carnalem delectacionem vel pollucionem incurristi: ¶i cum alia persona carnalem cōmixtionem inadisti. et attendatur cuius gradꝰ vel condicionis foret persona. an vxorata alteri. aut virgo. si genere ꝓpinqua et in quo gradu. si sanctimonialis religiosa. ā in sacris ordinibus constituta. si tibi consensit. aut ei violēciam intulisti: ¶i demꝙ eiusdem tecum sexus aut alterius erat. et exprimatur modus: ¶i luxurie peccatum opere consūmasti alio ordine q̄m natura dictauerit: ¶i matrimōij legittimā honestatē non obseruasti racione operis in se. vel circumstāciarum que magis in confessione certis sunt interrogacionib? cognoscende q̄m verbis. vel scripturis quib?libꝙ in publico reserande: ¶i diebus festiuis

minoribus aut minus solempnibus talia peccata perpetrasti aut forsan in sacratis locis: ¶ Si abortiuum procreasti aut fetum ex vtero nasci impediuisti aut ob stricturam vestimentorum aut per agitacionem corporis immoderatam. vel choreis vel alijs pluribus inusitacionibus modis: ¶ Si dissolutis aut inhonestis aspectibus et choreis et gestibus incompositis. vel innata pulchritudie aut fuco mendaciter colorata. vel demq; vestimentis superfluis alios ad malum allicere voluisti. aut te concupisti ab eisdem affectari. ¶ Si a tibi matrimonialiter coniuncta persona carnalis copule debitum infirmitate aut alio legittimo impedimento cessante denegasti:

Circa peccatū Gule.

Fermīs cessīe de Gula

¶ Si ieiunia ab ecclesia obseruari mandata transgressus es. cessante infirmitate. ipotecia. vel alia racionabili causa: ¶ Si ex nimia cibi vel potus sumpcione. ebrietatem. luxuriam. dissencones. aut corporis infirmitatem incurristi: ¶ Si ob eandē causam studiū. laborē. mercacionē.

vel aliud opus ad qđ agendum tenebaris omisisti: ¶ si per nimios sumptus in potibus ꝛ cibis te vel tuos heredes indigere aut mẽdicare coegisti: ¶ si demq nimis auide aut habundanter cibum sumpsisti. vel delicata fercula curiose ꝑparasti. aut horam comedendi preuenisti. sic q ex hoc preceptum aliquod dei vl ecclesie solueretur. vel grande aliquod corporis incommodum sequeretur. ¶ Per hec autẽ omnia que de septem peccatis mortalibus iã explicata sunt. potest homo cognoscere quibus modis quinq sensuum exterioꝝ misterio contra decem legis precepta. contra misericordie opera. et duodecim nostre fidei articulos deliquerit. vt non sit opꝰ hec posteriora ꝑ oribus addẽ. nisi q̃s enumeratis prioribꝰ specialiora et ꝑticularioꝝ adiungẽ voluerit.

Ad plenariũ autẽ precedẽciũ intellectũ vt agnoscat qualit rite sit facienda. no-

¶ Primo q de [illegible]tanda sunt aliqua cõi regula ẽ. ꝛ eccie ꝑcepto tenet q̃libz ad mĩꝰ semel in anno ẽca pascha pcta sua confiteri. aĩ ecã eukaristiã aut aliud

Nõ alĩ de cõfessõe ꝑmo quo tpe q̃s teneat cõfiteri

sacramentū susc̄pere intendit. tunc eciam cum mortis iminet periculum. Cum preterea ipse qui peccatorem absoluere potest adest. cuius presencia nūq̄ in posterū haberi formidatur. quāuis sepius confiteri prosit. quater videlicz annuatim. vel mēsibus singulis aut quolibet solempni festo iuxta persone facultatem et statū

2° quo loco cōfessio fieri debet

Secundo q̄ cōfessio in loco patenti vel publico fieri debet. ne occasione secreti loci z pretextu deuocionis. impellat dyabolus ad malas cogitaciones. et iniqua verba vl̄ opera. nūq̄ eaā confessor confitentis vultū aspiciat

2° nō crīa a q̄b⁹ sunt sacēdes absolue nō pt

Tercio q̄ multa sunt crimina a q̄b⁹ peccōrē sacerdos simplex absolue nō potest. nisi penitēciari⁹ fuerit. á a prelato supiori potestatē acceperit. quē admodū sortilegium. quod aliquādo per abusum sacraz rez cōmittit. aut ex alijs reb⁹ friuole causa q̄ritur q̄ nō ē causa intēti effect⁹. Rapt res sacras amittit sacrilegiū. qd̄ ē furtū rei sacre vl̄ extra locū sacz. percussio violēta sacdotis vl̄ clēici. simōia. hēsis. ceraq̄z crīa q̄b⁹ eo facto excōicacionis sentenciā incurrūt delinquētes. homi

adium.percussio patris aut matris.periurium in iudicio publico commissum.adulterium signanter notorium.mulierum raptus violentus.defloracō virginū.cōstupracio sanctimonialiū.et incestus cum consanguineis intra quartū gradum.votorum fractio.oppressio paruulorz infancium ob negligentē custodiam.peccatum item turpissimū et abhominabile quod cōtra naturā dicatur.siue ī ꝓpria persona p molliciem ꝑpetratum sit.siue in alio cōmissum qui eiusdem sexus existit.vl in persona alterius sexus si fiat in alijs mēbris.q̄m natura ad generacionē deputauerit.vel si demqz in alia specie admissū sit. Talia nāqz crimia grauiora sunt q̄ sit esus carniū in sacrosco die veneris.undez de eis tenetur peccator exp̄sse confiteri.sub pena et ne dāpnacōis Quarto q̄ persona cōfitēs debz habere volūtariū ꝓpositū oia pcca sua iuxta vires integralit explicādiz ad interrogata veritatē sine mēdacio respōdē ad sui accusacōēz vl excusacōēm Itē celare ecia debz pccm alterius. nisi fortassis alit suū pccm reuelaē nō possit.vel

Quale debeat esse ꝓpositū cōfitētis

nisi psonã talẽ ad suũ cõmodũ spũale cõ-
fessori detegeret absq; piudicio cui? aliq;
Qd si prelatus superior vel penitẽciari?
nõ singula peccata cõfitentis integraliẽ
sed solos casus reseruatos audire volu-
erit. reseruet peccator alia delicta minori
sacerdoti potestatẽ super hijs habenti cõ-
fitenda. Quito q nullus iiũctam pe-
nitenciam recipere debet nisi quã perfice-
re voluerit. quã et celare tenetur vna cũ
alijs confessori prolatis. aut iterrogatis.
nisi forsan qd absit idẽ cõfessor cõfitentẽ
ũbis aliq̃b? ad malũ iducẽ nitẽtur Sep-
to q si grãde q̃d alicui restituẽdũ sit. et is
ignoret cui debeat restitui. l' ecã si votor
mutacio á relaxacio faciẽda sit. cõsolat
plat? supior. vl' ali? hor ptãtẽ habẽs nõ
tm sacdos iferior Septio q sup pcis i
generali supi? numẽatis si cas? spãles oc
currãt vl' numẽ? delictor. tenet hoc cõfi-
tẽs explicẽ tunc. presertim qñ pticulãtas
cas?. vl' numer? specialẽ habẽt annexam
maliciã mortalẽ. vt cũ q̃s decẽ frãcos ab
stulit paupi. uxorẽ z filios habẽti. vl' i lo-
co sacro. grauj? pccm est q̃ furtũ precise

1° q̃ nullꝰ recipiat iũctã pniaz nisi q̃ voluit implere q̃ et celare tenet

2° de restitucõe faciẽda vel votor mutacõe vel relaxacõe

3° q̃ confessꝰ tenet explicare speciales circũ vel numer? delictor. occurrẽtes vlt̃ pro tali supra grauẽ culpã

in generali cõmisisse. Et pariformit in alis casibus ptcularitas exprimat. put cõfitens meminerit scdm bñplacatũ confessoris. obmissis caũstãcijs alijs ad peccati grauitatẽ imptinẽtib?. Octauo q si persona cõfitens in peccãdi ꝓposito perseverat. vl de nouo peccatũ iterare disposuit. aut q ablatũ alteri scdm facultatẽ suam non vult dimittere vel restituere. aut q a carnali peccato luxurie ẽusat abstinẽ. vel q nocendi miquũ ꝓpositũ retinet. nullus hanc personã a peccatis cõfessis potest aut debet absoluere. q̃m q̃ tali persone salubrit cõsulat. vt bona que poterit iterim pficiat. quatẽ? eam deus in viam rectã dignetur illustrare. Nono notet q̃ peccñ qlibet tanto pei? ac deteri? est. quãto pluribus ĩtulit nocumẽtũ. ꝓpter ea si quis fuerit alteri? cume causa et occasio. vt innocẽtes prestim iuuenes aut puellas suo cõsilio. hortatu. vl alio quouis modo solliciãdo ad pccñ. agat hui? ri districtã pẽitẽciã. z pruret deceptor a se correctionẽ ã emẽdacoẽz totis viribꝫ. pcu rãdo z ꝓ se z alios eos ad viã veritatis et

8uo m quibꝫ casibꝫ cõfitens nõ pt absolui

q̃ de agrauãtibꝫ peccñ

sanam doctrinam reducendo. In hoc enī consistit portio principalis sue satisfactionis ꝛ penitēcie. Dicēdo q̄ si quis post conscientie sue examinationē diligentem. ipse peccatorū quorūdam eciam mortalium a se cōmissorum non reminiscatur. tunc per solam generalem confessionē de ipis absq; alia speciali saluabitur. si tamen ea prius oblita postmodū ad memoriam redierint. ea specialiter certis tēpore et loco cōfiteri tenetur. Qua in re periculosum est cōmissor a se delictor mortaliū per negligenciā atq; desidiā imemorem fieri:

De remissione priorū oblitorū

De absolutōe

Forma absolutōis sufficiēs ꝛ req̄sita p̄ p̄ccis de q̄b? cōfessor itēdit ꝛ p̄t absolue cōfitētē: Ego absoluo te a peccis tuis In noīe p̄ris ꝛ filij ꝛ spūs sci Amē. Et si confessio fiat de excōicatōe tm̄mō. dicat sic. Ego absoluo te ab excōicatōe tua In noie p̄ris ꝛ filij ꝛ spūs sci Amē Et si cū hoc fiat absolucō de peccō propter q̄ lata est excōicatio vel de alijs addat forma prior. Addicōnes quedā alie condicionales ad īuolute tuci? dimittūt.

Absolucio

De sciā mortis

Tercia ps hui? opusculi de sciā mortis

Si veraces fideles q̄z amici cuiusꝓ̄ia egroti curā diligenci? agāt. pro ipi? vita corporali fragili. et defectibili conſuāda. exigūt a nobis. multo forcius de? ⁊ caritas ꝓ ſalute ſua ſpūali ſollicitudinē gerere ſpālem. In hac eñ extrema mortis neceſſitate fidel' ꝓbatur amic? Quippe nullū eſt op? miſcdie maius ſiue cōmodoſius. qd ⁊ tanti apud dū meriti. et amplioris frequēter eſtimat'. quēadmodū ꝓſone nri ſaluatoris ihū xp̄i ſi in ēris nobiſcū degeret. impensū ſuicū corporale. Quā obrem cura fuit preſenti ſcripto componē breuē quēdā exhortacionis modū habendū circa eos qui ſunt in mortis articulo conſtituti. valentē eciam generalit' oñib? catholicis ad artem et noticiam bene moriendi conq̄rendā. Cōtinet aūt opuſculū hoc breue q̄tuor ptiulas. ſcilicet exhortacōes. introgacōes. orationes. et obſuaciones:

Prima ꝑs cōtinz q̄tuor exhortaciões.

Prima exhortacio ē. Amice dilecte ā dilecta. conſidera nos oēs ſubiectos eē potēti manui dei. ⁊ ipi?

ꝑ exhortacū dm moriturꝰ

voluntati. omnes nos cui? cūqz condicionis. aut status. reges. principes. diuites. et pauperes. mortis tributū soluere necesse est: Venim? in mūdum peregrinoz more: vt ex eo transeam?. non vt māsionem in eo stabiliam?. quin potius vt hic bene z meritorie viuentes. et deo seruientes. horribiles inferni penas euitemus. et gloriam etnā habeam?. Recognosce diligēter cū gracaz actione a deo tibi cōcessa bnficia. qd eciam tibi in hac extrema hora sui cognicōez dederit. nec te morte subita p̄occupauerit. grās p hijs z alijs inumeris donis nūc eidē refer. ad suā infinitā miscdiā cōfugiens. z cōmiss a te ēminib? venīā humilit postens: Sollicite cogita te in vita tua plurima delicta petrasse q̄b? penā ferre meruisti. vnde z hui? infirmitatis z mortis penas pacient tollerare debes. rogās deū ut p̄ntis doloris acbitas remissionē opet pcōz. z purgatorij horribil cruciat? in hāc afflictionē tuā p suā miscdiā mutet. Tollerabili? ē nāqz hic p̄ncialit q̄m in futuro pumri. quod si sit corde contrito pacies penā necessariam

tamq̃ voluntariã feres. et omnẽ penã et
culpam ẽmittet deus. certusq; paradisum
introibis. alioq̃n per impacẽciã eternam
penam et dãpnacionem incurres : Cuy
omnia in hac extrema hora cõstitut? me
ditare circa tuam spiritualẽ salutem. nun-
q̃ eni fortassis in futuꝝ hui? meditacõis
occurret oportunitas. omnẽ aliã sollicitu
dinẽ et rez terrenaꝝ curã relinque. quas
relinqui necesse est. q̃ eciã nec ab inferni
precipicio corruentẽ eripere valent. plẽa
fide te deo cõmitte. et ei qui omnipotens
bonus ⁊ sapiens est. te. tua et tuoꝝ regẽ-
da prebe. Omnẽ preterea cogitatũ tuum
in eum dirige. astantes solũmodo et su-
pstites rogans. vt pro salute tua deum
precibus exorent:

Sexta pticula sex habz iterrogacões

Sex interroga-
cões circa inf-
mũ pa fiende

Dilecte aut dilecta. vis tu mori et
viuere in soliditate fidei xpiane
respectu dei et domini nostri ihũ
xpi. tanq̃ verus fidelis ⁊ obediens sacte
matris ecclesie filius. Respondeat. volo.
Petis a deo veniã peccõꝝ tuoꝝ omissoꝝ 24
et omissoꝝ q̃ ac eiusdẽ amorẽ. maiestatẽ.

atqz bonitatē egris. Nec eum put debebas honorasti. respondeat. peto. Habes ne sincerum ꝓpositum et explicitam volū-tatem vitam tuam in melius cōmutāe atqz corrigere. si vita comes superfuerit. rogas eciam deum vt tibi gracia p̄stet hoc ꝓpositum continuandi veramqz contricionem habendi: Ces tu conscius tibiipsi alicui? peccati mortalis vl̄ criminis de quo non sis confess? Optas ne eciam cor tuum illūinari ad oblitorum criminū si que sint habendam noticiam. et si tu scires libenter confitereris ea. Vis ablata per te restitui integraliter quantū ad id teneris iuxta tuarū facultatū valorem. eciam vsqz ad ommū bonorum tuorū cessionem et renūciacionem. vbi alias satisfactio fieri non valeret. et coram deo et homīb? veniam iniurie petis Indulges ex corde omnibus qui tibi nocumentū intulerunt ob veneacionē et amorē dn̄i nr̄i ih̄u x̄pi. a quo z veniā speras: petis silic' idulgēi tibi z ēmitti ab hijs quos verbis á factis lesisti. Ad has oēs p̄missas iterrogaciones affirmative respondeat. volo.

Tercia ptícula breues mistrat orēs

Orōnes ab ifmo fiende

Primo dicat infirm? et corde deum orans. Deus meus pijssime pater Miserere mei. Deus meus pijssime pater. In manus tuas amendo spiritum meum. pater miscōiarum miseri cordiā fac huic paupercule creature tue. Adiuua me nunc etiam in hac vltima necessitate. Succurre domine iam anime egenti et desolate. ut nō a malignis spiritib? captiuetur. ꝛ a canibus ifernalibus deuoretur. Dulcissime ihū ob honorem et virtutem tue benedictissime passiois iube me recipi intra numer electorꝫ tuorꝫ. Saluator me? ꝛ redemptor meus. reddo me totum tibi nō me rēnuas. ad te venio nō me repellas. Domine paradisum tuum postulo nō ob ualorem meorum meritorum. sed in virtute ꝛ efficacia tue bñdictissime passionis. per quam me miserum redimere voluisti. et michi paradisum precio tui sanguinis emere dignatus es. ipm michi cōferre festina. propter quem nec tue diuicie aut potencia minuētur. nec ipe paradisus angustior aut minor inuenitur.

Salutet postmodū beatissimā virginem mariam dicens. Regina celoꝝ mater misericordie confugiū peccatoꝝ cōsilia me v nigenito filio tuo eius clemenciā pro me indigno peccatore impella vt ob amorē tui mea remittat crimina pducens in gloriam suam. Angelos dehinc precabus inuitet inquiens. Spiritus celoꝝ angeli beatissimi assistite queso michi migranti ex hoc seculo ꝛ potenť eripite me ab omīb? aduersarioꝝ insidijs. et aiam meā in vrā consoriū assumite. Tu precipue angele bone custos meus: Post hec inquirať ab infirmo cui sanctorum vl sanctaꝝ magis deuotus extiterit. ut illi precē offerat dicendo O gloriosissime sancte vl sancta singularem in te dū viuerē spem ꝛ confidenciā reposui succurre nūc michi īhoc extremo necessitatis articulo laboriāti. nūc amplior supra modū. tpus nūc instat et horaiā in adiutoriū meū intēde.

Quarta ps quasdā obseruacōes edoceꝝ vt sciať quaľ pdictoꝝ vsus habēd? sit:

Beatꝰ quedā obseruacōes circa infirmū

Si pacāes nōdum eukaristiā á extremā vnctionē susceperit. interrogeť

an eadem ſacramenta deuote paratus ē
recapere. Si eciam ſuper interrogacōibus
premiſſis verisimiliter appareant reſpon-
ſiones patientis exiſtere remedium appo
natur quantū id cōmodius fieri poterit.
vel per miniſtracionem ſacramentoꝝ con-
feſſionis. eukariſtie. á extreme vnctioīs.
vel eidem manifeſtādo periculum quod
incurrat non plene ſatiſfaciendo peticio-
nibus ſuper fide ſua et ſalute conſcientie
platis. Q(Q)oneaturqꝫ vt decedat tanq̄ ve-
rus et fidelis xp̄ianus: Attendatur ſi in
firmus ip̄e excōicacōis vinculo aſtrictus
teneat. et ꝓterea ſubmittat ſe totis viri-
bus ordinacōi ſc̄ē matris eccl̄ie ut abſol-
uatur: Si moritur? plixū tp̄is ſpacium.
ad ſuā recollectionē habeat. ne morte feſti
nata ꝑpueiatur legende forent cōrā eo ab
aſtantib? hiſtorie et orōes deuote. in qui-
bus ſanus et viuēs amplius delectaba
tur. vt recenſenda eſſent diuina precepta
ut profūdius meditetur ſi q̄d aduerſus
ea negligenter oblitum deliquerit. vt p̄-
ſens coram eo inſtructio reticetur. Si pa
tiens vſum loquendi perdiderit. habet

tamen sanam et integram noticiam ad-
erogaciones sibi factas vl' oraciones co-
rã eo recitatas signo aliquo exteriori vel
solo cordis consensu respondeat hoc eni
sufficit ad salutem. Presentetur ifirmo
ymago crucifixi vel alterius sancti quem
sanus et icolumis specialiter venerabat
Si non omia premissa dici breuitas sinat
preponende sunt oraciones. illa presti-
que saluatori nostro ihesu xp̃o dirigitur.
Nullatenus aut mime si fieri possit mori
enti amici carnales. vxor. liberi. vel diui-
cie. ad memoriam reducantur nisi inq̃tũ
id exigit pacientis spũalis sanitas. et dũ
alias conuẽienter omitti nequit. Non de-
tur infirmo nimia spes corporal' salutis
consequende. ingeratur pocius eidem p̃-
ma monicio supernis explicata. Sepe nãq̃
per vnam talem inanem et falsam con
solacionem ⁊ incertam sanitatis corporee
confidenciam certam incurrit homo dãp
nacionem. Quinymo hortandus est pa-
ciens vt per contricionem. et confessionẽ
anime sanitatem procuret q̃ et ad saluẽ
corporis si sibi fuerit expediẽs valere po

teit ꝛ inde securior atq; ꝯdecior erit. Quia vero frequenter corporalis infirmitas ex aie languore ortū habz papa per exp̄ssā decretalē cuilibz medico corporis districte p̄cipit ne cuiq; egroto corporeā cōferat medicinā priusq; de spūalis medici confessoris scilicz req̄sicione eundem monuerit. Hinc expediēs videretur vt in quib⁹libz pauperū hospitalib⁹ vl̄ domib⁹ dei statuto firmaret ne q̄s ibidē eger suscipi posset qui nō primo ingressus die confessionem faceret vel p̄doneo sacerdoti ad hoc p̄m deputato patus cōfiteri se cōtinuo p̃ntaret sicut in domo dei parisiensi laudabiliter obs̄uatur:

Explicit opusculū triptitum de preceptis decalogi De confessione ꝛ de arte moriēdi. permiū sacre theologie p̄fessorē Magistz iohānem de Jersona alme vniuersitatis pisiens̄ Cancellariū:

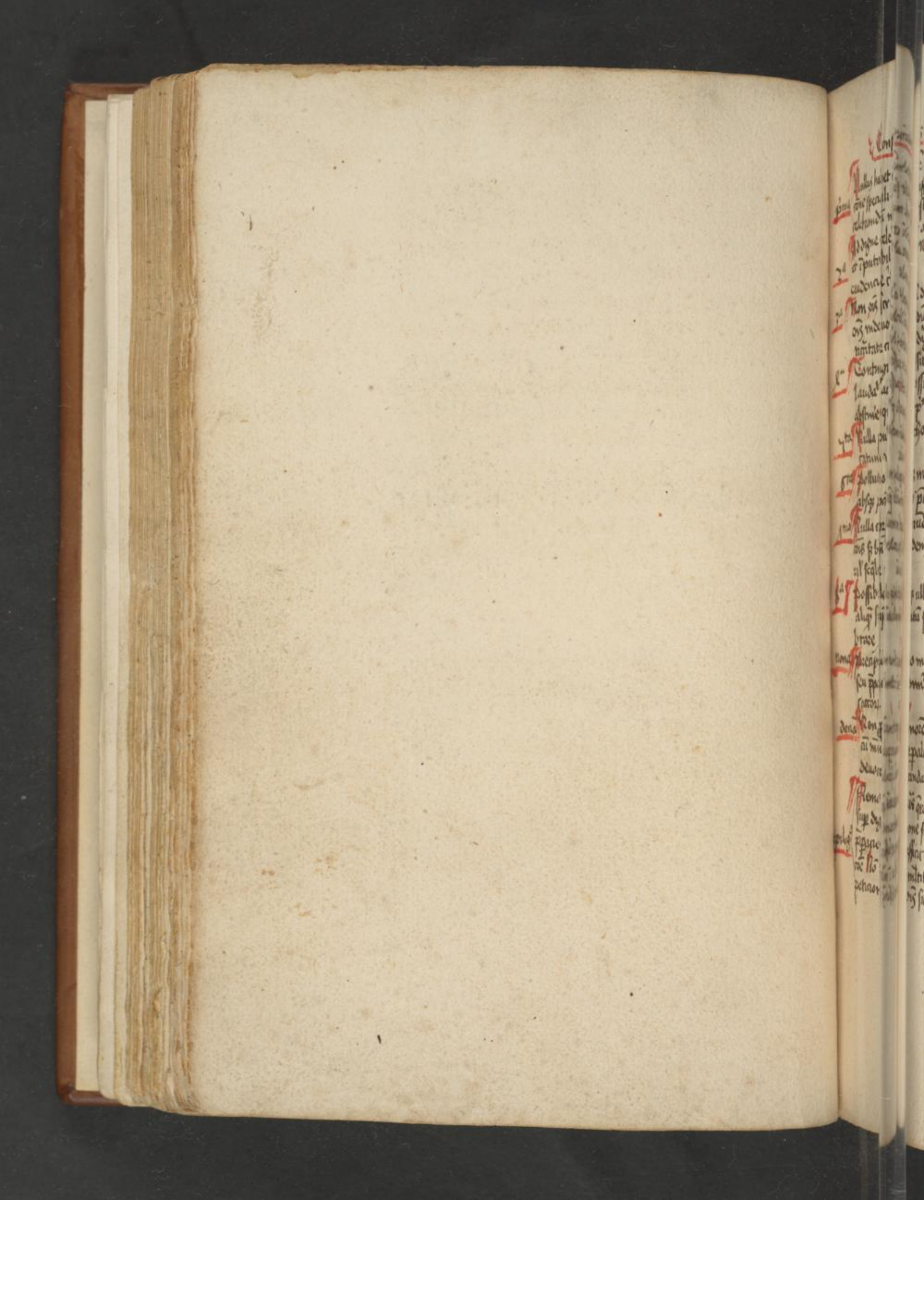

Nullus habet ẽtitudinẽ euidentẽ absq; dei reuela
ma cõne speciali q̃ sit sufficienter dispõit⁹ et dign⁹ ad
celebrandũ misse misteria

Ad digne celebrandũ et absq; temeritate psumptione
a et ĩputabilitate ad nouũ ptm nõ req̃rit⁹ tal⁹
euidentie ẽtitudo

a Non ois scrupul⁹ a dubitaõ d' pcto mortali nec⁹
ois mdeuoõ a dordinato a n attento impedit de
ngitate celebrãtis dignatem

Contingit ut possit alig⁹ eode tpe ad celebraco
lauda⁹ accedẽ possit nlomin⁹ ab eadẽ lauda⁹
abstinẽ quo casu p̃m laudabil⁹ ẽ q̃ [illegible] 2m)

ta Nulla pollutõ inchoata et pfrã in supno ẽ pec
catum mortle

ta Polluno corpalis in supno stingit pt nõ solũ
absq; pcto mortli pcedẽte ymo et ex mito

na Nulla corpal' in mudiã d'pse ẽ impedita celeb
cois q̃ bñ d'pcauens racõne irremtãie alt⁹
ul' scale in aia

Possibile est absq; ulla r'phensione et cũ mito
aliq̃ supno pollutũ sacrã misteria stingit atq; cele
brare

na Precipit ex dino munẽ et n ex mã industria
seu ppacõe reddm⁹ digm ministeriũ q̃ thapacõe
sacroꝝ

na Non ppter timorẽ stamãcois corpis q' illud
ai mudiã corpali monem⁹ directe q̃ ad in:
deuocem a scandalũ in nobis ul in alijs diutat⁹

Nemo celebratus q̃rat sibi euidẽt⁹ ẽtitudinem
sup dignificacõe sua habeat illã q̃ dicta est
ppõnes et sufficiẽt de qua vide in 2m o fidei
cõe nõ o fidat ĩ mltitudine virtutis sue 7 in re:
petitõe confessionis sue a deuocionis a r'collectionis

seremtate

Incipit Tractatulus Magri iohis Cancellarij parisien sup mā celebracōis missaz et sup pol lucone nocturna

Dubitatū est aput me frequēter et diu pse cum pq susceptum sacdociū q quis nocturno pollutus supmo a celebrando missā debeā ab stine re exptus sum siluter multos pstim religiosos et nouissime quosdā pbos tali dubitacois scru pulo nō pauz turbatos. dū ex una pte eos ad celebrāndū trahit deuocio ex altā timoz offense rpi mit. Tandem efflagitans sup hac re ctioz mox doctoz sacroz leones tū exptoz et vtiosoz sultacoēm et exemplo tū pytremo ex ipsa racois et exprimētalis dgnicois attestacōe inductus sum vt sideracoēs alegās bnes et nō prolixas mobiles sup hac celebracois materia ponerē eas iudicio meliz et sincerius sapiēd supponendo Consideracōe hmōi quedā crudi attestoue quedā pdictā tsponsiue Petat aut dari venia si forsitan impurus laqueū incidit qm morbus talē qui vix aliter detegi vix pulcē: orubus medicamētis sanari pt

Prima Consideracio

Nullus habet ytutudinē euidentē absq; dilectacione spāli q sit sufficienter dispositus et dignus ad celebranda misse misteria. Patz q tuc possit aliq euidenter agnoscē se cē in grā ptum fracte. et q ssr sciat quidq requiri ad hoc q deg grām sibi hanc infudeit q inst nullū pomt obuiē ex pte aliq ad hmōi grē susceptionem demaz sciret euidenter q rite dispositus ez sacdos ad

hñdū ꝓtatem ñllateñ impedita/et similia nlta
que sint pure dmgeñ/et que sñt ñ pñt ifallibr
absq; di reuelacone spāli: Pterea qs nesciat pos
se fieri ut de hō in rep bū sensū ex demtis pre
dembus/ut nō videat pria sua/et ita mich sibi
dsaus sit/alō tñ in hō est iustificat/sput aplus
formando tesnficat. Forsan ē talis dpat
ipm aman superbo q ad diuuū hester venit/putā
tans sibi hō ad honorē papuū/q sibi cat/ suspe
dū Quid si auditus ē amice quō huc mtrasti
nō hns vestem nuptialem forsan demq; tal
anuatq ē mt illos dequbq yphā ñ tā impiatice q p
nūciatiue dixit/fiat mensa coz coram ipis in laqu
ꝛ usq; inhiitet/videtis qñ extimescenda sñia si
mistico sensu vtim de quosdam ad sacra cubā mē
sam accedentes iudica/pserim qñ dr obstructus
otli coz ne videant et dorsū ꝛ/et dormt aplus
ad illud intonat et mnat/Q indigne iq; mā
ducat et bibit iudiū sibi mādicat et bibit/et
rursus qr hō mlti mt vos mbecelles et dormiut
mlti/hec mbecillitas et hec dormitō magis ad
aiaꝫ q ad coꝛpq referēde sut puto/Constat at q
hec oīa ētitudmē euidentē tollut ab aliq sup
sua celebrandi dignitate/ Secunda Cōsideā
Ad digne celebñdū et absq; temeritate ꝓsup
tione et impūdicitate ad nouū ꝓamiū requirit
talis euidencie ētitudo/Patet q nullo tuc q̄
tucius; usus et pur debet celebrare/nec hoc
possit absq; dispmc si ñ ei fiat reuelatio spālis/
Suffiat ergo ētitudo talis qlem ī matia moali
sufficiens exigit et capit/Que ētitudo pt appellari
ētitudo moralis/a qualis sit pdent loquitur ph
1° ethicoꝝ dicens tno Capo Disciplinati enī est

ad

intm̄ ĉtitudinē inq̄ĉ ꝑm vnū q̄q; gen. i q̄ntū nā
recap^t Adhanc ĉtitudinē moralem suffiat ut plu
rimū q̄ homo accedens ad mssam discusserit ꝯ
sn̄az suam sicut fecisset ꝓ^o re lucēdi" gñdia'
i modo gñi vitando Et q̄ n̄ sit sibi ꝯscius p̄y dis
cussionem d' ꝑcto mōli à d' ꝑposito pcrādi mo
taliter Q^y mſr̄ n̄ agnoscat se aliud i pdm̄ctū
legitim^m ꝑ exigitationem à irregularitatē hr̄e
consensio itaq; in h^c cū durando x^o sn̄az dic
q10 q̄ tal' erīā si ez in ꝑcto mōli ne sict' n' deo
expssam agēt cfessionē reportaret vnū eoꝝ
Aut sibi r̄mittēt tale ꝑcm v^te sacri q̄ vī fiet
quod in se est ad eiꝰ delectōnem Non em̄ requ
deus ultra posse Aut fiet sibi dimiꝰ illustratio
et r^o gnitio ꝑcī sui q̄ꝫ ꝑ pn̄az i^d diluceret q̄
admodū m̄lt⁹ cfugē ꝓbantissimū ē q̄ i initio
sui sac̄dotij dū celebrationē differt i meoꝝ
redit plimoꝝ et cultissimoꝝ ꝑcoꝝ sylem
inveīt grāz illi q̄ nouit ad frugem melioꝝ vi
te toto corde se ꝓparat Porro talia ꝑcā i recor
datione veīencia ex irradiatōe supioꝝ luc⁹
in ꝑfunda abisso aīe nō ideo tales cfitēt tenēt
q̄ n̄ plus delecta cē potuerit mō ꝑfecto ꝰ fit
hoc ad obediēdū ꝑcpto d' cfitendo sel' q̄libet
ꝑcm̄ nr̄m̄ q̄s et dū dispgre agnoscamus
3^a Non oīs scrupulꝰ aut dubitā d' ꝑcto mōr
li ne q̄z oīs indeuotio à d'ordinatio à n̄ atte
tio i pediūt d' nām te celebrāt^is dignitatē Pōt
q̄ ĉtitudo mōlis q̄lē p̄dixi⁹ sufficē ꝑ actibꝰ

ē q̄ ad mensā tuā nūdo corde & i noctib⁹ manibus non
veniq̄s ꝑ guiq̄ ē si pura mentis sacrificiū n̄ reddimus Re
fert narraꝰ story prim d'quodā Euagrio q̄ n̄ nisi
in āno dicendu cē censebāt d'q̄ sū pres r̄pugna
bāt argumētatēs q̄ à digno se p̄bat et dispositum
qui sēl in āno dicabāt ita psumptuosq̄ cāt à indigno
se tūc fateri & nūmq̄ tūc accedēbāt Cui q̄ n̄ potuit
alius similiter plures h̄ sacra ofᵉ q̄nq̄ d'se se si
ret indignū hi phas ē itaq̄ sēl in āno tū tocie di
celebrāē cū eoꝝ tocie potuit cē sepiq̄ celebrādi licē
tia Fuerit nr̄ ignorat story aliq̄s ita racō opesuit
ne celebraret inet'm hz ptclariā h̄ fra q̄ꝑ dā vene
rāda magᵒ fuit pia mt'p̄tatōe p̄ in exemplum
agendi trahenda postremo nō sum nesciꝰ duisa
esse dona et uocationes in duisis put spūs sc̄ vo
luerit et alīq̄ indispōnt p mt'polationē celebra
coīs et se se vix p̄ modū ē collegit Alius ex eadem
frequētatōe reddit in diuersis et ex tali familiari
tate p̄mitior ad ꝛceptū Euangelizem mq̄ssz sua
mt'ioget ꝛ sna tūc p exercitiis et p̄dicatiōe ad̄ty
silius ad q̄d oportunū expezierit ~~exeq̄t~~ exeq̄t et
hinc dicebāt eq̄dā doctor augᵒ Cottidie celeb
re nec laudo nec vituperō ipē m̄ z alij ꝛsilius sic
tuē ut cottidie simq̄ digni accedē Quinta
Nulla pollutᵒ inchoata et pfā in supno ē prim
mōrle p̄batz ex famosa augᵒ regula q̄ p̄tm add̄
voluntarium ē q̄ si n̄ ex voluntate n̄ ex p̄tm ⁊ in
telligē de actuali Cuius ista ē expssa d'tā augᵒ cuius
1ᵒ d'nitate di capᵒ 3ᵗᵒ incipit d'voletā cōe usp̄ noc

vtis aliq̃ ẽtõ mgis in q̃ absq̃ culpa ẽ in cõpe non
dsentiehs si absq̃ culpa est in corpe dormientis p̃
fetes opp̃tũ non solũ ddunit theologie ꝫ etiaz
philosophie dtrmnanom ꝫ et hnt q̃ rsp̃dcat
si fiat eis argumentũ d fluxiosis ꝫ infantib9 et
alys n vtentibus racione q̃s p tuc nõ peccare
noua trãsgressione rors ẽ enim sapiẽtũ recta sñia
Notãr dxerim9 si polluao in dhõta sit et pferta i
supno cpm̃ posset aliq̃s vigilãs impuz hrẽ dsi
derũ se polluendi q̃ urgente cadẽt in supnum
in quo sua pollu9 cplẽtur Possz silr pollucoz
in supno rcptã exprgistens male dsumad Con
stat in hys casibus radice pollucois esse libera
az flagiciosam ppter quia opus i9 obscenũ
ipũbit ad culpam At vo si vtibus fuit ipõ
et in fine cessauit vsus racois a dsonsu liber
arbitrij cit vtiq̃ talis actus cẽs si vigilando
cplẽtur absq̃ culpa mrli palam ꝫ racop
lib'tate cadẽbit Potuit forsitan aliq̃s pcare p̃
modũ cplacendi sibi in tali voluptate pbrosa
q̃m habuit nõ ob mdc tñ rddẽtur por actus
pollucois culpe vicios possit ees aliq̃ mo
placẽ sdm̃ sñm thomã nõ q̃ voluptas ees q̃
samtatem et nẽ affert exoneracionem absq̃
sñio q̃ pat p̃ cõtinuacione ul' assensu Demq̃ non
dsuluit sanctꝰ q debeat violẽs fluxus ille dñi
evigilando sentiri cõtinuus effluens cocrcen
ul' ez frustr̃ conat9 hꝰ ul' nẽ sup̃ modũ ꝗa
tenus Confirmat omnia ista est q̃ actus exnẽ nllũ

pam ẽ ri dnoiacone mtrisica plezꝫ qi vrina q
n ꝓpe dr² sana si n⁹ sit rigitur m aio ꝓpe dam
pam dn lub'tate no vitur n elt p tuc actus ex
tior vitiosus Ueꝫ tm negabim⁹ qn p trapula
à dapnabilem illecebrã vigilie possit àqs i hac
illabi sordicie ꝫ tulpã tuc vigilia ñ supns hẽ
ꝑ qi et trapla et cogitõ voluptuosa letali ẽmine
sepe caret et possit añ supnũ dilui pentendo

Sexta Consideã

Polluto corpaliꝫ in supno stingẽ pt n so⁹
absq pcõ mortali predente ymo ex mito patz
ex distrctõe famosa dicta p Greg⁹ et alios tam
thcologos qi rales fuent ttaꝫ n nuq̃ h imu
dicia ex infirmitate à debilitate nẽ exonerãt
se uolentes Nam ẽ ptea aqs fluxus vẽ talis ĩ
viris aliqbꝫ qualem femie pacũ² i mestruis
et fit cũ nlla a' tenuissia voluptẽ cnã vigilando
Inst' aliqn aliqs fluxus tãta lub'tate et fiali'te
in q'busdã² viris et femis ap solo aspũ a' collo
go aut leui cogitacone puocã² Luis ego dixi
cũ apt tales mictos a' remitentes à nllo⁹ asen
tictos ab initio usq in finẽ p cim mortẽ mthi
Non em omẽ ꝫ vna q plexionꝫ armoma qs
dam videm⁹ cnaso leuissia à n⁹ occasione
d'fluẽ sanguinẽ Alios cũ violencia mitta id non
pati scim⁹ Cognou hoem septuagenariũ
setulaz et valde ẽpulosum q nuq̃ se pollu
tũ fuisse dnmendo testabã et hꝰ in alys
miabã² Aliũ vidi vligiosiꝫ t sobriũ q ꝑ dece

nū et amplius ꝙ̄ cotidiana hr̄ peste vexabatur.
Audam vir̄ sopniant dꝛmientes alios sopnia
ingiter exagitant Sed omittam⁹ her et silia qꝑ
dctmiā medicos plus respuit et sibi remedia q̄ꝑ
m̄ passus fuit vn⁹ ex medicis famatissim⁹ sep=
dem ad medendū tali noctorno fluxu in alijs
studuisse diligen̄ frustra laborasse. Nos at mo
ralia seu theologica loquites declam⁹ q⁹ pacto pos
sit ex mito pcedente pollu⁹ noctorna stingere ꝙ
quidē ex arta abstinetia in pane et maꝯ hoc
euenire pspicuū sent expiēn Amplius volē
t⁹ victū ratiōs pdicando detestari nonne sup
illo rogitare posset aut sibi cessiones audiendi
possit vhꝫ et cū mito mgno Illonū⁹ oticere
videbit i supno nonnuq̄ ꝓgnitatio dpudian
ao simulare et ip ex ill' sicut in alijs ad pollu
cionem datari posse q̄ negauit Addit sancti
patres quoꝝ sunt odijs aptus et tessus ad falla
tes insidias demoⁿs intuendas nonnuq̄ has so
des fieri illusioe sua ul' ad trendid⁹ ul' ad inqeta
dū tōzose sue puritate ul' p bonī opis ut re
lebratōs ipedimeto vl' ut vigilanti placeat q
sopnias ptulit vl' ut abstinetia piculosam et
indiscretū vite rigorem suadeat et insaniem
papitet ul' ut deo ꝓpicio et pmittere deuotam
mentes sic exerceat et ex tali fredtate stimu=
lata in hūilitate custodiat Hoc in loco duo ō
dicta q̄ꝫ meozandū pmū e q⁹ sepe tales illu
siones seu pollutiones aīmq̄ nesciens ptulisse magt

Bte bñh tredem ſanr mpanti tuũ vo dũ ſupio
us quam ſapiaz inſpiro mo audeo mea ſnaz
et ſalutẽ ſue fidei tali pacto mittẽ. Eſt ita dias
et ſapis erras et deſipis. Non enĩ mmſiſtit te ꝛ ſa
lute tua in manꝰ hoꝝ qz p̃deny d. et milĩa lrũ-
tus à deuotus ſꝫ qz t' eſt ſtdm ẽgulaꝛẽ inſtituo
nẽ ꝓpositus et platus ſ̃ obzem obedias ſibi nõ
ut hom ſꝫ ut dõ ubẽt nõ tñ ꝺ dm̃ et ſepe obe
dia tua cui placẽt noz dõ tibiqz fructuoſioz q̃nto
ẽ mdignioz ille tuu ꝓ dñi ſbiã nõ zefugis ta
ueas ad extmũ ne dũ q̃ras ſcaũtatẽ nr illã adi
piſcaꝛis et mĩguem ruas diuidicatoꝝ et ꝑſumpti
oms foueam

Quarta

Contingit ut poſſit aliq̃s eode tpe ad celebra
cionem lauda' accẽ. poſſit ntomꝰ ab eaꝝ lau
dabi' abſtinẽ. quo caſu ꝓmũ laudabiliꝰ ẽ q̃m
ſtdm. Patz ꝓma ꝓs Ln̄ aliq̃s ẽ ſine ſnã p'
cati mozlis a' alio impedmẽto et nõ ẽ obliga
tus ex offitio a' alr celebraꝛe tuc hz vtzqz in
ſua ꝓtate ꝑ tu rentulonc dicat. Dnc nõ ſum
digny vl' nõ zacheo dñm fide' inuitet. Credam
ꝓtem ꝓbo cũ duzando xo ſnaz di qz q̃ ce
lebracio quippe ẽ d' ꝑſe opus bonũ. Abſtinẽ at
ab ea ſi ſit bonũ magꝭ eſt in ordẽ admdũo
cionem ſuſapietis q̃ d' ꝑſe tuzſo celebra' hab
efficaciã mgnã ex vhite opis operi ꝓ' q̃ no
tm̃ de valet voluntas ſola celebñdi ſicut par
voluntas actu celebraꝛẽ. Addit itaqz opꝰ opꝰ
hoc extiꝰ aliq̃ bonitatis ad bonitatẽ voluntatis

ꝑ meritū passionis xpi ꝓpter ea dignū fecit opus
ꝑuilegiatū Ampliꝰ ille qui celebrat in opere
exercitat adipiscat magnā deuotionē ꝑfectionē
et diuinū solet omnipotēs deus misericorditer nobis
uolenti sic agendo uiā aperire qua liberius ualeat
ꝓficere qui timore se potius retrahit Quē si quis dixerit
vacationem a celebratione ideo fieri ut ꝑsona ꝑ modū
tanto deuotior et deuotus quanto rarius impleat
futurā posse sic euenire ꝑz ꝑ ex abusu digne
ꝙ tale subtractū remouebit hūtudinē ad bonū
cui effugit est finis ꝓhibitū Deberet operari signum
in quo actus hui⁹ est delectabile operi Fecit mihi
placuit deus noster Quē ni hodie tuus mihi
aperuisset Distrahens hodie pauore deuotionis spiritū
recollectus plenius ꝺeptator a tergo admonuit
admonere Credo equidē si agnouisset quo nō dormiret
qui te ꝑsecutus et tuas eidē cupit auferre hostes
tuos quo deuotiōi insidiantes quales sunt hodie
Quocirca ni temerarie absolui sapiens quamuis ꝙ
ꝑ manus tuas sacro instanter operare Nescis enim
quo tempus ad laudandū celebrandū te deceat quale non
habes et si utroque careas utroque melius est Esto finis
in hēre nulla in area defectuosa cuius nomen dominū
non celebrando super induras ꝑz frigidus sum diaconus
a tepidus Sepe suscepit tuum celebrationis horror
pauor deuotionē et frigidum quo in fine tales tentem
dimittit et feruidū Corpus xpi ignis est spūalis
Accede fiducialiter adhuc igne tales fugabis Audi
amicum orantem ambrosium oratez et dominum alloquez Huc

nempe illud apli. quibz in sñu suo hñdat dz dixi
in tm qđ in dicendo posse vidr si nuda cogitr
vitijs aput hñtes libtatem legis xpi. Opponet
forsan aliquis dsormitanys ꝑ silñ in breui pos
sent trolligẽ se et ab oibz pñs reliqs aiaz exigẽ
possent igitur statu celebrare. Opponẽ alius q'
dugatis apt quos possibile ẽ pñs in sua nutr
tãe ñ admittiqui tñ de nuctõne sepandi vidr
Ad hoc dico possimꝰ ꝑ ad vlam. ꝙ doctoz famo
soz sua ẽ. Tales dugatos si attedat ex ductõne
ꝑsonm diebz sollẽpnibz ñ petrãe qñ ul' affectu
plus gignende nul' reddendi debiti a tota nẽ vitã
di causa admixti sñt obstacln aliud ẽ. Ad pmum
nõ aliud nẽ diamꝰ ñ ꝙ rarissim hoc esset. dehis
vbq vnde à nuchꝰ cuem ut doctoẽs pauꝭ dicunt.
Si tñ imineat grauescandalũ ꝓmissioe. Si petrã
gñdis atno ocrẽt. si demũ magr ex furre pcãe
diabolica à vehemẽti tptacõe tale flagicium apt
se zaz admissum audiat. q' ꝑfundꝰ sapit tale pro
hibẽ ego fateor nõ audeo. Hoc in casu et alijs sit
ꝑspicuũ est ex pmissis. Et hiis qđ ẽ intẽ sue ꝺsñcie
et iudi. circũstanciꝭ oibus qđ ꝑdeꝭ circũspiat ida

Consideracio Nona

Precipue ex dño muñe et ñ ex mra industria
seu ꝓpacõe rddim digni ministroz ꝓcipacõe
sacroz. Her ꝺsidra si cũ sapore intimo mastr
retur. humiliabit nos vehemẽt. Et ꝑfrõ humilitas
sola est. que disponit ad dignificandum et ꝓpa
randũ debitã. ꝙ tal' tãtuz hospitꝭ i aie cenaculo

sustepro℈ ꝓ hoem q̄ ta℟ in vitate dpēit nūquā
potuisse ad quietē et serenā dispōnē cele
bradi ptigisse q̄usq; diffideꝫ d' oī sua ndustā
et labore et sollicitudine et ꝑ pacōne ꝑ sessio
nē a' alt' īmolauit in ara cordis bouem qui
bie dixit in aiā dīo et hūliato cū damede do
mine n̄ in iustificacoibz meis ꝑsteuo prem
mea ante te ꝫ in misericoibz tuis multis 7 mḡ
nis Et rursus cū ꝑphā Ego aī īmltū me tue
tribo in domū tuā adōabo ad tēplū stm tuū i
timore tuo et silua q̄dā q̄ aliq̄ sc̄ptis inseruit
plane industria mra et ꝑcauēdū eis agē dicien
possimꝰ vīqz ei tm si in nullū fallim̄ et tradi
a' tp̄ sic ꝑ baculū arundineū sustentē vacillanꝰ
neq; hītanꝰ in adutoriū altis dū mris mētis
fidimꝰ nul' in pōrꝝ sola vīcordacōe torquem̄
Nimꝝ si tuē in ptectōe dī celi neq; in mā em̄
q̄ deficiēte ptectōne quis ꝓsistet Sicut cuida
ꝑsopmi onsa visio tal' ꝓpitatē m cloaca
eat et a q̄dā baculo sterc'ibꝰ i fixo sustentazi
ne ꝑfundā'dus sitagebā At vīo baculꝰ ille fu:
doteng demitteba' assidue cū fetōe i tollēdū
Hoc ille pclm tō mēte rūsus ad dnm vīt
to baculo ꝛfestim ereptus est Hanc ꝛsuā nra
q̄ntulibz mdaſe cloaca plena sterc'ibꝰ fedis
ꝛfectuū cotidianoꝝ baculꝰ i nra i industria
ꝑ q̄ emergē q̄rimꝰ ſ ꝓul dubio q̄usq; leuꝰ
eclos mros mcelū vīm vēiat auxiliū nobis q
usq; fiduciā nrāz totā in deū iactādo plꝰq̄m

dolendus ⁊ aliqñ fensse ⁊ q̄ bona ꝛ meaꝝ ē tibi
culpam agnoscē vbi culpa non est ⁊ tm agnosta
culpa ut nō impedia opa uſta ⁊ neq corpis debi
ta ſuſtenta deserat ⁊ ne ptera ſnas aliqs ſibi
fabularet erroneas ne rndt nō ſtultam cupiens
vitare rabiem ⁊ paret aliqs fortaſſis heſita
cōes vanas dū ad dzmendū ul' ad rmedēdū
attēſſū ductaꝝ ſibi pollucis ſi hoc et hoc nō omi
seis ſi nō tibi p̄auceis ⁊ cotepnat talia nitē eſt
qui diſcrimen maius imine ſuſpicat ſi nō pare
tū alis viuendi forma inſequitur ⁊ Scrupulos
go cōn ſcrupulos agendū eſt ⁊ fixo opis pede cer
tandū ⁊ Hac arte p̄dent' vſus eſt ille qui turbato
rudā ingū ſup repetitōne hōy ſuaꝝ ſi nō aſſi
due et actua attendēt ad eas in ingrit pniam
haut ad tpm eq̄ libꝝ horas ſcl' ductas reiterāret
⁊ neq enī rēgit ſemp actual' attētio ſufficat hi
tualis ſeu vtualis ñ interrupta ſnent' et appo
p debīta tū attencōes tra aliud penito in ꝓpūble
⁊ Mille ſurgūt aput aliqs tales ſcrupuli more ta
nū oblatrates ⁊ lacerare minātes ꝑ abutas
pnia maliciꝝ di quos euitē et ꝓteſtē meliuꝰ
q̄ñ p ꝓceptū neg̃mo tm ſit ꝓceptus iſte tiora
tus tiore reiecto et rēgla nō abſq̄ pnio alt'g p
ſertim ſuꝑioꝝ ⁊ filio ⁊ aliq̄n tiꝝ nimodū ſacu
tasum a papitat in ⁊ ſulta p̄ſumo ⁊ Septiā
⁊ nulla corpalis in mdiā d'pſe impeditiua eſt
celebracōis ſi bn d'pcndens racōe ⁊ comitantie
alicui ul' ſequele mali. Hanc ⁊ ſidāroez d'ducit

bona vetula in xto sen. dis. 12 q2. Et patet satis pa
pars ex vis xpi. si bn ppenditur dicedi ratio qt
xv. Non lotis manibus maducare in coiq nat hoem
et ratio est. qr nulla passio talis a imundicia exhor
dsse potest a d' nitate primo iuncta ul' idu
tens ad primum. Tertia aliis e imundicia sordidior
abhominabilior corpal' ut corpal' est qm sanies
leprosor. herpetm no impedit celebracionem pfectm
si fiat in occulto. Idem sentiut doctores de me
struis mulieru et de fluxu ppetuo viror aliquis.
Secunda pars declaratur distinguendo qr quedam
immundicia corpal' iuncta est imundicie spuali
secm vitatem sicut in fornicatoribus
Alia e iuncta tali imundicie spuali tm sordes
quedam similitudine a deformitatem put est in sor
nibus sordidis. et in puteis qm in primo est similitudo
primi. Alia videtur immundicia q horrorem quedam
et abhominacionem quida visa ul' cogitata gnat
ut in lepso et aliis pluribus qmuis nullam stagnu
in se primi vitate ul' effigiem. Postremo alia
e mdifferens sit in pedibus ul' facie pulueruleta
et sudante. prima et secda gnant ut fugiter in ista
ebitudine quida strasiatoz et deordinacionem
atq mduocoem qm sicut gustato spu d'sipit
oig vino sic cig et amplius gustata carne d'sipit
spus et fit carnalis ad tpus longius a bono secm
dusas hitudines et complexiones. De hijs in
figura dem e antiqs ut talis imundi separaret
ab alijs usq ad vesperam. Ho ignoscat Constat

cñ nllas tales ꝯstitucões q̃ cèmoniales erat atz fi
guales nullatenꝰ ad obligacõnē nr̃az trahendas cē
ri uidas sare uellemus ꝓpterea uespa m hr̃ loco et
loco matutinꝰ nō ad litterā accipiende sut̃ tam
diu reputet sch̃o m̃ndū ut ex̃ rast̃ stoz mstēi
oz seredat qm̃ diu donec m eo tales viget pti
reliquie ebitudo sz mentis carnalitas et deordi
nacio atz m̃duorio purgantur alij tardiꝰ alij
ꝑfectiꝰ lugent humilitate et ꝓptis lac̃mis di
luut et extinuat q̃ꝑ carnalitatis tractū cal
et oē eiꝰ vestigiū breui lameto delet et abolet
Dordes tūc celebracōi absit ꝑ strandulū uel horo
rem quoz vtrq; ꝑ tendens nocē pt deuocōi aie
possunt enā ꝑ tendens celebracōnem ꝑpedire
diu vis strādulū uel horon et exgnā ꝑdeuocō celebn̄
tis aut assistentiū vehemēter ꝑsumūtur accessu
ra hecus vbi s hoēs exercitati et ꝑfecti ap̃ qꝰ
nichil tale timēdū est

II Consideracō Octaua

Consideracō viij

Possibile ē absq; ulla ꝛhensiōe et cū mito alicui
supino pollutū sacēdā mysteria tractare atz celebrare
Quaz consideracōe excludunt ꝓcedentia ad digna
tiaz celebracionē sufficit ꝓpterea tales q nō ē hmi
di sed aliaz pti morbi a impedimēto legitimi et q
duocem et ꝛuēniā ad sacrm̃ penitꝰ n̄ excludat
Sed pollutū mō dicto possibile est sic sentiē
nō longe pꝰ tale passionē ymo q humiliorē deuota
oz et ordinatiorē ꝛuēniorē q̃ ad sacrm̃ accedat
Constat enā q obscenitꝰ huiusmodi ꝑsonꝰ cū suis ꝛeliq;is
nō ꝑpetuo durat nec ꝑpetuo ad celebrandū ꝑpediut

Et si datur spacium ex hac sicut albinus determinare avit² potest aliqs via hō purgatior effici qm aliqs in celli Cum igitur ni fiet ad celebrandum sollic² appropinquo timea² visio talium illecebrarum et passionum ipe celebracois possit viqz in oibus stingere ul' ex aspectibus solis potest ul' ex corruptela nē ul' ex diabolica opacione hec nra ois deratio maxime lo⁹ hz in religiosis viris et deplatius quor est adeo facilis visio ppt' fortem hitudinem ppt' ena carnis subiectionē dū vigilant Raro at ap⁹ secula' vincet aut nouā bn viuēdi formā inchoant ex tal' repetina seu leuis volletio d'uocatis inuenit² cessare eos idē tō a tardo accedē ad satem hō' eueniss tractādū uenit habet plenia locū nra ois deratio vel illusio demois nostra diuacem ipedē volentis psequat² aliquibus indicijs neqz credē debemo eidem ss poraq obniti Vbi ō mde timet aliqs sacdos d' scandalo si n celebret d demeqz tenet² aliqs celebrāe ul' ex suscepto officio ul' ex gmissione vel' ex mutua vicissitudine et ifirmitate ad eligs cū quibus viuit qadmodū d' eligo si pene oēs Attendendū h' qp nllq p ala tenet² ipm d'fm ul' infirmitatē oīa tā pdēt ut plurimum cauaq atz secuq tegē pdit at sepe talis n celebrās scandelizatqz fideles et cogitatiōes astendē faciat in corda aliog Nolo tn iudicare si nō possum nr debeo p hec dicta quēqz instituciōis eligo spz si aliq sint ad oppositū Verz est

scām ꝟacillationē qñdā aīmi dhesitacoēz aut sus
picionem aul' scrupulosꝫ p nō sit sufficiēr dispo
sitꝰ aut q ipedimto luxurꝫ sit Compatī etiā
dordinationē aliqñ ꝑsūm vsum in feriis et lꝫ
tyrannice mebeoꝝ q nō ē sepe sbdita mrē ptā
tiꝫ ex q tam mduono q nō plena t actual' semp
attencio sequiū nc obmde pcō maclaū ne
resse est Et siqs opposuerit q dubitaꝫ d'aliqo
an sit illiatū et state dubio d agens pcrat
qz se dispnn facit Rndeo cū dno vml subiūxit
helmo Antissiodorēnsi hanc regulā magrāle
mtelligendā esse d dubio talu pē vehemēs aut
saltem eq mduxit mētez rōe q ē mōle illua
tū sicut q ē luatū Hec eq ē mōs plus mclīa
et mdicat q ē luatū qm illiatū q plus nō ha
beat usqz ad qz rōnabilē euidentē a fixā qz nc
hꝫ ꝑm requiruꝫ fuit itaqz nō nlli et plēs q sue
fortis fantazie q ptēa sepe tpidant hōrez v
iudicāt nō eā esse timendū tales debent im
ri sio superiorꝫ et prudentū et cōm talem ꝓpoꝝ
vacillationē audacr opari Hic enī plerūqz
vincē abiritoꝝ Cui vero vnuit silio superiorꝫ
et ꝑdentū ad tales scrupulos deponendos et
agendū cōm cos errat multr ꝓmo p superbiā
et arrogantiā ꝓponendo iudiū suū iudicio
prudentū et aliorꝫ sio Hinc sꝫ tal' vox a nūqñ
diuorcez hēbit solidā nc pacē sine sue a talibꝰ
Ac p mde tacebit locꝫ aīe sue hospite illo de quo
ꝑhā dxt In pace factus ē locus eius Diuant

doctoꝛ̄s alīq̄ q̄bus assentio q̄ aliq̄n̄ n̄ ē tam m̄
toīn̄ credē ſicut velle credē Nec dolē ſenſuar
de p̄īb̄ ſicut velle dolere et nō posse Desid
rium pauperū exaudiuit dn̄s ꝓparationē
nem cordis eoꝝ audiuit auris tua mag̃ ꝓha
Deus itaq̄ iudicat nos et nr̄a p̄m ſuperioꝛ ratō
nis arbitriū volūtē et iudiciū et nō p̄m ea que
nob̄ in vijs atq̄ ōdūctibus portō ſenſualitatis
mſeior advehit et p̄duxit q̄lia s̄ volubilitas
ymaginatiōm et fantaſiarū ſtimulꝰ miſer̄ tumꝰ
illecebroſq̄ ſ̄ vndiq̄ vallat ōcupiſ̄ Ideo ti
mide et mēte ſup agendis à ſup eis credendis
que nr̄is neq̄q̄m ſenſibus attingimꝰ et ſilia
Den p̄ūtur exēplo mīm ex ſimplicioꝛibꝰ diſcꝰ
ue ne ſaentes hui⁹ca que porrō que ſuperior
agit p̄ ſenſum et ei q̄ porrō inferior pat̄
abſq̄ ſuperioꝛis ſenſu Quāuis id ꝛo ſepe alīs
ſalubre ſilīū q̄ ne ſciuit i⁹ p̄ſtare ſibi ꝑ q̄ſ
ſuē Obturbāte paſſionū ſil' irructū tu
multuante et rixante Quocirca meminendū
eſt b̄d bñhardi ſup hac re ſilīū Erat em̄ ex
diſcipl̄is eius q̄dā tantis i q̄etatis ſcrupul' ut ad
celebrandū nullo pacto audēt accedē dixiſſet ei de
uotꝰ et truſſpꝰ bñh p⁹ q̄ h̄ p̄ceptū Vade fr̄
et in fide mea celebres Obediuit diſcꝰ et ſcꝰ
pulꝰ ille oīs ꝓpetuo diſceſſit Laudanda pr
ſius et imitāda tā illius p̄ua industria ſa fidutia
q̄ iſtius frūs fidelis obtā Duxit aliq̄s exſimpli
cioꝛibꝰ vtmā tal' mi ex abbate à p̄or q̄ eius erat

Circuꝰ deiudicat nos et nr̄m

Initiū solo nrē induste baclō tāto ip̄fudio
rem abyssum nrē p̄iutatis & mergim & n̄ n̄
fetorem tetr et horridū r̄portum q̄d g̃ dt
aq̄s t̄eptabim q̄ ne dm̄ si at̄ pleni sīa p̄cū
mdeuoh sordidi distracti 7 distēpati ad sacrēm
hoc salutifer fl̄ spe mie solū accedim q̄ dixi
iam ut agat nrā industria ad q̄d potēt ut
sit absq; sīa p̄cō mōrtis sed in illa neq̄q̄m
spez q̄ aliq̄n supbim q̄ aliq̄n maledēo
nem t̄etim q̄ qui pon q̄ fiducia i hoc 7 carne
brachiū meū Agnosc q̄ p omn̄ iust nrē
sunt ut pan̄ mestruate a velut lepsi fastie
sup q̄b9 sillam q̄ cotte famie p̄cū Qua fron
te igit q̄ audacia in fetōnē hāc ad placā
dū dm̄ audebim q̄ ondē cruce am q̄ ne pocaus
irrite Plane sic ē Hi mille ām q̄ ualēt seq;
disponē ad dignitatē celebratōis nr̄ sic p̄se at
tinget Quid ideo i bū morula facē potē
directia Introgat se fr̄ p̄t iller q̄ sup̄ mem si
dign ē accedē si ff̄ ip̄at Hesitat p̄m timiscit
formidat q̄ Tandē sic rndet sibi ip̄i Interim
q̄uid in me ē dō ppter̄ nichl̄ dēcto m̄ sum
sīa d̄ p̄cō mōrtis a petrandi ip̄onto p̄cta enī
venialia etiā n̄ confessa neq̄q̄ obsunt p̄no tn ex ad
iuso q̄ iustus ē dns q̄ si velut exq̄rē vehemēter
debita mea si iq̄tates obs̄uāt si meritū iudi
cium̄ intendē neq; sustinebo neq; potēo intendere dnō p̄
mille quib9 lubz loto fuco attēto confessus lacrimos q̄
Quid ista ē be m̄ si n̄ tu mia mgna valde di
iudicer Quid sine possū si latēt me vicia

mea Merui quidem exectari q' viso meo spuali
sup modu pmitty abysso fudu videns bonu id ad
implē dep̄ss hor vnu sao qp apt dnm mā est et
copiosa redēptio aput eu qp pietatis eius fontem
nulla pt mra iniqtas vincē ul' exsiccare q' si dē
uit saluare me Nemo ē q' dep̄niet caput ut spe
rem in eo et me totu in manu suas preā obedio
ut possid Non ē crudelis à mendax vēiente ad
eu erat foras Quoiuid pedibz suis no indignā
abiecit puenit me eq̄dem in brīdōibz dulcedis
du m' displicēo Spēo demu ipē q' cepit pfecta
illuiabit absondita tenebraz ne vnq̄ obdūia
mōte formata es o aia mea nī aātoibz tuis
Iubet pius spōsus p os gpheticu ut rutarius imo
ecia te suscipiet Et si milies abscesseris deposi
rriseris te vēiente nī repudiabit pēitente n asp
nabr Si q̄s ex hōibz talia dicat credēs et aspira
ris et accedis Deus hō dr deus hō pollicē imo
dr hō impār et tu diffidens nō accedis Non est
istud consiliu o aia mea insua ygr vitate no mi
tua vanitate fidens voluptate sibi sacrificia mda
es accede mdamda ad fonte pulcritatis stamina
bilem Ejusq accede pascenda ad panē vnusci
cu et mdeficibilem Egrotas ecce hō efficacissim
tue mvalitudis medicamētu Fluxu pateris
nr sanari potis a medicas tuus Sz extrio exemp
tange plena fide cu emorroissa martha Bn dm
brosiu simbam vestimēti ihu Hac stando vis
hostia ut purgeris Si pcussam te sentis a ser
pentis pisaz tēptacionu q̄s restat n ut

serpente xm elevalid in spuras hi dias cum
pheta vnica et paup ego sid ptrepis esto
hmg sacrid misteriu habebis xpm remitte fidu
et hospitem dilissim. Ecca te fortassis debilem
et claudā te aqueis memineis qm tales ad te
nam nigm aqis movtā et intrare apellatur
lubrica sid nques 4 mstabilis h' pans afmat
roz hois tristis es et anxia sz vnū ho lenificat
inqetat te 7 turbat plima adhere eq' tbidos
fluctu sedat qu e pax mea Lu aut timdo pssura
in me pace hebuis pegnais ado sz i foz ne abi
hmg abulabis usq ad motez di Do ego tandem
forrmdas q' copaueris o jaia mea Quad 4 qu sq
turbas me pcā i dō et li bab te mut et te non
afimdet Suspirabūda forte qris ve dē dō tuq mho
te duuuo iq' xpus suum vt volut meoria passionis
eq mes iplet gra et futue glē nob pigno datur
Crede hoc bona et simplia fidem tuosc disrasseis
existencie modū sufficiat t' q no z hs mō alioz
oz m suis locis ame suatoz pptea vane ne di
ca stulte qre alicj v' capt vo pcedes q' lis sunt q'
ad hostia p eū eoadonacio sbi xs esse dr quad
et quid qm fra e in eu corpy tm ssbācia pamis
ois potenth dtute dimtatis si no h' aphendis neq
pfecto qntulideūq rem alia q' ad infimtas eius
hitudines 7 ppetates eu aphēdis dalo m fidei aut
mitū hēas et ea qm sine mito dus nē fidem add
da eū laude vuelacō et meis obsequ voles te cap
tua

Decima Consideracio

Rongptez timoze dnimatois corpis x' i eu

mūdiaa corpali monem² strectaē ꝙ ad indeuo
tionem a' scandalū in nobis ul' in alijs diuitūs
Consideꝛ ista pax cuā instructis maifesta t Va
let tm̄ n' mediatter caput scrupulosos ut si fo
te corpal' aliq̄ sordiaes ipis nolentibs aduene
rit recogitent adxpi corpus nich' hanc attinē
ꝺ̄ spuata in aiā indicia et ruerentia sanctitatis
fuert qui dyocet ipaz hostiā oferētaz n'o inue
trem mrm̄ medendo dmittu ꝙ stati in celū rapi
cōm expiaā rotholiaā atz catholiaā vitatē que
pont corpi x' vē medi ffefellit cos hi' side
raios obliuio dū putat indignū sentire utre
pus xpi ul' hostia saē in feculentu stomachum
mrm̄ d'uemat qui mdeꝫ pollua² a fide³ plg qm̄
solaꝫ radiq a spualiū spiaz aliq̄ diaat g' si
iudiaū more carnaliū iudeoꝝ a paganoꝝ cu
x' corpi m matutinis mscribs et secūdina pellida
mesibs ex obseratiū et obuoluti fuit debz taq
sensual iudi" raco corigē ne blasphemia ipiam
r'putem' ri smaeruissmā vitatē Cauecamꝰ a
tali spurcicia r'cogitando p noxem ercbꝰ qm̄
infiat h' r'mcoraco plo qm̄ purgat Assuefat
hō spualiū spualia diiudiaē et sentiē sic em̄
multis et vanis fantasmatū mchetaciū ipudia
cijs semet absoluat sic ea mig cabit q' rueta
mig curada sūt corpales loqr̄ sordes sic demꝫ
migis in dsē qm̄ corpis puitate offidet

Epilogus omnis predictoꝝ

Concludamꝰ tandem epilogandꝫ ut nco ecle-

bratus q̄ rat sibi cuden⁹ acritudmē sup dign
fitacione sua vepac̄t² incassū hz illa q̄ dra est
ꝓpacionē et sufficit Non ofdat in mlth⁹ me⁹ stud
suc et in repetitōe ofessionis a deuocōis a rol
lertois sequentate ꝓ em fiei ut ofessio crebra
sup venialibus obsit & ꝓficiens Quo sic dica
reddit quippe aiaz plg iusto sollicitā et pauī
dā et omo cra tuta timetez vt d ipa ers ofes
sionis impssione trepidet et vegra² ofitei debo
ri dcau metu ꝑ quod itta ofessionis mltiplio
inq̄tacois causa cui ꝑ vis fiat no tp̄ reputc
pro tue ad salm naīa ad celebracois ipius
dispōnem q̄sita ꝑ q̄ opus ꝓulegiatū
ad mdulgencia q̄z aut ~~gratiaz~~ grē augmtū
no parp ꝓficiens Ecce dilugat aia dm aqm
nate et se i mag⁹ cuꝑ puat Aliqn̄ sepepelli
a fac̄ do⁹ i zepelli et sua mdigmtate iugiter
timēdo et hmdo eū de ~~sacramento~~ securitate sus
ꝓtū truzua eū ad modū suū neqz vnqm se
ad alta subrahit Qua obre asensua in motem
aia et gaudiū sua i molatua cū abraha i lmis
i fiiazi⁹ sua cū pueris sensibz Rudiat ibiazi
ns ꝓsterpet puerū feda sue illuc oīa nichil adse
q̄ i mōte stat h⁹ est m vīe racois ꝓtēbt ho imp
timēt h⁹ law visionē instrez q̄ bro pri Celestio
mō strasse meora⁹ ille q̄ doz hoem ers ꝑ sozema
suaz Visū est eide prō sporatu q̄ aula regia
pstellatissiaz ai suo ezio vnitz a stedit hiaz ig
t buiū vetris ꝑ via solut Coho⁹ erunt vr puzis

simꝰ et abhominatus est hanc ñi mꝫtatem
ꝫ mꝫnacionem et ꝓgredi formidans regredi
molebatur Cuiusqꝫ benignꝰ admoitus
est voce de tno lapsa Ruchil ad sin uel aule
regie spualis ꝺclamacionem ꝓtinꝰ ꝺiſp
se non ꝺsno ñali naꝝ ꝓuꝫgacio ꝺ sug
asellus rorpulentꝰ et irracoñal' ꝺpopulerat
plane sic est Et dicꝺ amplius Suent idmulꝫ
ut turbacoēs pugne ꝺcordiacoēs et ſcdra
toēs in ſiḡ sensua' agitate suaresꝫ facias
supꝰ mitid neind Sicut extra magna vt
buꝫ ſ̄mtas supbie venid oīa fundit⁹ cuer
tentem repete n nuꝫ mduat Idmo ex
namiat se aud qñid ponit ner ob aliud Itꝫ
placoīs a' quem ꝛ libet insistat n' ut aput
se exalte ꝺs ac ꝓinde mḡis & mḡis humlie
et in sud ꝓutatem ymo mꝫsle utate ꝛsile
at et resiliens cadat et deus suscipiat cum
her via tuta est regia et secura Demꝫ finc
logꝺi oīs ꝓuer audiamꝰ Qꝺ time ꝺ te
desperans in se ꝺsidens et madata eꝰ obſua
qꝫ mte est no omittens Hoc est oīs homo

Explicit tractatulꝰ mgri ꝺ whits Cancellarii
parisien sup matia celebracois missaꝝ et
sup pollucione nocturna Dō gracias ꝺ

Incipit tractatulꝰ mgri ꝺ whits Cancellarii pa
risien ꝺ ꝛgmᵉ castꝫ i mā pullucois ꝺ nocte
ite viij volui et inuenies miam

4 Scripsi p

Scripsi ꝑdem aliq̄ sup ꝓpatione ad missaz
sub dcē ꝯsideatoib⁹ tractatione supta pmꝝ
ex mā pullucois nocturne. Sup at d' polluaoc
que vide² actde vigilmdo qsita ē a me aliq̄q
solent temeratiuaz ꝯstaz plimū ꝓturbāc si
frequ ex diuisis ꝑsois vtusq; sexus ta ī ꝯfessioc
q̄ ex potu ꝓpendē ꝓtea ꝯsului doctoēs me dig
nis sptis cum sup hac re ꝑ cia colloqui habui nu
exercitatis et discretis ī mā ꝯfessois ymo et a
medicis hoy mlti ac valē pollucois causā iqsi
ui. Denuq; ꝓparet se leōr audē caste id q̄ pro
tastitate agmodne nātas cogit apcune te
Supponendū est igitur ī p⁹ q̄ a coꝛ humano de
fluit mlta humor ꝑ meatu mēbroꝝ puden
dazq; que gnacōi deputa. Vnū ē vē semiale
Alius vē vrinale alid ē q̄dāmō medium q̄ pot
appellāi saliuare. nūl spumale. Addi² alius huoꝛ
ꝑticm m nūcubiū q̄ noīa² mēstruale. et hunc si
mlē quāz masculo ex mēbrōm tactu stingit ꝓ²vo
facile ecclēsiatēs ē ignoscē a paciētibus sibīd et
vltm pluvioq̄ ī ecclēsiā ē vē vrinale l' mēstruale
hūz em dispositionem suā ī colore et liquiditate et talibus
docuit ꝓtea ut nītez sine mūtra dilatacōe in
membris genitalibus ꝑticm ad ingua² et alie
dilatacois ut infra dice². Cetez huoꝛ ille semiale
et huoꝛ ille medius ī uta vasa² abmsitē secer-
nūt² ꝙ² silitudiū ī albedine in vtroq; sexu tenacitate
et q̄dā spissitudine. Sūt nīhomiq; distinctas
ꝑpetuatos et diuisos ortus et meatus vñ defluunt

Nota bene primum

qđ dcarnctanq agnosc̃ spectat ad medicos Est
itaq; humor semalis supfluꝰ vltĩe digestiois
sr̃fluꝰ icip̃ ꝺ m̃ glutate ꝑ mq̃ntẽ hns em̃ nã
spnez nbrum p alimẽto corpꝰ mittit ex oibq
mẽbris illud qꝺ sup̃ est in vasa gemtalia nue
plus nic minq Et qm̃ sc̃ habudat ipi nc̃ rona
tur expelle tande ꝺ supfluꝰ qꝺ fit ul i actu
gnatois seu nubis ul ꝑ euaporatiõẽ silis
sudoribz ul ꝑ alias sedas distillatoes qnq̃ ꝑ
sapno ad sopnys qnq̃ sine sopnys aliqn
ad dctoꝺ aliqꝺ ꝺpetibilitez Nonuq̃ silr
in vigilia qbꝫꝺ vemt ad voluntatẽ qm̃
n̄ voluntatẽ modꝰ valde mlꝰ hnc qꝺ ra
tõ nc̃ hic qꝺ vnꝰ ctpe Nunq̃ huor ille me
dius fit ex quad sr̃fluitate alimẽti nc ꝺꝺ
inq̃ntitate ꝑ m̃ glutate qꝺ sꝫ meptus est
nutriom̃ meptꝰ ẽ silr gnatoꝺ velut i sali
ua videmq et alys supfluitatibz defluctis
a cerebro tam ꝺ obiq̃ ꝑ nares ysop paze et
rarig alys habudamq et cerebro Immisct
ad se talis huor in urinatoe aliqꝺ ꝑ se flu
it sme cogitatoe et sp̃u qnq̃ vꝺ fit ad delec
tatoe z in p̃ritu quod plq̃ m̃ in urina q
tꝺ urina q̃nq̃ in iordiatoe exit puto nõ
mq ꝺ vno ꝺ nudꝰ causat iste fluꝰ huor
medij tale modo ꝺ latoiz et crassiq̃ qi to
tq corpꝰ et spaliꝰ m̃ pudendis nc ita ꝑstrꝺ
git à obnubilat in suo exitu rudi nisi
sit euent i huore vꝺ semalis qnꝺet i huor
semalis m̃gꝭ digestꝰ est et ad causatoez

libidiose delectacois n̄ p̄ infordacoēz ā aliū de ꝯ
ruptum sit ꝓcessionaliter mbrē habet
hō m̄ste huōr iste medij q̄ epleuoibꝫ causis
ac mauoꝝ facultate mouet ad eptū q̄ se
malis postm̄ i m̄bris adeo q̄ epleuissimo
motu corpis de loco ad locū ul' delectacois absq̄
alia cogitacoe tabsq̄ sensu ꝓciat & effrē vō
ꝓpter p̄ sordidacionem q̄ndā viscosaz i carne
sua ul' m pāmꝫ lucet ut fratres & nō sine cho
ssu comitate ul' pulcro vō psona dilecta sm
pulcrā siue tpe sm̄ sene sm̄ juvene sm̄ secla
re sm̄ religiosa et q̄tūcūq̄ devota aspiciat
ā talqut ad ei arrideat ā sfabulā ad iocā coꝝ
vō de meq' de ope canali valeat ā putat me
dicā page ſ nec cogitare

Nobile 2m

Attendendo est 2o p̄dr̄ cām maz hāc q̄ delectō
seu amoꝝ libidiosa p̄ruty m̄ste seu titillacoe
ꝓcedit ex m̄bris que loquum fm̄ter absq̄ flue
u q̄ūq̄ bñ cū sumoꝝ tactuꝝ aliq̄ qs media
spūs nouam et superalefant et m̄flant & descen
dūt in venas & neruos i m̄bra ill' & fit stimu
lo q̄dā & p̄ruty ul' titilla q̄ dū qz epligui p
sedazi p attractiuacem a plus sentiz & q̄ndoq̄
ꝓplē delectō libidiosa sine q̄us fluxu pz
h̄ m̄ pua adhuc etate q̄ nō dū apta ē semā
coi ꝑ defm̄ seminū ul' aztruceꝫ venaꝝ ducē
ritaz ad hq' p̄ruty ex talibꝫ sumꝫ seu spūbꝫ
vaio mōtā ab epticis ꝑ vina fortia & per
spēs maxie ad p ymaginacoēz libidiosaz &
luxuriosi q̄ ex m̄sta p allocuciꝫ p̄uabiles

aspectus lubricos a tactu i puditos ꝑsc l'alu de p
nõtos ⁊ si ꝑ plementi delectacois ex talibꝫ absq;
oi semiacone de cõrrupta vgitas uix sniaz
q̃da mignoz heu ꝓdolor q̃m in pauꝑ mact
vgitas cogitate stupo'ẽ ñ fozsita i pueis ⁊ puell'
coꝛuptõne hanc excusset defuꝫ suffi'ns iudiu
racois Pueꝛi ⁊ ꝑtela q̃ n oꝛs ꝑ utꝫ ꝛa m:
bra pudenda debz iudicaꝛi ꝓ libidiosꝫ mer
ent cessa' eis ul' extictõ ꝑ fricatoez a alia p
pellda luxuiosa d'ca'. Videz utaq; qm̃t
m alys mbꝛis crebꝛo pzuzutu sting q̃ ong
ubz scalpendo ul' ut uño volẽte locꝫ ꝛa
tando sepiꝫ ul' cotiguumq; est ad h pas'
n nq̃ uta vehemẽs ut ens tu vlneꝛatoe ca
nis ꝑ ugnoes ⁊ effusione sagꝰ vnp zoꝛdi
Luc passio si mẽbꝛa ꝛ genitalia i vasta
ant ꝓsus in ingna angusta q̃ h' pat ogi
ne dd ꝛa hꝫ' ꝑzutu reme'n q̃zut q̃le fe
ret i alys mbꝛis i pollutoes fedas ⁊ vẽibi
diosas atz ꝛpabiles ꝓlabaꝛ ⁊ tradt ist' medi
cꝰ i mbꝛis ull' alicui eueit q̃da passio ꝛ
genus ex q̃bꝫda fumis deste bꝫ in venas ullo
mẽbꝛoꝝ ⁊ nezuos q̃ stdaz sedaꝛi in ptes
ꝑ vsid ra'nalez ul' alia attractoes q̃ admo'
naꝛat Iuuenal' d'q̃da matꝛona no h' vona
est ogi' in h' casu ul' stubꝫ tacꝫ d'ca ogtudi'
ad medicos ꝛcoꝛꝛeꝛ // d' pueꝛis q̃ nutãt
Demiꝫ pz ex istis q̃ puei ⁊ puellꝫ nutẽdi
ꝑ nũ sobꝛietate ac disciplia in ab et ponbus
ac sonetatibꝫ ne ab eotnsica ca ut extnsica

ꝯsuestat hꝛc hmõi libidiosas mores hꝫ ĩ sua
rone pñi Aliqñ pruent ep ꝯsuetᵉ velut ĩ
q̃da nouitate sic agendi Pripue dū ctas venit
gñdior delectō ꝯsecrationi ĩ pbrorū ac vehemētior
sentiet Qua ĩre pzētes uel ꝯfessores debēt mo
nitione aliq̃ facē puelle ꝛ puellas ut a talibꝫ
se abstineāt nec a seniᵇ ab alys se tꝑ attractari
p mittāt Attēdāt q̃bz exp̃missis dictis q̃ agēdū
sit et videat ne dū mās sua loqꝫ pudicicia
scq̃ aut opus ĩ ordiāt et ꝯfessio d talibꝫ nulla fiat
Attēdāt ex adiūcta ne dū phibet fit expssa cōtēptꝰ
augeat vnā ꝛ nāq ꝺ poete nitim ĩ vetitū ruit
Porro si pzētes phibēt filias suas ab osculis
et tactibꝫ vlosꝝ et adolescentularū pter filios
a puellaꝝ strictiuribꝫ cur nō poterit eos sibi
azitē vbis et vbēibꝫ ne se mbris male stringāt
tēp cū hꝰ sit vitiꝫ flagitiosū q̃ alterū et cō plu
rꝫ pueri q̃ illud mōr ē vētilāda ꝛ luctuosa aut
falco h ꝺ stultus ymo nephandus pntibꝫ exga
filias suoꝫ ꝛ filiaꝫ nimia familiaritate inuitē
tibꝫ falco de retiᵇ l puᵇ l ārilᵇ l alys q̃ pmi
ac hēmi stagnosissima ĩducē ſt q̃ꝛ ludi
spē nō vereāt Ne mō ab hac cōtemptē
riaꝫ oīs carnis

Notabile Ebrard

Attendāt gᵉ prᵈ q ĩ theologia l mōlinegocio
dū iq̃sitō fit ꝺ aliq̃bz essabz l opibꝫ an sit ul
q̃lia sit pmāsanda ꝛ ꝛsoluēda pñtibꝰ et finaᵇ
ad libᵗatem ꝺsensꝰ ul dissensꝰ ĩ talibꝫ q̃m
pter ductē aug ādō ꝛ voluntatē ꝑ si nō essᵗ
voluntatē nō ē pter Et mīo ꝺctinā nuēꝫ

actus extor nich sit addit sup mtiorē malic
ul' mōlis aulpe tapp' rūm positiones seu cta se
das distillacões exūbus genitalibo plg ispiet
uerit oginē mōlem q̄ nāle q̄ius osideā' nāliu
q̄ fiat ad mōlīū zgm cocz plemorē quadmo'
cta rra cta viridia ta gulā cta alia viciu pnpue
ēnalia q̄ maz ul' somcīd trahut a corpe sanp
patet Nōbile ltum

Dze supponag igit' xto q̄ dca sic mē pntf ar
gtiuo sformiter ad doctīā aug' z gg de p̄ssu
ēptatoīb inol'sit z Ada fuisse sēptuā mcdut
ēt dicag q̄ mato libidiosa osurgt q̄ statu nē o
rupte nobis ecc̄ inuitis et sepissime pueit oē
udi' zōnis ncz p̄ mīs fb est arbitō seu osensu
libō nūc famatu Augo' Non z in ptate mā
gtīs visis ad tangenā intellige gtūs & vsu
d tactu z olfactu et gustu q̄ ueit at h̄ inuolun
tuia pūctio q̄ statu nē lapse q̄ statu vō nē p
mutg instituē z mitigre tal' pūctio uiosa ne
q̄q̄n ingrisset fuisse cm zgmo hois totalit'
ordiatio q̄ ro suū dōmiū sup sensualitate
sine vlla rebellione ul' pūctōne fuasse q̄ppter
ēpū z ois mō tal' libidiosa pūctio udi'
racois ee p̄am salē vcīale q̄m ipa osgt
pter ul' ō udi' dnē sic rōnis vcīfica p̄mde
d dam sapiēs Ille z absq̄ pcto ee infans
vm dei q̄ uenit quippe in quo bz filio ade ad
p̄ulegiato mō cōis h̄moi d' ul' ō udi' rōnis
et ita sumēdo large p̄am vcīale absq̄ tali du
bio nō valeo d' at tal' mō voluntaia mgl
a p̄tate voluntate p' pntf q̄ ipa q̄ppter si det

appellai ꝑpe parn̄ eria veiale oz ut aliq̄s mo volūs
ꝑpa m causa sit /// Notabile Quitu
/// Nunc q̄nto accidentes ad substanciaz t mvesaga
cem pn̄us dubiū q̄ talis motus libidiosa esset
parm̄ mozle et q̄n no q̄m de veiali attens ꝑ
missionē e facēda ꝑsecuta sp̄ulosa ul' du
bia sidēmq̄ q̄ad illā motuz seu tepta
onem se hēat libēa voluntas et or fici ꝑ mi
ti Voluntas hz se uno pūc ꝑuatē tā diute
q̄ i directo h° e absq; oi actu suo volito ul' no
luto ꝑ oi dra tpis q̄ nr an volut q̄ ia mo
o fiet nr ag̃ ꝑponiuz ꝑ se ad illā volut t
du fit et p̄q̄ sta est n̄ adūtus t ob h° nr eaz
n̄ sentit ul' dissentit aliūde forsan occupata
ul' in sopno Volūs alio° hz se pūc ꝑotūe
tā diute q̄ indirecto h° e cū actu volito ul' no
luto sic q̄ ana volut d'libate ul' nolut q̄
ia motus fiet a du fit ul' du sta e placz ꝓbi
ul' displicet d'libate sic q̄ hz assensū ul' dissen
sū libez i tali motue acceptado cā ul' dac
ceptado cū adūtencia q̄ cta ut ul' cta n̄ volt
Voluntas aliter se hz cta motuz illā libidiosaz
q̄ m̄o mo sic q̄ nr se hz pūc ꝑuate nr po
tendo fz illā nr nolendo t sile n̄ hz se pu
re ꝑotūe volendo delibate illā ul nolendo
tas cā actuā du te ꝑ fz se hz q̄ dissilando et
dormitando ul n̄ curando cta q̄ nr expresse
et actuā sentit ia motuz libidiosum
nr dissentit expresse fz dissilat et dormitat du
attendē t vigil te du adūtus pclm nr
tū obnubile ul' resilie cona /// Notabile 6tum

volūtas hz se
mot re ad cū =
motuz libidi =
nosum

≠

.58

dup⁹ assignatur⁹ q̄ sompn⁹ voluⁿ te

Duplex dissensus plena deliberata

Quo ꝯa dicam⁹ sexto assentire q̄ dissensui solet m voluⁿ tate duplex assensus. vna plena deliberata. Alt⁹ imple tus. ul' imperata. ul' indirecta. prima fit dū voluntas ffr et actiua⁹ admittit prudⁿ⁹ racois reflectentis se sup se q̄ sit l' sic agit. vt nonnulli sic agē. et h' assē tentes satis notā ecclie apt⁹ pias eruditos. et imoza libꝰ vpitatos. et plenā. et dicēs Alia vñ vera assūt quē dicā imperatiua dissentiēs admittē. Nam fit multis modis vna ē q̄n racō dz ee vigil ciē ad q̄ expellendū. l' repellendū dū ia insurgit actua⁹ ꝫ omittit et negligit repmere. qui tacens. nichil illud volgatū Qui tacet consentire vi⁹ hic nauta negligens dr ea submersionē nauis. Pilotar⁹ vō dr q̄d nō debet ee puigil ꝯa aliq̄ repmendū. q̄ si acta esset indiffens. l' taliter q̄n racō nō debet laborare ad expellendū seu repmendū. q̄ sz n' imminet pcm pcm p silenciū. te n' dicē voluntas in tali silencio consentire vino aliq̄d debz dici dissentire. sit fit in teptacoibꝰ blasphemie et multis alijs q̄ vtut melius silere. tacere. l' dubitando. q̄n pugnādo et dicē cōnādo hic m cuiuldz q̄ndoq; vñ ē p q' tacet nō strictē vide⁹ assentire vino veig dissentire iudicia⁹. Alia regula dicit q̄ qui tacz nō negat nec negare Amplius vō assūs iste sēdm̄ idicē fit. q̄n sz voluntas aliq̄ vult ul' agit ad q̄s scit solet aliud q̄s ē prim̄. ut dū aliq̄s se mebat voluntarie ad q̄s se⁹ dormiendū. et ex dormicōe omissio surgendi ad offm diuinū ad q̄s obligat⁹. dr hec omissio surgendi voluntaria indirecte sz q̄ p mazo assūs nō dicto Actus ud sequēs inde tm̄ hz de vita q̄tū fuit de assū in p̄m⁹ actu p̄ncipalis si nō addā⁹ alius assus. Possit alijs vobis distinguere de

ꝺsensu volūtat⁹ et silr̄ ꝺe dissensu vnde ꝓposito
aliq⁹ obiecto culpabili volūtas ꝑt se hr̄e ⁊ra ꝺ
septē pliat' vno⁹ qz vt ꝺ abiectu vē. alio⁹ vt ꝺ
mit⁹ tatue siue inpūtue. Ite vt ꝺ dicē ꝑm
dicette Ite vt ꝺ plene et ꝑfecte. à vt ꝺ semi
plene ⁊ inpfē Ite ꝑtremo se hz suspē sine et
quodā mō neutliter. qz sic illud hz actū volendi
ul' nolendi nīr illud ꝫ tenet rudim⁹ racois i sus
penso ul' ad aliud se diūnt Et h̄ distīgo si bn̄
inpia² clauis ē in māi negotio morali ad apiēs
exitū difficultatis nr nuīs

Nōbile septim⁹

Ducam⁹ ultra septimo qꝺ ⁊ra actū carnale ꝺ
hz vicios⁹ ꝓpositū volūtati. ꝑā ꝑt se hr̄e multiplr̄.
: vno⁹ qz ꝺsentit iopus si facultas ades. à ī pudr̄.
à trōr humano ī pediē. alio⁹ liz r̄fugiat et horre
at ꝺsentiē ī op⁹ tale nephas. ꝑā tm̄ nīomig v
sat ⁊ r̄ūsat ī aīo suo cogitacōēs ꝺ illo. Et oc ꝑt ītrō
sici multiplr̄. vno⁹ ut ꝺ libāte plene ⁊ dirē in
hac cogitacōē delectē. et oc ꝑm ē in 1⁹ au phi
bitū ē subitus ē naīs. sc⁹ in vxoratis ꝫ ei em ꝺ
actū phibitū ē. phibē ꝺ scāpt' delectū ꝺ 1⁹ actu.
Silr̄ si actū ꝑmittē silr̄ ꝺ lecta⁹ ꝺ scāpt ꝺ dirē et
ꝺ ꝑse ad illū actū. Nota. addē ꝺ ꝑse ⁊ dirē
qm̄ inspuē mīeē ꝺ se nō ꝫ ꝑm. sic nc ꝺ lecta⁹
ꝺ ꝑse ꝺ scāpt ad illū actū. ꝫ ꝺ pacideē ꝺ surgit
crebro ꝺ lecta⁹ 1 a libidinosa ī instante qꝺ stimes
n̄ habē. Hec ait r̄gla mīta nōnda ē cōm sēpu
los ex una ꝑte et ex alta ꝑte pudm̄ et pluatē
ecē caute dimittendis. Cogitat alio⁹ talis curta
cogitacōēs ta²nale ut ea possit satagēdo ⁊ conādo
qi ꝑ vim ul' industriā repelle. ⁊ hoc n̄ sp̄ expedit

sicut nec pugre rñ venenoso ꝓpente dñ alr̃ pp̃ derh
nazi: Cogitat alius eo quadã cuiositate q̃ sepe nox
ia est et criminalis: Cogitat alius qr̃ nõ aduert pctm in
mine sibi ꝑ tali cogitacõe si m exam vtuꝫ si rñ
etc pp̃ cõe vtuoso si cauca ssit pctm: Cogitat
alius qr vt a cogit d hẽ mã doce alios l de ipius
doctor plemq edocei Et si ho agit cu appetitu inul
pate tutele nõ parat mortir. cest v pollu sciat
dice dño ho cogit audiẽ sessiones a cõtrad a sq̃
sue silũ Demq voluntas se hz quoꝫ ad actũ ta
lem ꝓpositu quodamo neutiuter seu suspensiue
sz nichꝫ volr qr nõ expedit aiã illã deliberare ut si sit
lon et ipius ꝺoptunitas Aut si ꝓponat sibiq
mallet a tactu im̃ sentire ut ꝑpetuo ardeat
tute stare si nõ deliberat de altiutra pte ppt pcm
incidendi in psumcõm falsa si eligẽt ꝑpetuo
ardẽ vl in pctm mortale si eligeret in actũ im̃ speha
ber Et cautela multũ ducit et expedit ad diuse
tractatoꝫ q ul rõ vl extq̃ cuiose ficisolet ul ꝓpo
nit vt pctm ymmnet qd̃ eligat Et ita relinq̃tur
quezbn illq̃ vlgaliꝫ vitiat Bilere melius q̃m
stulticiad ducẽ hic aycbẽ q dixit Et finis sit
hõ nõ audiens rñ huic i de suo vt dignacoꝫ

Demaq̃ nũc octauo ad respondenꝺ qbꝺd interro
gatibꝫ m hẽ mã de pollucõe q sit vigilando
et ꝓpones alicꝫ annotemq q ad materias alias dñcte
plẽ poterũ occasiones cogitadi vitate d pctis

Nulla pollucõ diurna vl nocturna ꝓpo pma
plq hz d pcto qd̃ finit d ssu ẽtis m libero ar
bitrio qr d ira sic d inuidia sic d gula sic d sitibꝫ
dica pz qd̃ ex 3o nõ li vñ si nq̃ finit ssq̃ uerq vl
int̃ pratiq̃ diuq vl indiuq ꝑfis vl ipfruq nllum

prorsus est ista polluc̄o p̄am ista ē expssa aug⁹ sniā
i⁹ d' cui di loc̄tis d violent' c̄rupta dicit em
q ia delc̄ō nllid est p̄am m corpe dissencientis
sic nec m corpe dormientis Et dns bona tu dr
esse eū loq de p̄to venali hi ad fiud alter istoz
consensiud Tue udicadid et d q̄litate 7 q̄m te p̄m
ꝑsona ad ipm Consid utraq; vez plg hz de p̄to
q̄ i ip̄tratiq; cetis p̄aibus Et ipm dicti plg q̄ i di
vcty Et pleng plg q̄ imp̄fcty ymo ipus vez
dm ip̄fm ē ex fragilitate l' ignoracia sepe v̄ p̄u
solū venial' q si p̄fm ex mōr l' duc̄ Sitr ipus
i dicti n plg causat m septib⁹ actib⁹ d' malicia
q ipe sit maly Et ita polluc̄o veiens ex solo ipu
i trap̄tat venialez dicēda ē so venial' Et m de m
cessu loth sm̄ dcta⁹ Et c valet ad materiā
d' pollucōne nocturna ignostenda ymo si iud p̄
tatiū de lend sit p p̄miaz n oz septes actus esse
nouas culpas ex ista zacōne

Dicit ō beda
Nulla polluc̄o diurna dz dia ip̄e molliciei n
fuit p ipm hbet vno⁹ d alio p̄uota l' exto
ta Patet ex p̄cedēti q sit n fuit h polluc̄o m
ptate pacientis ita nec ipm p̄am Molliciei aut
tenat in p̄am q̄m d' apl⁹ nec molles regm di possi
Nulla tal' polluc̄o dz v̄ putāi casu

Dicit tria
v̄ puato sb racōe molliciei ymo nec p̄am ut
dem est p̄z q n ē molliciei Et mgr dotedy ē q
hmoi ē tale aliq̄ p tulisse q̄m egisse l' voluisse si
ctigit i erectōe pudendi mēbri nō v̄ nisu volu
Additū ē sb racōe molliciei q fortia i cau possit su
plor tate ta sibi ad hoc̄ l' q ad aliq̄s v̄ puac̄ n q
p̄am sit ut magis istere 7 istaret si sit p̄am l' dis
ponēs ad p̄am l' ad p̄m p̄cipuū Et si sit pollu

ꝑ̃ dicta h̄ᵒ tm̄ gn̄aᵛ 4 ꝑ semꝑ fiē duriss̄imꝫ ex ymo
stultum

Propositio Quarta

Nullus fluxus ex mbris gn̄acōi d'pūtis repu
tadꝫ ē d'se pollu⁹ nl' molluies si n̄ fiat vere
semalis. Vn̄ fluxus vermal' et mēstrualis',
alt'ꝫ hūoris medij mēcij ꝙ̄ appellatꝫ ē molluies
seu polluciō. Et ex hmōi ꝓz ꝙ n̄ esset cauꝫ r̄ndi dent
ꝑ nō⁹ polluciōis sit ꝑpō p̄dēs expanebat ꝫz dmi
ē in ꝑpōe ꝙ usū fluxꝰ n̄ ē reputadi de se molli
ies. qm̄ d'paredes nl' ꝑ aductū a⁹ ꝓt ſcus
euenīe sit ꝑpō ſcꝑs dicit

Posi⁹ Quinta

Nulla pollucōe l' fluxu gingete stat hoem in
voyrlando ḡuiōi et iordiacōi fēditate aug
suā mactare. ꝙ̄ faciat alīus vē polluty a per
molliciē. ymo ꝑ fornicacōēs. ymo ꝑ adulteriū
Deduct̄ ꝫ ꝑpō ꝑ ulla. q d'ca d'lacōis 7 p̄ritus
in 2⁰ nō⁹ ꝑ dixīꝫ. Vn̄ et ꝑ ꝙ⁰ d' spado d'flo
rat̄ vḡnē Dicd² nisi tā pueri ꝙ̄ puelle ātē
ānos nubiles exardeſcē in inviceē d'mē cōa
frigidiet maleficiati nō poterēs semāre nec
pharus et necessus n̄ nq̄m illerebris semet in
q̄nat̄. Et co flagitiosiꝫ ca fiunt ꝑ strectacōes
illicitas a' alr q⁹ diuiꝫ duret et ardeſcat abs
q̄ ſcdacōe ꝑ effluxū semis her ingemōsa la
bes passionis

Propositio Sexta

Polluo nl' fluxus q̄ nichil habuit d'ssu
n̄ ꝑ ims d' pad nō impedit hoem d' ꝑſcia cē
lebracione Diuiꝫ d'ꝑſe qm̄ d'paudens alr ē cupīt
q̄ paries timdꝫ est et ſtipulosꝫ in hac ꝑte ser
ues sibi ostiaꝫ inq̄etā et dubiā aut q̄ paciens
ſentit ſe in hac ꝑte distrahi aut d̄ tāto ac dicitū
n' q̄ neq̄ ſſm̄ cogitacōes lubricas a tpe in tpe suge

dpellē: vñ nōndū est ꝯ sicut ymaginacōes voluntatē
dispont maxē ad hōmo⁹ motōes fedas, sta ñ nqm
vncúsa sōpnía d' nocte l' cogitacōes in vigilia
pcedūt ex hō⁹ motōe & carnali suggestōe sīmlta⁹
qñ ad mo⁹ rzat⁹ alia cogitat qm̄ mitigat⁹ et
timeꝫ qm̄ sanꝰ: Dicāq; ꝓtia nr̄ pn̄ē. qr i⁰ de
q⁹ loqm² liq; mvolūtaiq; fuit in paacēdo d' act
tē in aīa qdā tēnalis dgustacō qm̄ sit gustato
spū d'sipt⁹ oīs tāc ta gustata cēnc ꝑ tēnali vo
luptate ers ivitꝰ qnqz d'sipit spūs Addt alq; m
nitētes dnīs dm̄ Bona⁹ et situū duc⁹ ipedīmē
tū grīale ēe eo qꝺ t'q'ri² ad celebrāoēz mdicīa
nedū spūal' ꝫ corpal' ab hō⁹ fedo huōre & h⁰ q' v'
hēat vitatē putaq; aperuisse dū in tr̄tatulo d'
pollucōe noctorna loqrem². vñ dnꝰ d' palude
exudit⁹ valde ī legib⁹ tā can⁹ q' cauluꝫ & dīnꝫ
dt de pollucōe noctorꝫ si caꝫ habuit culpabilem
q' dz hō cessāe a celebracōe debz mq̄ de dēo ñ
d' p̄cepto sic q' peccet mōzlit' si celebret sic vī²
loq' Aug⁹ de cotīdie celebrātibz q' n⁹ laudāt nō
mtupat ꝫ omꝫ suo ssui et duoꝝ dēlmq; p̄n si
alt' diuqū rēddēs debitū ñ accet² a gione sm̄ cuiꝰ
Bona⁹ pz q' ia macla⁰ corpal' ñ ipedīt ꝺmonem
ymo nō impedīt celebrōnē in sacēdote grauq; qui
silr debitū vposui sue reddē te² postulanti ꝫ ꝫ
Sicut ñ oīs illecebꝫa cogita⁰ dsurgens i aīa cāa
tū alq⁰ dssu dubiꝰ ul' mtptatiuo l' ipfecto
silr nō oīs ꝓtuꝫ l' stimla⁰ dsurgens i mēbre goī
talibz ex hac illecebra ipedīt a celebracōe sic nō
fluxus mde dsurgꝫ d' pse ipedit dū rō ñ dsentit
vl' dū remittit nō plene dsentit illud ꝑmā ꝓte
ut arbitror dcdī os. ꝺ 2ū vō ꝓte silꝫ ē ruīo
sīpō prudens attenda² consiliū ē tm̄ i hīc ꝓte

ipedīret

ut viten² diligent' cauſiones et ſatagat homo
ne amoroſam et ſenſualem cogitacionem in ſe ẽ̃gle-
nat ſic figat d'aliq et cũ aliq qd eã poſſit dio
vt² euelle ¶ taq; moda te rebus ſenica mq; ⁊ no d
Cogitaciones carnales et fluxus m de ⁊mo ſua
ſcepte abſq; aſſu voluntat vincu² plcq; ſa
lubriq tutiq et efficaciq ſi rõ hẽat ſe cũ illas per
modũ nõ curantis nul' diutetis voluntate ad'a
qm̃ ſi ſollicite² triſte² turbe² et cone² tales expelle
Note² m hõ loco tractatulq in galbio d' remedijs
ſ̃eptaciones blaſphemie xpoitus Aug⁹ taq
cogita⁹ vehemẽt nul' ymagi⁹ conatu ac pmde
nutrit cogitacões hỹ ſ̃mo mlti cat et efficaci
res reddit ad fluxum aſcẽdio Et ſi diſſitauit
neq; tũauit plꝰ qm̃ de altriq hũoris fluxu nal'
xteſtit poſſet aptari cũ hanc rem ep⁹ d' nimẽ
tibꝰ q' trabẽ i alto poſita nũq; abſq; caſu tñ ſiret
qñ audaces p ſuetẽz l' aliude tõ ſcauitate tñſili
ret. ffit ad diuſio tal' mlti⁹ qñq; p impſſionem
ſig' ſtẽ cruc̃ m p'tacl' i frate qñ aliq putat eſſe
cauſſi⁹ m ſti⁹ ſignũ ẽ triumphale atq; ſalutiferũ
ſumẽ ſpẽa humilitatis vincit at humilitas laqꝫ
dia⁹ dicẽte Anthonio ffit h diuſio qñq; p leſio
nẽ alqua corpale i lingua nl' alibi Qñq; p qñdã
exhbitacem et alloquiocẽz ſeuerã ſuaz cogita
cõnũ tãq; ez aliq; apparẽs ẽptator exnũ ffit
d' vobis cogitacões vtiſſime paul hinc hite in
malã horã vendis ſiũ occupaty i alijs nõ do vob
loquũ auditũ nõ viſũ. diſcedite abite hinc ſirenes
uſq; mexicũ dulces ffit cep h diuſio nũ nuqm̃
p irriſionẽ qñdã tal' illuſioiz ſ̃ſurgẽs ta mlti
i aiã et ẽpter ffit demqz p vitacõnẽ occiſ p

ſpem et mploracōnem dīni auxilij ſine q° ītmēs
eſſe plane nemo pt̄ ꝑ ꝯfeſſionē puā et nudā
et ſup̄ modum ¶ Decimaſecunda Nona
Difficile ē t' impoſſibile abſq; dīna reuelā
rogitatē gīaliter et ītutudmalit' radiā ⁊ cīz
palluciōz diurne ſi vīz pueiat ex aſſu vō uēl
mēptatio ā a aſſu diuīo t' mdizō ā a aſſu ple
no t' impfō ā ſi abſq; ullo aſſu ſupiōz racōis
ul' mſiōis pueniē ¶ Puto ꝓponē hāc aſiderabilz
cē notā ex q̄ īm̄ inſcimg qꝑ qz btz ē vīr qui
ſp̄ ē pauidꝰ et qz bonaz mētiū ſp̄ eſt faūe ſmaz
vō ñ ez aliqn d'nāt̄ faciēda expedit d'talibz
aſiteī et ñ ſine aſio ꝑdentū et ꝯptoz talia mūs ⁊
ulipēdē et ītepnē in ſe rpū t̄al' at̄ ꝯfeſſio fit
puā et d'uota in q̄ manifeſtat ſcīa et occulta
cord' ſuiſat̄h diſcto atz ꝑdenti t' expto q̄ nouit
q̄litatem morbi diſtinē et aſim ſalubre aſiteh
ībuē ſm̄ ōdiuerſas ⁊ ꝓtractaſes alias inſtantias
et tm̄ mīto fidē adhibeā ōmoda aſitōte h̄
d' ꝯfeſſiōē puā faciēda ñ tm̄ ī ma ꝓnti lo'm hz
ſm̄ ōi morbo ſpuāli lo efficaciſſim̄ ē t' mēm
expedt at̄ q; ꝑ ꝯ aſim acceptū a ꝑdentibz et ex
ptis ac deuotis dimittit hō ſt̄pulos ſuos et ti
moēs nīmias ¶ Aliqn̄ cadēt m ſupbiā notāde
captuāē mtē ad ſilū ſemiꝰ Cadēt ītomiꝰ
ī puſillanitatez q̄nda ⁊ ī q̄tacem ſpūs q̄ ñ poſ
ſet recipē ſſm̄ illū cui m pace frē ē locꝰ cuiꝰ
ſſer aſtendē mūs tal' aīa m ſtatū ꝓfoꝝ Dēt
vō ſupior et expti ī hāc re ez q̄rit aſim aſ
dictis ꝓpter q̄ exploāuit ora dicē diffimtā ⁊ ſolī
da rīſionē du fac ita q̄n ſi medicꝰ ī medēdo
facillauit q̄l' egro ſperada ē ſalubritas ſecura

1 ſolimitatem

stabilitas hmt tragica aut Lu dubia salute dat afflictis negat

Propositio decima.

Ad obuiandū pdis et scrupul' q' assurgt ex fluxu fedo diuino cōsiderāde ē diligēter causē et radices ut eis dgntis fiat eis diligens et discreta pūsio. Discreta vō pūsio ē q' nec velut abscidē causas aīe a' oīa detīneto pdo et scandalo q̄ hg' fluxq sit cū q̄ nō ē n' vētalis pūm dū hmoī i' ē medicīa q' dyxu n' exadu so p̄mittat ea licenciose fieri q' d' se culpanda sut et t' ferāt fier' pnīcīosi ē lubīn asp'us lusus inepti sonetas plg q̄m dez aīabilio ge zeb in se delectē et si nō d' pse lubidiosam pdo sam tn. A plg ecc sensuale q' nīomicī ag̃n sb offa eis alīqbs spūalis edificy ut ē d' fessio. ut' lectu ut erudio. coloāre vmo vel' obstinatē se tenē. Ez alioz sū caueat sibi supioz a suspicionibus ni mis b'et aīādā ut sic logr' m' vtili zolotoppa cā stitutos se dīcat. n' indecēs siz reumia excessiua. l' sepans eos i' oīb' ab mfice et spūalia ral loqa vetaz ul' officia Obstuet d'micz d' cāmoīcū Nequid nīs tri sapiens ptli et nīs iustus Lá q' nīs emugit eliat sag'nez Difficile ē fate oz in hīc aurea mediocritate tenē. Ez spūalis oīa diiudicat vel' in aere splēdido radiāte sole. vel' ptēa i fonte lucido et ultimi iudicat inst' ocem dīe. Carnal' vō iudicat i fonte tēbato et limoso. nō distinct' d' grossis ecc reptilibus venenosis hec ab illis. Iudicat potrēa vno mter diem et nocte et ita frēquēter sēpe fallit et ipīgit i die vel' i tenebris. Ez saluāe dz eū spūal' ductrp

manug ꝙ si r̄mitt² si ducē ſyntt si p̄mo stra² ſibi
si p̄or si abbas ſuꝰ mauult ee dū it p tenebras
et abrupta portabit quē ille dapnatoꝛ ſuā
et duꝛ liber euadit ¶ Propō vndecima

Pollutōnē coꝛpalem quidē ꝓdit ſſp̄ quidē
comitatur quidē ſequit quidē ſſp̄ e oīr cā
n ſſp̄ quidē vō ſſp̄ eā opa² et ita fit n ſo³ ma
ai ſſpn ul' ſſpuſ ep ſſpu: Pltm hoꝛr gnuꝰ est
et reddit ꝙe pollutōnē culpabilē Dem tu ꝙa
luxit nō rēdat ꝙe 7 dese pollutōne culpabilez
ꝑ tm ipā culpe et pn ¶ Altez vō siꝫ qm pollu⁹
fit tū ſſpu n tm eā ſſpu n e de se pam ymo fre
q̄ter auget mltū tāp ma vtuꝫ dū r̄ſiſt² mo
lestie passioꝫ q dū sent² ipā mgſ ac mgſ alli
cit t ipelluit re sili² hz r̄ſiſtēꝫ plꝰ vtuꝫ ¶ Ad
dnq ꝙ si pollu⁹ coꝛpal' et vē semal' duxna l'
noctuꝛna illo⁹ dz fuit extoꝛqu ꝑ ſalutē nel
coꝛpis alleuiatoē ul' iudicij racois ſcīp dimiſſ
tm dū ſm ſſpu tali pcuiate eā l' extoꝛqte pcul
ipā placeat n q dicā⁹ ſiꝫ q alleuiatoez coꝛpis
opa² h⁹ n iudicā² ee pam pdcat tm hō ꝑbn
nouerq ne i hꝫ ꝓplacēꝫ ſe seducat ꝓcedenꝫ
vm et agenꝫ altꝛ ꝑalubꝛuꝫ e itaq cogitacō
nes et iudīa ita hāt ee dubie q̄ hre ¶ Ppō 12

Pollu⁹ noctuꝛna ul' duxna dū sentitur eſſ
luxe n debz violete ꝓhibꝛi si ꝓbar estitur
q̄ hꝫ violēta⁹ frustra ez ¶ Nichilomiꝰ ꝑ exn
tatoē vl' ꝓ et euasiōē pcti vi² expedies ut hō
cone² ꝓhibe q̄m sentit ul' exput² modo posse
fieꝰ q̄m et si her ēten⁹ noce dz coꝛpi ꝓderit
aie tā nāq; ꝓ modū vno⁹ l' ⁹ talē a se huo
rem fedū eiciat ꝓatz i mltibꝰ puerperio-

quidem

quib⁹ siat² mame dñ nō illic² lac. Aliquid
semp fluē patum est. Hic pollutacō ist⁹
et puzut⁹ melius et tutius intendo l' extendo
ꝑ abstinēdo vinc⁹. Hanc exponit ps ꝑ ut sō
sensualē. Hec ad pollu⁹ ers m⁹ vigilia sua pñ
usq; ad finem heat iugit⁹ rationem et volun⁹
remitetez quātu pt mīe casum negare volūt
rp̄ubl² medū id peccasse mor⁹ ꝑ mlt⁹ me
muisse hinc d̄ bē lucie ꝑ me mbra cōpu
m̄ castitas duplicabr ad cōnaz ꝓ. Potest aut
hō⁹ casus diuine pollucois euenire cū co
q' d' nātate hui⁹ audīe sessiois l' aliq talia
cogitā l' agē ad q se² aq̄n remitetibz eis to⁹ pos
et sibi p̄uidētibus abitio usq; ad finē talis
passio fedutat. Et si q's dixit Omittat qu
talis est tā fragilis ⁊ et lubric⁹ sessiois audīe
l' p̄dicā l' silia. Indecē ꝑ mlt⁹ casib⁹ hō
fieī oz ꝑ⁹ nēm⁹ ⁊ silē et cautacōez scandal⁹ tolli
gatez officij. Oz ḡles sint ist cas n̄ pt gnali
arte d'nari. Sed cū mō ad id q̄ sapiēs iudi
bit cū stātiaz ⁊ diuīe pecata. Consulo m⁹ ut
audituꝝ sessiois hō⁹ piculosaz accedī ꝑ
cū tōze et tīmōe. Mitat mīst⁹ q̄nū pt actū ca
nis n̄ mig q̄ actū mētis ab aspū sensualiū
q̄ lo² l' sue² ꝑ extendī tacite racois illuc q̄
cogitet aliaz ig ve⁹ cōtam et sanctā q̄ ad
nā p̄dest quodq̄m. Demuꝝ celebratiōis si pt
offiū hō⁹ differe ꝑ missā tutius agit q̄ tūc
hō⁹ fluxū ꝓ ꝓ. Turbat ⁊ ꝑ pedit celebrantem
ꝑ vetꝰ. Constituat se ꝑ cā sessor in⁹ statu
corpis q⁹ mig similiāb² l' sect. l' flectet genua

ul'alu' se pstrenat. Fit mist' fmo sug dū ad talia
ventū erit bius et zgrdq pbtim v' ostes patg
in rēuiete vētrudia sponte to my vizug euo
me. Dz v' p assabilitatē qndā oz a ostete nia
vēādo nuditatē sue feditatis extorzque pstro
mg mauy rest pcm. Dz si cautas ad hec fenda
strutanda destendī in cuiositas a lubrico
inuabit cautans autor ds faciens cid tepta
cone pventu pl'emoi nitu' precedenti no
te2 pmo sūma ossiois. titulo iij° li iij° de bi
gamis. Vbi qn2 quo pdtur vgitas. Idem tr̄
tatus q' asrbit aliqm sto thoc dz mgr' appaet
ex stilo et mā q' sit dm bonauctuq qui in
cipit cui fundamētū. Explicit tractat⁹ q
M'o Cancellarij pisien sr' pollucre nup duz:
na tnq' pbr' duodecī cōnes q's pscripte.

Tractatus de mā absolui

Idem Cancellar' super Absolucōne sac'h'

Gracia tibi et pax fr' kuzs'. Petis p° si ap'
a dr̄is doctorē repia2 for' autentica absolucois
sac'is. Rndeo q'. Est de h° videa2 sūma ossiorū q'
brelma sr' h° vo. Absolu' in illa cone vtro for'
absolucois dz fieri sm̄o mdicatu. Et sidm illa
q repiu2 ibidem patebit satis r'nsio. Ad id q' 20
pcbs. dz q' sit for' sufficies. Demde ad tiu. q's q
rit2 vn tot vaietates m for' absolucois. Rndeo
q' ex ignoācia ssr' i greda q agenda sup cta sac'ta
dz nr' mg's plg cta illaz q' cr' alias Raro vna
eq' alie forme dr' pubr' et mberiu2 sipta sicut
legitur. h' ad actē et absq libre et arbitrio sit
negocium. Pt et da rō dr̄. q' acto ossiois et absolu
cois est qda acto iudicial' v' vi2 sufficie q' sac'
dos iudex explicet sm̄az sua q by indps vir dū

tñ mtendat absolue Dicut diag m matmonio
q ssp mor abor sigficatiq oztiq glib3 aiq
vbis simo et signis sicut t muto suffit ad ma
timi m strahendu Denicq p solucoe aliox
questox et d'ladroe pmissox scriba t modu q
vtor m hq' absolucoibq Vnde si mohil dubi
de q confessone tracta dico p9 p modu mpa
toris q de cgruo pmitt3 dns mr ihs p9 te Ab
soluat vol' pareat t deus vol' d'u ajoza mau
est ajscatur tu op9 deus Deinde sbiugo ad
mteriae mteriori absolucdi qntu possum et p9
autoritatez mi missaz et dico Ego te absolue
a pcis tuis m nois patris et filij et spus sancti
Amen Ter optet aliud addi nr istud pno3 alijs
nr istud adiectm oibus nris obluis nr istud
Cantris Immo pt nocte si poss2 h9 adiectm ut
tis Cui vnus sacmetalis absolucois valeat sig
pfecta so m attra lucet in diu stta Et uta est
addit quodam distrahens q psuppon stro
ne pfessse q n sit precept ut dem esse stem
nr optet addi qntu possu et adhuc mi istud
qntu debeo qz sepe sacdos n te2 a3 debet ab
solui et uta e addit distrahens Ite nr optet
addi autoite mehi missa de q ita em taha
sfir fuit et valet p mteroe mteriore qm
hz sacdos t' habuit m volendo absolui Vn
p regla tenca2 q fore sacmetoz debet e absolute et n3 dico nalos Et si oppona2 q d bap
qnq3 d2 si nu n es bapt3 ad Rndeo q ulla 3d
son tenr dz expte forma ss so m vfenda e ado
plicacoem intentois qm hz sacdos cp eppluat
hoc ne pute2 velle bap nec puer ita bapt et itu

iuzia fac̃ sacrd̃ hinc et aput dm̃ sufficer
inten.o mtezior sine tali explicacõe nisi qz sic
cmã voluit fieri causa dicta dite esse in dubio
qd aliqs hret d' hostia pcta am cũ du celebr̃
et nescit placẽ si ascita sit ia l' nouit pñ qz nes
cit si ptulit sñr̃ vba hic si nãia sit sc̃a utra
ampliorẽ sufficeret qz hõ nõ mtendat cõe ista qz̃ m
tendat ascire hostiã ista si sit ascita dicat vã
ascitoꝛ quãuis talis ze petro nõ sit passim fa
cienda nec ex mõ assuescendo Addatur qz pze
dicta forma absolucois sac̃l' sp̃t mĩgndo absolu
cõe qz̃ pcto sine fiat cfessio pr̃ vna absolucoez
ia data sij nõ Ider qz̃ tet dicẽ Absoluo te ab
isto pcto ꝙ sp̃t sc̃t pñs Deniq; tuncq; obꝑuetur
bñs et sufficiẽcia fori absoluendi pdicta qz dñs
fuit tot adiectoes q nl' s̃ fluxit qnq; dsp̃
hentes ad impediẽdũ Circa quo ad absolucõ
nem d' excõicacõe Inde2 q in foro publico
n sac̃h nd̃ cta for̃ requiꝛ ꝙ sp̃t qz hz platẽ
iudiciaziã sigficet mtcõnẽ q̃ vl̃ talẽ absol
luendũ esse Dcto q̃ ad sac̃m̃etale absolucõnẽ
q̃ voltꝫ requiꝛ et cũ cry omissionẽ mlti d̃ficuꝫ
pcussa for̃ n ita requiꝛ sit m alys foꝛis pñ ista
for̃ suffr̃ cõe mtcõe mtcio sit pus explicabaꝛ
Ego te absoluo ab excõicacõe l' excõicatis ze
tr̃ pt addi hz nõ sit nc̃ssiꝛiũ et restituo te sac̃
cie et ozibꝫ dñis m naue patꝛ z fi z sp̃ti
Dezp qz ad mozẽ excõicatoes q̃ dñi2 excõicat
cõe nõ egtis sp̃t cas for̃ hz ad excõicatoez lazo
nõ ducta q dñi2 eccus hz pcto mozi qz sepat
hanc adeo puto qz recipiatur spal' for̃ ꝙ sp̃t
ia que dca ẽ pr̃ pcto Amplꝫ vd̃ q ad regula =

laitates tractas celebrādo m exīcacōe l' alio tali
nio t[ri]t[e]ē m ɔstitucōibz d'retaliū fōr ñ est ita
et pīse v'sita. cū sit quidā actꝰ ūdicial' mgīa
quodā[m]oo quā ordis Nonīq pt ag̃e sic dia t[ri]t
pīntenarīū usq; hz Ego absoluo te ab rregu[m]
l' irregn[o]bꝰ si sint plures et ɔstituo te sacer
dotē. et dispenso tecū. Et[c] ponitz p futuꝝ tpꝰ
ut hō legitīe possit celebr̄ae l' vn sacrīs. dcꝰ
additur In nōe p[at]ris et filij et sp[iritu]s sc̄i Amen
tandem ad i[d] qđ mgīus si sit expediens ɔ inūc
toē pmē duē Oīa bona q̄ facē sint t[ri]
pma Rndeo q̄ sic q̄ p hūc modū oīa talia bñ
hnt vim satisfactoria alīz ñ tñ[en] sit si sp[iritu]s
oīa ruginē sic debē fieī ppt' pctm tñ ɔgressiōis
et culpe seu mōbie mde ɔscriptis Tenor aūt
dcī sit sup[er]ius mctō ꝝ sūma ɔfessōis Nunc ultimo
ɔz quoc̄ q̄ hētur Explicit

Incipit tractatꝰ de pria ɔsecrā et mōdo rōc edit
a Reuc̄ndo mgrō Andrea d'Crakovia sacre
theolaē pfessore studij p̄gensis ad q̄ tractatum
Cantellarꝰ in fine titulī d' Agnicōe capitulū
remittit dicēs ibidē p[ro]p[ter] q̄ssdaz rpīm cē sn thēo
logicas tamē mgīs appart ex mā et stilo fore
dnī Benevent[an]i ad

Quoniam fundamētū et janua vtutum
omīz q̄ grē ac spūalīz ɔsolacōis principiū
est ɔsecrē p[ri]ncipis et tocīus mditia adq̄
p[ri]m[u]m et principue per pura et vera ac integra
et p̄fectam ɔfessionē patēz accedē nobis q̄

vñi sumꝰ ad statu gre et ad acq̃rendas vtutes
ac vitandi vicia d' suffic̃ih ofessione ac mo
ostendi ut dez vizas ad statu ꝓfectꝰ electos
nñ sũma diligẽ et sollicitudie obtinia pretiꝰ
mozlibz pdicpa' est aurrendid // Confess' sit pua

Est ig' ꝓmo videndũ q̃ ofessio dz esse pua pua ofessio
q̃ pcã dent simpl' dica absq; duplicitate et
excusacõe sit ho credit ea manifesta ee cora deo
fier debet dica vã palliata d cooperiencia l' mi-
nuencia pam sit fam mlti mgnas philate
rias et hystorias longas dicter anq̃ pam
explicet ut sic ꝑ ista ondam mig culpabilꝰ de
pcõ qꝫ qdm pam i sic vox sit fluxa ꝛc
dmittendo ig' sit flua et excusatoia va pcõe
dic pcã tua et simpl' te accusa bitr nñ debz
dic q̃ cadt in infamia a' q̃ a' q̃ posset ꝓbẽ ofesso
ri occasionẽ turbacoꝭ rõñ alq̃ a' materiam
dicte pñdi ꝑñ si expedret notare pcã alt'ius
ofitendo ꝓpter tuc ta' explicen q̃ ofessor nõ pos
sit mlt' ꝛe psona nñ q̃ peccatõe possit venie
Tnotica explic i pcõ sit si dedisti pct' occasi-
one pcãdi nõ ꝓfaut nñ debz notare ꝙ sit
t' dicẽ fuꝭ cã ommittendi tale pam audã ꝓne

Confessio dz ee vera ta // Conf' sit vera vera ofessio
q̃ nã fluxas dica' sncter nec a' q̃ dubiũ affi
rmetur ꝙ cta ut cta et dubia ut dubia ꝫ di
cenda et ideo q̃d ofitere nõ dicas dico dpa mea
si fen tale qꝫ a' nõ dicas sic dedi maz turbacoꝭ
tali a' fecisse tale pam si potuisse ꝙ dr simpl'
sic fen et sic habuñ voluntate deliberata faciedi

et nō dimsiō q nō potuī l' q nescīuī l' q timuī
vēcundiā. aut penā tpalem. ꝓut tm̄ quādō nesi
entes. aut vēcundantes. d nō curātes spensicie
pīa. apte mentī m cōfessiōe quā fac. dicēdo
quedā gnālia ad q̄dam cautelam. q̄bꝫ ꝓphen
dmt pīa que ferent. dicēt em̄ deo culpam me
am d' q̄ꝫ sensibꝫ meis male nō studuī sīz
visu rē. Et tu si mt̄ ꝓgnāt. dēq̄ nolūt ꝓsē
vēnīrētur nō offendisse m̄ alēo corp. nuꝑ
p q̄dā cōfessi m biū fuerī. Et sic dicēt. sepe
vīnꝫ capitalibꝫ. nō tm̄ nō offenderī. ōnibꝫ scīat
sonāt vōba cor. Tal' g' modꝫ mayoīe abhyꝫ
q' sepe cōfitent. est vitandꝫ. ꝫ dicāt vera et
nēnia. et dimittāt falsa et sup̄flua. Dilē
am̄ cōfessionē se ipos diligent. exāmnēt. et
tant p' ola vīcīa et ḡuora q̄ peto se nouc
rī ferisse. ita q ꝑ humilitatē spē. aut causā
cuꝫ nullatm̄ mentā. Dꝫ pōtra pnt dicā
gnālia. et leuia. q nō pnt spāliter explicārī
s cogitatōēs vīcīose. vōba otiosa. negligencia
pigricia nīr orāne. tpiꝫ amissio. et distractio
cordis. dicēdo horā. vl' orando. ingr̄itudo bñ
ficiorꝫ d' sup̄flua. cūa d' corpe. et vōbꝫ corpalibꝫ
ḟtoēs leues d' pxīm. iudīm leue alīem cordis
despēctu pxī. q' ad pōnā. vl' vīta. sm̄ mores. nō
tentāi de oībꝫ q dē fierī. et facta. fieī ꝓmittī
et hys silīa. q nō sit recitabilia ab aīa m̄fma
nō pnt in mō declarārī. ꝫ pōnꝫ expedit ea cōtīe
delē nī lacrymꝫ. āp ipā aīe ī p̄imtate ingnoscī
et ī humilitate debita ꝓmanē. Confessio sit mtꝫ

Confessio

Confessio debet ee mtegra aut oia ptā q habeg
in memoria aut que oblitus fuaʒ cōfitei
et mō recordaiʒ mtegre confiteaiʒ nc dicas ꝑd
vm confessoꝛ et ptm alteri qz nllo dēt diuidere
hō fant illi qui timet despm a confessōe l ꝑnīzi
mīg boni plg timēs humanā vēcundiā ꝙ dmaz
offensā et plg aa antes laudē epti sectā ꝙ patrem
mtūsscd mtfect sanē pūtatiz dlr si oblitus
es qm confiteris aliq ptā et postea die septi l' alia
recordaiʒ si potes dēs rnurre ad eum confessorem
cui confiteaiʒ si potes hyre eū cōpiam aliqm
sufficiat t bona voluntas si aut no exoblimōe sed
ex malicia a vēcundia obmisisti confiteri aliquod
ptm teneiʒ rnurre ad ptm confessorem et si
ons rnurre ad alīd teneiʒ confiteri oia ptā p
confessa et id qd oblitus eaʒ et oia ptā q omisisti
a p confessiōe fuit et teneiʒ confiteri d meda aut
satisfactione qm omisisti qz dedisti intelligd confes
sori tuo ꝑmo ꝙ mtegre fuisti confessus ¶ Con
fessio sit plena quantū ad circūstancias

Item confessio debet ee plena qz dz otinē circ = plena confessio
custancias aggrauates ptā q fuit locus
in quo ptās qz gnus e patare m ecclia q a'm
loco sac cm in domo Aut gnus e cogitare alq
inhonestū qm dict missaz ul'office cm qm labo
zas ul' scribis Aut gnus e respice ul tange aīmo
ꝑpudico corpus hois sub pānis qm manū ul'
pedem qz mgis lubrica dlca ꝙ ibi et facias
dram mt lond et laud Tempo mgo patabꝑ tpus
gnus est n cathe ul' oratoꝛi in die dnico ul' i festo.

67

sollēpn̄is qm̄ in die simplic et ḡuq est ad va
care orōni nl̄ dissolutū in lingua nl̄ relaxatū
in gula qm̄ hō dz dicāc et in die in q̄ dicat
qm̄ in alio tpe

De scandalo
cauendo

Dri⁹ fiunt scandalizanq
Qzauq ē dicē et facē aliq̄ coz̄ eo q̄ pt ex eo sc̄e
mē ocasione peccandi qm̄ i⁹ facē nl̄ dicē ost
te ⁊ ḡuq est sitare se cū pacientem hmōdo tñ
ira in corde qm̄ inde se cū turbatū fiant ost
ñ dando tñ aliqm p hoc turbacōes nl̄ mali
ex ocasione nt dicat greg ⁊ io ñ sp dicē fu
iratq d' vō in dicto ⁊z debet dicē et addē et
sitam me cū pacientem in vbz et signis exte
ribz ut reputacēr humilis vbi cra supbiaq
cū illa sitacōe addendi mdiciū ad ira quā
stultam Hoc ⁊ est ḡuq tangē ostulando aq
sp ipaz in eoq loco tangē ad pdē qz iste ne
dus est magis impudicus veruntñ sp dicē tegi
impudice ⁊z oz te dicē lond corpis quē tetegisti
siz manū nl̄ pectus sup̄ panos nl̄ ad nudū et
dicaz cū ōe manu cē

De mora cogitacionū

Qm ibi maiz ē pcm vbi maior mora atrahit
sive sit dlōcio corpalis sīl mētalis sīl ira vl ad
ū teneaz p mēsem vl p annū et diligēr est mā
examianda in pcō cogitacionis Qua videdum
ē si in ipa mora raco succubit sensualitatis
semiendo in opus voluptate delibata si possit
et tuc nō est mor culpa qm̄ pcm ope mple
usset qz sic voluntas p facto reputat di ad
succubit racio assencēdo in delectacem sensua
litati tm ita q ñ vt in opo pcedē ⁊ vt tm
in thō i delectacōe voluptati tuc lic ubi ñ sit

plens ꝯsensꝰtiⁿ ⁊ ibi mꝛle pⁱm sit dr augꝰ ꝑ
⁊ miꝯ ḡue qm̄ pⁿ. vbi ⁊ issꝫ in dcā tocz et in
opuꝫ. Di vō m neutꝛ ꝯsentit ꝙ ibi fat moꝛam
mūte. qꝛ nesciꝫ l' n̄ pt expelle tuē dicat acta
sionē datā. Ad mus ꝫ sna sat duā locū hēat
in pⁿs carnalib⁹ pt eaā notificāi i hoīcidio
et in alijs milib⁹ ptis. Hic at expedit ꝯsule mde
facē pdcīz exaiacōnez in qbꝫ cūq; cogitacoi
bꝫ vicios moroseꝫ milū ꝙ tractꝰ. Quotiēs
Gratus ⁊ naq; facē qdūz tordē ..... ā tu ā o
ssu coꝛpis bis qm̄ scl' et ideo si potes ⁊ torda
re debes ꝯsideꝛare vices cogitacoīm malaꝝ.
a' motos lubdinōsos in carne et volūtate fa ndi
aq̄d pcm̄ l' q̄nes reiteraꝰti inspice in faciem
arg ꝑ. delectacōnez visus a' q̄nes tuzbaꝰti
aliq; a' 2 mmuraꝰti et de alijs. Et si nō sucis me
moꝛ de nullo duc bona fide ꝙm q; iudicas iteraꝰse
pcā. Et attende ꝙ cogitacōes leues et leua
ṽa n̄ sūt nūd explicanda n̄ ꝯcent ocaꝰiocēs ali
cui ḡuis pcm̄ l' viq; dūt ecent de se in aliq; gne
septem vicioꝝ capitaliū. Di tm̄ ꝑ. aliq; cogi
tacōne leue hēres nis lōgā distractonem
mtis i oꝛoc l' psalmodia. credo ꝙ bo esset
explicāe si esses meoꝛ ꝑ. mḡnū dispendiū
q̄d sent. Di eaā ꝑ. aliq̄d solacū l' leue vbum
aliquē tuzbaces a' o'izet 2 mala suspicio aut
aliq̄d malū tuē dz ꝯsideꝛāi ꝑ. malū ipius
estimāe sic ꝙ talia ocosa et leua s ꝯsideꝛādi
qn̄ ꝑ. ea i'ciūt 2 aq ḡue delictū aut cū aliqua dr
matia peccādi. Sufficit ḡo dicē sil' ocēs distractoēs

Quotiēs

mentis hñtas in oōne et dño offico ꝑ cogitacōnes leues sit dicēdo dico mea culpa de mea distractoe et mēt vagacoe qm habui in oōne audiendo missā et dicēdo horas ꝑ cogitaciones meretales et otiosas m q̄b9 cor meū nīs occupauit q̄ ibi nō fuit attentus ut debui et potui Sco

Cogitaciones vicios sunt cū fletu

gitaciones vanas se purgare et cū d'lacōne recepte lomis fuit explicāde q̄ntū hō pt q̄ntū ad q̄ntitatez mozā et vicij ut dictū q̄ cogitaciones vero q̄ntū ad q̄s male et vanas se si non fuit studiose purgate nec cū delacoe recepte cū mora ꝑuate mereden dedisti occasionem videndi ꝑ ibi et potq ipanciaz a ꝑ occasionē alia ꝑ subito venerit et recessit et displicēa habuisti in illi et statī q̄ sensisti ut potuisti expulisti a expelle parasti omnipando te in oōne a in meditacōne sancta tales dico nī fuit confitende q̄ nō so in istis hō nō offendit ꝑ multo m'etur tag pugil pugnator et victor Ord sexto Dicator ille beatus q̄ statī ut cepit cogitare cogitatq mt ficat et alludit ad petrā 1 cop̄m Dz hodie q̄dam tales cogitationes q̄ fuerint pocq ad laudem et vanā gl̄am ut confessor r̄putet eos spūales cū mī talia essent occultanda et etiā in confessioe tacēda q̄ ꝑtens dz se ondē simplicit ꝓtorem q̄ntales fuit tezaur di latrones q̄ vane gl̄e appetitores et ideo de pena lat nū fuit punendi ꝓ talibq cogitacōibq q̄b9 sic r̄sistit dt apls q̄ fuit dñs nī tēptacōe p uentri Q dt q̄ homo talibq r̄sistendo m'etur Et io intellego q̄ digni sint

suspendio q̄ sb spe cautatis à petendi silia
alt̄ te colãte q̄ soli d̄o sut apta manifestant
et apud malignose et sb dolo. Dra mt̄ vana gl̄a

Dra mt̄ vanū gl̄az spualem et corpalem

Quoma ḡuis ē hec vana gl̄am d̄ gra spuali
a deo recepta q̄m de hoīs ope manuali
vñ ofitei hēs de vana gl̄a à spuali à corpali
et grauis ē dolē de bono spuali q̄ d̄ bono tpali
vl̄ corpali ip̄is q̄ p̄mus dolor ē de īuidia frē
gr̄ē q̄ ē p̄cm̄ in spm̄ scm̄ et irremissibile q̄
dolor predit ex simplia i vidia et ideo in sp̄t
smp̄ duē dolui de bono alt̄ gp̄ īuidia q̄ de
bes spenficare si de bono spuali vl̄ tpali et eadē
racōe grauis ē gaudē de spuali dapno pximi
si de p̄cto q̄s fieret à d̄ infama eius à q̄ am
sit dign̄ gram q̄m habebat q̄m gaudē de tpali
dapno ipius Cauēd nō est q̄lit̄ ofitear
p̄dm̄ p̄cm̄ vane glorie de gra spuali nec in
cras in maiorē vanā gl̄am in ofitēdo illu
d̄ scm̄ sla dando itēr ofessori q̄ habuisti vanā
gl̄am q̄ fuisti visus orare vl̄ in missa plage vl̄
laudare q̄ bn̄ p̄dicauis vl̄ q̄ ex h̄o pt̄ īuxi
p̄cm̄ vane glorie q̄ ex h̄o potes mereri vanā
gl̄am q̄ ex h̄o ofessor reputet te spualem de
bes igitur caute explicare ofessori gras t̄ a d̄o
data in oratōe t lacrimis et h̄o potes duē sic
dū dicem̄ sū audire missam vl̄ p̄dicazem
sen actū alīq̄s gp̄ q̄ psonas aliq̄s me videntes
cogitau q̄ credent me hec aq̄ gras spuale
ibi h̄ Et q̄ in ipa cogitatōe habui placentia
et ostēd nr̄ dolui io me accusō vl̄ sic Appetui

q̄ alīq̄ credem̄ me hr̄e gr̄am ſpualē cū nḡ hēcom
et ad hō credendū fen alīq̄s actus ſi talocie t idem
intelligr̄e d'alys p̄cūs ꝓbilē tamte ꝺſiteais va
nā gl'az q̄m habuiſti exēdo alīq̄s actus vnoſus
ſuffiant t' nā explicādo dr̄e fen a'q̄ actū ꝑ quē
n̄ appetitu totā laudē dī ſc̄i hoim l'á n̄ ſom
voluī t'pūzi abīe an fetū' ꝺxī q̄dā bom ſc̄ā ap
petui ut alys publicaēt t ſtendū q̄ cogitatō
nes d' vana gl'á nō ſ cōſitende n̄ q̄n ibi ē ꝺplacē
et ꝺſſus et d'leā morosa ꝺi at ſtañ q̄n veiunt
ignoſcus ca venie n̄ debē et ex hō ſtañ diſplicet
t' q̄ veiut ac ꝑ hō ſtañ v' cauzis ad deū ut eas
expellat a' ſaltē te ꝺſentie n̄ ſinat ſis et q̄ eis
n̄ p̄cras ſc̄ ꝑ poñ cōnā acq̄ris ꝺic go ſtatim in
cord' tuo q̄n ſentis cas d's in adiutoriū meū mīe
de 22 vl' dr̄e vim patior rnde ꝑme et cauc
as ne ꝑ hḡ cogitatoēs dimittas a'q̄ bom ꝺmāḍ
ul' ꝺceptū ꝺtinuare ex quo p̄ncipale me
tuū t bom ſit hoc faciut mīti credēs ſpūi
diffidencie q̄ facit eos t dē q̄ ꝑdant q̄q̄ bom agen
q̄ m bons actib' ſuis cogitatoēs vanitat' ꝺtiunt
Reſpō deas go tali ſpūi Ver ꝑ te volo facēs
facio ſtud bom n ꝑ te dimittā vñ q̄tūcūq̄
hēas m ſus cogitatoīb' ꝺplacētiā et ꝺſensum
doleas et p̄cē ꝺſiteais Ver ꝑ hō ceſſes a bono
ꝑ dm̄ p̄ncꝑ ceptū hz pugna vīr et ſtate
ndo dm̄ut cuſtodiat ſuū opus ꝺi aut es
nā' paſſionat' et ſimtat' d'vana gl'a ſit
q̄dam qui nich' bom q̄ facit a' deū ut ſme ip̄a
tuū conſulo tibi ut n̄ deſerteus m loq̄de mltū
de deo aut de vita ſpūali dcredo alios ꝓ ſpe

tritatis Lua p cto sb h° velo tritatis latet dulce
venenū Hz piuto cē scalus et mgis expediens
hūliac se et silē a bois ne forte turbādo alios in
firmeis qz mens tua adhuc eget custodia 7 sic
nū ē nām tue lugue dn̄i a pestis m̄orde tuo
fluctuad cesset Aliqn̄ si dixi saluādo a' sanā
do alios tuā d'strues sanitatem Expto credē
dam dorē et tuitze ē tibi p fr̄m Si vō ēne
cessitas meritabil' ul' mgna et rōnal' ogru
enda loqdi ostrat tuū loqdū ē tal' qualitate
sit et alios videat azgic 7 dorē 7 qz ibi erat
nō decit spūs vane gloie cupidos qp p hunt
modū loqdi r' putet hūl' 7 distrety Si erā
ostrut tibi loquū qn̄ tacebis vl' qn̄ de locutōē
te hūr exaltabis Restno t'aliud remedū nisi
confessionē puzā cū lacrīs adhibē cōn hanc
maledictā pestilentiaz Est at valde timēdū
ne tūore desp̄tois huane tacēs h° vitaū ofi
tēi negligas quoacē abrpō tenonis supari
ter ut mg ofitēdis mutes sepe ofessorē vīmo
ut plg ofindas studeas eidem sepiꝰ clazus soluto
ofitēi Dic ēm vōte hūlis ofessionis spūs
ille tuꝰ expellit Et si tue ofessionis se ingerat
nut d' hūli et prīā ofessione appetad omen
dauit te si te senseus vulnerātum Non tue
as in fine ofessionis detegē ipm vlnus Est
ēm stendū qp grauꝰ ē cē in obedientem a'
irreuentem pr̄i l'matri ppē qm̄ illi cui sic nō
tenet obediaz a' vuentā exhibere Et gnūs est
turbud vnd stūd hoem a' deud ipm qp hoem

vnaq̃ sit ꝯ̃ q̃ est ꝑuẽre hoem religiosũ ad dep
ꝓam quod est cõm ꝓfessionẽ cuiꝯqm vnã ꝑsõ
nã scalarẽ mducẽre ad idem ꝓm̃ et grauꝫ
ẽ mspicẽ vnũ iuuenẽ impudicẽqm mlicẽ
vnũ religiosũ eqm silẽtem Nam ꝓm hm ꝺ̃
Non licet intuerj quod nõ licet ꝺ̃ ꝑficẽ hoc
mtelligo de tactu et quocũqꝫ actu et vbo mpudico
de condicõe ꝑsone rũ qua pctas ꝓ̃t exm iam
dictũ Longꝰ sus stentꝫ sic dicẽdo hñ austadum
visũ aut dicẽdo cõmũ pluũs aspectũ mfaciẽ
rẽdam ꝑsone rũ placerj et ymaginacõe impu
dicicꝫ ẽlitatẽ et ꝺ̃icõnẽ illiꝰ ꝑsone cũ exp:
mẽ Et si de viso sic expedit ꝺ̃icẽ mteꝝ̃gis de
vbo impudico ꝙuocãte ad pcm et ꝺ̃ tactu et
de ꝺ̃motõne cazms lubricosa hñta ex alterũ
ne cul' appmquacõe corpis alicuiꝰ

Quarto ẽ facẽ quodcũqꝫ ꝓm̃ rũ mteꝝ̃gens
ꝙuocandi aliquẽ ad ꝓcm aut ad aliud pcm
qm̃ ad faciẽdũ sibi vel tuũ vol' si moueꝫ ꝺ̃ fm̃
alicuꝰ ut fanas ipm despicẽdo mꝫ repũzi ꝓ
invidiã tuã l' aliã malicã vol' si. feceris aliqd
actuũ rũ actibꝰ aut rũ maibꝰ vsus aliqua per
sonã ut ꝙuocãtꝰ ẽt ad malũ et sic de alijs pc
tibꝫ factis studiose rũ tuũ mꝺ̃pnũ faciẽs
cõ mꝺ̃pnũ ꝑx' Hec quidẽ ꝓcã n ꝓ
ficerẽ ni explicentur mteꝝ̃nes malicios tales
rẽ assitan' demonibꝫ et ꝑ timici x' qꝝ studeraꝫ
ꝓdẽ ꝑ q̃ꝫ salute x' sanguine suo fudit Item
Destensꝫ ꝺ̃ pcõ mpam̃ dilugeraꝫ ẽ ꝑstruẽdus
Illã n ẽ uta gñe vnũ pcm simꝑ sicut ẽ id ciuus
ocasione plua alia ꝑ ꝺ̃missa vñ si studiose fens

Et rõ dicꝰ gñꝫ cẽ
viciose r̃spicẽ qꝺ ẽ
gñꝫ viciose ꝺ̃spi
cere

De qꝺ cõe ꝑ me
m q̃ pcãte

aliquē dēm talī mō q̄ aliq̄s fuit culpat⁹ d' hoc
et nō excusast īmoderatem ꝯ p̄missū eū īuste
pat⁹ vel si p̄ defensione vnīꝰ mēdacī dixisti va
na. mūriosa. a' īurristi vl̄ alia mēdacia aut
p̄texisti vnīꝰ p̄cī dimissi p̄ius. et ob hoc
fuit suspicō de alio vl̄ frā. iusta punitō sup̄ adȳ.
a' ortū ē odiū vl̄ a' turba⁹ inter aliq̄s. ōia h̄ec
et silia q̄ ex p̄mo p̄cō sut̄ secuta debent cū po
p̄ōpali p̄cō plenīꝰ explicari. Hic ostenditur p̄cōr vitandor
Situr non sol⁹ circūstancias p̄dictas l' siles. ꝯ
ēnā occasiōēs et causas p̄cōr ꝑ q̄s mēriti
id p̄cm. videꝯ q̄ neglexisti ea vitare sic potuisti.
et debuisti. hō' ad cause ꝯ tal' ducēde. q̄ te cū q̄s
accusēs et nō excusēs. sicut quidā facit ponēs
nūlpā dīa⁹. sicut ēua que dixit serpēs decē
pit me. dicit cū tm̄ me tēptauit d' pcō
tali. q̄ oportuit me īsentire. nec potui me de
fendere vlloꝰ. ꝯ ista nō ē īcessio. nec expssio cau
se p̄cī. imo ē excusatiua tui. et excusatio que
fortē est ~~excusabilis~~ culpabilis. hō cū ad
p̄cm fit ꝯ ex suggestiōe dīa⁹. nec oīs tēptaꝰ
ē a demone. ꝯ sicut b̄m̄ Iacobi. vnūsq̄sq̄ tēp
tat⁹ a cupīa sua abstract⁹ et illect⁹. deinde cōcu
piscēcia. cū vero cōcupīa cōceperit. parit pcm. ego
me cred⁹ dicēs. dem̄ seduxit me ad tale pec
catū q̄ sibi īsensit q̄ sola cupīa tēptat⁹ cō
dit. et cū dz dicēs. cōsentire me similari
ad id p̄cm ꝑpetrandū. siu neglig⁹ i cauta
do occasiones me īuentes. ad h̄ec ꝯ loc⁹. et tp⁹.
et psonā. et siu neglig⁹ in aduuando me
m̄ cū mō. orādo. et alys. sit sciū. et potui. vñ

qptinegligenciā et malicia mea immisi sp̄m pam-
potuis chyeus ꝑuū dia^lo supbie et cazm mee
hor fugere. qm̄ sp̄tus scī recto in sp̄iz mea
q^d non faceā aliq̄ vō imponit culpā yxi
serut adam sedat qui dixit deo. mulier quā dedis
mi soraz dt mihi de ligno et comedi. dixit em̄ que
dam ꝑsona tua mihi tetulit mihi rogzando et blandi
endo et aliq̄ dona dando. q̄ nullus d'mdo potuis
set se defendisse. sic q̄ oportuit me finaliter
assentire. aliq̄ dicat q̄dam dixt mihi tua malia
de quodā. q̄ fecit me mimuzare de 1^o et d'spice
re. m̄ hec est vocata confessio. dic g^o sic de p^o.
Cum videam q̄ ꝑsse q̄ loquor et mihi a^o mihi quadā
ꝑsona ez mihi inutilis et pictosa et sentirem af
fectum cordis mei ad ipsam ꝑsonā aut ipsius
ad me. no ee puza nec p̄m dm̄ p̄ potis p̄m auer
et mi aspni et pncia eius de habere mimā ꝑ
cepā sensuale et ex h^o sp̄ habere ymaginem
impudicas d'lla. aut lubricos motus carnis
ita q̄ ꝑ h^o debebā fugere ipaz. ntomin fui sen
tis voluptate carnis in mihi q̄ ad tale actū deue
ni cū carni me et ipam illaqui. De secunda
sic audiens dicit aliq̄ mala de q̄dā ꝑsona fal
lis ea credidi q̄m ēdidissem bona. si audissem
et q̄m debui ꝑ patri mimurari et excusāe i corde
meo ona de q^o ille mimuiabt ego statī mimua
ui cū 1^o et firmado malū q̄d dicebt ac p̄ h^o dedi
sibi occasionē mīgis mimurandi. et nō q̄ hec
q̄ dz mimuratē notare nec fem d'q^o mimu
rabat nec ꝑsonā d'q^o mimuiabt q̄m sic notato

talis esset in excusacionem tui ul'mi fame
p̄x'i; Item si te accusas de turbacōe p̄x'i a d'tur
bacōe hūta cōn aliq̄ pp̄ d'fm aq̄ p̄n'r n̄ debes
expm̄e d'fm ist̄ nec p̄ h° ondas te habuisse ra
cōnabilez causā t̄ bacōis et cet videais ming
p̄ trasse aut motū zelo iust̄e Fuit enī q̄ dicunt
in ocessione vidi fieri tale d'fm l'audiui dicē
tale vnū et d' h° fiu valde turbatū q̄ cad cōn
honorē d'i et cōn bonos moez et i malu explu
alios O stulte yporita quid dicis Ita te laudus
simp'r et meq̄ pemtq̄ ocitis p̄am tuā q̄d fe
cisti videndo em̄ alienū d'fm tuū absondis
et tacez qui fuit Fuor q̄ iste defectus alteri
q̄ despexisti p̄cantem tu debebas ipati
et mōnere dicendo te fuisse t̄batū pp̄ amorē di
et p̄x'i eiū fuiq̄ turbatq̄ pp̄ superbiā tuā et q̄ non
habes cāritatē p̄x'i que nō p̄mittit aliquē cōn
p̄x'm turbāri Huc q° dicas videbā ul'audiebā
fieri ul'dici dic̄ q̄d iudicauu esse malū et forte
cē peius q̄m fuit pp̄ malicia mea q̄ n̄ p̄misit
me excusare fm̄ ul'interrogem dicētis ul'faci
entis sit̄ poteraī et videbā n̄ fiu motū ad ipati
endū illi ul'ad eraduū propō sit debui extāt
s̄ migis fiu p̄motū ad ira ōi ip̄o stepnēdo et iudi
rando ip̄i et appetendo statim p̄uncōnē eius
p̄ hrē ptātem puniēdi ip̄i et hoc acid̄t michi
pp̄ dulcedā cordis et q̄ n̄ recognosco pacientiaz
dī q̄ me ip̄ sp̄ portauit i gnoibo p̄cis absq̄
vlla puncōne et sic de alijs Dūt alij qui se

dazius laudant in confessione dicte dñe gram di satis
bene custodiui me a tali tpe ꝛ̄ retro a talu ꝛ̄ a tali
pcō. Iam bñ ihūam missas p̄ dictas dñes et orones
meas ꝛ̄ sanat qui voluit male ego intendo bñ fa
cere et me custodire a pcīs meis q̄ sent a dñe ps
pcor. et q̄ me permittend deinde q̄m q̄ faceremꝰ
tale pcm. et in me no sencio aliū defim̄ n̄ ipsū
ingtus d bñficijs diuersis suis ad ꝛ̄gratiandū
deo qui me libauit de hijs pcīs que fanut mlta
alij O deus ihū s̄ tibi pharisco qui assendit in
templū ut oraret et oro fiut tō sui exaltacō sup
alios hic et ihū q̄ deberet se simp̄ accusare i confes
sione se sup alios laudat narrādo bō que fanut
de superbia aī et p̄sumpcōe que latet in mō nich di
cit Dñe alij q̄ intendo sua pcā totā culpā imponi
dō hic em dicit dñs dñe mi natura ita p̄ūsa et
pmptam ad tale pcm. q̄ non possum cauere sed di
cit mihi adam q̄ dixit Mulier quā dedisti mihi q̄
decepit me si no dedisses mihi no peccassem. Dz ihs apte
me excusat ita ihs bñm q̄ diabulo no pt vinci
ni volente cui tm de ipo dicit q̄ no est ptas sup
terā que illi ꝑari valeat Sperui ergo mlto
mō pt q̄s violentari a culpa sua nāli Dñe dy
qui dicit sui deceptus a tali decepcōe q̄ deus nolu
it me vincere Dz ihs excusat pigritiaꝫ suas et negli
genciaꝫ suas q̄ noluerit vitare occasiones pcandi
et p̄seuerare in orōe Assert em dem impudenter
dicit m pōs Clamabit ad me et ego exaudiam
eum Item alibi Venite ad me oēs q̄ laboratis
Item petite et accipietis Et apls dicit fidel deo

qui nō ꝑmittit vos teptāri supra id qđ potestis
si faciat cū teptacōe ꝓuenit ꝓnat g° ꝙ ro reti
nitur a dō ꝙ īsipide et sine fide orat · nec volui
pugre cōtra se pos · nec pseuerare pacifice posti
lantes auxilium dī sit des · z volui hre gras statim
sine labore · ꝓtens eā illā adeo nō huiuter
si ꝓsumptuose sectaꝝ dignā ac si ez dō obligat eis
orant cū securitate qđā ut exaudiat · statī
ut ipđ volui si nō sit ipe volt sicq putates ip
duce ad auxiliandū · porq puocat ad delm
quendū · qz superbe et ꝓsumptuose accedi ad eū ·
causa g° lapsus cōf est superbia · t negligencia ·
quam debent simpliciter accusare ꝛc

De occasione ad peccandum aliis data

Sunt et in confessione explicande occasio=
nes date aliis ad peccandū · qz omō peccā
est homo ꝓpter ipsū · quibus occasione ꝓbuit ma=
liose si nō maliose vñ ofitei des si maliose
si ignoranter dedisti causam ez nō notare debes
ꝓsonā nec dicere nec indicere tu dedisti causā sed
sola causa dicenda ꝓpter vō qđ sim̄ e abilla
occasione tu ꝓ dix explicare · qđ e notū ofessō
rī non istū qui sent aliaqđ dicendū ꝗlitatem ꝗaiando
delicti sic dicendo ffecisti aliq pānā mortē alī
ḡue ꝓ talia vā que dixi ad ꝓ tale malū exceptū
quod dedisti · tem si habuisti turbationem ad ꝓ
cio m itm̄ alī m aliq° opa ad ꝓ sic dicendo dixisti
male offendi · qz male ꝓferebat nō des dicendo
mihi me tibi aut · t° fro · Aut dixi male offendi
meū ꝓ defm̄ soci mei · qz sic accusas ꝙ dicendo

in cy noticia assessor possit venire dic̃ quod habui turbacõnẽ cũ aliq̃ ꝓp̃ mea superbiam q̃ ipse dns vã minus sapiet ipm̃ ꝓuocui ad dictũ nõ Et si in culpa fuit dicta habui turbacões ad quas ꝓp̃ impacias meas q̃ nolui sustinere in tractatu ꝓ aliq̃ vã ab eo dictas l̃ dixi male offic̃ ad aliq̃m talem hõ Et dicte nõ assistendo meas ut reducendo ꝓp̃ pigritias meas in fen

De causis pollucõis dicendis

Si habuisti pollucõem tacens vigilando ex presse dic causas si dormiendo dic eam quas credis te dedisse Causę put cõe tibi et potuerũt ymaginatiõ dicti precedentis aut alio Aut si dicat do ipse nõ mihi ꝓtinus dabis mutuo assessori vim dicti ꝓtinus cogitationes inhoneste hinc ante dormicionem quas explicare debes potisper quod sopnias que progitasti Ver si recitanda sopnia vacua sit inhonesta nõ an cogitasses eam ꝑ sopnium ad delectacionem et moram et motum tacens cogitasses Et hic si dicenda tũc cogitata magis quam sopniata Si vo sopniasti hinc aliqd actus impudicus ad psona ad quam habes sensualem affectum ad quam an aspexisti oculo impudico hic debes expresse ut causam in sapnio et quo plus delectatur in talibus Et multi ꝓ sopnio gaudent se talibus sopniasse Ubi vo nõ fuit ad expdictę causas sit talibus nichil de sapnio Et dicam quia nulla culpa est ibi et tuę sit dolę in corde suo et ad quietandã assistas potes dicere habui sopnium inhonestum tamen si dedissem tam nesciens meam culpam

Causa pollucionis triplex

Sdm̄ sctōs patres triplex est causa pollu⁹
nortorne ꝓmd̄ pcedit ex vocacitate gule
et suphndancia cibi et potus que est diligēt
examinada ab illis qui vocati s̄ ad spūale
exercitiū Nam qnq; accidit relaxad̄ ꝯ gula
nimiꝭ a quo tpe et pcta qd abstinet pollui²
in sacro credit q̄ hoc no accidit ex culpa m
modestancie sz ponit ex debilitate l' nocita
te nē sz errat qr debent timide et iudicand ne
veniat ex nimietate sanctitatis phte Qz em
p vocacitate et ingluiem g aggnati fiut
in medullis nre ē ut aqn ꝓ puritu l' sensi
bilitate corpis ncaunio afflicti egerat ꝯ qs
no so⁹ abstinedū est a delicatis nbis vmd̄ cib
a vilib⁹ et nd eqli itinctia tpandū sm̄o pan⁹
et aque sanctas ē tm̄ eda ut possit in nobis
acquisita puritas ꝓmanē Istrg⁹ q̄ nd dn eq̄
lis itinere et modcatois gras s adepti mig
ꝓfte pollucōem ꝑsiderat q̄ ipis itinentibus
sic accidit Secunda causa ē qñ in curia etc
mundicia mētis clabit Nam mens spūalibus
exercitijs vacua et disciplinis mtcioribꝰ nd̄ dicta
sensu cordis p vanas et d̄mdas cogitatoēs cua
gatur ex q̄bus tal' culpe cucurr² h̄ nocēs Et ia
volentibꝰ obuiad nre est pudet hac causa
eradicare vide⁹ mētis torpore exuter et
sensus refrenad̄ ne mens ad vana et nociua
distorqueat Nullus assuefacta excessib⁹ ad in
mdissia intacta luxurie sapmans ꝓtrz
betur ꝓdicta ergo negligencia accidendi

mūdicia et cuitādi i mdiā in cfessiōe pūc exple
retur: Tertia causa pl esse qm illudēs i mia m
vidia pollu⁹ p̄ūtriz dum em videt sm vrz p
solluta victus meditatōne et integrā et pfec
tā pitoz confessione ppetuā mūdicie pūto
tem actīre conat⁹ eā consciaz p turbāe maxīe
in diebus illis q̄bus consedeat dīno aspu placi
fluxus isq; emissiōe polluere ut⁹ asta nōe
traha⁹ Lub9 dā vo dīgē dz exdebilitate natuē
que ē est uta fortis et valida sit dz⁹ antiq⁹ ex
titisse hanc causaz pl q̄s mse ipō adūtē qm m
o tūpi modezamīe victus frequētaq; soluo pollu
utiz abstq; turpib⁹ sopnīj mtuentu circgos
dam ignom⁹ ac peste ctis tpoby t' aut q̄tor m
ebdomda sordidant q̄us ñ mīj pdē illusiōi:
Sedm stoz p atzo smiaz vigi possit assue
lanti cum sp̄tōne vigilāy cauendū ad
dionē salutaris uuuj a ctēdē tpe q⁹ sentim⁹ nos
sopnij illusioē polluc⁹ dz si hostis invidi⁹
mēti mē illuscit aut nob celeste ē medy sb trahē
mediana dūno nllq vphensi⁹ mtraciat pū
tus ac obletac⁹ assensq; si ille fluxus fuit nāli
mā⁹ p flamed fusiuo aut i pūgnoē hostis abq
p̄ūtr; et absq; sensu voluptat⁹ adducty ad em
ad graz salutaris ubi actēdē assidēr q̄ si actē
cuemsse ocasiōm vicosa die i⁹ dz hūr sic so
trahē ab altāri ne in nob⁹ vnīcē⁹ sīa applu
maduīat et lubet ydigne indr⁹ pbi madu
rat et lubit nō dūmdicaris corp dnī x nos saos
draz inter preptōez ubi celestis et raznalis

ner diiudicatus ipm corpus dm esse tale q̃ non
nisi pua mente et racione licear maducari. Et
io subinfert idem Aplus. Ideo inter vos mlti
infirmi et mbelles et dormiut mlti. q̃ di
cit mlti ex hac psumpcione et maducacõe indig
spualit̃ mfiãtur et in sũpno mortali dorm
iũt mlti ꝑ primũ q̃s ex rpa indigna maduca
cõe et assumpcione mtr̃iũ ꝓuenire debet q̃ ides
examinet se rpm homo cuiq̃ sacrm ꝓximat
et diligẽter se videat vtr̃ sit mdg l̃ in modus vtr̃
deuotr̃ l̃ mdeiotr̃ utr̃ times l̃ ꝓsumens ac
cedat. Cora si rtus sit a cõi se puret q̃ nõ sit vi
cio se pollutus. l̃ alicui mõ tali ꝓcõ infectus.
Non emi dz volens ipm celestem panẽ sumẽ
re attentus se nõ hre primũ mõrle mutr̃ ꝓcedẽ=
te nocte vinosa carnis aut fuisse pollutũ. Luca
lucr̃ duo que dr̃ reddunt ipd ubo mdignum
Alia tñ plura sũt quibus scho debet ab hac nõ=
ne subtrahẽ tuerent q̃ explicare in audco q̃ a
stis doctoribus ipa expssa nõ reperui atq; illustroꝝ
gre di ea scauj simpr. relinq̃da decreui. Attñ
q̃s in pmpto zelmco vñ illius q̃ ho sacrm
instituit q̃s id credo in frustra ꝓtulisse dr̃
cui hec q̃cunq̃ scripsi in mei meoꝝ fra=
trũ. Ex quo quidẽ ubo arguo nõ ipm q̃ q̃cunq̃
volo id agere q̃ instituit et mõ ꝓcto aliquid
neq̃ ꝓfice remorsu ac pudicio aiẽ tmeo
ad id posse accedẽ. Nisi ꝓmeditata ipius mẽti
tuenti tractare ac cui passionẽ et mortẽ
ei meoꝝ ꝓpetuo volenda. Ad sacramẽto

ofia et papi clare asserunt et muxit consi-
derans m sup ita hō sacrī p̄ morbia locutionē pedis
factam non absq; misterio et sacro bigz dictum
fuisse a dnō si nō lauero te nō habebis ptem mecū
agnosco p̄ hanc sanctā nō sine p̄sumptois et ḡuis
offense puto aliq; ulle hōe ptem sacrī
ipm sacrm sumēdo nō p̄hita atq; spūalis ablu-
tionē quadq; lationem nō sm̄ p̄ oppressois
lacrimas puto fieri debere erga p̄ mitigatē mētis
deuotionem et fidem mētis ipse dns vocat et
mutat aiam et transmutet quodāmodo cogitatiōnibz
illis angelicis et celestem vitam et ipe dyabolus
illis quos lauat sanctificatos p̄ simonē quem
lacuty sid votum dyabolo p̄ acquisitā q̄ lotes hos
p̄z p̄ simonē hō quē est vitium fidei q̄s p̄dictus
sm̄ apl̄m in actibz apl̄oz legit̄ p̄ de-
fectus corda cozp̄ hanc ad deuotionem et fīm
celebrīta seu sacrm sumētis credo ee illam
q̄ celebr̄ et q̄ frat ipm sacrm propitiū effici
sit et vā x̄i s illa quibz aspera et tribulatio
panis et vin̄ in corpus x̄i et sanguinem. Quā quidem
deuotionem vero di gratia q̄ p̄uenit et disponit
se et infudit ad hoc sacrm cū instātia frequētis
et assidue orois p̄fectionis mō p̄sto vōz a dō
bis p̄hita ipius caritatis et passionis meditatio ad
p̄uictois et deuotois et fidei locū ad q̄ ppatiōnes
oportet p̄ mētis et corporis mōdicia et p̄ lugne et
sensuū refrenationem et p̄ nrāz passionū in-
nuā moderationē de pollutione diurna
unde contingit ꝛc

Pret̃mittendu q̃ nõ est ꝑ mḡbus dd ntḡit
mt̃ dñi ossc dubietas et ꝑturbacõ
ngna. Inde ipis vgilantibus absq; ulla' morũ
cazmis et cogitacione in mdã huõr quida ꝑ me
bz secretu egredi2 sñ delectacõe et q̃i insensibilr.
uta ut nihil de hõ aliꝰ ñ ꝑpendꝫ ñ cũ pãnos
sensezit madefros tuũ causã aliq ignozates
turbant̃ et errasse putates pollutus. Et ideo
sciendu q̃ illuũ huõrus effusio nõ ẽ pollucia ꝑ
ut dictu medica sme lubrica delectacõe et caz
mis morũ nitꝫ ꝓt pollui vigilande. Ad ipius
m̃ effusio nẽ huõrus videtuz nãlis odicio
causam exhibẽ ꝑmanã. Oz d'nde id q̃d natia
dispositi causa viosa et cruta' ꝑfiat et osu =
mit. Lubrisda hõ quemd agnou' ꝓsona pñ
tã et allocucõez ꝓsone ãtea in eꝫ ossectu habuit
dplacẽtã sensualẽ et vanã seu ad q̃ mozdãto
mõ affectuz. aut ꝑtactu in pudicu leue aut
ymaginãdo actus impudicos fozte et mozose in
hys em casibus et sitibꝫ multi mveniũ hec cale
factoes et amoroes cazmis libidinosas dictu q̃
huõrem emittit velmt nolit. Oz eas causas
et sites que s cruables oz quibz fugẽ et cruare
ꝑ posse maxie qui sentit de hõ se passionatu
seu ad hõ nãlitez mclinatu siue ex vicio mctis
sme ex debilitate nẽ suc. Et qui ocasiões hꝫi ad
cruandũ uix posse vl nũq̃do aucilia et famili
aritatẽ ꝓsonaꝝ ad quas mozdiate affectꝰ su
gendas et allocucões et aspcta ꝓsonaz fugiz nõ
credo ipm ꝑ ꝓdictã effusionẽ peccare mor

•mſi forte aliter contigerit•à impudice tan
gẽt ꝑſonã•que ẽ causa iſtius dſtrus•ꝑ ẽdo eũ
grauiꝰ ꝑcurare et vicino pcũ mõrtus pericl
ideo ſilẽ do tali•ꝙ abſq; delectacõe morosa
ipẽ ſibi violenciã faciat•m hac ꝑtesfugie do
ꝑſonas hꝺ et ad eas ocñi oportunitatẽ tpis
et loa euitet•Hic itaq; ꝑdictus fluxus
qui a quibꝺa võtur libido•ſi ꝑ vitiũ ipius
ocaſio•et ſtudioſe ñ euita ẽ omo ꝓfitendꝺ ad
ſuas ocaſiões•et negligẽs hãta cra cõtripm
hi võ veit ex causa que vitari ꝑ ſit qñ au
diũ vã impudica actaſu l' loq̃tur ad ꝑſona
l'ſedet uñ eã de eꝺ pñcia hz ꝓplacẽtã vanã
et ab ea ſeparari tue valet In hys et ſimilibus
credo ſufficẽ ꝙ tã d' ocaſione hãta et impoſſi
vitãdi qñ de fluxu illius libidis dolor eſt ſimꝓ
hñdus Luua tñ dubitaꝺ m talibꝰ q̃ ſpectat ad
ꝺſtẽ puritatem ẽ quãq; valde ꝓficuũ ꝓpositũ
hꝺ conſiteri ꝑ ꝙtudinẽ mentis•q̃uis exp
dire non credam 25 De mundicia

Scriendũ eſt ꝙ qñ cogitas de inuriis re
ceptis•et in illa mẽoria turbaris mẽ tẽ
aliq̃ mora•et appetis vindictã•aut factam
eſſe•Aut doles ꝙ ñ ſit facta ꝑte•aut ꝑ aliũ d
ymaginaris aliq̃ fieri•aut aliq̃ mõ tenẽ aut
vindictã•hec oĩa ꝺ confitenda•et aliq̃ que
q̃q; ſilẽ ſentis in mẽte tua•racõe iſtius inuriã
di ad remẽdrando mala ꝑtita que feciſti
ñ habes dolorem•ſ; potiꝰ d'ctacõnez m eꝺ et
ꝑ had d'ctacõnem ſuaꝝ morarum ibidem•ñ re
do ꝙ pedire ꝙ ſpecifices pcũ ipa vmẽdrati

si alias ea mitigare possus eo. Et si habuisti ad
in mente tua quin delectationem sit tibi dicte. Ve
neat ad memoriam meam quedam vindicte vel iniurie
quas fecerunt quedam parua guua que immisi. de quibus
non sum non doleam in cogitatione si de ipsis cum mi-
ta placuit cogitaui. Et si aliquid aliud timeam
vel in mente qui predicta placentia quod ideo aggra- tibi
uare primum ipsum ecclesiam deus afflixit. Vbi gratia. Si de
peccato luxurie per te seu habuisti medium et de
eo habuisti motum carnis et impetuositatem
qui ipsum parum in sensu pluries vel cum pluribus. tu
eum debes sic dicere. Ex magnitudine quam habui de
quodam peccato luxurie habui motum carnis et apla
centiam in mente et appetitum id sensisse multotiens.
et cum multis personis. et non oportet te medicare affec-
tum te ad fecisse id parum ne forte alias medicasses
eidem. Et ad probandum industriate et multo velut
ipsum ei sibi explicare. Dicat recordans te habuis
se oportunitatem et voluntatem faciendi aliquid parum.
quod non fecisti. et in illa recordatione non gaudes
te euasisse id parum. nec regnare deo. qui custodi
uit te ab ipso. et sustulit oportunitatem et volu
tatem faciendi ipsum. et ideo ista si plene reseca
da. Videat enim quod magna multitudo. et parua im-
sio voluntaria. Quod si in predicta recordatione putaret
et maxime carnalium non posses vitare placen-
tiam. et motum carnis dum velles ea studiose
recolere. causa te ipsum expurgandi ad speculationem
et dolorem. Consulo tamen quod non ea spatium recoles.
ne forte alia peccata que non potes sub placentia recole.
Dicat est vindicta frater pro te. vel pro aliquo. de inimico tuo.

Aut dapnd. ul' mors que o audisti. Debes ergo
ad pcã tua si vis confitrd. gnã' ꝑ duob. ia
supbia. et d'lrãoc tazms. Sitẽ. diendo sic. Ce
de meditando. et ore ꝑferendo. Dic mea dpa
de supbiá. qm̃ habui cõm dm̃ et ꝑmuniza ꝑdo
moꝺẽdo. Alios ꝓuocando. a nidi gland appe
tendo. ꝑ mos iudicãdo. di rrcatuas ꝛeprnor
do. me rpm bonũ reputando. alios vilipendẽ
de dĩ opibus. et iudicijs et cig ꝑmissionibꝫ
m̃muzando. Donas eius mspiratões. et oã bĩ
ficia neglegendo. impetus vicios sectando. blas
phemãdo. no' dĩ mysteriũ ꝑferendo. Et lignũ
meã cõm vitate ꝑ medaciũ. et simlatões
ꝑ duplicitates. et adulatões ꝑ iuãmeta et
mlta alia vba viciosa layando. ariosc. et de
se acrdiose vniẽdo. de meipo ꝛfidendo. de
aultis dl'opibꝫ racões ꝑ sipsũ se qre. plus
oꝑtet sapẽ de deo et ꝓpio. et de h' sto sazc. ꝛ
piendo. gram dĩ ñ humilit assertando. dõ de
aculãdo. temerazie ꝓpalado. Non i vitate fm
ypocrisia. et plitate cord deo et hoib' ambulãs
et mlta alia ꝑ supbiã meta'. et corpalit' gra
do. Postq' ꝛfessus eẽ. dic die tue maxie qm̃
vides te morti ꝓximũ. O aia mea cõfessus tuꝰ
ag̃m̃ est. ꝓpe est nig tue supbie. et finis d'lrãois
huiꝰ mdi. et mserie rãms tue. cũ de lrãoem
carnale ꝑtulisti. plus ipam amando qm̃ deꝰ
plus sibi ꝛplacendo qm̃ tibi. plus laborãdo
ꝑ ipã quã pro te. plus obediendo eig inqꝫ
tencys qm̃ dñs mspiratoribꝰ et ꝛsilijs ꝛsẽ

vel anabb'
A

consensisti satisfac sibi in delectacone gule. et luxurie mihi. et diuitiis modis. opz et volu tatem tuam saciac cui visu. gustu. auditu. et odo zatu. ptm et qualitez potuisti consensisti do= mino ihu carnis. amittz ptem maxima tui tpis. supflue dormendo et qestendo. i mlts aplibus vanis te occupando. in nimia cura et solliatudine rez tpaliu et corpaliu te ogte do. plg ihu auaricia et delectacone. qm ihu nitita tem consensisti cui pigne qm habuit ad quam did bonu. et cuius solliatudie qm habuit ad p agendu malu qd potuit. sm ipius fiut tua mea ihu hys coppendi tpus meu. vbi es o vanitas mea. o superbia mea. quo pro rogasti delectacoes mee ter mis. quid mi attulisti. quid mi reliqsti pro sbuctac p obia qua vobtot anis fruui. quid mihi vita etna. Amsi dm et altissim mstm pdidi. padisi gaudia mstma. et luctus sui la menta etna. piatus sui sacietate stoz et ageloz. et mezum sici soacij duum mstoz. Considera o aia mea qualem te fecit ds. qz ad ymagine et silitudine sua. et nd sic es de mgta pcis. nec aliqm vtutem mte agnoscis. Considera mte pona ymagine teptatois. qm te depmout tolod sobre gule. luxurie. auaicie. vane glozie. mdicie. et acidie. et nigligie. et ody et vndte. Tibi suasit teptus di. et ap posuit aozem sthe. te mduxit con pxis. adm miranda. iudicada. despicas. otepnenda. dethenda. et aliozu desiderabilia. et tua

grauma vicia nō videns. Non video igr̄ ꝺ ad
mea nisi ut puoreis ad gemitū. fletum et
planctū. tristiciaꝫ et lamentū. et clames hu
liter et fluent ad dñm. Dñe ne in furōre tuo
arguas me. ꝛc. Ꝓfecto mea deus. ꝛc.

De cogitacionibus mundis

Pleriq; dubitat si cogitaciões honestę
exterius explicande. Credo q̄ hō fuer sit
plutatis et ꝓfectus et nīgm̄ meliꝰ. nō credo
nātis semp. Nisi q̄n ex nimia mora facta i
cogitacōe illa. homo sentiens se molimazi ad
faciendū et ꝓficiendū cogitatū. si hꝛc̄ oportu
nitate qua vellet. Aut si polluer̄ explicare
hmōi cogitacōne mūda. Aut si mordiaꝫ affe
rētur ad aliq̄ ꝓsona. et de ipō nihil molesta
retur in cogitacōe. Hūdo motꝰ cārnis et ima
ginādo hꝛāduquos actus impudicos ad ipsā
ꝓsonā. Huic enī affectui mordiātur actus ex
pressi ad cogitacōibꝰ. et motibꝰ carnis predi
cibus ex ipō affectu dicendo. Hic habui affec
sensualem et mordiatū ad q̄ndā mulierem
l' q̄ndo iuuenē tal' odicois. et huic affectui ex
ꝓ explacēn̄ huiꝰ in affectu et collocacōne et
pōna corporali ipius de ipā. vl' de ipō habu
tot viabus. aut maltociens ymaginando
turpes. respiciendo ad actus corporeis l' mē
bris faciē. ul' aliā ꝓtem corporis eius. et ymagi
nādo ad ipam ꝓsonā amplexus et osculaul'
talem actū impudicū. et in hys seu mora p
magnū spaciū hūdo ibi motꝰ carnis libidi-

no sus

nosēs et spā acendit nī m oratne extende ad mīssaz
dicendo et sē fu negligens laborare p posse ad expel
lendū talia p̄ minimā d̄tacōne q̄n̄ hēbam ibidem
ler audau q̄ntū potu r̄frenare oculos ab aspū illo
p̄sone q̄n̄ habui p̄nā eni. Lucuq; vgi tales et
tali mō cogitacones expmēt et assuis vicios
ab eis tas lubāct. dū oo cū tali ɔfessue ꝯmittet oro / p̄mā dt
nes et custodia sensuū q̄ dēmo nī pt̄ sustinē hu
militate p̄ce ɔfessoꝝ cū sit ſ̄bus et mundꝰ et
eis humilitatis z mōdie imitē. Et ō non est me
lior via et facilior adeuadendū tēptacōes superbie
et luxurie q̄n̄ omes cogitacones vanosas et sinis
tas ɔcrebꝝ in carne l̄ in mente sepe clare
dicere ɔfessori et tocies expmē quocies venio
uantur. ¶ De motibus carnis qua cōsiteant

Quendo q̄ motꝰ in carne q̄n̄ pueit ex cogita
cōne impudica absq; voluntate et sine causa
visus auditus seu ex aliq; cā extrinsica honesta sn
dubio pueit ex nimia r̄plecōe p̄ns stā mabo et
potu. Luda hī putat q̄ pueiat ex nimia vigi
q̄ pt̄ cē max̄e q̄n̄ ɔstat eis q̄ n̄ pueit ex aqua
causa dicta. Et ideo oz hoem cē parcū m dieta
quo ad q̄litatē et q̄ntitatem q̄n̄ d talibz molesta
tꝝ cōi voluntate z cā displicēn sua. Ita mitra
corpus citur causa q̄ fm̄ ieronim̄ venē et ge
nitalia p̄ria d. et ōc mtelligo q̄n̄ n̄ a causa ex
teriori. Et tuc oz eū cauē ab aspū hbq z locucōne
l'ab aspectu maxē p̄sonaz in q̄z p̄ria sentit
se sensualit delectari. Aliquid ille q̄ vī motus

nāl'ſcē vicioſus Et qm̄ nus ſit ſcā cōſiteri tales
mot⁹ pcedēs ſme causa vicioſa aq̄ ipmoueā
detur causa dei tm̄ per ipos ni turbetur amor
dei et deſiderū puritatis m corde et corpalis cas
titas non maculatur. Ad vo pcedit a causa vicioſa
conſitende ē cause loc⁹ et temp⁹ et mora tracta
tā ex se et vicēs motus sicut sup̄ dictū ē. Non ego ſſt gnāl cōfiteri d' motib⁹
hz debes dicē dū eſſem in ecclā aut d' in oratorio audiē dū
audire missā aut pdicare cogitauī talem actū
turpem. Aut habui meditā aliq̄ pſone in cui
aſpectū ita habui vanā oblectatiā aut mōrdiatā me
tā amore. ā aſpexi in ecclā talem pſonā nō ob
ceū iudicare q̄ tā habui motus tāms tones et pla
tām moā. Et si dixiſti illi pſone t' gratioſe aliq̄
vba plixe ā ſenſi aq̄ fructū malinoſe. ā ſi ſe
bezes oblectā libidioſam. et mot⁹ carnales
p maiorē moā to⁹ debes cōfiteri maxie si vā
no dixiſſes. ā fructū no ſeciſſes. ſic plixe ni
si illius pticia delectatiōe habuiſſes.

De affectionibus vicioſis.

Quoniā mihi videt negligē ut ignoſcant
affectiones ſuas vicioſas. et p me ni curat
cōfiteri tm̄ diligenter ſic pſtrictā de ai ſuis vi
ciis oientib⁹ ex ipis ex pmendē. ideo ptermittē
no intendo q̄ mihi me affectui ad ſcīpos. quā
ad aliq̄s p ſanas. q̄s ad honeſtas. quib⁹ ad diuas
tpales. Et q̄ h⁹ s̄ mirū inter dm et cēm ido
neū homi hmōi aq̄ de pdictis pt m vadi pfici

ner hre pua oronem et maxe qn e carnalis
affect ad pnam et de hac mtendo mo dice. Ha
tales affect multos spuales fb spe ai aie spual.
a statu orois impedit et impedunt. Her e mqe
tudo mchs pestifa orone mchs et ois mfaces
et dispgens et affuq rios oromi gnat mte
et exercet. Cum sit oro pua mctes pificat
et illuat letificat. pufcat et mpiguat. Hec
carnalis affo mdi mctem infcat et obfuscat
tristat debilitat et exsiccat et coz eydem ma
le dois implicat. Et qn spualib loqr pt quos
ista loquor l' scbo. Noueit ipi q luz carnal' affec
cio sit oib pictosa et dapnosa. eis tn pnicio
sa e nigris. maxe qn rusan tu pnam q spu
al' vi. Ha quis hoz pu videa esse puz. fic
ques tn familiaritas e domestica pchm. delec
table detrmetu. et malu occultu. bono colore
depictu. Luc quide familiaritas qnto plus est.
tnto plus infma pu le motiuu. et utilisq putas
macla. Non tn d' ho stati ppedit qr sagittaq
n mittat a pu sagittas venenatas. q so alq
qua volneratas et amore augmetantes. Ad
tm vo m breui deuenit. ut ia n velut age l'
sit mtepezat se i vtre allogit et videat. q tanq
carne vestros se mutuo tuca et sentiunt.
vtens qbusda vel mee ducib et vbis adlatoris.
et blandtoris. que viden exp a duoce gredere.
dem vnq mapt appete aliq pnam corpalem.

q2 forma ul' spēs corpis vtiusq3 vtiusq3 mēbr
cepta innatat cor3 aduolendā pnciā corpale qm
infert eis pnciā mentalis. Hic q3 spūal' deuor3 pau
latim diūt2 in corpalē et carnalem. Et sic iporū
mēbr3 que solebat in oroē cordā dō absq3 mīmē
log' nē mt' se et dm alt' altrīq3 ponit corpalem
effigiem. quā velat et obtenebrat ponēt3 so
ipis facie diuī facie ītuic. Et in hor mīb hōrēq3
est. cū hys ym errorē prop'e et emēdāc debeant
in ipīq3 porig nutrimentū errorū tom illud indi
cāt ex maxīa cāitate p'cedē. Cuiq3 mito 7 sibi in
fice mētenti3 ei' fert ap in oroē vnq3 alt' pnīcā
magis eis delectabile. ac si pse in vrē ozare co
gant2 grā et vitate dīna. Ac p hō' ōsolacōem
simp'r sensualē q3 hnt in illa r'pntacōe de se
in fice facta in oroē pdicta estimāt et affirmāt
ac asserūt ee spūalē gr3 et dīna. Quales aut
illusiones recipiūt a sagittario supdō et spāl'
mīcrēs. que cuiq3 fidem adhibent illusiōi men
tali esset horribile et q3 impossibile declarāc. Dō
cīū nāq3 in oroē pfata et r'pntacōe mētali cal
rem quēdā ignītū a sagittario illo iactatā qē
credūt et dicūt ee ignē cāitatis a spū sc̄o īnīssi
volentē diūgē spīm vnq3 spīritū altrīq3 cū vnīo
cāitatis. ad hō sit ignis libidinosi amoris. put sup
ria manifestāt. et inde deliberāt se tīp spāliter
vnītos posse sentiq3 sepi. ac plurīq3 loqui sibi
in hō tpis nō pdē. ꝑ lucrari. Ꝑ inde modis infi
tos et cautelis mīabilis admouēt. q3bus pncipal

sil'ſz loqu. Et frequ't allegantes vnq; alti causas
vtilitate ac neāte deputas. cū tñ in vitate nichil
aliud ꝑt causa ñ carnis. cui raco ita sucūbit.
Hic utiqz carnali stupia seu stupida exercitatem
p'qs olim ꝛsueuerat in oīone expendē ac spe
rtuar' stupace. nē i hy' familia'tatibq; et collo
qiis p dud. et sic qs dolendo est allocuco'nes allo
cucoēs dinas p carnalibq; ꝛmutates. sim mobi
ñ mora sezotina cogēte. ad alia tenutabili cau
sa pnt ab mfice distrē. et tñ mente et tristes dis
cedt. Her at'stucia ē crussim' udi'm. q carnis vi
clo ꝫ allegatu. Et p hoc vsitacoēs. z ꝛsplacēs
dine a carnalibq; et diabolicis dsenūtiū. Demuq;
quib se mltis exponat pctis. et mlta mala t
rahat. dū cor obtenebratis ꝛsensib. iudicat qdam
tachs spualibq; ee lucta. quie fici nequit absqz pci
clo et pcd. putauu tñ melig ee de hoc calamo ex
arare. Hoc tñ tacē ñ valeo qñ aliqr referaz
maxe. qr ñ longe a tpibq; istas stulticias stigerunt.
Tandem spuales pōnt quib se dedica ꝑmittūt.
ut se mfice familia'tat tangant sb spe cautatib.
frentes sibi mfice in mesid cord amore. qp i pru
dent cautate appellant. ſz in hac resedere aoris
et sidmod pcipi. qr ex hoc fabricam sagitte q me
tes cor vulnerat mor'. ac venenat. et q sup.
oia ni vide horrendu do ageli z hoibq; z demoi
bq; fuerit ita aq spuales noīe spūs luxuriosi ibute.
q iexcusacem sue libidis. psup serit dice se ha
buisse in illis actibus impudicis magna sen

timeta de dō. Et nichil iudico aliud esse nisi q̄dā
incitamentū et inductiū ad filiā scelus q̄ uitandū
et peiora ꝓpetēdū. Dic nō qui talibus credis et
adhereis iusti sed uē spūales ut asseris. q̄ ā loq̄
a facē debent nō q̄s a spū sto ꝓcedē ꝓt l' ꝓcedit
ab illo et nichil ꝓcedit ab eo nopiū q̄ sō q̄d est
utile et honestum. Quod aūt ad spūm sctm de tā
libus osculis. aūt quale honorē ꝑseqū mde deus.
et que ualitas et que nūtas t' ad salutē l' alterius
hos tactus fatuas i' patrias. q̄ uicio spūs ad libidi
nē carnis. Luce ux̄ tua ꝓsupēd ut hāc stumelā
inferas spūtui sto. sed ꝑ attribuendo sibi iudicie
factorē. quā uix demones patiūtur. Luce igr̄ teme
ritas tua. mtē ypocrita. et a facie dī pecta. ut di
cas d' tūcidem carnis libidiosas ee gram et ꝑfu
ctem dīna. Recede gē nr̄ fera pessiā de finibus
meis. q̄r demones nequunt tua pnūa sustinere.
Heret ictus frēs karis' in m ꝑgrue huic opi sui
inserta. ut sciat uniq̄sq̄ q̄ h uenenosa assertio
sb tolle spūs acq̄sita. sume pilitate impedit
cfessionē. et uerbis mendacia. ut sic hanc fugiat
ut uiciosam rubiginē. que uix ꝑt aboleri a mē
te si aliqn̄ fuit applicata. Peiq̄ q̄ tales ꝑsone
q̄m diu sic. hac sagitta ꝑcusse. q̄ nūq̄ pie ac mi
gre cfitentur. eo q̄ ꝑ ipm̄ morbū desperabilem
in pdna spūali uecundā toties detegē plene et
integre cfessoru q̄r uerec expme aq̄s cōfitentes
tali affrōm annexas. q̄s l' tacet l' expmunt imple
ntes uobis oppetibus ductū morbū si sōm
patiamentis. q̄ sinua cta pdnā dilectam

actibꝫ
et in oroc̄ et in cuctis suis et ymaginacões turpes
de ipā vana ꝫ placētia cordis i meoria et aspiu
mētali ipius et negligeñ in euntādo eū pūciaz
et colloquiū et alia que expiuntur noqua ipi n
expmit. Propter̄a sepe mutat ꝫfessorē a' vellet
mutare si possent. Dicq tristes ꝫ et acidiosi sic
qtz tam ruore affectois fluctuātis i mēte qñ
ruore ꝫfessois imperfecte d'qua ipi met n ꝫfetan
ſ ꝫ ppeius est cū ipi debent qz medicos spuales
cautos. pitos et exptos q' sciet illā cogitudinez
et causas eū ꝫ ignosce et ꝫguu r'medīu adhibe
ri sm n fiant. qn̄ porro si set ad aliqd tale puene
rit ip ex tuc figuit n' nutū tuz ad ipm. Quare
go confessores ideotas et simplices q' n' morbos
intellugt n' causas eū ignoscut n' io scire ꝫgam
adhibe medelā et tantū de hr̄ matia dixisse suffi
ciat ut p h' aictur p uiā puzā et bonā z in
maclata ait̄ede et fuge pudosam pestem fami
liaritatem mulier spualiū que n melꝰ qñ fugi
endo vitat. Datis em̄ possꝫ qs hac sagitta prus
si se reuniys vigilet et disciplinis affligere
et oraē qz n figat psonā et oem occasionē d'spi
rat nūqd aīabꝰ n' morbosꝫ magꝭ augebr̄ illud
volnus. Ppr̄ qs seqm̄ alior̄m siue consiliū bn̄
reprobi dictis. Femnā qñ vides bn̄ n'sante
mēte diligere corpali sēquetia. Ea uidit libidi
nis in visione mulier et mūdꝰ cū mulicibꝰ no
vorat melꝰ qm̄ fugiendo qz cū rectꝫ vicyßz
morbꝫ qs possit r'sistē huic tn̄ n plene p fuga

vidit
visionē

Et alibi si mlr̃ potuit vnice eũ q̃ ia fuit in pad
sonã ẽ mrz si impediat eos q̃ n̄ dũ ad padisum
puenerũt. Et utr̃ solus aũ sola n̄ sedeas in forto
absq; arbitro et teste. Et idem. Ille fb̃ codẽ tecto si
lus aũ mlieze maseruns in p̃tita castitate ofidus
q̃ n̄ tu sapsone fortior n̄ salomone sapiencior
bi forte dicas. ia corp̃ mortuũ ẽ dico t̃ q̃m dya
bolꝰ viuit. ꝺ̃ flatus p̃nas extinctas ardẽ fiant.
Idem dicit omĩs vgmes x̃i a puellas cũlit dili
gẽt aut cũlutez ignoza. Hẽ bt̃ augꝰ dr̃. Sermo
breuis et rigido aũ mlieribꝰ et hñdn̄ tñ q̃ sẽ
tocẽs fuerũt. to mi⁹ cauẽdũ. Luo em sanctoꝝ
fuerũt. eo magis alluunt. et fb̃ ꝓtextu blandi
mõiꝝ in mi⁹ stet se vistꝰ ipsissime libidinẽ
Credẽ m̃ exptus sum. in xº loq̃r n̄ mẽtior le
dros libani. x. ste placoꝝ altissiẽ hoẽs. et ge
nꝰ azuetes. i. dest mignoꝝ platees cauẽ fb̃ hac
spẽ corruisse repezi. de quoꝝ tam n̄ mi⁹ ꝑsue
bã q̃ ieromm et ambrosiꝰ. Hic ait bñhardus
Totũdie tẽtauis aũ mlieze. et timeẽ vis pu
zi. Ista q̃ sub. macla. tñ suspitionẽ portaz. scan
dalũ m̃ fac. et tolle matiã. et causã scandali
q̃ re homĩ illiꝰ q̃ẽ scandalũ vemt. ad
De verbis viciosis

Sciendũ q̃ vã viciosa sũt ofitenda secũm dras suas
et circũstancias. et aũ o tracionibꝰ cozdem. de m̃
mutatõe que fit q̃d narratur dferty ꝑsone absentis
si ofitẽ habes. Hic utr̃ ve l̃ falsẽ et ꝙ̃ quid causa
sit odnde. ul̃ vndictã. si mduxerit ul̃ mduci agi

tasti aliq̃ adh⁹ si ex h⁹ aliqu nocuistiul' aliqu au
dienti gr̃ãsti odiũ de i⁹ d' quo d xpiano ergo sp̃t dic
miloriens nĩ mmuzaru d' mltis ñ ista explices no
ñi dicas defm̃ de quo mmuzasti si est verq̃ mer
no⁹ psone et dica quã⁹ psone aggũans pm̃ sit
si de pr̃e tuo d' st̃o vro d' plato et pp̃ quã causam
et si d' fectus t falsus cõfitẽi d' fm̃ et psonã au fal
sium mposuisti et debes vũõze coram illis q̃bq ppa
tasti max̃e si d' fm̃us esset ḡius Dic tñ q̃dã q̃ ut mi
nq̃ displicet pfessori exp̃mut psonã au fecerit m
iuriã l' d' q⁹ mmuauerit q̃n ipã psona v̊pũt ma
la et q̃i ab oĩbq odiosa aut p h⁹ udicẽ miq̃ p̃fasse
set h⁹ e vicose dm̃ q debet m cordibq suis v̊pũze
et p ffessionẽ se ipos ondẽ peiores q̃ illa psona
q̃ m siu excusacoz notare psumut Iudã ad huc
peius q'ut placeat ffessori psonã exp̃mut de
q̃ mmuauerit a offendere auferẽdo re a ipedie
do eiq bo m q̃ struit illã psonã displicabilẽ ffes
sori Sñt ḡiuq̃ plant sic q fitẽdo q̃ sit pcm̃ omissio
q̃ roñ caritatẽ pximi duplicat peccata q̃ faciunt
ffessorẽ d' pcto gaudẽ q̃s ffite et de miuria q̃m
altera mfert et se q̃ ffitens ñ doleat de pcto q̃s
ffite q̃s potiq̃ gaudeat putãs se p h⁹ captã be
niuolẽtiã ffessoris

De detractione

de detractõe

De detractoẽ que ḡiuor t Und detractio e q̃i
qdã homo adiud spirituale occultũ sic q̃n aliquos
audit aliq̃ laudãi de aliq̃ vtute et sufficiãta
conatur aufre de corde laudãtis illã bonam

opionem que hẽtur de illo negãdo id ꝑ ꝓpos de
fectu eiꝰ d'clarãdo. à ypocrĩa appellãdo. qz dicat q.
Quidꝫ facit ꝓhũana laude facit. h' aut vicia
mittitur ꝓ ĩbídiã. aut vanã glã. Illã detra
tor qui laudãt sup alios. et potissiẽ sup illũ cui
detrhit. à timet mihi r̃pũni qm̃ ire q' laudãt. et in
ẽitur ḡue ꝓcm. qz affertur mortẽ. à expulsionẽ
à tbulacõnẽ. à casum illiꝰ d' eꝰ laude tristant.
l' statũ suũ dispõit ad audiẽdũ de ꝓxo eiꝰ cum
gaudio. qꝫ vicia ñ nllos ſpuales pulsat q' non
dũ ꝓfectũ r̃repert. Laudã aũ dẽ nõ mĩuunt.
nẽ detrhud d'alios. ne et ipi despiãt. à mĩ mictus
d'ipis. appetut tũ ab alys fiã. Et oĩa talia cũ moti
us et transĩs s ꝓsitenda integre

De dupliate ꝙ
de mendacio

De dupliate ꝙ dicit. ayendacũ. q ẽ qm̃ lgua et mẽtis ñ cordant.
qz facit mẽdlgi et credi qd non est. Tales qnqs
dupliatates ꝓdito rũ. sit fiut in ĩuda qui dixit ave
rabi. Isti mel iñ dẽ gerut et retro pugẽ qui. Ita ꝙ
ositũ fert capi ꝛpndt

De simulacõe

De silacõe que ẽ m vbis
et signis. et opibus exhiꝰ. eꝰ ĩtũ ẽ in mente. h' est
ꝙ ẽ ypocrita. Est aũ silacio falsitas vtutũ dpre
ta. el' vicia vbis et actibꝰ vtuosis optia. Dimula
cio in vbis ẽ. qm̃ te dns sapiẽtem et vtuosũ ut
ꝙ hũ hũilis reputeis. et cũ h' pelegrs ut sic nõ
r̃puteis nẽ credais. qz appetis vtuosus et ſpns
reputũ. et eꝰ uo tuzbais si tal' r̃putabis. Est
hũilitas in vbo. ſupbia in mente. Dimulacio
ope est. qm̃ fit actus vtuosꝰ ut acq̃rat fola fama.
Dimulacio in signo ẽ. qm̃ ꝓtendit honestas i ſensibus

et cor est plenū in honestate nec trahit² qs ab ope-
ri qr̄ rarer opportunitate qm̄ vellet. Dic quidam
religiosi de die qd̄ viden² ut puta² sancti & ho
nesti. spūs suos valde exponūt et maxe in officio
et in coro inclinatoes profundas faciedo. Dz de not
te nulla deuotois signa ondut. qd̄ non sentiut
se videri. Dic quidam se macerat abstinedo ut
sic̄ appareat et iudicetur. Aliq extiq̄ appatent
pacientes fraudedo. q̄ in plena ira et tristicia do
lent de iniuria eis facta. Et sic eis ipocrita est
simulator. qr dux ē et falsus. et p ons inimicy et
pditor vitatis. Et qr huic vitio multa sut annexa
alia. io q̄libz cū diligeā dz in examine confessois
vitiis suis cuncte sollicitudo sua spes de mēdacijs
suas exponenda. Luedā sut alijs noxia. et ulla sut ofitedis
grauiora nō noxijs q̄da celebrate plata. que
sut ḡiuoa illi q̄ pferū² casu. Luedā s iocosa ad
gaudiū puocatria. q̄ in aliis ~~sunt~~ pfris sut artā
da. qui vo dicut mēdacia p q̄da in aditerā sit
narratoes istorias. a multis a plurib⁹ scriptis debet
confitei que nosut falsa. Cum illo impedicatibo nar
rat multa nō vera. aut hystorias derisuas seu
fabulas. aut textū hystoie trahit indebite. aut co
aptat vba. make facit. et confitei debet. qr tot vita
tes sut in septua quot prius dicta mēdacia deq
non egret. Adulatoes ut s vba blanditoria Adulatoes
ad placedū. uel ut amēde². l' ut bemuolū fiat. l'
ut bnficiū exspicat. s confitēda tūp mendacia

m exp̄mendo mteco̅nem qm̄ habuer̄ i pdict̄
et potissme. qz adolan̄ gestib⁹ corpis et actib⁹ ma
nuū et oculoz. ut ondāt affone et passione ad a
liq̄. qz tales omes sue mendaces et falsi:—

Ut ad stas melius ofitēi studeas saltem semel
in die examare quo tpus expedisti. et dis
tre p singlas horas. cogitando loca tqbo fuis
et cū quib⁹ psombs. quid cogitasti. q̄ audiuisti. q̄
feristi. ut agnoscas relaxatoēs ligue. cordis et
sensuū. in quib⁹ et quotiens offendidisti. et ad
tu alys materia offendendi. Et sic ordiā i mēte
tua. si ea fueis meoz amisse. qz melius oia expli
cabis que fueis memor. et illa pluēs p tractat.
ordiāte r̄pete i mēte tua. ner te pigeat in talia
amarē exercē. qz pax et leti in mētis qm̄ mā
dsequis. sup excedit oē humanū gaudiū. Et si alis
q̄z difficultate nīgnat. et cū mīta tūquillitate ani
mi. isto modo volueis obuiare. studē in pauc
ut pauca possis r̄tolē. et ofitēi. Confessoē cligas
spassiuū. pbatū. in te p tacoibus. et in via dei
exercitantem. tui sepe ofitēi. et apēies eoz
dsiū tuos. clare. et lucide. et similos quib⁹ molē
tais. Dut ille tūtatiuus. humilis. dustret. intelligēs
sic q̄ possis ad eū ofidenr r̄curre. ut sentat r̄mē
diū adhibē. Aliū at si cerc. ecce dicatū pstet am
bo in foueam cadē. Ad ista melius obtinenda mūa
et ibi solitudo. q̄ē via p̄maria ad cordis mūdā
am. et tutela ad custodiā. In sies religiosus.

mdamd

Delinqe

di pacem qui⁹ hinc mig egredeiß inde. Cella
qi celu t' sit qua celica ems hic legas et ores me
diteiß ima plangas. Dax e in cella soiß at plu
ma bella. Di at es scolaiß fuge consortia in
qitu potes ni pro euidente vtilitate aut nat te.
Expedit etiam ut portes in tra qpotia t' caueas
posse ab omni offensa di et px'i. Et debes arma-
re te ni oratione dicendo. Ds in adiutoriu meu in
tende. Lua sine adxo di impossibile e te qitu
cuqß a pcto mimo lib'are. Et qius deg permittat
te qitu tribuqß ipm rogauiß morte. labi i aliq
pcta ni tu qp hoc desistas a bono qposito bn opan
di qp hoc deß permittit ut agnoscas te mfm et
stimes te di adxo indigere nichil bom p te ipm
posse pficere qtucuqß supras et ponas nil qd sem
p oportet orare et non desinere. Ille at semp orat q
no cessat bn facere et mala vitare desiderat. Di aut
ab incepto bono d'sistere. eo qp in oratione n exaudi
ri tuc signu e qp finis spualis edificij q est ysac
puritas et gaudens prdo cui e annexa dgnitio vi
tutu qp ad qs ysaiam² vtus humilitatis q metem
in bono ysizmat et facit hoem attentari de oibz
iudicijs et pmissionibz dims recta oim creaturaz
et se. Dic em in vitate te ipm agnoscas oibus
patens nilli odiosus nulli inimicus. plq gaudeo de
passionibz corpalibus et penis qp d' ysolawibz
animalibz qz te vides ista meruisse et ee vtilia
Et aut esse periculosa. Dic go oia pter peccatu
dilectas nichil pter pcm metuas nichil te pter

deū affectat. Nichil te ꝓter culpā ꝺtristet. et ꝑ
ꝺgnitō et acausa' ſui ꝙpᷣ. q acꝛi2 ꝑ mētis mudi
tiā in ſolitudie. et metalꝓzone acꝛit. ⁊ nūc
eſt ut q̄ſq̄s ad hanc ꝓfectē ꝓuenire affectet
ſolitudinē velut matrē ozōis et mūdie am
plectet̄ur. et ibi in leone. et ſiu rozdis ſeruitute
ſit ſe exercēdo. ꝑ oī otaſione vitata. oīq; hūa
na vēcūdia ꝑ ꝓiecta. et deſperata. ad verā ⁊ pu
rā et integrā ꝺfeſſionē mē ſe ꝓparet. et diſpoat

Et qui volt adſiu ꝑ ferta cognoscem ꝓuenie

Poſtremo qui vult adſiu ꝑfectā ꝺgnitōē ⁊ to⁹
facilit' ꝓuenīe. ac ꝓferte pacem ꝺſtē poſſi
de. ꝑmo cor ſuū ſpoliet oī adze. et affone tena
li. aq̄rūq; ꝑſona. et re ꝑpalicꝑ mt' dñi et cor ſiu
nō ſit mediū. et nichī diligat' ex̄ dm̄ta ꝙ oēm
creaturā. ꝙ caat. diligat in deo. ⁊ ꝓp' dm̄. et hūc
tal' affectu nī eū' mediū impedies. ꝑ quod ꝗmq;
et ꝙaptans. Deīnd exuat cor ſuū ab amōe adſ
ꝓpm. vīs ut nī ſit fur et latro honoīs et laudis
appetendo aḡ de hys q̄ debet' ſimp' deo ꝓfiteꝝ
em̄ treni appetat. nī ꝑ dī ſuū. vl' vtilitate aīe
ſue aut ꝓximi. et abneget ꝓpām voluntatem. nu
quid aliend velle ꝓnḡ facē q̄m ſuā. nec a volū
tate dī. nec eḡ ꝑmiſſione amḡ diſcedet. ſed ꝑ
ad ſue ꝺſtē ſtimlū ſtreptez ſe exerceat. meozando ꝑ

De negligēcia

tita delicta. ſe ꝙ aggrūdo. de negligēcia quod ſcar
guet. ſi cor ſuū nō bn̄ cuſtodiuit. ſi tps i vtilit'
expendit. ſi opus ul' opa ſua in finem debitum
nō redduxerit. Adhuc ſi negligens fuerit in oro

loc et opis exercitio quoz vm nō sst sine alto
Adhuc si sint negligens ad petendū d'o
mss ad resistendū tptacōib; a dō pmissi
ad pfectū m bonis sibi onsis. De cupia at de gcupia
se reprehendī rogitando si mse vuult a vxit cu
pia voluptatis appetendo dulcia et cibaria sapid
restimeta delicosa et oblectameta luxuriosa
nā m pō motu sint fugienda. Item si vult ise a
vxit cupia curiositatis appetendo scā occulta
dīa a creaturis vidē pulcras hrē p rosa et silia
q oīa pcedunt ex auaricia. Item si m eo vult a
vxit cupia vanitatis appetendo humanū fauo
rem honorē laudem et ppam gram. Hec omia
que faciūt hoem vanū sunt fugienda a q̄libz
et maxie religioso quia dz abulare m vitate coā
deo et hoībus in cuctis bonis opib; suis et oz
dmāt coz vbat et opa om laudem dict cdisti
tionem pxi et vtilitatē sui nichil ex dm vllatis
appetendo. De negcia vō se agitat cogitando. De negcia
si mse vult a vxit iracundia in vbis in aimo ti de ira
extiori signo et si alīs ad iracundia pduit. Hō
at vitiū nō pt corrigi nisi p spm vitatis ut stul
et hō ysidet quid mezuit p pcam mōrle ac p
hor bontate dei attendat et patiaz q ipm sus
tinuit usq; nunc. Heu adhuc cū dapnde volt cū
iuste possit ac iuste potuit q̄ cicius mōz inter
dū mq; timē gr vitis mgredit auam et ibi p
manet dōne coz impacies et fuiosū essia hūle
et māsuetū et oē coz duz et impiū essia piū

Invidia

et ꝑpassiuū. Per aud vtus mgdr² solūmō tor-
mēdat;m. Item rogitet si mse viuit a vxit me
q'ra mordic. q dbom; alt'g ɔtristatur et d'ma
lo ɔsunda². ep vtqd dixit ℣ Spūt spūtu sancto
et lō ex invidia oītuz pam m spm stm. q vide
na dr². cōn q; sp̄tū est m matheo. An oēg tu
us neq; est qr ego bonꝰ sid. et lō pam h° non
t'mitt² m h° sōlō neq; m futuō. Item rogitet
si m eo ē neq'tia accidie. q ɔsurgit ex tedio bon;
et ex otiositate minima. a' ex tōrc. a' ex dolore ad;
mal. et ex h° oīunt². pessime suspitiones. malig
ne cogitatiōes. blasphemie. diffidentia de dō;
et final' desp̄atiō. ad hanc ſ̄q̄ uēnit. mpl
lexie dedit. et q' se neq'tiē m bonis ex̄cit. ꝑ ps
suū vtr ex pendē. Nec n̄ q' est nīs abiectꝰ app̄e
tendo ex̄cessiue honore. Talis q' appetit vltra
mēsu suū sufficiēcie. nūq; hz q' appetit; q3
peiꝰ ē iusto dl iudi°. tāto mgr trahū² mstr
q̄nto mgr se ꝓpōs elevauerit et ꝓtu'auerit. p dn
os tēpi sorsū. Unde h° viam vitāe desiderās stu
deat otiū euitāe. ac mētis et corpis supare pgri
am. Ex q3 q3 occasiones ꝑsentē. q' fuit amor
q̄ete. et m moderātia vitē. ꝓpt' hās duas causas
p̄tā possiā fuit ꝓpetrata. Ex hīs occasiōr vēn
ira dī sup zodomā et gomorrā. Ideo sī patres
fugiētes d' sēlō ad desertū. cōn. d. vitū accidiē
infert et dissipat oēm bonū statū. armis tēperā
tie et occupatiōis retinue. ne otiositate radicē oīs

mali in ꝯtrectᵗ se ꝑ̄ principaᵗ̄ muniebat ꝑ̄a vñ oiūᵐ

Omniū vicioꝝ capitaliū vnū ē iniqtās sc̄z ingratitudo. Duᵒ ē radix sc̄z tioꝝ male huliaᵗ̄ et amoꝝ male inflāmabᵗ̄ Triplex fomēt tūm sc̄z oculi ꝑ̄a carnis motiōz et superbia vite. Septiformē capt sc̄z superbia ira aīa inuidia. accidia. auaricia. gula. luxꝰ. Inter que fuē q̄dā ꝑ̄a spualia et duo carnalia. Cū tū ꝑ̄a nō sit aliud q̄m ꝯtemptꝰ a deo ꝓ aliq̄ obstinatiōe mentis ꝙ̄l'm suo ꝑ̄cepto. Conteptus aūt dei fit superbia. Vñde ē ut oīs ꝑ̄a culpa sumat ꝯmūnē a superbia. Luce vō nullꝰ obtemperat dñi ꝙ̄l'm suū ꝑ̄ceptū in q̄ aliq̄ ab ipō timet ꝓdi aut vellet aliq̄ fieri. Ideo oportet q̄ oē ꝑ̄a actuale trahat originem ab hac duplicᵃ radice aut amoris a tioris. Duo aūt tioꝝ hꝫ ortū ab amoꝝ. q̄ nullꝰ timet ꝓdi ni q̄ amat. Ideo aoꝝ et tioꝝ ab eoꝝ fouet. Et q̄ amoꝝ ordinatꝰ ē respectu boni ꝑpalis et ideo est in ipō ꝯmūnē excellēs. et ex tali pena ꝑ̄a infligit carnis lasciuia. Ideo tū fuē fomēta peccatoꝝ carnaliū actualiū radicaliū. ad q̄ duo aoꝝ ordinate fecturbia peccata actualia ordinat. Et q̄ hoc fit secm septē modū. ideo septem ꝑ̄a capitalia ex quibꝰ gliat vnūsitas ꝑ̄oꝝ.

Quāuis omne ꝑ̄a sit cōtra dm vnū et tnū. Aliq̄ aūt tn deo aliq̄ ꝑ̄a ē in ꝑ̄ens. Aliq̄ filius aliq̄ in spm stm. Aliq̄ ꝑ̄a aūt in spm stm ē irremissibile m hoc sclo 7 in futuro nō q̄ in hoc sclo nō possit remitti sed q̄ ratio remittī in hoc sclo aut fixa ꝯtinuo ad elapsū et modicū in futuro ꝯtinuo ad penā huius aūt ꝑ̄

vicium dñi vicioꝝ capitaliū ē ingratitudo

bonū ꝯmūne quale

ꝑ̄a ī ſ. dñi

81

sce sic dr̃ē in vita supne gr̃ē in pũgno vitatis ag
nite desperatõ ꝑsumptõ obstinatõ finalis impeni
tia ꝑ mã ē cõn cãtatem di mgnitis dolet ꝙ dr̃ē est
bonus ꝙ ex bõitate sua dat graz et est cõn cãtatem
ꝓxim̃ credm̃ ē cõn vẽitatẽ fidei ꝙ ē fundamẽtũ
mr̃ē salutis Tertiũ ē cõn mãz di ꝙ credit se plo
peccasse qm̃ deũ posse ꝓdẽ Quartũ est cõn ius
tiaꝫ di ꝙ tm̃ ꝑsumit de mia di ꝙ ẽdit se nõ debe
puniri de peccatis ꝙ hõ se vlaxat ad peccandũ et
penitẽ ni curat Quintũ est cõn graz pmtẽtionis
lem ꝙ facit ꝓcliuẽ a remittendis secm̃dũ ꝙ ipa
final' in pmia dr̃ē uoluntate ni penitendi sic ē spes pc
cati m spm̃ sti secm̃dũ ad ꝙ finat in pmia dr̃ē
stinatõis ꝓtũ usq; m finẽ sic ē seqla omi mortalis
lis peccatoꝝ que ī hac vita nõ remittit et maxime
mã speciez pcti in spm̃ sti Et omẽ peccatũ
dicũ sumit a superbia et finẽ hz a finali ipmã
tia ꝙ quemlt punit̃ in ichena aq; finali impeni
tia peccans mortaliter pt libari ni mtiueat gr̃a
mediatoris xpi Quo distim̃ pcm̃ mortale a ve

voluntas

Quo distem̃ pcm̃ mortale a veniali

pcm̃ actuale

Omne at omẽ pcm̃ dicit recessũ a pmo principio
Cinqũtũ ipa voluntas nata est agi ab ipo et
secm̃dũ ipm̃ et ꝙ ipm̃ deo omẽ pcm̃ ē mordinatus
mentis seu voluntatis cui quã nata s esse rectus
viam ꝙ peccatũ igitur actuale est actual' mordi
natio voluntatis in ordinatõ ad ista a ē tanta qr
dinẽ extimat iustic et ꝙ pcm̃ mortale ꝙ nata
est auffere vitã et mr̃e morte ꝓpter aliq; sepa

rando a deo ꝑ quem vinu[m]ca[m] aiã iustificat. Aut c
tam modica q̃ ordmẽ illum nõ extimat ꝑ aliq̃
mõ turbat. et tuc dr̃ venale p[ri]m[u]m q̃ de rpõ cito
possimꝰ venã obtin[er]e ꝓ eo q̃ ꝑ ip̃m nõ tollitur
gratia nec m[er]et[ur] inimicicia di. Ordo aut iustic ordo iustitie
tut bonũ etnũ ꝓferatur voluntati ꝗ̃ et vtili
bono tpali. et bonũ honestũ ꝓferatur vtili. et di
volũtas ꝓferatur voluntati ꝗ̃ et iudi[cium] racois
ꝑsit sensualitati huane. et q̃ lex di papit hꝰ.
et vetat oppositũ. et io q̃n etnũ tpale honesto
vtile ꝓfert sensualitas racõm. et volũtas ꝗ̃
ꝓfertur di voluntati ꝑmitti[tur] p[ri]m[u]m mõrle. deq̃
dicat Ambro q̃ ẽ ꝑ uaricã legis di et celestium Et sic sit p[ri]m[u]m
robeã mdatoꝝ. hec aut ꝑmitti[tur] sine obmitta[tur] mõrle ꝑ amb
q̃ lex papit. sine fiat q̃ lex vetat. et equo situr
dn̄x gens ꝑ sẽ electus. et ꝑmissũ. ꝓ nõ do vobo
nũ tpale ꝓ q̃ debuto mõ diligi. et nõ ꝓfert etnũ
et honesto nõ ꝓfert vtile. et volũtas nãlis plus
debuto adtur. sic tñ q̃ nõ ꝓfertur dim̃e. et raco
capiat nĩ tñ ꝓfertur iudicio racois tur ẽ peccã
tũ venale. ꝓ licet hꝰ fit ꝓter legem dim̃am. in
tñ est directe cõtra eam. sensual em appetitus
nõ ꝓfertur racõi rõnĩ q̃n raco et sentit. et io
p[ri]m[u]m mõrle nõ ꝑmitti[tur] sine ꝑsensu. si tñ sensu
alitas inordiate moueat. tu illa inordiatio ad
malũ nõ imputet. et hꝰ raco nun ꝑsentiat. q̃ ꝑ
catũ est. q̃ aliq̃ nõ ledit ordmẽ iustice. et q̃
in statu innocentie nĩ moucba[tur] sensualitas nisi
sicut motu racois. deo state hꝰ nõ poterat ibi ee

venale ꝓtm̃. Nuꝝ aũt qz rationi repugnat sen
sualitas. velut nolle. Ideo nũc hẽmus ꝓtm̃
venale a ꝑpẽ ꝓmos motus. Et luz ꝓtialiter et
singillatim ꝓnt deuitare. oia tm̃ nllo. ꝓnt cauere
ri. Nã sicut fuit ꝓtã sic et pena ꝓtã. originalis
ul' actualis. Et rõ merito dicit venialia ꝑpẽ
fuit digna vena. Dicit qz ratio hns ꝙsentiẽ nõ ꝙ
pellitur. ꝛ si ꝑs ꝙsensu delectatois ꝙsentia. mo
tus est pleno ꝙsensu. aut ꝑ hoc ẽ ꝓtã ꝙsuasio. q ꝓ
venit usq; ad supmã portionẽ rationis. ex q̃ pendet
plemtudo ꝙsensus. Nã vo nõ solũ ꝙsilꝫ sit mo
vnd etiã m delectationem ꝙsilꝫ est. in quo mscior
pars rationis ꝛc. sensualitate. Ideo si m delectatio
nem sensualẽ vo sensualitati ꝙsentiat. et fauẽ
bat ꝓ hoc fit ꝙfusio ordinis recti. Et sic ꝙfusa fe
rus iustitie. ꝓ qo ꝛmitt. ꝓtm̃ mortale. ꝓpius mo
ue. qz nõ solũ imputat mscidi ꝑtinens ꝛma
supiori. que debuit ꝙpesẽ et ꝓhibẽ mscidiem
ne ꝙsentiret.

Qui de ꝙpsi cor mũdũ et ꝙsciã puram. vr
ego immudꝫ et maculatꝫ mihi videor. ne ondẽ
ent. et me ipm̃ nescientẽ. alienos defectus iudi
cans. et meos non mspiciens. Vicia et scelera
vitaꝫ vobis apciens. et ꝓpria vicia in me ipo cor
rigẽ negligens. Festucã in oculo alieno ꝑspicaꝫ
et in meo trabẽ nõ videns. alienã vitã dãnã esse
ꝑsumens. et moderamina vite ꝓpie non tenens
Omes mores ꝺistinguens. et meas deserens. Ego

me ipm̃ ceteris p̃manere. Et cũ alios oculat⁹ exister̃
hupna tñ caritate coactus. q̃ oñs frēs aias
sñcē amplector. eo maxiē quo eos sencio per
fectā cordis affectaē mūdiciam. modū est sol
licite ac studiose p̃quirē. quo ipm̃ attingere va
leam. ut supra dictū est. Hāc caritatiua dilectō
humiliter et benigne sustipiat. obuiet. duut m̃ spe
culo et exemplo verissimo. viā et ianuā p̃ qua
ingrediar ad matrē dñi. ihū. Cui⁹ sñcie
puritas. diligentissime speculetur. sitq; mtē ante
dentes. ut ad dictū attingendū nullus vnq̃ mihi pue
niat. ni modo p̃dicto se ipm̃ agnoscē studeat. sicq;
noticiā sibi datā a dño. ihū. q̃ sñaq; mūdā et i
maculatā seruāt. et p̃ confessionē veracē et puram. et
integrā. supiq; meritatā. Spē q̃q; modis existen
di sup humilitate p̃fectē fundatus. p̃cedens ex
filiali dei timore. qui no patit⁹ in corde hūtare
p̃ma⁹ cōtaminacias p̃cor. quib⁹ dñi offendimo⁹.
dūmodo statim eiomat. p̃ confessionē. secūd suā
possibilitatem ad noticiā hūtatis. de offensa.
Et hūmoi solliciatudo seruādi cor mūdū et sñaq;
puram. est signū ozzuid et euidens. p quod iter
dei electos filios reputē⁹. vbi tal' seruāt. pl̃ dicit
domine dilexi decorem domus tue. et mūdiciam
atrii. et loci hūtacois gloie. id est puritatem
sñcie. Et racio q̃ in voluntate tua p̃stitisti deo
ei puritatis mee [illegible] vtutem in iustic⁹
appariebo pueris et mūdis in conspectu tuo.
et satiabor cū apparuerit gloria tua ad quā

nos perducat ipse deus Qui vivit et regnat
in unitate Amen Deo gratias

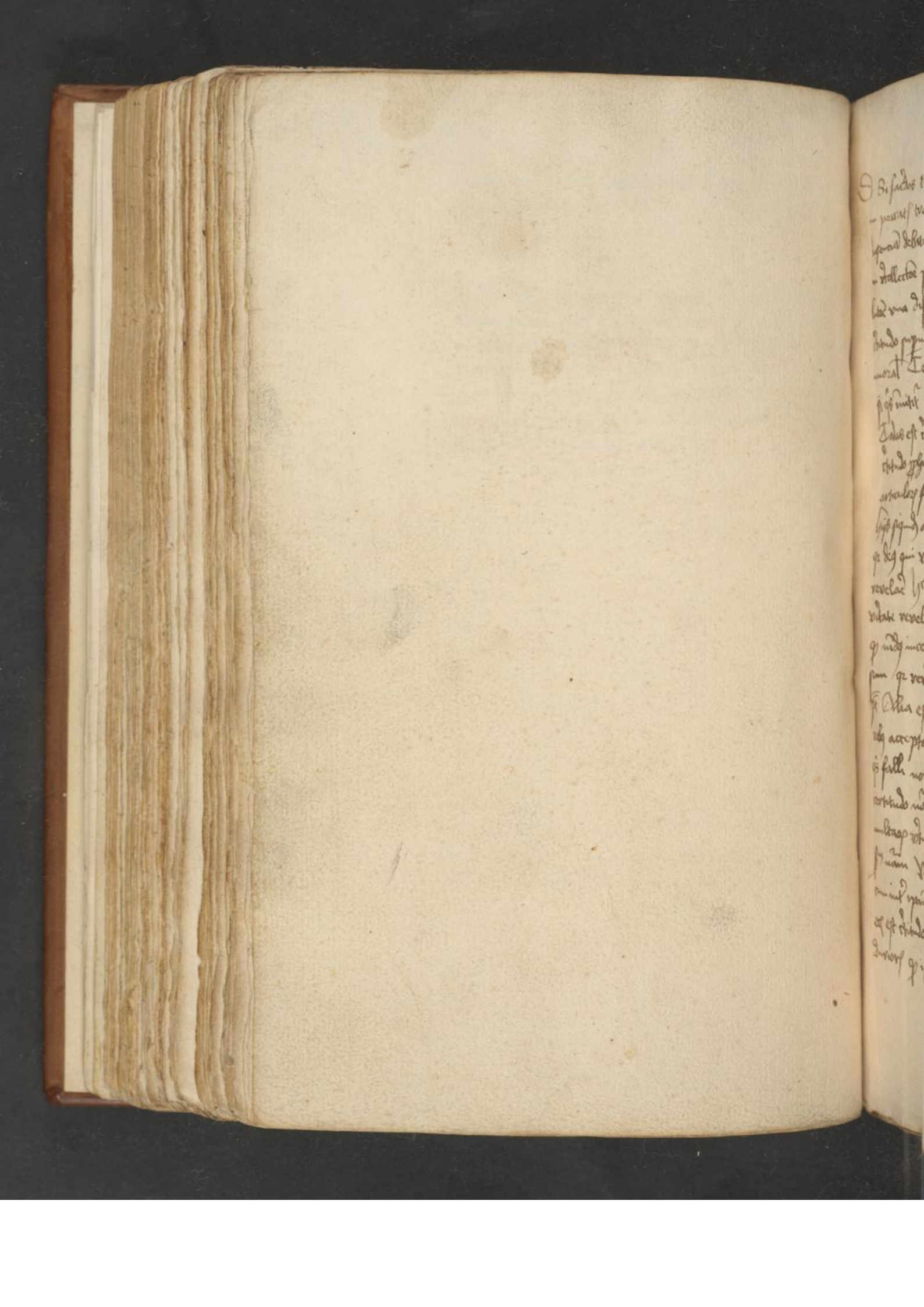

Si sacdos te diligend expauerit gstiaz ne sit
in peratt repudiabit ff et mgr dg erit si di
ligend debitam ad dignue gsequdu adhibuerit
in recollectoe peratoz suoz Adtenda est p so
lutoe vna distincto dctuales de vitute Est sup
etitudo supnales Est etitudo nales Et est th
morat Certitudo supnalis est q est a deo rui
si gs initit falli no pt nz erit p potentiam dei
Talis est etitudo corp q a deo reuelant q̃libet fut
etitudo ptingentiu Talis est etitudo est duob dtr
articulor fidei et etaq veritat tgcologicaz
hijs sequnt assentiendo decipi no possit nz falli
qz dg qui veritas est no pt falsum vt verum
reuelare Ter etitudo no est accepta a reby sz eq
ritate reuelant sz no eni dg sz eq reby ipis
q indg incepit q mortui resurgent sz certus
sum qz reuelauit tl qui mentiri t decipi no
pt Alia est certitudo nalis et est veritat a
reby acceptaq quibz initendo seu assentiendo
qs falli non pt p naturam Et hec uocatur
certitudo nalis euidencie et hanc habem dtr
multaq etitudo gtingentiu et est necessaria
sm nam Veritas ista sic dta est q lua eclipsat
sum int vram et polem tra mtpo Talis
est est etitudo ypis q molle redit ad gtactum
dueros q ignis calefacit glibstibile ppriat

Talem esse certitudinem habere de hoc q ego
loqr cui vtiq assentiendo salty no possit
q nãz spūs absolute possit ipsū spūm a
sancto corde et p missionē nō mittere de et
eode sanctis hijs q ego facio Tertia est ista
moralis seu similis et hec non est ea evidē
tia sic sumpta q probabilibz coniecturis grossis
et figurabilibz magis ad vnū ptem q ad
aliam quā ipse fecerit in moralib negotiis et
agibilibz humanis et dr po ethicorū
Quarta Prima istarū fundabit et reuelatio
non refert ad hoc ut sacerdos possit absolui
se diligenter inquirere q hodie multi
talem reuelatoz acceperūt q si necessaria fo
ret sibi qui confiteor regit et dirigit et ignorat de
errore culpabili neq̄q̄ permittet graue malū
eccliē patrare sic grauare quin reuelatio debet
diligenter esse facta Dicit quod nā nō dr
in multis vna vz deus i regnum pie ecclie
fundate super confessione sanctoz fidei pie
que fatuū est hanc reuelatoz recipere Ter
tia est nāle iudiciū non requirit de hac
diligenti examinatōe q cognito nāli lumine
non extendit se ad hoc ut apparet q quod
diligenti sit sufficiens dispō ad dignū celebrā
et ad appropiatoz priorū Circa quod dicitur

est excelencia bam^te omipotẽtis dei accepsitus miscor=
die^s mitis quatenus dilige^s adhibita tibi suffici=
entem ad digna celebra^de et i^missione patris
ad sticda aue hanc dei voluntate qgnicõ nãlis
hois nõ assedit hinc nesciat hõ si odio ut amice dignus
sit cuius em nesciit posse fieri ut hõ de^s i^improbi
sensu exquisitis predictis ut nõ videat prudẽs sua et
ita michil qstius sibi sit nõ hij in hoc insaciatis ꝙ=
ut aplius attestãr forsitan e^t illis qpatis qui amari
simbo q^d ad gloriam hesse: ueiit i^putãs hõ sibi ee
ad honore pinsciti qd sibi erat ad suspendu/
cuius sat si e^t audritus amice ad quod venisti inuisi
nõ hinis veste imperiale exhibeq ite deduce^s ne=
cessitas humiliacois mee ad deũ ut nõ gloiet^r am
cũ stulta pfessõ oib^s carnis nec hõ apponat ulte
magnificãr se sup eius ut ex eius depleng de
viribus qpijs neqz ponamꝰ carne brachiũ meũ
sed tõm spem meã apud deũ ut nos emaret
Ha^a ẽtitudo qplebit sic et quettuales suffi^t adhoc
ut sacdos pie edat sufficiẽte adhibuisse diligẽ
qp^m i^memoracõe patris si sic detesta^e ea q^d ex inqui=
sitõe obtinuit pia et ea qfitea^e et si alia quibꝰ
obiuiret que patri esset qfitũ neqz placet
sibi cuiuscuiqz petiõi obliuiõ neqz voluntarie o=
mittit aliquid existimare ꝙ qd i^memoriaz patris

ns celebratoz suspende sen plnitte Est n-
strupulg scrupulatus vel vacillato qdam
dubitato ser hesitado g surgens ex aliquibz
quatuor debilitatibz et indis aliquis si ex vehe-
mentibz et argutis probabilibz ꝑ has ptes plg
q̄ ꝑ altas consurgeret cam no ſt strupulg
plg vel leuis trepidatio dici deberet ꝑ cuius
noiam de trangressione ul peto Set autem
leuis dubitatio ser timoz stat cum naturali
ditudine Unde ꝑ apparet in similibz ne-
gociis vbi ꝑt leuem timorem de facto
no dimittut negociatores suas mercancias
quin primo pensig ꝑ ea q̄ probabilig accidere
nouerut ꝑ extimauerut expedit ꝑ requirit
Oz d. eqs debita diligetia ꝑ exquisita ptorp
requiritur ad digne celebdū dubiū est
ul vtz eam faceret ul no Ad hoc dubio
celebri peto qz qui in dubio elegit ptem
mig tutam peccat et exponit se discri-
et patulo pt ꝑ b. gregoz Petrus medi-
est agnoscere culpam vbi culpa no est Ergo
a fortiori Oi qs dubitat se culpabilem Oz
se agnoscere culpabilem ꝑ ita abstinere ab
actu qui ex culpa quod plibetur ꝑfert
Joh gerson in pluribz locis suoz ꝑ tractatuum

pq dicit gwillelmus alasiadorensis q̄ qui
in dubio ꝓbabili vtꝛq̄ alligit ꝑtem nō de
uit nō alligit ꝑtem cuiꝰ sequitur peccatū
seqꝰ in dubio licite ⁊ est aut dubiū ꝓba
bile p vtrasq; ꝑtē sunt valores vehementi
et apparentes et eq fortes q faciūt alias ꝛqꝛ
dare nec alterū ꝑtem audiat ꝙsentire ⁊c
in casu alto tacto possꝫ aliꝗs esse dubiū
ꝓbabile vtꝛq̄ licuit simplici sacerdoti alte
simplici ꝙfiteri q̄ valoꝛ peccati incurꝛ q
consecutꝰ ē credit ad oppꝫ Si ꝑ̄ hab vehē
mentē ꝑtem ꝙsentiꝛ tenet ad ꝓbaꝝ ⁊ alteꝛ
ꝑtem cuiꝰ sequaꝝ tunc q̄ pcurꝛ si peccati
peccati mortal Si aut iudicat bona fide
plꝰ assentit ꝑtem rec ꝙsentiendi q̄ opp
q hyꝰ q sumit ꝑ̄ iust vel hꝰ credit q
doctoꝛes magꝛ opti ⁊ sanctioꝛes hꝰ assent
et ita ꝓbaꝝ plꝰ assentit illi ꝑti q̄ alteri
Et sic hꝰ agit cum non peccat nec ꝑ̄ sit fer
dubiū ꝓbabile ꝫ licite q fortioꝛes reputat
valoꝛes ꝑtis ista q̄ altera ⁊ ꝑ̄ oto ergo Si
sacerdos haberet fortē motiuū q nō fereꝛ
delectat quam recollegendo ⁊ detestando ꝑ
q̄ q hoc fecerit vel etiā vꝫ eq̄ momentum

et in tali libro celebrat peccat mortaliter Si
aut credit verisimiliter se diligenter fecisse q
dz tenet sy aliquando q non fecerit et bo
fide plus videtur sibi q fecerit q non fecerit
et in tali libro celebrat nullum potest esse pe
ricul se in hoc aut simile opponit respondy
est (ad dictum quod dicit dicim q aqnosc aut
pam p simile assentiendo ubi non est non
est pnd s stoldum statum dicit et sic eis
ingratur p ypocrisim de quibus dicit bonum ma
lum et malum bonum mi ho voluit quod sz
aqnoscit. et timet culpam id qd reputat culpa
ex quadam erronea suppositione ubi sine ve
ritatem quod evidenter nescit culpa no est
ho est prave putando q non solum absti
neat ab hijs que sunt vel fuerunt evidenter
esse culpas dz et ab hijs q suppetant esse
culpas hec aut timor de culpa no caret
moralem certitudinem q sufficit ad merit
ho no esse culpam s stat tum ea se trepi
dato seu vacillanto sine pdcto Valet ht
doctrina scrupulos in quibus nulla est animi
constantia qui et multi in confessione peccata

valent obtinere quamdiu [illegible] hospitis de
quo supra facta est mencio [illegible]

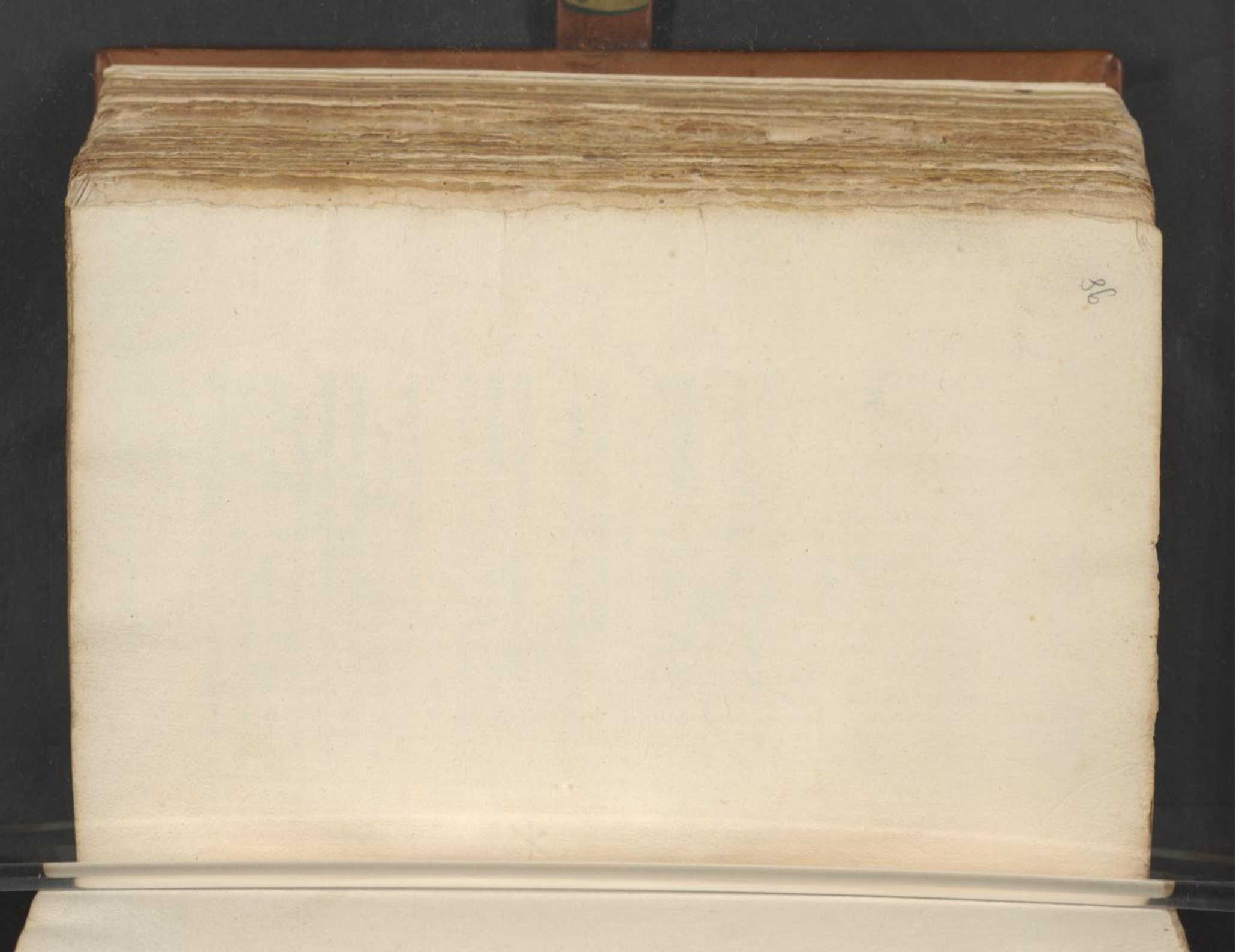

Q Veriē responsio sup dubijs sequētibz vndē crebro ecclīasticoꝝ sollicitudiēs ꝛsciārū i ecclīasticis a religioꝝ oriunt.

Si liceat ecclesiasticis maxime religiosis dū ꝛferūtur eis tpalia se a successores suos obligare ad certa a determiāta suffragia im missis l alijs offitijs ecclīasticis sic habz vsus cōis. ·1·

Solucō in pticula ·13· que suppomit alibi tracta ta de symonia. ·2·

Si liceat omittē tales obligacōnes sine reatu pcī mortalis presertim qñ videntur grauiores q̄ oportz ex euentu vel aliūde. Solucō pticula ·12· et a ·19· vsqz ad ·32· ·3·

Si melioꝝ eēt q̄ conferentes tpalia starent im sola generalitate p suffragijs hūdis ali ad hoc a quō monēdi fūt. Solucō pticu ·17·18·21· ·4·

Si im casu scōi dubij necessaria sit a secura dispensacō supioris prelati vl p̄pe l ordinarij. Solutio pticula ·28· vsqz ad ·32· ·5·

Q Si liceat ecclesiasticis bñ a sufficiēter fūdatis ē cipe nouas obligationes cum augmēto seruitij Solucō pticu ·33· ·6·

Q Si hoc liceat sine augmento fruicij ita q̄ non īmō plures dicant missse vel obitꝰ ac. q̄ us hoc imtēdāt tpaliū collatores. Solu pticu ·29· ·7·

Q Si liceat admittē sup frēs iam fundatos ali os qui habeant speciales cellas a obligationes

Hain 7668

ad suos instituto⁹es. aliaꝫ ꝙ reliqui frēs. ¶ Solutio cū. 8. 9. 10. 11. 12. dubijs. pticule. 32. 33. 34. 35.

Q Si liceat se obligare ꝙ oīs fructus spūalis immissis a alijs qūe obligatus dicet. edat in vtilitatē. temporalia cōferentis. 8.

Q Si tantū prosunt suffragia dum fiunt pro pluribꝫ. quantū si fierent pro vno vel paucis. a pterim illi qui facit. 9.

Q Si debens vnā missam possꝫ alios adiūgē sine fraudacōe illi⁹ q̄ missam pecijt a instituit. 10.

Q Si necesse sit semp ꝑ spēialibꝫ fūdatoribꝫ oīones facere spēiales. maxime dū hoc instituerit. Ꝫ nō specificādo mod⁹ a q̄s mod⁹ tenebit. 11.

¶ Solutio ptīcula. 9. cū quīq; sequētibꝫ

Q Si liceat pro loco solemniori in sepulturis vel pro alijs pōpis exequiarū pactisci verbo vel intētione. de maiori tpalium collacōne. 12.

Q Si discrete faciāt se obligantes ad suffragia ꝑ alijs qm̄ mde minus valent. ut videtur pro seipis. a nō ē opatio tpal' omodi ad spūale. 13.

¶ Solu. 29. a. 18. ptīcula. 27. cū tribꝫ sequētibꝫ.

Q Si caute faciūt religiosi q̄ leuit' admittūt ad ptīcipacōnem oīm bnfactoꝝ. p eoꝝ illos qui bn faciūt eis. vel qui petunt. 18.

Q Si obligatus ad oracōnes vocales sit absolutus ab obligatione. dum eas dicit sine attentione et deuotione. vel affectioē aut solliciudie.

ſam attenco est quedā ſollicitudo. Soluco istius q seqntis pticula .11. vsq; in finē. .16.

Si sufficiat gnal' intencō qua vult ecclesiastic9 vel religiosus oraē speciali9 pro benefactorib9 q̄ pro alijs sup qua specialitate quātificanda se refert ad deū qui ponderator est meritor4.

Sequitur tractatul9 responsiu9 de Sollicitudine ecclesiastic04. Ad frēs celestinos. Continens .68. pticulas.

Nolite sollicīti esse Math. 6. luc. 12. Jubet hoc suprem9 abbas nr ihesus xp̄us. Jnuius spiritu salubter instituti dama9 Abba pater Ro. 8. Consonat apostol9 eius magnus prior in religione xp̄iana dicēs. Corinthijs in psona oīm q̄ coē. A. Volo vos sine sollicitudine esse. ꝫ mox subintulit vtilē atq; necessaiam de sollicitudine distinctōez ne l' sibīpi vel alijs consortib9 suis cōtrari9 videtur. quor4 fmo frequēter ad sollicitudinez coīa desidem inerciā exhortatur. Ayt enim qui sine vxore est. sollicit9 ē que dñi sūt. quō placeat deo. qui aūt cum vxore ē sollicitus est que sūt mūdi. Scda pticula

Acce habem9 sollicitudinē. et sollicitudinez Vna est dei. altera est mundi. vna spūalis

alia tpalis vtraq; siquidez bona alioqñ culpa
ta fuisset uxoratoz cũ sua sollicitudie cõditio pri
ma tñ melioz atz dimioz adeo ut vocacõ dici possit
a dicaẽ tã hic ꝑ a apl̃m Coẽ. A. volo vos inquit
sine sollicitudie eẽ. a alibi ad philip. 4. Nihil sol
liciti sitis. a p psal. dñs. vacate inquit a videte
qm̃ ego sum deus. ¶ Particula tercia.

FElix ista sollicitudo vacãs a vacatio sollici
ta qualẽ habere licet decet. a expedit illos
precipue qui celebes eẽ sine tribulante ingo uz
eum. nedum elegerũt. ꝫ vouerũt. quales vos
elegit a assumpsit. Abbas nr̃ xpũs. o pres a fra
tres celestim. quos ad presens alloquitur solli
citudo dilectionis mee quã suis impulit questi
unculaz stimulis zelus vester religiosus sollicit
iuxt verbũ pphetic̃. Mich. 6. ãbulare cũ deo suo.
SEnsit itaq; vester in dño timoz. ¶ 4. pti.
cuius vis ẽ fm phm. reddere timentẽ sol
licitum. sensit im̃ꝑ quemadmodũ frustra fuisset
assumpta sollicitudo vacans deo. si quadam re
trospectione seu tergiuersacõe corrueret in mũ
di sollicitudinem. a iam non tantum vana esset
quasi finem nõ assequens vacacõnis. verũ dam
nabilis iudicaretur et reproba. si in dãpnabilez
reprobamq; sollicitudinis peccatricis foueam p
ceps laberetur qualem dissuadet maxime fmo
prepositus. Nolite ait xpũs solli. eẽ. nc̃. ¶ 7.

Quæret forsan nouicioꝝ aliquis · qûe sit et qualis sollicitudo hæc culpabilis · nã de tolerabili mũdanoꝝ satis insinuatũ est · et de quadam altera · ocio sancto ꝺiuisa · videtur ãmonita · ꝫ non criminata fuisse illa marie sedẽtis ad pedes ihesu sororꝫ martha · martha iquit ihesus · sollicita es et turbaris erga plurima · Porro vnũ est necãriũ · At vero tota ꝺnomicoꝝ xpi series cũ expositoribus suis in illa phibicõne sollicitudis sicut matheus ⁊ lucas refert dat intelligi sollicitudinẽ malã esse · que nõ est prudẽtis ⁊ sagacis prouidẽtie · neqꝫ necessitatis · ſ ꝫ est vel diffidencie · ℓ fidie · vel cupiditatis curiose ⁊ anxie · de qb9 non est modo p singula differẽdũ · ¶ ꝯ · pũ ·

Veniam9 igitur p ꝺpendiũ statim ad pie sollicitudinis vestre in dño q̃stiones · que sollicitudinẽ ẽformidãt impiã · dum piam ymmo necessariã cogunt̃ amplecti · Manet apud vos o pres et fratres p fundo corꝺe firmata monitio apostolica hẽb · ꝛ · Sint mores sine auaritia ꝺtẽti pñtibꝫ · Nichilomin9 aspicitis illa ee necessaria q̃ ꝺedit idem apostolus dicẽs · j · thi · ꝯ · habentes alimenta et quibus tegamur · hijs cõtenti simus · Bene suades o magne por apl̃e · placet id qꝺ apponis hijs contenti simus attñ alimenta ⁊ ea quibꝫ tegamur opꝫ habere · Non aũt hoc ipm̃ totum · vel labore nostro q̃ ꝺimis mancipamur offitijs · vel

hostiatim mēdicādo. qui nequaq̄ discurrere per vicos a plateas. mstituim⁹ obtinē fas nobis est. Demq; michil eq̄us fm oēz legē eē dedūcāt apl's. i. Cor. 9. q̄ qui altario defuit. de altario a vmat.

Vē ve mūdo a scādal. ve scādala sp gētib; p. A. vbilib; demonīs. In via hac qua ambulabā o querit̄ ppha absconderūt superbi laqueū mi. et rursus. Juxta iter scandalum posuerūt michi. Electa est eccē sub ēplica religionis vow via paupratis. vt sollicitudo noria diuiciaz cruciatus et enecās vitarē. electa via castitatis p̄tue orta sollicitudimē alligatā uxori cū tribulacōe hoīs mōi. Electa via derelictōnis ppie voluntatis p obedīe fiam. coīi sollicitudimē. tot dubitacōēz. tot scrupulozy. tot discrimin ūq̄lia ppria voluntas se dū ducē vult. se seducēs incurrit. pudz. heu. pigzq; ē cordai. qūtis a q̄lib; apō nōnullos dēmētis oia fuit i oppositas exorbitacōes eūsa sbuersaq;. Jā heu nis appaz veritas pabole xpi. q̄ mō. dū hec re legerent. electa ē in eccia de immūdo spū. q̄ cū exierit ab homine. tandē redit et adducit septē spiritus nequiores se dum inuenit domum vacantē nō quidē vere. sz sola simulacōe sicut i sol' extrinsice pfessionis scopis ficte mūdata ē. p̄. 8.

Est vtiq; nequā a immūdo spūs cupiditatis q̄ radix ommium malorū et ydolorum seruitus ab apostolo. a māmona oz; imq̄tatis a cristo

Sed nonne nequicꝛ est simulata ꝑ pauptas que
sub voti velo latẽs. tota diuicijs imꝑpat. tota solli
citudim̃b⁹ earũ pungitur. et intus ⁊ extra conti
nuis miserisq; modis laceꝛatur. cruẽtat. dissipat.
Cui namq; poterit eẽ dubium sollerter attendẽ-
ti quin spũs auaricie neꝯ iam secum adduxerit
.A. spũs. v. vniuersitatem vicioꝝ nequicꝛes se si
mulata quippe sicut ayt Aug⁹. equitas duplex
est iniquitas. non sec⁹ hoc loco dic. ꝙ ficta et vo
ta pauptas nõ est pauptas spũs. nõ paupertas
virtus. est non amica vanis moꝛib⁹ frugalitas. ꝫ du
plex iniquitas. qꝛ et vere cupiditas est ⁊ simula
cõ nec hic sistitur ꝫ progrediẽs istic voti fractio
nem. fundatoꝝ defraudacõnez. ꝑimoꝝ factis
dictis et exemplis scandalizacõnem inueies. de
mum illud ve xp̃i dictum phariseis pro talibus
in religione pemitus labsa vsantibus. quales hic
solos plangim⁹. Circuitis mare ⁊ aridã ut facia
tis vnum ꝓselitũ. v. nouicium in religione. et cũ
fact⁹ fuerit. facitis eũ filium Jebenne duplũ ꝙ
vos Ecc. 1. Quoniã displicet deo infidelis et stul
ta promissio. ⁊ melio⁹ est nõ voue. ꝙ post votum
nõ reddere.

¶. 9. ptícula.

Iste tandem amice. siste calamũ quẽ indig
cõ tua rapit vltra longe ꝙ inchoando ꝓpo su
eras. Et q̃ doctrinam datura es. distraheris fati
ta que nulla vnquã oꝛõne nulla declamationis

ac moia satis erit reprobanda. Reuertamur ad
progressum finis intenti. resumentes illud vnde
arripuit nos malorum cogitatorum. presertim
apud non paucos nostri temporis religiosos an
xius dei timor. xpiana q; pietas. et miseracõ frat
nalis. Illud erat apire. quo pacto pauptas reli
giosa vacaret absq; sollicitudine vict? a vestit?
interueniunt fateor et vos interrogando fatemi.
plures crebro pungitiuú cõsciẽtiarum scrupuli.
non sinentes timorosos fratres implere cũ pace
verbum cristi. cũ aplica monicõne. Nolite solli
citi esse.

Particula. io.

Sunt aũt in genere tria in acquisicõne victꝰ
a vestitus neccp stimuli. vnus symonie. alius
vsure. alter fraudulencie. Sollicitatur mirum
timorata mens. ne forte misceat se mẽdacẽ tra
lia p spiritualibz recipiẽdis. a ecclãs labes symo
ce pũitatis. Et hoc vtiq; frequẽter ve pueit dũ
nõ tẽtur directio. dũ lumẽ intencõnis nrẽ que di
oculꝰ cordis. oim actõnũ nrarũ tenebre. Sollici
tatur preterea. ne i redditibz opãdis. q nõ sp inuei
unt ad ppetuũ. reddat cõtractus vsurari?. er a
dicta cõdicõne seu pactione de facultate tcãs
quociẽs redimẽdi. Sup hac vero duplici qũone
sollicita scrupulosaq; pũt habei quedã opusca
la nostra nup edita. si tñ cũ magis taliũ recta
toribz visa fuerint numerãda.

Pti. ri.

Sup est ad pñs inuestigare. a inuẽtos tollẽ
qñtum inuenit sator hom̃is xp̃s zizamo
rum fraudulẽtorũ aculeos quos laborosa nocte
dum dormiũt p negligentiaz hom̃es. supseminat
inimicus homo. sub obtentu ꝯquisitõis victus a
vestitus. hoc etiã p̃cipue vestra p questiũ aulas
sollicitudo scire desiderat. a qm̃ defraudatis dire
cte cõtrariat iusticie tot modis iuenim9 defrau
dacõnez quot iusticiam firi oppositoz q̃d eadem
est disciplina. dicitur aũt iusticia virtus ad alte
rum. vel sicut ad alterum reddens vnicuiq; q̃ su
um ẽ. Porro iusticia ãple sũpto vocabulo cõpa
tur ad deum et ad p̃imũ. ymmo et ad seipsum
sicut ad alterum. prout ī pnã fit dũ spiritus car
nem subiicit seruituti. Sic erit defraudacõ vna ad
deum altera ad p̃imũ. Tercia quasi methapho
rice dcã ad seipsũ et primit9 de p̃imi defrauda
cõne. q̃ notior est videam9. a ꝯclusiones deince
ps inseram9.

¶. 12. ptcula.

Sollicitudo pia cõferentis tpalia defraudat.
si sua intencõ a ẽcipiẽte nõ seruetur. hoc enī
ꝓprie sonat fraus et dolus. dũ pretenditur vnũ
a fit alterum. Sic dicit de testatore. q̃ fraudat9
est si sua deseratur aut nõ impleat intencõ. Neq;
tñ accipiendũ est de quis intencõe. non enim ca
dit sub obligacõnis recta lege neq̃ intencõ. Si
saluti cõtraria. si moribꝰ absona. Si in deteriorẽ

exitum eius obseruacō sit. Ventura. qualis esset
intentio palā symoniaca. vel vsuraria. vl' inci p
iudicans alieno vel deo scīsq; suis non honesta

Sollicitudo pia cōferētis ptīcula. in.
tpalia. dirigi debet ad sustentacōnem mini
stri illius tpalem faciendam. a quo spūalia req
runtur. Iste siquidem iustus ꝓprius a verus est
tytulus suscipiendi spūalia. a hoc supponat ad
pns tanq̄ deductum sufficiēter in materia de sy
monia. dū de directione cordis forma dat. Adue
ro plerumq; fit ut menciatur iniquitas sibi. Hic
p ignorancīā affectatam. et ideo culpabilē. nunc
p negligenciam. que nō cauta sollicitudine qrit
agendoꝝ veritatē. Expedit igitur ad particulaēs
descendere casus. non q̄dem ad omnes ā singu
los. Hoc eni nobis est impossibile. qm̄ varij sunt
sine numero a ita varij q̄ vna circūstātia qnq;
posita. qnq; deficiens iudicium sapiētis variare
cōpellit. Et hoc cū admiracōne parum sapiēnis
nec ad oia circūspiciētis. Quesiuit vn9 anathon
tarū a quodā patre. Pater deus deo tēptacōes ad
mittē. ā ptin9 eas abicē. Admitte iquit. Accessit
ali9 cū eadem peticōe. Abite inquit. nec admitte
Non otraria videri pnt. Admitte a non admitte
Sic apd sapiētē ꝓbi. 27. Rnde stulto iuxt stulti
cīā suam. Sic i euāgelio demōstrandis a nō mon
strandis opibz tmis habes. ptīcu. is.

Qua ĩm re colligitur vnde tal' a frequens error ĩm moralibus iudicĩs venit. Sunt qui solis intendũt gñalibus regulis. ut fũt puerbia a auctoritates sanctoꝝ. Sunt q̃ ad sola singularia dant se totos. Nullam ad p̃ma principia resolucõnem hñtes. quia vel nesciunt vel negligunt aut toti trãles a fine spũ carnales fũt vel excecat eos ꝓpria malicia hec aut illa. Fũt alĩ circumspecti simul a prudentes qui singularia caute colligunt. a sapienter ad ẽgulas resoluunt gñales colligentes pit que fuerit racõ date legis. Rñq; per eleuacõnem mẽtis ad regulas ðmas. qñq; ad humanas. Primũ fit p virtutẽ quam vocat Aresto. dyromicã. alteꝝ per Epykeyam. quã dicere possumus bonã equitatẽ. Et qm̃ raissim̃i fũt tales circumspecti. Requiritur enim cũ erudicõe longꝫ experiẽtie vsus. Non expedit passim ab oĩbus querẽ solidum pro moralibus ꝺsiliũ. neq; simĩliter p̃sumẽ illud dare quisq; debet. presertim non habita cũ suis circũstantĩs oĩbus vera ea forma qui queritur.

Et. 17. ptĩcula.

Certe frequẽs istic ab inquirẽtib9 solet interuenire defect9. et cum ũs ex facto oriatur quid mirũ si responsione fit deceptõ. Non quidem semper ex respondẽtis ꝫ ex inquirentis vicio. aut crebrius ꝓpter fantasiam parum instructoꝝ. q̃ se palogizant. decipiũt a sophisticãt. Putãtes

casus aliquos esse similes. quos ex vnica quan
doq; circumstantia addita. vel remota. vel non
attenta. Constat prorsus esse dissimiles vel ad
uersos. Exempla tacta sunt. et apud medicinā
dandam patet hoc vicium. Dum vn⁹ sibi visus
arroganter pius in hac aut hac medicina dan
da applicabit vnam receptā ad morbos. et caus
oppositis ortos. Non attendens aliud esse qđ sa
nat calcaneum et cecat oculum.

Omittamus narracōnes super hac re vulga
res. nec referamus q̄p iustam p̄m de racōnes
vel non valeant aduocatū p̄tendere dum casum
omnē ad se delatum iustificandū suscipiunt. Et
veniamus ad alias oc̄usiones cum suis modis
racōnibus inuestigando p̄cipue de sustētatis mi
nistris ecc̄ie. Intēcō qualis a q̄ sit tenēda p eum
qui sustentat̄ a recipit. siue sit vn⁹ siue plures
secularis aut religiosus. a sit. z. oc̄usio.

Sollicitudo pia oferētis tpalia. si vult p̄m
sua gnalitate suffragia requirē. a sub hac
intencōne sola stando. non minus meretur se
pe apud deum. q̄p particularius exigendo. Non
habet prima pars dubitacōnem. Secunda ps
vtinam spiritualibus oculis quales sunt oculi
columbini sponsi et sponse in canticis aspiceret
qm̄ apud illos pspicua cēt q̄ cogscūt oia bene sta
doz ommū q̄ntūlibz occultorū premia reposita

apud deum ꝓpter quē a im quo fiūt. Verum pau
ci sunt spūales hmōi. qui nō miscere curant gnō
purissimo caritatis illud seminādo quedā zizaīa
vanitatis. Fitq; illud v̄gilianū lolium a steriles
nascuntur auene. Audi ꝺformiter illud euangeli
um. ꝙ simul exorte spine suffocauerūt semē ver
bi. a fructum tom opis.

¶. 18. ptícula.

SOllícitudo pia ꝺferentis tpalia pōt. a debz ā
moneri dam aut palam. p predicatores aut
alios. sup premissa veritate. pro directione pu
riori intencōnis sue. Suadenda quippe sunt bona
cum dissuasioē malor. Nichilomin9 seruetur illd
antiqui ꝓuerbij. Ne quid nimis. Quia q̄ nimis
emungit elicit sanguinē. Nimis insuper exacuēs
ferrū. qñq; vel ebetat. vel cōsumit ipsū. Satagēs
deniq; totum quid q̄t seuerit aut messuerit purū
eē. non hns aliquid zizaniorum neq; palearum
quid mi frustra. quid mi stulte sepe conetur. a dā
pnose fatigetur. Nūquid nō eligibili9 est granū
aliqd vel impurum ꝙ nullum colligere. Quo circa
dicamus ꝺsequēter.

¶. 19. ptícula.

SOllícitudo pia cōferentis tpalia pōt cum bō
venia. ymmo a cum grā cōdicōes certas ap
ponere explicatiuas intencōnis sue. Sufficere im
primis ꝺbent ad ꝺsensū huius veritatis. vsus to
tius cōis eccie. qui sic habet et recipit. cui si quis
detrahit imprudenter se decipit. Sūt autem tres

cõsideracõnes. ꝓpter quas pie põt cõferens ap
ponere limitacõnes certas. vna cõcernit psonã
recipientẽ. altera psonam conferentem. tertia
psonam affinem vel attinentem.

¶ pũ. 28.

Attende a videbis expediens esse persone
recipienti ꝙ limitetur ad certa suffragia. q
tenus reddatur eius animus magis sollicitus
debitum soluere. a intencõnem suam in deum di
rigere. Quatenus ꝓterea maneat eius ꝛsciã
securior. quo poterit agnoscere ꝙ obligacõne so
lura qui etus manet. nec paruipendẽde sunt due
racõnes iste. quibus additur tertia. Constat nã
q; apud deum qui nouit oia. qui a dicit. Ego te
us a non mutor. michil esse necessitatis aperire
nostras intentiones a affectiones exponere. hic
ergo requiritur ꝓpter nos orantes. ut scaliq; exhi
beamus nos tales nobisipsis. qualem cupimus
esse deum nobis. pios amicos sedulos cõpatien
tes. a ita de reliqus affectibus. Sed quis nesci
at ꝙ orans plus mouetur a afficitur in seipõ. dũ
ad ꝑticularia respicit. dum benefactoris munera
dũ obligacõnes. dum intencõnes. dũ necitates
considerat. q̃ in quadam vniuersalitate se te
nendo.

Particula. 21.

Videbis rursus circa personam cõferentis
expediens cẽ frequẽter. a necariũ aliqñ suf
fragio limitarẽ. Primo si ad illa suffragia teneat

vel ex voto. vel ex sacerdotio iniuncto. vel ex alte
rij testamēto legato vel mandato. Certū ē proin
de suffragia ecclie. vel singularis psone non tantū
valere ꝑ mille aut omibus. qūtum si pro vno fi
ant. a hoc ad pñs supponatur ex alijs opusculis.
Nec est cōtrauersia qualiscūq; apd doctores de
suffragio satisfactōnis a redēpcōis. sicut exem
pla ciuilia a quotidiana ostendunt. de dēte centū
francos. qui liberaret centū pro se solutis. ꝫ ad
ditis secum decē socijs. in ptīcipacōne liberacōis.
ꝑpria eij tantūdem liberacō tardaret.

22. pti

Videbis demq; circa psonam affinem vel atti
nentē psone oferentis referre ꝙ plurimum
si viderint a senserint per successiones tēpoꝝ a ge
neracōez. ꝙ talis parens eoꝝ vel affinis talis fu
it pie sollicitudinis. ut pro se a suis talia fieri cō
stitueret pietatis officia. Nonne monētur ac cō
mouēt ꝑ inde preces cum gratiaꝝ actione et lau
dibꝫ ad deū deferre. nōne ꝓbabile est eosdem ai
mandos fore ut quēadmodū ille fecit ita et ipsi
faciāt deductō latioꝝ ptz aduertēti.

23. pti

Sollicitudo pia conferentis tpalia pōt cum bo
no corde. nedū in suffragijs odicōes apponē.
ꝫ cum hoc loca certa et honorabilia fue sepelitio
nis eligere cum appensioē insigniorū. seu tytulo
rum conscriptione. Iurta fui status qualitatem.
sic de pōpa funeraliū dicētur. Sequitur hec oclusio

p deductiones precedeñ. Et quoñ muemūtur sanctissimi patres talia curasse. nam pie cogitata cedunt omia ad honorem magnificum dei q ecclie tam militantis q triumphantis. Et ad fidē spem quoq; resurrectionis astruendā. q incredulorum confutacōnem profitiunt. Veritas est talia oia conuerti. nunc in bonam nunc in malam ptem profitientium. p cōferentiū. pro recipientium. pro inspicientiū. pro interpretantiū diuersa q aduersa q̄litate. neq; oino aliter mueies in operacōibz hūanis extrinsecus exhibitis. Ad qđ ad ducī pōt illud comicū. Talia fūt oia qualis ē animus vtētis. Rue admodū de diuicijs aut paupate dixit sapiens q substātia paupis fm cor ei⁹

Fundamētū suscipit hoc loco salubē ꝑ. 28.
rimū illud xpi pceptū ab apło repetitū. Nolite iudicare. qđ vtiq; de talibz ad vtrūlibz indifferētibz intelligitur eē preceptū. ut q manducat. non mānducantē nō spnat. q ecōtra. qui offert tpalia nō offerētem nō spnat. Unde abbas pastor. dicit mēt sp tibi. tu qui es. q ne iudices quenq̄. sic q saluabitur humilitas q curiositas supba periculosa temeraria q inquieta confundetur. ꝑ. 27.

Solliciturdo pia offertis tpalia defraudat si nō impleat obligacō l̄ promissio l̄ uocio secū fert cessante cā legitīa non implēdi. sequit ad pmā hec. Conclusio. Restat soli difficultas i assignatione

causarum seu casuū quibus pōt ꝛ qñ pretermit
si a recipiente illd qd offerens instituerat. Vna
causa est necessitatis. Altera maioris vel vrgen
cōris vtilitatis. Tercia p dispensacōnem supio
ris auctoritatis que duplex est vna suprema pa
pe alia ordinaria platoꝝ:

¶ 26 pticula

Necessitas incumbit nūc ex impotentia vel in
firmitate recipiētis nunc ex fortuitis demo
licōmbꝰ ecclesiaꝝ ex dissipacōmbus hereditatū
atq; reddituū quibus sustētandꝰ erat minister
ecclesiasticus cuiꝰ beneficiū qd dabat ꝓpter offi
cium si prorsus deperijt: non videt astrictꝰ rema
nē seruicō misi fortassis obligacō remaneat aliū
de:

¶ particula vicesima septiā

Porro maior ꝛ vrgētior vtilitas puenit qñq;
p tpis successum vbi oportz iurꝛa vbum iu
ristarum ꝙ alia racō ēformat pactū. Nec ē illud
mirabile insolitum vel impossibile cum in iuramē
tis ꝛ votis gn̄aliter emissum de futuro plerumq;
sic eueniat ut que gn̄aliter pmissa bona esse vi
debanē fiant in calibꝰ pticularibus vel nō obs
uanda vel mutanda ꝙ noxia sunt vel inutilia
moribus vel dissona ecclesiasticis ritibus seu boi
maioris impeditiua suppetūt exēpla frequenter si
quis aduerterit ut si quotidie dicenda sūt missa
de requiē veniet dies natalis dñi dies resurre
ctois eius dies pētecostes. Cōueniūt prochiaī

ad audiçõnez mísse · que tunc forte nõ hẽtur ab
alio · Duo nullꝰ dicęret tũc cãtandꝫ ẽ de reqem

ATtenderẽt vtinã con = ꝑcula 28.
ferentes tpalia · quid plus hõnęis et ęlẽ
tatis affert circa dinum religionis cultũ et vide
rent qꝫ aliqñ fructuosiꝰ esset pro suffragijs ha
bendis fundare die obitus sui missas · vel alia f
uitia que de sanctis sunt · aut de tempore · qꝫ si so
lis funeralibus seruitijs sisteretur · Quẽ ad mod
si fiat vnum annuale · iuxta ritũ et signacõnem
missalis · quotidie videtur habere plus dęuocio
nis in suscipiente · quoniã natura sic hab · vꝝ
ptas vt assidua similitudo causet fastidiũ · ꝑ
hilominꝰ oportz iuxta et ꝓpter ꝑmissa pias con
ferentium et recipientiũ deuencõnes non leuiter
abrumpere · ꝫ tractare reuerenter · qꝫ uis nõ ẽ ar
bitrandũ omis hmõi ceremoniales institucões
obligatorias eẽ sb pena pcci mędlis · si transgre
diant · qꝫ nec de alijs ostitucõibz longe ęuntialio
ribz ordini moãstico · hoc ẽ sentiend · Cõtemptꝰ
aũt michil sollicitꝰ sup implecõe taliũ crimẽ hꝫ
tã apd monasticũ seu collegiũ · qꝫ apd singulaes

Qętez si dispensacõe supio ꝑcula 29.
ris additũ ẽ ꝑ tercia cã · qm nõ oim ẽ passim
tales caꝰ descidere sb regul gnalibz emergẽtes ·
ꝫ ad ꝑlatos spectat imꝑptacõ iuridica · ad dctoes
scolastica · ꝑsertim qñ põt eẽ rõnabilis dubitacõ de

duplici casu ꝓpter necessitatis viz a maioris vtilitatis. Grādis vero nūc apiri possz discussio super hac materia dispensacōnū a ꝛmutacōnum tam in respectu dispensacōnū. qꝫ in ordine dispensacōz querencīū a recipiēciū que spālem postulat se patū qz tractatū sicut a quedā alia curtim hic p transita:

¶ 30. pticula.

Oramus vnum hic a nunc pro expediēti tu cius eē sp assumere dispensacōnem supioris seu cōmutacōnem que ut haberi ꝛmodi possit ꝓcurandum ab auctoritate papali ꝑsertim in religiombus exemptis. qꝫ detur aliquis ab eo substitutus sicut de religione. sicut ali qui facultatē habeat tociens quociēs videbit dispensandi. ad quem facilis pateat accessus. Hoc ꝛsiliū in alijs etiam casib9 conscie scrupulosis salubre est. sint illi casus occulti. sint publici. sint sup pcis. sint super pnis. a irregularitatib9 pcōrum:

¶ 31. p.

Oemū papa rite consultus non se reddet difficilem concedē talia. qñ et vbi non apparet fraus. vel laqueus ista querenciū. non in vlamē false libertatis malicie. nec serenacōnem conscietie. et dilatacōnez viarum pmitēcie: Qua in re colligitur ex ꝛdicti de particularib9 exempcōmbus a prelatis ordinarijs qꝫ frequēter noxie fiūt. Nedū ꝓpter preiudiciū Juris alieni. Nedum ꝓpter conturbacōnem ordinis ecclesiastici a Jherarchici

verū ꝓpter inconmodū collegij sic exempti. Cui
ta quia minimum preclusit sibi recursum facilem
ad prelatū ordinariū dū quesiuit quasi libertā
tem exercere iugū suum:

Ꝑticula .x.

SOllicitudo pia conferētis tpalia si ordinauit
missam eē dicendā. exempli grā die lune ꝑ
se ipō. defraudatur p recipientē sic obligatū. si de
talem missam pro altero siue fiat hoc ex priori si
ue fiat hoc ex obligacōne l' suscepcōe subsequen
ti. Rō pspicua ē p deductōez ad impossibile vl' m
opinabile. Data siqdē ita eē. q vna missa sufficiat
pro duobus. Dabis obsequenter q sufficiet et li
berabit pro tribus. pro decem. pro centū. pro mil
le. et ita ꝑ qlibet ā pro toto mundo. Dabis vic
trius q nō erit melioꝛ odicō ꝓcurātis sibi missam
peculiarem. Dabis demqz q pro vna missa potue
rūt centum hīre sub voto sub ꝓmisso sb'mundo
p forum penitencie vel alterio iustitie solū. Cur
ergo tot presbiteri. tot misse ostituuntur. cum v
nus sacerdos cum sua missa vnica satis esset pro
omnibus:

Ꝑticula .xj.

VEllet addere forsitā aliqs q recipiēdo dū hē
bat prio ad sufficientiā ꝑ sustentacōe stato
sui. l' ex bñficio. l' ex prīmoio. l' pie collato frau
dat et peccat tā primū q̄ se. cum tota ratio con
ferēdi tpalia mīstris ecclasticis videat eē sua su
stētacō nō diuicia. accumulacō l' ōrius p̄patic?

Sed hec assercō durior est q̄ opz· super qua mem
ini pridem in quadā lectōne quesiuisse· Demiqz q̄
lis sit a q̄nta mensuracō sufficientie status· non
pōt subarte tradi· Nam q vni parum est· alteri
sit nimiū· ymmo sit in eodem p varietate tpm et
circumstantiarū talis varietas· q̄nqz racōnabili
ter· q̄nqz vero culpabiliter· dum quis accipit et
ascendit statum sibi moribusqz suis et meritis i
proporcionatum· facies sibi nō de necessitate vir
tutem· ꝫ de vicio necessitatē· Adde q recipiūtur
aliqñ tpalia preter vel vltra necessitatem pñtez
aut non pro solo statu recipientis· ꝫ ad aliorū pro
uidam piamqz eleuacōnez·

Xx·ptícula·

Sollicitudo pia oferentis tpalia· procurando si
bi missam iuxta casū priorem· nō defraudat
si presbiter ecipiens adiūxerit alios in oracōib9
suis publicis aut secretis· ut in memento· Aut si
offerentes ut solet post euangelium ecipit· Mo
deratur hec odusio precedentem ritū simℓ eccleſie
conseruat· a exercet caritatē· Quā rursus a terre
na cupiditate discernit· Demiqz doctoz consiliat
apparētem in aliquib9 discordiā· cuius aspectus
ad diuersa· huius ad hec illi9 ad ista vtebatur

Xxi·ptícu·

Veram9 a oferēte tpalia
quōes aliquas· ut ex sua esponsione veritas
magis emineat· Et primo vis o frat ut in missa
quā p te dicī instituis nulla dicat locis suis alia

penitus oratio q̄ p te. Puto respondebit. fiat q
rīdere debebit. q hoc fieri non prohibet. Vis tu
rsus o frater q in momento tā p viuis q̄ p de
functis nullus cōmendat? habeat nisi tu. et tui
Respondeat opz q hoc non intendit. qm̄ institutū
om ecclie iam ipse repugnaret. Vis pterea q vo
lentes ad offertorium venire. quatenus ipi miſ
se partícipes fint. repellantur. Certe nec hoc di
cet. si ritū ecclesiasticum plene cognouerit. Quid
vis igitur tibi frater fieri pro peculiari missa tua.
Si responderit: volo q tota mea sit. tota cedat in
spiritualem vtilitatem meam. tota valeat ad re
missionem pcōz meorum. a satisfactōnis debitē
vel iniunctę. redēpcōz. Dz qui an hoc ita vis frater
q sacerdos michil sibi mereatur. michil seipm iu
uat. michil pro seipō satisfaciat. nl demū ꝑpendat
obsequij pntibus. michil benefactoribus. michil
commendatis. Similiter ut tu conferas michil ec
clesie toti militanti. Nolo dicet et iure diez. Quid
superest igitur nisi referre qñtitatem suffragij do
que et qualis ē debita est nolito murmurare. sci
et profecto. sciet ille qui montes ponderat in sta
tera. tua similiter dona mensurare. Adde q̄ ob
lacōe tua fortassis alij fūt melioris cōdicōis vt p
tícipēt. q̄ tu ipse quō petes. Hoc mq̄ mō. q de to
mis eoz vno mō l alio male q̄sitis facis eleōsinā
facis fundacōz dilatas pōpā tuā facē vis nomē ē

aut modesti⁹ sentiẽdo loquẽdo q3. Tu debitor es parentib⁹ patrie bñfactoribz. Demum vniuse cõmunionis sanctor4. Patz igitur sub hoc interrogacõis & ẽsponsionis typo oduso declarata. ·36·p·

Sollicitudo pia offerẽtis tpalia non defraudatur si iuxta ofuetudinem ecctie quã ipse scit apponat vn⁹ obit⁹ exempli gratia cum suo certo die fundato. Da oppositum. Dampnabis oms fere cathedrales & collegiatas & parochiales ymmo & monasteriales ecctias. Contradices insuperacõni que non vult ut cuilibz conferenti aliqd p suo obitu fiant semper exequie spales qm sepe modicum & insufficiens est qd offerẽ ad sustẽtacõnem ministror4. Et obligacõ de obitu faciendo cõdicõnem ẽcipit & si non semp explicetur implicitam. Si vero talis conferẽs tpalia nesciret ofuetudinem ecctie prout ipse met de collegio seu corpe suo sciunt. Et fertur intencõ sua qp obitus annuatim fiat pro se solo tali die michil tñ explicat sup hoc tunc ad huc bona fides & equitas recipiencium saluatur in sua consuetudine. Si aũt fiat mutu⁹ & expressus consensus inter dantẽ et recipientem non apparz qp consuetudo militet ut alter obit⁹ coiungatur Juxta modum septime & octaue cõdusionum. ·37·pticula·

Recipiens defraudat crebro semetipm in recepcõne tpalium. Ruãuis videat cẽ regula

iuris. q nemo sibi ipi. sicut nec voleti aut ofenden
ti facit iuriā aut fraudē. Nichilomin⁹ iuenitur
p methaphorā hoīs ad seipz fraus. sīc q iusticia.
q hoc ad pñs supponat. Et tangam⁹ i facto mōs
aliquos. Primo si mētitur imq̄tas sibi q primo
dū nō implz nec iplere pposuit: satis ē ei si pecūn
am vndecūq; collegerit. q̄si dicēs sibi met illud
metricū. Promittas facito. q̄d ei promitteret le
dit. Pollicitus diues quilibz esse pōt. At vero dū
lucrum querit in bursa. dampnum acquirit et
num in anima. Sententia est Aug⁹ ¶ pū.ps.

Facit aliā sibi de fraudacōz sb interpretatōis
cuiusdā velo latentem. dū se iudicem ostitu
it in cā ppria sue obligacōnis. omutans illā pro
voluntatis arbitrio. Aut dum suffragia suscipit
nō plus agit p bñfactoribus q fundatoribz. q̄ pro
ceteris quib⁹libz. Dicēs sibi satis esse suā in gna
litate sola intencōe cōtimere. quomā sciet distri
buere de⁹ put volz. q quibz volet. q q̄ntū volz. Et
emplū de paupe debitis insolubilibz obligato. q̄
liberat se cedēdo corā iudice suo oibz bis suis. po
sita vidz hec doctrina sb fine cuiusdā opusculi de
valoē oiomis. addito de q̄dā melama nobili ro
mana exēplo. Vez nō ita sb vlī ēgla pmo fatis
est. quin distinctionem distinctōnemq; tāpiat.
Propterea dica⁹ viceūsa ca⁹ aliquos q̄bz expe
dit q q̄nq; necē ē intēcōez ad pticularia trducere.

Constat im primis q licet dñs non egeat intẽ
cõne nostra vel oracõe ptículari sicut nec a
lijs homs nostris ut alijs benefaciat. Nichilomi
nꝰ vult sm ordinem sue sapientie dare aqua dũ
spãliter ad ipsum dirigamus oracões nostras
qualia nõ esset dator sine illis ut non sint va
cua sapientie sue opa Juxta verbum sapientis
Constat insuper q nouit deus ponderare merita
intencões a corda cõferentiũ tempalia dat tñ a
liqua conferentibus dum fiunt oracões a suffragia
postmodũ p ipsis que a qualia non daret si di
mitterentur nec fierẽt. Patz in illis qui cõstituũt
in suis testamentis aut aliunde certas pecunias
restitui vel dari paupibus. Qui licet sic ordinan
do possint mereri nõ tñ pficit eis a alijs tantun
dem hec volũtas nõ sequẽte effectu sicut sequen
te qm̃ in casu maneret iste ordinans ad huc ad ẽ
stitucõnem posteriꝰ obligatus. ℣ Xo. p.

Oncedimꝰ vltra q recipiẽs tpalia põt habe
re aliquociẽs oracões feruẽtiores et deo
placẽtiores dum nõ facit eas in ptículari p hijs
aut illis psonis ymmo tradit. Hug. de scõ victo
re in suo de oracõe. Et trahit satis ex vbis sancti
Anthonij q oracõ tũc est acceptissima deo dum
omniũ a suiꝰ pfiꝰ obliuiscit nec scit quid petit. p
pter quẽdã in deo raptũ et subleuationẽ vel ascẽ
sum. Non autẽ mõ loquimur de oratione tali sed

potissime de vocali super quam ꝙ de qua cadit ut plurimum obligacō. dum pro suffragijs tpalia conferuntur.

¶ ptcula. xi.

Quamuis o vtinam per suasum haberent homines seculi quantū sit acceptior oratio tal' per deuotos silentes et quietos. quantū preterea sua ad deum eleuacō etiam iocūdissima. prorsus et suauissima plus impetrat apud deum. plꝰ eū dem placat. plus soluit de penis debitis. plus de meritorum gracijs impetrat ꝙ̄ sola talis exercitacō corpalis in vigilijs supra modum. et cantico rum multiplicacōibus q̄ sepe plus exturbant cerebrum et tedium gignunt ꝙ̄ deuocōnem indu cant. Qualia per ꝓphetam notauit aliqñ dñs dicens. Aufer a me tumultum carminū tuorum. Non ideo tamē ut culpe? ita loquimur. sed vt cō nabile fiat obsequiū et bono vni. melius aliud ꝓferat. Neq; semp aialis homo preualeat. a spū alem ordine nō recō dijudicet. Sed quid vt hoies sunt apt quidam ita morem geras. ptilegiū q̄ paucorum. officia leges q̄ instituta nō mutat plī morum.

¶ ptcula. xii.

Addamus ꝙ in certis casibus non expediet vt capies tpalia hēret ad oferētes ptcula rem nimis aut frequētem cogitacōz. doc; hoc exemplum magni pris. Arsenij quirogatus a quadam notabili matrona vt sui recordaretur

Oro inquit deum ut de⁹ deleat ex animo meo me
moriã tui. Possunt itaq; tales aliqñ recordatio
nes plus orantem suis fantasijs impedire. q̃ de
uocõnem augere. vel purã efficere reuoluendo.

Subiungamus ꝯsequẽter.

¶ xj. p.

Q̃ ex hũilitate laudabili põt fieri corã talib;
aliqua cessio ommũ bonor; spũaliũ in manibus
suis ꝓpr̃õnabiliter ad forum extrinsecum de tẽ
poralibus bonis rõne debitorum. et hoc ex cõside
racõne tot exactorũ quibus obnoxij sumus. a q̃
nos premũt a quodammõ suffocant. dicẽtes ex
omni parte. redde qd debes. ut sunt creacõ. recrea
cõ. redempcõ debitor; tociens facta remissio. Pre
terea tam crebra nunc. vno modo nunc altero i
mediate a mediate facta recepcõ. quo casu paup
homõcio sic deprehensus a angustiatus dicẽ po
test ad deum. domine vim pacior responde ꝓ me.
tu inquã pcũ nostrũ es. nostra iusticia. nostra
redempcõ. redde creditoribus meis. quomõ vis
a scis tantum mõ vita gratie i pauptacula hac
me sustentes et satis est.

¶ xx. p.

Oro nullꝰ debet in dubitacõnẽ vertere qñ
pticularis intencio attencõ directa deo ꝓ
istis aut pro illis sit efficacior a laudabilior ple;
q̃. Primo ex gratitudinis virtute a ingratitudi
nis euitacõne. Secõdo ex augmento deuocõis affe
ctualis. quã naturaliter habet parẽ beneficiorũ

recordatio si gratia dei cõmingatur. dici solet et verum est q particularia magis mouẽt. Immo consilium est p duris a im deuotis. vt p ẽcogitacões tales semetipos afficiant a durũ cor emolliant. Tercio qr fit obligacõis certior impletio q ad serenacõnem sciẽ satis valens. dũ experitur homo se fecisse vel facẽ qd tenetur ex conuentione. demũ nõ impeditur ex hac ptitulari ẽcogitacõne cessio fiti gnalis qualem notauim? sed innatur.

Ptícula. xi.

Recipiens tpalia potest itẽrũ defraudare seipsum. dum maledictõnem incurrit qua dicitur maledict? qui partẽ suam facit deteriorem. Verum est itaq; q opus spuale factum pro satisfactione. non valet tantumdẽ p multis. sicut pro paucis ceteris paibus. Obligans igitur se ad satisfaciendum p alijs. non tantũdem facit pro p prijs suis debitis in hoc mundo. vel i purgatorio quantum si pprie liberacõm totus insisteret. Habit ergo q pro receptõne sustentacõnis huius vite mõlis laborabit in purgatorio. penas luẽs multis annis. q̃uis in casib? multis caritas ad proximum exhibita pie ẽconpensare valeat h? modi dilationẽ liberacõis pprie in augmento p mij vite eterne. dum pterea facit se homo pauperem ppter deũ a salutẽ ppriã. dum rursus facit aliunde sibi amicos de mammona iniquitatis

dedit q3 ut recipet ⁊ recepit ut daret. ¶ xc. p.

Qadet hoc loco materia de mendicitate corpali. vtq viz obligeť ecipies elcosinas sb titulo mendicitatis. hoc e solo tytulo ⁊ espcu natural defectus. absq3 alia recopensacone seu redditione mutua tpali vel spuali. Alioquin no eet vera mendicitas. 3 omutacō qualis est in ceteris ecclesiasticis eddituatis. Vtrū im3p tal mendicas tuci? ⁊ liberi? viuat apud deum ⁊ homines. 3p alij q volunt ee contenti solo huius tytulo pauptatis sed obligacōnem iuri dino ⁊ naturali osonā volūtarie coiungunt. ymmo oseqnter laboreť hec im3si co. si stant isti duo tytuli piter in eodem ⁊ pro eodem mendicare. ⁊ oracōnum vicem sub obligatiōnis pacto ependere. Deinde pfundius fodiendo aut agitando. Pulcher veritatū thesaurus ⁊ fulgor appareret oculis non infectis. 3 ad exitum p posite conquisicōnis ia sermo festinat. ¶ xl. p.

Recipiens defraudat se. dū accipit officium intercessoris ipse qui deo displicet. ⁊ est ipe catis totus. Fuerunt q dixerunt multa ⁊ fribilia circa materiā istaz de pcōribus ecclesiasticis ut 3p sunt fures ⁊ latrones in tractacone ⁊ despēsatione ⁊ recepcone tpalium. 3p non faciunt fruc? suos. ⁊ 3p tenent ad restitucōnem nec inde pnt elemosinā facere. cum multis filibus. quoz aliq fut expresse dapnata q erat de errore albigencū

a waldentium. a nouissime widistaz q̃ sup̃serũt occasionẽ errandi ex odio et zelo. non ꝑm sciam contra discolos mores eccl̃iasticorũ. quos imitebantur magis detestãdo a cũ indignacõne q̃ mi serando cum pia oracõe a modesta redargucõne. Arguendo preterea p similitudies dispensacõis tpalium ad spũalia. que non semper eisdem pdibus curr̃t. ℣ partiala. ℟.

QOnœdim⁹ autez q̃ eccl̃iastici pecõres. pñt in multis casibus facẽ fructus bñficioz aut religionum suos. q̃ús ad ꝯsecucõnem vite eterne non sint digni pane quo vesauẽ. q̃ús insuper non ita satisfaciant deo sicut iusti. Sed multa deus cõcedit ingratis. Nonne põt exñs in pecõ debẽs decem solidos ꝓmo. satisfacẽ sibi nec obligatus remanere. Nõne posset etiã nomine alterius debitoris. quasi mediator solucõez hanc offerre: Possum⁹ ita iudicare de pecõribus ecclesiasticis. q̃ tã noie ꝓprio q̃nq;. q̃ in pson̄a eccl̃ie cui⁹ ministri sũt. pñt se a alios acquitaẽ. q̃uis nõ stat eos esse tales. a saluari et mereri. ℣ pñ. ℟.

REcipiens temporalia se defraudat et proximum dum super inducit ad redditus iã constitutos nouas p alios obligacões põribz impossibiles. ã eaz destructias. sũt q̃ sup̃ predẽ dacõez exẽpli grã decẽ frm̃. sic recipiũt nouos ut fructum non hinc augeatur. Sũt qui recipiunt

sub tali pacto q̄ in omnē euentū debeat semp fie ri seruicium pro collatoib⁹ vltimis. Etiam vbi de ficerent ea omnia que tradiderūt. Constati hijs casibus a similibus defraudati priores. qualiter ipsi posteriores defraudantes nō vellent sibi fie ri p eis subsequentes.

10 ptícula.

REcipiens tpalia dum defraudat se a primū dicitur īterpretatiue defraudare deum. qm̄ deus est princeps supremus curam habens hoī num et reputans sibi bene vel male fieri qđ eis fit. et īde confurgit meritum nostrū apud ipm. facit ad hoc pabola illa de operibus miseric⁹die commemorādis in die iudicij. Verumtamē appro priacius dicitur. aliquid in defraudacōnem dei fi eri dum directe a immediate dimittitur illud qđ ad gloriam suam celebrandā a ēcolendam fue rat institutum.

11 ptícula.

REcipiens tpalia presertim cōitas pro se et successoribus debet cū bona fide et sagaci discrecōne diligenter in recipiendo cōsiderare. p mo q̄đ licet. scđo q̄đ decet. tercio quid potest et expedit. nedum ad pns ꝫ futurum. Euenit itaq; sicut in agentibus iter longum. q parū pond⁹ in se et in principio. aut pro pauco tpe sit tollera bile. qđ per successionem continuā ēđ dicitur velut impōrbile. sic de puis a paucis suffragijs. dū l'iuu gūtur alijs. l' ppetuāt possum⁹ iuemé.

12 p.

Ade q memoria hominū labilis. q ꝓtera
supuemētes nō de facili suam intencōnem
applicant ad insolita. q insup custodienda est
quātū cōmode fieri potest vniformitas apud fra
tres. sicut in cibis. vestibus. alioq; cōuictu. sic in
officio a cantu alioq; ritu. a ita de ꝯsideracōibus
hmōi. Fiunt michilomin⁹ frequenter obligatō
ones in oppositum. aut ꝓpter inaduertentiam
incōsideracōnez. recipientiū. aut vrgente penuria
Aut ꝓpter cōplacentiā cōferentibus faciendam
Aut q nō audent recipientes apponere condi
tiones ꝓ seipis. licitas decentes. a expedientes
quare sic. quia nō placerent conferentibus qua
les sunt carnales. a spūalium non capaces. max
ime eorum q regularis disciplina constituit q
quirit. Aut demq; fit hoc ꝓpter auaricia recipi
cium et eorum turpem questū. qui casus palam
statim hꝫ culpā siue fiat in augmentū preter ne
cessariū iam fundatorum cenobiorū. siue multo
ampli⁹ si queratē noua fieri fundatio ꝓ tas p q
nephas ad faciendū sibi sub religionis augmen
to famā. q potius ignominia dici dz. que fedis i
mittur fundamētis.

Particula. ij.

Sunt alie intēcōnes viciose qs nō oppo
hic nueare. sic de publicis raptoribꝫ. de vsua
rijs. de obligatis ad restitucōz certā. q putāt p si
dacōes se q̄tare. qō aptū ē pot⁹ se mēt inuoluere

Non aduertẽtes verbum illud tremẽdũ sapiẽ
tis. Qui facit elemosinam de substantia paupis q̃
si q̃ victiãt filium ante patrẽ. Constat autem q̃
recipientes ipsos par pena cõstringit si non ma
ior aliqñ quãto spũaliores a exemplares sapiẽ
cõres in sup atũ mora cõres esse debent: Proinde
quo ad restitucõnes incertas tucior est receptio
maxime dum supioris auctoritas iuncta erit q̃
us sit. hoc in loco aliud monstro simile circa de
bentes ẽstituẽ cum sciant quibus et qualit quos
cicius inducã videbis dare centum sub tytulo fũ
dacõnis alicui? q̃ r restituẽ. Adeo pna est vani
tas diligere vanitatẽ. Adeo cor humanum queré
mendacium:

Verum quia de p̃teitis nisi pro quãto faciunt
ad cautelam futurorum nõ est cõsilium: sup
est vnum inter cetera ẽmediũ generale iã tactũ
videlicz supioris interpretacõ. Pro futuris vero
sedula a crebra recogitacõ cum mutua collacõe
seniorum ut deinceps ab omni spẽ mala qñtum
possibile fuerit se met abstineant. qm̃ deus non e
get fraudibz aut dol nostris ut vel colatur celeb
us vel habundancius suos alat accultores. hos
vel illos multiplicet. que multiplicatio non mag
ficet leticiam. Sed dũ facit de supfluitate aut su
perogacõne necessariam obligacõnem: affert in
quietam a sepe dampnabilem sollicitudinẽ extra

ꝑsumptū vbū ꝙsi ꝑ theātre. Nolite sollicīti eē

Addam⁹ ad ꝑceita ꝑ vberiori doctri ·rr·p·
na de sollicitudie ·q· ꝑa ·a· vera sollicitudo ē ·q·
rere regnum dei ·a· iusticiā eiꝰ. Ac ꝑinde iuxta pe
tri ·monicōnem· omnem sollicitudiē ꝓicē in deū·
qm̄ ipi cura est de nobis. Attn̄ inquerēdo regnum
dei ·a· iusticiā eiꝰ ·que aliter in regula monachali
videtur appellari opus dei ·opꝰ dim̄i seruicij ·mul
te se scrupulox sollicitudines ingerūt tres nomi
natim ·vna quomā affligitur quādoq; supra viēs
corpus. Altera ꝙ remanx ariditas ḡdā mentis.
Tertia ꝙ cuagatio cordis conpesci non pōt ac
exinde videtur omnis fructꝰ pdi vel pcēm omitti
Nutrit hāc sollicitudinē scrupulo ·ro·p·
saz ·vbū bū bernardi de mō psallēdi ·q· nō sa
tis videt apd mlt̄os explebil ·ꝑp̄·z·istas racōes
dicit ei sic. Moneo vos dilectissimi puē sp ac strē
nue dīmis imtēē laudibz. Strēnue ḡdē ·vt sicut tue
tēt:ta ·a· a lacter dño assistatis ·nō pigri ·nō som
nolēti ·nō oscītātes ·nō pcentes vocabz ·nō ꝑsan
dētes vba didia ·nō integra trāsilietes ·nō frēchis
a ēmissis vocābz muliebre quoddā ·balba de na
re sonātes ·ꝫ virili ut dignū ē ·a· somitu ·a· affcū vo
ces sci spiritus depromentes ·puē vēo ·ut nil ali
ud dum psallitis ꝙ ꝑ ꝙ psallitis cogitetis ·spiritꝰ
enim sanctus illa hora gētū non recipit quodḡt
aliud ꝙ debes neglecto eo qđ debes obmitteris·

psalmodiam non multum ꝓtrahamꝰ. ꝫ totū da
mꝰ vna voce cantemꝰ. Metrum ⁊ finem versus si
mul intonemꝰ. ⁊ simꝫ dimittamꝰ. pūctum nullꝰ
teneat. ꝫ cito dimittat post punctū bonam pau
sam faciamꝰ. nullꝰ ante alios incipe. ⁊ nimis cur
rere presumat. aut post alios nimiū trahere ꝫ pū
ctum tenē. simꝫ cantemꝰ. simꝫ pausemꝰ. semper ī
auscultando. hec ille.

¶ .17. ptícula.

COnfitemur expediens esse ꝓpter minꝰ īstru
ctos ⁊ minꝰ trāles aliqua dicere. ⁊ primo
ꝙ hec est exhortacō non precepcō. moneo vos in
quit. ꝫ tñ aliqua videntur asserī. q̄ dāmna obliga
cōnem insinuant. ut illō. Spūs enim sanctus illa
hora gratum nō recipit ac̄. In quo dicto difficul
tas maior pendet. Quoniā de non pcendo vocabꝰ.
nec remittendo. constat ꝙ corpalis excusat debi
litas. illa precipue q̄ turbacōnem capitis in lesio
nem iudicij racōnis afferret. cui piculo supiores
tota vigilantia tenētur in vniuersis et singulis
occurrē quo facto. non opꝫ in alia veracōne co
pali nimiū pios esse. ꝫ de labore et dolore et de ve
racōne letari in spū. ꝓpter mercedem quā vnus
quisq; recipiet ſm suum laborem. ad quē homo
nascit̄ sicut auis ad volatū.

¶ .18. ptícu.

NOn pcentes inquit vocābus. certe non ideo
suadet vocem clamosam. non talē que vena
tū. que cerebri. q̄ vitaliū ruptiua sit. ſnō demiq;

cõprehendit debiliores in qualium numero scribens bernardus sepe fuit asscriptus. Alioqñ tãta scribẽ eũ l' ducta aẽ clamor ille. cũnuat⁹ nõ tulisset

Quoroc vbi sit tin

ATt vẽo de võl' oracõis attẽcõe mlta dixerit. multa scripserit. tẽptauit vẽo nrã solicitudo. si posset hec difficultas ad pauca data q; resoluí. Et occurrit nobis distinctõ talis. Sunt in oracõne vocali tria. vnum per modũ materie. aliud p modũ forme. tercíũ p modũ finis. quí cum forma sepe coincidit. Materia oracõis sepe consistit in verbis. Forma in sensu verboꝝ. Finis in elevatione mentis ad deum. Et hic finis duplex ẽ. vn⁹ fundat⁹ coformiter ad sensũ verboꝝ qui põt dici finis primus. Alius est fundatus vndecumq; per diuersa licet non contraria. ex qua distinctõne elicíuntur ꝓpositiones q̃ sequũtur.

Materia oracõis cadit p̃ cipaliter sub precepto. sic q; orãs absoluit. siue cogitet actualiter siue non. siue vagetur mẽte vel corpe. dũmõ pferat oĩois vba. l' pferẽtes audiat iuxt̃ q̃litatez oĩois. alioqñ nõ cẽt salua ois caro. a p; explis a explanacõe pceptoꝝ dinoꝝ. vt de ieiunio. a honore pntũ. que nõ ideo fũt pcepta. si nõ fiat ex grã. Si non impleatur semp intencõ precipientis a finis. sicut alibi patet latius deductio. Sic enim dicimus. q; agens opus pniale p confessõe impositum. q̃uis hoc fiat in pcõ non teneatur reiterare

Materia oroĩs
forma: finis

79. pti.

80. pti.

ne exempli gratia dare iterum sex solidos vel ie
iunare vel oraciones certas epete. Verū ē q talis
satisfactio non est ēcilians deo ꝓpter impedimē
tum pcī et non racōe opis huiꝰ qđ est acqras
a si nō sit recilians sicut agens nō ideo peccat
quis sit in pcō.

Questio prima

Sensus oracōis nō cadit sub precepto vt ēco
gitetur semper vel intelligat. Patz de illitte
ratis a ydeotis pz de canticis in tubis a organis
patet de passibus obscurissimis canthicoꝝ maxi
me ꝓphetalium de quibꝰ accipitur mistica q te
nebrosa aqua in nubibus aeris a itez nubes et
caligo in circuitu eius patet insup de multis scri
pturis habentibus in superficie verba carnalia q
plus incitarent recogitata mentes imperfectorum
ad lubricitatē q nondū spūalis sensus capaces
sunt q ad spiritualē deuocōnem. Sūt alie narra
cōes quedā valde steriles in superficie trāli nec
habentes aliquid suauitatis spūalis si nō apud
illos iam pfectos q forti meditacōne sciunt sugē
mel de petra oliumq; de saxo durissimo quales
inuenīūtur paucissimi. Ceteris vero quid nisi fa
stidium vel nauseā vel mētis ariditatem talium
discussio a rumminatio sola proferret vel afferret.

Sensus oroīs

Propterea dicamꝰ ꝙ sequiter.

Questio 2 pti

a ꝙ formit ad sāctū thomā a racōez q finis i
oracōe principal ē eleuacō mētis in deū mediate

finis oroīs

vel immediate directe vel indirecte principaliter vel occasionatiue. Orans vero qui nō potest consequi finem istum per recogitationez attentam sensuum oracōnis particularis que profertur & hoc propter aliq̄ ex causis tactis. qū tamen finis dicatur proximus & quasi proprius huic oracōni debet cum omni libertate spiritus & absq̄ scrupulorum sollicitudine cōtentus esse si finem vltimū meditacōibus alijs ꝯsequatur. Felix si dicere posset. Oculi mei semp ad dñm. meditacō cordis in ꝯspectu tuo semp. Leuauī oculos meos in montes vnde veniat auxilium michi. Felix si non dat ei ꝯtēplādo volare. si pōt vel repe. vel more locustarum semet excruciendo vicissim saltus dare.

MOnicō premissa cantandi ꝯz. ptīcula. Bernardi nō repugnat huic ꝓpositō. patet. quia sic afficiens se ad dēū p alias cogitacōes nō elicitas ab immediato sensu littere q̄ cantatur. nō facit aliud q̄ debet. neglecto eo qđ debz. ymmo facit omnino qđ debz cōformiter ad finē a spū sancto prescriptum. Veritas est. q̄ ceteris paribz expediencius est affectionem suam exercere iuxta litteram que profertur. propter quatuor in speciali rōes. Vna est scripture veneracō in qua spiritus sanctus semper loqui credendus est. Altera est ptīcularior erudicō circa misticos subarido littere nudeo clausos sensus. Tercia est suauior

assuefactõ circa quotidianos sẽsus: Quarta ma
ior stabilicõ circa determinatos affectus q̃p circa va
gos a iugit nouos: Addit oio que petat cuelat
sibi suauitatem mellei sensus in ire fauo latentis
a hoc per oppressionẽ meditacõis. quc prorsus nõ
fiet nisi dederit deus puulis intellectum aperiens
thesaurum suũ aque vite:

Capti.

Demiq; plurimũ ofert si prius ante tempus
oracõnis fuerit cohibicõ sensuum exterioꝝ
qm̃ dns. Januis clausis dedit pacem a spm̃ san
ctum discipulis. sic insup cõtinua muscarũ inutili
um a facie cordis effugacõ manufortis attencõis.
Non ita tamẽ. qñ aliqñ sit expediens michi lipẽ
dere suã importunitatẽ. plus q̃p importuny eã abi
cere conari. licet pditure sint ad horam suauita
tem vngẽti. Hoc exemplo cõfirmauit vnus pa
trum de retencõne venti in pallio. Alius de catu
li latratu. Aliꝰ de aucarum sibilo. Aliꝰ de muliere
litigante. Aliꝰ de riuo q̃ violenti or fit obice poto.
Aliꝰ de cathinãtibus terrere pueros volentibus.
Aliꝰ de blasphemie spũ. Aliꝰ de pruritu curiosita
tis. q̃ nõ scalpendo curatur. ꝫ p musculos accen
ditur. Est autẽ curiositas studiũ ea sciẽdi. q̃ nos
vel nõ decet. vel nõ expediũt. vel non edificant.
Hanc cõpressit xp̃us in aplis die ascẽsionis. Hãc
in petro querente de statu iohãnis. q̃d ad te. ayt.
Vnde sub hoc metro cohibebat se vnus dicens

Clausa qđ ad te sta. q̄s tu. due. duc. cor. in alta. fac opus iniunctum dēmde vacato tibi: Placuit ad confirmacōnem p̄cedenciū ponē p expressum verba scilicz thome super quarta di. 17: Materia de oracōne questione. 2. articulo. 2. ptī. 67.

HTenco inquit in oracōe potest esse triplex. Primo enim est attencio ad verba. quibus petim⁹. a ad peticōz ipaz. et ad ea q̄ petūt de⁹ q̄ rogat. et alia hmōi. Et quecūqz hanz attencionū assit: nō ē reputāda i attenta oīo. Vnde etiā illi q̄ nō intelligūt peticōis verba. ad oīoez attēti cē p̄nt. Hz tñ vltima attencō est laudabilior q̄. 2. Et. 2. q̄. 1. et qz aīa nō p̄t cē vehemēt attēta ad diūsa. Ideo. i. attencō p̄t nocē vt minor sit oīonis fructꝰ. si. 2. euacuat t. 2. si terciā oīno tollat. Hz nō ecōuerso tñ attēcō oīter accipiēdo. v. aliq̄d triū p̄dcōz nō nocz Hz multū p̄dest. hec ibi: ptī. 66.

POro circa finez opusculi possum⁹ addere distinctōes magistrales de attēcōe. a deuocōe. a affectōe. que alibi seorsū nōte sunt: ptī. 6A.

Deuocō in oracōe qñqz nō admittit alias q̄s cūqz cogitacōes ñ solis⁹ dei. a hoc ē i pūti vita rarissimū. vbi vix hora t dimidia sit i celo mē

Deuocō qñqz recipit ptī. 2. tis silenciū alias cogitacōes Hz ptinentes ad ordinatas. a solū tales. et hoc ē rarū a bonum: ptī. 3.

Deuocō ꝛcipit cogitacōes impīnētes. 3.
ꝛ quasi fupfluas. ꝛ hoc ē quotidianū. 4.
Deuocō recipit contrarias ꝛ aduerſas cogita
cōnes ut fūt vicōꝝ. ꝛ hoc piculoſum. 7.
Cogitacōnū impīnentium vna qñqz eſt vehe
mens ꝛ ſuffocans actualē deuocōnez. ſ non aufe
rens virtualem nec habitualem. nec vocē ꝛ hoc
poteſt eſſe virtutis exercitiū. 6.
Alia vehemens eſt. tollens ⁊tualez deuocōnez
ſic ꝙ iam virtus deuocōnis non impat aut conti
nuat oracōnem. ſ ꝺfuetudo vel alia raco ꝛ hec nō
neceſſario tollit laudē ab oratione. 1.
Alia eſt cogitatio vel affectō quaſi fluctuans.
que nec exedit ꝛ ſuffocat deuocōez. nec exedit
tōlitet ab ea. ꝛ hec ſtat cum laude. 8.
Alia eſt leuis ꝛ vento ſimilis. licet videaturi
portuna. ſ fupatur aut cōtempnitur. et hec non
tollit laudem. ſ exercet mētem. 9.
Cogitacōnum cōtrariaꝝ. vna eſt abſolute ꝛ di
recte ⁊traria. q̄ ſcz orans deteſtatur orare ꝛ deuo
tionem habere. ſ timore diſcipline proſequitur
hec omnino vituperabilis. 10.
Alia qua orans habet diſplicentiā ꝺ dicōnalem.
ſic ꝙ non oraret niſi vouiſſet. nō tñ deteſtatur ſe
vouiſſe. ſ placet ꝛ hec eſt ſufficiens atqz laudabi
lis. licz non excellens. ꝛ habet deuocōez habitua
lem et originalem. 11.

Alia est vicōsa circa pecā alia vt .k.
ꝓpter cōmocōēz ire vel illecebre que nō displicet
nec acceptatur sensiue licz velit nolit hō sentia
tur a hec pōt esse materia virtutis exercēde et ad
expulsionē expediret qñqz magis mīi q̄ ad ora
cōis cōtinuationem. .i2.

Alia vicōsa criminalit cui nō sufficienter resi
stitur ꝫ ei vel interpretatiue sentitur et hec est
dampnabilis quis aut dicatur vere quis inter
pretatiuꝰ alibi dictum est. Consentire siquidem
dicitur aliquis malo dū non fugit qđ in se est ne
qz facit ut vitetur.

Particula .68.

Vbiungitur alia distinctio de attencōe sb
triplicitate multiplici.

Attēcō o cōis explexē
- Recā hñs alid obcm q̄ se
- Reflexa hñs ꝓ obcō se
- Cōiūcta incipi alia q̄ se

Attēcō oīois recā explexē
- gnāt ut qz vult oraē tō die
- Spāt qz vult tlez oīoz dicē
- Induúduāt q̄ vult p singūt intēdē Sic de affec pōt eē di

Attencō oracōis quolibz mōz mor dcōz triplex
Actualiras cuiꝰ actꝰ inest mouēs immediate
virtualis cuiꝰ virtꝰ inest mouēs actu cessante
Dituālis vel aptitudinalis cuius solus habitus
inest non sufficiens id mouere
Attēcō oracōis rcā a simplex Rursus triplex .g.

¶ Attēcō oīois ēflexī sic a rcā. triplex est

Generalis
Spālis .1.
Indiuīdualis

¶ Attēcō oracōis reflexī quocūqz mōꝺo ꝯplex

Actualis
Virtualis .2.
Habitualis

¶ Attēcō oīois rcā a cōiūcta. seu mixī triplex

Circa cōīria poitiē
Circa oppoita p̄ uatiue. Circa velut indrā ad vtrūque .3.

¶ Attēcō mixī cārī positiē cōīria triplex

Consentiens
Dissentiens .4.
Pigr̄ dormitās siue sint a carne vl̄ mundo vel dēō ne talia contraria.

¶ Attēcō mixī ɔsētiēs cōīriis triplex

Absolute volūtaia qꝫ remittitur. sed vincīt .5.
Cōdicōnaliter volūtaria.
Inkpretatiē volūtaria qꝫ teneī cē vigil et nonest.

¶ Attēcō p̄uatiē oppoſita triplex est

Tollēs oēz circa v̄bū et sēsum. a deū ēcogitacōnē
Tollēs duo p̄missoꝝ a. oi. nō v̄bū. Tollēs tātūmō vnum sensum sēlicz vel verbum vel dcum.

120

¶ Attencō iuncta velud indifferens triplex. totaliter interrupta actu. virtute ⁊ habitu. Partialiter interrupta: solo actu ⁊ virtute. pcialiter interrupta. solo actu. non virtute nec hītu: .12.

¶ Attencō orationis qualiscūqz triplex. ſm q̄ oratio est obligatoria sub pena pcci mortalis. Obligatoria solo ofilio bone equitatis. Obligatoria solius causa societatis. vt dū quis tenetur non orare vocaliter. ꝫ orantem attendere. .13.

¶ Attentio orationis mixte ⁊ interrupte triplex. qñqz. p vnam aut tres dies vl̄ mensem. ex cōsuetudine. pz in pegrino. per magnas moras sine remissu forti. vel frequenti. per morulas cum remissu. quasi saltum animi crebrum contra muscas cogitationum importunas: .16.

¶ Attentio oīois abigentis has muscas triplex. Quedā impossibil̄ ⁊ vana ⁊ turbatiā. quod difficilis nec p tūc vsqzquaqz necessaria. Quedam facilis. licet importuna. tamē meritoria: .17.

¶ Attentio quelibz premissarum sub debito explex. Circa verbū. bona ⁊ necessaria. sic ut dicatur a se vel socio: Circa verbum et sensum. bene placens. Circa verbū sensū ⁊ deū. pfectā et similes fieri pnt distinctōes de affectōe que dicit affixio quod .18.

¶ Attencō quelibz premissaz triplex: Habitual bona. dū manet in attentione. ex. p. annis non criminaliter interrupta:

Virtualis melior dū manet in opacōne. Actual optima ceteris paribꝰ dū manet in toto homine toto corde tota aīa tota mente tota virtute. ·iʌ·

Attentio reflexa in bonū tripler: Facilis in cō templatiuo a spirituali q̄ volat libro velut celo: difficilis in meditatiuo a rōnali qui nititur fur sum rependo. Vaga vel inutilis in solo anima li qui serpit in humo. ·ig·

Attentio reflexa in bonū tripler ratissima pri mo mō tā duracōe q̄ visitacōne. Rara 2do mo do nec semp necessaria l' cantu vel vocali oracōne. Quasi nulla tercio modo a sufficit q̄ cū alma ihe rusalem talis ābulet in simplicitate quasi vitula effraym docta diligē triturā atqz muscas acres cogitacōnū q̄ntū valz tolleret nec velit abigere p impacientiā q̄ cessorē suū spm̄ sem̄ deiciat. ·ig·

Attentio reflectens se sup attencōnem preteri tam in verbis oracōis vocalis in se l' cum socio tripler. Vna que vehementer estimat verba nō ptulisse. Alia que istud timet velut ad vtrumqz. Tercia que vehemencius opinatur se dixisse vel alium secum q̄ omisisse. ·20·

Attentio reflexa iudicans. Primo modo ꝓpel lit ad repeticōnem vel penitētiam secus de noua attencōne circa sensum vel deum. 2do mō sua det repeticionem a aliqñ cōpellit ꝓpter optimita tem habitā. Tercio mō dissuadet repeticōez pcip

nō hꝫ de ꝓpetr
cōe vocis ut nō

q̄p impellat. et hoc ꝓpter īnatā mētis euagacōē
que non recordatur faciliter eorū circa que non
actu reflectitur. sicut nec oportet.

Exhortatio conclusiua.

Attendite vobis igit̄. a attencōi vestre. in ora
cōib⁹ debitis. O ecclesiastici. vos p̄cipue fratres
religiosi. quor īntuitu res hec agit̄. Attēdite cū
pia sollicitudine. q̄ prauā expellat. tā q̄p dau⁹ da
uum. Attendite ut sciat vn⁹ quisq; donū dei. non
plus nec minus sapiens q̄p or. Et hoc vtiq; non
poterit faciliter ꝯsūmari. cum prauū sit cor hom
mis a īscrutabile nisi sermo dei viu⁹ a efficax as
sit discretor cogitacōnuū a īntencionū cordis no
stri qđ vt fiat. orādus est deus et īipm iactād⁹
noster cogitatus. vt tādem verbis apostolicis cō
cludam⁹. Nichil sollicati sitis. sz īmo oroē cū gr̄
ciarum actione petic̄oes vestre īnotescant apd
deū. Et pax dei que exupat oēz sensum custodiat
corda vestra a īntelligencias vestras īm cristo ie
su domino nostro Amen.

Datū parisius p venerabilem magistrū Johā
nē Jarsson Cancellarium Parisiensem.

Incipit tractatus nobilis de passionibus aie. venerabil mgri Joh. gerson.

Passionū feruorē effectū a origi nem cognoscē. prodest aie ad deuocōnis scolā vōre.. Sane quēadmodū sūma vicioz est tm̄ fisse in affectū malicie ita ut iā ipsū vitiū ex intimo sēu placeat sic culmē virtutis est transisse in affectū iustitie. Affectus vero ul̄ est passio ab agente derelicta in potēcia cognoscēte. l̄ similitudinē hz passionis. Nō est aūt deuocō sine affectōe. Nā deuotio quid aliud est q̄ extensio vel eleuacio mētis in deū p piū et humilem affectum. Rursus. ois virtus cū sit affectio moderata a ordinata. viciū ex defectu modi a ordinis in affectibz pueniat. nunq̄d nō salubris eit affectionū passionaliū cogn̄cō. Passionū quippe ignorata qualitate neqz virtutū neqz habituū. ymo nec ipsi9 hois neqz tēpta cōnū suaz multipliciū poterit sufficiēs notitia vel ars adipisci. Quo pacto deniqz fiē oportz orabim9 mēte. orabim9 spū. iubilantes in cordibz nr̄is a laudātes deū. In psalterio de ca cordo cū cātico in cythara. si desiderioz a affectionū. q̄ suauē hāc armoniā

Hain 7677

124

43

rēdere hñt naturā ignorauerim⁹. ꝯ Sēñ
ab ꝓcōtis a simplicib⁹ aliqñ exp̄imēt aliē
tales affūs nec negam⁹. ¶ Verūptñ addicō
doctrine multū ofert. ¶ Hac ofideracōe pmoti
fūt sancti p̄res noiatim ꝓemen et arsem⁹.
In quoꝝ ore vix ñ de passioibz carū fmo v
saē. ¶ Dicēdū igiē materiā de passioibz a eaꝝ
odicōibz. de cauſ a effectibz de mō q̄ vtēdi
eis placuit sb aliqbz ofideacōib⁹ ꝓtractare
Id qđ reliquū eīt multa aūt ēliquēē inuei
ēē apđ scm thomā i p̄ma scde septia q̄stio
ne vicesimasceda et deinceps. ¶ Addit⁹ quos
allegat doctoribus ¶ diffinicōnem
¶ Prima ofideracō i q̄ oñd iē q̄ sit passio p

Passio ē indinacō q̄dā l̄ coaptatio
seu sisitudo a ouenientia delicta ab
agēte ipassum p quā trahiē quo
dmō ipm passum ad agēs à eidē
coaptatē l̄ assilātē a ēfugit otrariū. Cēte quē
admodū ignis gnans ignē ex aere ēliqt i ig
ne geito caliditatē a leuitatē q̄ leuitas suo
pōdē l̄ tractu mouz sursū ad silez ignē a dū
illic ē q̄escat odit vero locū deorsū tāq̄ sibi ñ
ouenientē. Et ēfugit ipm nez q̄etē hz i illo. Sic
hō ꝓpositōliē affūs p aōrē ad aliqđ idinatē
ad illđ a si ñ hz desideāt a ouapisc̄at ipz a si a
dipisciē q̄escit a delectāē i eo odit vero otrariū

a hꝫret approximacõem eiꝰ. a si ei ꝺiungiẽ ꝺolet a triſtatur. Et hec ſunt ſex paſſiones tres ẽſpaũ bomi ſimplicis a tres ſimiliter re ſpaũ mali. ꝑut inferiꝰ ꝺocebitur. amor. cõcupia. ꝺelcãtio. oꝺiũ. fuga. ꝺolor. ℓ ĩqetuꝺo.

Secũꝺa ꝺiſideracõ vbi oñꝺit q etiã in rebus pure naturalibꝫ ſit ĩuenire paſſionem. a ꝺe varijs noibus eius.

PAſſio quelibꝫ ĩſequitur cogniti onẽ ℓ ꝺiũctam ut in cogniti. vel nõ ꝺiũctã ut in nõ cogniti. Habꝫ itaqꝫ qꝺlibet ens naturale ſuas ĩclinacões certas tanꝙ rememoratũ a ꝺirectũ ab intelligẽtia nõ errante q̃ ꝺeus eſt Agit quippe ꝺeus oia tanꝙ fũmũ bonũ fui ipſiꝰ ꝺiffuſiuũ. Et ꝓter ſeipſũ creauit oia tanꝙ finis oim ꝺno bonũ qꝺ hꝫ racõez efficientis a finis ponit a beato ꝺyonijſio ꝑmũ nomẽ ꝺei. Cõſequẽs eſt igit. q in re q̃libet ꝺerelinquat ꝺeus paſſionez que ſit aſſimilacõ queꝺ vel coaptacõ a ꝺuemẽtia vel inclinacõ a tendẽtia aꝺ ipſũ ꝑmo ꝺinẽ ſue ſapiẽtie. in qua fecit omnia in numero põꝺẽ a menſura. hec autẽ inclinacõ gnaℓ aꝺ finẽ vltimũ ꝑ fines ꝑticulares a primos noiat appetitus ℓ affectio naturaℓ. qñq ꝺondus rerum. qñꝫ tractus ſeu tendẽtia. qñꝫ fedus

rez stabile·qñq; amor ímsit? qñq; lex qñq; regula·qñz ístmat? ·qñz eqtas natuāl·qñz sēsus nature·aut aliquo tl̄i vocabulo·ꝫ res eadē est q̄ sepe nl̄ dicat supaddituꝫ ad ipaz naturā neq; ut accidens neq; ut habitus ꝫ ut ipsa natura taliter ímstituta·que ex agente deo a omnia disponente fortiter et suauiter habet tendē ím talem vel ím talem finem et moueri ad illuꝫ si abfit vl̄ absens sit n̄ impediatur et quiescē ím adepto·Odire vero contrariuꝫ fugere quoq;·nec ím illo q̄escere·hoc somn̄asse visus est·Traditus dicens omia fieri per litem et amicitiā·Hoc quoq; dixit aristoteles enuntians bonum esse qđ oia appetunt·Et hunc esse finem ommiꝫ deum cōfessus est quí solus sicut est ín effectibil̄ ab alio·sic ímpassibilis sol? muemitur·tam passione perfectiua·ut est illumiātio ín celo q̄ defectiua·sic est dolor ím corpore animato·Nisi forte quís abutí ausus diceret ím emanationibus diuinís·reperíri passionem Sicut generationē filij passionē dicerem? Et similiter passiuā spūssancti spirationem

Consideratio tertia de passionibus consequentibus cognitionem cōjunctam Et hoc ín cōmuní·

Passio sequens cognicõem cõiunctã repitur in oi virtute cognitiua in qua passiones derelicte ab agẽtibus inchoantur a termiantur in appetitiua virtute. ita ut passio talis gñalinoie describi possit q ẽ indinacõ vel motꝰ puemẽs ex cognicõe l applhẽsione alicuiꝰ ut conuenientis l disconuemẽtis pñtis l absẽtis Et siquid motus ille q quãdocq; successiuus ẽ. qñcq; pmanẽs vl immanẽs sicut est amare. Si inquã consequitur ad cognicõem pure sẽsitiuã sic dicit passio aialis Si vero sequitur cognicõnem ipiꝰ racõis deliberatis vel dictãtis de ptic̃ularibz agẽdis sic dr passio volũtaria vel rõlis vel conscienciosa. Si vero seq̃tur cognicõnem pure intellectualez seu mentalẽ in cuiꝰ luine cognoscũtur pma pñcipia moralia sic põt noiari passio synderisis l mẽtal excessꝰ ubi fit raptus a extaꝭ Et ita q̃drupler genꝰ passionũ potest apd hoiez inueniri ñliũ. aialiũ. rõnaliũ. intellcũ aliũ. Et qm apd phantes pñcipalis fmo ẽ de passionibz ñtibz cognicõnẽ sẽsitiuã tam in aialibz q in hoibz. eo q ad illas trãsmutatur corpꝰ trãsmutacõe sẽsibili. Et ad tãs mutacões istas simlit ipe passiões aliqñ consecũtur. existimamꝰ pdoncũ tractãe pmo

sepatim de passionibus hmoi aialibz q̃bus ognitis facile erit p filitudinẽ a coaptacõez de reliqs tã naturalibꝫ q̃p volũtarijs q̃p itel lcũalibus habere sermonem

Consideratio quarta quomõ triplicãter cognoscantur passiões animales

Passiones aiales cognoscunt̃ ex subiecto. obiecto. a effectib⁹. Suũ equidẽ subiectũ est. vis appetitiua sensualis. q̃ respicit bonum tpale pticulare hoc vel illud tanq̃ sibi conueniens a malum tanq̃ disconuenies et hoc sub rõe omodi vel inconmodi. qz ratio iusti ꝓprie nõ est ibi nec secm̃ eã ꝓprie sumũtur passiões sed magis ipse virtutes in ipsa ratione et mente. Causatur ergo motus quidam. in appetitiua virtute consequenter ad apprehensionem virtutis cognitiue sensualis exteriozis vel interiozis. Cui⁹ obiectũ est verũ simplex velut quedã adeq̃tio rei cognite ad ognoscentem. Bonũ vero supaddit conuenie tie rõem. Et qm̃ bonũ omodi põt cõsiderai absolute sine otradictõne aliq̃ vel cõsideraẽ nõ ut absẽs. nũc ut pns. nõ ut arduũ a difficile atqz ita ꝓportiõbiliẽ d malo ꝓpterea secꝫ hoc diuisificaẽ l' ramificaẽ virt⁹ appetitiua a filiẽ passiões. Et q̃ppe viziũ appetitiuarũ. alia

ꝯupiſcibilis·alia ꝺr irascibil·q̃rū diſtinctō
fuitur ex obiectis·Nā vis cōcupiſcibil respi
cit bonū vel malū non ſb rōne aliq̃ difficulta
tis aut arduitatis·ꝫ qm̃ multa ſupueniunt
nata impedire ꝯcupiſcibilē in ſua mdmacōe
vel tendentia ad q̃etē circa bonū·Et in odio
fuga vel inq̃etacōe circa malū·Hinc data ē
ei tanq̃ ꝓpugnatꝫ ipa virtus irascibil q̃ ten
dit in bonū adipiſcēdū vel malum ꝺpellēdum
q̃le nullum in deo repiē·Ideo nec irascibilez
habet vllam.

¶Conſideratio quīta de numero et ſufficien
tia paſſionum a quaē paſſio ire non
habet contrarium.

PAſſionū numerꝰ et ſufficientia ſui
tur tā a ſubiecto q̃ ab obiecto vis
itaq; ꝯupiſcibil vel reſpicit bonū
commodi abſolute et ſic cauſatur
amor vel libido q̃ vel eſt coaptacō ul mdma
tio q̃dam ad bonū cōmodi vel reſpicit illud
ut abſens a ſic cauſaē ꝺſideriū a ꝯupiſcētia
ſeu cupido vel cupiditas q̃ſi ſatagens illud
adipiſci·Vl reſpicit bonū ꝯmodi ut iā adep
tum et ſic cauſaē delectacō vel letitia vel vo
luptas·Dicēdū q̃ eſt ꝓportionalit ꝺ trib9
alīs paſſionib9 reſpū mali ſeu incōmodi
quale ſi apprehendit abſolute ſic eſt odium

qđ est discōuenīētia quedā et disproportio passi ad ipm malū. vel apphendiē malū ut absēs licet ut imminēs a sic oritur fuga vel abhoiacō a horroꝛ. Aut apphēdiē ipm malū ut iam pns a sic oriē tristitia. dolor et angustia cū similibz. Et ita sex ēpi⁹ passiones in ꝛcupiscibili. tres respcū bonī. amoꝛē. desiderīū a delcātionē. Et tres ēspcī mali. odiū scīliz fugā a doloꝛē. Rursus ipā vis irascibilis cū non respiciat bonū vel malū nisi sub racōe difficilis a ardui ad adipiscendū vel fugiēdum ql nullū est bonū vel malū ut presens. pterea manet solum in tendentia ł fuga. nam quicqđ est presens vel adptū ut tale est cadit in rōnē cōcupiscibilis. Tēdit ergo vis irascibilis in solum bonum vel malum absens tanqp difficile. ad optinendum vel refugiendum seu depellēdum. Et siqdem hoc fiat ēspcū bonī futuri cū fiducia adipiscēdi. sic dr spes. Si cū diffidentia sic dr desperacō. Si vero fiat respcū futuri mali. et hoc cū fiducia repellendi a oppugnādi. sic hēmus audatiā. Si cum diffidētia sic metus aut timor exoritur. Et vtrobiqz fiducia vel diffidentia potest inuenīri nunc cū ceꝛtitudine nunc sine ceꝛtitudiē qp̄uis iste passiones ceꝛtitudinem magis importare videantur

Sic ergo ꝗtuoꝝ hꝫm⁹ passiones in irascibili duas respcū bonī difficilis futurī·spez et desperacōez Et duas respcū malī futurī difficilis audatiam a metū seu tiōrem Supaddiē quīta passio ẽspcū malī ꝓteriti quā dicī⁹ irā dū vis irascibil assurgit ad vīdictā illate iniurie ꝙ iniuria appꝫhēditur ut lesiua ꝓpe excellētie a inductiua minoracōis seu vilipē sionis. Ideo queriē vicissitudo ꝙdā lesiois tanꝗ ageꝫ cōtra paciatur ut dignū ẽ a sic fiat quedā eqlitas et hoc appꝫhenditur ut difficile ℓ arduū. Sed cur hec passio nō hz otrariā·Respondem⁹ ꝙ virtus irascibil sic obfirmetur ꝙ nullomō satagat vel audeat assurgere in vidictā iniurie iam illate hoc nō fit nisi duplici causa. Vna ꝙ malū appꝫhenditur ut pñs a ineuitabile et ita cadit sub rōe tristabilis a dolorosi nec exit rōnem ocupiscibil·Aut hoc fit ꝙ vis irascibil nō satagit in vindictā et ita cadit a rōe ire ꝙ reputat ꝙ iniurians satis otra passus est aut otra paciet̄ sine vlla difficultate qñ cuiꝗ placuerit et ita ꝙetatur seu quiescāt et quodmodo delectatur tanꝗ in adepta victoria·Et itez spectat ad ocupiscibil rōnem

Consideratio sexta de ordine passionū inter se a earū origination abinuicem

Passionum aialium prima a velut vnica radix est amor seu libido Amor quippe amālis est indinatio vel motus consurgens in amāli ex apprehensione bonī. l' tanq̄ bonī sibi. utpote q̄ valet ad suū esse vel bene ee ꝺseruādū Cū igit bonū prius sit q̄ malū. Nā malū nō ꝺr nisi p̄uatio bonī. a hitus nō e dubiū p̄or e p̄uacōe. vñ nec aliq̄ ꝺ odio habetur nisi q̄ aliqn q̄ꝺ diligit apprehēdit ee ꝺtrariū. Sup est ut oēs passiones ēspāt boī p̄ꝺāt eas q̄ ꝺrē a de p̄rio malū ēspiciūt tā i cōupiscibili q̄ irascibili. Inē eas vero q̄ circa bonū versātur ut fūt. desideriū. delcātio. spes. desperatiō. Amor q̄ absolute bonū ēspicit p̄cere habet passiones hītes p̄o obiectis bonū ut absēs l' ut iā adeptū vel ut futurū a arduū aut sub aliqua tli ꝺtracta racōe. Habemus cōsequēter q̄ vis ꝺcupiscibil p̄or e ad irascibilē q̄uis passiones irascibiles frequēt ad ꝺcupiscibilē eminētur ut spes l' audatia ad delcātiones si vicat desperatio et met? ad tristitiam si vincātur cadūt Inueniem? p̄terea q̄ oēs passiones educunē ad q̄tuor p̄cipales duas in ꝺcupiscibili q̄ fūt delectatiō a dolor

Et duas in irascibili q̄ spes et metus appellātur. Sed et sb generalioꝛi ꝯsideracōe oēs reducūtur ad duas secūd duplicē rōnē scz boni a mali. Et ille fūt delectacō a dolor. Tā dē fit oim ad vnā velut radicalē originem ēductio scz ad amorē licz ꝯsumatior et pnci palior passio fit delectacō consequēs hūc a morē a q̄escit ire ia adepta. āpliꝰ vero licz amor seu libido sit ꝑma passionū. sortit tñ ipa ꝯcupiscibil nomē a ꝯcupiscentia vl cupidic etiā secūd fictionē poeticā dr q̄ cupido dr amoris eius a filio veneris. Et hoc q bonū absēs l̄ desideratū magis facit se sētiri ceteris pibus rōe defectus et indigētie. tanq̄ oppositā iuxta se posita magis sentiāt. Similē assignare possum⁹ causaz cur irascibilis ab ira poci⁹ q̄ a spe vl audatia noiet. Ira quippe respicit minoracōez seu vilipēsionē q̄ imē mala maxime fugit. sicut ex adverso excellētia magis appetit. Et ita appetitur ut vite ꝓprie aliqñ ꝑferat. quēadmodū introducit poeta euual⁹ tñdit visū. Et hic est anim⁹ mortis ꝯtēptor a illū. Qui vita bene credat emi quē queris honorem.

Cōsideracō septima q̄ passiones brutorum pulchre sunt et bone.

Passiones oēs in aialibus brutis
ensēde sūt bone et pulchre. Exem
pli gīa. Audatia et aiositas in le
one et gallo. Ira in tīgde et apro
Voluptas in porco hirco et passere. Timi
ditas in lepōe et oue. Fraudulētia in vulpe
Adulatio in cane. Supbia in equo. Tristitia
et melācolia in catto. Auaritia in cornice Ita
q passiones iste neq male sūt l deformes
in genere moris cum desit ipis aialibus ar
bitrīj libertas in q fūdatur ratio laudis seu
vituperij. Neq turpes dici possunt a male
in genere entis quoniā ens bonum et pul
chrū conuertūtur. Preterea tīdem habet qlibz
res. sit substantia. sit accidēs. de bono et pul
chro quantū de ente. nec habere potest ma
lum ctrarium. Amplius vero quelibet res
naturālis dirigitur in suis motibus ab intel
ligentia non errante ut dictum est iam ex
sententia phoy. cui cōformās se augustin9
dixit q de9 sic res quas cōdidit āministrat
ut eas pprios motus agere sinat vbi aūt de
est error et adest rei id qd sibi est pprium
desit a turpitudo necesse est. Qd passiones
in brutis aliquando turpitudinis arguim9
vel horremus a odimus et expugnamus
Respondem9 hoc ideo fieri q nob a desideriis

nostris aduersantur inferũtq; lesionẽ aue aliqua tali rõe. Monstra pmõe q̃ videntur esse peccata et turpitudines in natura quõ ad causam primã a finẽ vltimũ relata pulchra sint vidẽ facile est.

Cõsideratio octaua q̃ aiales passiones in statu peccati plerumq; turpes et male fũt in homine.

Passiões aiales in hoibo viatorib⁹ fũt utplurimũ vituperabiles male et turpes. Inuenim⁹ hoc esse verũ nõ solũ ex determinatõe fidei sz ex naturali deductione si pspexerim⁹ condicionẽ et finẽ secm quẽ hõ odit⁹ est. Homo nãq; cũ sit nature rõalis. ipẽ fact⁹ est ut discerneret inter bonũ a malũ a ut mai⁹ bonũ magis diligeret. Constat vero deũ esse fũmũ bonũ. Ordinatus ẽ igitur hõ ad cognoscẽdũ a diligẽdũ deũ in quo stat sua iustitia seu bonitas a gloria. Oportz q̃z ut hoc assequatur aliqñ hõ. alioqñ frustra et insipienter ad hũc finẽ fuisset ordinatus supra bruta lẽ naturã Ex hac radice veritatis phie sequitur q̃ hõ debet fũmum bonũ fũme diligere. Et magis q̃ pua bona aut q̃ mala. Debetq; ad opacões ptis fue principal q̃ est racõ magis inclinari. q̃ ad illas corporis. debet

quanto erit iustior iustitia morali vel nullo mō vel min⁹ affligi debz secm portiōez supi orem a dīmorē ac liberā dirigē iferiorē et ei libē et sine otradictōe dñari. debz habē cor pus suū tanq̄ instrumētū oforme rationi im mōrle sez nec impedies ꝫ adiuuas rationez ac min⁹ indigens q̄ corpora inferioꝝ nāz sed oim istorū ac similiū videm⁹ in hoibus otrariū ꝓpter passiōes corporis q̄ trahunt aiaz ad delectacōnes sordidas a malas tra hūt i erroꝛes a supsticōsas isanias. trahūt magis ad opacōes corpois q̄ ad opacōes vtuosas. trahūt ad obligacōem ignorātiā et inquietudinē. trahūt ad afflictiōes et re belliones ad pnā a mortem pl⁹ q̄ i brutis a in iustis sepe pl⁹ q̄ in iniustis. Quid sup est nisi cōducere tales passiōes ee otra tem at debitū ordinem nature p̄mitus institute Hic autē ordo aliter peruerti non potuit et potest q̄ ex culpa libere ꝓpetrata per ingra titudinem otra deum. sicut vidit qui deplo rans dicebat. homo cum in honore esset nō Sed heu iam non similis. sed deterior a tue pior. Sunt igitur passiones huiⁿ⁹modi vitu perabiles quia tollunt obedientiam. Sunt a male et turpes tanq̄ priuantes in homi ne ex vicōsa radice modū. spēm et ordinem

Preuenīūt quippe iudiciū raco̅is qđ opte
ret subsequi·turbāt·ligant·atq; tirāmizant
dominiū ro̅nis. Ita ut nimis sentiat homo
illā sēcīā. Corpus qđ corrūpitur aggūat
aiam. Et illud iugum graue sup filios ade
demq; mulā phoz expiēna a rone iudi
ofessi sunt hanc corrupco̅nē licet ad vnam
causam nequaq̄ puenerit Tande ex hīs
radicabz que multiplicius extēdi potuerāt
nēcitas oritur recreaco̅nis humane per me
diatorē rp̄m deū et hoiez. Alioqn finis huā
ne creaco̅nis in nihilū corruisset p tō spē
qr nō ad gloriā sue viuificaco̅nis a fruco̅is
ꝫ ad penā eterne dānaco̅is tota deuenisset
qđ sapientie diuine fueq; potētie et bonita
ti. neq; decens neq; raco̅nabile est assignē
deus quippe et natuā nihil faciūt frustra
Hic ortum habuit illa exclamaco̅ pphetica
Nū quid eni vane constituisti oēs filios homi
nū dās intelligi q̄ nequaq̄. Notentur tñ
pro hīs que dictat sequens consideraco̅.

Consideraco̅ nona q̄ in statu innocētie
fuissent aiales passiones honeste et bo
ne vbi etiā oñditur qñ sunt bone et qñ
non in statu culpe.

Passiones aiales pro statu nature
institute fuissent pulcherrime Hu
ius ratio est quia nulla pueniſſet
indiciū rationis sed ad obsequiū
a nūtū eius vel surrepiſſet vel q̄uiſſet. Sic
in cristo neq; dolorē neq; cōcupiscētiā neq;
dēsideriū neq; spem aut metū imuenire eāt
aut aliam passionis cuiuscūq; similitudinē
nīsi subsequēter ad imperiū et dictamē ra
tionis. Porro quilibet homo quāto amplius
profecerit in virtutibus moralib⁹ atq; gra
tuitis tanto reformabitur ordo iste in eo ut
passiones non preuemāt aut obruāt iudi
ciū racōis sed potius ad eius iussionē mode
rentur. Hinc ortū est diuinū illud aristotilis
verbū. q; in virtuoso oia cōsonant rationi
Si tamē in hoibus est inuemē talem prius
q̄ corpus mortale hoc et corruptibile indu
erit i corruptibilitatē a immortalitatē a ab
sorpta fuerit mors in victoria. Sic fortassis e
leuatē naturā huānā voluerūt ipi stoyci dū
dixerūt q; virtutes sūt impassibilitates nō
vtiq; q; virtuosi nil sentirēt aut paterent ali
oqñ lapidib⁹ eēnt paēs ꝫ q; passioēs quā
lib; pueit virtuosus nec furripit aliq; velut ef
fremis atq; tyrānisans rōes Dz stat⁹ tal utrinq;
eq̄ facilit acq̄rēt q; pulchre a nro descripsit

Epicurei aũt qꝫ naturã humanã in bestialẽ
dewrqbãt nec aliqd porro melius aut dignius
ponebãt in hoie. dixerũt ose quẽter passiones
oẽs esse pulchras ⁊ optimas. Ita enim de
bestijs iã dixit Cetez aristoteles qsi mediũ
iter ꝓgens negauit passiones oẽs bonas
esse qꝫ multe ꝓuemũt ⁊ impediunt racõem
negauit nihilominꝰ oẽs iudicandas esse
malas ⁊ turpes. eas videlicz q rõe regerẽt
Puto qꝫ ex istis facile est elicẽ regulã gña
lẽ de morali bonitate. vel malicia passionũ
dũ eni passiones regi debẽt rõe nec regunt
ille tũc iudicãde sũt aut criminaliter ã venia
liter male. Nã sẽsualitas in hoie ptcipat de
uolũtario in hoc qꝫ ordinata ẽ audire rõem
quã dũ renuit audire peccat ⁊ turpis est
Bruta vero nullã cũ hoc mõ hñt cũ rõe colli
gãtiã nec ordinata est eoz brutalitas ob
tpare rõi diũcte quã non habent. Hz oritur
difficultas de pueris et fatuis non hñtibꝰ
vsũ rõnis ꝓmittꝰ institute. in tãtũ sũt sui mo
tus illi passionales turpes nõ hñtes modũ
spectãt l ordinẽ qualem huãne nature postu
lassz integritas. ita ut vez sit dicẽ hãc cõsidera
tõnez qꝫ neõ viuẽs est sine peccõ sup terrazz
etiã infans vnius dici Solus xps post peccm
ꝓmi hois sicut habuit innocẽtiã originalez

sic in solo ẽgno aie fue seruata est iugit ab instanti fue ꝺcepc̃ois talis obꝺientia sẽsua litatis ad rõnẽ q̃lẽ p̃maria nature istituc̃ in hoie plantaueãt. Et talẽ neq; in virgine maria. neq; in ioh̃a. baptista dũ infantes essent inuenire erat. quãuis hec destitutio nature neq; q̃p imputaret tunc rõi ad culpã actualẽ vel mõrlem vel venialẽ apuꝺ eos sicut nec apꝺ nos dũ infantes sum⁹ a dũ nõ habet ratio libez vsũ suũ absq; oi p̃ꝺnti culpa actualiter nrã. Secus vbi culpa nrã in causa est. nlom⁹ eẽnt hic attẽꝺenda mlta circa ꝺdicõez stat⁹ inocẽtie a circa libez ꝺnium qꝺ habuisz rõ p oi tpe sup sẽsuali tatẽ tã in pueritia q̃p i semio tã motiby potẽ tiaz nãliũ cui⁹mõi sũt nuctia et vegetatiua a gnatiua q̃p sẽsitiaz sic sũt ymaginatiua et fantastica a exteriores quũq; potẽtie ꝺ q̃bz nõ est hic ꝺicendũ p singula Sicut nec q̃le ꝺnium in istis op̃tẽsores fuerint habituri

¶ Considerac̃o ꝺcia de duplici origie passi onũ aialiũ q̃ scz ẽ exteri⁹ sẽsibile a interi

Passionũ aialiũ ¶ or ratio vel spũs generalis origo ꝺuplex inuenĩ Proueniũt eni frequẽter ex sẽsibi lib⁹ exterioꝛib⁹ agẽtibus in ipos sẽsus ut in visũ auꝺitũ gustũ tactũ a olfem

Et hic modus in hoie est velut ab inferiori
Prouenīt nihilomīn⁹ velut a superiori dū
spirit⁹ rōnalis actuatus hac t illa cogmcōe
et cōsequēti volitōe vel nolitioē impat mē
bris inferioribus mouens ea quēadmodū
xps horribilē mortis apphēsionē immisit a
rōe in sēsualitatē. Talis enī colligatō cōiun
git portionē sensualē ad portionē rōnalem
sic ꝙ vicissim actus vnī⁹ redūdat in alterā
Quāuis in nō virtuosis tract⁹ sēsualitatis
sit fortior et ira fortior ꝙ nō est in ptāte rōis
non tāgi irruētib⁹ p̄mis passionū motib⁹
liez sub ea sit ille appetit⁹ a dñetur eius tali
ter ꝙ nequit ab muita rōe cōsensū extorqre
Secus in pfecte virtuos. secus in beatis. sec⁹
in xpō. secus p̄terea in statu p̄malo. de quo
pbabile est sētire ꝙ nūq̄ nisi dēsup impan
te racōe potuiss qđcūq sensibile forīsecus
agē i sens⁹ Alioqn̄ vir haberi p̄ot erit⁹ qn̄
necē sit cēdere cēptōes a errores potuisse
cōtingere p illo statu a passiōs de necitate
p̄uenīsse rōnem. Expediunt autē se leuiter
qui sentiūt ut diximus sane modo nūc apud
naturam dēstitutā cōtratio quādo necesse ē
ut oīs nostra cognitio incipiat a sensu dēor
sum. Tūc autē desursum semp descendit.

Consideracõ vndecia cõcordãs stoycos cũ paripatheticis in posicõe passionum in spiritu interiori racõnali.

Passiones suas suo modo dicẽdus est habẽ spũs nr̃ racõnalis Sicut et rõis seu volũtas. ꝓsupponẽda sũt hic oia que de distinctioẽ spũs et rõis a sẽsualitatis tradiderũt doctoẽs sacri non discrepãtes i hoc a phis eleuatis. de q̃ bus i alio loco tractauim⁹ dñ sciam de theologia mistica vtraq; declarãe tam speculatiue q̃ practice conati sum⁹. Et q̃ñ patitur pñs breuitas dicim⁹ iuxta iã nota q̃ sic ad ogmicõez sensualẽ natus est sequi quidam motus ad ꝓsecucõez vl̃ fugã dñ appẽdi tur aliq̃d vel tanq̃ cõuemẽs l̃ discõuemẽs Sic suo mõ nata ẽ sequi quedã affectio longe tamẽ purior ad ogmicõez spũs i luie pure intelligẽtie a fantasmatibꝫ denudate dñ se ad lumẽ eternũ desup ouertit q̃si ad speculũ quoddã eternitatis a ad mõtes eternos a quibus mãbiliter illuiat deus. voluntas similiter dum insequitur ogmicõez rationis quasi mediam inter lumen spiritus a ogmtionem sensus habet in se motus passionales suo modo. quẽ tamen non alterant. per se a immediate corpus quia nec sũt orgão

mediãte corporeo quemadmodũ passiões
sensuales oriunẽ quaꝝ affectꝰ varij sunt in
corpore ut ad letiçiã sequẽ dilatacõ cordis
ad tristiciã ostrictio. ad iram supcalefactio
ad timorem frigefactio. & ita de reliqs. vñ
cor in gaudio paulatim dilatat. & maxie ad
interiora ꝓpter qđ moueri dr a medicis ver
sus pectus. In tristicia vero paulatim cõtra
hꝛ ad interiora & maxime versus dorsũ. In
ira vero subito versus pectꝰ. In timore vero
mouetur ad oppositũ subito. In verecũdia
subito ad utraq;. In angustia vero paulatim
Et ita nõ ponũt medici nisi sex passiões. iux
ta sex modos alterandi cor ipm. Aduertat
aũt studiosus diligẽter hãc de passionibus
distinctionẽ. qm̃ multa videt imẽ sapientes
valetas. de mõ ponẽdi vel negãdi passiones
nisi ordarꝝ eos ista cõsideracõ siue distin
ctio. Posuerũt stoici. passiones nõ cadere
in sapientem ꝑut ꝑsp improbat ex sacris
lr̃is Aristoteles simlit eis ꝓ rõnes ab expi
entia sumptas. ostendit. Sed intelligam9
qđ in re sentiũt. & eos statim occurrẽ videbi
mus. Concedũt stoici gaudiũ sapiẽti. leti
ciam tollũt tã ꝙ vanũ aliqđ et ludicꝝ nec
severũ Concedũt a sapienti amorem virtutũ
a odiũ vitiorꝝ a spem bonã. Et fugã vel hor-

rorē ĩ hõnestatis. Alioqñ nullũ ĩ sapiẽte
plꝰ q̃ ĩ lap ide virtutis locũ ĩmquũt. Negãt
tamẽ ĩ sapiẽte timorẽ· misericordiã· dilcõ
nem· irã· tanq̃ egritudines a morbos aiam
pestiferos sicut noiat cicero i de tusculanis
Sic sẽtire visus est boetiꝰ dũ bas quatuor
passiões abiciendas i mquisicõe veritatis
metꝫ iubet· Tu quoq; si vis luie daro· cer
nere ver· tramite recto· carpe callẽ· gaudia
pelle· pelle timorẽ· nec dolor assit· Spemq; fu
gato· nubila mens est vinctaq; fremis· hec
vbi regnãt· Quis tamẽ existimaueit boetiũ
vel alterũ sapientẽ negauisse qñ plures et
varĩ sint aiarum nostrar ad virtutes a ad
vitia spũales affectus· Tcce q̃ dra negacõis
a cõcessiois passionũ inter phos magis ex
noie q̃ ex re pendere videt· Cũ vero sit ꝺsi de
racõ nrã q̃ passiões suas suo mõ dicendꝰ ẽ
hrẽ spũs rõnalis· Silit et rõ seu voluntas
ꝓpter iõbilit ad appetitũ sensitiũ drnt tam

Consideratio duodecima quomõ noia
passionũ sẽsus trãsferũtur ad passiones
mentis et spũs· Et de differẽtia ear

Passiões spũales magis attendẽ
de sunt aie ad deuocõnem vcare
quam sensuales ut illas adipiscã
et etiã scdm eas affici mereatur

Si enī deuocō est sicut est eleuacō mentis ī
deū per piū et humilem affectū utiqz iā affcūs
ille nō est intelligēdus ee solum sēsualis q
frequēter non est in nrā ptāte nec respicit
iustū ut iustū est. nec est solius voluntatis
insequentis ogmcōnez. porcōmis inferioris
ipi9 racōis aspiciētis fantasmata licz abscz
fātasmate nō sit. qm hoc nōdū ē pfectoz q
p ofuetudine exercitacōis hūt sēsus spūales
inflitos in apice supioris porcōis ipi9 rōis. q
porcō legibus eternis innitūt in luīc pure
intelligētie impmixte loco a tempi. Et quo
mā noim grādis est sepe penuria. quoz mi
hilomin9 institucō libeā est. Trāsferamus
deinceps noia passionū aialiū. de qb9 phi
tractauerūt ad affectioēs hmōi spūales q
les habz aia dū otēplans deū amat ipsū ut
totū amabilē. ocupiscit ipm ut totū desideā
bilē. Fruitur a quietatur a delectat in eo ut
in toto bono utcūqz iam adepto. Odit vero
quicquid ab hoc toto amabili. toto desideā
bili. toto delcābili. sepaē pōt. Hic illud sibi
vehemētissimū odiū ad pcā. horor a abho
mātio. a fuga a detestacō si videant instaē
dolor aūt acerbissim9 et inquietudo molestissi
ma. si forsā affuerit. Hinc pterea spes ingēs
dū ofideraī magnificētissimā a munificētissiāz

dei literalitatē repromittē eterna audacia
rursus magnanimis in aggrediēdo gīa dia
ꝑter deum zelus quoq; diuini cultus et ho
noris. Desperacō autē in viribus ꝑprijs vl
de viribus ꝑprijs. ut ex ꝯsideracōe tanto
discrimiū a diuo iudicio in scrutabiliū
metus ingens. Ecce habem⁹ in spū passiones
vndecim pncipales amorē. cupiam. delectationē. odiū. fugā. tristitiā. spem. desperacōez
audaciā. metū. irā. vel zelū. Et ut ad vnū di
cam⁹ et dicam ꝑpriā assignem⁹. passiones
aiales ut tales sūt versanē circa rationem
ꝯmodi vel icōmodi. Spūales vero ad rōez
solius iusti vel iniusti respiciunt

¶ Consideracō tertia decia in q̄ ꝑ figurā
oñdit quō passiones causate ex cōsi
deracōe diuino⁹ iuditio⁹ sint ingit cō

Passiones spūales templande
habentes origiē ex ꝯsideratione
pura et lucida iuditio⁹ diuinoū
quo ad bonos a reprobos habēde
sūt ingit apud deuotos tanq̄ centu⁹ aliqd
vel cardo vel axis vel sydus immobile inter
volubiles alias qualescūq; a vndecūq; fue
rererit passiones. Puto q̄ passiones hmōi
spūales habuerat q̄ dixit. Dīne añ te oē desi
derium meū. Et rursus. Oculi mei sēp ad dīm

Pro cuiꝰ intellectu placeat vti manuductõe grossa figurali. Cõstituamꝰ nauẽ in medio mari ordinemꝰ eam. & armemꝰ. tã hoibꝫ ꝙ instrumẽtis oibus reqsitis. sit in medio nauis. malus erectꝰ. portãs velũ expansũ. ad vẽtoꝝ suscepcõez. sit in sũmitate mali rector nauis ita collocatus ꝙ pot quaq; versũ. sursũ & deorsũ. dextrorsũ. & sinistrorsum. ante et retro pspicẽ sibi de oibus. ita ut neqꝫ fluctuose elacões maris. neqꝫ caligies nebulose neqꝫ vndaꝝ aspciões. neqꝫ extẽsiões. neqꝫ distẽsiones veli. p varietate ventoꝝ. neqꝫ occursus & occursus nautaꝝ seu remigãtiũ seu nauũ regẽtiũ. valeat obstaẽ. quominꝰ inspiciat oia. q̃ videnda decreuerit. Talis rector sic feratur nũc hac. nũc illac. p hãc nauẽ. si circũsonãtes etiã varias mutacões p deas ppeti cõpellit. nlominꝰ libeꝝ semp hz pspectũ ad immobilez cœli plagã quã polũ noiamꝰ. Detorquet insup oculos si et dum placuerit p oẽz circũquaqꝫ in infimis ẽgiones. Existima talẽ debere eẽ spm̃ in nauicula corporis q̃lis tibi descriptꝰ est rector nauis Ascẽdat ipẽ oportz arcẽ seu specula syndeꝛis quã appellauit mistice pphã. montem dñi paulus cœlũ tercium. Johes eẽ in spũ. pspicit at ex illa specula tanquã ex sũmitate mali

stabilẽ cœli arem q̃ ꝺus est·qui sez stabilis manens dat cũcta moueri·videbis ꝙ spũs iste poterit ãnotare ventos passionũ variarũ tanꝙ ex duodecim ptibus a plagis ducentũ cœgimẽ A deo·a bono angelo·a malo a celo·ab innata cõplexione·ab actõe q̃litatũ pmay·ab actione q̃litatũ secay·ab ymaginatiua virtute·a spũ·a racõe·ab habitib9 acquisitis vel innatis·Tandẽ a varia obiationõe seu figuratõe causay pdcay·sup q̃bz oibus cõsideraꝺ aliq̃ꝺ estimam9 p singula

¶ Consideratio quarta decia ꝙ passiones spirituales causantur a deo mediate et immediate.

PAssiones spũales cœgimari a deo tam mediate ꝙ immediate faerendum est.Si omnis sapientia a domino deo est·et sapieutia dicatur a sapõẽ secm nomẽ suũ.Si preterea gratiã virtutes et dona infundi supnaturaliter a deo nemo fidelis ambigit.Si rursus virtus sacramentoz attingit saltim ministerialiẽ in spiritum.Si demq; multi sint tractus dei amoroſi quales orabat aia sancta i cãticis Trahe me inquit post te curem9 in odorẽ vngentoz tuoz.Et hec oia atq; filia cũ sint passiones ipi9 spũs l causent eas q̃ꝺ sup est

nisi ut fateamur deū agē passiones in spiritū
usq; adeo q; iubilet et exultet spūs in deo
salutari suo. Amplius si naturā quīq; sensuū
spiritualiū p̄spicāmur. q̄ suā hīt similitudi
nē ad sēs corpales. Inuenietur q; deus est
ipi auditui spūali armonia sonoriss̄iā. a ipi
visui lux splēdidiss̄iā. a ipi gustui sapor dul
cissimus. a ipsi olfactui odor suauissimus. a ip
si tactui āplexus iocūdissimus. Porro sēl lo
catus est deus p scripturā suā sacrā. q̄ q̄uis
a idipsū non repetat semp per singulos ut
dicit iob Repetit tamē apperiendo sēsum ut
intelligātur hmōi scriptuē Repetit q̄; idu
cēdo mētē ⁊ aute ex alto Repetit mdimādo. in
spirādo. allitiēdo. illuūando. stabiliēdo ut
nō solū intelligātur. ⁊ impleātur. a amenē
Puto sic affici postulabat q̄ dixit. Concupi
uit aīa mea de. iust. tu. in oī tpe. Cuius rationē
vnā reddit Quia testimonia mq̄t tua medita
tio mea est. a cōsiliū meū iustificacōes tue
Bonū certe. securūq; cōsilium. iustificacōes
dñi quas scriptuā sac̄ tradit. qd cōsilium q̄
deserit. volens immiti p̄prie vel aliene prudē
tie huāne. volēs preterea seq̄ desideria cord
sui a ire in adinuencōibz suis ut tādē a fal
latur inter tot varietates affectuū videlicz
orientium necesse est. prout infra docebitur

¶ Consideratio quintadecima q passiões
spuales quiq causanť a bono angelo
Et de modo causādi

Passiões spuales ab āgelo dei bo
no frequēter immitti credendum
est. Nolo quisq expectet ut nunc
ptractem⁹ studiose modos q̄bus
angelicus spūs copulari potest ad huānū
illustrādo ip̄m. afficiendo. mouēdo. et docēdo
Persecutacōe quippe inquisicō fit a doctoib⁹
scribentibus sup secūd sentētiaz. Fatemur
itaq; q angel⁹ nō illabitur in spm̄ nostrū
qm̄ hoc ip̄m soli⁹ dei ꝓpriū est qui ita spm̄
nr̄m sol⁹ potest dnānť possidere. fortť atq;
suauiť ut sepe motōm atq; viuificatōi spūs
noster obediat vltro. Et sic vltro tamē ut
non habeat phas obmitti. Et hūc ingressum
dei dnātiuū noiam⁹ illapsum. Sūt ālom⁹
alij modi q̄bus angelus bonus agit in
spiritum nostz. Vnus est p applicacōnem
immediatā sue substātie a virtutis ad spm̄
Non quidē naturali ordine pro statu pn̄tis
miserie. sed dispēsatione supnāli. Fcā autē
applicacōe tli. cū angel⁹ sit substātia luciosiss
ma. virtuosissimā ac bemīgnissimā q̄s negauerit
quī allicіať a quodmō trahať spūs nr̄ ab
hmōi luiosa a bemīgna a suaue olentī virtute

ēanq̄ si ferrū trahat a magnete vel appetitus ab obiecto placidissimo a ꝺuenientissimo moueatur·preserti si fuerit spūs noster purus·castus·integer·et sanus·sine disecrasia febrili corruptōis viciose·sine interpositōe sordidarū cogitatōnū cū desideriis turpibꝫ et fedis·Porro sicut ymaginati sunt phantes q̄ actiones celi corporei p oēz orbē stellarū a planetarum a p oia zodiaci signa formāt corpꝰ huānū influūtq̄ a impmūt i ipsū ꝺecathenatōe q̄dam indissolubili·Proportionali similitudiē dicē possuꝰ q̄ ex dispēsatōne dei ḡtuita·quelibet celestis yerarchia·a sūmo usq̄ deorsum per oēz iūcturā spūalem influere habz in huānū spm̄·quilibz āgelꝰ suo mō mediate l̄ immediate·Sic seraphi inflammat·cherubi illustrat·troni stabiliunt·Et hoc scōm tres vires aie affectiuā·l̄ intellectiuā a executiuā·Et scōm tres eius portiones supiorē·inferiorē a imāmā sēsualē vñ a appropriaꝰ p̄a ierarchia mouere ꝺr porcōez supiorē aie q̄ respicit p̄ma p̄ncipia·secūda portionē inferiorē q̄ respicit ꝺoctrinones gn̄ales·Et tercia portionez sēsualem q̄ ad singularia magis dilabitur Quisquis p terea studiose recogitauerit ea q̄ tangere supficialiter intēdimꝰ de cauſ naturalibus

passionū aialium per quas dispoitur vel in
dispomitur spūs ad passiones spūales. aiad
uertat quātū dnūm habeat bonus angel⁹
ad inducēdū saltim dispositiue hos vel illos
spūales affectus disponēdo vl immutando
sensus corpales tā interiores q̄ exteriores
qui sūt organice potētie. et hoc varijs mois
a pene infinitis. iux variacōnē applicacōnū
multiplitiū hui⁹ vel illius cause corporalis
Verū de hijs non est hic dicēdū p singula

¶ Cōsideātio sexta decima quomodo mal⁹
āgel⁹ causat passiocs spūales dco per

PAssiocs spūales per
bantur crebro ab immissiombus
per angelos malos factis possunt
quidam angeli mali quātum dei
prouidentia permiserit agere similia multa
ad angelos bonos tam ob subtilitatem vi
goremq; substantie siue q̄ ob perspicuitatē
naturalis ingenij. q̄ propter experientiarum
diuturnitatem nunc in naturalibus actio
mbus sursum et deorsum in celo et in terra
Nunc in opacōmbus miraculosis angelor
et oim spirituū beatorum q̄uis errent fre
quenter. Exercat eos malicia amcs. superbia
furiens. sine lege et ordine liuor insaniens
Exercat eos iustum dei iudicium illudens eis

¶ mittēte

et puerissiōs eoꝝ conat⁹ aduersus elcōs
suos conuertat in vsū sue cōmitatis. Trāsfigu
rat se angel⁹ sathane in angelū lucis sicut
tradit aplūs. qđ sic fieri sic pōt vno mō intelli
gi. ut ipē mal⁹ cælet innatā malitiā a hoīi
cos affect⁹ suos fingēdo se placitū pulcꝝ
et benignū ad exemplar bonoꝝ angelorū
Imitādo preterea doctrinas a obſuacōes
eoꝝdē beatorū ſpirituū in amore caſtitatis a
virtutū tā ut seducāt facili⁹ q̄ veneretur. a
colant sicut de⁹. Nā ꝓpter quid aliud inue
nim⁹ in ſupſticōibꝫ magicis. fieri thurifica
tiones a oīones deuotas a ieiunia petit q̄
fieri ministeria p pueros innocētes nisi ut
efficatius fallat a colat sicut deus. Demq;
quantas habeāt efficatias ad imutacōes
corpis actiones iste malignoꝝ ſpirituum.
ſcriptuā sacra docet de magis pharaonis a
alibi a rō certa deducit p cōcesso q̄ demoēs
aliq̄ sint aduſus quos nobis ē colluctacō
sicut tradit aplūs. Et idipſū a sancti plures
multis ſup̄ numeꝝ argumētis expti sunt

¶ Cōsideracō decimaseptima quomō paſ
sioēs ſpuales a celo dispositiue causant
a a qualitatibꝫ secūdis a celesti influxu
a p̄marū actione qualitatū causatis.

Passiones spirituales immittuntur a celo mediate tamē et solūmō dispositiue similit a q̄litatib⁹ secūdis cōsequētibus celestes influxus et p̄matū qualitatū actiones. Longus eēt hic sermo de traditōe astrologoꝝ quo ad celestes actiones in corpus humanū sēm valetatem signoꝝ a planetaꝝ et aspectuum ut q⁹ saturnus inducit ad tristitiam. Jupiter ad letitiam. Mars ad iram. Sol ad audatiā Venus ad cupiscentiam. a ita de reliquis Inde venit distinctio illa. q⁹ planetarū ali⁹ est benivolus. ali⁹ maliuolus. quāuis hoc nō sit accipiendū de malitia que sit innata planetis. Inducit enī quātū de se est ad bonū sed in hoib⁹ abusus est. qui bone nature inclinacōes deducunt in malum. Potuerat etiam remeōrari quo pacto celestes influxus varias imp̄mūt a miras tam in lapidibus q̄ in herbis et metallis ꝓprietates. sicut in magnete pspicue cernim⁹. Sicut p̄terea dicūt rex hmoi curiosi. q⁹ lapis talis portat⁹ vel ispcūs⁹ dat audatiā. alius letitiā. alius amorē. Hec autem oia q̄tū habēt veritatis nihil aliud ꝓbat q̄ nrām cōsideracōez. qm̄ acceptōes hmoi fiūt nō imediate ispm̄ rōnalē ꝙ i corp⁹ ad cui⁹ alteracōez hāc vl illā

nō ſm̄ parū inclinatur ſp̄ūs ad hūc affectum
ſp̄ūalē vel ad illū in ſe p̄ducēdū quē admo
dū meōrat helisē enotasse ſalū dū xp̄hie
ſpm̄ in ſe vellet excitari Ꝙ autē demones
dicūtur p aliquas hmōi virtutes allici. vel
elici. vel ꝯpelli alterī⁹ eſt ſp̄eculacōis. Vocāt
autez aliq̄ v̄tutes hmōi. virtutes occultas
ſicut auicēna Alñ. virtutes a tota ſpē vel q̄
inſecunē formā ſpēcificā rei. ſicut natuā ſpe
cifica caliditatis eſt calefacere. Ita natura
ſp̄ecifica magnetis eſt ſic mouē ferz. Natu
ra ſp̄ecifica ſtrucōnis digerē ferz. Et ita de
reliq̄s effectibz quos nō dicūt fieri ex occul
ta l̄ actione q̄litatū p̄marū ul̄ ex ꝯbinacōe
earz ſeu ꝯfiguracōe quē admoꝺ fuit intēcio
quorūdā ad hec p̄ncipia generalia q̄leſcū
q̄ effect⁹ inferiores reducē q̄ ul̄ nō p̄nt ul̄
difficilime p̄nt i aſſignacōne tot varietatū
in effectib⁹ ſemet euoluē. Inuenim⁹ ꝓtēa
quoſdā p̄hoz opinatos eē ſicut ex artificiū
piſcen ꝺēnatis palā elicit q̄ celeſtes intel
ligēcie q̄ aiant cēlū ſcōm eos talit agebāt
in ſpm̄ q̄liter cēlū agit in corp⁹ ita ut ſp̄ūs
ſe haberz ſolū paſſiue ad oēm ſciāz ogmcō
nē vl̄ affectioēm. Et mīl agebat ꝙ agebatur
tanq̄ ſi obiectū lucidū agat ymaginē ſui i
ſp̄eculū obiectū l̄ tanq̄ pictor aut ſcriptor

se agat in tabulã put etiã boetius in suo de
ꝯsolacõe metro cõmeõrat. Dixerũt turſus
aliqui q hec actio intelligẽcia q fit libere in
ſpitũ nũc ad hoc cognoſcẽdũ nũc ad illud
Alij naturali neceſſitate id fieri otendebant
Ponebant tñ q diſpoſicõ ſpũs put abſtra
hitur magis aut mín⁹ a carnalib⁹ vincul
a carcẽ cẽco corpis iuuat plurimũ vel impe
dit radioſos hos influxus Sic ſaluãt magi
cam naturalem. ſic pphetica illuiacõẽ a ita
de plurimis. Sic ymaginati fũt auicẽna al
gazel. alkind⁹. et nõnulli doctoꝝ xpianoꝝ
ponẽtes illuſtrari q̃quauẽſũ et hoc poſſeẽt
aliqui fieri per literam ouerſionem ſpitus
ſcõm duplicem fatẽ ſuam nunc ad ſupioa
nunc ad inferioꝛa. Ariſtotiles vero nullam
poſuit niſi ab infimis fieri cognitionem vl
affectionem originati⁹ a immediate quem
inſecuti ſunt omnes doctoꝛes catholici dum
locũtur de ſtatu natuẽ deſtitute nec elcuate
per raptus aut illuſtrationes miraculoſas
ſicut dicit petrus q non huãna voluntate
allata eſt aliquãdo pphetia Raptus autem
extaſis apud deuotos tunc ideo dicitur fie
dum illuſtratur ſpitus immediate de ſurſũ
quia preter naturalem curſum vire preſen
tis hoc euenit.

Consideratō decimaoctaua de passionibus causatis ab innata cōplexione et earum origine.

PAssiones spūales iuuantur plurimum uł impediūtur ab innata cō plexione corporali. Auctorizauit plato q aie insecuntur corpa non quidē naturali necitate ꝫ ad spm libeꝝ fiat aspeꝯ ꝫ quadā indmacōe put corpꝰ ipsū subministrat aie tangꝝ instrumētū. Cōstat enī q ad instrumētorū varietatē cōsurgit in opacōibꝰ facilitas maior uel difficultas videmꝰ itaq; circa mechaicas artes q faḃ aliter opatur cū instrumento q̄drato. aliē cū acuto. aliter cū cteris. Sic et scriptor uel pictor. Sic erit suo modo de vaia cōplexiōe mēbrorū a de hīs q̄ mēbris ipſ sḃseruiūt vt sūt spūs corporei. tā radicales q̄ fluētes vt est preterea sanguis qui est cois materia tā mēbroꝝ q̄ hmōi spirituū. Circa qđ oportet attendere inꝛ traditōnem medicorū. q sanguis sḃtilis a darꝰ insubstātia. Tpatꝰ uero i qualitatibꝰ dispoit ad gaudiū maiꝰ uel minꝰ scđm qītitatem talē sanguis. quē gnat spūs splēdidos aut tpatos. Sāguis aūt darus a sḃtilis et calidus a dnio q̄lis est sanguis corpoꝝ in quibus calor rubens

dñatur disponit ad velocissiam iram. cui sit velocis inflamacois a motu. sed ira hec modicū est durabilis. cū omne subtile et tenue facilis resoluat. Si vero sanguis fuit subtilis a darus ꝫ frigidus qualis est in corpibus in quibus aquositas naturalis fleumatis dñat idiat ad tiorē et pusillanimitatē q a qbusdā vocat cordis debilitas. Et hoc est qz spiritus a tali sanguine gñatus est modicus. frigiditate impediēte suā gñacōez. Est etiā gravis a pauz inflāmabilis ꝓpter frigiditatem et huiditatē. Ideo supest ut sit inept⁹ calefactare cor a ab exteriori moueri. ꝓterea neqz ad iram neqz ad gaudiū neqz ad audatiā pōt indimat. Sāguis aūt grossus et calidus si fuit niger aut tēbrosus et inēqlis grossitiei qui turbidus appellat. qualis est sanguis corpoz in quibus calor a ꝓpinquas fini adustionis dñatur. disponit ad tristitiam ꝓpter tenebrositatē spirituū. a ad irā ꝓpter calditatē ipōz. dispoit insup ad pīnatiā vel firmā iram propt corz spissitudinē vel grossitiem delet eni tarde nis forma eis impressa et a corpore dissoluūtur. Si vero sanguis fuerit grossus et calidus non tamen turbidus q̄lis inuenitur in corporibus habentibus cor tpatum a epar nōbiliter calidū atqz siccū

sed longe ãpli⁹ ficcũ. a vtẽtibus dicta me
diocri ℓ in corpoꝛib⁹ tpatis quoꝝ sanguis
forti ẽcatio calefact⁹ et inspissat⁹ nondum
cepit aduri a dẽmẽgri nõdũ dispoit ad tristi
ciã ꝫ ad ostantẽ audatiã quã quidã vocãt
fortitudinẽ cordis. dispomit quoꝝ ad medio
crẽ irã qꝛ letitia frãgit eã cũ ad letitiã sint
magis pmi q̃ ad tristiciã. Et si ex vehemen
tissimis causis ira fortis excitet in talibus
tarde sedat ꝓpter grossitiẽ seu spissitudinez
pdcoꝝ. Sãguis aũt grossus et frigid⁹ nõ
tamẽ turbid⁹ q̃lis est i corpoꝛibz coꝛ tpatũ
et epar ficti⁹ et frigidus tpato sed magis
siccũ q̃ frigidũ et vtẽtibz dicta generatia
de se mediocris sãguis. reddit hoiez medio
crẽ in oibus accidẽtibz aimi ut non magis
sit tpn⁹ ad hoc q̃ ad illud. Sed imtm differt
ab hijs quoꝝ sãguis est tpatus quoniam
ex dispoitiõe sui sanguis est solid⁹ siue cõ
stãs in inchoatis ꝓpter grossitiem spirituũ
suoꝝ. Si vero sanguis sit grossus a frigid⁹
et turbidus sicut in habẽtibz epar eq̃liter
frigidũ et siccũ tpato vel amplius frigidum
et vtentibz hijs q̃ gnant hmõi sãguiẽz dis
pomit ad celerẽ a pmanẽtem tristiciã a ad
lentã vel tardã irã. Et si excitet ira ex forti
causa nimiũ pseuerat. a indimat ad odiũ

ℓ rāc̄oīē. ſFortitudo tñ ire iſtoꝝ mīoꝛ eſt q̄ꝫ i
hñūbus groſſum ⁊ turbidū atz ſalidū ſan
guīēz. Sed maioꝛ q̄ꝫ in hñūbz ipz ſbūlē ꝓpt
qđ odiū nāliť mueteāť in iſtis. Ecce q̄ ſc̄ꝫ
iſta ⁊ ſimilia ſumūt media ſig̃ oplexonū. ⁊
atťbuūt alias cōdicōes ſāg̃neis alias cole
ricis. alias flecmaticis. alias melancolicis.
¶ Cōſideracō dc̄ianona i qua oñdiť p exē
plū groſſum paſſioēs aliq̃s ſpūales diſ
poſitīe cāri ex actōe p̄az q̃litatū

PAſſioēs ſpūales ſolēt imutai media
te tñ ⁊ diſpoſitīe p actōez p̄az q̃lita
tū Sbſeq̃ť hec ꝯſideracō ad dc̄dāc̄oēz
p̄cc̄etis. Nā varia diſpoſitio ſāguis atz ſpi
tuū cāť pncipaliť a mltiplica actōe q̃litatū
p̄mazꝝ. Sumamꝰ autē p maūductioē dc̄da
ratia p̄dictoꝝ exēplū qđ in ebrīs quotidie
ꝯſpicímꝰ. Conſtat enī aliquos p̄uſq̃ vino
ſe repleuerint tpatos eē ⁊ ſedatos i paſſio
nibꝰ ſuis ⁊ affectioibus q̃ poſt vinū habū
dāter ſūptū trahunť. Hñ ad irā vehemēte
hñ ad triſtitiā melācolicā. hñ ad letitiā ef
fuſaz. hñ ad ſpē hñ ad tīoꝛē. hñ ad audatiā
hñ ad odiū ⁊ indig̃coēz. hñ ad tem̄gtatē ⁊
aictiā. Cur aūt fit hec tāta vaietas mimz
q̄ variať acc̄ntať diſpoſicō ſāguis et buō
rū atz ſpituū ex actione vimꝫ ⁊ q̃litatū ſuaz

Quocirca facile est ppendē qñtū opeē hēt vel illa oplexio fixa quodāmō a pmanens si in accidētali a tñ seūte dispoficōe corporis dissimil tangp subita a potēs opacō sbsequē adeo quidē ut si videis ebriū pus sobū fere dicē possis h utiqz nō est ille. Demqz qñtū pfit in moāli negocō cognoscē taliū passionū tales origines tā apud se qp apud alios vel corrigēdos vel docēdos non operosū est adūtere. cū nō eadē videāt ebrijs a sobrijs scōm phm. aliēqz p̄inde sint ad deuotionē a vtutē iducēdi sic vel sic affectati. Quod utiqz vidit sapiens mulier abigail q̄ nabal nō misi post vinū digestū admonuit Hoc in sup lucidissime tradidit optimus moralis artifex gregorius in suo pastorali.

Cōsideratio viceſiā de passioibz ab ymagmatione causatis a eaz effectibz.

Passiones oēs p ymagmatiāz vtutē solite fūt vel intēdi nōbilit vel minui. Et hic inseremus de ēliquis origimbz ipaz passionum. Itaqz quantā vim habz vtus ymagiātiā tradūt phantes a medici p erpientie librū edocti dicūt eni ipsā habere virtutē regitiām et immutatiām toti corporis. Ad ut facilius innotescat supponam p̄mo cū pho qp spēs

seu forma rei ℓ ei⁹ fantasma seu ymago hz
vim alterandi ꝓportiõbiliter sic habet res
alii⁹ est ymago·quãdmoð spẽs ignis ha
bet vim calefatiẽdi·spẽs miis infrigidãdi
Non tñ in equali gradu ad rem ipam Sup
ponam⁹ pretẽa·ꝙ spũs aialis delatiu⁹ est
formaꝝ seu spẽrũ·sicut aer recipit spẽs colo
ris vel aliozꝝ sẽsibiliũ.Et hee spẽs licet non
sint sensibiles impressiões in corpib⁹ dispo
sitis sicut spẽs coloris causant ymaginẽ in
speculo·sic ymaginacõ turpis figuẽ ꝛcipiẽ
in spiritibus a facãt a deferẽ in ꝛcãso semi
tpe talis ymaginacõis spẽs ethiopis assi
milacõez inducit ad ethiopẽ.Hec aũt dela
tio forme ỹginarie põt fieri dupliciter vno
mõ ꝙ ipamet forma moueaẽ a deferãtur ad
motũ sui subiecti.sicut si sal liqfiat in aqua
deferatur a expandiẽ p aquã Alio mõ fit hec
diffusio per radicacõez ipsi⁹ forme ymagi
te q̃ habet vim suiipsi⁹ diffusiuã et cãtonẽ
aliaꝝ speciez ex seipsa sicut lux causat lumi
qð causatũ potest ꝓducere a aliud lumen
Supponamus insuper ꝙ delacõ taliũ forma
rum per spiritus potest prouenire vsq; ad
sensus exteriores·quo casu fiet in sensibus
exterioibus talis sensatio suo modo qualis
fieret si ab extrinsecis obiectis moueretur

Hanc causam reddūt aliqui cur dormētes
ep̄cēt opa qñq; vigilātiū. Cur etiā maniaci
a aliq melācolici credūt ea videre vel sēnē
extrinsecus que nō nisi intrinsecus certū ē fiet
Hinc euenit ut dū hō ē in tenebris a timet
putat se qñq; vidē ymagines t̄ribiles vel
audiē sonos horrēdos. quēadmodū melā
colici etiā i pleno die et locis lucidis patiū
tur talia ꝓpter tenebrositatē spirituū quos
horret quodāmō ipsa aia vel vtus ymagi
natiua. Et hic sēp tristes imœdūt q; causaz
tristicie fue secū ferūt. Hec est racō cur aliq
timēt nō timēda. cur infusp̄icōes mirabiles
et falsissimas cadūt. ita ut credāt se aliqñ
q̄ri ad mortez ut incarceracōez t̄ spoliacōez
a inde fugiūt nemne psequēte trepidātes
timoē vbi nō ē timor. Cognoui talem tpe
meo qui ingeniosissimꝰ erat a peritꝰ valde
in medicinā qui tandē fugit in neōra occulta
nec vltra cōparuit. Sic aliqs estimabat se
gallū a more galli cantabat Aliꝰ murilegū
a sb lectis mures q̄rebat. aliꝰ ymaginās se
hrē cornua in frōte verecūdabatur quoci
ensciū q; videbat se inspici a frōtē tegebat
Aliꝰ ymaginās se nōri de infectiōe lepre t̄
de morbo caduco oēs hoim fugiebat a trepi
dabat aspectꝰ a sermoēs. aliꝰ ymaginās se

habere pedes ferreos calcabat validissime
sup terrā. Aliꝰ ambulaē nō audebat fanta
sians pedes suos esse vitreos Sic saluāt ex
positores aliq̄ qmo. nabugodonosor come
debat fenū sicut bos a cū feis hītabat q̄sz
bouē se eē fantasiabaē. Sic asserūt medici
q̄ ymaginacō facit casum. a morte ī ducit
Et hāc virtutē vsq; ad hoc eleuare voluert
aliqui ut p illā mābiles īpressiōes fierēt
īm elementis a īm rebus extrīsecis ut q̄ ad
p̄ gmacōez alicuiꝰ sicut refert auicēna cadat
camelus. Talia sūt īnūerabilia nā infinite
sūt spēs hmōi fātasiarū t melācoliaꝝ. sedz
tradicōem medicoꝝ. quos oratius furores
appellat vel īsanias. deducens īm hoc oēs
homines īm aliquo stultos esse. Mille puel
larum īquit puēorum mille furores. Et īm
ecclastico dicitur. Stultorum infinitus est
numerꝰ. Hec aūt consideratio docet q̄ salu
berrimū est assuefiel ut animꝰ noster a fan
tasmatibus quantum possibile est fieri. se
denudet et auertat īm exercitatione sua.
Rō qualiter fiel habeat refugimus alibi īm
tractatulo de practica theologie mistice
consideratione vltima. Rursus apparet q̄
periculosum sit hominī dimittere se nimis
labi a pfundari īm ymagines vl fantasias

ꝑtim vicios⁹ & circa ꝓtura sep̄ꝫ labē
tia ut fūt bīfitia hōtes dimitie. Nā cū gñet
hitus ep̄ actibꝫ frequentatis & habit⁹ cau
sentur. Naturaliter fit ut pondere fue indīa
cōis sic immutēt ymaginatiuaꝫ virtutē & ex
sequēti totū hoiez ꝙ velocitate q̄dā trahit
homo velut brutū ut quē admodō fit in illis
quos ꝓphus bestiales appellat. Sic vtiqꝫ ne
cū est ꝙ ois ymaginacō ꝓfūdata habꝫ suā
īsaniā vel ebrietatē & q̄si demoniacā passi
onē sicut dicit origenes. Ledit q̄ nōbiliter
seu puerile totalit iudiciū cōmis ut patꝫ in
philocaptis paiter in ambicios in auaris
in iuuidis in impatiētibꝫ. In quibꝫ verificat
illud ꝓuerbiū. Furor fit lesus sepius patiā
ta de mū puemit ut dimisso vocatiuo cau
quo venire & intreire in domū dñi iccē ē ꝙ
nemo sibi assumit hūc honorē ꝫ qui vocat
a deotā ꝓ aaron alij ꝓ noiatiuū casū alij ꝙ
gemitm alij ꝓ accusatm alij ꝓ ablatm ⁊ pa
ti passionibus queritat ascēdē. Addam⁹ ad
hec ꝙ aut sū multiformē flexū & reflexū quē
hūt in potētijs ogmtis ipē ymagiēs l fāta sl
mata vl spēs adiuice & aī hitibus & passio
nibꝫ inde sequētibꝫ in potētijs affectis. Ita
ut non sit dubiū q̄n mirabilior valeat as ide
resultet ꝙ sufficerꝫ causare simplex aliqua

ymago talis vel talis vl fantasma vl pas
sio sequẽs. Rõ si fuit deus ordinatus ut
in virtuosis nemo dubitaueit qñ aiaꝫ ide
suauissiã a mirabil armoña veluti cythe
redorum multoꝝ cytharisantiũ i cytharis
suis. quã ipa in habitatꝫ sapiẽtia delectatur
audire. Alioqñ resultat horrenda pius et
amarissima tumultuacõ tangꝫ mais refran
gentis in se et ad cautes fluctus suos puto
nõ ob aliud dixisse pphetã. Cor impiũ tãgꝫ
mare feruẽs. Demqz sicut dixim⁹ de ymagi
natia vtute. Ita pportiõbiliꝫ suo mõ tradu
cere possum⁹ ad potẽtias superiores nõ orgaĩ
zatas que sũt racõ et spũs. quis ad actus
istaꝝ potẽtiaꝝ nõ sequatur de p se corporis
immutacõ quẽadmodũ virtus ymaginatia
mutat illud. Fit tñ ut actuata vehementer
ipa rõ rapiat ad se quodãmõ potẽtiã yma
ginatiaꝫ a ab actu suo suspẽdat eã. Sicut ipe
spũs similiꝫ actuatus rapit ad se racõez et
ymaginatioẽz ut nesciat q̃ hmõi est an in
corpe vel eẽ corpus ea que videt intelligat
Rursus fit aliqñ redũdantia superioꝝ harũ
potẽtiaꝝ in inferiores quẽadmodũ bñtudo
anime redũdat in corpus et dotabit illud
Consideracõ viceſiãpma de cacordo psal
terio cithã spũali et mistica a de cord eius

Passiões ẽpliæ ſpũales rõnales
ꝛ aiales reddũt in virtuoſis pſal
teriũ dẽ cordũ cũ cãtico in cithã
Spũs eni ſi quadã appropiacõne
loq̃mur pſallit. tacõ cãtat. ſenſus cytharizat. videam⁹ in primis de pſalterio miſtico
q̃d ad exẽplar cordis. ſicut a cytharã ars
ipa fabricauit Noiem⁹ g̃ corpus ſeu lignũ
nr̃i pſalterij vim affectiuã ſuperiorez in q̃ tot
corde ſonabiles extẽſe fũt. quot ſunt veritatis aſſertiones. ut q⁹ deus p̃i nr̃ eſt. q⁹ deus
in cœlis eſt q⁹ de⁹ iuſt⁹ iudex ẽ ꝛ ira de cẽliq̃s
q̃ſi digito aliq̃ ſtudioſe meditacõnis ꝫ ne
q̃d nimis ſpũs habz plectꝝ diſcretõis quo
tẽdit ꝛ remittit cordas ſẽtẽtioſe veritatis
Rurſus corde tales debito modeãmẽ tẽſe ꝛ
pauſe reddũt ſonos valos ſcõm varietatẽ
paſſionum. Ita ut amor q̃ eſt gñal⁹ ꝛ tradi
talis paſſio. ſtabiliat̃ p tenore. Porro dẽ
reliq̃ paſſiões efficiunt dẽ ſonos alios pñ
cipales de ſonis eni lateãlibz ꝛ appẽdicijs
nõ eſt numer⁹. ſicut nec de hmõi paſſioibz
Cõſtituam⁹ ſi placz p maũductiõe exẽpla
ri pſalteriũ aliq̃d dẽ cordarꝝ ꝛ dẽ oiomis
dñicæ ſententijs ſicut ex dẽ preceptis inꝫ
ꝟgina cõnẽ auguſtini vel ex alijs ſcripture
locis fabulari poteãt Primã cordã fuim⁹

ex hoc noie patet. Et hec appellatur pñalis adoptio. scdaz i hoc noie nostet. q̃ appellat fñalis assotiatio. hemus tertiã ai dicit. in tel. hec est dei exaltatio. Habem⁹ alias septem. tuꝫ septẽ peticões. q̃ fũt. dim nomins sctificatio. Sanctificet nomẽ tuũ. dei dñatio Aduemiat regnũ tuũ. volũtatũ dime a huã ne vmtio. fiat volũtas. t. sicut in. c. q i terra ppria defectio. panẽ nrm co.. da. no. hodie debitoꝝ multiplicacõ. dimitte. no. de. n. Tẽptationũ imuatio. Et ne nos indu. intẽp. Mali efm notatio. Sed libera nos a malo. paute cordã pmã digito studiose a attente meditacõis. illa reddet somitũ amois dei. paute cordã secundã illa reddet sonũ amois pri. paute cordã tertiã illa reddet ostãtiã auditie. paute cordã quartã illa reddet sonũ zeli et ire in pphanãtes dei nomẽ. paute cordã qñtã illa reddet sonũ sce spei. Porro corda sexta dũ tãgit sonat delcãtiõez atq; letitiã Corda septia defideriũ a psecucõnẽ. Octaua doloꝛẽ et odiũ. Nona fugã a horroꝛẽ. decia tioꝛẽ a de suis viribz fidẽtibz despacõez. Poteram hoc latiori sermone deduci oñendo q̃ etiã corda pria q̃ est pñal adoptio sit tãgat sapiẽt digito sce meditacõis apte reddit sonũ quẽlibz vtuose a spũal affectiois

Sic rursus in alia q̃libz q̃uis nõ eq̃ facilita
te repies ut sit son⁹ tuus multiplicat⁹ sup
numez. Ex q̃ ꝛsonãtia fit q̃ cadũt a ꝛcædũt
maligni spũs vinoz. tanq̃ cytharizãte da
uid desinebat neq̃ spũs exagitaꝛe saul Ita
ut cuilibz decẽ sonoz pncipaliũ possit aptari
vna ex tñ sgressioibz decẽ pceptoz. Addam⁹
ad hoc q̃ dñi meditacio nrã ferꝛe sup hmõi
cordas sẽtentiose veritatis. a ad redd̃ẽdũ so
noꝛitatẽ religiose affectioꝛs seu passioꝛs fit
hoc aliq̃n p rõnes sũptas ex ekmis a ex p̃mis
sapiẽtie pncipijs. Et tũc reddit son⁹ i psal
terio tanq̃ de supius Fit hoc aliq̃n p rõnes
sũptas ex affectibz a sẽsualibz expiẽcijs et
ita resultat son⁹ i cythara tãq̃ ex imfimis
Fit hoc aliq̃n p racões sũptas ex deductioẽ
ꝺclusionũ p pncipia p̃ma ℓ p racõdinacõez
ab effectibz ad causas suas sũptam. Et ita
reddit cãticũ iocũdũ velut in guttuꝛe et fau
cibus rõis Sic psallim⁹ spũ a mẽte cãtãtes
in cordibz nris cãtica dñi Sic cytharizam⁹
mortificatis quodãmõ a p disciplinãz desic
catis Alioq̃n nõ eꝛt psalteriũ iocũdũ cũ cy
thara Sic optabat psallẽ canẽ a cythariza
re qui dicebat Exurge psalteriũ a cythara
Exurgã diluculo. Sz quid precoꝛ ẽ exurgẽ
diluculo. Puto q̃ ẽ ad p̃mos gꝛe otẽplatie

radios splendẽtes p aie regionem ptinus
erũpe a velut ex sentẽtia dicẽ. Bonum est
ofitei dño a psal. noi tuo altissime misticis
modis dictis. Ad ānũtiandũ mane pspita
tis mãm tuã Et veritatẽ tuã p noctẽ aducti
tatis. In decacordo psal. cũ cãtico i cythara
Cõsideracõ vicesiãscda quõ ser. passiõl
fit vtl a quõ ñ a quõ discrecõ qñz pmit
tit passiões tam vicõsas qp laudabiles
Passiõles fmoẽs assumi pñt ut idu
cãt hoies ad virtutẽ. vitate tñ a dis
crecõe sẽp obfuata. Laudat aristo
teles in rethoricis illa iudicia apd que phi
benẽ dicũ sermones passiõles a vbi veritas
nuda ppoñ iubẽt. Rcẽ id quidẽ. si nulla ex
pte iudex querẽtur aliũde diuerti a tramite
recto iustitie. quẽadmod si nullos vngp fie
ri ptingerz palogismos. ars de sophisticis a
elẽchis frustra eẽt. Sz cũ pfuasiões passiõ
les quotidie fiei cernam9 adũfus veritatẽ tã
p nosipõs i quibz hitant hmõi passiões ex
corruptela pcci. qp p alios. Quis phibueit
sicut arguit aug9. qrto de doc. xpiañ. qs iqp
phibueit eloquẽtiã seu p fuasioẽz ethicã
iducũ licẽ p defensioẽ vitatis a p fua i cordi
b9 hũais plãtacõe ut litẽt et obediẽt audi
at veritas adũfus palliatã a fucatã flitatẽ

Addm⁹ m ꝺſideracõe ꝙ ꝟeritas tamẽ a diſ
cretio ſemp obſeruet. Male eni ꝓ ꝟeritatẽ
certaret falſitas. Rm nõ fiũt mala ut bona
euemãt. Silit nec aſſerẽda falſa fiũt ut ꝟeri
tas cõfirmet. Proinde ſi monẽ q̃ſieris aliq̃z
p ſermoẽs paſſiõles nõ obſeruata diſcretiõe
Nihilo⁹ magis effeceris q̃ ſi equũ velocẽ
ſtimulares ad currẽdũ. Sicut eni diſcretio
ſine affectõe paſſiõli iacz· ſic affectõ ſine diſ
cretiõe p̃cipitat. Rua ire placeat attẽdere
q̃s iduſtrias obſeruat diſcretiõ· diſcretiõ p
mittit paſſioẽs aliq̃s vicioſas ſuccreſcẽ dũ
virtutib⁹ curã impendit· Docet quippe eam
euãgelica pabola ꝺ nõ extirpãdis ꝓ oĩtpe
zizañs ne ſit eradicatu a triticũ· Raro eni
ꝟel nũ q̃ germiat triticũ m nob⁹ vtutis ſine
zizañs a paleis alicui⁹ vanitatis· p̃ſertim
cũ p̃mũ nece ſit eẽ illud qꝺ aiale eſt ſcdm
aplũm· deinde illud qꝺ ſpũale. Viderint g
q̃ indiſcrete ſe habeãt eruditoẽs pueroz ꝛ
alioz aĩ aliũ hoim qui paz dreñt m moꝛib⁹
a pueris ſi protin⁹ eos q̃ſierit exuere ab oĩ
paſſiõe vitioſa· eos ꝟelut ad ſpitualẽ ſene
ctutẽ ſbito puebere ptẽderint. Si demũ ſine
odio et tpe zel⁹ eoz nõ ſcdz ſcãm in placa
bili feruoẽ ymo furoẽ paſſiõez oẽz pſeq̃ mo
liat· Ampli⁹ ꝟero pmittit diſcretiõ paſſiões

aliquas germinare vel crescere. non qtia placãt aut pulchre sint. sed ne deteriores mualescãt passiones. sicut retundit̃ da u⁹ dauo. Et dolor est medicina doloris. Sic enim respectus huãne laudis vel timor infamie vincit aliqñ turpiores adulteriorum et stuprorum et rapinarũ aut alior hmõi flagicõrum opacões Sic tolerabilius est permittere diuisionem odiosam fieri inter quasdã personas q̃ impudico se amore cõ maculent. Sic ad felicẽ reipublice mimistra tionem indicãtur ipsi principes aliqñ p fa me repromissionem Sic ad litteras ognoscẽdas prodest pueris emulacõ quedã licet vicõsa ut socios exupent. Rursus discrecõ sicut pmittit passiones aliqs vitupabiles. sic aliqs laudabiles pserim feruidas a sb limes qñ cessat inducé si inde teloré exitum eas versum iri ognouerit utputa si parere sibi. si frenum suum pati postea recusarẽt Non enim presentia tantũmodo spectare satis habet discrecõ sed rerũ exitus pruden ter ipsa metitur. Nihil quidem sublimius sed nihil periculosius et temptacõibz magis expositum q̃ ambulare per viam affectionis amorose dũ vehementiã in se habz sic amor uti. z. d. t. vehemẽtissiã est passionũ

Postremo placz ipſi diſcrecõi ſobria mẽs
a modeſta ſi tñ ſollicita eſt ãbulaẽ cum de
o ſuo p viã mãdatoꝝ ſuoꝝ a hꝑe via regia
a pñibz trita·tanꝙ ſi iumentũ ſit apud deũ
tanꝙ preterea ſit aſina quã agitat ihũs i
ihrlm̃ plꝰ imꝙ placet talẽ q̃dã rudis mens
a arida terra ſine aqua · ꝙ ſi reiecto freno
diſcrecõnis q̃reret ductu ꝓꝰ affectuũ im
mãbilibz ſupra ſe p ꝓrupta mõtiũ ꝺtẽpla
cõnis p alta a ſublimis ſapiẽtie p deſideria
flãmãtia · quibz accẽdiẽ·feliciẽ quidẽ ſi diſ
crecõ mi ſẽp imheſerit ſaluare ſe in monte et
illic deſpectis ymis iubilare deo i decacordo
pſalterio cũ cãtico in cythara a cũ ꝓpheta
Abacuc dicere ex ſẽtẽtia . Sup excelſa mea
deducet me victor in pſalmis canentem.

Explicit tractatus notabil̃ de paſſioni
bus aie·Editꝰ a mgro Johãne Gerſon
Cãcellario pariſienſi necnõ profeſſore
ſacre theologie eximio.

Incipit tractatulus bon? eiusdē de modo viuendi ommū fidelīū

Regula prima regula. Ad nobiles pma q̄ spectat ad nobiles potētes a scabinos. ne paupes videlicet p potēciā suā oppmāt a a sbditis suis opprimm pmittāt. Malos vsus i vill' suis destruāt. Causas paupm viduaz a orpha noz libent audiāt a cito iuste iudicēt. Muneā p iudicō faciēdo l' festimādo aut ētardā do nō accipiāt ml a sbditis suis extoꝛq̄ant.

Regula ad milites tāgit Ad milites lucē tercio Neminē oc̄ciatis .s. i psoā p potēciā indebite. Nemini calūniā faciatis in rebz quā p milicīā facē possetis. Et otēti estote de stipēdijs vīis a ēdditibz vīis ml tis tpibz accipiēdo vero ad defēdēdā patriā Matth. xvi. Nō sine cā gladiū portat ac̄.

Regula simpliciū quo Ad simplices ad ecc̄iaz ut ieiunī ad missam veniant In missa nō loquātur nec circūspiciāt. Añ missaz oraē debēt ut grāz dei ēcipiāt In missa memoriā passionis xpi habeāt. añ euangeliū sācti iohis nō ereāt. Sermoēs libent a diligēter audiāt. Et referre post missam grās deo satagāt. Ad epos a plātos.

Regula ꝓpꝛ a prelatoꝛ satis patet ad Thiō. ꝛ. Oportet epm sine crimie eē sicut dei dispensatorē. Et Math. xx. Qui maior est vēm sit vester minister. ij. Cor. vi. Hortamur vos ac̄. Est aūt officiū epi malos corrigē a arguē bonos a pusillaimes pacificare Quia sic dns petro i psoā cuiuslibz plan ait Pasce oues meas Et Thess. v. Fres corripite inquietos cōsolamini pusillaimes. de istis. i. ad Thiō. ꝛ. Predica verba. insta opportunē. argue. obsecra i oi patientia a doctria. Et gal vi. Si ꝓoccupatꝰ fuit hō in aliquo delicto ac̄

Regula dericoꝛ est hꝛe ¶ Ad dericos doctriaz vitā scāz famā odiferā. Deb. v. Sacerdotes hīnt hostias pro delictis suis offerre Et augꝰ. i. ęglā sua. Sit vob cor vnū a aia vna in dño. ps. Sacerdotes tui induāt iustitia. Colocen. iiij. Induite vos sicut elci dei viscea mie a pietatis hītes. ¶ Ad ęligi.

Regula ęligioꝛ est viuere in obedientia castitate a paupertate. Et debent deuote orare et cōtēplari a carnē mortificare otra vitia a cōcupiscētias. vñ Augꝰ. in ęgula mōchoꝛ In oibꝰ a sup oia ametur a honorificetur deus. Et hugo de sancto victore de claustro aie Sūme religiois ęgula i hoc dependet ut prelati custodiāt subditos suos

subditi prelatis benigne obediant. deuoti
sint senes Juuenes vero laboriosi. Sit honestas
in habitu. Mediocritas in victu. sint in
claustro assidui a ad minimā rari. non sint
ciuiles sed claustrales. Sint intenti psalmis
nō causis. nō sit rumor in claustro ꝫ dilectio
in capitulo. nō lites ꝫ ofessio i choro sit sac
simplicitas a circa altare euerētie honestas

Regula diuitū ne aliqd Ad diuites
iniuste acquirāt. ne ꝓp diuitias suas
paupes vicinos suos despitiāt. paupes sus
tineāt Oparijs suis bñ a cito psoluāt adu
latores nez adulatores i mēsa recipiāt. diligē
ter a libēter ad concordiā vicinoꝝ suoꝝ laborēt

Regula pauperū ut diui Ad paupes
tibz libenter a fideliter seruiāt nec diuiti
bus ꝓpter diuitias suas inuideāt nec ꝓpter
pauptatē adulacōne vel detractione pecēt
nec impatiēter ꝫ grataner pauptatē susti
neāt nec iniuste ditari cupiant. nec ecciam
ꝓpter diuitias vitent. Nihil furti a familia
suoꝝ vicinoꝝ nec ab alijs retineāt.

Regula virginū. Nō sint Ad virgines
loquaces ꝫ simplices corde et habitu ad
virginitatē mentis xpi cogitēt a eā diligant
Choreas vitēt. Int iuuenes nō sedeāt. nec
se ab eis palpari permittāt. non amēt aliquē

illicito amore. Adulatoēs neq; adulatores
recipiant nec audiāt. oōnes libēter dicāt
Sordida verba a inhonesta fugiāt ¶ Ad
Regula viduaz ē ut ostinētiā ¶ viduas
diligāt a in vestibo humilit se hēāt a oio
mbo libēt ifistāt. hoies fuspcōs i hospicō suo
nō recipiāt ō ofilio ptoz se gubnēt a viuēt
Sāctā ānā a elizabeth viduas cogitēt fami
liā castā hēant. paz p vicos curzant ¶ Ad
Regula nuptaz est Thiō. ¶ nuptas
hōrare supioēs. diligē maitū regē fai
liā diligēt gubnaē domū a seipaz honestā
et irreprhēsibilē oñdere siue exhibē ¶ Ad
Regula mulieꝛ est ꝙ nō se ¶ mulieres
mdecēt ornatas oñdant aures. collū
guttur a caput tegant. humiliter in ecclia et
vbiq; se habeāt. nec alias mulies per sup
biam suā muēt ¶ Ad maritos et vroēs
Regula virozz ad uxores et ecōuerso po
mē Eph. vi. viri diligite vroēs vras si
cut a xps dilexit eccias suā. vror autē tieat
viz suū. ñ. Cor. z. viri cohitātes sedm sciaz
quasi infirmiori ¶ Parentū ad filios
Regula pntū ad filios Eph. vi. vos pres
nolite puōre ad iracūdiā filios vros
sed educate eos in disciplina et correctio
ne dei. Cor. xii. Non debent filij parentibus

thesaurizare sed pentes thesaurizare filiis

Regula filioꝝ ad ¶ Filioꝝ ad pentes

pentes est q parētes honorēt a eis im
bonis obediāt. nec eis sua furent ante eos
nō respōdeāt. a maledictioib⁹ oino se caue
ant. Cū pentibus aliqñ ad eccīam vadant
libent i negocijs pentū suoꝝ fidelit laborēt

Regula dñoꝝ ad ¶ Dñoꝝ ad seruos

suos. Eph. vi. Vos dñi. eadē facite illꝰ
ēmittētes mīnas a solute dño qđ iustum
est et equū seruis pstate. Scīētes q a vos
dñm im celis hētis. Ecc̄i. vij. Ne ledas seruū
tuū in veitate opantē Seruꝰ sēsatus sit tibi
dilcūs q̄si aia tua. nō defraudes eū libertate
neq; imopē delīmq̄s illū ¶ Seruoꝝ ad dños

Regula seruoꝝ ad dños. Colocēñ. ktio.
Seruī obedite dñis carnalibus nō ad
oculū seruiētes quasi hoibus placētes. sed
in simplicitate cordis timētes deū. Scīētes
q a dño accipietis retribucōez hereditatis
p̄ma pet. scdo. Serui subditi estote im omni
tīore dñis vīis nō tm̄ bonis ¶ Ad familiā

Regula ad familiā. Ne fraudē dñis suis
im seruiendo negligēdo faciant. fideles
sint in rebus suis custodiēdis nihil ab eis
auferāt occulte nec alios facere permittāt
nūtiū malum nō faciāt vxori l̄ filijs dñi sui

de male rñdendo caueant. Malos rumores fugiant vnde in domo malū oriri possit seu discordia etiam reportaē vitent. Missi cito reuertantur. Mercedem suam in superbia vestium non expendant. Ita viuant in humilitate ut labor eorū sit eis in remissionez peccatoz suorum. ¶ Ad mercatores

Regula mercatorum est. ut non die dominica mercentur nec periurent ab iusto sibi caueant lucro nec ad diē vēdant vel carius propter dilacōnem ut debitum suum tempore promisso soluant. Nec scientes mentiantur. Equam stateram habeant equa pondera et equam mensuram ¶ Ad

Regula tabernatorum ¶ tabernatores est. ne permittant ludere ad taxillos in tabula sua neqz i taberna sua deum blasphemare non permittant nec meretrices recipiant de nocte plenam mensuram dent omnibus. vinum cū aqua ad vendendum non misceant nec aliqua pocula vel fercula aliquo modo ad vendendum defraudent

Regula ad hospites est ¶ Ad hospites qp malos in hospitio suo nō pmittant vel scienter recipiant nec hospitib9 suis furētur auenam vel fenum nec sustineant qp hospites scienter fornicentur i hospitio suo

Justam bonam rōnabilē computacōem cū hospitibus suis faciant ¶ Ad Senes

Regula ad senes ē. In eccīa libēter ta ceāt. Juuenib⁹ bonū exēplum p̄bēāt de maledicēdo siue malefatiēdo ipōs repēhē dant. Turpia verba ne habeāt nec laudēt malitias coram iuuenibus. Mulierculas a bono non retrahant. Nec iuuenes laudent in supbijs suis ¶ Ad omnes

Regula ad omnes ē. ut excōicatos vi tēt. nō se iebrient. paupes p posse suo sustineāt. Sacerdotes et religiosos et eccīaz vbiqz honorēt a deuote ab eis doctri nam audiāt. festa bene custodiāt decimas rite soluant. detractioēz caueant. ab adula cōne. a blasphemia. a mendatio. a periurio. ab assiduo iramento. a turpib⁹ verbis. a mariē. a luxuriosis verbis se abstineant qz circūstātes et audientes ab eis inflāmanē Precepta eccīe teneāt. Penitencias sibi in iūctas diligēt impleant. Alter alterum ad bonum opus in vitet a de malo repēhendat dent libenter elemosinas. quia sicut aqua extīguit ignē. ita elemosina extīguit pcēm Missas. sermoēs a ofessiones libēter colāt et frequentent. Ablata restituant. quia nō dimittē pcēm nisi restituaē ablatū. ut dicit

augustinꝰ. In vespere ꝙ In fine vite tormẽ
ta infernꝝ gaudia paradisi cogitent.

Regula oim pomẽ. Math. xxviii. Bapti
zantes oẽs gentes In noie pris et filꝝ
⁊ spus scꝯ. ut scdm illud Johis primo. oẽs
credẽt per illũ ℣. pẽ. z. In fide autẽ vnam
mes. In oioe estote ꝓpatiẽtes fraternitatis
amatores misericordes modesti humiles nõ
reddẽtes malum ꝓ malo ac̃ Eccliastes vltꝯ
mo. Deũ time ⁊ mãdata eius obserua hoc
est omnis homo ac̃. Vnde ad Gal. vi. Qui
hanc regulã secuti fuerint Pax super illos
et misericordia. Amen

℣ Explicĩunt regule pulchre eiusdem de
modo viuendi omnium fidelium.

Conclusiones disputatas edite per cancellarium doctores
primum

Incipit prologus sup conclusiones de diuersis materijs moralibus vtiles valde posite per mgrm iohannē gerson. doctorem thxologie exímiū ac Cancellarium parisiensem.

AGamus nunc interim. quōd natura et imitatrix nature ars solent. nos ab imperfecto sumamus exordiū. vt inde si deus annuerit ad pfectiora consurgam⁹. Itaq; vidē est naturā in floriger is apibus primum ex apricis locis materiaz fauoz colligere. de hinc collectam digerere i aliam formam quā vnde sūpta est. demum i alueolo cōstipantur miro ordis artificio ptes singulorum. Quid vero ars. nōne processus in ea simil agnoscatur. puidet sibi in primum de materia copiose. ipsam deinceps in partes diuidet. porro dat ptibus formā. primum rudē de hinc policiorem. Postremo qđ est omniū difficilimum ptibus sparsim positis a politis ordinem colligacōnemq; tribuit. p qđ tandez opi suo pfectio cōsummata donat. Egrega⁹ in hunc modū ptes aliqs velud e silua grādi a prediuitz minera sacre scripture. ąbz formaz aliquam addim⁹. Noli igit lector si quis forte

Hain 7639

156
1

occurreris despice si iacēt interea hec ptes
absq; ordine sine vinculis a calce qs dum fa
erunt regulas doctrinas aut consideracōnes
poterim⁹ fortassis dño propicio poterit a eis
im posterum ex decoro ordine libelli pulchri
tudo donari q; si datum non fuerit nichilomi⁹
arbitramur nō michil profecisse si materiam
prepauerim⁹ alijs ad ea que libuerit fabrica
da aut sub alio tropo non frustra sudaueri⁹
si ex agro florentissimo sacre scripture apes
cogitacōnum nostrarū collegerint digesse
rintq; bucellas quasdam faui mellis ad lu
men cogmicōnis a ad deuocōnis dulcorem at
q; pro medicamento desideriorum infirmor
quas particulas liceat postmodum in alueo
lo libri vni⁹ decoro artificio speciosi⁹ ordinare

Explicit prologus.
Incipiūt oduſiones.

CA que tibi precepit deus cogita
semper. Quoniam quilibet obliga
tur scire illud absq; cui⁹ noticia
non potest euitare peccatū Cul
pabilis ignorantia iuris diuini nō cadit in fa
cientem illud quod in se est. quoniā spiritus
sanctus talem hoiem de necarijs ad salutem

que vires suas excedūt. docere immediate patus est. ¶ Ignorātia inuincibilis excusat in eis presertim q̄ fūt facti. nō autē crassa vel supina q̄ puenit ex negligentia sciendi a faciendi qđ in se est. Dicatur autē inuincibilis. nō quinvici possit. aut q̄ ex ea nēce sit tunc opari. sed quia opans sufficiēter secm ea⁹ euentum diligentiam apposuit sciendi illud qđ nescit. ¶ Ignorantia iuris huāmi sufficienter promulgati non liberat subditos a pena in foro exteriori. licet frequenter quo ad deum excuset a culpa quosdā ignorātes. ¶ Nō q̄libet tenet scire de quolibet peccato mōli an sit tale. licet expediat istud inquirē a scire iuxt vnusquisq; vires a statum. a pl⁹ ecclasticos q̄ laycos. Et inter ecclasticos prelati ex offitio tenentur. q̄ sint pati omni poscenti ēdere racōz de ea que in eis est fide et spe. ¶ Nemo vtens rōe. diu ab ignorantia principioz moraliū excusatur. forte enim morulā ad cōsiderādū apponē. fas habet. ¶ Omnis doctrina a omē studium debent de curiositate vana aut noxia culparique non ordinantur actu vel habitu. mediate vel immediate ad bene moraliter gratuteq; vīuendum. ¶ Dare studiū suū rebz inutilib⁹ aūt noxijs. vtilioribus sciēter omissis. curiositas est dampnabilis. ¶ Vtile et inutile

2ª 9ª

3ª 9ª

4ª 9ª

5ª 9ª

6ª 9ª

7ª 9ª

8ª 9ª

noxiū et innoxiū dicuntur in moralibus. non absolute. sed per respectū ad nos cum circumstāciis finis. loci. temporis. officii. atq; ceteroꝝ.

9a 9o ¶ Omnis obligacō finaliter reducit ad dictamen liberi arbitrii dīni sic volentis obligare creaturam. quod dictamē nob innotescit. vel in lumine fidei vel grāe infusay. vel in lumine naturali signato sup nos. Vñ practica iudicia racōnis habem9. Aut p lumina sciay tā diuina tū qp humanay ex duplici lumine pcedi emanā cū. aut postremo p experiētie multiplicis luminosū documētū. p qd fit ut virtus quā ars ei cius opetur. ꝓpter qd virtuosus bene iudicat de ommb9. et est suo iudicō virtutis medium

10a 9o assumendum. ¶ In principiis moralibus fit processus qnq; a nociorib⁹ a qi a posterioribus ut ex hiis q videm9 in humana pollicia assurgendo ad diuinā legē. qnq; fit ecōtra a priori considerando eas leges. que nature sunt nociores qualis est lex eterna.

11 9o ¶ Equitas quam noiat philus Epykeiam preponderat iuris rigori. Est aūt eqtas iusticia pēsatis ommb9 circumstāciis particularib9. dulcoē mie tpata hoc intellexit qui dixit. Ipse etiā leges cupiūt ut iure regāt. Et sapiēs. Noli eē iust9 nimis. Ali oquin sūma iusticia sūma iniusticia fit.

12 9o ¶ Oia mandata dei equitas v cū equitate pensanda

¶ Bonarū mentiū ēst ibi agnoscere culpam vbi culpa nō est. agnoscere inquaz nō p assensum firmum. hoc enī stultū periculosūqz fierz. sed sic. vt doleat aut peniteat homo postmodum quasi veraciter in culpa tenēatur. ¶ Nullum est pcēm mōrle actuale absqz cōsensu libero rōnis vero vel interptatiuo. Interptatiū sensum tunc esse dicim⁹. dū habuit tacō tps sufficiens dēliberandi a refugiendi ea. circa q vitanda esse puigil tenebatur. qualiter dicit lex forensis. Qui tacet sentire videt. dū vidēlicet repugnare dēbēt. ¶ Consensus in actum solum venialiter malum. est tm̄ mō venial. loquendo de veniali ex gne suo. vt est verbum ociosum. ¶ Nullū pcēm est adeo vēiale quin ipm vel sibi simile fiat mōrle dum placet. hoc est dum cōsensus addit. si tamē illud venīale erat actus mortalis ex gne suo. a ex eo qz non fiebat ex consensu libero et pfectō venialis reddebatur. ¶ Nullus est actus adeo mortalis quin ipse vt sibi similis sit non mortalis dum displicet. vel si non placet sensu pfecto deliberatoqz. ¶ Nichil est adeo sīlium in lege euāgelica. quin in casu posset esse obligatoriū. et ita quilibet vtens rōne tenetur sēm ppara cōnez ai ad qlibet sīlium vtputa martiriū vel dmissionem oīm suoz et similiū. si et vbi

Ħ 90

12ª 90

14ª 90

15ª 90

16ª 90

ncĉitas immineret hoc agẽdi. Obligat in sup
quodlibz cõsiliũ quod nõ ɔtempnatur. tãq̃
non sit salubrioꝛ seruacio eius q̃ oppositi.

18ª 9º ¶ Nullus ita ɔsilijs seruandis astrimgitur
quin ab eo aut possit aut debeat in casu eorũ
obseruacõ verbalis q̃nq̃z p̃termittí. ut de nõ
habendo duas tunicas. de p̃bendo pallio. tuni
19ª 9º cam auferenti. a similibꝫ ¶ Omnis agens cõ
scientiã edificat ad iehennã. vel mõrliter si
ɔscientia sit fixa. q̃ illud quod agiẽ est mõrle
vel venialiter solũ. quantum est ex pte vni⁹
circũstantie. que est facere cõ conscientiam
20ª 9º si ɔscientia iudicz illud esse solum veniale. ¶ In
nullo casu est aliquis perplex⁹ inter duo pec
cata quin ei pateat exit⁹ absq̃z nouo peccato.
Nam si iurauerit quispiã se occisurũ petrum
innocentẽ. a nõ occidat eum ipse nõ peccauit
nouit. ꝫ iã peccauerat in iurãdo. Si aũt dicz
sibi ɔscientia erronea q̃ petr⁹ innocẽs est stati
occidend⁹ ab eo. dimittat hãc ɔscientiã a libꝛã
t⁹ ẽ. Si postreõ icidãt duo p̃cepta icõpossibili
a ex culpa sua agat illud qđ de se magis est
obligatorium. a a nouo pcõ immunis existit.

21ª 9º ¶ Exponere se periculo peccati mõrlis est pcm
mortale. vel sic agere incertũ. a dimittẽ certũ i
materia moali est peccatum mortale. si tale sit
incertũ q̃ sit mõrle non solũ p rectuas leues

aut ex suspitione trepida et scrupulosa. puc
miente ex nimio timore cadendi in via dei.
Sed intelligitur. dum tale est vehementer et
probabiliter incertum. eque licet oppositum
vel magis. tūc enim illud qđ agit nō carebit
mortali culpa. aliter non oportet. ¶ Consiliū 22ª 9º
salubre est frequenter agere contra scrupu
los leues et trepidos vitando eos ad aliorū
iudicium. quatinus ex consuetudine fiat homo
robustus solidus et tranquillus in exercitio
spūali. Exemplum in domificatoribꝰ a fumbu
larijs. ¶ Dans operam rei illicite ad se non 23ª 9º
spectanti. non excusatur p ignorātiā de pcō
sequenti. presertim quo ad penā i foro exteriori
de rigore soluendam. sed apud deū sepe non
imputatur ad nouū aut maius pcm. Sicut
interfectio hois p ebrium nō vtentē rōne. nō
habet culpam maiorē quā fuit talis ebrietas.
Sic aliqui dicerent de pccis dāpnatoꝝ. ¶ Am 24ª 9º
bulandum est in virtutū doctrina via regia.
vt nec strictius fiat dei mandatum nec laxius
q̄ ipē mandauerat. quamuis inde sumere pos
sint aliqui aut malicie velamen. libertatem
aut ecōtra in desperacōnem corruere. Non tñ
omnibus p omī tpe a loco p̄dicādam asseri
quālibet veritatem. ¶ Homo qui tenet ep̄m 27ª 9º
illa celebrem anteqū sit mortalis primo omisit

reprimere et euitare. a hoc imputabitur ad
culpam mōrlem in primo instāti nō cē gratie.
a esse pcī mortalis. a ante nunq̄ fuit verum
26a 90 dicere. Iste mōrliter omittit. ¶ Pcēm veiale
magis posset dici cohibitum q̄ phibitū a eē
contra institutionem seu monitionem quasi
medium inter p̄ceptum et cōsiliū. q̄ absolute
cōtra preceptū. cōmuniʒ tñ dicit̄ esse ctra aut
preter preceptū a preter dilcōnem dei. a non
21a 90 cōtra. ¶ Omēs p̄mi motus qui apti sūt inseq̄
racōem a per eam regulari. si eam p̄cenerint
dici p̄nt pcā. etiam in puulis et fatuis q̄ sūt
contra ordinem nature primitus institute tñ
rectius hoc dicit̄ de adultis racōe vigentibus
in eis. insuper certaq; racō pcuūgit esse debet
28a ¶ Omnis infideliū vita pcēm est a hoc dū ex i
fidelitate opantur aliter non oportʒ qm̄ p̄sit
bene moāliter opari. sicut de fidelibus extra
29a 90 gratiā sententia doctoꝝ tenet. ¶ Qui minima
negligit paulatim decidit. Nam veniale pec
catum a si non perimit de perse vitam gracie.
infirmat tamen operationem eius que est vi
ta secunda. et ad mortem si multiplicatur dis
ponit. retardatq; a profectu meritī a ab acce
lerationē visionis dei. ¶ In via enim dei
30a non progredi regredi est. Fac interim scilicʒ
dum es in pecrato mōrli quidq̄d bonī potes

vt deus illustret cor tuum. nam bonum opus de genere a morale. etiam factū extra caritatē vtilitatem affert multā. sicut nocet veniale. quoniā per tale opus dispoitur homo ad opa virtutum. a ad facilius resurgēdū trahitur. seu p aduersa seu p psperta. iuxta qd expedit nos ēt deus. ¶ Nullus actus de genere moris in hōte vsum rōnis est simpliciter indifferēs neq; quo ad bonitatem moy neq; quo ad meritū vel demeritum saltē boni tpalis. 31a 9a 32a

¶ Quantum obligamur a quotiens ex diuina auctoritate querē salutē nrām eternam. tantū a totiens obligamur bene opari ex gratia. Et quia nō p quolibet momento tenemur actualiter tendere ad beatitudinē eternā. cū hoc sit preceptū affirmatiuum. idcirco non semp culpabiliter omittimus dum extra gratiā aliqd opamur. 33a

¶ Solus deus et nullus alius absq; eius cōmissione potest directe a per se obligare quēcūq; hominēz etiā sibi subditū absq; eius sensu libero ad actus interiores a latentes habēdos. solus quippe deus pōt de talibus iudicare. alij autez non nisi de eius mandato a reuelacōe. sed tm̄ de exterioribus. ¶ Notanter vero dicit directe et p se. et absq; consensu libero. qz indirecte a de p accens vel ex consensu subditi hoc potest fieri dum vni iubetur actus exterior. qui nō pōt fieri

32ª 9º

nisi ab interiori procedat. ¶ Nemo absq; cul
pa sua aut consensu suo libero pōt de p se obli
gari ad ea que sibi alias eēnt licita vel cōsilia.
Potest aūt hoc fieri de p accēs. p manifesta
vtilitate rei publicæ. cuius est pars. vel ex eius
culpa saltem quo ad forū exteri⁹. Quomā
rationabile est ut nullus homo aliquid pre
cipiat nisi illud de quo potest cognoscere iudi
cialiter scōm modū suum in foro suo. Idcirco
finis et intentio legislatoris non cadunt sub
obligacōne subditorum. ꝫ tātūmō opacōes
exteriores p̄ceptorū. Et ita dicens horas aut
ieiunans in pcō mōli aut intencōne sinistra.
vel absq; intencōne absoluit se a precepto ec
clesie sed non apud deum de negligencia aut
peruersa intencione excusatur. ¶ Prece
pta dei affirmatiua. quia obligant ad semper
sed non p semp. eorū obligacō est sub q̄dā dis
iūctione ad hoc tpus vel ad aliud. Et ad hāc
speciem opacōis vel ad illā. Sicut colere deū
laica exteriori nō plus de se obligat ad hanc
speciem cultus exteriorig. q ad hanc diem p̄
ad illam. ¶ Ad erudicōem atq; certificacōez fi
deliū q ut conformis sit in ecclastica policia
cult⁹ diuin⁹. prelati ecclastici tanq; sapiētes
statuti sūt. p quod expedit illud quod est sb
disiunctioē ad aliquod vnū certū et commune

31ª 9º

30ª

cristiamis limitare sicut q̄ dei cult⁹ exteriꝰ de die dñico a p̄ cessatione ab opibus seruilibus exoluat. ¶ Eccliastici p̄lati respectu p̄ceptoꝝ dñorum a regule euāgelice nullomō oditores sunt sed dūtaxat quida interptatores exposi tores precones doctoresq; ¶ Inkpretatio a limitatio vel expositio prelatorū in lege dña q̄ diu prelati non cognoscūtur abuti sua ptā te suscipienda est reuerenter tanq̄ lex dei. Abuterentur autem si manifeste imponerent onera nimis grauia ceruicibus populi cristi ani vt si ad festiuandum cottidie aut ad sta tuta qualia religiosi habent oēs passim astri gi quererentur. ¶ Dispensacō prelatoꝝ que est iuris cōis q̄dam relaxatio seu mitigatio locum habet precipue circa pticulares casus a psonas singulares qm̄ aliqua statuta sunt p cōitate q̄ huic psone vel illi et in isto casu vel illo non ita sicut opposita cōgruē dinoscun tur. ¶ Pene sunt estringende sic q̄ absq; vti litate reipublice vel eius cui infliguntur neq; instituī neq; institute exequi deberent et pec cant oppositū faciētes l' cas cū hoc scīuerint a īstituerint nō tollentes. ¶ In omni republi ca tollerari possunt aut debent vicia q̄ absq; deteriori periculo neq; corrigi neq; extirpari valerent quando autē illud est et quādo nō.

difficile est a sepe impossibile generlit diffinire misi prout circumstaciis pticularib9 inspectis prelati sup̃iores a sapientes determinabunt Exemplum est de meretricibus a vsuris et similibus que q̃q; p̃mittũtur. Et ita de ordinariis sacerdotibus p loco a tpe starent forte esse faciendum ¶ Cois error facit ius ad hũc sensum vel intellectũ a similes q̃ plati a p̃cipes sepe aliqua faciũt aut p̃mittunt iustissime ob errorem subditorum comunẽ que alias si fierent aut p̃mitterent ad culpã eosdem obligarent. ¶ Comunis in obedientie culpa q̃q; absoluit de per accens ab obedientia a a culpa pro futuro a hoc in legibus positiuis ut tales fũt. Alioquin nõ videt in multis qm̃ lex lata et iurata posset per non obseruacõem aboleri ¶ Consuetudo est optima legũ interpres si de positis sermo fiat. Cum consuetudo sit altera natura ¶ Leges assuete et quasi iã inatuales verse non debẽt absq; manifesta vtilitate vel necessitate vel tolli vel mutari. ¶ Consentire censendi sunt sup̃iores saltem interpretatiue in abolicõne legum suarum positiuarũ quãdo passim eas diu non obseruari scie p̃nt et nec verbo nec facto reclamant. ¶ Lex non instituitur misi dum promulgatur neq; vigorem habet misi cum moribus vtentiũ approbatur

Et hoc si sit lex pure positiua ad populi regimē
Secus de dīma atq; naturali dicetur cōtra qs
non est prescriptio vel ad oppositū cōsuetudo
sed tantum corruptela. ¶ In oi lege qñtūcun
q; positiua bene instituta aliquid est de iure
naturali a dīmo vt q; expedit hoīes legib9
regulari q; quū ptātī resistit dei ordinatiōi
resistit et similes. ¶ Decernere ius diuinū et
naturāle a positiuis sicut est difficile ita maxie
necessarium est et vtile in oi doctrina morali
et politica et hoc fieri pfecte neqt absq; sacrē
sapientia que legibus eternis immitē atque
fundatur. ¶ Compatio pccōz adinuicē scōm
grūitatē maiorē a minorē gnaliē sumi nequit
nisi conparentur in gne suo et ceteis paribus
qm̄ scōm alias circumstantias pticulares se
habent plurimum vt excedentia et excessa.
¶ Quātificacō pccōz a posteriori sumiē a pena
licz nō sufficienter vsq; quaq; a priori penes
genus obiecti a intencōnē finis et libidinem
seu conatum voluntatis maiorem vel minorez
et causam motiuam tpus et locum et penes
dampna inde sequentia que pcās puidebat
aut preuidere tenebatur. ¶ Omnis act9 cui9
finis intentus est pcm̄ mōrle mōrlis est siue
intendatur actu finc hītu qđ scitur si operās
interogatus cur hoc facit et aduertens tādē

respondebit ad hunc finem fecit. ¶ Actus qui aliũde non esset mortalis a fine propter finem solũ venialem videtur esse solũ venialis nisi forte prestituatur finis ille ut vltimus a quietans a non solum ut incidens a minus principalis actu vel habitu. ¶ Non omnis actus peccati ẽ fruitiõ creature vel vsus eius sed quandoq; ẽ abusus solum venialis quãq; mortalis. Nõ enim oportet ut in omni peccõ creatura constituatur finis vltimatus abutentis ea. Si quis mouetur occasionaliter solũ ex peccato mortali ad aliquem actum faciendũ non oportet illum actũ esse peccm mortale. Nec9 si causa principalis huius actus esset mortale delictũ. ¶ Diligi potest deus propter finem meretricis qui ipse est vel prout li propter diceret finem subordinatum sub vltimo fine. Aut prout causam motiuam minus principalem denotaret alias non. Similiter de euasione dampnacõnis dicetur. ¶ Bonitas naturalis cõsequitur ad ens a hec non habet oppositam maliciã. Bonitas vero a malicia morales de genẽ sumũt ex obiecto. Et totalis bonitas moralis specialiter pendet ex circũstanciis finis et aliorũ finl adunatis. Malicia vero ex vnius illarũ circunstanciarũ carencia a primo resultare. Cetera bonitatem gratuitam a meritoriã gcia gtũ faciens opat

¶ Circumstantiaꝝ alie sunt solū ꝯcomitātes actum. et hec nec addunt nec diminuunt ad pcēm. Alie dicuntur informantes qꝫ ad actus vt mōlis est integracōnem a informacōez exigunturꝫ et intrant. ¶ Multa ex genere mōlia sunt quoꝫ similia pñt efficā bona dum trahū tur extra rōnem suam. quēadmodnm dolere deliberate de bono alterius est mōle delictū. Si vero hoc fiat pro zelo iusticie bonī cōis cui contrarium est tale bonū ille dolor virtus eit. ¶ Plerūqꝫ multa ex genē bona eēnt que ex aliqua circumstantia puersa fiūt mala et speciem moralem mutātia. ¶ Non oīs deliberās agit ex deliberatione. sicut nec oīs ignorans agit ex ignorantia. aut ꝺtempnens ex ꝺtēptu. Potest enim aliquis ꝓgredi in actū primoꝫ motum dū actu deliberat q̄d agendū. nō tñ ex deliberatione aget sed ex effremi appetitu et ex motu passionis. Dicāturautē aliqs agē ex aliqua causa quando si non esset illa causa ipse ab agendo cessaret accipiendo large agere ꝓut ad amittē protēditur. ¶ Duobus bonis ꝓpositis. qñqꝫ ad nullum obligor qñqꝫ ad vnum illoꝝ non ad aliud. qñqꝫ ad ambo sub distinctioē solum. In quo casu non teneor simplicīter eligere maius bonum si sit michi difficilius. neqꝫ etiam si sit facilius. a habeant

racõabiles cause illi⁹ dimittẽdi · a aliud agen
di. Exempli gr̃a ad exp̃iẽdã p̃riã libertatẽ
quõ ars perfecta non deliberat sicut ex virtu
te agit aliq̃s bñ q̃i subito · sic ex puersa assue
factione vicõsus quasi repẽte p̃cipitat̃ in cul
pã · a ita male hꝫtuatus in vicijs a in iurando ·
cupiscendo · odiendo · inuidendo · a similib⁹ · fe
re dem̃etur cõtinue sicut virtuosi assidue mer
ces crescit · vt vex sit · q̃ iust⁹ est iustificet̃ ad
huc · a q̃ sordid⁹ ẽ sordescat ad huc · ¶ Nul
lũ desideriũ rei illicite factũ tantũmõ sub cõdi
cõne actualiter vel hꝫtualiter adhibita est de
p se mortale delictũ · de p accñs tamen ꝑter
appetit⁹ sensualis cmocõem nimiã · q̃ sc̃ienter
dimittẽs inualescere ex talis desideriꝝ cõtinua
cõne libera põt ip̃m imẽ mortalia deputari · q
q̃ amat piculũ pibit in illo · ¶ Nullus agens
tene scõm oẽs circumstãtias dicã debet dare
scandalũ alti · quãtũcũq; scandalizetur alius ·
¶ Scandalũ enĩ est dictũ vel factum minus
rẽm · ꝓbens alti occasionẽ ruine · Nam in via
omino rcã si q̃s ceciderit non ex scandalo vic
ꝫ ex ꝑprio defectũ puenit · Solus ille scandali
zat actiue · q̃ aduertens aut aduertẽ debens
alios ꝓmiores cẽ ad peccãdũ ex mõ suo agen
di qui sibi non est in preceptο · nõlominus ipse
opari non desistit · secus in casib⁹ hic exclusis

vbi malicia ꝓpria est scandalum gratis acce
ptum. vbi preterea non est aduertētia nec eē
debet de scandalo alteri⁹. a vbi quis ad illud
opandum tenētur. ¶ Ille dicitur ex malicia
sua peccare et scandalum accipere nō ex actu
alterius qui informat⁹ sufficienter de bonitate
hmōi actus. nihominus cadit in ruinam. vt si
ex voto religionis emisso. parētes pt⁹ suffien
tem de religionis pfectione informacōnem se
scandalizari cōquerant. scandalū est hoc non
iam pusillor̄ sed phariseorum. acceptum sc̄z
non datum. ¶ Quilibet ab oī actu cui non est
astrictus aliunde. tenet̄ desistē. quādo timet
aut timē debet scdm vehemētem cōiecturam
scandalum pusillor̄ quousqz de illo cōpescēdo
diligentiam opleueit. nisi forte ꝓ cōi vtilitate
vnctio spūs sancti doceat illud tunc agendū
vt xp̄s fecit in publicacōne veritatis sacr̄mti

De. vij. pccis mōr̄libz a p̄mo de supbia c. 2.

Appetitus glorie si est de vera gloria
et ꝓpter deum. virtuosus est. si de
vana citra deum et nō cōtra deum
vt in bonis fortune. nature. vel gratie.
venialis est. tam ex genere q̄ ex more. si sit ad
finem bonum. vt pro euitacōe infamie. aut ꝓ
magno bono edificacōnis alieni. ille appeti
tus discretus est et meritorius. si gloria sit

falsa a de pcō mortali aut ꝓfine malo prici
paliter a vltimate tunc mōrtis ē. ¶ Presūpcō
Arrogantia. Iactantia a ypocrisis. geneāliē
a ꝓprie sunt de illis que non ꝺneminꝰ hoi ta
liter se habentī si illa habere. vel credit. vel ꝺ
ordinate appetit. ꝓpterea semp habent errorē
vel malitiam ꝺuolutā qñq; venialem a sepe
mortalem scōm genꝰ obiecti a iuꝝ circūstātī
as intencōis a fins ac ceterorꝫ. ¶ Presumēs
de dei mia q; saluabiē qualitercūq; pecauerit
et in pcō perseueuāerit errat ī fide. si hoc iu
dicet per intellectum et in moribꝰ mōrliter. si
taliter afficitur ꝑ volūtatem absolutā q; de
condicōnata non oportet et ita distinguī pos
sit in valde multis de intellectu et affectu quia
scōm hoc pcā varia naturam sortiūtur. vt di
cantur vel errores vel mali mores vel vtrūq;.
¶ Presumpcō de multis meritis et gratiis fal
sa est et temeraria si non ꝺsunt. Si autem
credatur et sentiatur q; ex se sunt principa
liter impia est quantumcumq; prius habere
tur q; si singulariter eas habere quis gloriet
pestifera est atq; pharisayca presumptio.
Credere et sentire quod ex meritis precēden
tibus aliquod bonum aut premiū ꝺsequatur.
non est presumpcō vel error si ad deum tanq;
ad originale pncipiū actu ℓ hitu solū referat.

deus enim miseretur. cuius miseretur. hoc est gratiam dat. vt ex illa aliam grām largiatur.

¶ Celare pcā sua. non est ex se ypocrisis. sed cautela prudens et debita. secus si fiat hoc ex appetitu laudis false aut alterius malicie principaliter. vel si ad malū finē vltiāte ēferaē. secus etiam si per mendacia opm vel signoz vel verborum talis abscōsio q̄ratur fiei. quēad modū si ad euandū pcā fue luxurie. fingat se aliquis ope. signo. aut verbo luxuriā maxiē detestari. et castitatem amplexari. cū sufficere debeat. vt illam non oñdat. Ita de supbia et ceteris posset dici. ¶ Presūpcō arrogātia. iactantia. et ypocris. circa bona natue aut fortue minus hñt pcīi et periculi q̄p circa bona grātie. pser tim gratie grātum facientis. cū illa minus cognosci possit in esse. ¶ Pertinatia in opinionibus et actibus ꝓpriis per quā quis non est patus corrigi. dampnabilis a viz sanabil est presūpcō. a dū in rōnes alionū aut apud religiosum est. cūcta turbat et pdit. Non ē seruitus sed libertas parere legibus. qm̄ obligacō p votum aut p̄ceptū ceteris pibus auget virtutis et meriti rōnem. vtrobiq; enim additur circumstantia bona in voto latere in precepto obedientie. ¶ Subditi obligant ad obedire superioribus in hijs dumtaxat respectū quoz sūt

fupiores et dum regulas fue dñationis non
excedunt. ¶ Nullus actus debet ab homine
phiberi fub pena peccati mõalis alicui muito
etiam fubdito nifi ad illũ iam fit obligatus p
legem diminam explicite vel implicite virtua
liter vel informa. ¶ Nam folus deus eft qui ha
bet imperium eterne vite et mortis. ¶ Stultũ
et iniuriofum pro fupioribꝰ eft credẽ omnes
inftitucõnes factas quales videmus refpectu
fubditorum obligare ad peccatũ mortale. fed
funt multe accipiende vt cõmẽdacõnes. multe
vt monitiones. multe vt confilia. multa vt
quedam decentie et honeftates et facientes
ad finem confequendum. multe vt tpalẽ hãc
vitam folum regulantes. ad penam tpalẽ fi
tñfgrediantur folum obligant. ¶ Jurans
vel vouens in aliqua religione vel comuita
te adimplere omnia que per egulam talis eli
gionis aut comunitatis ordinata funt aut e
runt nõ p hoc cenfendus eft cẽ obligatus fb
pena pcti mortalis ad obferuacõnem illorũ q
dina lex non vult talit obligare. q nec huma
na lex taliter obligaẽ intẽdebat fi rcẽ ut fuppo
nitur intẽdebat. ¶ Difplicet deo infidel et ftul
ta promiffio infidel q non feruatur. ¶ Stulta q
difcrecõnis fale non cõdit. ꝓptea ftultũ eft di
cere. q de ingrediẽdo eligionẽ ofiliãdũ nõ fit

sed ad primam inspiracōnem ingrediendum.

Potest sincero et recto cōsilio religionis ingressus dissuaderi quibusdam ad tps aliis ineternum. Sic de prelatuē susceptōe aut statꝰ virginitatis diceretur. Attamē modestissimā cautelam in dissuadendo scimus exhibendā.

Omne votum et iuramentū ad hoc ꝙ obligatorium sit et discretū habet ꝺdicōes implicitas quarum aliquas inutile aliquas vtile esset in iurando ꝑ expressum apponere. Vna condicō est que reseruat superioꝝ auctoritatez. Scḋa ꝙ iuramentum non sit aut vergat in deteriorem exitum scilicz ad mortale vel veniale pcēm nunc aut in postrū. Tercia ꝙ non sit in salutis dispendium hoc est impfcōis impedimentum vt eēt vouere non intrare religionē nūquam suscipe ꝑlaturā aut non loqui cum parentib9 ⁊ similia que licz possint licite qnz dimitti non tamē passim iuramēto aut voto vallari.

Quando aliquis nec actu nec hītu per verba sua intendit iurare nō est reus ꝑiurio apud deum nec etiam apud hoies si sufficienter hoc ostiterit pōt tamē de incauto mō loquendi vel scādalizandi vel asserendi vel de intencōne fallendi culpari. Hoc facit pro religiosis et quibusdam aliis qui iurant per vtas suas et per aiam canis irrisorie et pro

burgundis et assuetis mercatoribus ꝓter omẽz
intencõnem obligandi se iuramento. ¶ In
stitucõnes humane nõ debent tales interꝓta
cõnes aspnari quales iuramẽta a vota scdm
concordem doctoꝝ sententiam recipiunt etiaz
dum ferrentur absolute. Alioqñ in laqueũ er
magnum salutis dispendiũ verterẽtur. Sed
contempnere aliquam rem ut auctoritatem
supioꝝ est ipam rem vel interpretatiue nullã
aut vilem aut minꝰ iuste reputare. ¶ Omis
peccans etiam venialiter cõtempnit ꝙũs nõ
omis talis agat ex contẽptu. Sicut nec omnis
supbus agit ex superbia. et ita in alijs multis.
¶ Contempnens auctoritatẽ supioris non ex
passione vel fragilitate vel ex ignorantia sed
ex otemptu. qui est ꝓncipalis causa aut finis
transgressionis fuerit reus pcci mortalis existit.
vt dum qs dicat supiori in eo ꝙ supior. Ego in
despcũ vestro hoc agã qđ inhibetis alias non
acturus. ¶ Ad euitacõez pcci nõ sufficit bene
sentire et iudicare de agẽdis nisi volũtas a af
fectus tali iuditio cõformentur. Afficitur enim
sepius volũtas ad aliqua et ita talit exequit.
Ac si suus intellectus taliter agendum dicta
ret. Super hoc incõtinẽtes circa qlodlibet vi
cium tam carnis ꝙ spũs aptũ dant dcumen
tum preserim i carne euidentius ꝙ in spiritu

ꝓter difficilem reflexionem sup actus intelo
res a latentes. et hec absconsio crebro fallit
etiam ipos spūaliter ambulaē volētes. Po
tentes intellectū libez vt talis est ponerent
cōsequenter in eo pcm ꝓprie. Alij ad negli
gentiam aut maliciam volūtatis hūt ferre
crimē omne suum. Nulla est negligentia vel
omissio criminaliter culpabilis absq; consensu
vero vel interpretatiuo comitante vel preuio.
Quid aūt sit consensus intptatiuꝰ dcm ē i. pīi.
conclusio. prime ptis. Et hoc i angel a in adā vi
dē origo fuisse pcti. Passio natural vt ira.
amor. gaudiū. odiū. inuidia. fames. sitis. delcā
cō. desideriū. a similes si fiāt absq; oi consensu nl
lū pcm sūt. si vēo cū cōsensu ꝫ nō ex consensu. īm
venialia deputantur. Similiē de actibus rōis
tam in portione supiori. vt est blasphemia ꝓ
in inferiori. vt est appetitꝰ vindicte dicerentur.
Si in preceptis penalibus pena sit addita per
modum disiūctionis ad actū precepti sufficit
penam soluē dum actꝰ omittit. Si vero sit in
posita pena. vt solum accessoria et inducens
ad preceptum p solucōnez eius non excusatur
precepti transgressio. sed bene aliqñ cōpensatē.
Judicaē alter tanq̄ malum si fiat ex officij
iudicio et p testes legitimos non est ex se ma
lum sed virtuosū. etiā si p cōfessionē aut aliter

ſtáretur eſſe p̄r iudicē innocens nec aliud pa
tēt effugiū q̄ fuo fūgétur officio ¶ Iudicaē
p̄pria eſtimacōne aliū ex apīs ſignis exter=
oribus. que non poſſunt bñ fieī non eſt ex ſe
pcēm mortale licet q̄ſq; ſit curioſitas veniale.
q̄ſq; mortalis dum homo ab alīs melioribꝰ
aut debitis impeditur. aut dū per hoc in ſupbi
am erigitur. ¶ Iudicare altery leui p̄ſumpcōe
ſcōm preſumpcōes exteiores p̄ſertim vehemē
tes non ex ſe mortale. Decus ſi fixa aſſertione
interiori vl exteriori illud fiēt in magnū p̄i
dedecus a malū. ¶ Nullus in vita iudicandꝰ
eſt tanq̄ dignus inferno. q̄m ſpūs ſcūs opa
tur ſubito. facta igitur non p̄ſona fūt a nobis
iudicanda. ¶ Zelotopia que eſt vehemens
amor ſuſpitioſus non ſatis fidēs de re amata
et alie ſuſpitiones maliuole vt dum aliquis
ſemper putat irrideri a falli vt quidam melā
coliā et quidam ex religioſis faciliter cadunt
ſi non recōmantur. Sed ſi addatur conſenſus
liber ſunt vt plurimum mortalia delicta aut
mortaliū delictorū vehemens cauſa. ¶ Vdo
latria que eſt exhibitio honoris diuini ve
re vel interpretatiue aut attributiue alicui
creature aliter q̄ſ ſibi poteſt competere et apo
ſtaſia q̄ eſt receſſus a vera religione et mur
mur cōtra dīnam p̄uidentiam a blaſphemia

deo indigna assscribens · qñq; fiunt ex supbia intellectus nolentis se captiuare in obsequiū fidei · a tunc ibi est error in fide · Aut solū fiunt per deprauacōnez affectus · a tūc sunt malicie ex se criminales · licz ex circūstantiis dici possint qñq; veniales · ¶ Sicut est aliquis honorabilius pprie · aliquis solum p attributionē aut participationem aut analogiā · Ita secūdū hoc varie sunt species ydolatrie quedā pprie · qdā solum analogice dicē · omēs tamē ex gñe suo mortales existunt · vt in inuocacōib⁹ demonum · In astrologia de iudiciis circa ea que dependēt pure ex libero arbitrio · In nigromācia a pyromācia a gñaliter in superstitiōibus omib⁹ prohibitis atq; nepharijs · quarū effectus neq; a miraculo · neq; a natuā rōnabilit exspectari possunt · ¶ Nulli facienti qd in se est hoc est bene vtenti donis dei iam hītis deest deus in necessarijs ad salutem · siue sint illa credenda siue opanda · ¶ Volens credē et fantasias ad oppositum fidei tollerans mutus · sicut in pleisq; videre est · non est infidelis sed mētur · Ita de volente penitere a deū diligē aut aliud bonum facē ex affectū · quē indispositō corpalis impedit · ¶ Pro regula dicēm⁹ · Tollatur supbia a viris deuotis et abstractis · qr sentire cōsolacōnes spūales in affectu nō est signum

infallibile q̄ caritas infit. Sicut earū carētia caritatē ēesse non ꝺcludit. Nam assuefactio et complexio aut ꝺyabolica illusio cause sunt cur tales affectus q̄nq; vel infunt vel nō infūt.

Adorās adoracōe ꝺeo ꝺebita absolute ꝺolū vel diabolum trāsfigurātē se in āgelū lucis seu x̄pm. a mortali crimiē neq̄t excusari. Neq; hec ignorantia inuincibilis locū hab; sed p̄bādi fūt spūs si ex ꝺeo sunt. Secus si sub conditione implicita vel explicita hec adoracō fieret. Vbi probabilis coniectura ꝺe sic agendo contin geret quemadmoꝺ hostiā nō sacratam p̄ mo lapidem hostie similem casus aliquis licite fa ceret adorare.

Pia intentio faciendi et tenendi secūdū intentionem ecclie si non excu saret multos ex cristianis simplicibus ꝺydola tre cēnserentur in adoracōnibus ymaginum. ciclus pulchre q̄ turpis et veteris q̄ noue. q̄si nūmine aliquo ille magis q̄ alie ēplerent.

De ꝺmuꝺia

Tuꝺia que ē ꝺolor ꝺe ali eno gaudio vel gaudium ꝺe malo ex gene re suo mortalis est quia contra caritatem. Et presertim si ꝺolor sit ꝺe bonis spirituali bus. Sed ex defectu ꝺeliberationis vt in pri mis motibus vel ex malicia complexionis me lancolice. Aut quia ꝺolor ille trahitur ex tta genus inuiꝺie potest non esse mortalis

De inuꝺia.c.z.

vt dum dolet aliq̃s ex iusta causa et fine bo
no. ¶ Detractio que est dimmutio fame al detrnatō
terius occulta. vel diffamatio q̃ est publica. ꝛ
cōtumelia a ex pbracō que fiunt in facie eius
qui leditur. sunt ex gñe suo mōrles. si dāpnum
vel dedecus sit notabile. a si non rēhantur ex̄
ꝓpriam racōnem. vt si fiant ad cautelā alioꝝ
ne seducant. aut pro bono reipublice. vel cōi
tatis alicuius. aut pro correctōne frakna. ⁊
apd impfcōs ista bñ agē. scz alios rē increpa
re. sicut a se digne laudaē difficilimū est.
¶ Ira per zelum. que est de malo cul ¶ De Ira de un
pe. dicitur ex se laudabilis. sed ex mō ꝓsequē
di potest fieri vitupabilis. dum nec tpus nec
locum nec modū nouit obseruaē. p̄ sertim qñ
ptinacie cōiuncta est a turbantiū sedicōn um
magis adductiua q̄ sedatiua. ¶ Ira que
est motus concitatus ad inferendū vindictā
pro malo sibi vere illato. si fit secd̄m ordinem
iuris non est de se vitupabilis. sed reducitur
ad iram zeli. vt in iudice vel p iudicem. secus
si ex libidine ꝓprie vindicte principaliter. vel
si iniuria non sit vere facta. sed ira leuiter et
irrōnabiliter estimat. ¶ Ira est qñq; naturaꝝ
passio. vt in melancolicis et colericis. qñque
primus motus. qñq; sola impacientia absq;
appetitu vltionis vindicte. qñque refrigeracō

quedam caritatis erga ꝓximū. citra odium. In quibus casibus aut nullū est de se aut ve male pcēm. Ira que est appetitus deliberatus vindicte ꝓprie preter aut cōi iuris ordinē ex se et vt sic est mortalis. Presertim si vindicta fit notabilis detrimenti.

de accidia

¶ De accidia. c. g.

Accidiam dicimus esse tediū interiorem que ex genere suo venialis est. quia contrariatur non caritati sed eiusdem feruori. Fit autem mortalis dum per eam aut ex ea mōrle crimē incurrit. vt omissio eorum que sunt de necessitate salutis vt desperatio de diuino auxilio aut suiꝰp sicꝰ interfectio. ¶ Sola negligentia mōrlis est p quam id quod sub precepto cadit obmitti tur quamuis culpabilior in exercitijs spiritualibus et perarchicis vt in missa ꝙ̄ propha nis. ¶ Ocium sanctum vite contemplatiue a studiose debet homo quātum ex se magis appetere ꝙ̄ officia vite actiue presertim cum obligatione imminente manifesta necessitate aut superioris precepto racōnabiliter accedente. ¶ Dimittendum est ocium pro caritate prorimoꝝ. ¶ Inhabilis prorsus ad ocium cō tēplatiue laboret ipe exteriꝰ ad sui alioꝝ profectum. Et si aliqs ad vtrūq; valet velud ābi dext magna pfectio est. a mixturā hāc in statu

pñtis ꝯdigentie optimam iudicam⁹. ¶ Euagatio mentis tpe oracōis ex p̄cepto debite si fiat ex deliberato cōsensu. atz teneat illa sola interrūpit intencōez debitam oīonis. et facit ut preceptū non sufficienter adimpleatur nisi rursus iteretur qđ p euagacōnē hanc infectū est. qđ tamen fieri aliqñ neqz debet neqz expedit. neqz potest in missa. aut dū hora preterijt. si diu euagacōnem. qñtumcunqz multa fit. ex deliberacōne tenē non volum⁹ tunc habitual primaria a virtualis intentio p̄habita de orā do ut debemus iugiter vna manet. Exemplū est de pegrinacōne. ¶ Conuersio cordis ad deum tpe oracōis q̄nis sit laudabilior ceteris pibus. si scōm verba et sensum oracōnis fiat. Attamen istud non est necitatis. qđ de illitteratis constat. a de impfc̄is etiā otēplatiuis non rarum est. ¶ Impacientia a languida mollicies a effeminata cōpassio. a mutabilitas adoēz ventū. sūt ex se vitupabiles a ī culpā mōr lem vergunt dū ex inde ea que iussa sunt fieri vel exequi. scālicz a veritas vite doctrine atqz disciplīne relinquūtur. ¶ Tediū tom̄ proueiens ex difficultate operis. aut ex malicia complexionis absque culpa plus in iohanne q̄ ī petro auget meritum a laudem iohannis. si et dum i ceteris ipe cum petro equaliter operur

¶ Difficultas in opere virtutis ex assuefactõe
vitiorũ puenies plus de pse diminit racõem
laudis et glorie meriti ꝙ augmentꝫ. Tamen
male habituatus quin misi ex maiori conatu
opus simile ad bene habituatũ pficere nequit
magis inde redditur incidẽtaliter cõmendan
dus. ¶ Pusillanimitas qua quis contra
iudicium supioris sui et prudencioris sui repu
tat se minus iusto ad aliqua faciendum et per
tinaciter refugit officia a superiore imposita
ad inobedientiam superbam imputatur quia
iudicium suum nimis prefert a imitatur pru
dentie ꝓprie. Secus si ducatur proprie lege spi
ritus sancti de qua debet esse certus. Secus p
terea si sciat periculũ suũ euidenter de quo fidẽ
facere supiori nequit. ¶ De Auaricia c. 7.

de auaricia

AVaricie obiectum est immodera
ta possessio quod ex genere suo
non videtur eẽ mõle vniuersalit
sed in mõle trãsit dũ ex deliberа
tione efficaci et absoluta appetuntur querun
tur vel rapiuntur aut retinẽtur aliena inuitis
dñis qualicumqꝫ modo fiat dam vel palam
vi vel fraude consilio vel auxilio. Presertim
si res sit notabilis detrimenti et appetitu suf
focante rationem et a dei seruicio penitus
impediente etiam licita vel propria bona

appellatur querulē seu retinētur. quasi in eis spes totius auxilij velud in deo ponatur mortale est. quaz auaricie spēm aplus ob hoc appellauit ydolorum seruitutē. ¶ Non debet aliquis dici tenē rem alienam inuito domino q̄uis nesciente. qñ dñs p̄sumitur rōnabiliter cōsensurus ex familiaritate vel aliūde dum sciuerit. aut si iuxta dictamen rōnis ita dz cōsentīe. quēadmodū in extrema necessitate. aut dum cū nōbili detrimēto reddētis. a cū modi ca vtilitate recipientis alienū. qđ dāpnū sub pua exspectacōne p̄t euitari. nullus preterea gladium arreptū dicēt rēddēdum in manus dñi dum furit. quā q̄ illū instantius repetēt. ¶ Sub furibus aut sacrilegis aut raptoribus cōprehēdūtur quo ad crimis equalitatē quātquā sit de restitucōe facienda ipi aduōti fouentes causam quam credē debent iustā aut p culpam perdentes iustam. a medicī infideles. et iudices mali. et prelati qui preficiūt offitijs publicis et beneficijs preserti curatis illos quos scire debent esse raptores et aiarū destructores. bonis spretis. ipsi prorsus cōsiliarij dñoz ad tallias iniustas. et gñaliter qui talia agūt aut etiam consenciunt agentibus. ¶ Acquirere medijs illicitis. illicitū est plus vel min9 iuxta malicia mediorz. varie insuper

scdm naturam contractuū im acquirendo. Ita vt qñq; transeat res im verū dñium peccatis qñq; non. Contract9 enī qñq; irritat dimino iure l humano qñq; permittit vt infra dicendum est. ¶ Symonia q est studiosa voluntas emendi aliqd spuale vel annexū spuali ostat qp de genere suo est mōlis pl9 vel min9 ppie vel im ppie iuxta naturā eius qd dicit spuale. ¶ Tpalitates enim eccie quis eis dicate sint ppie tñ spuales non existūt nec symonie nomen misi positiuo iure recipiūt. In actibus q sunt symoniaci solo Jure positio cadit plcripcō vt im receptōne moderata p figillo aut littera aut sustentacōne ministroū im collacōne ordinum. im alijs nō ita. ¶ Faciens aliquod op9 spuale a inde mercedem tpalē exspectās aut econtr q si vnū sit rōnabile pcū alteri9 symoniacus est aut pfita corde vel ore vel opere dicatur aūt tpale qtqp pōt precio tpali cōpari vt est obsequium curialiū a similia. Sustēta cōnem suam moderatā im tpalibus aliūde nō hitam si quis exspectat ex ope spirituali non incurrit ex hoc symoniacam pūitatem quia dignus est opari9 mercede sua. Caueatur tñ turpis questus a scādalosus a intentionis oculus conseruetur incorruptus vt non ibi statuatur principalis finis im mercede temporali.

sed subordinatus ad deū aut non contra deum
ta de predicacōne ymo de dilcōne dei super
oia dicā posset et de bñficiorū appetitu. ¶ Sy
moniaco ex pacto vel ope nullum ius acq̄rit
in beneficio vel fructibus eius qñ restituere
teneatur secus si steterit in sola voluntate qe
iam nō dicere studiosa. Similiter de hēticis
puniendis cōdistingue. ¶ De ludo taxillorū
de torneamentis de vsuris varijs et palliatis
dicunt iuristarum plures irritatos ab ecclesia
illic cē ptractus. Secus in meretricō a histrio
natu et symonia interiori in missis cantādis
a alijs quibusdam vt forte in deicis mercatu
ras aut medicinam aut aduōtiā absq; dispē
sacōne exercentib9. ¶ Bñficiatus iusto titulo
si simpliciter omittat dimū seruicij in ommib9
non videtur acquirē ius in fructibus apud
deum. ¶ Multa faciūt ad hoc ut aliq̄s fa ciat
fructus sui beneficij esse suos in foro exteriori
ymmo a qp restituere non teneat · que aiaz a
pcō mortali nō liberāt vt intrae subito certis
horis ad eccīam et intēcōne solum questuosa
et similia. ¶ Si certa bona beneficiatus ha
beat instituta pro paupibus a illa sumit ad
alios vsus ipse ad restitutionem obligatur.
Secus si totum sit cōmissum fidei sue. vbi et si
peccet grauiter a sacrilege quādoq; abutē do

bonis illis luxurioſe tñ reſtituere non tenetur

Si teneat quis plura bñficia ex dono ſupio
ris in caſibus non excuſantibz hanc pluralita
tem peccare põt vtqz cõferẽs p indiſcrecõem.
Recipiens p ãbicõem. Nichilomin9 occupãs
reſtituere pcepta non tenet. Sed miſi pciteat
a p futuro puideat non erit ei ſal9. ¶ Rñtãtiãz
multa beneficia aliquis teneat auctoritate ſu
pioris illa pñt dici vnum bñficiũ ſicut plures
tunice in magnis frigoribus vna tunica. et hoc
vnitate moꝛali. ſi illa omnia non ſint miſi ad
ſufficientem decentiã ſtatus occupantis. ſeclu
ſo ſcandalo et impoſſibilitate officiandi per
ſe vel alium nõ exñte. ¶ Bñficiũ datur ꝓpter
officium nõ quidẽ in dicendis horis ſolũ. Alio
quin duplex officiũ ad dupliceꝫ horas obliga
ret. Sed officium eſt quid dã ecclie a proximo
prodeſt ſecm qꝫ magis beneficiatus eſt ma
gis obligatur. ¶ Si omibus circũſtantijs hic
inde penſatis iudicare debeat prelatus petz
eſſe ſufficientioꝛem notabilit a ſimpliciter ad
hanc curam obtinẽdã et det ſciens insufficiẽti
peccat moꝛtaliter. quia nõ habet rectũ oculum.
Secus ſi non ſit nõbilis dria. ¶ In collacõe be
neficij pſertim non curati haberi poteſt eſpe
ctus licite ad obſequia licita et honeſta ali
cui9 a ad genus et ad ſpẽ pficiendi in futuro

alia multa dū tamen intencō principalior a finis sit deus a vtilitas eccie et scādalum euitetur. ¶ Insufficiens ad obsequiū eccie pserti de quo non est spes de breui pfectu quocunqz si pmoueri querat peccat mortaliter a eum pmouens similiter si hoc scire tenebaē. ¶ In moralibus id qđ modicum est p nullo reputatur tamen diuiti modicū est qđ paupi non parum nec insup modicū dicendū est apud deum illud qđ efficaciter a principaliē inducit aut induci queritur ad aliud q̄ debēt. Secus si paruū sit mūtamentū et velud occasionalis in intencōne capientis a dantis scđm hoc qñ ūificetur munex recepcō in iudiciō et plācis. ¶ Raro licet alicui querere prelaturam sicut raro contingit vt aliquis possit absqz presūptione iudicare se talem qualē dicit apostolus oportere epm esse. Tamen necitas euidens eccie et pbabilis cōiectura fidē faciēs de sufficientia sua pūt appetitum talē aut excusabilez aut laudabilem efficē. ¶ Liberius pōt homo litteratus licentiam in sua scia q̄ prelaturam appetē scđm itaqz exigit pfectionez in gtuitis de qua non ita licet pſumē sicut de eruditionis qualitate. ¶ Dum curat9 baptizare puerum sine pecunia aut sepelire mortuum nollz liceret alicui graue piculū in mora videnti daē pecuniaz

non vt pretium sed intencõne vexacõnem su
am redimendi pecunia tamen nec cũ curato
non in dñium et ius tanq̃ vere data fit. sed
in pdicõnem deberet q̃ ipsa restitui. Simile de
prelato et iudice damus iudiciũ in eis q̃ grãs
ministrare debent. ¶ Studium ir̃ q̃ presertim
auctoritate superioris et ad pficiendũ pro se
a alijs in posterum nõ ad ociũ vel curiositate
fuscepcum excusaé potest prelatũ vel curatum
a residentia personali p tpe vbi de vicario suf
ficienti pusum est. Alioq̃ studere est se mer
cenarium a lupum ouib9 exhibere. ¶ Ad vi
gilias mortuorum et alia suffragia q̃ in eccijs
scõm distributiones quotidianas instituta
sunt beneficiatus studens aut legitime ab
sens non tenetur. ¶ Horas canonicas adap
tare horis diei vt primam prime tercia terci
quamuis singularibus personis sit congruũ
non tamẽ necessariũ. ¶ Horas enim quasdã
preuenire vel subsequi pia intentione seu v
tilitate phas est. vt de sero dicere matutinas
pro mane sequenti. ¶ Vsum ecclesie fue cu
ius suus est principalioꝛ titulus aut quam
actualiter incolit beneficiatus regulariter in
se qui debet misi dispenset vel superioꝛ aucto
ritas vel paupertas. vel pia conuuetium ca
ritas atq̃ vtilitas. ¶ Vsura proprie dicta

que iuri dñmo a naturali ꝛtrariat. et de se mõ
lem culpam habet. est aliquid ꝛcipe ex pacto
vltra sortem. Sortem vero estimam⁹ appella
tam. ius qđ hẽtur in re per vendicõnem aut
empcõnem. aut aliũ modũ. scđm quem tñsit
dñium rei in ementem a fit sua. ¶ Quia ius
vtendi pecuia ad tpus vel p se mp. nõ trãsit
in aliquem absq; eius dñio. ꝓptẽa in materia
pecunie cõmodatio et vendicio cõmiscent. a
illic sepi⁹ vsura colligitur. Ibi enim aliqs p re
iam sua aliud dare ꝛpellitur. ¶ Recipiens ad
vsuras ncãtate ꝛpulsus sub intencõne dandi
illud qđ est vltra sortem tanq̃ suũ. a ad redi
mendum veracões suas et dãpna. nõ videt
mortaliter delinquẽ. quia nec ꝓprie cũ vsurario
dãpnabiliter exigente ptícipat in crimiẽ. Sed
nec p hoc ius habet vsurarius in dato obstã
te ecclastica auctoritate que rẽcpcõnez hanc
vsitat. ¶ Omnis fere cõtract⁹ vsurarius ex
gne. põt p piam intencõnem dantis et recipi
entis trãsferri a suo gne in opus pietatis. vt
si causa succurrendi primaliter indigẽtie
primi ex vna pte. et pseruandi se indẽpnem
ex altera. petat aliquis vltra sortẽ. misi infra
tale tpus sua sors ei detur. sic q̃ mallet teste
sciencia suam sortem apud se manẽ nũc sine
illo precio. q̃ tũc cum tali pcio eandẽ ꝛcipe ob

dampnum certū vel ꝓbabile quod ex solutio
nis dilacōne sortitur sicut in reddit⁹ tenua
libus ꝯcipiendum p dños certis tmimis qñq;
pena pecuniaria imponitur non soluentibus
die assignata. potest aliquis recta intencōe et
p securitate solutionis taliter statuere in pti
culari contractum vel ocessioē; ad tminū. Est
aūt illi⁹ intentionis signum si mallet creditor
id qđ concessum est tpe statuto. vel pus ꝯcipe
ꝯ terminū elabi. a emēdā incurreretur. Sic de
ementibus reddit⁹ sub libtate redimēdi iudi
cam⁹. ¶ Vēdicōes ad terminū a ad tps ical
ori pcio. Similit omutacōes in quib⁹ p diligē
tiam vendētis res in nullo meliorat cū tamen
certum lucrum affertur absq; periculo damni
sunt frequentius peccata mōlia quāuis non
semp vsuā ꝓprie dicta. ¶ In guerris faciēdis
que malis in numeris plene sunt. nunc ad
istos innocentes. nunc ad illos sola vtilitas
reipublice eas excusat a mortali. que vtilitas
est vnio ciuium cū principe a adinuicem. a cō
seruatio patrie aut euitatio dampni publici
notabiliter peioris ꝯ sit dampnum ptialaē
ex guerra puenies. ¶ Guerre inuste sate
esse tales. aut que tales debent iudicari. non
excusant. A furtis. homicidijs. et Rapinis.
quin restitucōes aut emendas fieri necesse sit

quãtum erit possibile. ¶ Seruitutes ꝑplor̃ im
eis que non sunt cõtra legẽ dei et natuẽ. pote
runt ex suis vel patrũ de meritis. vt ꝯspiratio
nibus a rebellionibus rõnabiliter introduci
vt tallie queꝺ angaria cõnes. et similia. sicut
indeis postulantibus regem. dñs impossuisse
videtur. ¶ Accepcõ personarũ in gubernacõe
reipublice et gn̄aliter a pud omnem iudicẽ et
principem de se illicita est. nũc mor̃liter. nũc ve
rialiter ex circumstanciis. a obiecto et politie
cuiuslibet maxime turbatiua. non est autem
accepcõ ꝑsonarum nisi vbi debitũ est a pitas
vtrobique. Ruũa in gracijs faciendis. vnum
capere alium dimittẽ. non est accepcõ perso
narum. aut si res nõ sũt pares. ¶ Retinẽ tbu
ta et subsidia rõnabiliẽ introducta peius est
furto simplici in subditis. et exigere violenter
aut fraudulenter subsidia indebita a subditis
per principem rapina dãp nata est. qñ autem
hoc est. a qñ nõ. generali regula tradi nequit.
¶ Mutatio monetarum põt esse par aut ma
ius delictum ex se. q̃p esset in casu. falsam aliq̃p
fabricare. qm̃ scdm̃ dãpnũ reipublice opus
tale qꝺlibet assumit modum culpe. q̃p si prin
ceps dicat se dñm monete eẽ sit ergo domin9
bonus dispensator nõ tiann9 nec dissipator
¶ Omnia sũt principis. nõ quidẽ ꝑprietario

iure nec pro se. sed pro necitate reipublice. Et quid mirum cū necessitas facit psone etiaz singulari aliena esse sua. ¶ Omnia bñficia sunt pape tanq̄ ordinatori supremo non tanq̄ domino aut possessori. ymmo nec tanq̄ immediato dispensatori regulariter a vniūsaliter. nisi prelatorū inferiorum iniq̄tas. aut manifesta ecc̄ie vtilitas casibus certis istud exigeret.

¶ Ab vsurarijs et raptoribus quos constat ex alio iusto michil habere. stipēdia seruicōrū suscipe non licz sub pena restitucōis faciende et ptcipationis in crimine. ¶ Ab vsurarijs a raptoribus quos habē ostat aliud ab vsuris et rapinis sufficienter p sustentacōe tot seruitorum vtputa q̄tuor a nō pluriū. pōt seruitor sibi necessarius vnus ex illis quatuor stipēdia obsequij sui recipe. aliter non. ¶ Non dimittitur pcēm nisi restituatur ablatum hoc est nisi voluntas efficax restituendi assit dū possibilitas a oportunitas accesserit. et prout sapiens prosecutum confessor prelatus determiābit. vt q̄ veris dñis si supersunt aut hēredibus suis aut si fieri nequeat. quia non sunt aut ignorantur in pios vsus referantur ablata.

¶ Nemini de bonis alterius ipso inuito licet ducere statum vltra parcam necessitatem sui et suorum. maxime vbi posset laborare

aut etiam in casu mēdicare. ꝓpter hoc bonoꝝ
omnium cessionē pro finali remedio iura osti
tuunt. ¶ Fur aut raptor non solum tenetur
restituere ablata. sed dāpna inde sequentia
omibus rite ꝑpēsatis. Similit retētores testa
mentorum aut plus iusto differentes eorum
cōplecōnem in grauē iacturā aiaꝝ. ¶ Nemo
de necessarijs suis simplicit̄er tenetur elargi
ymmo nec de necārijs sc̄dm statū suū. sed nec
de superfluis suis. vt sua sunt sub pena pcti
mortalis. nisi vbi grauis nēcitas circa alterum
ipso presumere debente q̄ alius non succurret
immineret. Necessitas enim extrema primi
preferenda est soli dcente ꝑpri status. q̄to
magis superfluitatū. ¶ Sciēter dimittē superflua
sua nōbiliter cōsum p putrefcōnez aut alias
potius q̄ in vsus pios ipsa largiantur. vir a
culpa mortali aut nūq̄ pōt excusari. ¶ Thesaurizare de se non est illicitū sed quidū quā
uis ex circumstanciis pōt fieri criminale. vt si
fiat ex alieno. aut desperando de diuino auxi-
lio. aut in grande preiudicium reipublice. aut
si alijs peuntibus non succurrit. ¶ Vendere
rem caius q̄ empta est. si nōbilis sit excessus
in lucro. omib⁹ miserijs et pricul a industrijs
hinc inde cōpēsatis. est regulariter de se malū.
et peius si ꝑpter indigentiam primi hoc fiat.

Et si res vendita ex sua industria meliorem
conditionem nullā adepta est. nec in se nec ex
trinseca cōsideracōne. vt qz ꝓpiāqz. et ad vsū
facilioꝛ. et similia. ¶ Defectus rerum vendēda
rum quos quilibet ad extra ꝑsumīt cognoscē
de facili. sicut nec abscondendi sunt fallacibus
cautelis. Sic nec eos dici necesse est presertim
quo ad foꝛi extrinsecū iudicium a quo ad deū
etiam si ꝑcij quātitas ꝓporcionabiliter ad defectū
minuatur. ¶ Dāpna q̄ aliqs nō ex culpa et ne
gligentia sua mercando incurrit pōt vendēdo
deducere. Presertī si dāpnū sit ptīnēs de se et
q̄si regulariter ad mercaturā. Alioq̄n nō opoꝛ
tet. vt si demeitorum merces ignis fortuit⁹ af
sumpserit. Secus ꝓrea vbi ex culpa vel sponte
aliquis mercedes defectuosas cōduxerit. vt in e
quis et mulis fieri solet. sed nō licz vt vendat
ꝑintegris neqz de⁹ irridetur. ¶ Cū deceptōe
vltra medium iusti precij cōtractū initū leges
interimunt. In alijs vero casibus etiam si pec
cent vendētes res suas enormiter tamē restituē
nō tenentur emētib⁹ q̄ntūcūq regulariter occurrit
iudicādum. ¶ Legitīe ꝑscriptēs in re ꝑpria alie
nā illam neqz quo ad deū tenē ostēdere. Sec⁹
si fraus in ꝑscribēdo fuit. vt defectus bone fidei.
q̄ fraus si pateat in iudicio exteriori ad reddē
dum ꝑscribēs impellit. q̄tomagis apud deū

latet aut pateat. ¶ Mercatores earūdem rez si cōspirent adinuicē q nō nisi p tali pcio notabiliter excessiuo merces suas tradent ipsi quo ad forum exterius si sciaē et quo ad interius dampnādi sunt. ¶ Soluco decimarum sacerdotibus est de iure dīno quatinus inde sustententur sed quotā hanc vel illā assignre aut in alios redditus conmutare positi iuris existit. ¶ In redditibus ad vitam emendis aut gregibus oīum prestandis ad modum lucri sic in mercaturis sic in silibus regulariē contractibus qui nō penitus ex vno latē dan dicant q videlicet ad vtrumlibz nūc lucrum nunc dāpnum imminet nunc vendenti nunc ementi nulla videtur esse malicia de gne sed circumstāciis aliis vestiri male posse nullus nescit. ¶ Campsores p centum frācis reddē tes certam quotam in fine āi cū integra pecunia et similiter mercatores difficile est ab illicito contractu liberare nisi bonificauit hos contractus causa pia qđ fieri nonūquā posse non negam⁹ sed securius est oppositum. ¶ A rebus que vsu peiorantur a rebus insuper q rum vsus translacōe dīnn fructū affert certū licitum est precū locacōis adipisci. ¶ Empcō nem decem solidorum ad ppetuū sup fundum aliquem cētū libraz aut sub obligacōne boni⁹

magne hereditatis difficile esse dicit aliquē
p directum iustificare p indirectū autez posset
aliquis totū fūdum vendere pro vilioi precio.
Postea ipsum carioi recipe vsqz ad deductio
nem illorū decē solidorū. De vicō gule c. vi.

GVla est appetitus immoderatus cō
medendi non competit ex suo genē
p sit mālis nec etiam in delectatione
inde consequentū. Fit autē mālis tri
pliciter. Aut si cōmestio est cōi phibicōez vel
votum siue hoc fit racōe cibi seu tpis seu loci.
Aut scdo quando aliqua fieri pcepta sunt ob
gulam scienter vere vel interpretatiue obmit
tuntur vel pcetranur phibita. Aut tercio dmi
qz quando corpus aut racō notabili detmento
per gulaz scāter vere vl interptatiue pregua
tur. In moralibus ille dicit interptatiē scē
aliquid. qūto et si actu scire negligat scire tñ
debet a discrimiā nō semet obicere. Vocam9
insup sciam non p demōstracōez sz p vhemētē
a pbabilē diecturā. Jeiunijs ecclie l altei ab
stinētie neō cū nōbili et pcogmito guamiē sui
corpis a vsus racōis obligat. seduso scādalo
nemo tñ leuit sibi fingat guamiā ex ieiunij ab
stimentia. qm ex ipa paucōres peūt p ex gula.
Pueros et senes pregnātes. et nutrices et
infirmi a paupes nō hntes vīi sel' ēfica possint.

de ieūnijs

et laborantes nō habētes aliūde statū ꝓpetem
tem ⁊ itinerantes auctoritate prelati et alīj
ꝯsuetudinem dyocesis in qua fūt insequētes
ab ecclie ieiunijs regulare ius excipit. ¶ Vo
tum cartusiēn de non esu carniū votū insuper
alioꝝ religiosorum de multis obseruacōibus
duris alīs licitis votū demq; ptcularium pso
narum de certis ab is nō edēdis imeternum
vt de capite in certis casib⁹ necessitatis extre
me ꝑbabiliter si vota hec tenēnt imminētis
debent immutari. ¶ Non enim licet aliū contra
dei preceptum occidē qñto min⁹ seipm sedu
dim⁹ tñ in omnib⁹ scandalū pusillorꝝ. ¶ De
terior at q; piculosior est abstinentia immode
rata q̄ voracitas aut ebrietas si dicta absti
nentia vsq; ad turbacōnez cerebri ⁊ vsus rōis
notabiliter ⁊ scienr ꝟgat ⁊ adducat. ¶ Dcā
regulariter quāto fūt spūaliora et quāto fūt
sub maiore specie tom palliata tanto piculosi
ora fūt ⁊ a sanacōne magis distant. ¶ Dñtes
impedimētum de nō ieunādo legitimū qđ nō
est exceptum a iuribus ꝑ expressum securius
agunt quan q̄ non sit necē si dispensacōnem
prelati q̄ habuerint et ꝙ secrete agant id quod
agunt ne alīj scandalizent. ¶ Caritas diuđe
cōcedit ꝺmestionē alias illicitam qñq; ꝓpter
hospitem qñq; ꝓpter infirmi ꝺsolacōez qñq;

ꝓpter obsequiũ ꝑstandũ vt in seruitoribus monachorum. a etiã ꝓcipũ pregustãdo a in pregustantibus cibis eoꝝ ei⁹ ꝺcdiẽ. ¶ Dicẽptũ de ieiunio ecclie potest aliqñ seruari dum coñ deũ mõrlis gula cõmittit. Siliter i multis dicendũ est. ¶ Ebrietas aũt mõrlis est a gña liter omis delectatio cibi et potus. qñ aliquis tanta libidine ꝺmedit et bibit. Et postponit deum sic. qꝺ vbi aliqꝺ dei preceptũ vnomõ vel alio ꝺberet a se violari. nlominus a tali delcã tione non cessaret. Secus si delectaret etiam ex consensu libero citra deũ. non hoc facturꝰ si deus prohiberet. tũc enĩ vel nullũ est vel tãtũ veniale delictum. a habet hec ẽgula in multis aliis materijs vtilem locũ suũ. ¶ Probabile est commedentem ter in die ieiunñ sine causa nõ cẽ ꝑuaricatorem preceptꝰ in ecia ꝺmestioũ sicut in scꝺa q̃ꝑ q̃ oppositum tenere sit seculus. ¶ De commestionibus sꝑerum a similibus cõ suetudo teneatur et delectacõis minia libido vitetur. ¶ Inebriare alium scienter vt vsu careat racõnis in eius notabile detrimentum pcẽm mortale est. ¶ De vicõ luxurie. c. vñ.

LVxuriam ex gñe suo mortale dicimus ꝓpter corruptionem gñatiue virtutis. maiorem q̃ nutritiue ac minorem eius necessitatem. ¶ Et quia ctrariat huic preceptꝰ

non mechaberis. a vt p̃sona mr̃imoñ actꝰ iste queretur excusari. ¶ Consensus in delcām̃ nem luxurie circa obiectum sibi p̃hibitū est mortale pcm̃. siue fit in cogitacōe seu in verb̃. aut in visu. aut tactu. aut nutibus. aut operacōne. Quamobrem familiaritas magna hoim̃ carnalium mutuo. p̃sertim ad nudū. qñtūcūz sint eiusdem gn̄is aut sexꝰ aut diuerse etatis piculo p̃xima est. ideoqz vitāda est. ¶ Grauitas pcōrū luxurie ex gn̄e sic ordinatur. scd̄m grauiꝰ a minus gr̄ue. quanq̄ ex circustātijs possit eorum gr̄uitas alit̄ variari. Bestialitas cum brutis. Sodomia cū eodē sexu. aut in vase non ordinato. Mollicies secū. Sacrilegium deo dedicatarū. Incestꝰ p̃ntum. Stupꝝ v̄ginū. Adulterium ligatorū. Fornicacō solutorum. Luxuria gn̄aliter. ¶ Licitū est suam castitatē sicut p̃riam vitā defendere. vim vi repellendo. ¶ Delectatio viri cum vxore licita est causa p̃. causa reddendi debitum. causa p̃seruationis ab incontinentia p̃hibita. Et si sola delcām̃ q̄ritur. infra methas tñ vinculi matrimonialis sic q̄ extra non queretur. neq; fit cū circūstātijs aliunde prohibitis. illud aut nullum aut tantum veniale pcm̃ est. ¶ Vroratoꝝ alter peccare p̃t mortaliter in matrimonio. si cū detrimēto notabili p̃lis accepte aut gn̄ande sc̄ēter

fiat vt tpe menstruorum si extra vas si cū dēsiderio absentis quasi presentis alteri⁹ non fuisi principaliter ex causa aut ex fine mortaliter noxijs. ¶ Facilius est sepe ab ope carnali totalis abstinentia sicut in virginibus et viduis q̄ modeste maritalem copulam exercere sicut febris potu et ignis flatu et pruritus a tactu tandem magis fucendūtur. ¶ Quia corpus sacerdotis si vxoraretur esset vxoris sacerdos qui totus esse debet dño consecratus a expeditus a cura rerū familiariū et solutus legibus ciuilibus et orationi iugiter vacare racōnabiliter astringitur voto castitatis.

Ꝺe p̄ceptis

¶ De preceptis decalogi. c. viij.

Diligere deum super omnia ex toto corde ex tota anima et ex tota virtute. quantum sufficit viatori ad salutem est taliter affici ad deum actu vel habitu q̄ dei amicicia m cuiuslibet alterius rei dilectioni anteponit. Sic q̄ pro nulla dilectione sui vel alterius. caritatem vellet deserere per transgressionem cuiuscumq; precepti dīni. ¶ Nemo sēdm legē tenet̄ poti⁹ eligere anmichilacōnem seu dampnationem eternam q̄ peccare mōrlit. neutrū quippe p̄t eligi liare stante lege de precepto hūi de caritatis cumq; neq; āmchilacō stat neq; dāpnacō.

Proposita alicui viatori ista questione et similibus. an ⁊cius pateretur esse in igne per vnum diem. q̄ p̄cō mōrli ꝺsentiē. non teneē circa hoc ꝺliberare absolute de altera p̄cium sed teneat suspensum iudiciū ꝺsiderando fragilitatem suam. ⁊ fiendo in ꝺma misericordia que vel non pacietur eum in talē tēptacōem incidere. aut si paciatur ꝺus. faciet cū tēptacōne ꝓuentum. vt possit sustinē. Propositis hmōi questionibus. q̄d homo faceret tēptacōne forti pñte. Aliud est optare et desiderare illud qꝺ est melius. et iudicare illud esse eligibilꝰ aut minus fugibile altero. Aliud ꝺliberare absolute. q̄ ipe sic facēt et sic eligeret qm̄ primū est pie et fidelis aīe. scdm̄ ꝺ pfum p̄cōne ⁊ temeritate culpatur. Juraē p̄ ꝺū qꝺ ē eū testez veritatis adducē. fit licite ymo meritorie. ꝺū veritas subest. ⁊ rcuēntia comitatur. et pia nēcitas ex humana infirmitate consurgēs impellit. Juraē i vanū est ꝓprie ꝺcum in falsitate. cuiꝰ esse testis nequit imuō re. ymmo ꝺū ex ꝺliberacōne fit. sēp est mōrle. Exigere iuramenta ab hīs de quibus vehemēcior est presumptio. q̄ de opposito apud exigentes q̄ ꝺierabūt. et ad hoc ex deliberacōne inducē. vix aut nunq̄ carz mōrli delicto. nisi forsan q̄nq; apud iudices quibꝰ ex officio

sic exigere necē est. ¶ Neq; necesse est nequa
vāle et sepe crimmosum exigere iuramēta ab
hijs qui questionantur in iudicō exteriori ec
desiastico vel ciuili qñdo presumi potest vehe
menter q; quida decretabant et quando eorū
iuramento nullatenus statur. ¶ De re pmitq
occulta que scilicet non potest pbari testibq
duobq neq; rem publicam scandalizat nullq
in foro exteriori licite potest ab alio multo iu
ramentum extorquē. ¶ Quamus semper non
tamen pro semper obligemur colē deum non
solum mentaliter sed etiam signis exterioribq
Illa tamen signa pro valetate tpis a hominū
possunt variari sicut oracōnes genu flexioēs
thurificacōnes pstrationes a presētationes
candelarū victiē et similia. ¶ Signis exteriori
bus nunq; bñ colit deus qñdo illa vel neq; unt
fieri bono animo vel scādalizāt ex simplicime
rui ad ydolatriam aut alia inhonestatē quez
admodum fit i insanijs stultoq; apud multos
a in istis delacōmbus baculoq; p mulieres sa
cris ornamentis indutas a qbusdā simlibq q
oia plato; sollicitudo tenet abradē. ¶ Ob
seruatio sabbati quo ad circumstantias tpis
a modis et locī p maxima pte elicta est dēmi
nacōi platoq; q cognoscit tū ex eoq; institutis
tū ex consuetudinibus per eos legitē tollcratis

¶ De opibus seruilib⁹ nō exercendis diebus dñicis et festiuis plus vt frequenter dēminat consuetudo loci ⁊ psonaꝝ a platis tolerata q̄ alia lex scripta. ¶ Consuetudo exercendi opera seruilia. hec ab istis. hec ab illis in diebus festiuis. tunc maxime dicenda esset corruptela q̄n totaliter a seruitio dei. et a cultu festorū et maxime ab auditu misse reuocaret. q̄n preterea hec seruilia magis ex cupiditate q̄ pia necessitate reipublice pertractantur. ¶ Jocꝝ et alie recreationes corpales apud vulgus diebus festiuis. quanq̄ sepius āmixtas hēant malicias contra dei legem. non tñ p directū eccīastucis obuiant institutis. ¶ Opa seruilia plerūq; frequōsius fierent. si non ea phibēt eccīa q̄ illa que vulgares in festis exercent. propterea platorum interest attendere circa festiuitatū multitudinem ne fit illa ad cumulū pcī pocius q̄ ad cultū. ¶ Diligere primū sicut seipm est velle proximo ea oīa que sibm rēam rōez homo vellet similiter primū suū velle sibi. hec autē fit indispensabiliter bona caritatis ⁊ glie. ¶ Quia bonis fortune ⁊ nature ⁊ grāe ⁊ grātis date pnt hoies abuti in pmiciē sui vel aliorum non quilibet tenet velle illa cuicūq; proximo suo. sed aliqn̄ non velle. q; et sibm rēam rōez ira deberet homo velle. de seipo. Sic index cum

amore proximi necat ipsum aut bonis spoliat. Sic ingenium a scia a diuitie possunt desiderari isti vel illi proximo non adesse dum nocitura creduntur. ¶ Ante religiois ingressum teneor prouidere necitati pentum extreme si possum dum non aliunde patz eis prouisio. nec excusaret me religionis ingressus quin peccē intrando. et post introitum pfitendo. Si tamē necitas illa non fit extrema aut patz aliunde prouisio. non teneor pro iuuando exire religionem iam professam. ¶ Superioribꝰ nris qui omnes dicā patres pnt obediēdū est de rigoe in eis solis in quibus superiores sunt. magis autem ei cuius auctoritas potior est attentis circumstantijs psone tpis reipublice et vtilitatis in istis vt in concernentibus rem publicam plus obediendum est principi ꝙ patri secus in re domestica. ꝓportionabilit de monacho respectu pape a Epi a abbatis et principis tpalis distinctio locum habet. ¶ Quanto plures dilcōmis cause concurrūt circa aliquē primum vt est habitudo prelacōis a subiectionis adinuicem comitatis a ratio cōgnitionis beneficentie. consortij. pūie. et similium. tanto ceteris pibus ille debet plus amari a pferri tñ obligatio legibus cauta obseruanda est ¶ Abinimico parato tōlit satisfacē de iniuria

ego teneor satisfactionē suscipe vel indulgere tamen verbū meū aut societatē solitam aut alia dilectionis signa possum interdicē ad mei et sui cautelam q non ad rancorē. ¶ Inimicū non paratū corrigi diligo qūtū sufficit ad salutem si ei nolo malū dāpnacōis neq; dampni tēporalis p iniusta media. ¶ Inimico meo incorrigibili optare fas habeo vt taliter sibi sit in anima vel in rebus qualit sufficit ad hoc q neq; michi neq; reipublice iniustum dāpnū possit inferre. ¶ Iure naturali vim vi repellē licet sic q impetitus aliqs a qualicūq; psona cuiuscūq; dignitatis etiam papalis via facti et non hīs iuris remediū fas hab; iniuriāti de fcō resistere sedm qualitatē iniurie scilicet quātum requirit q sufficit cōtra illū ad sui tuta mētum ab hac facti via. ¶ Casus multū esse pōt in quibus aliqs se gerens p papa q pro tali hītus ab eccia poterit a subdito licite vel occīdi vel in carcerari vel p modum quendā appellationis ab eo vel substractionis a sua obedientia dedinari nisi forte obstare mōstretur constitucō aliq non huāna solū sed dīna atq; reuelata huic naturali iuri preiudicans ¶ Nunq̄ p saluacōe vite aut cuiuscunq; rei fue licet alicui mortem alterius de p se scīēter via facti procurare q maxiē illius qui nullaz

infert iniuriam. ¶ Nūq̄ pro saluādo vitā suā corporalem fūt īmorū via facti a se puniendi. vt si non aliter euadē pōt aliquis se plequentem q̄ conterendo puulos viam obsidentes. mors potius est exspectanda. Ita dum quis ē in extrema famis necessitate nō debet ab alio similit famelico panē necāriū extorquere.

¶ Noi sacramēto si de fit intentio actualis vel habitualis faciendi illud quod crist⁹ instituit et ecclia intendit nl agitur. Similiter si forma amittē aut corrūpitur et si materia debita aut si minister ydone⁹ defuerit a hoc precise q̄ aliquis scismaticus est vel hereticus vel presciſus et excōmicatus vel degradatus non redditur impotens ad efficiendum vel conferendum sacramenta nisi desit aliunde vel potestas ordinis. vel intentio debita. vel materia. vel forma. quanuis exercendo talia in casibus prohibitis. grauis delicti reus teneatur. ¶ Fiat semper quod melius erit de possibilibus dum circa sacramentorū ministracōnez dubitacō aliq̄ oriatur aut supleatur caute id quod amissum fuerit. a sub quadam odicōne si nō eit illud iterādū.

¶ Cerimonialia seu figuratiua legis antiq̄ ante cristi passionem erant iudeis necessaria. postmodum pro aliquo tpe licita. ꝑ inutilia

De sacramētis. c. ix.

tandem vē nūc obſeruantib⁹ ꝛ ſpem in eis po
nentib⁹ mortifera nec ab eis ſumendum eſt
efficax argumētum q̄ modo talia in aliquo ca
ſu agere deb eam⁹. ¶ In caſu dubio vehemēt
an aliquis ſit vel non ſit baptizatus vt ſi ſit
expoſitus vel baptizatus in nomine xp̄i tantū
aut alio tali dubio iteretur baptiſmus ſub
hac condicōne. Si tu es baptizat⁹ ego non te
baptizo. Et ſi non es baptizatus ego te bapti
zo. In nomiē p̄ris ꝛ fi. ꝛ ſp̄ūs ſci. ¶ Baptiſmū
ſanguinis dat martiriū et flamis cōtricō de
pc̄is aut ſatiſfactio gratuita primus non re
iteratur alter ab obligacōne baptiſmi ſi flumis
ſi facultas affuerit non excuſat. ¶ Ea que ſūt
de decencia ſacramētorum nōbili inſtituta et
promulgata ab ec̄cia nec abolita ſunt p̄r nō
vſum et ſi non ſint de nec̄itate ſacramenti ad
faciēdū id q̄ intēdit ſunt tamē de nec̄itate
precepti ad obligandū nesciēter ꝛ negligēter
abſq; racōnabili cauſa dimittanē. ¶ Forma
in omni ſacramēto p̄t corrūpi aut p addicō;
aut p ſubtractionem aut variacōe; aut inter
rupcōnem nōbilē quia modica non impedit.
Similiter addicō ſubtractio ꝛ variacō ſi neq;
trahant formā ad ſenſū aliū neq; in intelligi
bilem reddant licēt indiſcrete ꝛ culpabiliter
fiant ſacramentum tamē nō ānullāt. ¶ Dee

in baptismo sunt de necessitate sacramēti. Mi
nister ydoneus materia q̄ est aq̄ elemētalis
fluida ad drām lutū a aquarum que fiūt artifi
ciales. intentio actualis vel habitualis fa ci
endi quod ecc̄ia intendit mūgendo nō sub
mergendo ex aqua illa baptizādum aut eius
prem principalem nudam a q̄ aliq̄liter cōsen
ciat sc̄z actu vel habitu vel in penūbus. dicen
do simul hanc formam. Ego baptizo te in no
mine patris a filij et spūs sācti. amē. Mi
nister ydoneus baptismi regulariter et extra
casum necessitatis est ex ecc̄ie precepto sacdos.
qui p̄mittere habz exorcismos a cathecizacōez
et alia obseruare q̄ in libris cōtinentur. Sed
de nec̄itate sacramenti ēquirit̄ q̄ minister sit
viator. ad excudēd ād̄gelos l' demoēs a q̄ simł
possit mūgere a verba ꝓferre. ad excuden
dum mācū a mutū aliū a se. ex nemo se bapti
zat et intendens actualiter vel habitualiter qd̄
ecc̄ia intēdit etiam si michil credat de effectu.
Baptizandus ydoneus est quilibet viator
non baptizatus. qui consentit interpretatiue
baptizari. vel in fide parentum. vel offerenciū
eum. vel ecclesie si nunq̄ fuerit capax rationis
vt paruuli. Si autem fuerit aliq̄n̄do capax ra
tionis et dissenserit continue baptizari aut si
nullomodo consenciat. dum vtitur ratione

baptizari non debet. Secus si p ante cõsensit nec reuocauit qz pumitur ab ecclia nũc ofitur si rõne non caret. Baptizandũ non est fas ofiteri sacramẽtaliter cũ baptismus sit ianua sacramentoz. et de originali contricõ actualis nequaq exigitur de actualibus vero sufficit displicentia in gñali absq obice male voluntatis ponentis actualiter se peccaturaz quo obice postea cessante baptismus efficaciam suam capit. Baptismus dimittit penam a culpam ex integro loquendo de pena debita pcis non ex cuuli institucõne vt sunt irregularitates et mortes pro delictis ptis loquẽ do pterea de pena debita per se qz penalitates huius vite debite originali per accns manẽt vt sitis fames aĩ quorum causa est pcm originale sine quo non remissent. Si paruuli infidelium baptizent inuitis pentibus in fide ecclie illi sunt vere baptizati nec debent reddi pntibus si piculum timeatur. Similit illi qui metu inducuntur ad interius cõsentiendum baptismo quanq talia agẽ cõis vsus ecclesie non approbet. Baptismum flumis differre licet qñ et vbi non apparet scdm verisimiles coiecturas prima mors et spatium possibilitas seu congruitas maioz recipiendi in posterum quo casu et si subito baptizandus morietur

ſaluus cēt. ¶ Sacramentum cōfirmacōis ad robur inſtitutum tenet̄ q̄libz xp̄ian⁹ hñs vſū rōnis nō ꝺtempnere preſertī imminēte piculo ꝺfeſſionis xp̄i coꝝ infidelib⁹ faciendē. ¶ Tuca riſtie ſacramētum dupliciē habz ſo rmā et ma teriam de neccitate ſacramenti. ¶ Forma cōſecra cōis corpis xp̄i eſt iſta. Hoc eſt corp⁹ meum. Et forma ſanguinis. Hic ē calix ſanguis mei aut huic equiualens qđ dicit̄ ꝓpter grecos. ¶ Materia corpis xp̄i eſt panis de t̄rico pro maiori parte. : Materia ſanguis vinū de vite non tiiſbatum in aliā ſpēz vt in acetū. ¶ Cele bris conſuetudo et ordinatio ſupior i eis q̄ ad ſolempnitatē miſſe a gñalit oim ſacramētoꝝ ſpectant obligant ad nō ꝺtēpnēdū hmōi ꝺſue tudinem et ordinacōem q̄s lib⁹ ſolēt hr̄e. obli gant ptēa vt negligentia frequēs a craſſa fu giatur. ¶ Facta diligentia ſolita fieri in talib⁹ circa materiā corpis a ſanguis. ſi p malicīā ꝺ negligētiam mīſtri alit oblatū fuit q̄p ꝺbeat vtputa aq̄ ꝓ vino peniteat in oēz euētū ſacer dos et ſi reus nō ſit a qđ obmiſſum eſt ſupple at vel emendet. preſertim vt integritas ſn ꝺfe ctōne a pfectio ē ē ſacramēti ꝺſeruet. ¶ Diſcri men nouū pcci mōrtis in celebrando vitat. ſi pt⁹ diſcuſſionem ꝺſcie q̄ regularit i talib⁹ hñ ſolet a celebratur⁹ nō hēat conſcientiā firam

aut eque firmam sicut de opposito. q̄ fit in pce
cato mōli vel alio legittimo impedimento. vt
est irregularitas. et hec vocatur certitudo mo
ralis vel ciuilis. q̄ homo sufficienē probatus
est. ¶ Existente casu quo homo potest celebrē
re licite. et a celebracōne licite desistere. lauda
bilius est ceteris paribus celebrare. tum quia
opus de se priuilegiatum est a frcūosū. tum q̄
a nobiliori virtute procedit celebracō que fit
ex amore. q̄ omissio que ex timore generatur.
¶ Laudabilius est. q̄ oppositum ceteis pibus
et cessante legitimo impedimento cotīdie ce
lebrare. ¶ Pollutio nocturna tollens suffi
cientem deuocōnem. recollcionē a reuerētiā
ad sacramentum. eo q̄ aīa magis inde ebes a
carnalis effecta est. impedit a celebratione
q̄ diu talis carnalitas et ebetudo ēgnauerit.
nisi casu necessitatis vrgente vt si sacerdos sit
vnicus a missa parrochialis fueit celebrāda.
¶ Homo qui ꝓpter habitus virtutū et facilē
sui recollcionem vel aliunde manet deuot9 ad
sacramentum. et reuerēs pt9 nocturnā pollu
cōnem non videē per eā impediri qn̄ celebret
die sequenti cōfessione tn̄ in oēm euētū prece
dente. qm̄ nolle sordes corporales impediūt.
nisi pro qn̄to vel sunt pcā vel sunt in horrorē
a scandalū assistentiū. vel deuocōem debitā

tollunt. ¶ Vir enim leprosus a vir mēstrua
patiens a celebratione secreta non arcentur.
¶ In omni adoratione sacramenti altaris
subintelligitur condicio ista. vel similis. si con
secratio rite et debite sēm institutionem xpi
fuerit celebrata. Aliter adorans alienū est
ab ydolatria quamuis celebrās a nō consecrans
cēt in culpa. Apparente figura circa sacramē
tum. Alia a figurā solita panis a vini. ītō oue
nit sacramentum sumi sb illa forma neq; sine
ōdicōne implicita vel explicita debet adorari.
¶ Positis pluribus hostiis super altare si
sacerdos intendit gnaliter omēs consecrare
ille consecrate erunt. Si tantum duas ex illis
quas determinate signat ille due fūt tātūmō
consecrate. Si illas duas intentio sua non de
terminat michil ibi cōsecrat obstante ofusioē
intencōnis ꝓpter quam ista nō magis ꝙ illa
pōt dici consecrari. ¶ Regulariter vitupabile
est a sepe criminale ꝙ sacerdos a celebracōe
et catholicus habens vsū rōnis ab eucaristie
susceptione totaliter abstineat. ¶ Illi pue
ri sunt ydonei suscipere eucaristiam a ad hoc
ligari videntur semel in anno qui secundum
leges censentur habiles ad nubendum. po
test quoq; deuotio etatem hanc preuenire.
sicut in quibusdam etatem supplet malicia

Audire missam integram est de obseruatione sabbati. hoc est diez festoz p tpe legis euāgelice nisi per impedimētū legitimū aliqs excusetur. tale vero impedimētū scdm loca tpa et etates et cōsuetudines varie iudicatur.

Obligatum celebrare p quolibz duoz vnā missam. non absoluit vna celebracō. vna qp pe missa virtute opis operati. ex quo finiti valoris est. non tm̄ dem tollit de pena. nec tantū redimit quātū due. In anniuersariis ecclīa rum a recepcōne missaz p vno pcio fue fusta cacōnis et in similibus. intēpracō viri sapīctis locum habz. Alioqn̄ non videtur. quō sex aut septem anniuersaria i ecclīs cathedralibz licite simul eadem die iūgerent. Obligatū ad subsidia spūalia. tutum est dirigē intencōnez suam ad dcum. sic q digneē discuti de valore sacramentoz vel suoz bñficiorū qualiter a qñtum videt se apud benefactores eē ostrictū.

Caritatis maioris est spiritualis elemosiā q̄ gratis distribuit merita sua satisfactoria ad liberacōnem animarū q̄p elemosina corpalis. Et quā q̄p talis non inde minus hiturus sit de premio essencialiter tardiz tamē inde de xpiis pcis ceteris paribus satisfacit. Falluntur plurimum hij qui potentes aliunde viuere obligant se ex bonis ecclesiasticis vel alijs ad

satisfaciendum pro aliemis delictis cum hoc cedat in retardacōnem satisfaciēdi p ꝓpriis et hec sola radix improbare beneficioꝝ pluralitatem sufficeret. ¶ Expediēs videtur vt nulla excōicationis sententia ferretur de facto a iure vel iudice neqz pro pñti neqz pro futuro. misi pro manifesta contumacia qua se mōstrauit aliquis non paratū audire eccīam. Aliter qualit habetur sicut ethnicus a publican⁹ si audire eccīam paratus non est. ¶ Expediens videtur vt null⁹ tenetur aliū vitaē qūtūcūqz excōicatum a iure misi post qꝫ a suo iudice fuit denunciatus esse talis. Siquidē in oi casu alio videtur possibilis excusacō a interptacō coꝝ q̄ aliquis cōmittit vñ excōicari dign⁹ ē qꝫ nō de beat cuitari a ꝑticulari persona a hoc tolleret magnam in politica uersacōe cofusionē. ¶ Expediens videtur qꝫ oēs sentētie excōicacōis late sententie et iure scripto q̄ꝝ vsus nullus est aut plus obest q̄ꝫ prosit exp̄ssa reuocōne tā in prouincijs q̄ꝫ in dyocesibz a i eccīa vniuersali cassarentur. ¶ Expediens videt institucō aut iam institutoris talis interptatio vt solus excōicatus aut suspensus a iudice a p tali denūciatus otrahere dicētur irregularitatē immiscē do se sacramētis a quod sol⁹ talis a potestate absoluendi in foro conscīe spoliatus cēseret

Scrupulus enim a subditis vir aliter auferibi
lis presertim i materia sacramētalis confessionis
hoc auferret. ¶ Expediēs videt vt nulla sentē
cia excōicacōis ferretur nisi p ptumacia facta
in rebus pure spūalibus. vt vbi transgressio
verget manifeste in dispsione; fidei a suo spū
alis libertatis. Non enim debz vt videt grauior
esse in foro exteriori pumcō transgressionis qp
dāpnum fuerit illatum. ¶ Expediētius est in
multis defectibus illos vel tollerare vel ad
bonum finem ordinare qp p fulminacōes sentē
ciarum a ordēpnacōez aut p pdicacōes rigoro
sas eos conari funditus extirpare. vt de encæ
nijs prima die ām. de capellanis mercēnarijs.
et similibus. ¶ De penitentia. c. x. de penitē a

Duina lex. et non solum constitutio
obligat ad confessionez sacramenta
lem post peccatum actuale vt fiat se
mel ante mortem. ¶ Nec concurrere
simul tpe ad iustificacōnem impij necesse est.
que sunt. infusio caritatis. expulsio culpe. con
uersio liberi arbitrij in deum. a peccati detesta
cio. ¶ Homo non semper tenetur immediate
confiteri ymo nec oteri nec peccatum sb pena
noui pcī mortalis. Dat enī spaciū penitentie
deus. quale scit fragilitati nre sufficere a illud
qñtum sit in omnibus gnalis regula diffinire

nulla pōt. ¶ Obmissio in concernentibus con
fessionem sicut in alijs actib⁹ preceptoꝝ non
vocatur obmissio nisi fit respū actus p̄cipa
lis dum deberet fieri a nō respū circumstāciaꝝ
q̄ vel añcedunt vel cōmittanē vel subsequun
tur. alioquin obmissiones in vna obmissione
numerarentur infinite. ¶ Omnis ergo cōfitens indu
dit confessionem in actu vel in habitu aut in
ꝓposito vel i voto. eam vero fieri actu cessante
impedimento alio quadruplex casus cōtinet.
Prim⁹ institucō eccie semel in anno. scds sus
cepcō eucaristie vel celebratio et sacramētoꝝ
aliorum susceptio scdm quos scī. tercī⁹ periculū
mortis verisimiliter imminētis. quart⁹ cōscīa
q̄ alias non habitur oportunitas peccā cōfitēdi
¶ In recordacōe pcēi mōtis dū missa iā pcipit
vsqz ad hoc vt cōmode sine scādalo deseri vel
interrumpi nō valeat aut dū sacerdos alius
deest a vbi petit necitas sufficit cōtricō indubens
ꝓpositum cfitēdi. ¶ Circūstanciaꝝ q̄druplex
est dra. q̄dam imptinentes. q̄dam minuētes.
quedam aggrauantes. quedā in aliam spēm
tūsmutantes. Et hec vltīme non solum sunt
circūstancie sed pcā. ¶ Ideo sūt de necitate sb
expressione confitende. primas non expedit
dicere. nec scdas regularit. tercias exprimere
sepe vtile est. et q̄nqz scdm quosdam necesse.

Circumstantiarū expressio in ꝯfessioē talis vel in talib⁹ verbor⁹ circumlocucōibz expressa sufficit p quam ꝯfessor de magnitudiē pcōrū eius qui confitetur p absolucōe a penitentia discrete conferendis instruatur. Expedit nō nūq̄ circumstātias de articulaci⁹ vel inquirē vel dicere tum ad verecundam huiliacōnem confitentis tum ad eius quietacōz postmodū magis hūdam q̄ oia dixerit tum q̄ circūstancie multe quas esse nullas aut veniales arbitrabatur cōfitens pcā sua mōlia tum ꝛmiqz ex hoc q̄ vna circūstantia habita cōfessor de alijs coniecturat quas ꝯfitēs pudore pressus celat. Cognito de statu eius qui confitetur qñqz nocet plurimū minimū super circūstāciarz pticularitate interrogacō pserim in pcatis carnalibus tum ne confitens verecundia motus qñqz mentiat et pueri a puelle et hoc in hijs qui non essent necia dici tum ne scandalizentur et inflāmēt in noiacōe pcōrū prius cognitorum. Quarta discretio maxiā re quirit et semper a gnalioribus interrogacōmbus ad spēaliores gradatim a sensim cōuenit inuocandaqz manus eius quo obstetricante educitur coluber tortuosus. Secretum omissum fidei alterius celare est de iure naturali. Hoc enim rōnabilit quilibz sibi vellet fieri et alter

socialis conuictus dꝛepiret multo amplius si gillum ofessionis secretū esse debet a nullo casu signo aut verbo reserandū. ¶ Confitens debet regulariter in peccatoꝛ suoꝛ explicacōe celare cōplices suos nisi dum aliter confiteri non potest sicut in incestu cū mꝛe vel vnica soꝛore aut nisi sic dicat et apud talem q̄ cuelatio debeat prodesse non obesse eis qui detegunt̄. Quo casu nīhominus magna cautela requirit̄ apud confitentem a confessoꝛem ne zelo proficiendi indiscreto fallant̄. ¶ Omnia ad confessionem ptinētia vt pmitētia iniūcta a interrogationes facte a cetēa nō inducētia ad malum sūt de cōfessionis secreto ꝓpter qđ peccant si nō excusat eos ignorātia illi q̄ pmi tentias suas et ea q̄ sacerdos eis dixit passim dicunt et q̄ etiā sup hoc inqrūt qm̄ talia p̄ indirectum causant aliq̄n irrisionez sacerdotis aut ofessi culpam. ¶ Qui seduxit alios ad peccatum tenet̄ p posse eos postmodꝫ ad viā veritatis reducē non minꝰ q̄ de dāpno tpali illato. Sic de infamacōne a siḿb⁹ et hoc debꝫ cōfessoꝛ inducē ofitētem. ¶ Cōfessus nolēs pcēm suum cuelaꝛ p ofessoꝛē si petat illud ex ofessione m detegē neqꝫ tñ adhuc ē tutū ofessoꝛi illd onus assumē si remediū possit aliē incōmodū adhiberi. ¶ Nullus semel rite sacramentaliē

absolutus super vno crimiē. pōt nisi de ꝺsensu
suo libere obligari ad amplius cōfitendū. Si
sit oppositum in q̄busc̄ regionibus aut casib⁹
instituc̄ōnis ponitur quibus homo sponte se
subdit et hoc faciunt. Si cōfessor verisimiliter
p̄sumatur sollicitare aut sollicitari ad peccata
vtputa ad lubricitatem p̄sona hoc timēs debz
ab illo si sit suus curatus petē licētiaz alteri
confitendi. qua nō obtenta pōt nichomin⁹ altei
cōfiteri a absolui. De statu eoz qui confessi fuit
tucius est vt confessor nichil dicat neqz ad vi
tupium sicut cōstat neqz ad laudē ne inde con
fessi superbiant ne p̄tēa ipsi a alij i ypocrisim
ficte confitēdi dilabant. Iudex cogē volēs
ad reuelacōnem confessionis peccāt et tenetur
p̄sbr sibi nō respondē aut dicere hoc non esse
de foro suo. q̄ si opponat̄ qm̄ tacendo et non
negando notare videtur q̄ confessus sit in
culpa. Rn̄dendum est q̄ sacerdos aliter agē
nō potest. Ideo nullū scandalū suo vicio depu
tatur. Peccōr q̄uis non sufficienti penitēti
vt q̄ p̄positū habz actuale peccādi in futurū
vtile est confiteri et abstinentias certas reci
pe cui tamen confessor expresse itez et iterum
p̄testetur q̄ neqz absoluē neqz pōt neqz pei
tentie tales aut talis confessio cundē liberant
q̄ iterum eadē pecā cōfiteri teneat. Nicōr

est opinio pro peccatibus dicens sufficere ad absolucōnis sacramentalis fructuosam susce pcōnem q̄ cōfessus non habeat actuale ꝓpo situm peccandi hoc enim dicunt esse non ponē obicem. sed alia sententia q̄ requirit actuale ꝓpositum propositum nō peccandi in futurū ꝑ babilior est atq; securior. ¶ Virtute dauium a meriti xp̄i dantur in qualibz confessione sa cramentali indulgentie sed quante nouit deꝰ sic etiam vt attritio minus sufficiens fiat in confessione contritio. ¶ Soli actu confessi de peccatis suis capaces sunt indulgentiaꝝ suaꝝ que dantur vere penitētibus et confessis nisi dicatur sufficere esse in gratia et mēbris eccīe et ita ly confessis ibidem sumitē pro confessioē in ꝓposito vel in voto. ¶ Dies indulgētiarum referuntur ad penitētias ꝑ vita hac iniūctas sic enim textꝰ sonat videt tñ q̄ iniūctio gna lis q̄ bene fieri solet vt oīa bō faciēda cedant in remissionem ꝑfit in hoc et sufficiat vbi etiā penitentia papalis totidē dies q̄ sonāt indul gentie neq; q̄ minoꝝissez. ¶ Indulgētias non ¢apit ille q̄ non porrigit manꝰ adiutrices iuxꝝ tētum bullaꝝ et ita diues melioris odicōnis est quo ad aliqua q̄ religiosus et mendicus ¶ Claue sacramentali non nōbiliter errante in imposicōne penitentie cōfessus ꝑ illā pniaꝝ

fi fecerit absolutus est a pena et culpa virtu te compromissionis cuiusc' liter' et arbitr'rie ei et peccatum in psona sacerdotis. ¶ Tuc9 ē cum pua pēnitētia que sponte suscipiē et veri similiter adimplebiē ducē cōfessos in purga torium q̄ cū magna non implenda p̄cipitare in infernum. ¶ Rēnuens penitentiam in hac vita stulte facit. nīlominus absoluendus est si hoc non ex infidelitate qua credit non esse purgatorium aliud in hoc faciat. Sed l' qter tēritudinē corpis aut infirmitatem aut pau pertatem vel aliud simile nulli multo mūgē da est penitētia publica pro peccō secreto sec9 de publico. Similiter nullus p castigationem scandalizandus est publice pro peccō occulto secus pro publico vbi si scandalizetur peccōr scandalum illud non imponenti sed sibi qui meruit imputetur. ¶ Diuisio cōfessionis si ad ypocrisim aut pro mmio pudore fiat impedit veritatem absolucōis secus vbi auctoritas su pioris in casibus reseruatis et bona fides sim plicium hoc faciūt et excusant. aut vbi confessor forte p̄sumeretur scandalizai ex peccō confessi et non hēretur pro tūc cōfessor alius secretus cui absq; probabili scandalo peccā oia reuelai posset aliqua tamen possent. Videat tamen quilibet q̄ rōnabiliē sciaz scādali sibi fingit

¶ dum nescit confitens de quibuscũ actibus an fecerit illos aut q̃ intencõe a quomõ fecit vt sepe ptingit dicat sub condicõne scrupulos suos vt sic neq; mẽciatur neq; absolucõne defraudetur. ¶ Curatus obligat̃ prochiano semel in anno dare eucaristie sacramẽtũ tenet̃ ei dare si petat publice q̃tũcũq; sciat̃ nõ permitere nisi causa refutacõis fuerit nota vt pote excõicatio publica vel pcẽm notoriũ de q̃bus non satisfecit publice. Nec̃ ptẽa de sacerdote insecreto vel qui non tenet̃ ministrare vel proprie quo ad hoc nequaq̃ obligatur. ¶ Forma absolutionis ab excõicacõne ista est q̃ debet p̃mo fieri. Ego absoluo te a sentẽtia excõicationis et restituo te sacramentis ecc̃ie. In nomĩe patris a fi.a spũs sci. Deinde sequit̃ absolucõ p̃ pcc̃is si in excõicacõe pcẽm incidet̃ necãrio ofitendum sacramẽtalit̃. Ego absoluo te a peccatis tuis In noĩe p.a fi.a s.s.amẽ. Cuicunq; est in istis formis nil immiscẽ. ¶ Materia sufficiens in sacramẽto ofessionis est hõ pcc̃or cõtritus de pcc̃is spõte subiciens se suo sacerdoti q̃ subiectõ non est ꝓpric iurisdicõis. Alioq̃n papa nulli ofiteretur q̃ est volũtaia q̃ põt nullomodo impediri vel arctari p supiorẽ vt nõ q̃libet pcc̃or cuilibet sacerdoti possit se subicere pro pcc̃o. Eps nõ min̄ hz auctoritatẽ cõstituendi

coadiutores confessores in sua dyocesi q̄' cu
ratus in sua parrochia. Caueat tamē eps pē
dare ecclīasticā ierarchiam tollendo dirē vel
indirecte potestatē curatoꝝ absq; culpa eorū
vel causa manifesta. ¶ Confessio ficta reite
rari ex integro debz secm̄ ꝓbabiliorez opioēz
q̄uis durior est q̄ non habet effectū suum post
mod̄ cessante fictioē sicut baptīsm9 et hoc q̄
pēitentia reiterabil̄ est non sic baptīsm9 cum
etiam q̄ nulla ibi absolucō sacramētalis fuit
sed potius noui pcī addicō. Non est fictio si
pcōr dicat omia quoꝝ actu recordatur q̄uis
non oīm recordatur sed est fictio dū sciēter
celat aliquid aut in ꝓposito peccādi pseuerat
aut scit et scire debet q̄ a tali non p̄t absolui
¶ Pēitentiaꝝ alia est recōcilians q̄lis fieri
nequit misi ī gracia. Alia est satisfaciēs vel ex
soluens qualis fieri potest extra graciam sic
q̄ illius iteratio nccia non existit ȳmo et talis
solucō respectu q̄rūdā penarū tpaliū debitarū
forte poneretur in inferno. ¶ Satisfactionem
ꝓprie vt talis est opantur sola opera penalia
que scilicz voluntas naturalit refugit a hinc
penam habēt iuste equidē vt pcēm volūtariū
inuoluntaria pena redimat. ¶ Per omia spū
alia qualia fūt dilēplatio q amor dei potest fiei
satisfactio. tum quia annexa est pro statu isto

fatigatio corpis tū quia contra ꝓpriaꝫ inclinacōnem omodi intellectus a volūtas abnegare se in obsequium fidei a caritatis. ¶ Vnū pro altero posse satisfacere concedit liberalitas dei dum causa subest vel ex impotentia illius pro quo fit satisfactio vel de mandato suo et caritate satisfacientis vel superioris auctoritate taliter ordinatis. ¶ De matrimonio .c.xi.

COnsensus mutuus expssus p verba de ptī quo tūsfertur pro ppetuo corpus viri in ptātem mulieris et econ a in eis ꝓpinqua. iunctio talis ordinata causat matrimoniū. ¶ De Jure naturali q diuino limitatur consensus ad certas psonas cum certis circumstantijs a quit ꝙ aliter fuit attemptatū potest illud inualidare superior auctoritas. ¶ Votum solempnizatum per susceptōnem ordinis vel religionis non magis ex natura sua videtur dirimere matrimonium iam contractum ꝙ simplex sed hoc provenit ex ecclesie constituto maxime cū in illo dispensare posse papam probabilis sit opinio.

¶ Matrimonialis coniunctio vnius mulieris cum pluribus viris repugnat Juri naturali non econtra quoniam corpus viri plus valet pro quanto plures fecundare sufficit et Jta olim pluribus licebat fungi vxoribus

Prima tñ in hoc ꝺsentiente cui corpus vir iam cõcesserat in suum ius. Nũc aũt ad statũ primeue institucõnis reduxit xps mrimoniũ vnꝰ cum vna. Votũ simplex castitatis nõ dirimit mrimonium iam cõtractum pcãt tñ q̃ vouit dum p̃mo cõtrahẽdi volũtatẽ habuit voti contrariã nõ aũt postea dũ reddit debitũ vt est concors sentẽtia sed negant peticõnem debiti posse fieri sine fractioẽ voti. cuiꝰ oppositum ex eo videtur vertũ. quia votũ nõ cadebat direcẽ nisi sup hoc. q̃ est nunq̃ ꝺtrahere. a non sup hoc q̃ est nunq̃ ꝺmiscere carnaliter alteri Alioquin dum nũc ꝺmiscẽ etiam reddendo debitum reus efficitur voti fracti. Alioq̃ pterea eẽt sors talis ꝺiugij nimis dura. Religiosus professus aut sacerdos vtentes copula carnali preter mrimoniũ et si grauissiẽ transgrediuntur mandatũ dei non tñ videtur voti fractores. Votum quippe est solũ ꝑprie de re alias licita qualis nõ erit exẽ mrimonial cõiunctio. Ista ꝺdubio licet apud simpliciores videatur extrema tamẽ apud intelligentes quid nomis voti est data. Votum quippe solum fit de opibus superogacõnis ad q̃ qs alias non teneb atur. Sic religiosus ꝑprie loquẽdo vouet q̃ nũq̃ vxorabiẽ qꝺ antea licebat illi. Nullus autẽ ꝑprie dicẽ vouere q̃ nunq̃

fornicabit aut adulterabitur quia ex p̄cepto
ad hoc iam omis hō obligatur. ¶ Vir
et vxor nequeunt absq; mutuo cōsensu vouē
castitatem ymmo nec virtute vouēt se nunq̄
petiturum debitū ab vxore cum ꝓpter verecun
diam petendi ipa in deterius labi possit. ¶ Spō
salia derimuntur vel mutuo consensu cū aucto
ritate superioris vel si altera persona interim
fornicata fuerit vel p votum solepnizatū per
quod mr̄imonium esse contractū non tamen
carnaliter consummatum posset infra duos
menses solui. ¶ Contrahens ficte in foro ecc̄ie
quandocumq; carnalis copula subsequatur
eadem fictione remanente non coniungitur
matrimonialiter compelletur tamen ab ecc̄ia in
foro exteriori tanq̄ si verum fuisset matrimo
nium habeatur. ¶ Secus in interiori cuius est
consilium vt potius oēs sententias ecclesie
tolleret q̄ peccato consentiat. ¶ Potest tamen
nouo consensu adhibito fictum matrimonū
simil aliud obstiterit in verum commutare.
¶ Persona inducta per metum cadentem
in constantem virum ad consentiendum in
terius in prolatione verborum matrimonali
um. vt quia non vult mentiri. ¶ Potest post
modum matrimonium dirimi tanq̄ nullum
sed de seductione per blandicias non ita

Impedimentū perpetuū i altro ꝺiugiū p qꝺ
nequnt se mutuo carnalit cognoscē impedit
matrimoniū iam ꝺtractū. Nullus cōiugiū
tenetur redde debitū in detimentum notabile
aertum sui corpis vel fetus nasciturꝫ et sc̄ꝺm
hoc cognoscitur qñ leprosis vel pregnātibus
aut menstruatis aut furiosis aut ypidimia
tis et similibꝫ casib⁹ ēddi ℓ nō debitū oporteat
Temp⁹ a loc⁹ sacer nō videtur excusaē qñ
alē ꝺiugiū teneat alteri petēti reddere. Petēs
tñ q̄dā amicabili moicōe de nō exigēdo exhor
tetur seu ꝺducat. De extreā vnctōe. c. xñ.
Extrema vnctio habet materiaꝫ et for
mam in libris suis expssam et obligat
non cōtempnē dum finis vite secundū
probabiles ꝺiecturas p infirmitatē exspectat
que pretēa reiterari potest simili causa rursus
veniente. Extrema vnctō rite suscepta delꝫ
venialia ymmo videt qꝫ absoluit ab oi culpa
cōiuncta petitōe recipiētis qꝫ ab oi peā libet
tū virtute sacramēti tū q̄ petit pie pseueanter
pse a iuste. De sacrmēto ordinis. c. xiij.
Ordinis sacramentum plures formas
habet pluresqꝫ materias ymo et sacer
dotium duab⁹ formis cōplet vna qua
datur sibi ptās sup corpus xpi verum. Altera
q̄ datur sup misticū. qꝺ si fuit defect⁹ ℓ dubiū

in aliquo põt illud sub cõditõne caute suppl

De potestate pape. c. xiiij.

Demitudo iurisdictõis residet apud papam a in alios secundum eius determinacõz diriuatur. Attẽdẽ tñ debz sibi cẽ illã ptãtem non in destructioẽz eccie datã sed eius edificacõnem. Si papa diceret dñs oim in spualibus qd constat et in tpalibus qd alij negant. nlominus dotacõ eccie i iurisdictõibz et dñijs pprietarijs tpalibus a exercicium in illis neqz esse de iure naturali neqz eidem repugnare videntur. Nam crist9 neqz exercuit talia dñia neqz p expressum successoribz phibuit sed reliquit potestatẽ eorũ discretiõi p varietate tpis et deuotione xpianorũ sic vel sic exercendi. Papa non põt puerte ordinẽ peracchicum. vniuersalis eccie sic qm in multis casibus liceret eidem resistẽ in facie et diceretur ita facis vtpote in exempcõmibus manifeste nocius. Et si prelatos et eccias sibi subditas onorare sumptibus intolerabilibz vel libertatibus penitus spoliare contendere.

Explicãunt conclusiones de diuersis materijs moralibus vtiles valde posite per mgrm Johem gerson doctorẽ theologie eximũ ac cãcel. eccie btẽ marie parisien.

Incipit tractatus venerabil' Magistri Joh. Gerson Cancellarij parisien' de Meditacõe Et ponũtur decem septem considteracõnes Quarũ prima est ista.

Meditacõ cordis mei in conspectu tuo semp felix certe qui cum pphet̃a põt ex sma dicẽ verbum istud. Sed videam⁹ p̃mo quid sit meditacõ cordis. nõ carnalis. ꝫ spũalis. Est autem meditacõ vehemens cordis applicacõ ad aliquid inuestigand̃ a inueniendũ fructuose. Et hec applicacõ fortis habz difficultatem. que q̃q; est maior q̃z minor. qđ ut intelligam⁹ p̃supponam⁹ experedictis. a ab experientia cor nostrũ cõditũ esse. a habẽ tres species oculorum. alias oculos. sc̃z mentales. racõales. a sensuales. a ex illis ẽ vtrobiq; vn⁹ oculus in congnicõe. a alius in affectione. Fũdatur hec distinctio in qua dã alia distinctione. qua distinguim⁹ hominem hic porcõez siue fatiẽ racõis dupliẽ. quarũ superior vertitur ad leges eternas. altera ad temporales. neutra tñ in actu suo dependet ab organo corporeo. Sub istis ẽ racõ demersa corpi q̃ sensualitas appellat. Prim⁹ horũ oculoz vocat ab aliqbus oculꝰ mentis. alt racõis. a tertiꝰ oculꝰ corpis. Secũda cõsideratio q̃ iste triplex oculꝰ p peccatum contributus id est obtenebratus.

Quid sit medi=tacõ

Hain * 7628

Quera ab initio bene ordite rationalis natu-
re tale ordo ordinisq; tranquillitatis qd
ad nutū a mery imperium sensualitatis ra-
tioni inferiori a inferior ratio superiori seruiebat.
a erat ab inferioribus ad superiora pronus a fa-
cilis ascensus. faciente hoc leuitate originalis iusticie
subuehentis sursū corda quē admodum ignis na
turaliter sua leuitate sursum fertur. Atueo post qd
aduersus dominū supremū ingrata pdicio ceme
ruit auferri hanc iusticiam originalem subintra
uit pondus grauissimū ocomitans peccatum. qđ
miserā a captiuā animā trahere non cessat ad ifi
ma tamq; circuligata sit fumbr. cathenis. a cōpe
dibus vincta in mendicitate a ferro ficq; modo
mirabili ymo ofusione misera bili ē facta ordinis
prioris ouersio. ymo puersio. qd in hoie sic merso
tenebris a carcere ceco oturbatus ē i ira oculi v
triusq; plex p ifectionem insensualitate. p obnu
bilacoēz in iferiori ratiois portione. et p quādam
excecationē in racionis portione supiori:-

¶ Cōsideracio tercia q meditandi difficultas p
ueuit principaliter ex pena peccati originalis

Habemus ecce primariam causam difficultatis quā im meditacione sentim⁹ quā im hatēdis semp ad dñm oculis expimur. sa ēt hoc penal' grauedo deorsum ingiter impellens quēadmodū vidē est sensibiliter in aqueductu qui tota facilitate defluit ad yma. otinetur autē aī sursum leuatur non tamen nisi cū violentia. Nō aliter est de humano corde qđ ad imfima pronū leuiter effluit. hac q; a illac veluti sine retinaculo vel labore descendit. qm̄ facilis est ayt poeta descensus auerni. ꝫ reuocaē gradū superasq; euadere ad auras hoc opus hic labor est.

Quarta ꝺsideratio. meditatio non solum fit im ꝺgnitiua. ꝫ etiam im affectiua:

Perscrutemur ꝺsequēter ex predictis naturam seu ꝓprietatem meditationis. qm̄ ex hoc ipō ꝙ necāria nobis ad dēū tendentibz existat videbimus: ꝺixim⁹ autem a repetimus ꝙ meditatio est fortis a vehemens applicatio vl attentio aī ad aliquid imuestigandum. vel imuemiendum fructuose. Et addim⁹ fructuose. ne meditatio vrgat aut im fupstitionē. aut im curiositatē. vel im melancolicam stoliditatē: ꝺicamus ergo ꝺplectātes ꝙ meditatio est vehemēs a salubris aī applicatio ad aliquid imuestigandum vel experimentalis ꝺgnoscendum. Ponim⁹ hoc exemplū propter naturam ipsi⁹ affectionis. que diuersa

sortitur nomina ꝓportionabiliter ad cōdicōnem ꝺgnicōis · non enim pōt alic affectio ꝺ gsci q̄ experimentaliter per eū qui p eam afficitur · quā experimentalis affectionis cōgnicōnem non potest eā habens in alium verb̄ qubuslibet fundē nisi similiter affect⁹ sit ille alter · qm̄ solus nouit · sicut in apocal̄ · scribitur · qui accipit · ꝓpterea vocatur mā na absconditū · exemplū est pspicuum in illo qui nouit dulcedinem mellis solū per doctrinam · sic etiam medicus sanus nosc̄it infirmitatis doloꝛē · Hec aūt dulcedo a gustante a hic doloꝛ ab egro longe aliter sentitur a cognoscitur :-

Quinta consideratio · Meditanti necessaria est longanimitas · ut ignis deuocōnis ardeat :-

Perpendimus ex hīs q̄ ꝓfunde senserit ꝓ phēta naturā meditacōis · dum ayt In meditacōe mea exardescet ignis · Eteni vtū q; amplex⁹ est a lumē in intellcū · a ardor in affcū · Quātum vero sit difficile q̄ ignis deuocōnis spiritualis exardescat flatu meditacōis · fiet notū consideratibz · Ignē materialē · dū queriē a lignis a quosis viridibz ꝺ luto aspsis elici quātū potes suffla · itez mlto coātu resuffla emerg; plur⁹ ab imitio fu⁹ ꝺturbās oculos vix emicabit scintilla q̄ mox euanesc; dispgens forsitan iratus congesta

scintilla

ptius lingna si non in lōganimitate psteteris q̄ longanimitatem hic appellamus meditacōnem aut meditacōni coniungendam:

Sexta cōsideracō. difficile valde est dare regulā certam de modo meditandi:

Memini? aliquas nos scripsisse doctrinas & industrias. nedū latino. ꝫ a gallico ꝫmodē suphabenda meditatioē tali. licz fortassis vsi sum? alijs finis. utputa in tractatu de mistica theologia. pte ea q̄ praxim hui? docet. a in altero de mōte ꝺtemplationis edito: Alteroq; rursum de mēditate spūali ꝺposito. Demiq; tanta repit difficultas. tanta p diuersitate hominum varietas in practicando doctrinam vere scē q; meditationis. q an file vel aliquid scribere ꝺsultū. sic video? egomet in qñz sub dubio hinc inz fluctuare

Septima ꝺsideratio Meditatio est vtil ad contēplationem. a piculosa propter indiscrecōnem:

Qvm enim recogito q̄ absq; cogitationis exercitio. nullus seduso miraculo dei spāli ad pfectionem ꝺtemplationis dirigitur ā puenit. null? ad rectissimaz cristiane religionis normam attingit. ymo vix se ꝺponit. Audeo zelans scē meditationis studium suadere. Atuero dum to dens exptus picula. sedulus recogito difficultatem a arduam rarit atē puemendi quo trahere meditatio nititur. ego quasi torpēs ac stupidus

efficior. Sed q̄ fierit q̄s q̄ pacto fic eueiat q̄ nimi
rū frequēt exptū ē. s. vt cōtigat studiū meditacō
nis ɔnerti dilabiq; t̄ i morbū melācolicē passiois
ꝑt imo deratiō ex t̄ supbiā dari i repr obū sēsū di
abolicē illusiois ex meditatiois ab vsu id fieī sciat.

Cōsideracio octaua abusus meditationis ɔpa
tur abusui vim respectu febricitancium.

MAnu ducaꝰ id qđ dicimꝰ scimꝰ vimū in
iocūditate hominis q; salutem cōditū esse.
sic enim scriptuā sic racō loquitur. Videꝰ
tāmen ex abusu potanciū presertim dum febriū
distrasia laborat q̄ potus vim alias salubris cau
sat vel egritudinem ampliorem. vel mamā. ɔ fu
rorem. ɔ quādoq; mortem. Nos autem filios adā
quos egrotos quos febricitantes esse pessimis fe
bribus amme negauerit. quibus vertūtur in nau
seā ɔ amaritudinem diuinoꝝ eloquioꝝ verba. q̄
bus in fel conuertitur suauissimus dñi verbi pa
nis. heu miseros nos. heu q̄ ꝑ exīmtima ɔsideratione
talis miserie ɔclamauit apl̄us. Infelix ego hō ās
me liberabit de corpe mortis hꝰ. Et subiūgit. Grā
Nona ɔsideracio i meditatiōe dei p ihesū xp̄m
assit discrecō quā parat erpti ɔ homi viri ɔsultacō

QVid agamus ergo. quid dicamus. ibimꝰ
ne precipites p abrupta viciꝝ. ibiꝰ ne p
desideria cordis nostri ɔ i adimuentiombz
pessimis despati. sine freno. sine lege. sine ordine.

Nunquid sufficient nobis cogitationes inutiles vagi instabiles sordide fluxe sompnioq; similie q̄ nō ꝺsolationē l' edificacōz allatuē fūt ꝫ desolacōz mestissimāz ruinā q; oblectātibz se i eiusdē. Respondeō neq; q̄ ita fieri debē ꝫ assit discretio moderatrix i omibz quā nō securiō habē post ōmam grām poterimō quā p sedulū a secuz alteriō exptī nos q; diligentis a agnoscentis ꝺsiliū. Clamat Aristo. voce exptie dicēs q ars a virtus sunt circa difficilia a ars pingendi ars scribendi ars citharizandi virtus castitatis virtus fortitudinis virtus sobrietatis. Hoc vero sic intelligendū est q ab inicio virtus a ars multas i acquisicōe sua paciūtur difficultates. dū vero fuerint acquisite facilia sunt eis omia pingit faciliter pictor exercitatō in arte sic de scriptore a citharista videō. Ita ut dicē cogeretur idem aristotiles q ars perfecta non deliberāt quia tā facilis est sibi actō suō

Decima consideracō. Compatio meditantis ad scribētē ac studiose vel inaduerteter.

Vtimur ista cōpacōne dum de meditacōe loquimur attendamus q in trahendo lineas prefim picture vel scripture difficultas nulla est sicut nec etiā discursionis digitorum p citharē cordas. Inuenimus similiter in cogitacōne nō enim difficulter vel laboriose nunc hoc nunc illud put occurrerit cogitatur sed q̄uis

nullus in̄ resultet fructꝰ. vides in fit pingente fic scribēte fic citharizante. Ita neqz prorsus i fit cogitante. ymo cum se talibz vagis cogitacōibus oblcāuerit ut dicit seneca tristis ēmanebit. porro laboriose studiose a attētissime cū mira tarditate pigēdo scribēdo a cathariz̄ādo fit qñqz ut bñ

·ii· ꝯsideracō. ex vaga co } a celeriter ista fiāt. gitacōe nō surgit meditacō. Ꝺz de meditacōe bñ

Quorsū ista nimirū ut ostēdaꝰ } fit otēplacō quēadmodū de cogitacōe nullus vmq̄ perfi ciet aut emerget in meditationem. quanto mīnꝰ in otēplacōem. ex meditacōne vero q̄ sūmā habz difficultatem si bona fide simplici corde a discreta diligētia exerceatur. pueniemꝰ ad hanc pfectionē q̄ absqz difficultate vlla fiet apd nos frcū ose q̄ sūmo meditacōis studio ꝯquirē volui. Ita demqz tūsibit meditacō i otēplacōez. nō ei differt meditacō a otēplacōe misi penes facile a difficile qm̄ vtrobiqz ē fcūs alit q̄ i cogitacōe.

In. 12. ꝯsideracōe ꝺscribit otēplacō tā q̄ ad af

Describit aūt otēpla } fectū q̄ q̄ ad itellem̄ tio q̄ ē liber a expeditꝰ mētis ituitꝰ i res perspicāedas vsqz q̄qz diffusus a hoc q̄ ad cōtēplacōez q̄ ēspicit itellem̄. porro q̄ ad otēplacōez q̄ ꝯsistit i affcū a i praxi ꝺscribit eā hu. q̄ ē fubleuate mētis nubilū a mors q̄dā carnaliū desiderio rū. hoc ē gustare q̄ suauis ē dñs. quē gustū seq̄ē

longe alia ognitio q̄p fuerat intellectualis. solum visio. seu quedam auditio p fidem aut scripturā.

Decimatertia cōsideratio. Meditatio in principio difficilis. p exercitium fit facilis.

Meditabitur eccē aliquis gemens a suspirās ut colūba. dicet qz cū ꝓpheta. Meditatus sum nocte cū corde meo exercitabor a scopebam spiritū meum. faciet hoc anxie difficulter a laboriose. nūc recogitando ānos suos in amaritudine anime sue. nunc iuditia dei que sunt abissus multa in celo sursum a in terra deorsum. a ita de reliquis. circa que versatur meditantis intētio vehemēs. ut ea q̄ meditatur. vel cogitat limpidiꝰ ac firmius. velut in affectū trahat. efficiet tādem ut hec omia tanta facilitate recogitz a sapiat q̄p facilis est ipsa cogitatō. Docēt nos exempla predicta si dubitamꝰ. non ei plus laboris habet pictor scriptor aut cithariſta. bñ agendo q optime didicerit. q̄p vagꝰ a vanꝰ aliquis ab imitio discurrens sine arte a ordine per lineas scripture vel picture vel per citharе wrdas.

Decimaquarta consideratio. Meditans q̄tum qz exactus. laborem necesse est ut semp sentiat.

Addendū est p̄missis michilominꝰ q̄p vix aliquis est in arte sua ita pitus. quin assiduc ad aliqua l̄ cognoscenda l̄ agēda posset proficere. qualiacūc est ut cum labore nouo

audiat practicet multomagis hoc verum est in ipsa de qua nunc loquimur meditacone que nouos veritatis aut deuocois ingiter parere fetus studz ꝫ non cesst pturicois dolor ꝓpter illud male dictum spualiter intellectum. In dolore paries filios tuos non tñ memimit pressure ꝓpter gaudium qz natus est sibi nouus cognicois aut affectionis sancte fetus in mundum.

Decimaquinta consideracō nondum purgati hñt loco meditacois graues cogitacōnum tē ptacōnes quibus timor dei est necessarius.

Venit ab imtio frequētius ut dum aliqs nondum purgatus vicijs satagit meditari ut colūba meditabitur quasi vetus spmta dolos a odia meditabitur quasi causis rodens iuxta verbum satirici rabiosa silentia medi tabitur qz quasi sordida fus fedissimas corde volues a ṽuolues carnaliū turpitudimū cogitacōes. Quid porro de blasphēie spū ꝙ abhominabil ꝙ horrēdis nōnunꝙ imsurgit stimul certans meditantē loquēdo aduersus deū ac scōs eius imgētia tā execranda ꝙ nec ea fari licitum sit. hinc qz adiciuntur a imiciuntur pene vsqz ad cordis imma infidelitatis iacula spei nullus manet locus oia fūt ḡuia ctiā tedio ē ipa vita. baratꝝ despacōnis vndiqz patet. Vñ ꝓpt hec a talia maifestat exprimētū ꝙ cāssiē sapiēs cōsulueit cum dicebat

fili accedens ad fruitutem dei. ppa aiam tuam ad
temptacoem. Subiugens presidium securissimu
sta in timore. btus enim vir qui semp est pauid?
Decima sexta coideraco. Quo? meditans debet
credere suo directori a de inuisibilibz conari:

QVomo ergo btus. queret aliquis. qui sem
per est pauid? dum timor additur timori.
scrupulus scrupuli. a pusillanimitas pusil=
lanimitati. presertim dum non ade assidue consilia
tor dux a premostrator itineris arti a recti. si vero
talis qui rarus est. habes artem piter a pietate
fuerit forte inuentus. cui otio nouu meditantem
instruendi. quatum licuerit. felix quidem ipse no
uus tiro. si tamen protinus absq; vlla trepidacō
ne patus est credere consilio. Sed o quotiens bone
ihesu. quotiens hesitabit. a ide epetet iteru itezq;
quasi falli reformidas. Scripsi quedam sup hmoi
scrupulis in tractatu de preparando ad missam.
aliqua etiam de cautelis similit cōtra spiritum blas
phemie durissimu aduersus que remedium opti
mu est contempnere. nec curare quin pocius irri
dere neq; sup hijs sollicite cōsiteri. misi forsitan i
principio p cautela a habendo consilio: De scru
pulis quoq; teneatur hec regula. p aduersus eos
agendo sic est. si prudens aliquis a exptus consi
liator dictauerit. aut insserit. nec aget in hoc con
tra scientiam de meritorie. dum illa ad consilium

de scrupul tenor hec regla

sapiencioz per rationis libertatē ab animo suo mutat a deponit. quis assidue sēsualitatis remurmuracō sencīatur. Alioquin nūq̄ fit in pace de⁹ locus cordis. Rursus aduertendū qm̄ sicut dōc̄te aristotile omnis nostra cognicio velūd a sensu a itez q̄ necesse ē hominē intelligētem fantasmata speculari. Sic origīatur meditatio cordis nostri a sensibilib⁹. que figurata sunt a colorata. ac ceteris accidentibus temporis a loci circūuoluta. Hinc sunt meditationes scripte. hinc imagines picte vl̄ sculpte. hic generaliter fit illud. psalmiste. Meditatus fū in omnib⁹ operib⁹ tuis aīc̄ q̄ vtiq̄z fūt opa corporalia sicut a facta. Nichilomiu⁹ debet assurgere meditās a vltra pgredi velnū p scalam aliquam ex visibilib⁹ sicut dicit apl̄us q̄ inuisibilia dei ex his̄ q̄ facta fūt intellecta spiciūt. sempiterna quoq̄z virtus eius a diuinitas. ppterea docens a coporalibus ad spiritualia migrare dicebat a si cristū secundū carnem cognouimus nunc tamen secūdū carnē nō nouimus.

De decimaseptima consideratio. Meditans venit ad pericula ppter superbiam a ppter carnalium ymaginationem.

Amplius vero addim⁹ conptum est sepi⁹. q̄ volētes itēdē meditationi si nō discrete hoc fecerit decidisse vl̄ i tēptationēs a illusiones diaboli. ppt̄ eoz licz tñ latentē arrogāciam

vel effici fantastica a melancolica ꝓpter firmam nis
a radicatam atq; ꝓfundatam in rebus tpalibz
ymaginacionem. que qñq; ꝓtenditur vsq; ad
insaniam. Sup est ymago mulierū lapidea cui9
inspectione nimis crebra quida factus est philo
captus. quēadmodū de ꝓyemmalioē a sua yma
gine narrant fabule poeticē. a de narciso qui ꝓ
priam in fonte plucido speculans ymaginem. sic
in eius forma stultus hesit. ut occumberz. ¶ Potue
rant hic plurima dici de causis a modis huius
lesionis virtutis fantastice. ꝫ supsedeo. Dico tamē
q; vigilantes qñq; paciuntur sompniantibus si
milima. ita q; reputent ea q̄ in sompnis sola fan
tasia versantur interius exterius pcipe sensibus
notū est hoc in maniacis. notū preterea in quib9
dam melancolicis qui non nunq; volunt se deuo
tos meditatiuos q; dicī a reputari. quos hmōi
ꝓfundata circa corpalia fantasiatio facit errare
multiplicit. cou sq; ut vel in eleuatione corporis
cristi. l in alia rcogitacioē sua existimēt se vidē
realiter deū crucifixum. aut sub alia q̄is fantas
tica forma corpali. ¶ Putant q; alīq; voces audire tā
q; xpi. vel alicuius sanctoz. qua sup re pro assig
nacione naturalis cause diuersa sunt a diuersis
scripta voluīa. de quibus non est nūc dicendum
p singula. Consurgit hic difficultas nō modica.
qualiter scz scīri possit distinctio inter reuelacioēs

veras a falsas. an scz sint ab ãgelis aut a dyabolis. quas reuelacõnes fieri vtiqz abnegare non possu⁹ fore nõ nunq̃ a ꝓturbatis fãtasmatibus a erroneis. Ideoqz felix qui in lege dñi meditatur die ac nocte. si tamẽ comes fuerit discrecõ. quã sola parit hũilitas. captiuans omẽm intellectũ in obsequiũ fidei. a semp alieno magis q̃ ꝓprio credẽs iuditio.

Et in hoc finitur tractatus de meditacõe cordis Magistri Johis Gerson aẽ.

Sequitur tractatus eiusdem de oracõne.

Oportet semp orare & non deficere: Scripsit tullius accuratissime commentarium fratri suo de petitione cōmi cōsulat⁹ suadens ut in omi loco sedens & ambulās cogitz secum assidue quis es tu qui petis quid petis & a quibus petis: Subīt enim tibi scribere germane karissime de petitōe non terrestris consulatus sz celestis incolatus. Ad hoc enim pfessionem tuā vocacōnem tuā & sacerdotiū tuum dedicata esse memineris: pponas igitur i omni meditacōne tua in omi tua opacōne locō & tpe quis & qualis es qui oras quem vel quos oras quid vel p quibz oras: Ceterum qlibet istoz ostringito sub cōsideracōne quadruplicī ne confusionem infinita quedā mentis euagacō pturiat: Prima cōsideracō pprietatem indignitatis sciētie docet orandum virtute virtutū theologoz donoz & btūtudinum professionis sectationis exprecepto ecclesie & indulgentiaz racōe mīsteriī & vinculo amicitie cū tota cordis humilitate:

Tu quis es qui oras: si ad pria merita respexeris incertus es an amore vel odio dignus sis: Dic humiliat quīq viatoz oratus. Incert⁹ idcirco an tremenda cadat sup te illa sma cū is qui displicz ad intercedēdum mittitur iratī animus ad deteriora puocatur: Porro certus dicē poteris cum ysaya omēs justicie nre

quasi pannus menstruate. Certus preterea di
cere poteris cum dame. Non in iustificationibus
nostris prosternimus preces nostras ante te. ni
chilominus tibi conscius esse potes. si fidem. si
spem. si dilectionem. si dona tibi cetera quedam
contulit deus. que scire. que congnoscere poteris.
esse gratis data. quis si gratum te faciat a non
potius confundant ingratitudinem tuam pro
fus ignoras. Instigatur etiam sibi ipsi conscius
ad orandum. Ora tamen in ipsa meditatione
tua cum humilitate. a virtute donorum celestiu
gratis datoz. quoniã prius motus illoz est im
petrare magna. sicut fidei etiã informis facere mi
rabilia. sicut spei liberationẽ impetrare. sicut dilec
tionis dilectionẽ reciprocam extorquere quodã
modo. Iurta illud prouerbiũ. Si vis amari ama
a ita de reliquis virtutibus domis a beatitudibus
suo modo dicã põt. a hoc quam late pateat vides:
Sacerdos seu mõchꝰ petz tꝫ ꝗstor miaz p̃ indigẽti
bz Secundo recogites in ipsa meditacõe tua. pfes
sionem tuam in monasterio a in sacerdotio cõse
crationem. videbis te constitutũ a peculiariter dedi
catum. vt sis veluti questor aliquis qui p̃ languẽ
tibus a indigẽtib us i hospitali magno totiꝰ orbis
etiam vsqz ad carceres purgatorij querere debe
as elemosinam non tam corporaliter ꝫ spiritua
liter sustẽtãtẽ petras igiẽ ne respiciaẽ indigẽtas tua.

ignauia tua. ꝫ aliena miseria pro cuius subleua
mie queris mia. ut nō impediat ꝓpria miseria tua
supplex pete: Quibus verbis aut opibz deus est
orandus: Proinde tercio versetur meditatio tua
quibus verbis vel opibus oras deum. nā multa
sūt p̄ulegiata q̄ sortiūtur efficatiā. nedū ex opan
te. ꝫ ex quadam vi opis opati. id est sicut in euka
ristie ꝺsecratione a sumptiōne. aliorum etiam sac̄
mentoꝝ ministracōne. que q̄ꝑdā vim suscipiunt
ex pte dīm a eccliastica mandati. sicut a oratio do
minica quā deus p se fecit. sicut a hore canonice.
vel cetere orationes quas eccīa dicēdas instituit.
Alia etiā sunt opa ꝓ quibus indulgentias ponti
fex dedit: Dic ergo deo. dic ecclesie. exurge in pre
cepto qđ mandasti. Si sacerdos etiam ꝺscius sibi
ipsi rogatꝰ vel obligatꝰ celebret pro anima ali
cuius qui est in grā non erit oratio sua inefficax
prorsus a ingrata: Demum quarto meditatioēz
tuam ꝺuerte ad illos quorū fis minister ad orā
dum. videlicz deum. missus. institutꝰ. rogatꝰ. vel
obligatꝰ. fit hoc ex generis ꝓpinquitate. fit ex ele
mosinarū susceptione. fit ex amicitie vicissitudie
seu requisitione. qm̄ si mittentes sunt in gracia
quēadmodū sunt oms in carcere purgatoriꝝ a
plurimi de hospitali magno p̄fis seculi. tua nō
erit ingrata oratio. nec prorsus inefficax oratio e
tiam si peccatoꝝ sis. Dat exemplum dum mittit

Quibus aut opibz deus orandus

per seruum neq̃ a domino bone intencõis elemosina petentibus: Vides igitur quis a qualis sis qui oras. quia domis gratuitis non omino caes nam mediator institutus es. quia dei preceptum. a ecclesie mãdatum a thesaurum habes. quia ab alijs missus a iussus es:

Secunda consideratio docet esse orandum fiducialiter propter dei immensam bonitatem a ad sanctorum confugiendum suffragia a ad quos vt q̃les pro quo vel propter quid a ad quem finem etiam in ecclesia militante:

Alterum principale q̃ ipsa tibi meditatio tua debet suggerere est quem vel quos oras. Et quidem de omnipotentis dei immensa liberalitate. cui proprium est misereri semper et parcere. qui omnipotentiam suam parcendo maxime a miserando manifestat. cuius indulgẽtiam nulla peccatorum. nulla flagitiorum. nulla scelerum. quantumcunq; multiplicatorum enormitas superare valet. multum profuit hec exima cordis humilitate. fide submixa. viuaci meditatione ruminasse. etiam vbi michil in se q̃ non merito displicere possit inuenerit. Tu te ad aliquem sanctorum conuerte. pro gratia a deo impetranda quod fieri potest quadruplicater: Ceterum quia mos humanus hoc habet ut mediatores a intercessores querant dũ potens aliqs

rogandꝰ est. quoniã pretẽa recte pronunciauit dyonisius hanc esse legem dñitatis. ut ad supre ma reducantur infima p media. tu iuxta cõsilium iob ad aliquẽ sanctorum conuertẽ. qđ agere potes sub quadruplici meditacõe. Conuertẽ igitur ad aliquẽ sanctoꝝ vel sanctam. quia deo primitꝰ ẽ in glorificacõne. sicut a maioris meritꝰ fuit. quẽadmodum de anima cristi. de beata virgine mãe dei. de iusto a tam iusto ioseph sponso suo. de beato io hãne baptista. a sanctis apostolis a de sublimibꝫ angelorũm ordinibꝫ. martiribus. a confessoribus virginibus. otinentibus satis cõstat. Aut ideo ẽ te secundo ad aliquẽ sanctorum conuerte te. qui familiariori quadã deuotione tibi congruꝰ est. ut pionus ecclie in qua baptismum fuscepisti. aut in qua bñficium vel ordinem sortitus es. vel cuius ingressus es sanctum tẽplum. Est orandus preterea sanctus cuius nomine insigniris. est orãdus ille cuius virtutes a vitam mirari soles a colẽ omnitam ex his. Demꝫ mira fiducia semp adeundꝰ est angelus ꝓprie custodie deputatus. Aut tertio rursus ad aliquem sanctoꝝ conuertere ꝓ necessitatibus aliquibus subleuandis. vel pro impetranda speciali quadam gratia. qui sanctus l' sed priuilegiatum donum recepisse memoratur adeo ut pro talibus opẽ ferat. Diuisiones enim grãrũ sunt ayt apostolꝰ qđ verũ est. nedũ de viatoribꝫ

ꝫ etiam beatis sub quo respectu tamꝫ ecclesia de quolibꝫ sc̃orum. Nō est inuentus simil illi. Proficit insuper quarto si reuocēs ante mētis oculos cōuersationem ꝗuarꝫ personarum siue mortue sint. siue viuentes. quā probatam esse vel fuisse cognoueris. Nichil enim impedit quo minus oratio nostra uertatur ad hui⁹modi personas peculiariter ꝗ secreta quadam deuotione quāuis ipsas non canonisauerit eccia. In quibus quid aliud veneramur ꝙ in eis relucētē multiformem dei bonitatem que vbicūqz visa fuerit. apparere pōt absqz periculo coli ꝗ suscipi deuoto mētis āplexu. Conplectitur hec meditatio pueros innocentes nostri generis. quos ideo cōstat esse saluatos qꝫ in gratia baptismali mortui sunt: Conplectitur et parentes nostros et affines alios. in quibus gloria quā eos pie habere credimus naturalem ꝗ ingenitum amorem non tollit sed pficit ꝗ augz.

Tercia consideracō docet orandum pro defunctis pro bene viuentibus ne cadant ꝙ persecutoribus ꝗ male viuentibus pro se ipso ꝗ commissis in prospeis ꝗ aduersis ꝗ pulchrum modum dat orandi ꝗ deum laudandi in omibus que possunt occurrere in creaturis. Insuper diffinit meditacōnem ꝗ contemplacōnem:

Recogites ad extremum in ipsa meditacõe tua quid vel p quibz oras quẽ modum sub cõpendio reducimus ad quaternariũ quidam enim in gratia sunt ut defuncti i purgatorio a plurimi viuentes in seculo pro quibus est deo placens oratio quẽadmodum fit dum amicꝰ p amico ad amicum defert intercessionẽ. Jnueniuntur alij quoz laudabilis uersatio plurimum edificat eccĩam qui si caderent fierent i horrendũ scandalum oĩm tene viuencium fabulã a derisũ aut tales sunt quorũ uersio valde proficerz rei publice seu cristiamtati saltũ ut in hoc non relinquerz dñs virgam peccatorum sup sortem iustorum vel populoz afflictorum. Alij sunt pro quibꝰ est orandũ quatenꝰ vbi superhabũdauit delictum superhabũdz a gracia qui sunt supẽ mõd peccatores psecutores a hostes acerrimi tu demq; super omnes a pre oĩbus miserẽ anime tue placens deo pete ab eo ut vias tuas dirigat oĩa q; ofilia tua in ipõ pmaneant. Jnsuper quid ab eo postulãd est ete sũmũ a stabile bonũ efne felicitatis. Remiscere oformiter ad hãc meditacõez ꝟsb. ℟. mẽbro ẽmiscẽ tibi ciũctoz qm̃ q̃ suoz a maxie domesticoz curã nõ habet i oracõne sua si tẽ negat a ẽ infideli deterioz sit in omibz a pre oĩ bz cardo desideriozz tuorũ a oracõnum volũtas dei tene placens a pfecta exaudiat pete cardinẽ

hunc de fideriorum tuorum quōdolibet dispoſue
rit deus per arma iuſticie a dextris proſperitatis
a a ſiniſtris aduerſitatis per infamiam a bonam
famā a ſatis eſt. Hoc tandē pro certo tene q̄ p
miſſe conſiderationes a ſimiles proficiunt apud
eos q̄ ſeipſos ad orationem continuo vſu volue
rint extendere ſiue exercere. quēadmodū cicero tu
lius proteſtatur dum eloquencie precepta tra
dit dicens q̄ ſi deeſt exercitacio modicum vel nil
proficit ars. hoc multomagis obſeruandum eſt
in preceptis de orando deum. alioquin verba fiūt
ſurdo a lux oſtenditur ceco. Exercitium ſi vigilan
ter aſſuerit faciat ſibi materiam oracōnis deuo
te circa rē omēz q̄ ſb aſpectu l audicu l alio ſenſu
ſe repreſentauerit. videlicet circa fubulcum poſt
porcos recordabitur euangelice parabole de filio
prodigo a clementiſſimo patre videbit pauperē
mendicum a vlceroſum a recordabitur euange
lice parabole de lazaro et diuite epulone. vide
bit diuitem multa in annos plurimos ſibi conq̄
rentem. recordabitur euangelice conminacionis
ſtulte hac nocte animam tuam tollēt a te a que
paraſti cuius erunt. Videbit filios huius ſeculi
qui habent conſolationes ſuas multis modis.
meditabiē q̄ ſit conſolatio quā prepauit deꝰ diligē
tibz ſe. videbit etiā bruta aīalia quāta ſollicitudiē
ſicut canes domeſtici ſeruiunt hoi a meditabitur

q̄ iusto dei iudicio ɔdemnantur homines inobe dientes ⁊ ingrati deo bñfactori liberalissimo. Sic in omibus ⁊ p omnia discurrat tua meditacō et repies amplissimas ⁊ semp presentem mateiaz oracōnis. Considerans igitur attende ⁊ fac. qm̄ ita tibi diligenti deum omia cooperantur in bonum. meditaē igitur ut columba simplex ⁊ gemens. ⁊ sit meditatio tua in aspectu dei semp. Est autem meditatio fortis ⁊ vehemens attentio ⁊ studium ad aliqd̄ inuestigand̄ p intellectum. vel degustan dm̄ p affectum. sic meditari iubebat qui dicebat. gustate quo ad scdm̄ ⁊ videte quo ad primum. quomā suauis ē dns. Rursus idem psal. ayt. In meditacōne mea exardescet ignis. subintelli ge il luminās intellectū. ⁊ inflāmans affectum. qd̄ alit fieri nequit. si nō in vnum colligat se mens nra̅ ɔprimens. ⁊ reprimēs varios ⁊ vagos occursus ⁊ recursus inutilium cogitacōnum sompno simi liū mau̅ districte redarguōis. Tandē ipsa medi tacō que laborē habz ⁊ fructū. vertetur in ɔtēpla tionē. que facilis erit ut cogitatio. ꝑ non ut cogi tacō infructuosa. ꝑ fructuosior etiā ipsa medita cōe. tunc enim p ɔtemplacōem videbis ⁊ afflues ⁊ mirabitur ⁊ dilatabitur cor tuū. Nam ɔtēplacō ē liber ⁊ expeditus mentis intuitus in res ꝓspicē das vndeq̄q̄ diffusus. ⁊ in dīna spectacula fulgē fus. Jn fit ut sicut alīqs bene et ɔtinue meditās

scribere cū laboriosissima tarditate tandem peruenit ut scleriter a absq; labore dum incipit bene scribet scribens autem celeriter nec bene nec celeriter vmq̄ scribit. Ita de meditatione celestium accipe. Juuabit autem te lectio erudiens oratio lactans meditacio pro vt dictum est pascens vt contemplatio suauiter delectans nutriens a diminus afficiens subsequatur.

2a pars pn̄lis de oone

Secunda pars principalis de oratione ē quarta consideratio tractans de quiditate orationis a valore pro vt funditur sine l' cū caritate.

Multum valet deprecacio iusti assidua. ait iacobus apostulus de peticione imq̄ non rōmi consulatus vt cicero tuli⁹ sed celestis incolatus. Scripsi nuper tibi frater carissime ex quo perlecto siue ispecto potest illa ꝛsequenter solui dubitacō que multos iquietat quid a quātum valeat oracō si pro multis si pro amicis si p se tantum quantum pro vno pro amico pro alieno. Incidit protinus distinctio de triplici facie oracōnis vel peticōnis quam orans mittitur impetrare. Aut enim fit per modum liberalis a gratuite donacōnis. Aut per modum meritorie actionis aut per modum satisfactiue recōpensacōnis. Primū respicit liberalissiā; donātis mia; abs ēspectu ad merita q̄cuiq; ipi⁹ orātis l' alteri⁹ p q̄ fit oro a qm̄ sic miarū dei nō est numer⁹ pond⁹ mensura

de triplici facie oronis

p'm

sic non cadit sub nrā numeracōe. vel mensura q̄d. vel quātum. a quibus det. qui prior nos dilexit pura a gratuita volūtate. cuius voluntatis non est querēda racō. q̄ frequenter vbi sup habūdauit delictū facit. a grām habundare. Exemplum in rege qui suos incarceratos dimittit q̄nq; liberos absq; pretio l' mercede. a absq; intuitu interfectionis cuiuscūq; facte. quia ad hoc ipsum fue liberalitatis virtus trahit. hic ē frequētissim⁹ apud sacram scripturam modus orationis sc̄oꝝ patrū a pheratarum. Porro si fit petitio p modum meritorie actionis. tūc nullus impetrat de digno q̄ carz caritate. qui vero caritatem habz eo ceteris parib⁹ est efficatior oratio sua pro se ipso. quo ad premiū essentiale būficum pmerendum. quo fervor caritatis a conatus fuerit maior. ceterum si de pmio loquamur accidentali. siue illud sit pmiū eternum in celis. siue tpale in terris. dicimus cōformiter ad dēz theologoꝝ sententiā q̄ essentiale premiū non imde minuitur si actio meruit quale cuiq; tale premiū qđ vocam⁹ accidentale.

Considerātio quinta ostendit essentialis a accidētal' pmij obiectum qđ oratione meretur de gr̄e eius gratis datis et de opibz satisfactoie recōpensationis

Est autem tale. illud premiū essentialis q̄ non habz p obiecto visionem dei darā. cū fruitione sequente eā q̄m essentialis

beatitudo ī duob⁹ hīs actib⁹ ab eccīa pmīt itēg
ri. Ex q̄ ꝯfesti īferē q̄ oīō si p quātūcumq⁹ mul
tis fiat si p alīs q̄ se si dēmq⁹ p īmīcis. Ipsa
tīn eq̄li caritate pmiū eēnciale sēp eq̄le meretur
sec⁹ est de pmio accidentali eo q̄ p valetate peti
cōnum ⁊ meritum variatur vnde plus de tali pre
mio ceteris paribus meretur aliquis pro vno q̄
pro multis ⁊ pro se q̄ pro alīs ⁊ pro bonis q̄ p
malis ⁊ pro amicis q̄ īmīcis. Exemplum de re
ge qui ad meritū solum orantis respiciens liberat
citius vnum captiuum q̄ multos ⁊ seipsum oran
tem q̄ alios et amicum orantis citius exaudiet
q̄ īmīcum. Postremo si cōsideretur oracō fiei
per modum tercīū scīlicet satisfactorie reconpen
sacōnis erit necessaria mūltiplicio⁹ distinctio qm̄
de illa similiter ē īquisicō difficiliō. Separatis
igitur duob⁹ respectib⁹ primis ab ipsa oracōe
dum sez īmittitur vel solū dīme liberalitati vel soli
meritorie ⁊ caritatiue actionī inuenimus primo
gratias gratis datas quibus īmittitur oratio si
cut sunt fides ⁊ spes etiam īformes inuenimus
secūdo operum peculiaritatem sicut in ieiunio fū
pto gn̄alit p omī corpis afflictio ē. tercō inueim⁹
opm feruorē īm alīs sic ē elemosina sūpta gn̄alit
p oī op e mie spūali l' corpali iueī⁹ q. opm dig
tatē sic ē oīō sūpta gn̄alit p oī eleuacōne mētis ī
deū p piū ⁊ hūlē affectū. i. iueim⁹ opa pūlegiata

in quibus est valor virtute opis opati. sicut est in sacioz ministracone vel fuscepcione. que virtutem habent ab institucone a merito xpi. etiã vbi nullũ adest meritũ vel dignitas ministri: Jnueniũ sexto opa aliter a aliunde priuilegiata. sicut sũt indulgentie. sicut sunt etiã benedictiones p eccias ordinate. sicut sunt ordinate vice sua facte. sic de mũ oracones p alios in grã stantes fieri oueisse

Sexta cõsideratione notatur effectus oracõnis p ut se valore extendit scdm satisfactionẽ plus in vnũ q̃ in multos. a quãtum excedit satisfactio penaria scdm triplicem i homine voluntatem:

Pona m9 igitur aliqua oformiter ad hanc septuplicẽ distinctioem: Et po q̃ ceteris pibus. sicut etiã semp sequentia sunt intelligenda. petitio facta tamq̃ satisfactoria recõpensatio nunq̃ ita valet p multis sicut p vno. cum in istis sit quedã iusticia cõmutatiua. tamq̃ precij ad pretiũ. ut si duo sint in carcere. quilibz pro decem solidis. expeditur vn9 citius dum dantur decem solidi pro solo vno. q̃ si p duobus tm̃modo donarentur: Amplius satisfactoria recõpensatio pro delictis quanto penalior a acerbior est tanto ceteris pibus fit acceptior. a eo magis quo fuerit in eadem plus de volũtario racõnis: Est enim satisfactio ẽ dd ico volũtaria alicui9 aas debiti: Jdco pon9 largo nomie triplicem i hoie volũtatẽ

Largo no⁹ t⁹ p⁹ voluntas in hoc

vnam sensualitatis alteram rationis inferioris & terciam rationis superioris: Obuiat autem pena voluntati sensualitatis alio quin iam non esset penalitas voluntas vero rationis acceptat eam quandoq; priuatiue q̄ fit dum non remurmurat aduersus ipsam sed tollerat eam vt i purgatorio quandoq; vero vult positiue q̄ fit dum ratio eam letanter acceptat ita vt nolit ecīā si posset ea carere sicut verbi causa viatores sponte permitētes in ieiunio saco & cinere sicut in egritudine corporali sicut in iniuriarum voluntaria & discreta ppessione sicut demq; i temptationum spiritualiū plus q̄ dici potest i quietudine habet itaq; sicut quidam predare ait. Ipsa tribulacio vicē orationis vt lasarus tot linguas habuit q̄ t vulnera tollerauit:

Consideratio septima fructum ostendit orationis secūdū operum vtilitatem & laboris caritatem scōm triplicem ordinationem:

Dicamus cōsequenter iuxta priorem distinctionem q̄ opera que fiūt aliis vtilia sicut elemosina tam spiritualis q̄ corporalis satisfaciūt vaie iuxē fructuū valetatē q̄ dīmātē i āos p diuīsitate illos recipiencīū q̄ vero sint & quot sint opa mie satis vulgatū ē: Attendiē hic obligacō q̄ ostrigiē ille cui fit elemosina vicissitudiez & ēd dē vt l orādo l ieiunādo l aliq̄d tale faciēdo

Porro si consideretur satisfactio que fit p oracōez seduso respectu ad caritatem illa frequenter habet sine forti meditacione vel vehementi iunctam cū ea penitencia ideoq; habz vim satisfactionis tamen differenť iuxta fui ōtinuacionem maiorē que fit triplicīter aut actualiter aut virtualiter aut solum habitualiter. Exemplum damus in simili quia nō omnia possumus sub hac brevitate plena racione discuté. Ecce pegnatur aliquis ad sanctū iacobum hic ambulat nōnunq; a movet cū actuali recogitacione fua fue peregrinacionis ambulat aliqñ ꝫ de fua pegrinacione nichil recogitat actu ōtinuat tamē motū in virtute deliberacionis prime qua constituit pegrinari ceterū desinit a motu quandoq; retinēs actualem volūtatem fue pegrinacionis quādoq; sicut in somno nichil actu considerat. In primo casu est pegrinacionis ōtinuacio actualiter duplicī continuitate nature scilicz a more. In secundo est ōtinuacio pegrinacionis nature a ōtinuitate more licz nō actualiter ꝫ virtualiter quomā in virtute volūtatis prime ōtinuat motū sicut in motu lapidis p9 elapsum a manu proicientis est videre. In vltimo casu repitur discontinuacio naturalis eo q̄ motꝰ cessat remanz tamē cōtinuatio more quomā nō est apposita voluntas oppositā que nolit ōtinuare pegrinationem ꝫ in habitu semp manet vñ

cum illa dicantur cõtinua fm aristotilem quoꝝ
vltima sunt vnum manet assidue cõtinuacõ mo
ralis quantũcumq; eciam fiat discontinuacio in
ipso actu naturali dum non interrumpitur p op
positã intencionem prime a principali intencio
nis licet ipsa nec actualiter in animo peregrinan
tis remaneat. Concludim⁹ ex hijs verissimũ sen
tencie domini a saluatoris intellectũ. oportet sẽ
per orare a non deficere. ſ̃ũ q̃p enim deficit oratio
que cepta est fieri per actualem attencionẽ. quin
continuetur in esse moris a gracie dum non im
ponitur sicut nec interponi debet discontinuitas op
posite intencionis vel culpe mortal. Sic intelligit
preterea illud apostoli. Omnia in gloriam dei fa
cite actu sc; vel habitu. Sic rursus illud mgrãle q̃
bñ vivit sẽp orat hoc est qui nõ opponit in orati
one sua mortale peccatũ illa sẽper est cõtinua vel
actu vel habitu vel virtute.

nõ meliorem illo
optet sp orare et
et aliqd apponi
situi

Octaua consideracio agit de priuilegiatis oraci
onibus sicut est in sacramento eukaristie et sa
cramentali absolucione a baptismo.

Si loquimur proui de opẽrib; priuilegia
tis intelligere facile est ex doctorum tradi
cionibus quantum vel quemadmodum
illa de se valeãt ad satisfactionẽ. Credẽdũ ẽ plane
q̃ eukaristie sacim cõtinet in se plenitudinẽ oĩs

gratie a meriti spūalis. michilomin⁹ quo ad satis
factionem culparū constituit hoc sacramentum
dē in numero pondē a mensura. ut sit valoris fi
nitū. finitum vero in plures diuisum resultat mi⁹
pro multis. q̄p si oferetur in vnum. Exemplum iā
datū est. Sicut de indulgencijs prout sunt satis
factorie. sic de alijs iudicandum cēsemus semp
presupposita circūstantiarum aliarum paritate.
sit in sacramēto pmē datur gratia a dimimūtur
vel omīs tollitur pena virtute sacerdotal' absolu
cōnis si non affuerit obex vel fictio. Insup tradit
sanctus Thomas q̄ ita efficax est sacramentum
pēnitencie in ficte accēdente. q̄ recēdente fictione
absolutio sacramētalis sortitur effectum suū. ita
ut nō oporteat iterū peccata cōfessa iterare vel ēpe
tere. ꝓpterea abiliter ad dicta doctorum. de illo qui
baptizatur. dū manet in actuali voluntate peccā
di. qua cessante recipit baptism⁹ effectū. hec opio
a si non tenetur ēiter a doctoribus a eget resolu
tione maiori fauet michilomi⁹ plurimū fragilita
ti nostre a dīme pietati. eo q̄ vir sine fictionis ali
cuius admixtione confitemur.

Consideracō nona dat cōsilium hīs qui viuūt
ex fidelium oblatioē prout sunt obligati pro eis
orare. declarat q; hoc satis daē q̄busdā exemplis

Quisquis tu tandē es ordinatus ad orādū
nedum pro te sed etiā pro ceteris poteris
in ipsa meditatione tua discutere ea que
dicta sunt vt ab obligatione tua te apud deū a ho
mines dissoluas. Nichilominꝰ si quid in me cōsi
lij est noli minimū scrupulosus esse circa tue orati
onis munerꝫ pondus vel mensurā cōmitte totum
istud deo qui tribus digitis potentie scilicꝫ sapiē
tie a dementie appendit molem terre qui nume
rat multitudinem stellarum qui numerum scit a
rene maris. Dic ipsi tota spei fiducia debitor sum
pater noster supra qꝫ possit exigúitas mea soluē
debitor quia me creasti debitor quia immemor tui
vicijs me sordidās contra tua precepta a tamē
michi parcens peccantem non dampnasti debi
tor iterum proximis quia de labore manuum tua
rum de sudore vultus tui comedo panem i habū
dantia debitor carnī mee a sanguīni debitor orā
tibus pro me debitor lapsis per me a ita de reli
quis absqꝫ numero. Quibꝫ a ꝗliter distribuēda
sūt suffragia a orōes nīe tot igitē pssus exactioni
bus quid agam quo me vertā dum vim patior
responde pro me. Sed quid respondebis michi
recte prorsus si dividas vnicuiqꝫ illud quātulū
cumqꝫ suffragiorum quod offerre paupertas
mea potest que qūanta sit solus vides nolo cal
culū ponere cū singulꝭ primis a bīfactoribꝫ meis

ut pro pte tua recipias missam istam. tu oracõnẽ. tu bonum opꝰ alterũ. tu sapientissime meritorũ ꝙ suffragiorũ ponderatoꝛ deꝰ distribue singulis ꝓ ut vnicuiqꝫ opꝰ est ad vtilitatem suam. ꝙ liberationem meã. exẽplum in ciuilibus applico. michi debitoꝛ itaqꝫ non habens vnde soluat creditoꝛibus suis. cogitur cẽdẽ omibus bonis suis tã habitis ꝙ̃ ꝓ habituris retenta nẽcitate victꝰ sui prout ordinaueit iudex seu aduocatꝰ suus. Ita de spũa libꝫ ædo corã te dñe. ꝙ pie deus. Sꝫ ad alios redeo. legimus in vitas pm. ꝙ matrona quedã roma na nomine melania. visitans hẽmitas in egipto optulit vni trecentos solidos distribuendos i elemosinas fratrũ. ꝫ ille nec oculos quidem extulit in eam. ꝫ saculum iussit nutu suo repoñi iuxta se qđ mulier attendẽs indigne ferebat. ꝙ illaudata remanerꝫ. ꝙ ayt pat aspice. nam trecentꝝ sunt solidi. recte iquit ille. hec michi insinuares o mulier si id vel michi vel hominibꝫ tribueres. cui vero tu deo tradis hanc oblationem supfluum est querere numeracõem. quoniam ille qui numerat multitudinem stellarum. ꝙ cuius sapiẽtie nõ est numerus nouit.

Decima ꝺideracõ ondit ꝙ nulla ẽ oro suffiẽs ad ꝓmerendꝫ vitã eternã. ꝫ ad liberãdum a pena purgatoꝛij. nisi fuerit suffulta beatoꝛum meritis ꝙ intercessione.

Hominibus spūalibus ut talia intelligāt
possunt facilius iculcari ꝫ animalibz qui nō
sapiunt ea que sunt dei nisi per compara
cōnem ad sua carnalia maior hic ē labor: Dona
tamen pro vtrisqz pro carnalibus scilicet a spiri
tualibus pauculas considerationes: Et dicamus
pro prima ꝙ glorie celestis premium eēnciale
ficut excedit in valore liberationem quantālibet
temporalis pene sic meritum talis premij libera
tionem quantālibet excedit huiusmodi pene hoc
dicitur aduersus carnales qui michil vidētur in
suis donationibus seu peticionibus aliud magis
attendere ꝙ modum recōpensationis satisfacto
rie. Alioquin non ita vellent vt sic dicamus ipsi
mercari denumero missarum a quocumqz dican
tur de numero psalmorum a similium quoniā po
test aliunde fieri vt per modū meritorie actionis
vel eciam liberalis impetrationis per homines vi
uentes in fide spe a caritate. Amplius et longe
dignior potest remuneratio conquiri nedum pro
glorie celestis adeptione ꝫ eciam pro penarum
quibus obnoxij sūt liberatione. Etenim quis nes
ciat sanctos a sanctas quorum statui repugnat
actio satisfactoria plus sepe nobis peccatoribus
impetrare de venia plus de indulgencia apena a a
culpa ꝙ faciat nia viatorum quātālibz afflictio
hoc i parabola vinee notauit xps qui vemētes

vltiõ cũ fine ſpe mercedis illud agebant remune rauit· ut primos diurno ꝺuctos denario·

Vndecima cõſideracõ agit de oracõne que aſſig natur ſimoniace pro elemoſina ſingularis pſoẽ· a q̃ ſtultra fit hmõi obligatio· nec fit ſatis ſi plu res ſocietur benefactores in vna miſſa· qñ ſi plu ribus fide bona obligauit·

Addamus ꝑ altera conſideratione q̃ picu loſum eſt a ſtultum· a de ſimoniaca prau itate vehementer ſuſpectũ tã in dantibus limitare q̃ in recipientibus coartare· vel limitare ſuas oracõnes aut ſuffragia ad illã vel ad illam dũtaxat pſonam dũ datur emolimẽtũ aliquod tpale· Aut ſic dicendo· aut intendẽdo· q̃ huiꝰ miſ ſe ſuffragiũ vel hec oratio valeat ſolũ tali· Jſtud plane licitũ non eſt· nec poteſt fieri nec ꝺebꝫ· qm̃ vere enunciauit qui dixit pticeps ego ſum ommiũ timentiũ te ac̃· Inſup addicimus conſideracõni e· q̃ piculoſum eſt a ſtultum hom̃ ſemet ad ſuf fragia alijs ferenda obligari· recipe temporalia pro ſe vltra honeſtã ſuſtentacõnem ſui ſtatus ꝑ ut ſapiens iudicabit· Jtaq; ſicut opꝰ ſatiſfactoꝛ nõ valet tãtum pro multis· ſicut pro vno ℓ pau cis· ſic non põt talis eque ſatiſfacẽ pro deletione reatus plurimoꝛ quẽadmodum deleret reatum ꝑrium vel paucorum· hinc eſt q̃ nõ abſoluitur dicendo miſſam vnã· dũ ſe ad plures ℓ ꝑ pluiꝰ

obligauit nisi forte talis interæsserit obligatio q̄
discrecioni a bone fidei dicentis cōmissa sit iuxta
necessitatis aut pie vtilitatis qualitatē attenden
do q̄ obligatus ad duas missas modo predicto
potest p alia suffragia facere recōpēsacionē p se
a suis ita tamē q̄ bona fides semper assit. Et est
bona fides secūdum tullium vnū agere a nou fin
gere aliud vel forte illud melius diceretur bona
fide aliquē quid agere dū facit id qđ sibi recte vel
let fieri aut qđ alius pro quo fit deberet recte si
bi fieri velle sic commendantis sic legātis intēcio
seruanda est. fiat tamen hoc etiam vtiliter supe
rioris prudencioris q̄ cōsilio vel assensu.

Duodecima ꝯsideracio ostendit quēadmodum
hora canonica vl̄ indulgencijs priuilegiata pre
cedit peculiares a quomō indulgēcie debeāt limi
tari ne decipiant. Insuper quantū humilis orati
o exaudiri meretur a superba a deo cōtempnitur
eg regie doct a luculenter.

Adde q̄ orationes per ecclesiam aut supe
riores ipositę sicut sūt hore canonice sicut ē
pnīa ipositā sicut sūt suffragia p q̄b9 dāt
indulgēcie pl9 ceteris paribꝰ profitiūt q̄ peculia
res istitucōes. dñt aūt indulgencie dari discrete p
pia vtilitate ad eccie edificacōez. ac recipi cū rā
pnīa p̄uia puā ꝯfessiōe sicut placz ā q̄b; ā salte hī
ta i ꝓpoito alioqui cedēs alit dare l recipe decipiē

Demiqz post caritatē michil ita ꝓficere videtur i
oracōne quātum orantis humilitas. qui nō mi
nuſtificacōmbus ſuis proſternit ſe ante deū. q̄ us
intendē iuſtificationi ſue nō omittat. non tamē
in ea. ſ̄ in liberalitate dei ſpem ſuā reponat. Hec
aūt humilitas haberi putatur ab aliquibus to
facilitate. qz ſic verbo vel oratione ꝓfitentur eſſe
faciendō ſub potentu manu dei. ſ̄ eam in affectu tē
here ſūme difficultatis a ſolius dīmuneris ex
piuntur. qñ ſuꝑbam a ſtultam humani cordis ꝑ
ſumptionem ſatagūt euincere. o quotiens preſſa.
quotiens obruta pede ſancte deuotionis reſur
git citius hec peſtis ſuꝑbie. neqz tamen efficatius
ad normā humilitatis legitimā venit aliquis. q̄ ꝑ
ſi accedit homo ad cor altū a exaltetur deus in cō
ſideratione iudicioz ſuoz. recogitando q̄ terribi
lis eſt in ꝯſiliis ſuper filios hominū. qui cuꝯ vult
miſereē. a quē vult induāt. apud quē nemo ſcit
vtz odio v amoē dignꝯ ſit. Attende tu q̄ ſuꝑbis
qm̄ ex tua ꝯditione totaliter infectus es. filius ire
a maſſa peccati. vtrum vero te tuus creator a iu
dex reliquat vas in cōtumeliam. q̄ poteſt ex iuſti
cia. vel an efficiat vas in honorē ꝑ ſola miſeicor
dia tu prorſus ignoras. ve aūt tibi ſi te non puri
ficauerit vſqz in finē. ſi p iuſticiam ſemota mia te
ipſū diiudicet. etiā ſi quid gratie habes vel vir
tutis. qđ perfecto non a te ſed ab ipſo ſuſcepiſti.

Noli igitur gloriari noli super alios extolli qua si tu hec non acceperis quasi preterea non inde gra uiori supplicio digne flagellandus sis si ingratus si aliorum contemptor extiteris.

Decima tercia consideracio ponit exemplū qđ docet orationis moderamē q̄ ad deū a quo intel ligitur dimitte nobis debita nostra insuper qua lis dēt esse confidencia in aliorum oratione cum re capitulacione omniū superiorū:

Sed redeamus ad orationem. Refert sene ca regem antigonū respondisse cuidam in fime fortune hominū dum peteret ab eo obulum nō decet inquit regem dare mun⁹ tam exiguū petiuit ciuitatem respondit ipsum tāto mu nere non esse ditandum cum tamen posset ut ēt dare ciuitatem a ille ut pauper obulum recipere Tendit hec narratō ut in omni petitione simus memores indignitatis nostre audeamus tamen petere magna non p recipientis dignitate sed pro donantis dei summa liberalitate huic imitatur o portet tota fide a fixa spe cardo desideriorum peti cōnum q; nostrarum quia verbum dei est misere tor cuius misereb⁹ propter quod formam oran di nob dedit dimitte nob debita nrā sicut a nos dimittim⁹ debitoribz nris: dimittam⁹ a nos deletibz nob sic dimitti nob volum⁹ a optam⁹ volum⁹ aūt si ita volum⁹ ita nob debita dimitti po ut non dāpnemur.

De hinc ut ptumcōnem euadamus. Aut ꝙ illám tpatam penam · pacientia q3 cōditam habeamus ad correctionem. nō ad deterioracōnem nostram. vēlis ita de quolib3 primo tuo. Alioquín time ꝙ dicitur. Et oratio eius fiat in peccatū. a illud sue neꝙ. nōne optuit a te misereri serui tui. Facile enim dimittit omia. qui se mortis eterne debitorē esse. vel scit. aut formidat. Ceterum plus in alie mis ꝙ tuis oracōmibus fiduciam habe. caritatem habe. a dicēs ex simā. pticeps ego sum oim timē cium te a custodientiū mandata tua. siue in celis siue in terra sunt. cōstituas ante faciem cōsideracionis tue dum tempus est miserendi. dum non dedinauit deus in ira a te seruo suo. quomā totus desiderabilis totus amabilis est. nullo ad premiū. nullo ad supplicium habito respcū. qui carnalem quē ad se ēflexit sapit amorē. Dico cum Job etiā si me occiderit. tamen in ipō sperabo. sic erit oracō pura. sic digna dīno cōspectui. sic diliges deum a te ipsum ꝓpter deum. hec interi habiú que de oracionis valore sub aspectu multiplici disserere. quā expedientiꝰ est corde puro simplici q3 frequētaē iugiter absq3 vlla. ut expressum est intermissioē. ꝙ curiosa scrupulositate velle digitis ut dicitur appendē cā. Et ꝙús hec inquisitio doctrinal nō sit omino fructu carens. inuenīē in ea precipue ne in tantis obligacionibus orationū ꝓ alienis

se quis inuoluat ut inde temporale subsidium subsequatur neq; tam q̄ pro pretio q̄ est sacrilegium simonie neq; tam q̄ pro sustentacōe sua plus debito q̄ ad auaritiā pertinet a turpem questum quis notaretur sit pietas alicne miserie sit ipsa caritas sit deuotio sit amicicie grata vicissitudo sit zelus animarum sit eterne vite retribucio sit allocucionis diuine dulcedo dignitas q̄ precipuum motiuum oracōnis tue.

Tercia pars de oracōne est ix. ꝯsideracō agēs de directione cordis et quid sit cor dirigere quid ve eius impedimentum dicat in sequentes consideracōnes transmittendo.

Descendamus consequēter ad particulares casus aliquos quoniam ꝑmones vniuersales in moralibus dicente aristo. a teste experientia minus profunt aut eruditunt quemadmodum est videre in preceptis medicine neq; tū oportet temptare de singul' particularib⁹ qm̄ infinita sūt a ideo nec dissere ē necesse. Sed in primis sic directio cordis tēdit a t̄minat in deū sic a ab eo dē habz ortū. Audi ieremiā. Scio dñe q̄ nō est hois via ei⁹ nec viri ē vt ābulet a dirigat gressū suos. Hinc vn⁹ sāctoz pete iq̄t a deo filiū suū instruens vt vias tuas dirigat. Hec igitur petico qm̄ simili dirigi habz a do orabat ꝑphe. Dirigatur dñe oio mea sic icēsū in ꝯspectu tuo quam direcōis ncitatē

attendens ꝓpha illã tribuit deo dicens. Confitebor tibi dñe in directione cordis. Est igitur scitu dignũ. que sit illa orationis sic in censum directio. Et videtur q̃ sit intentio cordis in deũ. vel erga deũ. que intentio dũ manet recta a imperturbata sicut virgula fumi in censi furfũ tendẽtis. tunc est oratio recta. Dum vero p irruentiũ fantasiarum a cogitationũ ventus. pro obscura a depssa desideriorũ sensualium nubila agitatur. rũpitur. dissipatur. ut cadat a rectitudine necẽ est. Nichilominꝰ interruptio talꝭ non semp ẽ vitiosa. vel cursus pmittꝰ in deũ orationis impeditiua. vnde põt sub distinctione fieri fmo de intentione. que req̃ritur a sufficit in oratione. vel sub alio forte noie dicoi de attentione vocalꝭ sc̃z orationis. ut in plationẽ ỹnorum. canticoꝝ. a horarum canonicarũ. Hec enim questio diuturnũ cedit in vsum.

Cõsideracio decãaquinta põit varias cordis directiones fm hominũ variam dispoſicionem. a primo de actuali ctinuacõe attencionis.

Est itaq̃ multiplex attencõ siue intencionis cordialis dircõ. vna actualis. alia habitualis. alia quasi media sc̃z virtualꝭ. Rursus harum quelibꝫ diuiditur. quomã alia fertur in solas voces. a verba. alia in verborũ significacões. alia nec verborum formas nec significacões attẽdit. ꝫ in affectus aliquos circa celestia ad diuina

multꝭ est pticõ siue intencionis cordialis directõ

trāsit a hoc siue ī bonos l' ī viciosos a malos. dicā
t' iuxta hoc primo q attēcō i oīone vocali ad vbo
rū sigficacões nō ēqrit ad oīonis directioē, pspi
cuū fit hoc ī laicis dicētibz l' audiētibz ea quoz si
gnificacões pmitt ignorant vt fūt .A. psal. a missa
dicātur cōsequēter q actual' adtencio circa voces
orationis nō semp requiritur ad oratois directi
onem debitam aut ad sufficientē cōtinuacionem
alioquī nulla esset in via aut vix esset oratio nō
discōtinuata. Exemplum legim9 de quodam q
volēs rusticū cōuincere de cordis istabilitate dū
fit oratio nam ille deuotū se simulabat a attentū
pollicitus est se daturum sibi azimū si dominicam
posset orationem nichil aliud actualiter cogitās
pficere. q mox vt ad orationem se diuertit secuz
de azimi lucro cepit distrahi in hanc cogitacionē
si sellam habiturus eēt cū azimo q tādē ad se redi
ens a se redarguens istabilitatē sui cordis con
fessus est. Exēplū aliud est de peregrinacōis cō
tinuatione q nō requrit assiduā passuū suoz dimu=
merationē neqz t'miui quo puenīēd ī actualem
recogitationē. Addit q stat oīonē sic a pegrina=
cōez discōtinuari quo ad eē naturale q tū ōtinua
eit ī suo morali eē sic a ecōtra p vt statī deduct.

Declaset. ofideacō agit de hītuali oīonis ōtinua
cioē secm ecūstācias respectū. siue male siue mo
rales sint.

Exm de instabilitate cordis

De habituali attencõe amplius loquamur q̃ illa sz non semp sufficit ad cõtinuacõez oracõis seruandam. stat enim aliquẽ eẽ qui iã multo tempore ꝓposuit actualiter. a habitualiter retinz in animo dicẽ septem psalmos integraliter a attente. qui vel nõ dicet illos vel interruptissiẽ dicet. tali interrupcõe que contrariatur morali oracõis vnitati. hz itaqz quelibz actio suã moralem vnitatẽ a cõtinuacõnem moralem qñ circumstancie ad bonitatẽ morum requisite sunt apposite a retẽte in hmõi actione. dũ autem apponitur circũstantia mala moribus contraria. q̃uis maneat eadem actio in esse suo naturali. sicut est idẽ motus in pegrinando. variat tñ in esse morali. si quis motum pegrinacõnis cõtinuet ꝓter auaritiã. aut rapinam. aut libidinis cõplecõnem. Si vero in oracõis voce apponit circũstantiam attẽtioni debite cõtrariam a incõpassibilem scienter. cũ ꝓposito a assensu deliberato. tunc ẽ discontinuatio moralis. secus si nesciens a inaduertenter hoc fuerit factũ iudicabitur.

Cõsideracõ decimaseptiã oduisiue loquitur de moali a attenta cõtinuacõe a quõ virtualr surgit er actuali explicitudo dicet trahit qz hoc ad horaz dicendarũ debitum si a qñ opteat eas iteãri a q̃ sit euagacõis cã ꝑm medicoz traditionem.

Preterea dicimus q̄ virtualis attentio siue cordis directio non interrupta deliberalitate per actualem attentionē sibi moraliter cōtrariam sufficit vt oratio dicatur continua in esse morali vel mortaliter ⁊ si non semper naturaliter vel in esse naturali. Est autem virtualis attentio quam genuit actualis qua transeūte remanet eius virtus in corde orantis que scilicet virtus sufficit orationem continuare ecīā vbi cor euagatur actualiter ⁊ inaduertenter circa cetera multa: Exprimur hec nedum cotidie sed in ōni fere hora vel momento. Exemplum naturale est in actu sagitte que mouetur post quietem sagittantis ⁊ nauis cessante nauta ymo sic habet omnis ars perfecte habituata q̄ frequenter in actione sua neq̄q̄ deliberat. docent hoc citariste scriptores ⁊ mechanici alij fere omnes. Elicimus consequēter doctrinā vtilē exp̄missis: Quisquis oratvocaliter oīonē quā tenet exsoluē q̄ de volūtarijs nō oz fiei repetitionē si p̄cipitoras q̄ euagat nec attēdit ad v̄ba l̄ ad sētēciā si facit hoc ex inaduertēcia ⁊ displicz sibi dū aduertit neq̄q̄ dicēdꝰ ē interrūpe orationē nec ad iteracionē obligat ymo staret talē reiterationē frequēter fiei nedum supuacuā ꝫ ⁊ notiuā p̄cipue si in cōuētu laborat. vbi societatē q̄bꝰ eēt offendiculū inuat tēt neq̄ de bz faciles sup huiꝰ modi inaduertēcia ⁊ obliuione

scrupulos sibi formaē. alioquin nunq̄ potest cor suum quietaē. quia mittur ad impossibile sibi per naturā. vel oplexionem. vel ofuetudinem. vel fantasie turbationem. que nūq̄ potest sicut tradunt medicī quiescere. sicut nec aer vel mare dum agitantur assiduitate ventorum requiescūt. Addūt aliqui rationem dicētes simile esse in natura. que sicut nouas semp deproperat edē formas naturāles in materia. sic eadē a celestibus influencijs a intelligencijs nouas iugiter formas itentionales agitat ac renouat i organis sensuū iteriorum. quī sunt sensus ois. fantasia. a estimatiua que i spēāli similitudie recipiunt irradiationes corpm superioz. a ut volunt aliqui intelligētiaz. Attamen quātūm a quousq; dictū hoc veritatem habeat maiorē requirit inuestigationem.

Consideratio decimaoctaua euagacionis pectatum qđ in oratione omittitur distinguit. a doc; quid illi qui i priuato orant. vel i societate. ut religiosi agant sup discontinuatioē a negligentia

QVacunq; autem ex causa puemiat nos expimēto cermo otinuo a sēto hāc euagationis necitatē. quā si tolera; iuuti. nec sencī endo ofetimo securi sumo a pcō mortali. venialia vero omnia quis euaserit. Si autem deliberato cō sensu rūpimus actualem intencionem i oracioē. hoc potest fieri duplicit vno mō nō pgrediēdo

in oratione sed eam suspendendo quousq; cessa
uerit actualis euagatio ℓ attētio circa alia qđ fie
ri sepe prodest a salubriter cōsulitur presertim
dum homo orat solus vℓ cum illo qui eius morā
vel discontinuationem paratus est tollerare. Ex
emplum dum sentit aliquis in orando vehemētē
tractum cogitationis bone a honeste sicut predi
cationis faciendo aut dum exterius iquiritur ab
altero aliquo super responsione sibi facienda si
ue dum rei domestice vel officijs pprijs imminēs
urget uℓ trahit commoditas vt eidem protinus
intendatur: Potest orās in hijs a similibus ca
sibus uℓ causis orationem verbalem intermitte
re aliquando diutius aliquando breuius a redie
postmodum ad continuationem absq; vlla pre
cedentium iteratione verborum quia stāte inter
ruptione actus naturalis moraℓ continuacio cer
ta manet neq; fructum orationis prorsus aufert
vel meritum: Porro si quis orationē agere debe
at i cōi sic ī ecclesia fit nō suppetit taℓ interrupcōis
actualℓ libtas quomā non ita redire pōt ad psal
terium quē deseruit resumēdū sufficit tm̄ i casibus
mℓtis bona q̄dā a pia causa q̄ nō iterāda eē q̄ fu
erūt omissa satis excusat vt si vnū ā duos ā tres
vel ā cuiq; psal. dimiserit si ℓsumē voluerit vnicū
q; ℓbabiℓ i alijs ctinuādis a iō ē ofultiq; cui q̄dā
cordis pemtēcia vlterius pgredi hoc specialiter

obseruand videtur apud religiosos q supiores eoz talem eis indulgeriam cōcedent immo sua deret ne itera cōnem faceret talem que coēm ora cōnem magis turbaret q̄ sua refūptio sollicita a anxia pficeret qua data indulgētia nulla fit trāsgressio. : Addito q non oz in foro pñiali da re formalem illius qd omissum est repeticōnem ut primam pro prima tertiam p tertia nē ꝫ suf ficit q aliquid equiualens imūgatur : Addito pterea q non debz leuit orans formare sibi scru pulos sup obliuione eorū que protulit aut pfer re debuit qm memoria a reminiscentia non ca dunt nisi sup illa que p reflectionem sup actus nios vel cogitacōnes osideraūmus quales re flectiones non fiunt cōtinue nec ut fiant necē ē. sufficit igitur ad quietacōnem sibi vnicuiq; facu endā probabilis cōiectura:

Consideratio decimanona dicit qm ꝑter eua gationem orans nō vel iterare teneatur a qs sit modus orandi magis regularis:

Orationem demiq; si quis illam dūtaxat que sub precepto cadit scienter interrumpit p actualem attencōnē ad alia a euagacōnem ora cōnis attencōm cōtrariam scienter a cū ꝓposito sic q aduerterit hmōi distractionem a eam nō curat repellere ꝫ vult progredi in oracōne tal vel peccat l refumē debz illd qd in tali volūtaria

distractione prolatum est. Nichilomin⁹ attendendum videtur in casibus non nullis q̄ nō oportet orantem semper conari tota sollicitudine cōtinere cor suum infra verba & sensum vocal⁹ orationis. qñ tollerari possit euagatio q̄dā siue poci⁹ cordis laxacio siue forti conatu ꝓpressionis cogitacionum nūc hac nūc illac fluctuancium. & hoc vel ꝓpter lassitudinem nature & cerebri quādam turbacionē. vel ꝓpter cursum velocem orationis. vel quia de sensu illorum verborum forte difficilium apud peritos theologos nichil intelligitur & minus q̄ continēt. Sunt qui perābulando fiunt minus grauati vel desides in oratione regulari⁹ tamen obtineri & contineri potest stabilitas cordis in orationis attentione stando. vel sedēdo. vl̄ aliter honeste quiescendo q̄ corp⁹ agitādo.

Cōsideracio 20. agit de affectu ad deū hñdo in oratione quē tradit i ordine ad vocalē orationē.

Vpest videꝫ de actētione q̄ fit in affectu ad deū & ad spiritualia aliq̄. qualia nō signāt v̄ba oracōis q̄ pferūt. Ingerit q̄ppe scrupulū apud nō nullos dictū bern. sup cātica vbi phibere videtur attentionē quālibet ad alia q̄ ad significata oracōis. & v̄ba eciā si salutaria videāt. sic exēplū dat de recogitacōe ꝑmonū suoꝝ. Et addit q̄ mōch⁹ ē debitor oīm v̄boꝝ oracōis q̄ dicūt. & cātāt. siue a sua siue ab altera pte videntur

hoc alīꝫ dicē sub alīs verbis. volentes ꝙ actual attenco coartetur infra terminos siue limites o racōis que dicitur. vt si dicat btūs vir qui non abīt in cōsilio impiorum: hoc a nō aliud cogitet. Et q̄uis multa sint in psalmis. q̄ nullā videntur habere onexionem aut appriacōnem ad oracō nis materiā. Nichilomi⁹ ostēdit hugo de sancto victore in tractatu suo de oracōe modos opendio se opositos. quibus oia rēbātur ad orationis for mā et modū. ꝫ non est in omniū ptāte hanc doc trinā i practicā deducē. verum hui⁹ iquisitionis determinatio hz difficultatē plurimā ꝓpter diu sos orantiū mores. Et ne quilibz sibi vsurpare vellet pro regula generali illud ꝙ varios habz exitus. dum aliqui faciūt a facere possunt meri torie illud. qd apud alios in detrimētum caderet siue in demeritum. Vnde primo dicimus ꝙ cor assuetum et affectum p otemplationē potest in a lia furfum rapi. stare. vel versari. q̄ sonant ora tionis sensus vel verba. Cū enim finis vl' virtus orationis sit i eleuatioē mētis i deum p pium et humilem affectum: quisquis i hoc stat vel versa tur. fructū adipiscitur orationis. ita tamē vt dū vocalis oīo data sub precepcione illa nō obmit tatur. aut non contempnatur ab alio ꝓlata au diri. Si vero nō imminet tale preceptū vōcis exte rioris salubrius aliquādo dimittē verbal' oracō

q̃ ꝑfertur aliq̃ in q̃. qm̃ p̃ot humilitas loquen
tis a verborum sacram supplere minorationem i
orãtis affectũ. Et ne nimis assuescat aquis oracõz
fugere l̃ horrẽ vocalẽ l̃ i labore tali satisfactionẽ
penalem exsoluat seu penitencialẽ:

Cõsideracõ. 21. docet exempl̃ i oracõne cito ad
cor ab euagacõnib9 esse remeãdum q̃tqz illi age
re deceant q̃ per excessum in horis canonicis dis
trahũtur a quõ sint diuidicãdi:

Videmus preterea quemadmodum pluri
mos quos euagacõ cogitacõnum passim
occurrencium sine lege a ordine non im
pedit ex toto quin facilitter a cito cum dant ope
ram se recolligendi redeant ad recogitandum il
la que vox orationis exprimit ita q̃ cito cor sic
diuertens a se cito rursus ad se reuertatur sic lon
ge facil9 a dimus mens assueta contemplacõni
potest per diuersa prospiciendo q̃ querũ se cir
cumferre nunc in celo sursum nunc in terra deor
sum velut i luce clara positum cor ipsi9 fit michil
ominus reuersio cum omni facilitate in ea ipsa q̃
pronũciata sunt aut que dicuntur attendenda.
Sunt alia duo vnum bonũ alterum malum que
impediunt cor ne dirigatur actualis attencõ sua
super orationis sensum vel verba. vnum est me
ditacõ a hec q̃dẽ i se ẽ bõa q̃m cca bonũ vsat alio
quin nõ eẽt meditacõ ꝫ mẽdax a curiosa pscutacõ.

Aliud est fortis habituacō que versatur circa ēs aliquas terrenas a inutiles vel nocīuas cogitando vt philocaptus cogitat de amica auar⁹ de lucro vel dampno iracūd⁹ de vindicta a ita de reliquis de scīs istis nō oportet dubitaē qñ impedimētū plimū afferat ad oīois attētionē t alī habituacō ita vt quādoq; nedū vnī⁹ psalmi versus ꝫ totus psalm⁹ ymmo vnī⁹ hore spacium que decantatur in obliuione deponitur que tamē obliuio vel euagacō si nō placeat dum aia duertiē ꝫ vinci queritur in reliquis nō obligat obaudientis ad reiteracōnem faciendā de necessitate quā uis absq; pcō nō fuerit nō ei cadit preceptū super oracōe vocali qp fiat cum actuali attencōe neq; de ea iudicat sicut nec obligat eam fieri ex caritate oportz etiam qp deliberato a pfecto ɔsensu non interrūpatur mōaliter vocalis oratio que data ē sub precepto

Consideratio 22 arguit a soluit de meditatiōe fructuosa an scilicz tpe oīois debeat admitti

Porro de meditatione que est fortis a vehemēs cordis attentio ad aliqd inueniendū difficiliq est diffimitiue a vniuersaliter loquī an scilicz meditacō celestium bonorū siue donorum sit voluntarie ad mittenda dū vocaliter orandū est vt ex empli gratia dicat aliquis dñe ne in furore tuo arguas me nē. Et occurrit sibi

in mẽte triplex iudiciũ dei vnũ in inferno aliud in purgatorio ⁊ aliud in mũdo ⁊ trahit ipsũ meditatio fortiter ⁊ volũtarie ⁊ studiose ꝗliter possit secũdũ hec tria duci in affectũ cordis. horrẽdo iudiciũ inferni timendo iuditiũ purgatorij ⁊ ꝗrendo iudiciũ in hoc mundo scdm dei misericordiam dicens. Fac mecum scdm misericordiam tuã domine ⁊ secũdum iuditium diligenciũ nomẽ tuũ Querimus si talis immoratio fieri possit ab aliqñ debeat voluntarie tpe oracois debite admitti. nã si fiat inaduertenter ⁊ absq; cõsẽsu deliberato cõstat ꝙ non obliget ad reiterationem ⁊ minus ꝙ vitiosa habituacio ⁊ ideo apparet michi ⁊ videt tucius esse attentis attendendis ꝙ huiusmodi meditacio voluntaria non debeat admitti tẽpe orationis debite sed vel deseri vel in aliud temporis reseruari.

Consideratio .23. ponit rationem quare tot fũt oracões institute a religiosis.

Quo dra visũ ẽ ab quib9 ꝙ multiplicacio tãta oracõm vocaliũ ꝗl obstuaẽ in mltis religiomb9 multũ impedit ⁊ pficiõis iqficione. ꝙ ducit ad ptẽplacõez de cõi lege necãriã. qm̃ sic cogitacõ vtẽ in meditacõz p fortẽ ⁊ vehemẽtẽ cordis applicacõz ad ꝗd vbũ sic fit meditacõ tãd cõtẽplacõ p hituacõz radicatã ⁊ mltiplicatã. ꝙ qui põt capẽ capiat. Sũt itaz rarissimi valde in hoies

tã religiosos ꝙ seculares. in adolescẽtia pcipue a iuuentute ydonei ad ꝺtemplationis adeptionẽ. Et ꝓterea sancti patres vidẽtes impfectum nostrũ. a attẽdẽtes ꝙ difficile est ocio bene vti. voluerũt occupacões bonã dare hominibus suis. fecerũt hoc in oracõnibus a cãticis multis.

Cõsideracõ. xx. loquitur de illis. qui pñt licite meditacõnem iungẽ vocali oracõni. a de illis q̃ multum in gemiscũt. de laycis quid in festis agere debeant. eloquitur.

Amplius vero quidã obligãtur assistẽ tãtũ mõ facientibus orationes vocales. quẽadmodũ sunt laici vel etiam aliqui religiosi nõ obligati ꝓ tunc ꝺuentum sequi. vel dispensationẽ. vel ex pia a cauta relaxatione nẽ vt a ꝺcõta se subleuẽt. Tales orationis tpe possunt i meditationib9 meli9 quo poterint se exercere. talis erat aug9 qui delcãbatur mõ mirabili in cantib9 eccie bñ sonãtibus. a influebant voces ille in aũres suas a eliquẽdo illabebatur veritas in cor ei9. nisi forte ipse tunc erat magis dicendus in contẽplatione ꝙ sola meditatione subleuatus. Amplius si quis fuerit excitatus in aliquo pticulari bono ꝺtemplationis circa ꝺinum aliqꝺ vel morale tucius est ꝙ in illo semet exerceat orationis vocalis tpe. ꝙ ad nouam ꝺtemplationis speciẽ per meditacõnis noue studiũ se ꝺuertat. differatz

hanc ingerere se volentē cor̄ meditacōz i tēp9 aliud suspirans ⁊ gemēs. q̄ eam tunc admittē si bi non cōcēditur. ⁊ dicat sibimetipsi paup hom̄ cio. melior est obediēcia q̄ meditacio. potens est dñs reddere vicē maiorē in idipsū. ⁊ si nō hic for te reddz certissime tamen in alio seculo vbi fiet vox laudis sine perturbacōe qualibet nostri cor dis retribuet ipse. Deinde cognoscat ⁊ obsuent oēs tam derici q̄ laici quos oportet diebus do minicis ⁊ festiuis interesse dīno seruicō. q̄ nō ab soluūtur ab hoc debito dū sciēter fabulationib9 intendūt sed multiplitiori reatu se cōstringūt. q̄ nedum non cōseruāt precepta. ⁊ alios impedi unt. ⁊ in ecclesia sācti ssimo dei tabernaculo scāda lum inhonorationē q̄z faciunt. Intent igitur vel se deant ⁊ si non vocaliter orando saltim in modesta quiete ⁊ silēcio animaduertāt cōsiderātes nedū ea que dicunt vel canūtur sed que misticē pera guntur in ritibus ⁊ vestibus sacris qūe pretere a in picturis presentantur ⁊ ita de reliquis

Consideratio. 27. ⁊ vltima demonstrat vtilita tem dictorum doctorum tam antiquorum q̄ mo dernorum finis sub cōsideratione traditorū tam affectuū q̄ intellectuū deseruiencium ⁊ redarguit modernos doctores eo q̄ non dant operam tra dendi sciēciam aliis pro affectus inflamacōe:

Demiqz attẽdatur ꝑ ꝓmissis a aliꝭs similibꝫ dubꝭs resolutiẽ diffimẽdis qꝫ doctores siue ꝓres vtẽtes ẽthoricis pluasiombꝫ in aggrauacionẽ viciorũ a laudẽ virtutũ nõ ita tradiderũt resolucionẽ moraliũ materiarꝫ ymo nec speculabiliũ sicut doctores recẽsiores q ꝑ questiones a argumẽta ꝓcesserũt ad vtrãqz ptẽ et ꝑ dẽ cãsiones xpterea magis fistendũ est illis doctris ꝙtum ad erudicõnem intellectus licz quãtũ ad inflãmacõnem affectus efficaciores aliꝭ iudicẽt addita tamen hac sapiẽtis ãmonicõne que tibi ꝓcepit deus illa cogita semp quod nõ obseruant multi theologorꝫ nostri tpis qui de moralibꝫ qsi de rudibꝫ materiꝭs studere vel inquirẽ nõ dignãtur dicentes sciemꝫ talia cum volumꝫ cum tamẽ nulla sit ad cognoscendũ bñ a ẽsolute sciẽtia difficilioꝝ ꝓꝑ circũstãciarꝫ inumeras valetates nec ẽ aliqs tã excellẽtis igenij nec a puẽo i hac scia tã exẽrat qui nõ ineiat nouũ quotidie qd ꝑ nõ ita plane ognoscebat Dz a necessaria ẽ ogmtorꝫ dei ꝓceptorꝫ impletio Alioqñ deficiũt scrutantes scrutinio iusto dei iudicio hoc pmittẽte similiter qꝫ passioibz fit alienꝫ q de moꝛbꝫ iudicat

Et in hoc finitur tractatꝫ magistri Johannis Gerson de oracõe a valore eiꝫ multũ vtilis

Septē psalmi pmāles scdm venerabilē mgrm Johānē Gerson Cancellariū pisiēn:

Vera pmā velud scala quedā ē q̄ homo pccōr q̄ scdm euāgelicā parolā de iheru salē descēdit in iherico. Rursū in iheruſalē hoc ē ad pacis visiō; ascē dit. Hui⁹ vero scale septē sūt grad⁹ q̄bus corrñdēt psalmi septē q̄ dicūt pmāles: ¶ Prim⁹ itaq; grad⁹ ē ti mor pene a q̄ prim⁹ psal. icipit. : Dñe ne in furore tuo arguas me ꝛc. ¶ 2. ē dolor culpe. Hinc ē q̄ in. 2. psal. dicit. : Beati quor ēmisse sūt iniquitates ꝛc. Et hūc pccōr confessio. ipōr q; ēmissio seq̄t ibi. : Delictū meū cognitū tibi feci a i iustitiā meā nō abscōdi. Et iterū dixi. : Dixi confitebor aduersū me in iustitiā meā dño a tu ēmisisti i pietatē peccati mei. ¶ 3. grad⁹ est spes venie. hāc timor precedit q̄ rursus in tercio psal. clamat. : Dñe ne in furore tuo arguas me ꝛc. Et hūc dolor comitat ibi. Afflict⁹ a humiliatus sū nimis ꝛc. post hec vero spes sequitur ibi. : Quoniā in te dñe speraui tu exaudies me dñe deus meus. ¶ 4. grad⁹ ē amor mūdicie. hūc nō ois iustitia ß dei mia efficit. vñ quart⁹ psal. ayt. : Miserē mei deus. Et deiñ subdit. Amplius laua me ab iniq̄tate mea. a iterū. Cor mūdū crea i me deus. ¶ 5. gradus ē desideriū celestis patrie p q̄ orat quintus psal.

dñe exaudi oracōnem meā. precedit autē cōtem
ptus pñtis vite. Et ideo quia defecerūt inquit fūt
fumus dies mei. a ossa mea sicut eremiū aruerūt.
Et itez dies mei sicut vmbra declinauerut a ego
sicut fenum arui. Et hūc comitatur consideracōe
ternitatis diuine ibi. Tu autē dñe ineternum p
manes Et rursus Tu autez idem ipse es et anni
tui non deficient. Et ex hīs sequitur desiderium
supne habitacōnis de qua oducēdo ayt. Filij ſ
uorum tuorum habitabunt a semen eorū in secu
lum dirigetur. ¶ Sextus gradus est diffidēcia v
tutis ppie Et hanc iuuat ofidēcia dñe misericor
die pro qua sextus psalm⁹ suspirat dicens. De p
fundis damaui ad te domine. Et merito quia ad
celestem patriam puenire ppria vtute diffido. nā
si iniquitates obseruaueris domine dñe quis su
stinebit. Sz de tue misericordie copiositate cōfido
Quia apud dominū misericordia a copiosa apd
eum redempcō. ¶ Septim⁹ gradus est exultacō spi
ritualis leticie. Hanc assidua oracō efficit. Ideo
septim⁹ psal. incipit: Domine exaudi oracōnez
meam. auribꝰ pcipe. p hanc ex dīnorum opm cō
sideracōne homo. In dei cōtemplacōnem ascen
dit. meditatus sum in quiens in opibus tuis et i
factis manuū tuay meditabar. Vnde tādē exul
tādo oducit Spūs tuus bonus deducet me in
terrā rectam ¶ Nos ergo fi hanc terram celestis

ihĕrusalē dēducī cupim⁹ hijs septem pmīē gradi
b⁹ ascēdere ī hijs psal. assidua dēuocōe meditari
debemus. Exēplo bī augustimi de q̄ legiē q̄ vltī
ma q̄ defūct⁹ ē infirmitate hmōi psal. quos sibi
iusserat scribi iacēs in lecto ctra parietē posit⁹ in
tuebaē a legebat atq; vbertim a ingiter flebat.
Ideo ex huiꝰ sācti. doctoꝝ alioꝝq; sanctoꝝ dictis.
sup psalmis pmālib⁹ quasdā oracōes seu medi
tacōes dēuotas ponē dignū duxi. Ex q̄b⁹ ad pe
mitētiā puocari a a pmā in dei ctēplacōez huma
nus aim⁹ valeat pmoueri. Illud tamē in exor
dio ponēdum est q̄ licēt septē affect⁹ quos sep
tē gradib⁹ scale pmē appropriam⁹ dictis psal.
apte decēt q; vt oīnum ē cōuemāt. Tamē sīē di
cit hugo de scō victore. In libello de oracōe. sciēd
hāc pprietatē in oīb⁹ psal. nō esse vrp totā seriē
vn⁹ affect⁹ extēdatur. ſ sepe ex alio affectu trāhit
in aliū. Sicut ex affectu tioꝝ in affectū amoꝝ vel
in spei affectū l' ꝺsolacōis scdm q̄ mēs orantis di
uersis modis affici solet. Hoc aūt per singulos
psalmos q̄liter ꝺgnoscatur licēt non sit de huius
explanacōe tamē quātum ad ppositū pertinet sa
tis ex sequētibus apparebit.

Meditacō deuota super primo psal. pmāli
Domine ihesu criste future. iudex seculi. q̄
bonos in celeste regnū tuū. malos vero in
ignē eternū es missur⁹. cū ego reus a indignus

pectatoꝛ hoꝛoꝛem futuꝛi iudicij ꝯsideꝛo timens
a tremens ad te damaꝫ ꝯpelloꝛ a dicẽ:
Dñe ne in fuꝛoꝛe tuo aꝛguas me neq; in ira
tua coꝛꝛipias me. Sed ve michi qm̃ immensam
dementiã tuã ad fuꝛoꝛem qm̃ infinitam miſicoꝛ
diam tuam ad iram puocaꝫ meruũ meruũ vtiq;
a hoc ſponte confiteoꝛ alioqũ coactus cõfiteboꝛ.
Scio tñ dñe te docente qꝛ tu ſemp idem es a in
varios effectus mutabilis non es de te q̃ ſcrip
tum eſt. Tu aũt dñe virtutũ cũ tranquillitate
iudicas. fureris ergo ſemp trãquillus. Iraſceis
ſemp placatus. Nõ eſt fuꝛoꝛ tuus nõ eſt ira tua
in te a in tuo affectu ꝙ eſt extra te a in tuo effectũ
Furoꝛ tuus pena eſt infeꝛni. Ira tua pena purga
toꝛij. In inferno quaſi furendo aꝛguis in pur
gatoꝛio quaſi iraſcẽdo coꝛꝛipis in illo p iuſticiã
aꝛguis inſolubiliteꝛ in iſto p miſicoꝛdiã coꝛꝛipis
ſalubriteꝛ a tñ ab vtroq; opto eripi ab vtroq̃
deſideꝛo a peto liberari dicẽs. Dñe ne in furoꝫ
tuo aꝛguas me neq; in ira tua coꝛꝛipias me. Q;
quo pacto q̃ hoc preſumo audaciã non vtiq;
de mea iuſticia ꝙ de tua mia ideo. Miſerẽ mei
dnẽ quare qm̃ infirmus ſũ non meꝫ virtutis
firmitatẽ ꝙ mee comitatis allego infirmitatem
ego infirmus tu medicus. Sana mẽ dnẽ hic
adhibe de tuis medicamenta hic vre hic ſeca
tu tantũ a furoꝛe tuo a ira hoc eſt a future vite

pena cessa nec a te o pie medice frustra peto ut sa
nes me qm̃ turbata sũt ossa mea ossa loquor nõ
corpis ꝫ aie. Ossa aie mee vies sũt aie mee qꝫ sic̃
in ossib⁹ corpis ita i viribꝰ aie ꝺ sistit fortitudo vi
res aũt aiemee memoria ãtelligẽcia a volũtas im
qbꝰ dũ sane sũt. Dãcte infirmitatis vẽa ymago a simi
litudo ꝺ sistit. Sed heu me qm̃ p pcm̃ ifirmé fac
te sũt. Idco ꝺ turbate hoc ẽ intra se a extra seiuicẽ tur
bate sũt. Et ideo anima mea turbata est valde. er
go non modicũ ꝫ valde turbata ẽ aia mea qꝫ val
de infirmata est ois fortitudo sua dñe tibi morbum
meũ detego. dñe medico egritudinis magnitudi
nẽ ostẽdo oro vt sanes. ꝫ tu domine vsquequꝫ. vs
quo dñe sanitatem differs non est dilacio ista
crudelitas tua ꝫ iõ differs vt dñe luctari me pmit
tis cũ vicijs ex hoc psuadeas aie mee i q̃ mala se
precipitauit a vt ide cautior sit nã ex difficultate a
dilacõe sanacõis fit diligẽtior custodia ẽceptę sa
nitatis. vel ideo pfectã m̃ differs cuã cõem qꝫ imp
fectã tibi offero oracõez nã hic nondũ tam pfce
oro vt audiẽ merear a ad huc te loquẽte dicã Ec
ce assum q̃re qꝫ nõ satis pfte aiaz meã ad te ouer
to ꝫ nec hoc possum ñ tu suppleas impfectũ meũ
Idco. : Cõuertẽ dñe a eripe aiaz meã hoc ẽ fac
me ad te pfce cõũti duz ẽ ei a laboriosũ m̃ ad sere
nitatẽ a trãq̃lli. dñe lucis a frenaz cupiditatũ
caligie retorq̃ri Eripe g aiaz meã pccis ser ligatam

am sua cōuersione hostibz multis impeditam & oppressam. tāq; pplexitatib⁹ inhærentē huius seculi. a spinas quasdā dilacerantiū desideriorum in ipsa cōuersione pacientem. Ab hīs q̄ malis eripiens. ℣ Saluū me fac ꝓpter miseracordiā tuam. non ꝓpter meam iusticiā. quia pcūs a demeritis meis iusta debetur dāpnatio. ℟ ꝓpter miseracordiam tuā. p quā ouert⁹ ad te pia ꝓmittit saluacōte dicēte. Conuertimi ad me & ego conuertar ad vos. tu ergo qui auersus eras. et quē michi auersum mea fecerat auersio. conuertē ad me q̄ adte cōuersus sum. Et si pax cōuersus. fac me cōuerti pfectius. Et sic cōuertere domine a vindicā tua. & eripe animā meam. non solum a p̄senti malicia. ℟ saluū me fac etiam a future mortis miseria. ℣ Quoniā nō est i morte qui memor sit tui in inferno autem quis confitebit tibi. O p̄ssime domine non īmerito festino hic pcā dimitti. quoniā post mortem vel in inferno non erit. memoria tui. aut cōfessio pcōi. que salicz vtilis sit ad vitā. q̄ nūc est tempus conuersionis. ℟ cum vita transierit tempus erit retribucōis. vt ergo ab illa eterna morte. vt ab illa inferni dampnacōne per penitē tiā liberet. ℣ Laborauī in gemitu meo p singulas noctes lectū meū. lacrimis meis stratū meum rigabo. O felicem dauid. qui has penitencie crumpnas p tot noctes vtiliter sustinuit. vt in misero

qui has vix vna hora fustinere valeo. aut nō vo
lo. Et si quando q; michi adiacet quia tamē imp
fecte volo perficere non inuenio. Tu ergo domi
ne da michi velle. da michi laborare non solum
i gemitu cordis. sed lauaē lectū meū lacrimis corpis.
nec lauaē exteri? nec superficieten?. ß etiā rigaē itri
sec? vt flet? me? nō solū ad exterioā corpis ß vs
que ad cordis ītima pueiat. ibiq; pmaneat. Nec so
lū peto dñe lauari l' lacrimis rigaē lectū l' stratum
meū corpal' miserē. ß etiā spūal'. s. itrioris sciēci
e a hoc p singulas noctes a singula pcā ex ea oi
ēcia. Oriūt michi q̄ppe alēnati dies a nocte. noc
tes patior cum carne seruio legi peccati. dies sen
tio cū mēte seruio legi dei. O vtinā fugiatis noc
tibus peccatorum a abiectis tenebrīs vitiorum
oriatur michi a illucescat clarius dies virtutum.
a lumina gratiarum. Sed heu me miserum quia.
Turbatus est a furore oculus meus. heu heu
a iterum heu. quia oculus mentis mee vix potest
ad ortum diei a spiritualis luminis consurgere.
Et hoc quia turbatus est a furore. nec solum a fu
rore tuo diuino tam futuro quem timeo q̄ presē
ti quē sencio. Sed etiam a furore meo proprio.
quem gemo. hoc est a furiosa concupiscencia me
a a primo parente transfusa. Per quem q̄ diu
sum in hac miserabili vita licet non totaliter ex
tinctus tamē multipliciter turbatus est oculus

meus ſcz oia vicia ẽt pccata mea q̃ vere ĩmici mei fũt dum me ab amore diuino ſepant et auer tũt Jnẽ que. ℣ Jnueteraui ĩẽ omnes ĩmicos meos. cũ p iueterata ꝯſuetudinẽ me ſubiectũ eſſe ꝯſeſſ. ℟ tu domine pſſime poſt laborem a gemi tũ poſt ymbres crebros riuos lacrimarum. Da michi tue ꝯſolacionis auxiliũ. vt dicere valeam.

℣ Diſcedite a me omnes qui operamini iniquita tẽ quoniam exaudiuit dominꝰ vocem fletus mei Da ñ optare ab operarijs iniq̃tatũ ſepari. non ſo lũ loco ℟ animo. Jn quoꝝ pccraui ꝯſorcio. vt ſic a tua in me arrepcio a mea in te ꝯſolacio inotcſcat. vt ſic ſpũs meus ſentiat quoniã exaudiſti vocẽ fletus mei. Da michi domine vt iteꝝ atq; iteꝝ di cam. ℣ Exaudiuit dominꝰ deprecacionẽ meam do minꝰ oracionẽ meã ſuſcepit. ℟ Deꝑcacionẽ meã p pccatis deponẽdis. a oracionẽ meã p virtutibꝰ adipiſcendis. Sed nõ ſolũ domine da michi exau diri p me. nõ ſolũ pro meaꝝ ſed etiam meoꝝ p ximorum. ſalute. nõ ſolũ amicorum meoꝝ. ℟ etiã ĩmicorũ ꝺuerſione. vt exemplo viri pfecti dicaꝝ cum ſancto dauid. ℣ Erubeſcant a cõturbẽtur ve hemẽter omnes ĩmici mei. Erube ſcant exẽplo meo de actibꝰ ſuis malis. a ꝺturbẽtur. horrore in dieĩ ad pemitẽtiam nõ leuiter ſed vehementer cũ forti gemitu vt ſic. ℣ Conuertãtur a erubeſcant valde velocit. ne ꝺuerſio ſua. a erubeſcẽtia pnie

sue differatur dampnabiliter. Quia nisi in presẽ
ti vita sic cõuertantur a erubescant sed poci⁹ vt
ab antiquis fieri solet penitentes irrideãt a suis
irrisionibus infirmos erubescere faciant tandem
in finali iudicio erubescent et erubescentes dicẽt
Hi sunt quos aliquando habuimus in derisum
nos insensati. vitam illorum estimabam⁹ insa
niam. Ecce quomodo conputati sunt inter filios
dei a inter sanctos sors illoꝝ est. Quid nobis pro
fuit superbia aũt quid diuiciarum iactãcia cõtu
lit nob. Tũc g̃ cõuertẽt a erubescẽt. Sed eis hec
cõuersio a erubescẽcia ad dãpnabilẽ cõfusiõẽ qz
habẽ noluerũt pmiã salutarẽ. Et hec oia fiẽt val
de velociẽ qz qñ min⁹ de iudicõ speauerit a dixe
rit pax a securitas tũc ẽpẽtin⁹ supueniet iteritus :-

Meditacio deuota super .2. psal. pmãli : Do
mine ihesu criste qui culpa offenderis a pe
nitencia placaris. Tu magister optime q̃
itei⁹ docẽs illuiatoꝛ es cordiũ da michi itellectum
exrecato cordi meo a tenebroso itellectũ meo. lu
mẽ tuũ q̃ culpabilẽ offensã plene ac pfẽ valeã
ogscẽ. vt p placabilẽ pmiã pie a benigne vel ig
noscẽ. da michi culpã meã offensã tuã talĩ ag̃l
cẽdo dolẽ vt eã digneis ig̃scẽdo miseicordiĩ delere.
da michi g̃ vt de illorum sim numero de quibus
per propheram tuum dicitur. : Beati quorum
remisse sũt iniq̃tates a quorum tecta sũt peccata

O me beatum si a te dñe remisse fūt iniquitates mee. Ira ut michi dones indulgēciam ex gracia tua cui debes vindictā ex culpa mea. vt michi dones debitā grāz cui reddere potes debitā penam. O itez me beatum si tecta sint pcā mea. Quō tecta non ita tāq̄ in me abscondita meneant. sed ita tecta. vt tu deus nō ea videas id est non eternaliter punias. Te enim pcā videre quid aliud est. q̄ peccata punire. Sicut scriptū est. Auerte faciē tuam a peccatis meis. Tu ergo peccata mea nō vides. ꝙ ab eis faciem auertis. q̄ non aiaduertis. id est que non punis. tu ea nō agnoscis. quibus ignoscis. tu ea tegis p gratiā. que nō imputas ad penam. ideo recte subditur. beatꝰ vir cui non imputauit dñs pcm. Sed cui non imputat. Certe ei non imputat sed ignoscat. qui pcm suum agnoscit. nec agnitum non defendit. sed cōfitendo corrigit. nec meritū suum sibi sed gratie deo attribuit. de quo dicitur. Nec est in spū eius dolꝰ sed nec in ore eius. quia se accusat cū sit peccōr et corde tenz qd ore fatet. Dolus enim est si quis peccatōr se iustum p̄dicet. qui vero se accusat dolo caret. talis erat publicanꝰ ille humilis qui dicebat. ꝓpicius esto deꝰ michi peccōri. Et inde sequitur. Quoniā tacui inueterauerūt ossa mea dū clamorē tota die. q̄ tacui qd nō erat tacendo. saltez confessionē peccōz. Inueterauerūt ossa mea

& deficit interior fortitudo mea. dum clamarem tota die dicendo q̄ nō erat dicendum .s. iactanciā meitoꝛ. Ecoñ vēo si clamassez pecā & tacuissez merita robusta & firma facta fuisset virt⁹ mea. Tacui ergo & clamaui. tacui peccata & clamauí merita. tacui vñ proficerē. tacui de peccatis confessionem. Clamauí de meritis presūptionē. Sana mē bra medico ostendebam vulnera tegebā. Et ideo non fui sanatus sed imueterat⁹ hoc est ī peccatorum meoꝛ vetustate remansi. quia p culpe mee cōfessionē gracie tue nouitatem nō q̄siui. Et ideo

Quomā die ac nocte grauata ē sup me man⁹ tua cōuersus sū in erumpna mea dum cōfigitur spīna. O dñe o pie medice qui peciendo sanas. quia manus tua vindicta tua assidue die ac nocte grauata est sup me ad humiliādū me supbū. peccata tacentē & merita iactātē. Ideo tandē conuersus sum in erumpna mea in miseria mea. hoc ē icōuertēdo meipsū cognouí me misez. dū cfigit spīna & dū cpūgit cscia mea. Sic ei spīna dorsi hominem surſum erigit. Sic ratio vel consciētia spiritum prius ad terrena curuatum ad supna resurgētem dirigit. Hac ergo de culpa sua cpūct⁹ peccator humiliatus ait. Delictum meum cognitū tibi feci & iustici meā nō abscondi. Merito quidem delictum meum quia non faciendo omisi & iustici meā quia faciendo commisi. igitur

ofitēdo aperui vt opires deteri vt tegeres vñ se
quitur. : Dixi cōfitebor aduersū me iniusticiā me
am domino ⁊ tu remisisti impietatē peccati mei. O
magna vtilitas ofessionis peccati. Maxima q̄ be
nignitas miserētis dei q̄ ad solū ofitēdi ꝓpositū
remittit peccatū. Nō enī dixi ofitebor ꝙ dixi ofitebor
⁊ ꝓposui cōfiteri iniusticiā meā aduersū meip sū.
⁊ nō alīū actusādo. ⁊ statim tu ⁊ non alius remi
sisti impietatem peccati mei. Et bene quia q̄ pecto
hoc meū est. Nō autē a peccato refurgo hoc tuū ē
Absit ergo a me vt peccatū imputē tibi. ⁊ hoc de⁹
voluit hoc fatum. hoc stellaꝝ cōstellacio michi fe
cit. Non est hoc ofiteri iniusticiā meā aduersū me.
ꝙ aduersū te ⁊ te sūmū bonū de malicia arguere
dicā ergo potius. : Domine miserere mei sana
aiam meam q̄ peccaui tibi Et ne putetur remis
sio peccati puū dei esse donum. ꝙ tāq̄ magnum de
uotis p̄ib⁹ exposcendū statī subūgitur. : Pro
hac orabit ad te omnis sāct⁹ in tempore oportu
no Omnis enī sāct⁹ hoc est p peccati remissionē
sācdificatus ꝓ hac remissione orabit ad te quia
omnis sanct⁹ eget auxilio gracie gratuite remis
sionis. Sed qñ orabit. In tpe oportuno. hoc est in
tpe huius vite mōrtis in quo est oportunū tēp⁹
remissionis. quia postea erit tpus retribucōnis.
Vel in tpe oportuno hoc est in tpe gracie p x̄pm
reuelate de quo ait aplus. Quādo venit pleitudo

cēpis dē mīsit filiū suū factū sb lege vt eos q̄ sb lege erāt redimēt. Sed licet i tēpe opportuno ois sāct9 oret. : Verūptn̄ i diluuio aq̄z mltaz ad eū nō approximabūt. nō ei eipit oratō scōz eos q̄ p obstinatā ꝯsuetudīnē absorbēt i diluuio aq̄rum multaz. hoc est in multitudīne effluencium carnaliū deſideriorz sicut voluptuosi. vel in multiplicitate variarū doctrinarū sicut philosophi. vel in varietate diuersorū errorū a sectarū sicut hereticā. vel in varietate frīuolaz ſupſticionū sicut sunt astronomi qui omnia fatali necessitate aut fortune celesti attribuūt. vel in numerositate cerimonialiū obseruāciarum sicut iudei qui ātiquis obseruātijs carnaliter intellectis salutē attribuunt. hȳ inquam homines q̄ sūt in hmōi profundo diluuio aquarum multarū ad eum nō appriabūt. qm̄ hec dissūse sūt a aāre. a a fonte vē. a dulcis aq̄. hoc ē xp̄o. q̄ fons ē puē veritatis. sūt remote. Quid g̊ fcūr9 sū dīc vt effugiā ab hoc tā piculoso aq̄z diluuio a approximē ad te. Scio te dōcēte q̄ ppe ē dīs oib9 iuocātib9 eū i veritate. ideo iuocabo te nō solū i voce corpis ſ̄ i veritate cord. hoc ē in veā deuocō e cord se hūliātis. a nl de se p̄sumētis. a nl sue potencie superbe tribuentis a dicam.

: Tu es ſ̄fugiū meū a ſ̄bulacō e q̄ circūdedit me. tu sol9 a nō ali9 es m̄ refugiū a ſ̄bulacōe hui9 seculi. q̄ndiq̄z circūdedit me. tu ergo exultatio mea

eruc me a circūdātibus me. Ostende michi viaz qua eripiar a diluuio aquaz multaz et a periculo circūdātiū me malorum iam vero dñe qui nō deseris sperantes in te iam qz in te spero a in hac spe gaudeo a te consolatus audio te dicentem.

Intellectū tibi dabo a instruam te in via hac qua gradieris ne aberres a via dei a ne quis noceat tibi firmabo sup te oculos meos vt i via dirigant oculos tuos. Sic ergo dato michi intellectu ipsoq; a te instructo a in te firmato z ouertā me humilis ad supbos a obstinatos a eruditus ad stolidos a ignaros a dicam. Nolite fieri sicut equus a mulus quibus non est intellectus p equum significatur supbi erecta ceruice pcā sua defendēres per mulū stolidi quelibet pcōrum onera sine discrecōe portantes. Dñs ergo si nō corrigātur ꝫ velint fieri similes brutis animalib9 quib9 nō est intellectus. Tu dñe in chamo a freno maxillas eoz astrige qui nō approximāt ad te. Si enim nō astringantur a approprient ad te p pentiā dignū est vt corrigantur et astrīgantur a te p penam. ideo equus freno et mulus chamo arceantur id est maiori et minori tribulatōne iuxta culpe exigentiam astringantur. Si vero freno et chamo non domentur restat vt duriori flagello castigētur. Et ideo sequitur multa flagella pcōz et in pñti vita et piter in futura

sperantem autē in dño mia circūdabit. Nec in me rito in tua diuina mia sperātem a non in sua humana iustitia a fidētem circūdabit. a circūquaq; vallabit dei mia ne aliq̄ exptē sibi noceat d̄yaboli malicia. Magna g̃ dñe magna est letitia. magna exultacō. magna gloria sperātibus in te. Ideo dicitur eis. letamini in dño a exultate iusti a gloriamini oēs recti corde. Qui sūt iusti a recti corde. Dñi sūt qui non in se ꝫ in dño sperant. nec sue ꝫ d̄ime voluntati se cōformāt. sicut xp̄s docuit dicēs. Nō sicut ego volo ꝫ sicut tu vis. In capite oīdēs quid futuꝝ esse debebat in mēbꝝ. Ergo non in se ꝫ in dño. letātur. exultāt. gloriātur. letantur siq̄ dē tacita suauitate gaudētes. Exultāt cōcitati cū gaudio feruētes. Gloriantur feruore caritatis extra se in deum transeuntes. O vūnā domine. vūnam fiat mihi non in me. sed in te letari. vt sic humiliter captū me conformans. xpi. citer efficiar mēbꝝ xp̄i.

Seq̄ deuota meditacō sup tercio psal. pmāli.

Omine ihū xp̄e cui nū q̄p sine spe venie sup plicat. cui pluā in duob⁹ p̄oribꝰ psal. de timore ac dolore culpe te alloquēdo predixerim. et nunc aliqua de spe venie tibi supplicando loqui ꝓposuerim. semper tamē ad priora relabor ac pene timore. ac culpe dolore territus tibi iterū petē impellor. Dñe ne in furore tuo arguas me

neqz in ira tua corripias me. Ego siquidē de pec-
cis penitēs peccati sci9 a inde grauit eo in malis
positus peiora timēs a inde lugens multis modis
crucior sed cruciatus grate tā qp minores meis de
meritis mecū pie actū ꝑputās si p eos liberer a
penis eternis. Ideoqz suppler oro vt tu dñe argu
as a corripias nō in furore vel ira ꝫ in pietate et
misericordia ne pena sit ab ira ad eternā vlcionē
ꝫ a misericordia ad piā correptionē. Sufficiāt tibi
dñe mala q patior in hac pñti vita ne in futura
infligas peiora. Quomā sagitte tue infixe sunt
michi. Sagitte tue sunt vindicte tue .s. doloris corpo
ris a anime qz sicut sagitte intēdūtur deinde infi
gūtur. Ita vindicte tue intēse fuerūt in adā per
eius in obe dientiā. Et inde nobis infixe sunt pori
ginalē culpā a penam multiplicem. Ipse enim au
ctus huius miserie fuit origo nos ꝓpago. Sed ve
michi qz sagitte tue nō ad modicū tendūt nec ad
vnicū vulnus infixe sūt michi ꝫ diu vsqz in finē
seculi manent. Et multis modis in aia a corpore
vulnerāt a sic ī sagittis tuis. Cōfirmasti sup me
manū tuam id est vindictam tuam quā prochdo
lor quousqz cōfirmasti sup me vere possum dice
re. Non est sanitas in carne mea a facie ire tue.
Porro mortale corpus tot miseriis subditū qz eti
am cum sanum dicitur non vere sanū sit qđ leui
ter leditur a sepi9 grauiter infirmatur. Est autē

hec multiplex miseria carnis mee a facie ire tue. & instancia vidicte in adā originaliter inchoate Quid plura. Non est pax ossibus meis a in interioribus viribus meis sed continua pugna ab infirmitate et rebellione carnis. a facie peccatorū meorum. quia huius miserie mee causa non solum est originalis culpa sed simul fūt cā actu alia pcā mea. vñ merito seq̃. Quōm iniq̃tates mee sup gresse sunt caput meū a sicut onꝰ graue grauatꝫ fūt sup me. qz ei iniq̃tates mee caput a nime mee & rectā rationē super gresse sunt. a ele uauerūt caput meū superbū contra te deum meum. Ideo tu dñe aggrauasti me grauí onere penarū. sed hoc dñe non tibi sed michi imputo. qz putruerūt a corrupte sūt cycatrices mee a facie īsipientie mee. Ideo enim iniquitates mee super gresse sūt caput meum a grauate sunt super me. quia cycatrices mee & plage peccatorꝫ meorꝫ prius per baptismū sanate putruerūt. cum iam peccato cōsensi. Et corrupte sunt dum iam peccatum in actum produxi. Et hoc totū a facie insipiencie mee. qz stulte graciā baptismalē pdidi. nec eiꝰ viribꝰ sapiēter vsus fui. Et ideo miser factꝰ fū non vna solū sed mltiplici miseria afflictꝰ a curuatꝰ fū. & deo directꝰ ad frena. vt me eigere nō vale am ad supna. Et n̄ tu dñe me traxeris in hmōi miseria et curuitate. māsuꝰ fū a hoc vsqz in finē

id est vsq; ad mortem. Et tota die cõtristatus ingrediebar id est tota vita in hac manens miseria. huius vite viã gradiens. ãbulem non inuemens sabbatum id est mentis requiem quẽ optabam nec mirum. Quomã lũbi mei impleti sũt illusionibus a non est sanitas i carne mea. Heu me miserum nõ in merito sum cõtristatus. quõniam non solũ. nõ est sanitas in carne mea. non solum temptatus ab infirmitatibus a rebellionib9 carnis. sed lũbi mei. id est carnalitas a sensualitas mea vexantur illusionibus dyabolicis. Nec solum pecco carnis infirmitate. ꝫ dyaboli fatigacõne. non solũ lũbi carnis mee. sed etiam vires mee anime replentur illusionibus dyabolicis. Illusiones enim anime sũt infinite. q̃ aliqñ vix orare sinunt Et ita non est in toto homine. vnde plena sit letícia. plenũ cordis sabbatum. plena ẽquies. donec anima illusionibus exuatur. a corpus sanitate immõrtalitatis induatur. qpterea damabat aplus infelix ego homo quis me liberabit a corpe mortis huius. a ideo merito afflictus sum corpe a anima. pfatis vexatus miserijs. a ide humiliatus sum. nimis. qz fupb9 eram nimis. et preterea. rugiebam a gemitu cordis mei. Gemitus corde. a mugitus voce fieri solet. Ego vero nõ voce ꝫ gemitu rugiebam. id est cũ magno desiderio ãime cõsolacõem querebã. nõ in verbo oĩs mei

sed in gemitu cordis mei prumpēs. Est enim gemit⁹ cordis et gemit⁹ carnis. Omnis gemit⁹ q̄ de exterioribꝰ ē carnis ē. Qui vero p sabbatū et p spirituali requie quā caro non optinet cordis ē et hūs gemitū nō homo nouit ꝙ de⁹ ideo. Domine āte te omne desideriū meū et gemit⁹ me⁹ a te non est abscōditus. ꝙ merito exaudit⁹ qr pius est et pro nō fremis. ꝙ pro celestib⁹. Sit ergo dñe desideriū meū āte te id ē fit tibi gratū et delectabile. Audi et exaudi desideriū meū cū gemitu meo. Accelera domine et exaudi cito. Cor meū conturbatū est. et pauore ac frore cōcussum. et hoc ideo qr dereliqt me virt⁹ mea. Illa virt⁹ sc̄z quā habui āte peccatū meū. si ei hec māsisset nl scōm timorem terreret. Sed cur hec deliqt me. qr ecā dereliqt lumē ocu lor⁹ meor⁹ et ipsū non ē mecū. qr tu de⁹ me⁹ qui es lumē vez qd illuminat oēm hominē in hunc mū dū. tu qui es spirituale lumē oculor⁹ intellectuali um nō es mecū p gratiā tuam. sed dereliquisti me pter culpā meā. Sed hatten⁹ tibi dñe cōfessus sū mala q̄ interius patior. Nūc aūt plāgo ea qui bus exteri⁹ crucior. Nam amici mei et primi mei aduersū me appinquauerūt et steterunt et vi faciebāt qui querebāt animā meam. Dñ qui mi debuerāt esse quantū ad solacium sunt michi ad cumulū passionū. et q̄ iurta me erāt tāq̄ amici et primi a lōge steterūt tamq̄ hostes et aduersarij.

a merito receſſerũt a me qꝛ pecĉ̃ do receſſi a te p
didi hũmanã amicitiã qꝛ pdidi diuinã gratiam.
Nec solũ erutior a perſecutiõe hominũ ſ̃ a tẽp ta
tiõe demonũ. :Nã vim fatiebãt qui q̃rebãt am
mã meã. Demones enim q̃ animã meã q̃rũt ad
ekñã dãpnacõnẽ vim michi fatiũt p magnã tẽp
tacõez a nõ solũ p ſeipſos ſ̃ p miniſtros ſuos de
q̃bus dicitur. :Et qui querebãt mala michi lo
cuti ſunt vanitates a dolos tota die meditaban
tur. Dñ q̃ amici a ꝓximi eſſe debuerũt inq̃rebãt
mala meditantes otra me doloſa et vana loquẽ
tes a falſa a deceptoria v̂ba. Tales aũt mẽdoſi a
doloſi miniſteriũ exĉẽt diaboli q̃ pater ẽ mẽdacij.
Ecce ergo quib9 malis erutior a tamẽ hijs qꝛ ma
iora meruiſſe me fateor. ideo iniurias a obprobria
ſine murmuracõe patior. Et hoc eſt qd̃ ſequit.
:Ego aũt tã ſurd9 non audiebã a ſicut mutus
nõ apiens os ſuũ. michil ad obprobriã rñdebam
:Et fact9 ſum ſicut homo nõ audiens a non ha
bẽs in ore ſuo redarguciões. qꝛ arguẽtes me non
redarguebã ſ̃ redarguciões paciẽter ferebam.
Sed q̃re hec oia tã pacient ſuſtinui mala. :Quo
miã nõ in me ſ̃ in te dñe ſperaui bona. Et qꝛ p pa
tienciã pene ſperaui veniã culpe. Ideo tu exaudiſ
ã me dñe deus me9 dando liberaliter veniam cul
pe et dñter gratiã et gloriã. O magna pacienĉie
virt9 cui datur venia peccatoꝝ p veniã meritoꝝ

a per gracia gloria p̄miorū. O salutaris medicia
per quam in letica mutantur tristia a aduersa.
Ad huc aūt dñe audies me non desperando diffi
dentem ſ̄ in te sperando ofidēte. ℣Quia dixi nequā
do sup gaudeāt m̄ inimici mei quia non ex supba
presūpcōe ſ̄ ex pia spe dixi q̄ tu deus meus exau
dies me. Et hoc dixi ne inimici detractoes mei su
pgaudeāt m̄ si videant me in te sperantē non p̄fi
cē ſ̄ deficē meito ei cauēt iusti ne de lapsu coꝝ ex
ultēt inimici ideo sequitur. ℣Et dū cōmouētur
pedes mei vel dū affectiones mee labūtur in peccatū
ex humana infirmitate irridēt me inimici mei et
sup me mag̃ locuti sūt irridēdo mag̃ scandala ob
p̄briaq̄ loquēdo vbi p̄cius si essent p̄ſ̄ mee de
berēt cōpati infirmitati eāq̄ excusādo humane
miserie huāmitus misereri. Sed ad huc ecia dō
mine exaudies me. ℣Quoniam ego in flagella
parat⁹ sū sciens q̄ filiū quē amas et si quādoq̄
nō suauiter sed tamē sēp salubriē flagellas. Ide
o flagella patus sum pacienter sustinere nō otra
eū murmurando ſ̄ me ipsū accusando quia a do
lor meus in ꝯspectu meo semper dolor de peccato
meo sēper ē in cōspectu meo semper de pcco meo
doleo dū pcēm otra meipsū esse cōspicō et hoc ē
q̄ sequitur. ℣Quomā im̄tatē meam ānunciabo
corā te otra me accusādo a cogitabo p̄ pcco meo
ipsum i me cogitacōne sollicita corrigēdo a a te

tua q3 miseracõe sollicita curã medicinalẽ humili
ter postulãdo. Sed dũ medicinã tuam peto. O pie
medicæ ecce quid ad curã meã p te fieĩ pmittitur
Ecce quid seqũtur. ℣ Inimici autẽ mei viuũt et
confirmati sunt sup me et multiplicati sunt qui o
derunt me inique. O salutaris sed nõ suauis me
dicina. O mirabilis sed medicinalis cura. per tuã
nãq3 pmissionem ad meam fit probacõem. fit in
q̃ medicinaliter a salubriter q̃ inimici mei a pse
pere viuunt in hoc mundo. vbi in aduersitate la
boro. et gemens rugio. Et q̃ est grauiꝰ multiplica
ti sunt sup me in psecucõe. Et q̃ est grauissimum.
Qui oderunt me inique retribuũt mala. reddẽ
tes pro bonis detrahebãt michi. quoniaꝫ seque
bar bonitatem. Ipsi vero ecõtra sectantur iniqui
tatem. Sed quia hec multa essent intollerabilia
nisi te iuuãte pio medicamine tuo cõfortante. nõ
fierent salubria ad curanda pcã Ideo. ℣ Ne de
relinquas me dñe deus meus. libera me quoniã
cognoui nomẽ tuũ. protege q̃ clamaui ad te. Et
audi me a mecum sis in tribulacõne. Eripe et glo
rifica me. Et si forte ad tẽpus me aliquãdo relinq̃
re videaris tamen. ℣ Ne discesseris a me reliquẽ
do me. sz potius. ℣ Intende in adiutoriũ meũ do
mine deus salutis mee. Adiuua me cõtra hostes
impugna. quia sine te qui es deus salutis mee.
non potest esse in me salutaris victoria.

Seq̃: deuota medita$ sup̃ x$ psalmo

Omine ihesu xpe cui⁹ ꝓprium est misereri semp a parcere. Ego miser ad te misericordem accedo. a peccatorū catena cōstrictus. tue pietatis miseracōe absolui desidero. Ego multarū iniquitatū immūdicia maculatus ad te fontem mūdicie cōfugio. a meā immūdiciā p tuā misericordiā emūdari supplico dicēs. : Miserē mei deus scōm magnā misericordiā tuā. Peto domine magnā misericordiā tuā. q sentio magnā miseriā meam. peto magnā medicinā tuam contra magnā meā plagā. Peto multitudinem miserationis tue cōtra multitudinē iniq̄tatis mee. ideo sequit. : Et scōm multitudinē miserationū tuarū ab initio seculi exhibitay que superāt multitudinē quālibet peccatoꝝ : Dele iniquitatē meam. vt nullū in me remaneat peccati vestigiū. Et hoc est qđ subditur. : Amplius lauā me ab iniquitate mea. a a peccato meo mūda me. peto dñe non solum peccatū deleri ꝫ amplius lauari. a lauādo puē mūdari. vt nō solum culpam operias sed eciam eat⁹ volūtatis abstergas. a hoc peto nō ꝓpt aliquā iustitiā q̄ est i me. ꝫ ꝓpter magnā miam q̄ ē i te. a mltā miseacōez q̄ est a te. in te enim est mia in affectu. Et a te miseracō mltūplicit i effectu. a & misericorditer igscas. non iustitie mee meritū allego. sed malicie mee peccatū ognosco. a hoc ē qđ dicitur. : Et peccatum meum cōtra me est sēper

qz pctatū meū nō pono retro meipsū negligēdo ℓ dissimulādo ꝫ potius oppono ora meipsū ognoscendo a accusādo. Ideo dico tibi soli peccaui a malū corā te feci. Quid est tibi soli peccaui. nōne peccaui nō solū tibi ꝫ primo. Nōne peccatū feci nō solū ora te deū meū ꝫ ecīā ora primū meū sicut a dauid q̄ hoc dicebat nō solū in te ꝫ in barsabee p adulteriū a murīā p homicidium peccauerat. Sed hoc ideo dicatur qz tu solus es qui das legis pceptū p cui⁹ preuaricacōēz pctatur. vt iustificeris in sermonib⁹ tuis. hoc est q̄ adeo iustus vℓ verax es in verbis tuis q̄ precipis. vt iustificeris ⁊ vt iust⁹ a verax inueniaris. Et vincas cū iudicaris ⁊ supes eos iniusticīa qui te ex supbia iudicāt ora precepta tua murmurādo a te in eis q̄si rigorosū a iniustū accusādo. Nec sic ego ꝫ a te solū tā q̄ ad iustū iudicem ofugio. q̄ non habes in te qđ accusetur ⁊ nō habes qđ ꝓpretēdatur ꝫ sol⁹ exist⁹ qui oēs iudicas. Ita vincis vt in tui cōpatione null⁹ iust⁹ aut verax reputetur. dicendo cū ꝓpheta. Omis homo mēdax tu solus de⁹ verax. Tu ergo dñe q̄ in tua veritate dixisti. Qua cūq; hora pctator ingemuerit omniū iniq̄tatū eius nō recordabor. tu veraciter imple qđ pmisisti. vt iustificeris in tuis sermonibus a conuincas eos a quibus tā q̄ in misericors iudicaris. tu ergo miserere. tu miserando iniquitatē meam. dele. tu eā

delendo lauā ⁊ munda me qm̄ de peccatis meis re
niam postulans igemisco dicens. ¶Ecce ei i iniq
tatibus cōceptus sum ⁊ i peccatis cōcepit me ma
ter mea. O magna miseria que simul mecum or
ta est ab origine mea. Ideo merito igemiscēs pe
to vt cures ⁊ sanes hanc magnā miseriam meā
per tuam magnam misericordiā. Nec hoc ita dix
erim vt licitas nupcias cōdēpnem. ꝫ quia in om
nibus trahitur iniquitas ab adam. nā hoc op9
castum ꝓpter bonum prol' excusatur. In cōiuge
non habet culpam. sed origo peccati i prole secū
trahit debitam penam. ideo autē dñe non solum
actualem culpam meam. ꝫ etiam originalē a pa
rentibus traductam tibi humiliter cōfiteor quia
¶Ecce ei veritatē dilexisti. nō ei in te ⁊fūdo culpe
mee iniq̄tatē. ꝫ me accusando fateor veritatē. quā
tu q̄ veritas es diligis. ideo eā vere ofitētib9 pcā
dimittis. ꝓptēa i certa ⁊ occulta sapiēcie tue mai
festasti m̄. m̄ ig̃ veritatē ofitenti secreta tibi cta ⁊
nota dñe sapiētie. sed occulta ⁊ icerta huāne sa
piēcie manifestasti. dicūt ei hoīes sb̄ q̄dā icertitu
dine sic dicebant mmute. q̄s scit si dūtat ⁊ igr
cat de9. nō g̃ hoc noui sic nec hoīes cteri. nō hoc
noui p huānā sapiāz. ꝫ hec ⁊tudialit ⁊uelasti ⁊
manifestasti m̄ p dīnā scripturā te dicēte p ꝓphe. q̄
cūq; hoā pcōr igemuerit. Iniq̄tatū ei9 nō recorda
bor. i hac g̃ ꝓmissioē tua secur9 ā ct9 dicē audeo.

:Aspges me dñe ysopo a mundabor. Audi dñe te dicente. q ysopus herba est pua quãtitate. sz magna virtute. herba humilis sed medicinalis. Cui⁹ radix petre herẽ dicitur. cui⁹ virtus pulmonem purgat cũ inflatur. In qua penitẽtie humilitas cõgrue designatur. que sepe pua pũtatur i conspectu hominũ. sed semp magna est ante conspectum dei. a dum illi petre adheret de qua dicit apl'us petra autem erat xp̃us cum caritate. Et radix eius huic petre affixa. est adeo medicinal. a eius virtus efficit. vt p eam pulmonis inflacõ id est supbie presumpcõ a omnis que ex ea orie culpe inquinacõ expurgeẽ. Aspge me ergo hac humilitate et mundabor ab iniquitate. lauabis me p humilem penitentiam. a sup niuem dealbabor p salutarem gratiam. per quã pcõz dealbacõ fit. sicut scriptum est. si fuerint pcã vrã sicut vermiculus. velud nix dealbabũt. in hoc ergo secreto sapiencie tue prius michi incerto et occulto qđ iam manifestasti michi. :Auditui meo dabis gaudium a leticiam a merito dũ audio pmissionem tuam de remissioẽ pcõz. auditui cordis mei dabis gaudiũ et leticiam de retribucõne pmioz. a exultabunt ossa humiliata. hoc est interiores vires mee. q̃ p culpam maculate prius turbate sunt. Nunc per penitenciã ysopo humilitatis mũdate. lauate a dealbate merito exultabũt. Sz licz

deberis gaudiū & letitiā & exultacōez ꝓpter spē ve
nie nō tamē deerit m̄ salutaris q̄dā tristicia & spi
ritual' & tristacō. ꝓpter timorē pene & dolorē culpe.
Ideo ad te clamare nō cessabo. ℣ Auerte faciē tu
am a pcīs meis. & pcā mea nō pono retro me.
ꝫ oppono & tra me. nec ea negligēdo aut simulādo
habeo retro dorsū meū. ꝫ ante faciē meā. ꝓptere a
nō a me ꝫ a pcīs meis auerte faciē tuā. quasi
ea nō agnoscendo. ꝫ eis ignoscēdo. & ita nō solum
hoc ℓ illud pcm̄ ꝫ generalit. ℣ Et oēs im̄tates
meas dele. quib⁹ deletis. ℣ Cor mūdum crea in me
deus. nō peto vt ego homo cor mūdū faciā a me.
sed vt tu deus cor mūdum crees in me. q̄nō est
hoc op⁹ hominis creati ꝫ creatoris dei. Et q̄ āte
peccatū innocēs fui. & per peccatū a rectitudine de
clinaui. Ideo. & spiritum rectum innoua in visce
ribus meis. & renoua spiritū meum faciendo eū
rectum. quem a te recedendo & a te auertendo feci
obliquū. nec cordis munditiā aut spirit⁹ rectitu
dinem peto m̄ fieri solū in mēte. sed etiam in car
ne & hoc est in visceribus meis. s. in lumbis vℓ re
nibus in quib⁹ sedes est voluptatis. vñ ad beatū
Iob de dyabolo dicit̄ q̄ virt⁹ eius est in lumbis
& in vmbylico ventris. In vtrisq; ergo anima sci
licet a corpore remediū petit curacōnis. Et ideo di
cit. ℣ Ne proicias me a facie tua. a peccatis meis
faciem tuam auertis per remissionem peccatorū.

ꝫ peccatorē à facie tua ꝓcās ꝑ reprobacionem re
missionē postulo ꝫ reprobationē ꝑmesco ꝙptere
a supplex oro. ℣Et spm̄ scm̄ tuū ne auferas a me
Jam enī quodām̄ō spm̄ scm̄ tuū hoc est spūs sāc
ti donū habere ꝺfido ꝙ peccatū ꝺfitēdo pmiteo. Nā
veā peccati ꝺfessio nō est in hoie ex seipso ꝫ ex dei
dono nō ergo a me auferas spm̄ hūc. Sed ꝑ eū.
℣Redde michi letīcīā salutaris tui redde letīcī
ā quā peccādo amisi letīcīā im̄ꝑ salutaris tui scz
salutaris gracie spūs scī ꝑ quā non solū est culpe
remissio ꝫ glorie tribūcio. Hanc ergo nō solū ve
lis nō auferre ꝫ reddere ⁊ ꝺfirmare ⁊ sic spiritu
prīcīpali ꝺfirma me ꝑ hoc aūt ꝙ ꝓpheta ter spīrī
tū scm̄ nominauit scz spm̄ rectū spiritū scm̄ ⁊ spi
ritū prīcīpalē dicunt q̄dā ꝙ in deo trinitatē nomi
nare voluerit. Et spm̄ rectū dicūt filiū ⁊ spm̄ sanc
tū suo nomine intelligūt ⁊ ꝑ spm̄ prīcīpalē patrē
accipiūt. Hoc vero et q̄dq̄d aliud ad fidei ⁊ mo
ꝝ edificacionē dicātur fine ꝺdicione dicā pmittit.
Vnde ecīā non imōuemēt ꝑ hāc trinā spīritus
nominacōez triphariā spūs sācti gracīam intelli
gere possum⁹ vt ꝑ spm̄ rectū accipiamus gracīā
q̄ in septē virtutib⁹ trib⁹ theoloicīs ⁊ q̄uor car
dinalib⁹ ꝺfertur quib⁹ anima dirigitur ad ope
rādū rectū. vel recte. ꝑ spm̄ sanctū gracīam q̄ in e
is septem domis tribuitur quib⁹ anima iuuatur
ad operādū facilit ⁊ expedite per spm̄ prīcīpalē

gratiã que in octo b̃itudinib⁹ donat. q̃b⁹ eleuat. a quo dãmõ confirmatur ad operãdũ pfecte. Hec igitur multipharia spirituali gratia rectificat sãctificari a confirmari merito desidero. Et si hec spiritus tui beneficia recepero tibi ingratus non ero. Sed docebo iniquos vias tuas. q̃ prius fuerã pectatores iã predicatores q̃ doctrina verbo l̃ exẽplo vias que fũt mĩã a veritas. a sic impĩ ad te conuertẽtur p me salubriter docti de mia tua que michi p veniã pat̃ a de veritate a iustitia tua qua pcẽm p pniam punitur. Sed vt iniquos docere a impios conuertere valeã. Libera me de sãguinib⁹ a de pectatis carnis a sãguinis. a que de eor̃ corruptiõe pcedũt. libera me inq̃p o deus q̃ es deus salutis mee. q̃ lõge ẽ a carnis a sãguinis corruptiõne. q̃ caro a sãgũis regnũ dei non possidebũt a peccata que ab hĩs pcedũt. alioquin nisi ab hĩs prius me liberaueris in peccatori inq̃rerãdo dices quare tu enarras iustitias meas. ꝛ cũ liberat⁹ fuero securus ero ab hoc imperio. a exultabit lingua mea a exultãdo narrabit iustitiã tuã. Dñe labia mea apies. pri⁹ p pectã clausa. a os meũ nõ solũ cord ꝛ a corpis ãnũtiabit laudẽ tuã. viz q̃ me casti. q̃ me creatũ a geitũ p baptismũ ẽgeneasti. q̃ me regeneratũ a i pcõ sepe relapsũ nõ eliq̃sti. ꝛ peitẽtẽ ad te ẽuocasti. a ẽuõtũ emũdasti. p q̃b⁹ beneficiis nõ vis tibi offerri sacrificia pcuꝺ seu laud.

Qm̃ si voluisses sacrificium dedissem sicut fiebat in veteri lege sed iã in noua lege gratie vtq; holocaustis nõ delectaberis quoniã illa solũ erant vmbra et figura ideoq; cessauerũt aducmente veritate qd̃ in spũ pphẽie sanctus dauid crediderat qui hoc dicebat. Quid ergo tibi offerendum. Certe nõ sacrificiũ pecoris sed pectoris scilicz spũs tribulati a contriti ac humiliati cordis. Quia sacrifitium deo spũs contribulatus cor contritum a humiliatũ deus nõ despicies. Cor cõtritum penitendo a non obstinatum peccando. et humiliatũ confitendo non elatum me excusãdo tu deus qui cordis secreta conspicis nunq̃ despicis ꝫ vtiq; in eo tãq̃ in spũali sacrificio delectaris. Sed quia hoc acceptabile sacrificium nõ in mopsi synagoga ꝫ in xpi ecclia est maxime offerendum. Ideo de ea intelligendum est qd̃ seq̃tur. Benigne fac dñe in bona volũtate tua syon hoc est affectum bone voluntatis id est misericordie tue ostende p effectum pie benignitatis a miseracõnis tue hec inq̃ fac syon a militanti ecclesie p syon spũaliter intellecte vt ex tuis viuis lapidibus scilicz xpi fidelibz edificẽtur muri ihe rusalem non terrene ꝫ celestis id est ecclesie triumphantis. Orat ergo cor otritum a humile nõ solum p sua sed p totiꝰ eccie salute ut omnes eius fideles finaliter edificẽtur et fiant muri in

ipsa iherusalē cēlesti firmiter pmāsuri cū hoc fac
tū fuerit qđ non nūc in pñti seculo ꝫ in futuro e
rit. Tūc acceptabis sacrificiū iusticie. tunc p̄
pñtis seculi ōsūmatōez post finalē iudiciū expedi
ōem. acceptabis sacrificiū nō quidē impfecte ius
ticie ꝙ pmē que nūc est otriti ꝙ humilsiti cordis ꝫ
pfecte iusticie in gloria ōsūmate. s. sacrificiū lau
dis q̄ tunc erit cordis. nō quidē lugētis ꝙ gemē
tis. ꝫ exultātis ꝙ letātis tunc acceptabis oblatio
nes ꝙ holocausta non carnales ꝫ spirituales sc̄z
spirit⁹ ꝙ animas sāctoꝝ tecū in gloria assumpto
rū qui erūt holocausta igne diuino. hoc ē carita
tis feruore succēsa. tunc imponēt sup altare tuū
vitulos. tūc iponēt angeli sāctos vl̄ ipsi met sāct
ꝙ spiritus beati offerēt tibi seipsos sup altare tu
um. s. cristū. In quo tam q̄ in principali fund
mento superedificatur omne meritū sāctoꝝ. cui ēd
ditur eternū premiū. ꝙ in cui⁹ passionis virtute
sup imponitur omne sacrificiū tibi acceptabile.
Sup hoc altare imponēt ꝙ offerēt vitulos nō bo
ues ātiquos sub iugo pcī mugiētes. sed vitulos
nouellos. s. nouos sāctorū populos sub īnocē
cia noue etatis. ab omni vetustatis seruitute libe
ros. sūmaq; libertate gaudentes. Tu ergo dñe.
da m̄ ab hac spirituali syon ab ecclesia militante
ad illam ecclesiā triūphantē tuam tē ad patriā
cū sāctis tuis finaliē pueiē. da iē muros ciuitatis

huiꝰ firmiter pmanere. Da michi inc ciues eius feliciter videre. videndo amare. amando gaudere. et ita meipsum acceptum tibi sacrificium & holocaustum offerre :— Seqꝫ sic vo post pmi

Omine ihesu xpe q̄ es verꝰ rex glorie rectorq; sancte iusticie iherusalē ciuitatis supne. cum ea q̄ de te & gloriosa ciuitate tua dicta sunt. audio mimirum ad eam tecum puenire desidero. Ideo postq̄ multa in p̄cedentibꝰ psalmis dixerim de timore pene & dolore culpe. de spe venie & de amore spiritualis mundicie. Restat vt ad̄q̄ dicturus sim de desiderio gloriose tue ciuitatis iherusalē & patrie celestis. Non enim habemꝰ vt ait aplꝰ hic ciuitatē manentem sed illam futuram inquirimus. & ad eam ingredi festinare debemus. Hāc itaq; desiderās ad eam q; festinās suspirando damare & suspirare damando opellor dicens. dñe exaudi orationē meā & clamor meꝰ ad te veniat. Congruit michi huiꝰ psalmi titulꝰ. Intitulatur nāq; oratio paupis cū anxiaret & in ospectu domini effudit precem suā. Ego nāq; pauper et inops in via p̄sentis miserie. vt fiam diues in patria celestis glorie feruenti estu atq; desiderio anxior. & ꝓpterea anxius oro & p̄cem meā in ospectu tuo humiliter effundo. Ideo exaudi orationē meam dñe & clamorē meū. Jam enim ꝓpter animi magnā anxietatē oratio recidit in clamorē. Orās enim clamo. Heu me q̄ inquilinatus meus ꝓlongatus est. heu

me qz nimis afflict⁹ fū in via ⁊ elōgatus a patri
a. Et ideo. ℣ Nō auertas faciē tuā a me in q̄cūqz
die tribulor inclina ad me aurē tuā. Et isup. ℣ In
q̄cūqz die inuocauero te velociter exaudi me. qz
dñe coram te oro. qz ad te clamo. Ideo da m̄ faciem
tuā. da faciē non iratā. sed placatā per dementiā.
da aurē non indignatā. ostra me. ꝫ ad me inclina
tā per miam. dabis vtiqz dñe ⁊ oiō libenter ac li
beraliter dabis. misi obstet m̄ nubes pectatorū q̄
obsistit oratōib⁹ inquoz. vñ p ysayam dicitur
opposuisti nubē ne oratō trāseat. Tu ergo rūpe
nubem. effunde cōtra eam vultus tui lumē. et ira
non auertas faciē nec dedines aurē tuam a me.
vel orationibus. vl meis clamoribus. sed a pecca
tis ⁊ iniquitatibus meis. Et qz vehemēter clamo
⁊ inuoco. Ideo velociter exaudi me quia iam nō
terrena q̄si terren⁹ sed celestia quasi celestis desi
dero. Cui desiderio promptus ad huc te loquen
te dicam ecce assum. nec in merito cū instārer pe
to. velociter exaudi. ℣ Quia defecerunt sicut fum⁹
dies mei. quia sicut fumus vento dispergitur cito.
Ita dies vite mee velociter deficiunt. ⁊ velut vm
bra fugiunt. ℣ Et ossa mea sicut cremiū aruerūt.
Non solum vires corporis deficiunt. sed etiam vi
res anime que dicūtur ossa mea. quia in eis prin
cipaliter consistit interior fortitudo mea. sicut cre
miū arescētes ostracte fūt. vl sic in frixoio ostrixe fūt.

vel fortitudo aī ex recordacōne pecī a minore iu
dicī quasi fixa cōtrahitur. iam enim frigitur ho
mo. dū se timz arfuz ī inferno. Ecce ergo dñe. ec
ce pauptatem meā p qua anxior. Ecce tribulatio
nem quā patior. Ecce qualiter pcussus sum. pcus
sus sum vt fenum quia ommis caro fenum. a fiz
fenum viret. sed pcussum facile sentit ruīāz sic
caro iuuentute virēs senectute vel infirmitate p
cussa et morte fucca sa arescens. deficit. nec solū
pcussus in carne. sed in cordē. a aruit cor meum
sterilitate pecī. Sed vnde hoc michi quia oblitꝰ
sum comedere panē meum id est custodiē dei
preceptum. qd est spūale nutrimentū meum. de
qūo dicitur non ex solo pane viuit homo. sed ex
omni verbo qd̄ pcedit ex ore dei. heu me miserū
quia hunc panem verum qui de celo ex ore tuo
descendit omedē oblitus fū. Quare oblitꝰ. qz nīs
ad terrena intentꝰ neglexi celestia. Et ideo. : A
voce gemitus mei adhesit os meum carni mee id
est vox oris mei gemitus. a dhesit carnali mee af
fectōi. vel os principale inter ossa mea id est
principalis fortitudo virium anime mee adhesit
carni mee. hoc est racō sensualitati consentit. iā
vero aliter de me pficiante te fieri cupio. Jam
non pro terrenis ꝫ pro eternis gemē cōcupisco.
vt dicē valeam cum pheta. renuit cōsolari aia
mea cum terrenis. memor fui dei et d electaꝰ sum.

in eternis. vnā ergo non oblitus ꝑ memor eter
nor bonor cū eode ꝓphe. dicā annos eternos i mē
te habui. ꝑ quomō possent hec fieri. fiēt vtiq; te
iuuāte. ꝑ ꝓpter tui tuorūq; eternor bonorū cō
tēplacōem hui⁹ seculi secularīūq; a seculaiter vi
uentiū hominū cōuersacōem fugiam. vt eligam
abiectus esse in domo dei mei magis q̄ habitare
in taberna culʼ peccator. vt similʼ fiam sancto tuo
dauid qui ayt. : Similʼ factus sum pellicano soli
tudinis fact⁹ sū sicut nocticorax i domicilio. Et ite
rū. : Vigilaui a factus sū sicut passer solitarius
in tecto. O magnū in breuibus verbis misterium.
Tres aues a tria loca hic distinguuntur. tres a
ues pellican⁹. nocticorax. a passer. Tria loca so
litudo. domicilū a tectū. Et dicitur pellican⁹ in so
litudine. a nocticorax in domicilio. Et passer in te
cto. Pellicano enim soli uage aui a qui in solitu
dine habitat ꝓpātur hereminle. Nocticorac ci ve
ro qui habitāt in domicilio assimulātur illi qui a
publico loco remoti nō in heremo vagi sed vno
in loco vniti viuūt dicentes. Ecce q̄ bonū a q̄ io
cūdū hītare fratres i vnū. Passer aūt solitarius
a vnic⁹ i tecto. Ille ē q̄ hoim societate nō egēs ꝑ
soli deo viuens. a ad alta v̄tutū tecta fugiēs. vbi a
laqis viciorr tut⁹ ē dicit. vnā pecī a dño hāc re
q̄rā vt in hītē in domo dñi. nō solū i domo. ꝑ in al
tioi loco dom⁹. i. in tecto ymo in ipo dño deo meo

Ipse est ergo q̄ habitat in adiutorio altissimi ⁊
in ptectione dei celi ꝺmorabitur. Ipse est q̄ non
solū p se ꝫ p alios vigilat ⁊ p omib⁹ vigilans o
rat vt a mūdi carnis ⁊ diaboli laq̄is adiuuante
⁊ ptegēte deo liberēt. O vtinam hijs auib⁹ simi
lis fiā ⁊ vt tecū sim a seculi solitudine fugiēs in
solitudine maneā ne in tabernaculis peccatorū
manēs cū puersis puersus efficiar. Iā tota
die exprobrabāt michi inimici mei. puersi eni q̄
sūt inimicā mei ⁊ ideo inimici q̄ puersi ꝺtinue expro
brāt michi fame mee detrahēdo. Et qui me lau
dabāt aduersū me iurabāt. false ⁊ pditorie con
spirando. Sed quare hoc. Quia cinerē tā q̄ pa
nem māducabā ⁊ poculū meū cū fletu miscebā. p
cinerem ⁊ fletū significatur status penitencium.
quos puersi sepe irridēt cū eos ante laudarēt dū
cū eis seculo fruerētur et puerse viuerent. Cine
rē aūt tā q̄ panem māducare nil aliud ē q̄ pec
catoꝝ reliquias penitēdo ꝺsumere. potū vero cū
fletu miscere est. p alem iocūditatē cū lacrimis spi
ritual' pmē immiscere. vel potus iste intelligi po
test de fide riū celestis patrie q̄ cum fletu miscetur.
dū penitēs p illi⁹ dilatione nō sine lacrimarum
effusione tristatur. Sed vñ est michi flet⁹ iste.
certe. A facie ire indignacionis tue ⁊ ab instan
cia tue vindicte in adā inchoate cum q̄ non ego
solus ꝫ oēs hij qui materiā trahim⁹ de ꝓpagine

imq̃tatis. a de massa pecati nati sum⁹. ꝓp̃e qđ dicit nos ap̃lus natura filios ire. Ex cui⁹ ergo ire idignacõe ꝓcedit q eleuãs allisisti me tu q̃ me alĩ⁹ eleuasti. creãdo ad ymagĩẽ tuã. in q̃ me oia animalia supare feĉisti. tu me gũi⁹ allisisti pmittẽdo cadẽ in grauẽ actual⁹ pcĉi culpã que me trahit ad gũssimã ignis eterni miseriã. quã sol⁹ homo. a nullũ aliud animal tim⁹. qz pl⁹ ipse sup oia eleuat⁹ animalia. btẽ vite ekneqz glorie pticeps ẽ. heu me dñe q allisisti me qz dies mei sicut vmbra declinauerũt. a ego sicut fenũ aruí. qz dies vite mee sic̃ vmbra obscuri. a vani q̃si inutiles trãseũt. a declinãdo defici unt. Et merito qz a te deo vero declinauí similes in facti sũt declinantes dies mei. Et ego sicut fenũ aruí. sterilitate culpe ꝓpter defectũ roris gracie. Sed qz ego allisus cecidi. Jã de te ofisus p te cupio subleuari. Jã terren⁹ ego. a tpal⁹ ac tpaliter declinãdo ptrãsiẽs ad te confugio. q̃ etern⁹ es. a immutabil⁹. a imutabilit durãdo pmanes. Quia ergo. : Tu aũt dñe ieternũ pmanes. ideo tu ekn⁹ me tẽpalem. a velud vmbra trãseũtẽ ad tuã eternitatẽ eleuãdo salues. a libares. : Et meoriale tuũ i generacõe. a generacõez qz meoria tua q̃ nostri meores in mia tua est ommi tpe pmansuã. nec vmq̃ defici⁹et illa ꝓmissio tua cũ iratus fueris mie recordaberis. et io. : Tu exurgẽs misereberis syon. Cuius ei speculacõ iterptat

p quã militãs ecclia. vel fidelis anima intelligitur. q̃ nũc deũ p speculũ a in enigmate speculari mi tur. Ad hãc ergo te querentẽ a ad te surgere cu pietẽ tu exsurgis a quasi ei occulte demẽs occur rens misereberis eius. te sibi misericorditer adiu torẽ a subleuatorẽ exhibens. Misereberis inq̃ qz tempus miserendi ei⁹ quia venit temp⁹. de quo dicit aplus. cum venit plenitudo tpis. Et iterum Ecce nũc tpus acceptabile ecce nũc dies salutis. Et vere misereberis syon. Quoniã placuerũt seruis tuis lapides eius. lapides syon sunt. fide les militantis ecclie firmi et stabiles in xpiana fi de. et nichilomin⁹ solidi a pfistentes in caritate. Hñ nimirum placuerũt seruis tuis. hoc est sanc tis ecclie triũphantis qui tibi in tua ciuitate cele sti iherusalẽ cum summa liberalitate fuiunt. qz illa q̃ sursum est iherusalẽ mater nostra. hoc est triumphans ecclia. mater militantis ecclie aplo teste libera est. Quia ibi deo fuire regnare est. Hñ ergo sci tibi in regno tuo seruientes. Et ideo liberi tecum regnantes. terre eius miserebuntur. a merito miserebunt terre. terrene miserie mi litantis ecclie. Nec solum ei misericordes erunt. ꝟ etiam vt tu miseraris orabunt. Cur ita. quia eã miseriã aliquãdo passi a erepti sunt. Sed quid in dẽ sequitur. Et timebũt gẽtes q̃ prius misere ne scierunt nomẽ tuum dñe. a omnes reges terre

gloziam tuam quia videbunt maiorem esse glo
rie tue q̄ superbie sue potenciam. Et hoc ideo. q̄
edificauit dominus syon id est ecclesiam suam
edificando magnificauit. a ipsa que prius cor̄a
gentibus et regibus visa fuit in contumelia. Vide
bit in gloia sua. Et que prius ab eis superbis stu
meliose persequebatur. postea ab eis humilibus
honorabitur. gloriose hec que olim futura predi
xerat esse propheta quotidie ecclesia impleri vi
det. Sed quare hec omnia : Quia respexit in ora
cionem humilium. scilicet cristi fidelium qui in
ei⁹ fide humiliter orabant ut hec sue eccie felici
ter euenirēt. Et iō nō spreuit precē eor̄. q̄ nō sin
gulariter p se orabāt. ꝫ gn̄aliter p salute oim fi
delū q̄ vtiq; est oro pfector̄. Quia vero non decet
ut tot tantaq; bn̄fitia a deo eccie collata ab hoie
quasi ingrato simulātur. Ideo Scribant hec in ge
neracōe altera. ut conmēdata scripture firmiter
teneātur. Non solū antiqua gn̄acōe. ꝫ cristiana.
a popul⁹ q̄ creabitur. hoc est cristian⁹ popul⁹ q̄ si
noua generacione in xp̄o regeneratus laudabit
dn̄m. a merito laudabit : Quia prospexit de excel
so sancto suo dn̄s de celo in terram aspexit. Sed
ad quid de excelso celo in terram prospexit. Et in
yma terre aspexit : Certe ut audiret gemitus cō
peditorum. hoc est ut audiret et exaudiret gemi
t⁹ humiliū. a penitētiū timoē dei. a dei disciplinā q̄

quibus dā pedib⁹ ligatoꝝ. De quib⁹ pedib⁹ sa
pīcia dicit. Audi fili a ne abicias cilīū meū. a ī
fra pcē tuum īm pedes illius a eruut tibi pedes
eius. i pfectionē fortitudinis a. vt solueret a no
dis a vinculis pccoꝝ filios intemptorum. sc fide
les xpianos spūales filios. aplorꝝ a martyꝝ. dya
boli fraude a gētibus a regibus mortificatorum.
vt hijs vinculis solutis fidelīū ecclia dicere possit.
Disrupisti vincula mea tibi sacrificabo hostiam
laudis. Ad hoc ergo de celo pspexit a īm terrā. as
pexit vt humilīū xpianoꝝ gemitus audiret. a vi
cula solueret. Sed ad quid. vt ānūciēt in syon.
hoc est īm ecclia militāte nomē dñi. a fidē iheſu cri
sti a quo nominātē xpiani. a laudē eius i iherūsa
lem. laudāda a glorificāda opa eius que sūt in
celesti iherusalē. a īm ecclia triūphāte. de qua dici
tur. gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Et hec ita
ānūcient vt ānūciādo pficiant. In quo. In cō
uemēdo populos īm vnū a reges vt seruiāt dño
hoc est vt pplos diuersaꝝ gēciū. a reges diuerso
rū populoꝝ conuenire faciam īm vnitatē fidei cristi
ane ergo fidelīū nō vt fruiant mūdo. carni. vel di
abolo. ꝫ vt seruiāt dño deo suo. de quo dicitur de
um tuum adorabis a illi soli seruies. Sed quid se
quitur. Respondit ei īm via virtutis sue. Quis
est qui respōdit ei. quis hic respōdendo loquitur
dño. In supioribꝰ verbis exprimitur cui cōgruat

respōsio. Supra ei ꝺmemorāt̄ ꝺpeditū ꝙ in tẽp
ū reges ꝙ populi syon ꝙ ihꝛusalē. Rō aūt singu
larit̄ dicit̄ rñdit ei non ad eos vidt̄ posse referrī
q̄ pluraliter noiāntur. Sed sciēdū ē qꝫ hic rñdet
vnica ꝑ plurib⁹ ꝙ tota ecclesia q̄ in xp̄o vna ē ꝑ
eius fidelibus. Ipsa que vnū est corp⁹ pro omni
bus mēbris eius respōdit. Rñdit inquā domino
gratias ei agēdo qꝫ eā prospicere eā audire eam
a vicul soluere eā ad sui noīs laudē excitare eā
demq; ex varijs popul ad vni⁹ dei sanctū ꝺgrega
re dignatus ē. Respondit ḡ ei nō voce ꝫ corde nō
lingua ꝫ vita non in via infirmitatis sue ꝫ virtu
tis sue sc; in fidei xp̄i firmitate que fides via ē ad
patriā. Et est virtus hui⁹ vie que in patria non
manebit sed eius obscuritatē euacuabit claritas
glorie. Respōdit ergo ecclesia domino ꝙ quid dix
it paucitatē inquid diey meorū nuncia michi.
Rñdēdo ergo orat q̄si ꝺ i cat. O deus me⁹ nūcia in
paucitatē ꝙ ꝺ ueritatē diey meorū hoc est qꝫ dix
isti qꝫ ecclesia manebit ꝙ tu cū ea eris vsq; ad ꝺfū
macōez seculi. Fac me ꝺgnoscere ꝙ diligēter atten
dere q̄ breue ꝙ exiguū est hoc tēpus ꝺ ura cōmis i
eternitatis tue cōpacōe. Oro ergo vt aduenīat
regnum tuū. cupio hui⁹ seculi finem vt cito ve
nīam ad ēgm tui beatitudinē. desidero dierum meo
rū breuitatē vt cito trāseā ad diey meorū eterni
tatē. et iō. Ne voces me i dimidio diey meoꝝ

Hoc est ne sinas me reuocari a desiderio eterno rũ. vt hereã cure tpaliũ in dimidio dieꝝ meoꝝ. s. dieꝝ pñciũ qui medij sũt preteritoꝝ et futuroꝝ. qui oio dimidij sunt a impfecti misi addantur ei mi. Et merito peto non reuocari ad terrenos. qui tendo ad celestia. q ideo sunt auidius appetenda. quia in generacõne a generationem ãi tui. sine fine. sine principio duratui. Ergo non sunt anni tui sicut dies mei. quia anni tui eterni. a dies mei exigui. Anni tui nõ transeũt. sicut dies mei. ꝫ sp manẽt quia sunt eternitas tua. q michil aliud ẽ ꝙ substantia tua. michil habens mutabile. Nil p teritum vel futurum. Et quia eternitate precedis omnia que fecisti. ideo sequit. In principio tu dñe terram fundasti In principio scilicz tpis tu qui es sine tpe. sine principio. sine fine immutabiliter manes in eternitate. a opa manuũ tuarũ sunt celi. Nec tñ falsum est qđ alibi dicitur verbo dñi celi firmati sunt. Nã qđ verbo facis hoc etiam manu. v virtute tua oparis. Non est enim deus distinctus corporeis membris. Verbũ aũt dei manꝰ eiꝰ est. Ipsi pibũt tu autem pmanes. Tu enim stabilis dãs cuncta moueri immutabiliter pmanes. v in tua eternitate pseuerãt manes ꝫ ipsi celi q ex tpe verbo tuo firmati sunt. non sicut tui firmi erunt. ꝫ iuuente verbo tuo pibunt. vnde petrꝰ ait terra autẽ a celi qui nunc eodẽ verbo repositi sunt igne sunt

rēsetādi. De cēl ergo terre ꝓmis. ſ. de regionib⁹
aer⁊ ꝺstat ꝙ quantū ad eor⁊ q̄litatē pibūt. Sed
de ſupioribus cēl celorū nō eſt certū ſi tamē man
serint nō tamē in ſe ſed in deo manebunt. q̄ ſolo
dei verbo pire poſſunt a oēs. ſ. tā celi q̄ cetere res
mutabiles. ecīā āgeli ſicut veſtimētū veteraſcent.
hoc eſt q̄ tū in ſe eſt niſi eos verbo tuo ſeruares. ſi
cut veſtis q̄ vetuſtate ꝺſumitur deficerent. vñ ſeq̄
tur. : Et ſicut optorū mutabis eos a mutabun
tur. Celos enim q̄ corporalia a cuncta mutabilia
opūt a ſicut eos mutas localiter. Ita ſolo verbo
tuo arbitrio ſi volueis totaliter mutabūtur. a in
nichilum redigētur. Tu aūt idē ipſe es. Tu qui
dixiſti ego ſum qui ſum. Idem ipſe es. a licēt omia
ſint ex te a p te a in te. non tamen ſunt qđ ipſe es.
qui es mutans non mutatus. facīēs nō fact⁹ mo
uēs. ſed immutabiliter manens : Et ideo anni tui
nō deficient a in generacōne a generacōem erūt
a indefinēter manebūt. q̄ āni tui. dum ergo dīne
tuam immutabilitatem dū tuā eternitatē a meā
creatura⁊ q⁊ oim mutabilē varietatē. variāq⁊ va
nitatē ꝺſidero. Nimi⁊ ad te vemē. a tecū hitaē de
ſidero. nec a deſideio meo fraudari. aut ſpe mea
frustrai. a hitacōe p̄uari triſtis diffido. q̄re q̄ le
t⁹ audio qđ ſeq̄tē. : Filij tuor⁊ habitabūt.
Jā leta in cōfidētia q̄ filij tuor⁊ ſcor⁊ tuor⁊ tecū
hitabunt. ſ. bōi xp̄iani de quor⁊ numero eē cupio.

q̃ filij̃ sanctoꝝ fūt non p̄ carnalē ꝓpagacōēm sed
p̄ spiritualē ptic̄pationem. Sicut ecō̄tra mali filij̃
fūt spirituū malignoꝝ ficut scriptū ē. Vos ex pa
tre dyabolo estis non p̄ generationē ꝫ p̄ imitacī
onē. vel filij̃ fūt opa bona sine quibus nullus ha
bita in gloria fine fine. Cui ergo vult ibi habita
re non fit a bonis opib⁹ sterilis. ꝫ premittat fer⁹
bonoꝝ opm. quos sequetur vt intret terrā viuē
cū. sicut ioseph anteceſſit patrem suū. Jacob in e
giptum dicēs ei a fratrib⁹ suis. Ego vem parare
vobis escas. Ita precedāt filij̃ tui id ē opa tua tibi
pare epulas eterne refectionis. Quales enim fili
os premiseris tales sequeris a semē eoꝝ scīlicz bo
noꝝ xpianoꝝ vel meritoriorꝝ opeꝝ de q̄bz scribit.
qui seminat in lacrimis sez hic in via cū exultacī
one metēt in celesti patria. Hoc igr̄ semē de quo
fruct⁹ glorie metitur in seculū dirigetur. hoc in
cēlū directū a erectū in eternū illi tā gr̄ in horreo
seruabit. Da ergo michi dñe da a fac me ita hoc
semē bñ operādo seminare. vt inde fructū glorie
possim metēdo suscipe. da a fac hoc semē ita i me
p̄ te fructificare a ad te dirigere. vt in te a in tua
eternitate fine fine habitādo valeā pmanere.

Dne sc̄i vj p̄s pmā li

O Domine ihū criste fons a origo totius pie
tatis a gracie dī ego sicut cervus ad fon
tes aquaꝝ ad te venire desidero. tāto imp
fectū meum amplius recōgnoscens de me

meaq; ꝓpria virtute diffido. Ideo p auxiliū mi-
ricordie tue ꝫfugiū miserie mee q̄rēs ad te damā
do ofugio dicēs. De profūdis damaui ad te do
mine. nō solū de exterioribus labijs oris ꝫ depro
fūdis a ītimo cordis damaui ad te. Quid dama
ui. Dñe eraudi vocē meā. Deiñ alijs verb̄ ite
rū repeto. fiāt aures tue auditus demētie tue intē
dētes in vocē dep̄cacōis mee. Nec frustra sepe et
itez atq; iterū varijs verbis tāde orationis deuo
cionē explico. quia ad exprimēdū affectum men
tis mee nō sufficit organū mee vocis. nec desideri
um vocis. nec desideria cord̄ satis potest depromē
lingua carnis. nec in meīto damo. De profundis
cordis a vocis qui me esse sentio nō solū in vno
ꝓfundo ꝫ in pluribus ꝓfundis fluctibus tā inte
rioris q̄ exterioris miserie q̄ diu fum in via huj
miserabil' vite. Nam q̄ sic deprofūdis damat de
ꝓfundis surgit. Nec ipse damor eum diu impro
fundis esse simit. Quia vox huius damoris oe
ꝓfundū penetrat a vsq; ad dei aures pueit. Eō
tra vero quidā valde improfundo malorū sunt q̄
nec ad te damāt cū se viderint quotidianis pec
catis a iniquitatibus obrutos et oppressos ꝫ po
cius illos irridēt qui eos ad te damare monēt.
Hoc est profundū malorum de quo scriptura di
cit pccōr cū venerit improfundū malorū otēpnit.
Absit hoc a me dñe sed ad te damo de profundis

cordis oimq; interioꝝ virtū vt me clemēt eripi
as ꝛeprofūdis iniquitatū qꝛ. ℣ Si iniq̄tates obſ
ſeruaueris domine dñe quis ſuſtinebit. O magnū
ꝓfundum O abyſſus multa profunda valde. mi
mis q; periculoſa. Ecce enim vndiq; circūſpectis oi
bus nullū tonū ſ; vbiq; malum vidēs caſuas ſce
leꝝ cnēs mimirū pauescēs exclamo. Si iniq̄tates
obſeruaueris id ē ad vim dictā eternā ſeruaueris
dñe quis ſuſtinebit te iudicē. Non tātū ego ſolus
nō ſuſtinebo ſ; nec quis alius qꝛ uullus ē niſi ſe
ductꝰ a veritate vacuꝰ q̄ ſe non ognoſcat pecca
torē. Nā ſi dixerimus qꝛ peccatū non habemꝰ nos
ipſos ſeducimꝰ a veritas in nobis non eſt. Non
ergo preſumā de mea iuſticia ſ; de tua miſericor
dia. ℣ Ruia apd te ꝓpiciacio ē. Si enim iniquita
tes obſeruares vt eoꝝ iudex ſolum eſſe velles a
nolles eē miſericors vtiq; nulla eſſet michi ſpes
nulla conſolacio. Sed ideo nō deſpero qꝛ aput te eſt
ꝓpiciacio a ꝓpter legē tuā amoris a gracie in qua
das reis veniā ſuſtnui te dñe paciēter ſperās et
ſperādo exſpectās tuam miſericordiā Et hoc dñe
q̄ omnia noſti nō ſolū tibi cōfitebor ſ; eccīā alīs vt
ommibꝰ notū ſit manifeſte dicēs. ℣ Suſtinuit ani
ma mea in verbo eius. Cuiꝰ eius. ſi verbo eius cu
ius verbū nō fallit nec fallitur ſ; nō in verbo homi
nis q̄ mendax eſt ſ; in verbo dei qui verax eſt vñ
ſubditur. ſperauit anima mea in domino non in

dño sed in deo sperauit q̃ vbo suo infallibili p̃ce
cator̃ venią regni celor̃ gloriã repromisit. Spe
rauit inq̃ a custodia matutina vsq; ad noctem.
Ideo dicit. A custodia siue vigilia matutina que
est principiũ diei sperandũ vsq; ad noctem quia
in dño sperare debet anima a principio vite vsq;
ad mortẽ nã qui vsq; ad mortẽ sperauit saluus e
rit. Sic ergo. : Speret israel in dño nõ solũ vn⁹
homo speret ꝫ totus fidel⁹ popul⁹ q̃ non vni soli
ꝫ multis dictũ est. Sperate in dño ois congregacõ
populi effundite corã illo corda vestra. Et meri
to speret israel ois. s. ecclesia. q congregacõ fideliũ
in dño. : Quia apud dñm misericordia nõ mag
na solũ sed maxima. Nam q copiosa est aput cũ
redempcõ. sed quomõ est verũ q̃ copiosa fuit re
dẽpcio tpe dauid cũ nõdũ tẽp⁹ rẽdẽpcõis adue
misset. Sane sẽp copiosa fuit redẽpcõ. Sed vt ip
se dauid ꝓphetice innuit hec fuit apud deũ hoc ẽ
apud dñm secretũ sẽp. ꝓposita sẽp. q ꝓuisa. ac et
na p̃destinacõe disposita ꝫ nõ sẽp copiose ac ple
ne apud hoies ex hita q̃ nõ tẽpe legis natuẽ. ã
tempore legis mosayce ꝫ tẽpe gr̃ie de q̃ scriptũ
est quando venit plenitudo tẽporis misit deus fi
lium suũ factũ sub lege vt eos q̃ sub lege erãt re
dimeret. Nunc ergo domine misericordie maxi
me oportunũ tempus est vt de profundis fluctí
b⁹ miseriar̃ ad te fontẽ misericordiar̃ damando

ꝺsurgam. a de me meaq; ꝓpria virtute diffidēs de te a tua gracia a pietate spando ꝺfidē a ad tuam pissimā ꝓpiciacōez tuāq; copiosissimam redēpcionem ꝺfugiā. Dignū qꝫ a iustū est vt tibi O pissime ꝛpe grās agā. apd quē hec copiosa redēpcio ideo speāliter esse dicitur. Quia tua in cruce passio tuiq; preciosi sāguinis oblacio. Non solū pro vnius aut paucoꝝ hominū salute sꝫ ꝓ totius israel ꝓ totius ecclie ꝓ totius mūdi pluriūq; si foret mūdoꝝ redēpcione copiose sufficere phibetur. per hui⁹ passionis virtutē ꝓ hui⁹ sāguinis effusionē te deprecor vt a peccatis meis a a penis quas ꝓ hijs mereor me redimas. redēptū qꝫ ab eis eripias a ereptum a malꝰ meis tecum in tuis tuis ha

O Omine ihesu criste q̄ habitare ꝺcedas
sperātes in te non deseris clamantes ad te non despicis qui querētes non fugis te desiderātes nō respuis sꝫ de se diffidētes in te ꝺsolatis tibi humiliter supplico vt michi q̄ in precedenti psalmo āte ꝺfess⁹ siue diffidēcie virtutis ꝓprie tua potēti virtute largiri digneris. soboā exultacionē spualis leticie ad quā impetrādā suspiras dicto. Domine exaudi oracionē meā aurib⁹ pīpe obsecracionē meā. Quod sepe dixi itez repeto vt orationis repeticio sit deuocionis ꝺfirmacio. Nec me tedet sepe reiterare verba orationis q̄ sepius reiteraui opera iniquitatis. Nec peto i mea exau

diri iustícia sed in veritate tua exaudi me in tua iustícia. hoc ē tu qui verax es a in veritate tua pe mitētibus veniā ꝓmisisti exaudi me penitentem non in mea sed in tua iustícia a in tua mia que pe mitētes iustificat peto ei iustíciā mīe quam exer cens in pīti seculo non iudicīū illius iustície quā facturus es in futuro. Ideo sequitur. Et non in tres in iudicīū cū ꝓuo tuo. Ego ei non sū dignus vocari amicus vel filiꝰ tuus ꝙ tm̄ ꝓuus tuus sum qz mia tua indigeo ad te fugitiuꝰ redeo pacē que ror Non ergo in futuro in tres mecū indistrictū iudiciū qz nec ego volo tecū intrāre. Intrāt in iu dicium cū dño qui iustíciā suā iactantes de ea ꝑ sumunt quibꝰ p ꝓphetā di. dñs quid vultis me cum iudicio otendere. oēs dereliquistis me nō sic ego ꝙ iustíciā meā corā me ēt nullā reputo qua nō iustificabitur in ospcū tuo ois viuēs. Quia et si aput te quis suo iuditio iustificet tm̄ omis hō in hoc mortali corpe viuēs nō iustificabit in con spcū tuo q̄ in reiora a occulta hoīs vides in qbꝰ nemo plene iustꝰ a mūdꝰ ē tuo iudício ꝙ tūlibet scūs videat hoībus. Ho pauit michil m̄ conscꝰ sum ꝙ nō in hoc iustificatus sū l intelligi pōt nō iustificabit in ospectu tuo i tui oparatōe nō solū omis homo sed nec omis viuens etiam ange lꝰ. Quia solꝰ deꝰ est in quem peccatū cadere non pōt. In cuiꝰ ospcū etiam astra non sunt munda.

Non ergo intres mecū in iudiciū rigorose ꝙ me
cū pie a misericorditer age: Quia psecutus est
inimicus a. dyabol⁹ vel quisquis alius aduersari
us. aiam meā a. humiliauit in terra vitā meā.
hoc est quātū in se fuit. eā vt celestia relinqueret
a terreā sapet indimauit. Et itez collocauit me i
obscuris id ē in peccatoz tenebris sicut mortuos
seculi. id est sicut ceteros peccatores. non spiritu
aliter viuentes ꝙ secularit̄er in pcīs moriētes.
Ideo. Anxiatus est sup me spiritus me⁹ in me tur
batum est cor meū. Sed ecce postq̄ tristicia p̄ces
serūt leta sequūtur. Postq̄ āxiatus fui a turba
t⁹ p multitudinē inimici tēptationē letus factus
sū p spiritualē dei cōsolationē. Quia memor fui
diez ātiquoz id est diez eternoz. hoc est tue et
ratis diuine. cuius memoria maxima causa est
spiritualis delectācionis a delicias. vñ scriptum est.
Memor fui dei a delectatus sum. Nec solū in di
ebus eternis seu reb⁹ inuisibilibus ꝙ ecīā in cre
aturis tpalib⁹ te eternū a inuisibilē deū cōtemplatus
sū. Nam meditatus sū in omnib⁹ operib⁹ tuis
i factis manuū tuaz meditabar. Quesiui in operi
b⁹ artificem. In creaturis creatorē. in reb⁹ factis
te eaz mirabilē conditorem. creatura tua inichi fac
ta est in speculū. vt in ea te cognoscerem deū meū.
Quia vt ait aplus. Inuisibilia dei p ea qne facta
sūt intellecta conspiciūtur sempiterna q̄ virtus ei⁹

a dimitas. Et ideo: Expādi manus meas ad te. qz
in operibus suis ognoui qz omnia bona a nō a se
sed a te tueq; bonitatis ptici pacōe bona existunt.
Ideo tibi gracias agēs expandi me rore manus
meas ad te tāqz ad bonorū ommiū largitorē et.
: Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Nō solū
ad te expandi manus corporis mei sed omnes vi
res animi. Et merito qz aīa mea ad te derelicta si
bi est sicut terra sine aq̄. Ideo debet se ad te expā
dere a nō sibi ipsi ꝫ tibi adhērē. Quia nō ipsa seip
sam sed tu solus eam potes rore gratie irrigare.
Sicut autē terra sine aqua sterilis est. sic anima
sine gracie tue pluuia fructum ferre non potest.
Tu ergo velocīter exaudi me dñe cito dādo plu
uiā quia fitiuit in te anima mea. Ideo aquam da
re longius ne differas qz deficit spiritus meꝰ arē
tāqz sterilis derelictꝰ a ꝓpter hoc. : Nō auertas
faciē tuam a me. spiritū meū derelinquendo a ab
eo auferēdo vel ei differēdo gratie tue donū. alio
quī simil ero desēdentibus in lacum hoc ē im p
ſūdum peccatoꝝ. Sed potiꝰ. : Audita fac mi ma
ne miam tuā. fac iqz in miaz tuā audita. s. a ꝓphe
tis a maīfestatā in scripturis. fac me ex te iterꝰ sē
tire quod exterius facis audire. Et hoc mane. ci
to non tarde quia in te speraui. Et ideo speraui qz
audiui qz ꝓpe est dominꝰ oībus inuocantibꝰ eū
in veritate. a vt cito in faciās misericordiā tuam.

:Notā fac michi viā īq̄ ambulē vt sit lucerna pe
dib⁹ meis verbū tuū ad recte ambulādum in via
mandator⁹ tuorū qz ad te a quo tāq̄ a patre lu
nū dēscēdit omne bonū a qui illuminās omnē ho
minē venientē in hunc mūdū ad te īq̄ a non cō
tra te leuaui animam meam. Et ideo. :Eripe me
de inimicis meis dñe ad te cōfugi. Non a te fugi
cōtempnēdo a postponendo lucē tuā ꝫ ad te ofugi
querēdo a postulando eā ideo eripe me de inimicis
meis scz a dyabolo a ministris suis qui temptant
ut ābulē i tenebris. Et ut ab eis eripias me doce
me facē volūtatē tuam qz si nō doces me faciā vo
lūtatem meam nō tuam a sic desines me deus me
us dū ego te deseram. Ergo doce me qz deus me⁹
es tu. Ad alium currerē si alium haberem creato
rem sed qz tu solus es deus me⁹. Ideo doce me sic
magister me⁹ qz vtiqz facies spiritus tuus bon⁹
deducz me in terrā rectam. Ecce qz supra in meō
ria eternor⁹ a in cōtemplacōne tua a tuorum o[illegible] pe=
rum delectat⁹ sum ne magnitudo ꝺ contemplacōnis
extolleret me. Ne supbia fieret letitia mea letis
sim tristia ꝫ iam post tristitiam conuertor ad
gaudia. Jam enim plane spero qz spūs me⁹ ma
lus nō ꝓducet me in terram puersam infernalium
penar⁹. Quia spūs tuus bonus deducz me in terrā
rectā. In terram scz celestiū gaudiorum de qua
dicitur porcō mea in terra viuentium. Et hoc non

ꝓpter meritū meū. Sed ꝓpter nomen tuum do
mine viuificabꝫ me ī equitate tua. Non ī iustici
a mea. Ego enim me occidi ꝑ peccatum meum. ꝫ
tu me viuificabis ꝓpter nomē tuū. qđ est ihesus.
Et interptatur saluator. vt rē nominis tui imple
as tu eris m̄ ihesꝰ. a me viuificādo saluabis. Et fic
educes de tribulacōe huiꝰ seculi animā meā. a ī
mia tua non ī merito meo diſpdes īmicos me
os. quos eciā īmicos tuos direrim. qꝝ ī me ſuo
tuo te dm̄m meū quātum ī se est pſequūtur. Et
gloriā nomini tuo. Et non m̄ salutem meā attri
buo dicēs. Non nobis dñe non nob̄ sed nomi
tuo da gloriā. Dāc imꝑ gloriā saluti mee aduer
sādo auferre ponantur. vñ cōuenīēter subditur.
Et pdes omnes q̄ tribulant animā meā scz dy
abolū. a omnes obstinatos. a merito pdes me tri
bulātes. quomiā ego seruus tuꝰ sum. Ad te ī tri
bulacōe recurrens sicut seruus humilis. a fidelis
vasallus recurrit ad dm̄m. Ecce ergo huius psal
mi. a alioꝝ psalmoꝝ pmiālium leta cōdusio. a spi
ritualis leticie exultacō. quā salutaris pmē cōtri
stacō finaliter operatur. vñ q̄ per pmiām affligit
tandē dicit. Cōsolacōes tue letificauerūt animā
meā. Da michi ergo domine hos quos pmiales
psal. ecclesia tua nominat. a a pnitētibꝰ tibi psal
lendos esse predicat. tam digne ac deuote non so
lū ore sed corde pnitēdo psallē. vt ꝑ cōtristacōē

pme salutaris exulta cõ; o sequi valeam letície spũalis vt p salutarẽ pmã; tandẽ p spũalẽ letici am exultãdo dicã. Spiritus tuus bon⁹ deducet me in terrã rectã. Da michi dñe hũc septenariũ pmãlium psalmorum esse remedium contra sep tenariũ mõrium pcõrũ. m̃ q; esse auxiliũ ad sep tenariũ virtutũ principaliũ. ad septenariũ dono rũ spũaliu. ad septenariũ beatitudinũ. Ad sep tenariũ demq; peticõnum in oõe dñica contenta rũ. Da michi dñe in hoc psalmor meditacõne ti more pene dolorẽ culpe. spem vie. amorẽ spiritua lis mundicie. desiderium celestis patrie. diffiden ciã virtutis ꝓprie. exultacõem spiritual letície. de hoc enim septenario mẽtalium affectuũ pn̄cipali liter agit̃ in hoc septenario deotor psalmor. hñs septem affectib⁹ quasi septẽ scale pmẽ gra dibus ad vitam patrie celestis ascenditur. quo me finaliter deduci. a feliciter ascendẽ. a tecum habitaẽ phenniter regnaẽ. tu misericorditer pre staẽ digneris. qui vivis a regnas in secula seculo tum. Amen.

In hoc finitur doctrinal exposicõ Mgri Johis Gerson sup septem psalmos penitenciales.

Documenta vener. doct. mag. Jo. Gerson Cam VIII pro simplicibus quibus se in suis exercitiis discrete et caute habere debet edita in vulgari gallico o[rdi]nata in hac lingua p[ro]intelligen[cia] etc.

De discretione in gen[er]e Ca[pitulum] p[rimum]

Quis vult ut sit rationabile obsequium meum. ita ut cuncta q[uae] in eius famulatu faciunt. fiant cu[m] discretione. tam quo ad corpus. tu quo ad animam. Nam me[n]s communiq[ue] bus. omne quod est minus veritati in victu. Studeat ergo alia sic regere corpus suum. ut extrema pte no[n] corrupualeat. et ex alia pte ut in famulatu sibi erga no[n] deficiat. Aliquot p[ro]m fit. cu[m] no[n] minus laute ipm corpus enutritur. Alii qui no[n] minus exercitijs suis corporalibus seu spualibus fatigant. et maxie in spualibus seu ad spualitate ecclie exercitijs cautela adhibeda. qui in ecclia quor[um] simpli[cium] no[n]nullor[um] deuotor[um]. et antiq[uam] hostis insidias. sub specie boni. possit ho[mo] incaute incidere multu magni mali. Exempli gra. Si quis nimis et no[n] mediocriter cu[m] debita discretione. nec cu[m] consilio alior[um] deuotor[um] exercitor[um]. et suor[um] superior[um] intendit vellet iei[un]ijs. fletibus. vigilijs. disciplinatibus. orationibus. meditatibus. ymaginatibus. acta subtilitates quaslibet et d[ivi]nas res. terroribus mortis. extremi iudicij. et infernj. et ceteris huius similibus. Hinc possit corrupi et debilitari sua alia q[uae] organa quibus alia uti habet in suis operationibus intellectu lede. ut visu oculis amittet. aut fiet totus debil. fantasticus et melancolicus. sibi ipi. deo. et hoibus inutil no[n] solu. sed et periculosus et grauis. Unde consilium mesu est. ut ho[mo] deuotus si omino mesuus seruus mequieuit. nutriat pocius corpus suu[m] aliquali cu[m] excessu q[uam] subtrahat sibi minus cu[m] defectu. Illud q[uo]d difficilius

ymo qnq̃ nullatenꝰ subuenire pt corpi leso • p hmoi modi
nimiaꝫ ~~abstinẽcias~~ necessaioꝝ subtractoꝝ • Vbi tamẽ si=
tile videlicet p vna aut duas abstinẽcias i=pmi possit
qd excessꝰ erat p nimis delicata educacõnẽ • Cu sto=
diat ergo hõ deuotꝰ p ipsius ea q̃ subiungit̃ documẽta
de humiliado se coram deo p gtriconẽ C. ii.
Primo det obliuionẽ tm̃ tepꝰ sui ptitu • ita ut no
nimis gtmue i spe irrogiet de suis pactis ptis
spiq̃ cõtritꝰ et cõfessis • Hoc sufficit ut qnq̃ p cõtritam
quale sic dicat cor tuũ corde • Dne deꝰ meꝰ cõfitebor tue
bonitati pme • q̃ usq̃ i pnis male pclydolex pdibi tepꝰ
vite mee • i paris et vanitatibꝰ • q̃ ẽ digne mq̃ hmoi
ꝫ et insup te multr offendi • et michi habeo quo possim
tibi ep negligẽt et male gesti satisfacẽ • nisi cor meũ
vtiq̃ debite cõtritũ et humiliatũ • hoc ergo ẽ offero •
et rogo ne despicias • et delicta mea iuuentutis mee et
ignorãcias meas • ymo et negligẽcias ne memineris •
Etiã scio dne q̃ totis viribꝰ meis nõ sufficio tlem̃ facẽ
cõfessionẽ • quale tu exigeret puꝝ mea • Sed et tu sis
deus meus desiderii meũ et voluntꝰ mee bona • q̃ ex
tuo dono et tua inspiracõne michil volui victũo tuo meo
cõfessi celãe de paris meis • Et ipe cõfessꝰ se satis
putat informatꝰ de mea vita • Rogo ig̃r pie dne • suffi=
ciat tibi et dapt obliuiscꝰ ea q̃ retroacta sunt extendẽ p ampli=
us me possim in anteloꝝ in ses tuis seruicio • Si aut
dne in futuꝝ aliquid aliud de me placuerit sup cõfite=
dis meis patꝰ fiat ꝑ vicibꝰ • offero me patꝰ iuꝝ
cõsilii exituꝝ • p que tua dignare ꝓmoꝝe sup hoc
voluntem • Michil em̃ intendo ultiꝰ aquid me • q̃sit
cõtra te • Tamẽ nõ ignoro et dne deꝰ meꝰ • q̃ ipius
milliesies cõfitear exhor nõ possiꝫ iustificari • ꝫ ex
tua sola ia • mea dependet iustificatio • Cu em̃ tu

A satis

ñ nō imputaueris ptm • tuc iustꝰ sū • et nō aliāb.

Informacō dlōr q tēa exteriora occupāt • C • iij •

Quoca pmissa etiā nōndū q ꝑsō deuota tēa ciuz rei familiaris et rez exteriorū diffusaz multū occupata • nō debet tū nimia anxietate curāi • ad habēdā tlem pacē tranquillitatē et puritatē cordis • quāte ꝑsona sdi deo et spualibꝫ natis • qūt et debet habē. Ter deꝫ requit hoīe de mēte salutē • Sic em ronāi nimiū esse signū superbie • et labor tamē • et ꝑdicō tuis inutilis • Nō ergo ꝑsona sic exteriorib occupata ꝙ sua et aliorū salute ex dīna hault dubiō punderia • tristē nullū • si deuotoz talia nō habuerit qualia libenter habet • et quale alios ipse cōsiderat • Implacet ꝙ tm fidelē ministrū suū • ad qđ deꝫ eū vocauit et satis ē • Sicut nāq ꝙ nō solū ꝙ se • sic et ꝙ aliis se exteriorib occupat • mīe dīnam voluntē • sic etiā alij nō solū ꝙ se • sic etiā ꝙ ipō sic occupato et ꝙ aliis deo et spualibꝫ exercicijs vacāt • Hoc adiecto ut quāq sibi magis aptis etiā hoc quāt possibile fiat • ad deū crescēdū sit habeat • exquirēdo huiusmōdi defectus negligēcias • et exponendo dīno deo suo necessitates • occupationes • et miserias suas • certo ut prius dīno dignetur cōsolē sustinē a pauce suis suo loco deuotionis • qua libertatē sibi offerret si ea habet •

Quomō i ꝙ deꝫ vnū corꝑ sumꝰ • C • iiij •

Hinc surgit surgit pia et pulchra cōsideratio de corpe xpi mīstico in q ipse dns ihūs deꝫ et hō ē mēm caput nosq; membꝝ eq • Unde et sicut corpe exigranio ois membꝝ nō cōdē actū habet nec sibi soli si toti hoi in suis actibꝫ deseruiut • pedes quippe nō sibi tm ambulat • nec manꝰ sibi solū laborat • nec os sibi solū comedit • et de alijs si ipe toti hoīi

Ita etiã ī hoc corpe xpi misticõ • quecũq; quodcũq; bonũ
opat̃ • nõ sibi soli ſ̄ oĩb; in xpo existẽtib; id opatur ī
salutẽ • Et ex eo q; dñs nr̃ ihũs • deus et hõ • media-
tor ī dei et hoĩm • et caput nr̃m • opa nr̃a bõ • ppria
fiunt dñe maiestati ḡta et accepta • a nob salutaria
et fructuosa • et nõ ex nob • Nemo ergo deputatus
opib; inferioribus deseruit • nulli q; infidelis maio-
ribus suũbe se debuit • Quia dia ī xpo ihu dño nr̃o
erũt nob ōia • ¶ Non bñ unq; egit illi • qui pdi-
cãtes aut alia magnalia egerũt • magistratũ • et
ceteros ī religiosos et xpifideles nõ pdicãtes • ſ̄ quieti
q̃placõis et oĩm̃ vacãtes • vilipẽdut • velud
ecclie dei mutiles • nõ attendẽtes q; si hmõi debeat pro-
fici ex hõi pdicatiõe • deuota cõtemplatiuor̃ ord̃ habz
hoc efficax apud deũ • et impetrãe • alt̃ invanũ cõ
conatus laborãtiũ • ¶ Silr nõ bñ egit qui spualib;
vacãtes • q̃ stipẽdiũ administrator̃ exercẽt •
Quaut em spualia • sic et tpalia bõ • q; diu sumꝰ
ī via et pegrinam ecclesia pria • nob nctia sũt •
Et nõ oĩb; oĩa prosũt • nec acta dia possũt • Cui
ergo quilibz q̃tũ de situatiõe sua ī corpe xpi mis-
tico • etiã q; quecũq; mẽb ī putre infirmo • et studeat
fidelit̃ agere in ea vocatiõe • q; dñs eũ vocauit ¶ Ex
pmiss̃ apparet error illor̃ qui ī religionib; ex obe-
dictia deputati ad exteriora officia sua • ei murr-
murãt et involutarie ymo quãq; vñ exactione •
et p cõsequens negligẽtes et infidelit̃ implerũt spu-
tualia sibi furtiue q; bonũ obedit̃ ult̃ q; ad cor-
statiũ ptinet usurpãtes • et id q; alior̃ ē supbe sibi
vendicãtes • quodq; sũt ē negligẽtes • et sic et istud
et illud nõ saluti sue fructuosũ ſ̄ et sepe p̃ pre vetu-
tatis et inobedientie vitiũ factũ ¶ apparet

quaq; silr exprimisse • q; incaute agit nonnūq; i ligro=
si • modicā ppassione cū suis fribus adexteriora ex=
plenda deputatis • si aq; i spualibq; mq; pmpti inuem=
ant habetes • ipos terrē q̄nq; trāsp; mdcubtoe no solu
corde diiudicates • sz qđ peiꝰ e • sepe gladio ligue sue de=
tractoꝝ p̄cutietes • No attendetes illud vlgatū quibus ꝑdu=
rius intenty minor e ad singla sensy • Nec i rogitant
qsi ipm exple deberet tua sit • et tualia et spualia • neu=
trū hoꝝ facere recte posset • Neq; adiutū q̄tū debent
se deo et hoibq; gsti • q; ipis adsumendū deo i quiete et
pace ordinatꝰ • alij cogunt² simē • cū multa fatiga et tribu=
latōne • et deo et sibi et alijs • et q; ipi velut dm i subt •
alij velud simi cēt mistrit eis • et in tualibq; de rapinis eos
quide ḡmit • Time debent hij tres • q; spualiū opum suoꝝ
fructu no ipi • sz alij officiales sz exteriorib; ornatib; •
q̄r cos deceti • apud deū iustu iudicē pticipiet • ꝑ sua
potissie ingritudine q deo maxie i nob displicet • Cui
ꝑmissa q̄z instruat² no illoꝝ simplicitas • q occupati alioꝝ
cura² no tutu credē • sz cura oē sū curā • q̄r iba apli
quibq; ait • En mēmisse oportet • Nta sm expositoēs
licet sep oret • qui bonū opari no cessat • et qui p
petuū mālē ornē sua non mēruit • possūt tamē
exprimi et ad ꝓpositū dici plane • et veissime • q; ssi
sunt qui tua bō opa siu spualia siu corpalia • p dei
honoē et suoꝝ dei vtilitate fac • licet em no oret
ipse • orat tm ꝑ alios i xpi corpe mistico • et hoc
sufficiat sibi • dūmodo alis debitū ordi ad qđ ipe
obligatus existit no negligēcit vicissē

Omni da itate vitiu vituperā • ℔ • v •

Reuersi igō ad uota dei diligēdi adhibē ut no
incurrat alicui singlaritatis natu • q̄r suaꝝ
deuotoꝝ p̄tetis inter quos quisq; • hoc em
ꝛ prehenditur • q; turbat nonnūq; alios cū quibꝫ

uiuit. Et ē signū superbie et ypocrisis. Studeat ergo esse
ī publico cōis. et alijs cōformis absq; hy⁹ pcto. Inse-
creto uēo poterit esse singularit⁹ deo deuotus. et crede
et mollib⁹ et gestib⁹ et exercicijs. cū discretōe hy ne se
destruat. Q; distās aut deuotor exercicijs que cōit⁹
aperta fiunt ī priuato q̄ ī publico. ut sunt vij⁹ metales
orōes. et meditatōes. Mōdū q; quelibz in hijs
et p hec velit amorose et effectuāl⁹ tēdē in deū secūd⁹
et discrete. ne caput et ssūs sui leda⁹. debz discrē cogi-
tare de deo sm̄ aliquālē re corporali. siue absq; ymagi-
natiua ut nō cogitet rem magnā a pua. longam
aut breuē. albā a nigrā. hic a ibi. ī tū a alio
loco existēte. sī omnib⁹ tūbis et silūbis exclusis. eleuet
cor suū ad intellectualia pūra et in corporea cogitā-
do dei omnipotēciā q̄ ōia pt. dei sapiaz q̄ ōia pūra
et fulgā sūt ut pnāa. dei benignitate qua omnib⁹ quā
ī se ē bene vult et nulli male. Humilit⁹ ecq; miaz. dul-
cedinē pulchritudinē. et sic de alijs pfectōibz deo
sūme quelibz et inexistētibz. dicēdo crede et ore
O dne deꝰ meus creator et rēdēptor et saluator meus.
omnipotentissime sapientissime pientissime. totū pulcher et
misericors. O pr̄ piissime amabilissime. q̄
sola vē pr̄ patri es. et plus me diligēs q̄ vnigēn⁹ cre-
natū pr̄ suū crucifixū dilexit filiū. q̄ bn̄ ofēdis in tuis
beneficijs magnis et multis michi indigēsti datis p
te. et adhuc dādis. ex sola tua mīa hec facientib⁹
benigne. te adoro laudo glorifico toto corde et ore.
tibi gr̄as ago p omnib⁹ dōnis tuis. et q̄ q̄ sū. possi-
dio. et bn̄ esse q̄ cupio. volo et desidero. hoc ate
habeo tōm. et michil habeo ex me ipō. n̄ pcēdit q̄
clemēter peto ingrediēdo ppr̄ glām nois tui benedicti.
q̄ me tū omnib⁹ tuis tuis benedicā laudē et p̄dicē

sine fine q̃ppicig ꝯss grãde dignet. ¶ Del alio mdo
orandi q̃ut ꝑsus stus instituit. Tale ꝛ̃spectu habe-
bo in oꝝbꝰ et meditacoibꝰ suis. hꝫ nõ facile in-
cidet frenesim nec cit fantastico et ꝛ̃ corpe seu sen-
sibus suis destructo. quadmodu alt fieꝛ possꝫ gligẽ.
si hꝫ nimis figit cogitaꝝ suas ꝛ̃ res corpoꝝ. et
rez sensibiliũ ymagines ¶ Volui hꝫ ꝑ hec ꝛ̃ proluꝛe
ymagiacoes de q̃ mẽ ꝛ̃ deprehꝫ. de cruce. alligate.
colaphis. gutis. flagellate. ꝛ̃ crucifixe dñice. igit. q̃
et alis hmoi. ꝓmo hortam quecuq; possꝫ ut de illis
hꝫ sepe cogitet. ꝫ sub hac gdie et hmoi cautela.
ut videlicet cũ discretõe et nõ nimis hoc faciat. alt
ut nõ mis diu et dmodu q̃ nimis fixe circa corpalia
et ymagines rez hmoi cogitaꝝ ꝛmoꝛet. ¶ Sẽp
conet cogitatu suu ab istis corporeis ymaginacoi-
bꝰ ꝯtinue sursu. adeꝛ de rez corpaliu spualiũ.
q̃ inde sibi sedo docte elicꝛe possit copiose. si hꝫ assue-
cat et dedit se ad hꝫ facieda. Et ne videat im-
possibile ꝛ̃ licet appaꝛeat inexpertis difficile.
aliqua id q̃ dicimꝰ humana ꝛ̃ de veneꝛa
cramẽto diuꝝ corpꝰ. q̃ cũ videmꝰ ꝛ̃ manibꝰ sac-
dotis oculis corpꝰ adoꝛamꝰ deuote. sic rez deꝰ et
hoiem. hoiem q̃ nos ꝛ̃dimꝰ ꝛ̃ angelos dñi. et
demonũ expugnatoꝛes. q̃ hoc q̃ videt oculis cord
ne moꝛam cõ cogitatu mẽ diu cira alteꝛnẽ. re-
tudinẽ et puritatem sac hꝫ hostie. si cogitatu q̃
volet cogitatu mutꝫ. ut ab illi visibilibꝰ q̃cuq; se
auꝛat. et q̃ntũ ad invisibilia q̃ octi mẽte pluãne
se catholice fidei ibi vidꝛe et ꝛ̃ cꝛedꝛe ꝛ̃ dubitaꝛe. q̃
dubitatõibꝰ meꝛito id q̃ oculis corpis vel ꝛ̃-
sentat nõ ꝛ̃ deꝰ mꝰ. ¶ id q̃ ibi oculis ꝛ̃cidit ꝛ̃-
cruit

mīt est dns deꝰ nr hoc ergo cogitate • et in hoc vos fi=
gite ¶ Aliud exm pt applicari de puero et priam
pōito • qui magr vidt patrem suū et cui pr milgt vic=
tū et amictū • et alia nūa salutat q dulcat eqq
p medios nūcios eidem • Ito dubiū quin puer
iste bene patrem suū nō videat • moueat3 ualuᵉ qdā
amoroso affectu • ad diligendū huc patrem • et ad co=
gitandū eqq cordiᵉ de eo • ut q libentius est apud eum
ad videndū ipm sicuti ē • q. nosti an longus aut brūs •
an albus aut niger • et de aliis corporalibus circūstanciis •
ergo etiā ī cogitando patrem suū qualescūq hmōi corpo=
ree ymaginacões oriunt • nō in eis quiescat • si ipsi=
us tāq̄ deceptorias et inutiles • Ex qm alibi de hoc
latius tractū ē • sufficiat hic modice tactū ¶ Itaq
mīt̄ p̄missa distat pōs deuota in similibus sibi agere
aliaq̄ in orōnibus et meditacionibus suis nō solū ptimes=
cere habz p̄missa pcula • si etiā ī commoda sīua alia
potūt eam ingruere dū hō nimis cogitat de ymaginibus
et reb corporalium circūstanciis • ut q. fantasie fluxibi=
tem et invisibili hoste illudente et cogente • deueniat a
deuotis et pijs cogitacionibus ad cogitatū turpes et
impios • a puris affectionibus ad immundos • a spualibus ad
carnales • et nōnūq̄ a sūis cogitacionibus ad execrande
blasphemie cogitaciones • pro ut nō nullis deuotis pſonis
in hijs incautis oppertū q̄rigz ē • In qua etiā rotū=
tunda ymagina crucifixi ex nimis fixa q̄sidem de
corpe dñi meditate eiusq̄ femoralia ꝛc • Cui ca=
sus sicut intercedit est valde possibilis Si nōs figat
eam cogitatū erga sanctū ugrimū • etiā quig ugrimis ingi=
nū q̄ tñ puritatis mīt ē ymagines corporeas q̄ ut
etiā experiencia nō nullos decipit ¶ Cauendum igit
dū cogitat̄ volūq̄ mūdū crucifixū ne dubie id fiat
Alioquin q̄rigz potūt dnm meū crucifixū decēt nob
euanescē • nobq̄ de latronibus illuc insidiose cōuen nos

latrantibꝫ • solos inmanes • qui et despoliatos nos cogita-
tionibꝫ et affectionibꝫ puris et sctis et plagis turpiu
et execrandaꝝ impositis viue seminiues nos sub cruce
illuquat • Seminiues et seminortuos • nãq; no
mihi deuoti simplices se putat • aũ ex hmõi cogitatiu
sctis incauta et minima ymagina vernit a sctis cogita-
tionibꝫ suis meditationibꝫ et orationibꝫ ad cogitationes
nephandas spũ nequ scpiq; aspante • estimates eũ quia
da desperatõe se a deo delectos et reprobatos • qz hmõi
turpitudines cogitationi cor; occurrentes • et p con-
sequens se in aia a deo dei gra mortuos sore • et
viue vita corpis viue • q; tm falsissimũ e litre ad
qdra puenit picta ex minima ymaginũ corpa-
liũ rez fantasia • et ex antiqui hostis cooperatione
malicia ¶ Vo tm qz premissa credat sicut y-
magines sicut quida hereti senserut esse qdmo-
dat • h stat pcipi ruent tractande • et ea intentõe
q; ecia dei eas instituit digne hmõi rade • Vt dis-
cernaꝫ ab hijs visibilibꝫ • mente tristie adinvisibilia •
a corpalibꝫ ad spualia • Ille naq; e finis ymagina

Remedia cõtra blasphemie

Qui blasphemie tentatõe • occasione premissoꝝ e
cta nõdu • q; ipa nouit ad dei seruitiu quosdã
quos; gnit infestat inimicꝫ hmõi gnis • ut tles p
hoc i desperatõe deducat • et a dei seruitio viaq; sa-
lutis acceptꝫ • i trahat id agrte • deo aut p hmõi
gnes tentões si eis no cõsenserit augmentũ suꝫ p-
gatꝫ • influentie sue gre vbmei i dilectoꝝ hoc pie p-
mittte • Cui igitur cogitõ hmõi mala hereda
grossa turpis et nephãda • importune occurrerit •
sibi terreat nec tristet ppõ deuotꝫ spiã in mitu • neq;
credat se p tlem a deo delectu • cui cõsciaq; tlis

cogitacõ blasphemé videat esse cõm dei ut alicui sti honorem aut cõm fidem • castitate et ꝯ maiorem fiducia se ptinedi ad deũ inde attulit • dicendo crede a orre • Tune deꝰ meus ꝙmut et vitiosie tollet hec septa • ꝙ ꝙ mihi pcessi iustu et ut mihi afflugat • Cofides dne ꝙ ia forte certame nõ omittis • ꝙ cetꝰ me magnos et electos tuos milites vel quottidie me indignu • Si ugit et dne tue voluerint ut hec tentacõ dura me colaphiset • no vtus laborem • ꝑ supplicit rogo ut tribuas famulo tuo ut fortit pugnadi et vincendi • ne ei vmq; metꝰ ꝙsentiam • Tu cm deꝰ meus scis cordis tui impotes • nꝰ cetꝰ ignorat inimicꝰ nocꝰ inveteratu invidiam et malicia ꝙ me • Et h oratõe dicte hõ deuotiꝰ ut potuit • signado se ꝑ ꝙtuor partes sepiꝰ signo sce crucis • et aq benedicta si affuit se aspergẽs • Hijs pactꝰ sit hõ ꝙtus et nõ curet de eis amplꝰ mihi • nec lubiget idꝰ ꝙ illa vice mihi cu esdem • ꝑ ꝙsternat et sic exiꝰ cum esset a mensa ¶ Cumq; missi heremꝰ exm de quadã mõcho i hẽmo • qui tubꝰ turpibꝰ cogitacionibꝰ verabat xpm amas et nemi audebat aperire sentiꝰ hanc ꝙpter oꝰ abhominacꝰ • Tade tame cuida antiq ꝙsecto pri ea nõ od ex verecundia ꝑ septo ea detexit • Cui rides ait • pone manu tua sup caput meu • ꝙ cui ille sterꝰ ait ide pe • Cumq; sup caput meu ego accipio tm istud patrũ tuu et podꝰ eius • nõ ergo tu amplꝰ mihi ꝙstabis alicui habeas • Tu aut mõcha sup hõ miserere • et transijt huiꝰ querẽt • Ind pe ꝙcedo • placuit ne vnq; tibi ista turpis cogita • absit inqt ille • Na magne cu se displicuit et ait sti pe • manifestu i ergo ꝙ tu ea nõ agis • ꝑ ea patris antiq hoste ꝓuante • et te ut decipe tade p desperacõ posse uti fatigãte • Huc ergo fili mi audi ꝙsiliu meu • Et cu utq; invasit illis turpis cogita dic • Tibi

et fuge te inimice nam sit tibi tua blasphemia • ego nec ea
ipse volo • si dum deum meum ego adoro et veneror • ipsum
qz credo • Expost ueo iste sinister multum habuit amplius
hac ignia temptacois gsilio semis aduersi ¶ Et nonne
ibi pso deuota hmoi temptacoes ignes et no obstant qz
plus in hiis notas no debet cofiteri mouent cum
tuicuq sacerdoti • ne forte occasio despacois heat
ipse multoz experiena • si ut sic habeat ad vios
deuotos religiose discretos • Nec e opus in spectaculi
mis declarare in confessione eius turpitudinem • si sufficit
ut dicat ut confessor intelligat mentem afflicti et hoc
qz semel • si amplius uexauit satis e eide confessi am-
plius simplicit in grie ea dicere ¶ Dico ut q premissa
sit nota ꝑ regula grialis • Nec quelcuq cogitacoes
male ortarit • siue sint de carnalitate • siue
de inuidia • ira • superbia • sint diligenter ut abinde eius
ne assentat et ut adeat no implicat • et secuerq
cit ego q nullo modo hmoi erunt pena meritoria • imo cotidie
ut eis ira resistat erunt magne utile hut et in
futuro remuneratois singulariter ma seu occasio • Ex hu-
militate tm pt ego de eis confiteri • no tamen sic • si regiali di-
cendo sic • Tales malas cogitacoes habui tm p dei
gram qre mihi minime placuerunt • timeo mihi ipsi ne
qz no tam acto eas impugnauerim sicut debuisse • et
si dei auxilio potuissem ¶ Rndeo aut qz si aliqis aduersi-
tat qd absit delectet in ipsa • hoc primo cognosse et effec-
tiue esse ~~refute~~ confitendu • et si tanta quanta precederet • tunc ad
hut nihil amplius qz hoc foret grauis • Quic regie grialis
videt addendu qz si pso deuota fuerit ex malis quodamodo
inclinacoe mimis prona ad aliqd peccm seu vicium • sicut ira
inuidia • male loqui de aliis • aut aliud qdcuq
tra ut spus ceca tradat meliori • nullomodo qz hoc

Recta regialis ad resistendum cogitacionibus malis

desperet ſi cordiē de hoc doleat • et cōfitet̄ humilit̄ • et ponat
t̄ alio nūq̄ aplius uel velle pecc̄e • etiā si milliesies tūc
una die cecidit aut ult̄ • no tm̄ ppter ea dāpnabi-
dīmodo salte surrexerit toties quoties cecidit • ante
casū rigit̄ cōgitet dīnam iusti⁹ • ſi pq casū dīnam
miam ſſ attēdat • dīa em̄ dei tanta ē ut ſi ho habet
dia peccata mūdi supse • et doleret • q̄ tā eis tam
bonū dīnū deū ſuū ſiubē offendiſſ̄ • et firmit̄ ꝓponet
abstīnē • deꝫ tīem nūq̄ dāpnaret • imo habem⁹
mītā ex⁹ de pdicb⁹ ſtis • qui ḡiūt̄ pecc̄auerūt • et pq
pcā ſua ꝑ pmiam ſuā et maiāz dñi nr̄i dei dul-
cēdīnē et pietatē qua dilex⁹ humanā naturaz • facta ſit
apud deū mor⁹ ſti q̄ nūlla ſti⁹ qui ſic no cecide-
rūt ¶ Verūtīne ſup hijs nō debet pmitt̄ere • ſi
postēa pcauit cōfidit de dei bōtē • et q̄ pmissa re-
surgē ſustīnet et salua cōt • ſta deꝫ ꝑ os ap̄li ꝓcte⁹ •
q̄ nō uelit mortē pctōris • ſi imaginē suā reſſiuīſcā ſal-
ciſſ̄t ſuāz deꝫ q̄ dolet cū hoīem ꝑ ſua iusti⁹ dāp-
nāt debet • q̄ hō iust⁹ • ergo hō ē imago dei
tā nobilit̄ creatꝰ • et tā pciōſe redemptꝰ • ¶ Item q⁹
deꝫ deſperāt de dei mia • q̄ naturaliꝫ cōa ḡiūt̄ et
tmīabīt̄ pecc̄auit • ſi toto corde doleat q̄ tā dulciſſm
dīnū inhonorāt q̄ ſua pcā • et in futurū cauē ꝓpo⁹t •
et ſe dilig⁹ nō habz quin dīna pietas ſcām miam
faciat ¶ Est cōa p̄rigula ſuadū • q̄ ſi hō t̄ aliq̄⁹
pānā meret cōa mortalit̄ nō tm̄ ſcīm ſi plurēs
nō treſcā⁹ in talū ex hoc q̄ ſibi ipi ḡiūt̄ indignet⁹
inde • et aliq̄d malī indiſcrete ſi⁹ ſcīm et cōſilio ſuo
cōfeſſōis ut ſuperiꝰ ꝓtēa facat ſibi • ſi cū quada
mētis libertate et cordis fiducia humilit̄ īcumbat
ad ꝑdm dīnū deū ſuū petēdo cordialit̄ veniam • et
ſe accuſando • et emēdandū cū dīno adiutoꝛio īmīcte
habendo • ſiat ergo hō iſte ſicut fieri ſolet pueꝛi

p̄rigula ſuadū ē

nabu satis fortes ad ambulandu • qui cu libet q̄ vellet
ambulare caduit sepiꝰ • et cu cerni disse se ignoscit et
ꝑse nō posse surgere sibi ꝑis nō uti indignaⁿ ut sic
uelut iacentes ꝑmane • et humilit fiducia⁹ extendut
manꝰ suas ad piam meam • ut se leuet eaq̄ ꝑse
surgere nequiuit • Qui infinitꝫ pietꝰ nos suimꝰ creaᵗ
et dilecti dine maiestatꝫ q̄ nos cauit • redemit • et
mutue saluare disponit • q̄ vnq̄ alicꝫ filiꝰ sue mise
renalit exterrit erroꝝ et dilectꝰ • ī tm̄ eo ergo adeat
cu humilt et fiducia ꝓ lapsis • et impossibile ut dapsa
nem • Nulliꝰ aut ꝑsuat q̄ velit aut possit ꝑse surge
re aperte • aut ꝓtī culpe • hoc em solꝰ dine gre
tuert ergo quisq̄ a signo tabe fugite • Na ꝓ ipam
superbiā ꝑmittit deꝰ quosq̄ cadē horiem ī ꝓtī in que nō
crediss • si humilit et timorate se ad dnm suū • et grassi
ue ad ꝓximū • q̄ pig in filia ꝓtī cecidit habuiss •

nulliꝰ ꝑsuat q̄ velit aut possit ꝑse surgere aperte

De malaꝝ cogitacōm cauis atq; ī medijs

Obia tractu ī siquis de ḡitulꝰ et abhominadis cogi-
tacōibꝰ cordis seu cogitacōm aliquaꝝ • cu
dctina q̄ earū remedio ā motacōne • Vt adhuc
clarius possit intelligi q̄d dem ī • et ut facilius possit
mentī remedia spūalia cōtra morbos spūales ta
pestifer • expedit declarare aliquas causas ex quib⁹ pos-
sibile fuit • et dns donauit • ex quibꝰ certū habeat
quis ta turpes cogitacōes ꝓrumpāt atq; fiāt
ex suggestione et īmixtione invisibilis hostis • qui
dulcem fantasticā et ymaginatiuā simplicium mo-
uet huiꝰ abhominacōibꝰ • q̄ ut sciat illi mōstro
re ām • vt ī dem ī • Probatiꝰ huiꝰ docet expe-
rientia ī nōnullis deuotis monachis et castissis psonis •
q̄ mlti ab ex audierunt blasphemias et turpitu-
dines tales • quales ab int̄ concipiunt • Unde clare
q̄ mis ab hoste invisibili immittunt • mime sentiendꝫ

Immissiones aut humoꝝ permittit deꝰ fieri ad humiliandū hoīem
et ut timorato q̄etur salute sua et ad discedū antiqui
hostis insidias et ut hō eo deuocio ad dīm auxiliū ꝛ-
turrat Remediū bonū ē ut hō faciat ut ē hemita
docuit Hec pdest ut homo dīno adiutorio efficēs derelic-
at et ꝯtemnat spēm rer̄ et superbiā cui sunt immundicie
dicendo Immunde spūs si quid posses ampliꝰ etiā faceres
ego te nō curo q̄ dñm deū meū ne ꝯ vinḡ q̄sentaneam
in adultēm inuoco Ecce pēm q̄ p humoꝝ irrisione
solacioſe defacili se eruit ab hiis spurcicijs Cuius
quippe nō dui patr̄ sc̄ta q̄etui hri I° fieri put
humoꝝ cognitaꝝ tñet et abhominabiles ex causis ꝛnalibꝰ
ꝑm humanū corpis dispōiꝫ p° vīs aut ex nimia ꝛ-
bre euacuacōe p ieiunia studiū ut forte ymagina-
cōis 2° aut ex nimia habundancia grossi fumi turpati
ex corruptis humoribꝰ q̄r̄ cibi et potꝰ in tpe ꝛdigā
ut etiā causati ex cto cibo ut potu qui uteret modice
sup̄fluꝰ habet ꝛnalē q̄nā grossos humores caput
ꝑturbantes 3° aut exco q̄ pcō cibi ꝛ minis ociosa
4° aut ex inde q̄ hō ē sollicitꝰ curiosꝰ et incaute vide
ut audiet res de quibꝰ fiat̄ sunt̄ ocasio postea cogi-
tandi ne plana
tandr̄ neplana 4to aut etiā ex inordinato et gti-
mo timoꝛ offendēdi deū quadmodū videmꝰ exe-
plarit̄ q̄ sepe et coiter ꝑtingit lugmo q̄ticūq; etiā
angusto in tra simplicit̄ posito absq; alio trepi-
dicōe q̄ no sic fiet si lugmo foret in alto aut de-
subito liret effugiam̄ fugam̄ etiā q̄q; ect magis
ampliꝰ nam tuc ymagina° de periculo fugiet
humoꝝ timorem Et timoꝝ cōsequent̄ faciet casu
ex eo q̄ hm̄ ꝛnales ꝛ magno timoꝛ sanguis totꝰ to-
rat̄ inundat̄ pfectū nō habundem corpis sꝫ ipm cir-
cūcurredo ad ipm et ectis membꝛ euacuat̄
hō p to corp̄ q̄ frasinat̄ Et defiat ameḃ

Unde nrē est ut tndat. Fili ē exm detrimoē in tenebris.
Sequencia em docēte stimq; q̄ loco obstruxo ut tenebro-
et tnocte cū vidē nō possiq; q̄uē nob sut. timemq; nr̄
vdimq; aut vdimq. Sta ut cria q̄q; videā nob extrimoē
nimio luc fantastice. q̄ videamq; ut semiaq; āt nos tas
pmagies. ut audiamq; voces aut sibulacoēs horribles.
cū tm̄ in re michil sit. Dicat igit̄ nūc ad q̄ritū
uerū q̄ quātu ad euacuacoēs cēbri ut eq̄ habundauerāt
t̄ quoruūq; corrupte ꝛc. ꝑ̄ illis indiget magis q̄ silua
ceptor artis medicine. et bono ī̄firmic corpali. q̄
doctina tlyologor et spūali medicamie. Sed q̄ in
ad oppositū minias si ipa fiet in causa q̄ oia mala do-
et q̄ste. Remediū ꝑ̄le ē. ut hō studeat cogitacoēs
suas bestiales et indomitas. freno oris teneq; ne vage
hūc ill̄ quo voluēt. Et patebit hoc fm̄ fici si homo
corrupuerit se diuīs exercicijs utilibq; ita spūalibq; q̄ corpa-
libo alijs actib; vitijq; diuīs fm̄ hoc fiat cū meritis quā-
dam delectacoie. et nō ipis ad tediū et nausēa in vno
exercicio. sic em eq̄ ut pig et quāq; amplio ut diuagando
ad alia se q̄uertat. Cui hūjs habemq; exm̄ de sco autho-
nio. qui quadā vice ī hēmo grauē afflictā tēptacoē ma-
lor cogitacoūm. Unde q̄ptēbat dño dicēs. Dñe velle
saluū. fi nō volut me ymittē cogitacoēs meas. Tūc
apparuit ei angelus t̄ffecte hēmite audit eiq; remediū
cōtra cogitacoēs hūmoi. nūt paululū laborandū manib;
nūt gemitib; flebilis orandū. de nūde corpis īfirmitēdo.
pq̄ q̄uiescēdo. rursus ītez laborādo. et fidē ait. Anthoni
sic facies et tu et saluus eris. Ultima attendēt fm̄ hoc
exm̄ nō fuisse ꝑ̄ne. q̄ subsīe q̄ vacandi deo et deuotē
nichil q̄rere volut manualia cū fm̄ apls dicat. Qui
nō laborat nō manducet. Attamē fm̄ vacare deo ꝑ
spūalia exercicia nō sit fm̄ labōē. laborēt michilominus
interdū ut manib; exerceāt. Unde q̄tumq; nōnūq; ut
huiq; negligētes nō quid ab corpis debilitate. si ex desidia
et carnis voluptē deuenimus ad magē pricla strageq; aiaz.

nō solū ī mal cogitacōībꝫ ſꝫ etiā quoqꝫ quibuslibꝫ opibꝫ ·
:: Prudenter itaqꝫ et rectissime religionū institutores · suis
deputaverunt filijs [illegible] certas horas · nō solū ad cantandū ·
orandū · meditandū · sed Veru etiā ad labores manuū exte-
riorꝫ faciendū · prout clare pꝫ ī regula sci benedicti et
aliorꝫ approbatorꝫ ordinū institucōībꝫ · Nō ē enī
aliqͣ cogitaͦ sēn tenacibꝫ · abhominabilis · mala et execran-
da · quā nō inveniat · detestata ociositas · Nā cor vaca-
tis ocio · ē admistar molendini · qd cū nō habet admo-
lendū bonū frumentū · qr ī ꝯtinuo motu ē · molit et
ꝯsumit seipm · etiā usqꝫ ad tolerem sui destructōis · nisi
ꝯplexaͣ aliqͥ diligeͣ · et cū cito molit adulantes fri-
das muscas · sicut quorꝫ electorꝫ adipes · Presertim
cū sim sit ꝯtinue molē · et nō quiescē · nequaqꝫ nōs
quid molat sīu bonū sive malū discernē et eligē ·
nisi ī ꝯgentibꝫ ꝓvidentia aliuͦ curret disposicōē : Si
etiā ꝯtaͣ pmissa ꝓ vitando ocio nō sufficiunt · attēdat
etiā · qd ipi fratres carthusienses · qui plꝰ ceteris religiosis
quieti ꝯtemplacōīs et spūalibꝫ exerciciis deputati videͣ ·
habent prout intellexi certas horas quibꝫ corporalibꝫ
intēdunt opibꝫ secrete et sine strepitu in suis cellis ·
ſꝫ scribendo · libros ligando · corruptos emendando ·
oculos suos colendo · aut aliqͣ levior exterciora · pro
loco et tpe ꝯgruentē faciendo · Nimirū ꝯsideratꝰ ꝙ
spūalibꝫ semp intēdē nō sinit humana fragilitas · re-
ligiosi quoqꝫ corporalia exercent ne vitēͣ periculosa
ociositas · Attestaͣ ꝓdictꝰ diuīa scriptura quā nō
solū periculosū ſꝫ etiā dapnosū sit ociū · de zodomitis ·
qui pessimi peccatores nōiantur · et inter ceteras causas
ꝙ eos ad tm̄ deduxerunt malū commemoratͣ ni fallor
nimiū ociū : Addendū ꝙꝫ pmissa ē ꝙ licet quasi
omnibꝫ ꝯdiaͣ sit periculosū sīmͣ velle intēdē ꝯtemplacōīs
quieti · et nō labori quoqꝫ intēdē manuali · precipͣ

hi vide² pricosu hoc iuuenibꝫ ꝓsumis • et si nō omnibꝫ tamē multis multis • maxīe ꝓpter nāle⁹ calore⁹ i pis
ꝓ iuuentute excessiū dominiū • ac etiā ꝓ eor⁹ in=
discret⁹ et inexpicn⁹ q diuturnitate tpis remouet² •
ymo etiā ꝓ ꝓsumpt⁹ q satis cognita esse qsueuit iu=
uentuti • vnde admagna posset puenīe iuuenes a=
nimar⁹ pricla • si nō qnq⁹ et sepiꝫ corpalibꝫ ẽcata=
rent² quibꝫ nulla ẽt dubiū qn qtingat aliqⁿ iuuenes
p multis semiꝫ qteplatoꝝ iuuem magis vdoneos • qꝫ
de eoꝝ cursu id nō videa⁹ • Inuenit² nāq⁹ iuuenes ut
ex nāli dispositione • ut ex bono ⁊ grīme • ut ex ingenio
dono dīne gre • quietissimi • et ad exteriora quasi i nullo
inclinati • ꝫ tō ⁊ pene deuotōi dediti • Inuenit² etiā
inuetati dieꝝ malox • i quibꝫ qꝫ nulla metus e stabili=
tas • nec amabi tranquillitas • nec cordis deuotō • ꝫ ex ma=
la cōsuetudīe passionibꝫ viciosꝫ habitudates • pene i nullo
mortificati • nichil aliud ꝓ q carnis sut sapiūt • Quis
ergo dubitet qn ille iuuenes adiuuandi deo plus sit
apti ꝙ ista senes • Et ne quis murmuret attendat
ꝙ sut puer septua teste pulcr ętu anox • et sut ado=
lescentes nō grauemedi ⁊ postei pcore vita moribꝫ tra=
xerint ꝫ ther ⁊ medio data cōi malas cogitationes
dū causa habuerint ex otio • valet etiā si causate fu=
erint ex nimio et inordinato timo² offendendi deū •
Occupato nāq⁹ duꝫ ex tociꝫ facilq⁹ obliuisc² timoꝝ
hui⁹ ꝙ varias q primo otio • remedii cōi eandem
tamen efficax ē • ut hō cogitet pociꝫ dīnaꝝ miaꝝ ꝙ
dei iustica • et ꝙ nr̄is libertate fiducia⁹ se tō ꝫpitia=
at in abyssū dīne bonitat⁹ et clemētie dicendo • dīne
ꝙ multa et magna sit mea iniquitas vnde merito te ti=
mere habeo • scio tn ꝙ multo maior ē tua pietas • ꝙ ē
infinita vnde multo amplius in te confidere volo • Fuisse q⁹
a me deꝝ meꝝ nimi⁹ timorem fuile • et confirma

me ⁊ timāe tuo filiali • quo magis te cordiā dilīgā • q̄ mō
vehemēter timeā • Si aut̄ q̄suetudo mala q̄ est cuiuslīb
meēdi ill de quibꝫ facile oratiōes malozū oriri possūt
fuerit in causa tā turpiū et iniquaꝝ cogitacōm • re =
medium difficilīq̄ potuit inueni • q̄ semp̄ inquieta et fa =
melica solet esse cuiositas ⁊ malis emulata et cōsue =
ta • Remedium tm̄ ut bñ • ut hō occupet se utilibꝫ • vita =
do ociū • et custodiat se a videndis • audiendis • loquendis •
et tractandis noxiis • et nō dādo occasiōm̄ pauꝝ loqui •
Cui valet ut hō cū sentīt se inuadi cuiuslīb cogitacōnibꝫ •
statim q̄ cū violentia eruocet mētē suā inde • et appli =
cet ad alia • Cui si milliesies vna die hoiem inuase =
rint • milliesies hō se ab eis auertat • signādo se sig =
no sē crucis • suffragādo ad deū • inuocādo nomē dñi •
et sēm angelū custodē suū • et oēs q̄s sēos quos in spe =
cialu habet venerādo et diligēdo • Vel si licet oia nō
prosint insurgat hō sibi ipō aliquē dolorē p flagel =
la • aut̄ alias salua discretōe • et si nec adhuc sic
pax fiat • nichil melius ē • nisi ut cui hō q̄eruat
eius spurcitias • et fugiat sicut facit si quis sibi di =
cat ut ostendat aliq̄ q̄ rē audire siue videre dignāt̄ •
Cui em̄ q̄ cū indignatōe auferret et auēs et dolos •
et quēt se ad alia cui quātūcūq̄ aliq̄ loquēt̄ seu
mostrēt • q̄ sibi nō placent • Hec et hiis fiat • Si aut̄
nec sic tēptales mūsre fugitiue pacē p̄miserit •
optimū remediū ē ut hō nichil de eis amplīꝫ curet •
si sub dīna q̄fidēcia pacē q̄ habeat et sit securꝫ q̄ nō
eū nocebūt nō solū • imo et ad magna cōmoda eius
cū prudentia
58 • c. viij • Proplemoi melius cauq̄ dicta sunt et
ppacilioꝝ remediis requiēdo cū tā grossas et trista =
cionas tēptacōes cogitacōm̄ ponamꝰ aliq̄ documēta
Primū ¶ Amore ē studi • Deuotissīm ē tu quis
dē velit ad deuotōz • et ad spualia exercitia • et si nō sīp
tuas • nec habz bonū directōrē cōsiliariū fidelem • ex =
pertū • deuotū • et discretū • deū timētē • dēs audeat et pos =

ser tu. qfide. et qste sue secte extoto cade euelare.
aloquin em qmgit ttem ysm facilig et piculosig
errare a vera via salutis. qz aliquē q cod secularium
fideliu gradu. Ex sup hoc habeg in vitas patrū
dicebat quida sūs pr. Cū videm iuuenē pse vlatem
intrare paradisū. i. sine doctore. cadere sumū habuerit pde
paradiso retrahe ipm instar p alium pdem. qz sit mgis im-
re potit. Ex my documentum ē pgit pso deuota exposu-
ut suo pri spualia illa temptacois vllania. ubis frialibg.
nō ē mirū de ea ulr in speciali aliq dicē. misi forte
illud fine ut melig intelligi possit ex q causa sit orta.
et ut ex cosa queta qmodocg possit dei remedium. nō tm
adhuc fidei debz hoc frequet. Q ni em psumet lucrū se
ab hmoi temptacōe qui p oessiois et maiestatois
ictibz vincā. eiusdē valde. Ita experientia docete
frequet hoc habituri essz pcm exhoc. Attenda ergo q
ut de tactu ē. q no est materiū ut inde qs coficeā.
eo q no ē pcm. misi forsitā qa pso essz in culpa ex
ma qua tactus sequit supig expssa. Nec em patet
sz ita. ut petat qsilium et auxilium a qsessore. et ut
ideirco cosequi mereat de oratiōe pstita. ta ablomi-
nabli temptacōe. vt puta. Si videm qa pso deuota cō-
secta essz mis vacāe otio. aut cuiosita. a qz mis ceū
nassz indigete. aut qz mis in cibo et potu exercissz. De hijs
bn. pt fiet cessio. aut cra cē cessione petri qsilii
abssz tm speciali et aptā maiestatis tue blasphomie.
q ipam psonā veneat Ex documētū ē ut diligē-
tissie ab ombg caueā. ne quis aliquomō quodq dicat.
aut faciat. ut sceptro. ut pictura. ut gestibg. ut fi-
guris quibuslibet. coram ubriussz seculis sine
inuenibg. vnde possit i eis causa postmodū hmoi ne-
pharie. aut alias quacūq turpis cogitacois i
cetum. Deo ut quodolor nonulli fidē no vereā.
qui sm od nām et ex mera sua gratiale. seu tu le

uitate lotut² audaster desertis yronij • a cõ fide •
cõ deũ • ciusq; sãm̃ huamitate • ut cõ sibi pmu-
tori ut alis leuiter • corã placit et uiuembq • aut pe-
turpes pictuas • aut p gestus lasciuos inocetiu ar-
ripuit corda • aut qui camelos aut tittos a pullos •
ut alias bestias lasciuientes et ad lasciuias et turpes
cogitatq desacali inspicietiu dios pdocãt valetes •
mutriut • et ab hmoi talium visu auditu et tactu pu-
eros et puellas inocetes no caute custodiut • ꝯ hy
oi vehudia corã eis tu hijs turpia fieri pmittut •
t magnũ sinu et talium inocetiu pcium dare • de-
facali uaq; puer eiã inocentissimi ornatioe exhmoi
nephandoq; auditu visu tactu ut ordie data • cogitabi
timico corpante vtima no ex cogitatoe eiã que post-
modu qpleat • q loqui no licet • ꝯ dimittamq illa
vemamq ad alia ¶ m̃ documetiu e • tractato illa
ꝯuis et turpis blasphemie seu quecuq; alia • q in
sola cogitatoe adhuc usat² vimit² ut q̃ melioꝝ ea
q̃q; medo • obliuioni tradedo • et se de ea excitedo •
et ad alia fortiꝰ mẽte traihedo • p̃ mltum cu ipa
lutigado • rpugnado et disputado • Tacto efficax est
huiq • de quanto em̃ minutur qs sufflado fortiꝰ ex-
tigue magnũ ignẽ • detracto ampliq ignib inflã-
mestat velemetiq et auget² eiaq • Inde ep̃ de po-
tetia hoiꝰ ymaginatiua siue vtute fantastica • quia
qto magis aliq̃ ssc apphensiua p cogitatoes qpugnates
fructã et mouet² • tacto foetiq in rpes figit² et indubitaq
fortifica² • michil ergo qsilaq msi ut tinscat² sacrũ
in hijs • et no mis immobiꝰ et qi exdirecto eis rpugne²
ꝯ qi exadiuso p indirectu alia vi t cogitatu facilter
apprehendedo • Et ut biuꝰ remedii no breue dicã • aqua
pnie lacrimis cquis • et gemitq ssus in gtrecte cordis
p patris • hanc mala tractatq et q̃cuq; alia macias
aie efficaciq abluit • purgat • et exhiguit • Exuto
tredat² • Si hy ut e diximq discreto no desit ita

rit caput ſſ̄ et ꝛ̄o no leda². Et dū ſima ſſcs de dei
ma no abſit. ita ut ex nimio timōe offensiaꝫ dīne
ī deſpacois voragine no laba². Deficimꝰ quippe
ex nobis ī cuctis. ſi no uſq; quaq; ad pdictū ſpūs dei
ſpe em nouit ſuſtetaē mētē inſufficiē ⁊ infirmi=
tatem. plo q̄ pr̄ et mr̄ q̄ nos ſ̄m ecclē gemue=
rut. dū modo nos nolucrimꝰ ſpontē declīnāe ex
eius cōſidetia et dīnā ꝛaditatem ⁊c

Explicit dñs Jo. gerſon doctor⁹ eximij cancellar⁹
pariſien doctrinalia utilia ꝙ deuotē ſimplicibꝰ edita ab
eode in lingua wlgali gallica et ꝑ queda alia in
latinū trāſlata Ex quibꝰ trāſlator ad emendatū trāſla=
tatē latini eloquij ꝙ ī ſultaſſe ex wlgari magis
ſenſū e ſenſu ꝙ ubi ex ubi trāſferre cuauit ſy
nere mīradū e ſi opuſculū iſtud nō quemt ſatis
ī ſtilo cū alijs eiuſd cancellar⁹ opibus. deo gras.

Opusculū ad elucidationē scolastice misticē theologie
sub tr gdēationibus a Joāne Cancellario pisien. ꝓfectum

Tobis Dabi est nosse misticū sensum celorū Dicebat
Jhūs discipulis suis ꝓpter quos alio loco exultauit
Dicens Confitebor tibi Pater quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus
et reuelasti ea parvulis. Licet mistica fuit q̄ loquebat apls
ꝓfectis et i quibus operabat Deo qualia tradidit q̄ ecclie
sponse sue Dīne Dñe nr̄ Jhū xp̄e. Et de mistica theologia et de Dīnis nr̄is
nobis ꝓfuit ea vice vocante gratia sapientiā rationabilem et
fructuosam et amenter ꝑscrutante sapientiam Dudū opuscula duo scripsi
sicut scripsit et alibi plenius Hugo de Balma i tractatu de
triplici via ad Deum vbi dicit finem operis intendentē q̄ apte mentes
feruntur in Deum p amorē optatum absq; ꝓria uel quauis
cognitione et hoc est misticū et absconditum q̄d nemo scripsit
sicut scripsit Consentit vidit Dionisius Bonauentura i nuncupatione ea. A°
quia nondum vbi pus opusculo scripsi. Sensum a sanctis patribus
traditum quē nunc sit scire pleni ordinis intelligentie seu in-
tellectuali operatione vbi enim sancta mysteria speculatiue sic non speci-
aliter q̄ alibi alia ferat i Deum q̄ per intellectum Disputo
super hac tres eccie traditerunt et operā sum possumus ad intelligēā
dñi Hugonis de Balma q̄ dicit et modos quibus vi posse sua
de amore puro supernali. Et de amore gratuitali uel potius
operibus charitatis libero et actuali Est mirus triplex mtel-
lectualis cognitionis sufficiat ad pnc̄ Cuius dicta quedā recitare
et vbi pt se nil simpliciter explicare, ꝓpalis ne gratia cuius erat
notare ad elucidationē primarii duo denarii ꝓpositionem Stat ꝑ̄ propositio
amore naturali causali pure pura cognitione et q̄ diligit a mat
nil appetit, pter hoc q̄ i omnē sensum Dñi nr̄i Jhū xp̄i amor naturalis
de quo Eccliasticus scribit Omne animal diligit sibi simile amor quo se
diligit agat. non est aut i celo nisi mutuus et i rebus alijs animos
animalibus carentibus cognitione, q̄nus ponit sui amoris impressio
impressio ab intelligentia pura non erratica feruntur quo feruntur
nisi vi et trahi sagitta mouet ad signum ea impetu ꝑ sagi-
tante impresso Stat quies ꝑ amore naturalem non liberum seruo 2ª
i Deum no ea ea actualiq; cognitione q̄ tenet i ipso caruit amore.
Sequit ea precedenti non ei mi est amor naturalis i alia rationali
q̄ i rebus reliquis alia carentibus. Imo quicquid amoris q̄ ferat
i Deum non stat quoniam ex pure pōt naturalis quicquid amoris quo
ferat i Deum ea ꝑ dampnat i infernum Consurgit cum de rumbo

illc p̃missum q̃ nec gr̃ce ẽmorꝫ appellam⁹ ꝑ visitat⁹ ꝺ
ꝺe ꝓpha | nõ qr̃ pap mpus ꝺñi ꝺns. Et illud ꝺe ꝺapnate v̄
mb eorũ nõ moueꝫ. Demꝫ ꝺe ꝓto nequit ꝑpt̃ qor qr̃
salus ꝓsta nec ẽtna. Nec amor est abiꝫ nr̃i ꝑ̃ lege cat
mb corrupte cui ꝑ ꝺilectiõe ꝺilectionẽ libeꝛa nos q̃ gr̃ce
queunt ꝺi pmꝫ i via si nolim⁹ tradi tortoꝛibus i rebꝰ

3a Dtac nõ pt q amoꝛ ccs̃ nãlis fiat aut maneat abs
oi ggnõe quitta nl̃ sepa ꝺe sꝑata q̃ꝺe qor ẽtiã est
qr gnizzit ad q̃liz aoꝛe ꝺñi ꝓꝺuat ꝑ nat ꝑ mñ q̃ nr̃
nosceñs q̃ est ꝺeus ccte q potẽ ãlib q ggnoscẽtia zonal
nõ mñ ꝓt q̃m a pia ggnõe nãli q a suo amoꝛ ꝓpta
manet semp et mgiꝰ i cõh nãli nã ggnoscẽte amoꝛ et
ggnõe naturãles Vtiñ aut posset ee potẽ ggnoscẽtia que
nõ est quolibet appetibꝫ puto q nõ q̃ nulla rs̃ pt ee que
nõ appetat bonũ est em bonũ q oia appetut Vellent
ãq sortasse ccs̃ sñr ꝺari q nõ est appetibꝫ sme ggnõe q̃libꝫ
cui liceat impia valde q est tñ ãqua nãlis impietio q̃ꝺ ad
pnia cõ efficacem exemplaꝛ et simꝫ tẽ ista mota
nõ ꝓpt̃ hoc nec ꝓnt̃ i rbus non cognitis ꝺilecta
ꝺe q magis videꝛet q̃ꝺ ab aliquibus phantasiã vtiq̃ po
situ vñcat q̃ formt ad vsũ q̃z quo ꝺicimꝰ pratũ rideꝛ nec
gaudꝰ ꝺñi floꝛet floꝛuit et veꝛnat Vcatio est q̃ libeꝛũ ad
re sui q̃ formal ista nãli q̃ ꝑ ꝺuo q̃ꝺtemꝰ q̃ semꝫ fiet ꝛpñs
a pre quitꝫ peꝛeꝛint quippe nõ petent nisi ꝺeꝰ nl̃ q̃ꝺñ
re ꝺeo sil et nec ꝑmitꝫ instituit Dtat q̃ꝺ z fezzi i ꝺeũ
ꝑ amoꝛe libeꝛũ ꝓgnãliꝫ insup nl̃ q̃ꝺ ad nulla nisi
ggnõe libeã cõmitatẽ nl̃ ꝑ nã ꝛ illius amoꝛis Constat
ei q amoꝛ libe cliatꝰ ab q̃ꝺe posset ꝺeus q̃ꝺ ꝺestito
oñ ggnõnẽ actu quo poꝰ ꝺiligeꝛet q̃ ꝺe ꝺeꝰ tñt intel
lectꝰ nõ ggnitꝰ sal̃ ẽ q̃ ggnõe q̃ sit actꝰ ꝛ̃ cliatꝰ q̃ꝺ
ꝺicat ꝓp mmoꝛ te notã ꝺe ggnõe ꝑ nec nãli q est ꝑmꝰ actꝰ
cendꝰ aut ꝑmo nõ est nisi actꝰ ꝑ q̃ ab ipa sepa nõ
pt ipa stare ac ꝑmꝫ notaꝛ cñ legia q̃ꝺ ꝺicit s ꝺeus
ꝑ sr̃e timẽte causaret actꝰ aoꝛis liberũ i volũte nõ gr̃
zente intellꝫ ut intellꝫ est unꝰ ꝓpositõe aliq̃ꝺ ꝺi
cẽtiũ q̃ actꝰ bñficꝰ i prud ꝑꝺuat solus ꝺeus Dtat
vitas eoꝝ q̃ tradũ ꝛ ꝺe tñcologia mistica q̃ ggstat i amoꝛ
solo et q̃ amoꝛ ie sna ꝛ mspict illis q̃ acquirꝫ sapiaz
ꝺspectat qor ad potẽtiã ꝺei ꝑ ut ep̃ ꝑcẽdẽtiꝫ q̃stat ꝺꝑstat
et ad vtiq̃ sapiam actꝰ bontatẽ ut apẽtibus ob vñctis
mspict spñs aoꝛis nequit mꝺis corꝺe oculo posꝑula
tiõ sꝫ ꝑnematꝰ est i ꝺeo ꝺe medꝛombus ꝺilectis ꝺe side
rũ pauꝑũ q̃ cũ ꝺamele fuit vi ꝺe patꝛiaꝛũ Sanat i sup

de tḡco⁹ mſtra loḡcū ꝓmiſſis gradib⁹ ſcīe arbitrī⁹
attentis cū plus aūt fide tractatibus neḡ ꝛ quenq⁹ hāt ꝓte
Paco q. nolūt videre ut meliꝰ hāt medēnā ꝛ aſſa tuīre et
recto collo nolentes captiuāt omēz intellēm neḡ voluntate
Tobꝛq; ꝑ q̄ obſtē veriſſime cōdnāt eſt q. qđ ꝛ ipſe ꝓpa ſa
pīā ꝑanoīa tḡ ſonū ſignatū ꝛ quo nō fiāt alicui q̄m tra
hāt homo nō ꝓpꝛie ea q. dogmata Dei ſūt Stultīcia ē et illi
Dū ſit ei ꝑꝰ petra ſcandali et ſigīm cui cōdīnt⁹ Dñs nō ītrat
ꝑ oſtiū ut paſma mūcīat q̄pīe q. nō vt māducāt panē
De celo vēnū nr̄ Xp̄s vīnū ſpīnāt vīrḡinib⁹ ꝑ aug tḡ ſac⁹
ſcīoīs ſcīptaꝝ ſūp aīa homo ſit dīnotus et q. abilis
ad tḡcolḡiā mſtra ſ vīta et mōs q̄ue ſacro ſalutifēo to
ſormāc̄ non obmittat ꝙ ut alibi ſub q̄ſtā de multiplīa no
tand eſt Dīctū nequit ut tḡco⁹ mſtra ſit i qđ⁹ mēte ſñ
qualiꝙz Dei ḡnāc̄ ſūt q. debēt mēḡl nos ḡnoſce
de deo nō ꝑ abnegāc̄ ſnt quos ē nō rōe et aūctē articulis
paſſus gdēmpnatꝰ &z aliūde dēdnat⁹ q̄ſtā⁹ pīus ſcīndo ꝙ
omīs appḡcnſio ūl notīa mtellāalis ſiue de deo ſiue de
alīs dīn ꝑt ḡgnāri ymo et vīpo ꝑ illū loḡm modū quo
vīt⁹ de pīnc̄ibus eq̄rorū⁹ vbi omīs ſſacio vīpo notā⁹ vt
dicimꝰ ſlut q̄r ſapit q̄r olet q̄r ſapit ſonat q̄r ſuāue eſt
q̄r lēdit &z mā de ḡnīb⁹ ſſibus i mtellāt ꝓpoīoīa⁹ eq̄rū⁹
factor eſt ꝙ ut dēſcāt ꝑ pdīta ſuīe ei vocāt arq̄lib⁹ et bap
lib⁹ mtellēm ſſimū dīn cui⁹ vīus dī de bēne iudīcāt ille
bīn pēnīt ipſe clare vīdet i mā dīn ḡgorū⁹ i omīb⁹ mḡt
amor ipſe ḡgnīno eſt et vē ſit eſt hīn tactū guſtū et olfīm
ſpīalib⁹ vīno tm̄ po⁹ ꝑceptibilor et puīor eſt ḡgnīno
ꝙ intīmor ītra dīn ſualiꝰ ipm tāgūt guſtant et olfacūt mſti
te tḡcolḡizantes nō auditores tm̄ vt mſpectores ꝙ factores ꝓpa⁹
cō⁹ punīt ſnp mātre ſnā Dñs ſuḡt et amplexat⁹ cam qm
plīa gz mēḡl vidz mēḡl audīt aut ſalīem nō iudīcat ſi vīs ūl
audīc ꝓpīū totus i cartore lactaꝝ Unde dīcīō Dratl e eſt ostu
patus Cui mēḡl ḡgnoſcit ſub q̄ūz rōe ꝛ ſſlipa cōl q. lac ſit
dulce ūl bonū ūl ens ūl nō ens ſz tm̄ lactabīb⁹ vb cibus
ſe mſpmt et ſit mīrabus q̄ dr opa⁹ expmētatiā nō ꝛ ſſlipa
nr̄ dēlatiā. nec cīndatiā ſſlup pucr ille ꝑ centu cōl ſit
auorū ſub ſcīpīā mē ſua Qualib⁹ cāt magnīſica ille ꝙ
dauid ꝑmūlt i q̄ūt ſnb⁹ et vīlior⁹ ceteris ay dēū ſuū amq
ſup q̄nt ſīlitudīne ſſimū ſpualiū ad corpoalēs ſīlitudīne
alīā ꝙ mſtra tḡco⁹ q̄ḡmāc̄ cōuenīēt⁹ Conſtituīt duos
gōcs coīa oculis ane q̄ſtationib⁹ quorū vn⁹ ſit aūtiſſimꝰ
i duplīa ſſo ſz et auribus ſz habeat obſtatos p̄cīpīt et obtu

ſob tres alios ſſ9 qm ſut olfactꝰ guſtꝰ et tactus Conſtituã
alter qm ceꝛ ſt et ſurd9. ſ3 q̃ habeat oꝛ ꝑcedtos et vmacꝫ
olfꝯd guſtꝯd et tactꝯd Conſtat q̃ ſtre d̃ potuit maiocꝫ delcã
rones oꝛ ꝑuri ſſualiꝫ q̃ ꝓma Conſectuc̃ mg q̃ ſta ſtipudre
q̃ pſi. nec tholoḡi hiã vigent ī ſpu et anditu ſp nabibus
ſ3 eueit vltis qm tubus alis ſſib9 tacent vl impedtos et
nec obtuſos ꝓpꝛis ſut ꝓſunt cõ de ꝓmpliabus et illit
tãtꝫ q̃ volut ceꝛi et ſurdi ſut ad pḡie ꝓlapſe ꝓpone
qm ꝛeteꝛus ſſib9 vigent ī ſpualiꝫ olfꝯd guſtu et tactu ſtul
lis go mãbit ꝛſta q̃dcanꝫ ſi ꝓmpliat illitati ceꝛi et ſuꝛ
di mpi q̃d fidẽ imonat oblectat ī deo q̃ de ꝑdcãndo et
amando olfactuꝫ guſtant et ãplcando tãguꝫ hñtes ꝑ
vte putatẽ et ꝓmpliatatẽ ſſ9 ꝛſtos purgatos atꝫ ꝛſoꝛtos
ḡã ī alis male vmctibus ꝑcutus ſtupidi ſut nec papi
ut ea que de diis ꝓauꝫ ꝛdolent ſap uit et mtt tulcꝛt
q̃s vidcant et audiant q̃n plẽ de cambus venatuꝛ ꝛo
no venatoꝝ poſſet mdua ꝛeducꝝ mſup ſti ī ſſ9 ad
duos oculos q̃ ſut mpt̃a et voluntas q̃ntoms ſ3 et ãoꝛ
Vnus cñ et auditus magꝛ ſp ſtat ad mtelligẽ ſta ceteꝛ ꝛo
ad affꝯd ul ãoꝛe Stant ſpl affualis q̃ntno thco
mſtice et alio modus q̃ templatoms q̃ ſt puꝛe et liq̃ de
vitas dine dut diuſp ſtitatibꝰ de di utraꝫ q̃ templatone et
varie quilibet figuꝛatuꝛ affualis ī maia ſedente et ī ſpõſa
q̃ dcions affluit ī mptat tlit pup dilcõ ſuũ Intelligabis
vo ī ſtalet et tacq̃ et ī ſponſa apẽndente ſtre aurora
lu na et ſol ꝺz oz q̃ mtelligẽa ſtat ī deo ſme hut et nr
ſot eſt ſme q̃to et tpe et ita ſme q̃mptoe ſanta ſnatꝰ
ſpꝛ vo tante Difficultatꝭ ee ſt augustinꝰ q̃ſonans plm
et ſequanbus q̃s no mſi ī raptu quoda moe tonꝛatibꝰ
poſſit ſmẽ vitas het agnoſci cꝛq̃ a pauꝛe et ꝛdo q̃ admoꝝ
no ita ſenſerut de thco mſtica affualiq̃ ea aſſq̃bile
ee tradut poſſe de mꝫ q̃dcatoms q̃ug ſuadent ea q̃
ī paulo ſta ſut et ī bꝫ ãplibꝰ ꝺz amplioꝛ ꝓſcutio
no eſt opuſcli ꝓpꝛi natua net ſue poſt ꝛecutatẽ de mꝫ
diſtbut deus vnuſq̃ mſtia ſua ꝓut vult q̃ hodie ina
ſolemnitate aſſẽdens ī alid dixit dona ī ſoꝛibus ī ꝛug
q̃ memoꝛa ne hoꝛt ſcripta ſut lugdun ad eluidatoñ ſtolapſi
am thco mſtice gſſentis ī amice ꝑ volſcꝫ ca cellaꝝ ꝑ
ſcripcim Anno ꝛxꝛ 9 ꝓma die Junii ꝛc

ii

Sequit̃ tractatus de impulsibus magri rodrici gerzon de
cellarij prosicuus

Exposuit potentes de pdc̃ et aqualtauit quibus
tractatus de impulsibus quibꝫ mot̃ potentes
de pomdt̃ mot̃ aqualtant̃ q; milites traditurꝫ sed
mouet tpt̃ nost̃ de tantis malis mouet illud qđ ab apto
poscit̃ pdm tribulatiõnẽ ꝫ deo viuis mouem̃ et summus dns
fiat p̃ sce tractat̃ de vita q̃druplici quo ad vim̃ viuis dicen
mus mot̃ ꝫ ono de motibus q̃ bꝫ ggnmtis q̃ctis actus ino
tescit q; de nõt bm̃ primꝫ hic q; naufragi fluctuagia bem̃
ad portum solidꝫ hic q; peregrinatiõnis ambulatiõnis cautelis hmõi
compet̃ p̃ dctadus p̃ bꝫ seu theorematis ad notulaꝫ et
ꝫ primꝫ de rebus quid sit impulsꝫ Dctab prima

Impulsus nõ pus imposit̃ fuisse a motu locali tpe
naturali ꝫ tibus ꝫ tm̃ latiꝫ ad actus alias motiones
impulsus nõ principalius imposit̃ fuisse motibꝫ
violentis q; naturalibus bꝫ q; extendit̃ aliq; esse ad motus
esse naturales et pt̃ naturalis aut supernaturalis alias voluit talas impul
sus nõ tm̃ Distinguit̃ ppe captum et addit̃ vtrumne ediat
et motus locales violentos sed extendit̃ ad ipos et alios
motus esse nõ locales ut dum est qualis tm̃ sub tpo disputa
bunt̃ m ꝫ scolare rond et obliquum impulsꝫ nõ bñ large
actꝫ motiꝫ rectꝫ tm̃ aut puncto qđ nota q; duo dant̃ intelli
gi i cantico malis Deposuit potes de pdc̃ Dpositio ad no
tum pdcm̃ p̃timet ad q; tem impulsꝫ nõ et q; esse ot̃ aptus
phos agnouisse quoꝫ allegat aptus dnus esse regum loquens
athemenibus de deo in rpo viuis mouem̃ et summ̃ sp̃ stat
bꝫ sum ad quietem et stabilitatem impulsꝫ nõ extendi posse
quod magis valde ad actꝫ mutationis esse subita qualis est
tractatus vel actus subita illumina impulsꝫ nõ extendi
posse ꝫ magnissime ad omnes operationes qđlibet intrinsecum et
manentes et ita nõ quiet quietis magis i tractatus oppo
situm dicens q; ois res potest i loco suo naturali se firmat et i
pellit q; damno i rpm̃ y mo pt̃ est plus q; deus vnica op
eratione summe delectat̃ aliꝫ magis res ro pp quod operatio
facta q; est pcl pp suu pfectois q; tractatione p hꝫ vult ad in
quantum p̃ nõ hꝫ impulsꝫ nõl se extensiue res pfectis p mot̃
quietis i suo loco q; p mot̃ motus ad suum locum nõ habitus
est cum imperfectis i rebus tractatis q; i suis locis nõ valeant

Dmobili pode pr locat Bolg deg ē ḡnḡ pcp solus est
nr̄ esse solus i pspo pcp ī loco ꝓpo nr aucth pp mdi
nr mutat Bcnb de glib et creatiā ad dīnā potentiā qpā
impulsus nō pr cpi nsp quemdē acrpi de pōtōe crea-
tiarū p dīnā rapiam q io oīb mobilibus B mobilior
q attingē a pme usq ad pmū forte q disponē ord pfectiss
mō pande et mē pdicat impulsus nō pr cpi nsp ne
cnḡ libet creatur adaptat posse et co pfcḡ quo de pfcdby
scdis amplius ptrapat et qabudāc̄ papiut ī D cnbz.
Creatuāb co plus sustinē de impulso dīno q pfectus
sut plus mpf ad deū dependē cnḡ ꝓpterea q
ytē quo ad q nr̄ est plus de mag dīno mti capl
sm set et plupui quā plupib illo comodat ei impulsu
Creatiarū bitudinē seu scitatē nālem posse dm̄ B mag
ꝓpā et bn̄ mpatā agī vel mpelli spectat ad gor illus
phm p boetiū de deo dm̄ Cuig agī sue suma libtas
est Creatiarū pat cē dīno mplupiu quant obedē est
ei pap ordmb tēq̄llitas Ordo aut diffinit q pui
disparū q tūd pua vnicuiz tubuīb dispono vlo aute
sit qcr dispo pme impulsu dīno pme mplupu pfit et il
lapsu circūbz suo Creatiarū dispone dīnā nō posse
p depoacone oppoīta quib ai nr pcnt ab oi pde de-
pom non q qdz ab depomt ab vno ordie vel dispone
defluit et impellit m altera sicut ꝙ depoz a pde mē
pponit ī pde in stare vbi nō mag ordmate collocat dap-
nat̄ m mfō no pulso q suo ꝙ beatus ī padiso Creatūe
ronalis ꝓpā bitudinē qr mrhoat p gram et gsummat p
gloriā cōpte ī supaddoē qaltatiā qnlib sue cgūso
mfia et dānao gsequt ī depoacōe potentiā supbord
Creatura ronalem plus obligat deo p mē ꝙ a pde pū
ordis gratuīt depota sunt p parīd ꝙ p pḡ impulsoz
et casū ponā m pde et gor cēterū pribus et sm̄ gsdā
grē pfuatis Creatura ronalis q cōtinent a pde grē plus
cēterū pribus obligat mē lib crantī et qaltatī et gor
sm̄ donē quant mē q mfia supponit mfm esse Creatu-
ra ronalem q mdō depota est nr depom debuit a pde
grē glib mt gouis sola sunt aīa p plus obligat deo ꝙ
recte ī roē gratuīt munerib acrpti Concordant et gs
dā aones vlīe rndet symonie a ppō pbatū Cui mag
dimittit mag diligit supplē sed compatōe ad maz libe

rantie a mīsia non ad pue libcā largiente Notaut ꝑalta
ꝯ cpaltationes ꝓmo a lapsu morbꝫ Beati quoꝝ ꝛmsse sut
miſtates ꝑo a venalibus Et quoꝝ tecta sut ꝑcā 2o ꝑbuaꝝ
a ꝑto oignali Beatus vr eu nō imputauit pam qualib
sut ut ḡoes vrulꝫ maie ſpb Ito pſa ꝛnote qualis ꝛ
aia ꝑ pola ꝛ aug ſm ꝛndꝫ sut dotꝫ Creatura quadꝛa via
tuc attendē plus debē ad mpulsus valos qut qnt ꝛbꝫ
bonī moalis et honesti atz laudabilis aut moalis oppotas ꝛocꝫ
qnā sub condicōe nāli Creatura quadꝛa viatie attendē plꝫ
debē ad mpulsus ꝛtū valos ſz ꝑbyaz moalem q nāliem uel
meꝛgam nō alem ul ignaliem q̄ plus ꝑ vtaz ongmo possit
apphendi sme vigo tuo statꝰ plus vtz sit laudabilis est Octab 3a

Cognone certa sup valitate mpulsuū moaliū
ī bonū et malicia pue quadmtꝫ nō q̄ nez sm
oignē nz sm̄ media nz sm sme hoc mapie vide
de mpulsu ſpb ſm q̄ ſ est ad bonū et pnūſſmū ꝑ illap
ſu ſpb vbi wt ſpiat et voce eius audis et nescis vñ veniat
aut quo vadat ſonat illud apud Job Et q. scripture mat acapt
aures mea venas et vias supzzi eius Cognone ꝓbabi
lem sup quāg valitate mpulsuū moaliū deprehendi ꝑ scrutaꝝ
q̄ lib et sm̄ vocationes pue stans Thoqꝫ ignorans ignorabilit
ner vitat malū n̄ agnitū vitatione laudabili Cognone
ꝓbabilem sup qḡ paritate mpulsuū moaliū nō q̄ ſſ
ſufficit ꝑ mpulsꝫ quoſlibet corpales cuiꝫ ī corpe qdcatos
ī natiā sua ul necſſ natie necſſitat hoc vñ supstionib gas
obſnatoēs absz nuo ꝑ sortilegos ꝑ oia ꝑ augaua ꝑ ſomp
ma ꝑ tromā nō eu omnibus demonū contagnē cui quic
mit dat ceteꝝ spūs da qb dnō dyabolꝰ putāt gtagia Cogni
one ꝓbabilem quāg nō q̄ ſſ ſufficit q̄ motu ſpiritali cor
dis quādā ul ad bonū ne quē ul ad malū Hic est lapsus
pliomodū q̄ ſc de notos cōſtmat ſcē ut ſſ uel ſicut mpul
ſu cordis sui ꝑ ſtim ſ vidcat ad bonū ꝓpe ad plagiones in
gressu ul solitudis ul mītiplicatōnis ī votis cor meū aut
mpellit me ſc et ſc ad bonū nō est ꝛsse mpulsū
ſpūs ſti addut ꝑ mne dau ceteris q̄rēda ul ꝛnsa uel ꝑsn cor
dis mpulsū tacꝫ dnō et certū Cognone sup mpul
sibus cū ſicut plus de suspecta quo vehemet et vige cor
sut que mpulsus cert sub rōne laudabilis bon mlus optu
est ī sēcno bno ī estimatiōe ꝛta delectatōes aquas de q̄libus
apud poetā Ay quī amat sibī bonā fingut et q̄ mapie
ꝛta mlicie auditate q̄ varū et mūbile ſſ firmū acquut ſz
ꝑ cepb mpetū cordis pū Cognoꝝ sup mpulsibꝰ moabilibꝰ
ꝓbabilem nō q̄ ꝑ motibus cordis nālibus q̄ pue mut ꝑ

radice nūmplio ꝑ. ḡnte mdm̄ ad mores q̄d ponor est. Ono
nālis sub q̄ Du⁹ grē sanguīcord clēi cor flegmatcord
nclamolicord. de q̄bḡ alibi nīta cogmcone sup mstnctbḡ
moālibus nō ḡtū sufficit ep altēa radice mpulsiuū nāle q̄
est q̄lio actūs ꝑ passiones et passibiles q̄litates habitus nl
dyspōnes acq̄sitas cogmaōz q̄q nō dū sufficiēt ep altēi radi
ce q̄ colligit abstrpoē mdm̄ tristātis aut alīus tā nl
cēs a pprioī radice relī cuiꝰ mpulsuꝰ et mpulsiū ūmoptatē
sentiūt cnā et aīāl dut ēs alia nō ḡntēs zone ī q̄bḡ m̄ mchl
lēē q̄t laudab̄. aut moāli cogmaone nō thī sup mpulsi
bus moālibḡ ꝑ q̄lēndz mpulsus q̄ sup mdm̄ ꝑ. ḡntes
ad bonū nl malū mozis urp̄. q̄dnaēs vtentes libtatis qor
vidit q̄ dispt talia sūt ipā qualis ē aīg vtentis cogmaone
mpulsiuū moālius q̄ q̄ gnoscē ītutudma² nō possūmḡ dnd
eoz qōb p̄mū et mstantabile quis q̄ gnoscet illud īt. Deinde q̄ta

Quinq̄ mpulsus Dnudit² q̄m alius est vrtuosus alīq
nuosus alius benigng ꝑn Dulcēsus et q̄o ſm tua ap
pata ī Dīne dic ep abūdo tuſ cēt patḡana q̄ntgit
gnālis impulsiū Ung est violento alīq fraudulenty ẓ ma
ligng violenty impellit rationabilem fraudulēq et dolosus
rōnalem aḡaligng gerp̄ publicē. Dinq̄ mpulsiū fit aīe quoq;
dyabolicus Deus illabit² aut rōnali que tua caput ab ipo ſ̄
medio nāz grāz et gloriā dī aut illapsus plenū sup aiaz
mtē Dīne Corrigis mquit sapientes ī manu dei est gnocūz
volunt mchabit illud dyabolq nl altēa occatia Dīne tē
ndēs q̄z dīng illapsus et ꝑ nō possit ergē libertū arbitriū
ut liberū est q̄nd hoc implicat q̄ dicēne q̄ ih fiat violēt
et nō violent ꝑt tm̄ induce mētate ad illud q̄d sibi placuit
ut de aīa nō volūtaia ꝑt ēs spontaneam. Dicunt hoc
pauli que ꝓ Dinq̄ illapsus ponit sub lege sua hoīes
q̄ spū dei agūt². Dicūt² tm̄ legi dei nō ee subti q̄ nō di
cunt² non metu legis aut ꝑmo ſ illapsu dei solo ad impli
tonē legis sue. Non est cm̄ q̄dnoms deus ut lib et suos
a lege sua ne faciat illa. sūt illi ne p̄hazn de lege lib tate
Vlasp̄q̄emabant dīng illapsus nō ita q̄firmat aiaz rōnale
q̄m liberū cuius arbitriū ꝓpetati sue rectū ut deliberans incl
arbitrans est possibilis ī op tō q̄ plabi nec ī suppō se tenē
ꝓtēa finalis et radicalis q̄fitio bonū ē mētna mā tēne
illapsus brisiū qui q̄dcatq ad dīna poterā absoluta nō
hz mētate esse ndi ñ ꝑ mstans solū q̄t ꝑt dū est desm̄ esse
q̄nus sit mētiū dū est rpm̄ ee est cm̄ q̄dto dice hoc dū est

nō est Consq̃ q̃ aūdus q̃ oīb vita spūalis aīe p'ane sūdā
i solo mādato influere sine sūmo labē stringet ad q̃ nō it
se Hyrca 2 Duat vita op'ēū ad vitā ēternū supnāle et q̃
ēternalis vita ad p'ma i Deo vitā q̃ sēr quorū liber vite Co
cludit q̃m stulta p'sup̃o q̃ fide nauī i conatu op'ū quorū q̃ p
uenīe possent q̃e influpu Accepit utq̃ Dūs ad abel post
munera eius Cuz aūt ad cayn et ad munera eius nō q̃sp̃exit
mūnuret ut voluit superbia nō p'tinget Detuz voluntati Dei
grā Detuz et salus sua Diffinitio Finalis impulsq̃ a nāli
non sufficient assumpt̃ p q̃ q̃ nālis motiō nostra sp̃ est
i nuza ad q̃ū bonū quodū et honore Rā sq̃ndē sertuz
i Deū stat q̃dta q̃ i nō sp̃e et ordine Est aūt ordo finis
finit i Deū plus q̃ ad se ut stabilem sui faciat orbem Nō
est affectus assendū q̃alit q̃ q̃ impulsu nāli et habituali
nō possit Deus sup oīa diligi Dū nō adest actualit grā q̃ū
Deus ad mūdū vite eterne potuit i primis primis q̃ sine Dei
ipos fuisse sētos i puros nālibus et clausse actū Dilectois
tra Deum constat q̃ q̃ diligebāt Deū plus q̃ se et sup oīa
aliq̃ū p'fecerūt et symāiace Dilexerūt nō tñ mēbant
aut p̃q nē destructionē motiū q̃ habet Hanc bñ habituatū sñ
grā q̃ q̃ficate Deū sup oīa Delectuc Dūs influq̃ q̃ q̃az
q̃tum facūte p'mo et p q̃ q̃az q̃az supnāle mspiratā q̃ nos
a p'fectiōe Qui n̄ sp̃ualit sunt Suclatū Nō cū vi structuo
maior possibil q̃ nā q̃ū q̃ q̃ō se i caritate q̃ sic mat q̃
diligit Deū sup omā q̃atus motū q̃ se q̃ tñ sigmū p̃t esse
sine caritate q̃ admo tñ not aplus Si tradidē mquit corpus
meū ita ut ardeat mihil abs caritate q̃ desit Quod ista q̃
q̃ssideratiōe q̃ q̃ efficacius q̃ mā q̃ulacōe timōe pe
tate mititate luctu et ad oēs bemgnitates q̃ pua sēnitate
udicem quo sine t̄mīnem ignoraq̃ quut sup est nō ut de
mād Dei sola q̃e mq

De tab quīta

Volentus demoms impulsus stans a sūstus q̃ manifesta
tus sint a m afflictiōe iob virtus aut Dñi illapsus i
sua exaltatiōe matus Cū Draco est ille Deus q̃ se zmas
it ad illudendū ei Sepe pius impulsibus dicit q̃ aduersus im
pulsq̃ spūs sc̄i quibq̃ similes exaltat ad virtutes Iob p̃q p̃dō
nē sibi p̃q mēta subita filiorū et filiarū s ad triam arripia
violentq̃ hic impulsq̃ magna i q̃ulitate q̃ua loc p̃dit q̃
altanauit Dū tempo capite et sossib vesabus adoauit q̃n i tra
Dūs nesc Dedit nō fortuā ul fatū Dūs absoluit nō Diabolus
Deus i scripta q̃ quod est ado libens plus q̃ns i q̃ vere virtute
q̃ s pauperibus erogasset q̃ mīng vanitate Iob s ab eo po

logrā ḡhēr violēta ꝑ dño ꝛ fcāt nō ꝑdidit vitā tatam filio
rū et filiarū qui filij mōālit ſūt ⁊ dō ſpūſc filie vō ſpt tḡcolo
gie vtutes ꝺz nec dom ḡ ne ſtatꝫ vrte q̄ angelis tribꝰ
vtutū cardīalīū ſuditus cūſa eſt alioqn nō ꝑ mā ſſet
uſtq; nr̄ grās de ꝑdītis vtutibus et dom ꝛtuliſſet Job im
pulſus violent ꝑdidit ad tps vſū ꝑſtrū et ioīs dic vtutū
quarū ḡhē ſolutus cāt ḡ dñs cāt ſcīd ꝑ ꝯceptale ſentmūtū
ꝺr aut vſus ſtē vtā ꝓdā ꝓꝛ ḡſtus ī formis et ḡtiſcātis nō
nabu vtā ꝑma que mādpt ſpī ī rob ecc ſuppreſſa actuali vtā
rā donorū et vtutū Job ep mſtmtu ſmdcipſ trſcatꝫ ſup ḡ
mpulſu tyrānī de mōnīb mop ꝯpiꝛgit ad ſpem de deo
redit ⁊ capite mūtis ēmīs cogitationīb aut ſ affectionīb ſup
fluas ſcindit veſtes opa mīd dīſtmīs qb nō ſufficiūt ad
mūdū uel oīdū ⁊ aūbem de toto ſe deſperans in ſe corrūt
ꝓnūc ī trā ſolidā et mtatis cōꝛa deū ī quo ſolo ſpem ꝛponit
Job impulſus et deīpus ut caderet ḡ aut deū ſuſceptōꝛe ī tꝫ
fiducia dīpt adorans mūdꝫ ēgreſſus ſū de vtēo mūb mā
ꝑ ḡor mtelligi ḡdūs mā ſꝫ appatꝫ ad mſtriū nr̄ ḡt ē
uſpiā ḡtuta ꝑ oblatōēs ꝑ cōſtās a ꝓnūbus ſuꝑ T bap
nos ī nouū ꝑit ḡrā nr̄ mſanād dīc ḡo nō ḡhabui veſtīm
actualis cuḡlꝫ mūti mā dicit Job Dū ita ſpualit ⁊natꝫ ſū
ūt ad deīd ⁊uertar ī nō opm meōrū opūto ſpem ḡſtuēs
dñs dedit vitā opm ioīundā et vbēre dñs abſtulit cōd ꝓa
ꝓmſſionē ūt nō dīd bñdīxīt Job impulſꝫ nīm ſiut atcq
dū ſanat ſatḡanas hōēratꝫ a dño nō ſolū ꝑdidit vitā ⁊ā
donorū et vtutū ī ſentmūtis ſolutꝰ ſꝫ addita ſūt ſc̄mūcta
cōīna ꝑ īmſſiones ḡoꝛdas temptā mīd de vrīs turpiſſ
et blaſphēmīs ḡtēs dicēt aūd Job ī aſſm mozhſcīd aut lup
uuor aut blaſphḡēt plane ſ tꝛꝛebat ī ſpōne ſatḡan Job
ꝑto magꝭ ī vḡilia ꝓuo ꝓpabat ḡhēr ſpualis afflictio cor
podalēm ḡmūs eſſet tāta ḡta eſt nr̄ ḡnīs tyrānorū martī
bus ꝛꝛogāc ſiunt Job ꝓ de nō ī ſtꝛaſlmo ꝑe deſperationīs
ꝛadēbat ḡhanc ſame temptā mīd teſta gḡdēatoīb ꝑe fragī
litatīs tāḡ audiēt a dño ad ꝓaulo talit ꝛolapḡizato ſufficit
tibi ḡd mea nā vtūs mſtmitate ꝓfect ⁊ualit ḡor ſane
dū ḡoꝛcīd as blaſphḡēas de mōnīb Job tollēat muīty nr̄
ſuccumbit nr̄ obēdit vꝰ oī dicēnti bñdīc deo et mōꝛe
vꝰ ſta eſt ſ. ūl ſpualīb ūl mſiōꝛ ꝑb ꝛōnīs quā ꝓpēt
ſuꝑnoꝛ Job ita ḡcupīt ꝑ bona ſupa ꝓnūg de manū dīd bō
ſꝫ qualia optatq; temptabat tēptatq; optabat ut eſſet ūp
mē ꝑb ꝑſtmos dīd delēdā ⁊ dño mala aut quae nō ſupa

plamq; et ḡor tustrigs et oppositus sentmctis job plane
ussima abtulit ostia de se ipo dans se tm̃ dco qz mchil
astabit si ul zmct nō cphōis sōnaz nō ꝓbis scūdūtate
nō opm bomtate nō q̃ola nē nō rotūditate sut nō
dnd bndm̃ hoc vnū suffirat si hāt zquit opa sequnt
mortuos i dno nō predut sut ipis ad roūditate et gldia
cl pcul ꝓlia nō ꝓcul nō pcul ꝑ qz zmssa tecta nō mpu
tata p illā q̃ multitudmē opit pcā tē caltate

De casu

Fraudulentus impulsus ꝓmaꝑior est quā violēta
co q̃ nūgis latet neq; ita ficquit adūsus ipm̃ pl̃z
ad dcū et sos angēlos cuis fici nō ꝑcaū humilitat
tuzus mss sozpta ab illis q̃ ꝑ bō q̃ructudmē cpcratatos
hus ssq; fraudulenty impulsq; ut cmitē pcuco vca nūgs i
fici et ne nos mducas i tempta nē sed libā nō violēta
et maligno ẽliqua mapit fort sed libā nos a malo
vel sm̃ aliā liaz a maligno a malegnato i q̃ mudo
est positus totus fraudulenty impulsq; falle qui sz̃ gq
falla i sophistica ꝑ oz geng stratagēd re bellica et ꝑ
brotardica iustaud et sm̃ mpolubilia et obligatoes logicoz
ymo cl ꝓpositona ad oēs mdustuas aliud spe falleud
silis demq; ad laqueos aucupū ad hamos ad ictia pi
catoud ad sinus et pedicas nd decapulis et laqueis venā
nū ad cameleas luctatoud ad muscipulos disputaud ad
furcas gladiatoud fraudulenty impulsq; nō mdq; illaqat
cos d i decepcionis fouca ꝓpiat corpo q̃ supe ipis not
alios tradi satagit amplioꝛ fouca vna est superbie i amt
gloiantis et se ceteros i hāc ssp̃ sentis illa dū de pauci
simis cstat apparuisse ora uel manda 3a dū et alios ut ad
hmg dcmalem q̃ gmonē tradāt autospus q̃ oz 1a dū
vmcē q̃dit i illis 1a dū rndet ut ybrotab et oppositos
omd lapsū pdid ignorātes 1a si te pibor fiat ad oro mis
aupliud ma si mq; ꝓcaucat tenty demond qz notos ꝑ
fraudulenty impulsq; os supe plus et tenus illaqat q
quit ꝑ quadnā mdustria mgs vmē ꝓpto cm̃ de
vibus suis ul nugis m̃ met illudi ul tempta fraudu
lenty impulsq; dū p dreā do nil subendo detegit et
ꝓpalat atq; mtēdit mpulsoud et fallendū est cmd
i pō sātasia ꝓtua sm̃ dyo q̃ut marchiatores ad vmcē
dū cl q̃ sui victoria est furor rōnabilis est amcē gra
pis q̃ i co rōne q̃ pat et nō tuemcē fraudule
ns mpulsq; fecit ut dd et alij pb̃ ꝓponent adūsq; ipm̃
quos pb̃ ad doctrina pauli illi nō sap nūt q̃ mq; ꝑ hūi
dolosos mpulsq; tēptati victores cua ferut sū ꝑ humilitat

qualitati et qr̃ ē papua tpta mñ vtilitas ſit ut eqpiam q̃d
p̃ mltas tribulacões oz nos mtiac̃ regnū dei ſtaudulēto in-
ſultus p̃ ggnoſcē i gradi pay valet ad cuacōne et p̃ mp̃m
nō ſufficit ſtudna dtg ſue gra ad ſeparacōne fraudulēto im-
pulſg aſceptor et ſeductor ē ſathane q̃ ſolus violentus p̃
q̃ oppmit ōe mdraid rōnis p̃ languozes horridos corpoā-
les plus ei q̃ut aiab̃ ſit impelle q̃ impūbi puerit q̃ i
lapſu papitat tēz quo mthil imputē eis de ḡbus q̃ pa-
nit q̃ dnūt ſ facut ad pcm fraudulēto impulsus co
plus dei ſoz mdaī et ē ſuspecto ſ mīſſ ggnoſcē q̃ ſa-
pies videt et timet ſtultg ignorat et mſpicit ſ̄me vetus
apud grecos ꝓbiū ſtudioso tole ignoza aī audacia
parit ſ̄ gra q̃m q̃ nā quā duplex applicat ꝓculus di
volue capte dat ſorb cuadē posse ꝓtibus ī auctos ē ti-
met la quem

Dolosus impulſor ſathana pde positus vi cā tribus
ſophiſtaī ſe ēlat et mlta petit ēlat ſe mīſſ ꝑ
ḡsitu tholoḡi mīſſ ꝓdicatoīs mīſſ aſſessoīs mīſſ
religioſi mīſſ ſolitarij mīſſ ꝓlati et vta de quolibet ſtatu ſe ſcīm
but ī ecīs ſ̄me noīa mlte q̃ille noīa ndi artes Dolosus im-
pulſor ab mīo ſub ſia ſſpentis aſtuti ſ ſe fingit tholoḡm
locutg eſt ad cuā de duo querēs ī dolo Cui p̃cipit vos de-
ſallax impulſor illic q̃uocat ut ī dubita mē ēm dei ꝓpo-
ſitū cōmitat cōmta ſuā eſt ut impulit Ridet mlter ſā
ſibi blandiēs jam ī obediens trepidans ne forte moīa
mī ſubmulcat audax et mē dat licēq̃ moīem p̃ accuſa-
uit de iudia deīg actū ridet ad ſcīe deprecīm ſuos dēmq̃
ſpondit pauc deo vtut de portat p̃mos ad ſua poſſio-
nitate p̃tes de p̃de dignitatē ſue Dolosus ſpe negoze p̃-
te rusa temptant poſtea p̃m tholoḡzās ī allegāc ſſp iudy
ēq̃ vcā tholoḡia ſuparunt flamī et q̃ulitate qualtant
Dolosus impulſor tholoḡzabat aput de moīdos quos
audabat p̃b clamā q̃ tu es ſolus dei vngm abios de ſtatg
ī nouitate vboīm ꝓmq vōnt p̃m ihm nazarenū ēq̃no
ſmebat ihc̃ demoma log nolīt aꝑe mīdaī aut testimō
atrpe vitatis mſtrent cū ſſ ſlīm āgs vitati quo ctus ſapia
topicū melle ihm pcm Dolosus impulſor tholoḡzabat ī pu
cta pḡuenta de actibg aplōm q̃ ēſtiſtans de paulis et po-
ſtb Iſti ſoīs ſui dei qcūſq̃ ſut q̃ āmciat vobis viā ſalutis
ꝓhibut cam q̃ ꝑb paulq et q̃ aſtū dīnē ſuis abſtulit ꝓ-
cutg eſt vehemēt Cuo q̃ facut q̃ fauent ſcīis mīaculis et

Danoz est impunita neqnia p̄cent sz ut voluerint nec
aliquas dicat cur ita facis nec puñat aliqng impulsus
âz t blasphematibz horribilit nō di et proy sraz qz suaz
sue cōd sz sola libidine blasphemādi pe impune
Inde est illud quorūdā nobilid ad ruinaz tuā Das alaz mā
Dyabolo tu negas deū tu despicis Cur hoc tm nō pis vz
nobilis aliqng impulsus t sphanarionib solempnitū
locoz sacroz vtilita nā sepe docent hāc malignitatē t fra-
mie flē qs palliāt sub noīe sps sanctoz vbi sunt horrēda
sup̄ malicia paganoz t saluatōne t trū dō factaz aja
ligng impulsu ondit t hoc esta pnūd puē gtis q̄ sut t
rezone q sppā cui sacra ussit matre Jussit et pzz cuiē
sene cād mōi gaudebat t cubilibus moribz p̄natoz de-
inq; mē valde debachata e sathane malignitas t p̄sertim
tot mitroz sup̄ rabiem belluaz expunge et toto malignit
spu debachare diebat vndecūb ad tyrānid malignitate
impperanb aliqng impellit impios ut dicant t cor-
de suo ymo t oc et ope nō est deus nī tm volunt ipi negā
adorāe ut deuz pfes deus sz ista t mundoz malignitas rat-
tura q̄d querē t aliorū risione aliquis tas dya. est cona
milicie violāe q̄ casta est q̄ virgo est q̄ nobilis et honesta
est licet t corpe dissonāt sit q̄e sppta sanctate t pace ns
sibi sate de sppaz dapnatione sz nz sponē quitp̄ de prīa
ymo dolore p sbi malicia displicens cū aliquis dyabo-
lica t delendi t nocendi q̄ fallit traxē ptā sozoz pucoz
et puellaz t noctiā ad p̄candū deleāz deinz t p̄cib cōsor-
dinarijs que abhorret nā nr adduc ad delectōne libidis
n̄ corrupta fantasia dre sibuctantes à milicie impgnate
gaudent t obis quos abhorabilis sunt sam Jouzat iste mag̃
maligng operā q̄lmq; sp adore pudor q̄ste nde ratid tam
pudend corruat t dapnatione de clauso sozoma ei dr mu-
Judas q̄ mlpta q̄ste nb victor impij t corim deptō patoy
qm̄ q̄stratus put t simstio sctoz admic tocis t p̄cib est
malignitas dya dela multitudine p̄cunid nō solid q
p̄cūt q sz q p̄ alios p̄cut sut q p volucrint p̄ductoz
aliorū p̄mitte p̄modū vnp p̄mittā mucrunt p̄sz
q ds nō potuerūt cōb quos p̄diderūt nz ptā t̄stitut
q tō mālignitate pus destruere ruit multe mōb sine modo
deinq; suadet et impellit ad blasphemias q̄ sp̄m q sc p̄sup
pme deppa Jnnde sine gre impugnā vitaq; agunt de
quibz nō est q̄re p singla disse dissendid

De tab nona

Malignitate sathane tria mea et apta supat mlicz
sua t anglid lucib malignitas tm̄ sorta Quib ita

recedere ꝑ ꝑ aplus nō dicat nos ignorans astucias eius ꝙmanz
ipse maligni ⁊ arrogāʒ grepta velit extollere sup omne qđ dr
deus hz pud nēc ꝑpud hm ꝙ fabricauit ⁊ de structura nō dubiū
talem dare pus de corpe pōt fallacie dimponere appetens nō
quietes q̄ ⁊ instar ꝑpus sui quos impellente eo permittente deo
dat ꝑmo papie alij aup ꝑmo sue hm nēc ꝑpud alij fidei pla
nesse ꝑpud alij opa vtilia alij grā pmittād alij ꝓphetia alij
grā linguaz alij mirabilia ꝑmoꝝ effectus huic angelus ꝙ ille
possit mduce ꝙm ꝑmisit deus testis est ꝺ plus loquens de
aup⁹ ẽpīs mpe loquēs de laude cantatis ꝑmo q̄ pont ex
cellentie grāb dari posse ꝫ mutulit di linguis homi mirabilia
et angelorū etc ꝑmone papie et pie et grā linguaz
di habuit ꝓphetare ꝓphetia etc noiabo et nouerim mysteria
omia etc mirabilia ꝑmoꝝ ad papia impetrat ingit oēs scias
ingit oēs fideles ingit mābilia ⁊ tēpla etc motus ingit diffi
cultates omīa scientias ⁊ labores pauper grediēt ⁊ martyrio
quo tradit corpus uta ut ardeat effectus lucis angelis pus hz
appetit aplos pus ꝓphas pus cuiꝰ tas pus pastores et
doctores ꝑmo et pus martres suas bgies suos ẽpīs mitas et
mōrtos ad admāne ipsi corporis pii aug ipse est caput et
re pūblice scaut qualitates et obediēc ps re et caput epistat
effectus luas angelis angelus ut ope ⁊ a quo tlia q̄ dēd fuit
ꝑmo fe scaut tudus ꝑpud et impellit ꝑpud ut ambulac cu
piat ⁊ nigris ut sit placens et sapiens sibi metipi ⁊ ostis
sub cuno obtuto ra illudit et adula impellit et de ludit
qualiter uolunt mp puniat qđ salutaris ymo ia te fasty
est ꝑ domo se decipiens et fantasticans de et de stulto p
adulāne ꝑpad mirand se faciens effectus luas angelis ꝑ cui tota
dignitate treaty potuit p pu applaudad adulatoud uta deci
puit az sibi te deo ⁊ de cua pud habit amg admābile p
ꝓpeciāg ad homi ⁊ famas qui ad tot subiacet mirabilis qtimu
is mutati fuit q se papet alii ut deq deos mutati qse p superbia
demutaret mortis annus quadre fragilitate oblui fecto luce a
gelus cuig cibus clous et q hz sibuad ut mfluat rordamb
tos cubus studet apparē ⁊ deuotis et templatis mapie mā
bilis absorbet uaz mare mudanoy absorbet et mare omī
fide vā ꝓpi rarendū hz p anos absorbē deuotoni qtempla
comiz debitos sua priapalis est victoria fecto luce angelus
si vide ut aque p anos q no audet i fide pala aute studet
ꝑpud ad pcta carnis et mundi ꝓpulsu impellē q s ꝓpulsu
se ponit qui aqa machamatu ut ad optata deca q no sit
carnis et mundi vehemēt impellat fecto luce angly patit
aqa suos fratiaros alios de hereticissimis q no carnalis appont

ꝫ ord ꝑnalis et ꝗlis q̄dm clr̄ fily i mꝑa pris ꝑ dei ytaz
abat cob q̄drpe fuam ti ꝓt ꝑ ꝑ tuc i mꝑis ꝑ clud angls
et q̄d de pct̄ filii q̄ est p̄s ſ̄ mille q̄ ſ̄d dulcedine ꝓtuat
cob q̄ plus et alit q̄dm q̄ ꝓt Vt ꝛd fuerint ꝓtuati di-
cant clam ꝑ ꝓphia quib m̄ dr̄is est dicant nō ꝑmq
ſicq ceteꝛ hoim ꝑcibus ve ve tibi fictus luc angls
ſi nō ꝓterruit i ꝑa tōnatiōe mult̄ hortat ut q̄t ho
ſentiē et gustāt q̄ ꝗuauis est dns ꝓ ꝑtmy ꝛra mꝑa ytaz
nationis et cuꝛſ quo abuſu map̄ ſibi ſit nec̄ ipe ſpus
nō aut impellit ad hoc ꝑnaciū et gustādū n̄ qlis i ꝑſup
noīb ꝑpm nīgis illaquit ꝛegat mꝑ laqueo ſue nec̄
ſub foſſa humo cōfuſi ut op̄ib pꝛ q̄ ſup hys dubitat q̄z
hiſtoriā de martino q̄z de plinio q̄ mbs habuit dicꝰ
q̄ volunt tq̄ologizā do de pce fictus luc angls ſ ſup
bos ꝑos ſallat ꝑ q̄ peccat i plena mādi lib̄tē ꝑ ſub
ymagine cuꝛſ ſue ꝛligionis ſue. putate ſue ad ꝛbos et
ſcas ad te cād cād bniſſima q̄ꝛa q̄z ḡuidā ḡuida ꝑſup
nouꝫ ā placebit deo vir ſupbus cād ſ aſſūdit i celū ſub
tecto de uocabulo ſub titulo cuꝛſ et ſub titulo bte v̄gīis
ep̄i et ſoꝛoꝛ ſc̄e cuib q̄ q̄ ꝛpō ficta est et ſ fictus i ꝓpria
ꝗue hoc q̄ ꝑ ſua nō dei gloꝛia ſolā ſed q̄ꝛ ꝑ ſuis nō
dei bñplacitū i ꝓbatiōe bonoꝝ opum ꝑ obiaz ſm̄ miſ
tuā ſtrulicaz q̄dāmo ꝓpe i ſentētiis ꝛ ꝛpō qualibet
voluntati nō q̄ ꝑ mīm tu ſit i dno dēlendū ſ caste fiat
et pu ad obſuādā ꝓptoꝝ nō ſūdo vcla mālue li
bertatē ¶ Octaba Decima

Equalta ḡuibs q̄ violentu q̄ fraudulētu q̄ bis malig
nū demoīb impulſū q̄ dīng et angelica impulſū
ētmy ētuoſq̄ ſapiens et benignq̄ ſuſtulit i celū ytaz
diligētib ſ deū ola cooꝑant i bonū et ita ola ut ex dia
bolī malignitate ſint ꝛtoꝛſū impulſiua q̄ta i bo
nis ꝛbꝰ q̄m q̄ ſ q̄ ꝑditis omnib et ꝓlio diſciplina ꝛptaut
ſcīs ca filiob et tuis filiab ꝛſtituit ¶ Equalta ḡo ꝑ demoīb
impulſꝰ ꝑ ad mālia ꝛaductꝰ q̄ ꝛdditꝰ ꝑbi ꝓbꝝ et obſtā
cula ∧ bonoꝝ ſi totāe pliora et tuid ētuid quab tq̄olo
giab noiabꝝ et ita ꝛdditꝰ ∧ filii et tres ſūe dominꝰ bñ
¶ Equalta ḡo temptatꝰ dū ſit amplius ītmoratꝰ et ꝓpt
ſpm diuinū illud ex ſua ¶ ego vir videns pauptatem
et illud tu ait ſuſceptor meus es gla mea et exaltans
caput meū cū ceteꝛis i ḡat ꝑnaz quoꝝ nō i mīb ¶ cognoſ
cat bruta lib̄a noctē ꝑuas et clīe ꝓfas et ſ mut ꝛbꝰ ꝓtom
ſ ꝑ tot temptationū debet ḡo ḡtiā dno famulatū ¶ Equal

tat homo lib cât impietate et mutate ca ꝑ mos qua
dicit ꝙ hīs q̄ passus ē mīst mīcord mīsericam mīse
reū sūp ipī pdors publica sūt publicani et mūtuēb
nemīne rubicat nemīne dāpnat dīo suo stant aut
cadut pbi stant potens est cui deus stabilire cos pōt et
ne sīat post tot lapsus ꝑ alta ī sua misīrdiā sūlī ei
luctu pdis qrly qb sibi vnē ꝓb sūt et mou luctui vitā ī
paā degat habeat ī depōne morīe Deinz sūt ydoneus
ī sua sua ꝑ oppīemā ḡtiā Doc alios q̄ et qualia sūt
dyabi machīa q̄ occulte impīdit q̄ oppīssos violēte hūc
humor noctuīnq mūdi et carnis hūc fagitta volāt diabi
hūc negoci ābulāt in tenebris impiis hūc
marsp in impoztūb et violentis hūc meridiā ī mapi
mis appetitibus bonis hūc capus tot hoīm a dōno a la
te et sīnistris Et quis mīmīt adūpus has insidias qui nō
ceptā fuit cas ꝑ alta impulsus et forte Decreto ꝑ purgēb
forcor ꝑ alta dīo ī sp̄u fortitudīs et zpūc ultrāe pensēs
q̄ ma sūt pdra qbus possit mūdi to sūt pbi cūna ꝑ alta
ī sp̄u complī pensēs iam ꝙ ꝙ mūb qrstu quo nō est qui
hīi mīs ī ministrā mbus dīo qualit sentiebat q̄ dīxt et qui
hīi meū ministrāmus tue Hec est vca dīcōne sp̄ūs Lep dīo
nō ut fingit ille maligns ep motu et impulsu q̄ cordis
nīi vtiq̄ nigro fallax cor tuū mūst sapientis plurimis
sanctis pantur mīs adeo sūt minima visitatio deuc
zuit ḡor hūtes pīitoīū sp̄u dōuerūt ī mabiles q̄ dī
imis sīm Deperdita cordis cord incurūt ī aductionibus pus
et pcurūt vt pōt ꝑ alta ī sp̄u intellēb victa cordis mdica
Dat cui vocatio mellīū Dat crebro pūsicatione ī oculo
cordis q̄ collīū q̄ sīl thobie quā p̄ luctū ꝑ alta ī sa
pīū victa paci et adoptōe filiali Dei Et cui sīt tuo zaor ut
p̄mīsīs pauprior sp̄u Et lugē cor quib est ut sp̄u ōtuto
et gradiato sp̄u quoz pūsicato ꝑ lacrimas et illuīato Det
sapīū gustū et pacē q̄ ꝙ sīat omīs sūm fluat ad q̄ mūd
tēs filiorū ītutoēs gratioēs p̄ lapsū tot amaritudīnes
p̄sīa vop est q̄ optā mīe sc popita mīsē cluctu
Duc ꝙ norte Dulcor ꝙ scīe sanctas ꝙ mīsīmitate vigē
vitas ꝙ compmorū delīpone sīt aptior vca sīaco sapie
p̄ sīenestm tūl ūuī pānt stulte dū vigilans sc qs ut pomp
mans ꝑ qrā ꝛddita ꝛddit ꝓuer et sūm vñ ī ōtutē via gsti
tuīū ꝑ alta postremo lib cât a temptatioē qr sponsi
reddītur amplior ī sp̄e fidei et cai ꝑ afflatū sc sp̄s
gūm aquilonis impulsibus sīt aptabat apīs sīm Dūs iqt
spōsi ꝛplēbīt vos ī dī gaudio et pacē ī credendo ut habū
datis ī sp̄e et vtutē sp̄s sc quē virtus est caritas Ecce tres

filias sanct libcati pg impulsg infidelitatg et decpacionis
ꝑ presentg pg mog fidei zadus ꝑ dg mmpg spci ꝑ iorw,
dior caritatg ardor pbreq̃ dñ depositis de fcde post,
ubg pnis aiaz separatbg fit dño libcante qb ꝑ. equaltant
humilis fit et gradu actio ꝑ ratiõ ois est aia mea dñm it

Impugt apologeticus cuq; colloquiorũ sui voluc et momus
ut sup̃ tangebat theologie ℣ Voluc
Quem mihi bo momꝰ quid nocet p auctores dictibus nec
ullis pene vbis applicate sabi nũ est pctus certa
p gñale complexũ no sunt cõ fidei tuã doctrina
pestifere subeunt tyranos mittit p mysterias et p
quoslibet ac papatos ordines nũs nr̃ dñi ut quadrifariato et
gradatiõe qualibet no obstante ℣ Ego synodũ no magno quid
timeor et vereor si plurimos pestes morbe quibusmos est ca-
tholicã quidem studiũ indueri fuisse scitis et errare fecerunt
alios timus et no tuta alios male dissimulare uel negatio
mysteria uel id quod habere debuerant ad mysteria no de gestiendo
ad salutẽ alios aburde petere ad salutare illa racabi mysterio
nolite fieri p̃ quam accepe de quo fide dñi nr̃i ihu p̃ cuius sunt
aput aquos impudentissima p̃ quam accepe dñi et cari fidei eo isti
damnati sunt et alii p̃ tristi ℣ Momus fiat igit̃ tuq; o
voluc ait gulosus no quisquis indigna a tribus q̃ apponebatur
cambus et quide magnatibus ante portos cum eod aduena
mi nome debuat pus videns q putare si superbia
qua adultoy et tanta puppitent me eo no potuit p-
fide iure creditur illud impedimẽtum iste qo cepit edificare
et no potuit quidmade ℣ Voluc Virgis de hec met o moica
et thabs me tradas angustias ut qb indurq; siny no sane
tuenda ℣ Traxi si mysticam adyecit mi superbia pohimq
id quod timebas speciosa pfecta si regimina oportebat et tuz
pitudine tueriae no nullo quos colle quos tueri quos et
diligẽ status suus et sanctas efflagitat ℣ Momus Debuc
rat cuppia illud diligẽt me time tacta quet p̃ quibus tpis
pbs mapia pudẽ q sue quidam mbs oculos caligat ne du
bitem illa q de si licita sit si quis tristabis ambibus attentis ut
tpe loco et ppositis expedit Aliaq; cur displicet aplis oia
stabis obstantibus eo no expedit quod expedi no pot et
ad debitum quidmodũ finem mduci ℣ Voluc Virgis o momꝰ
mysteriũ volgi pubicum post studium a mdico uel a foro sapiet q-
stulis expe si de gñali quilibet si de moribus ipm quistucturibus
si de studys ac vmanitatibus q pene tota pantaleon habetibus
ibi legatos suos si de coadiutoribus a pequidã si de gymnasiis
ad quam dñi cas occidi si de pacto dñicum cardinalium
collegio si cui rõna cuia supplicat male fiat de ministerio
instituit impugnaꝰ uel accusatua tua pfectum si gñale quod
fiat specialiter celebratum ad quem finem quet pactionibus quesitum

173

et errorib⁹ et ab mutuo p̄ acceptand̄ est fidei ut dicit⁹ eccl
errantes i carc⁹ quor⁹ aliqui postmodū igniti fuer
p̄mtg ei⁹ bohemi de gente anglie Decrule ut errores wyclef
bohemi cant̄ plus dnglie plus q̄ ducentos q̄ quorū zelabā
me zelauit et p̄dicauit abuena ut ipse alios aliorū videat
aut p̄ mdenna si no estimat ut ipse cat ut temerarius moru⁹ no
dil⁹ gētis zelo ut ignorā p̄dicabē ab ydeprauatione doc
trine nūgis i moribus et publica pestifē et quor⁹ ignoranc
uel p̄sonaru accep⁹ timore Addit q̄ p̄missum ꝑ ionoy
p̄pulsus ab initio p̄motor⁹ constituit ut q̄ cadē doctrina tēp
p̄decessoribus palā addisa damnat⁹ sicut ordinat i capitulo
damnationis vnius articuli ut asserens q̄ tenetis totā i
ipsius doctrinā quam ois publica ecclesia inimica Cuius
damnationis tenor est Propria sollicitudine volens q⁹ cau
sa synodus ad extirpandā hēsim et errorē i diuersis mundi
partibus dilatatum q̄ tēdē simul tenet et ad quor⁹ collectā
impossibile existit q̄ nō multi assertores erroris i fide et bonis
moribus ac multiplicat scandalor⁹ tumultus in publicū status
et ordinē pullulent molientes dogmatizare sup̄ multis quibus hec
assertio declarata est Cumq⁹ tradendo pertinaciter et debeat licite et
meritorie ordinari q̄ quicūq⁹ vasallus simul vel subditus cuiā
p̄ insidias et blandicias aut adulationes nō obstante q⁹cūq⁹
iuramento seu q̄ fidelitatis sue ad eo nō existit simul vel mandā
to iudicis emittuntur absolutus que error satagens q⁹ sacra
synodus insurgit et simul funditus tollere p̄posita deliberā
tione matura decernit dicitur et diffinit huiusmodi doctrina er
roneā esse i fide et moribus ymmo ipsa eā tēp̄ hēsim scandalosā
sediosā et ad fraudes sacerdotum nocumenta q̄ diuersis p̄uia
bus damnē ipsorū et q̄dēpnat Declarat insup̄ decernit
et diffinit q̄ p̄dicata doctrina Johannis wyclef assertiue
sup̄ hēresi et tēp̄ libris impugnatiuas et damnatiuas sanctionis p̄dē
cessorum suor⁹ Addit q̄ atq⁹ cogito dolore verba sacre synodi
dicit q̄dmodū se fatetur p̄pua pollicitudine destruere hēsim et er
rorē debet p̄sequi q̄dmodo p̄dicta sancta synodus audiens dam
nauit damnat assertiones que totā fidē q̄plectit doctrinā nouit as
sertores denudatores sue nō tacito tenabile suspitionis ra
tionis fingēdo q̄d et q̄dlibet damnabiles et ip̄os p̄monet et
doctorū actus q̄libet debuisse ad vltiora p̄decessores aut
alios ut ait acciderit ois no⁹ q̄ē q̄or ad p̄nes ingressus aduer
tere p̄ cetera i hac p̄sentia notatu est Volui vestre mo
dicitati quid ad officium cancellarie p̄tinet cum dicitur sp̄rat in

Quo huss

facultatis t vniu[er]sitatis p[ar]isien. Cum e et pl[ur]i theologi sc. malibus
ignis subscripserint quanct plib appbac p[ra]e facultat[is] decretor
i eadem vniu[er]sitate q[uo]d plz i sc. to pondo appbac[i]o nec de hac
sub bulla patentibus quanct auctorid valde parlamenti regi
decretu sit accessu quod doctrine cu[m] ppositor nobis parui
capitalz dapnatis quanct deliberac[i]o sollempnis synodi theo-
logor[um] de diuersis studijs quos papa no[n] subiunxit assero quant
demz iudicio sac[r]e synodi generalis integru[m] q[uo]d suo plenario dapnab
p[re]dictu assertu no[n] approbant[e] approbant iudicio q[uo]d i dapnatos
tam sencia quam asserens Qui libz tyrannis iter volunt sup[er] mech-
nici aliis quor[um] velit i sua radice dapnasse q[uo]d rodrigo ut
minimz alit occidat auctor ipa q[uo]d iudicz sclerato nez impunitas
pp tyrannidu tpalia pu[n]ct suor[um] violat[e] Tercio nono q[uo]d de
deliberac[i]onibus quor[um]dz mr[is] dicendu cu[m] magno zelo debz quos
decet sed i vnu[m] quenadmodu[m] cuncta sedule subscripsisse quod si
gillauerint sigillis generalibz de quor[um] ordinibus ut p[re]mittit vbi
deliberat si in sacro et tenebris assercois ista no[n] cedat iudicio
fidei exhibandas imo sanandu[m] est q[uo]d ad fidei iudiciu[m] no[n] p[er]
tinet vtqz cmd i hanc misteriu[m] aut sibi quisq[ue] ut apte dicere
dicent q[uo]d vel esset Bilad[e] tu[m] ps aduersa tu[m] cas deliberac[i]o ne[c] nec
verax esse Volue[n]s os sacris oraculis monet q[uo]d ea quesitu theo
logi memorant nisi ipsis nud alijs vnde sanctis et exorbitantis
cibis et spiritu[m] vehemens indignio cruciatus no[n] frequor ne pha-
ra[on] vel egredia aquosus ac videar li[ber] omn[e] pie potuisti q[uo]d p[re]dicta
deliberac[i]o approbata sunt tam oblatu[m] oraculo toto q[uo]d alio tu[m] generalis a
de gerica pietate vehemente supposita sub gravitate solemni sed p
admirandu[m] q[uo]d tuis nouis regis et ambasiatorib[us] opposuit de
subscribendo se ad penalia talionis si aqui[n] ignoraz multiplici quod
velient posteri[us] Tercio facultas parisien. diu ad ipam sedula
delata est q[uo]d pe. diu gamisi franciscus regis sua q[uo]d deliberac[i]o ap[ro]
tam approbant ad multiplicia et efficacissima loca sub patentibus suis
sigillo suo minutis no[n] igit[ur] pt aduisa pe theodorici de plalitate
theologor[um] nez mo[n]o nez mito Tercio nono Breue velim si post
assumptionem sudm[ur] potuisse ad salte eor[um] q[uo]d no[n] memorat i fa-
uore tu[m] fidei regis ac vniu[er]sitatis sunt alata nec suggesta
Volue[n]s illolo monet de passio dno nro et pe dno velut os
i celu positus loqu[itur] collatalis methodoru[m] sunt quos i hac et
silua ma[n]dagetic dnos polonos possisse dicut ad mag[ist]r dili-
gent i seniore theatho[n]a vitalz q[uo]d negz vbis nez scriptis cohor-
tatoris ad p[re]cu[n]e preu[n]matione potuerut accendi Legis
t sit sedula multe onsa qua hic placet inserere sit habenti
Consideret zelatores plane religiones et honores dni nri p[re]

ac huius sacri generalis concilii et aliorum sedis principalis quorundam qui generalia
quia et super heresibus et errorum extirpacione non tractatur vel expediatur
presertim in materiis pullulantibus dampnabiliter et multiplicantur agitatis.
hoc sacro generali concilio qualiter hoc variis viis potuerunt imputare. Ceteri
ad negligenciam in re tanta atque propria sollicitudine tractanda quod
sacri generalis dampnanda huius Cumulus tradunt. Alii ad ignoran-
ciam quod de paucis propositis que non sunt de articulis fidei non decline-
rent de sui doctrina sacre scripture tenendum sit. Alii vero dicunt aperte
sacri vel in parte approbandi vel reprobandi. Alii ad propriam acceptacionem
et quandam timorem seu formidinem et ad illorum contra quos qui processu
in fidei materiis contradiciones super bone examinacione. Alii ad apertam iusti-
denegacionem in materia fidei et morum seu culpabilem dissimulacionem. Alii
ad prelatorum et aliorum avariciam querencium in causis temporalibus que sua sunt
vel utilia non que ihesu christi vel spiritualia. Alii ad regum principum et uni-
versitatum que promoverunt prelatorum magis voluptatem et indignacionem
ut fuerunt rex francorum rex polonorum et universitas studii parisiensis et
plures alie. Alii ad aucthoritatis prelatorum super heresibus extirpandis et
suis diocesibus examinacionem et ad extirpacionem in eorum erroribus exse-
quendis notoriam omissionem. Alii ad pecuniam multorum in hoc generali
concilio vel alio corrupcionem. Alii ad omnium que facta sunt in generali concilio scanda-
lizacionem vel infirmacionem. Alii ad legatorum regum et universitatum qui ex-
tunc omnes facta promoverunt et promovere debuerunt predicationis magis
negligenciam culpabilem. Alii ad theologorum et predicatorum veritatis
fidei zelum et depressionem ubilibet propter propriam magis dum ex-
tranei sunt potentes vel principes. Alii ad hereticorum fautorum
eorum predicacionum nutricionem seu iustificacionem maxime dum bella fun-
dant in suspiciendis erroribus. Alii ad hereticorum et erratorum non
emendacionem sed obstinacionem necnon ad finalem seu iudicialem vel penalem
correccionem sed violencior confirmacionem. Alii ad obedienciam qualibet prestari
debitam nostro summo pontifici fortasse que ad aliquot curiosam dilacionem
apud multos propter amiciciam principes aut prelatos. Alii ad elacionem apud
laycos primo et apud infideles et paganos et precipue potissime
de bona et suos fautores subsannacionem vel irrisionem que sunt in ma-
gis vulgo notissimis que sacre prima precepta mobilia tabulis patent errare
et diversa per invicem comitantes asserunt in precia qualibet consolacione
ut sub summo pontifice quod ordo et exstirpacio erroris preocupabatur
maior dissimulacio subortur videatur. Alii demum quod omnium gravissimum
est ad offensam dei in despectu defensionis catholice veritatis primo et
fautorum hereticorum pravitatem dum sed error cui non resistitur approbatur
potuerunt prout predicitur imputare. Testis autem huius scandali qui
propter hoc tollunt et scriba quod non ad diffamacionem cuiusquam vel irritacionem
sed ad propriam earum revocacionem et ad obviandum periculis et
scandalis sed non quo durante concilio omni studio fuit evitatus. Ista scribit

pudicat pbi dd fecerunt et ponere nr̃a ꝓ q̃rũdas
aut regna tra quib⁹ i multiplicãde gstitui nouellaud hor mi-
gis mbat q̃ admuat ſ ꝓ ꝯcentione efficaꝯ et vile cary
ligid quic id late pt habuda me pnacus ꝙ ꝯ ꝓcatio ut
omiſſ Vide q m doctrie q fidei q religiõis q bonos et salu-
bres ſpiuit mores vbi mundꝰ i hac repestate abus ut ſpma-
nr̃is nr̃ gabuo forti fauo ẽ potenc fraudaſſe tidno debita ut
ꝯpedita ingenia ꝯpto recedẽte dꝰ dilectiõ ꝓ mr aliq pcu-
ra de remedijs apponẽdis vbi ſpecie ſtudat Ihc mte ꝑ q-
tentus q̃ cũ de hac ꝯta ꝓla de ꝑ dus o pnſcind totũ q abuta
gratus dco q te ꝓſeq̃ant ab hijs folliatudinib⁹ et q rectis i ptu-
te gſtitutis ora q̃ plens flens et lugens Ja omnis Conſ-
ſcut ita deus bene vale value ꝑta ꝓtabie tapus salutã nr̃
q̃ nob⁹ mco ſiend mandꝰ ꝓ pedulo tuo ſpue vigilat q̃ admid
tmedio nacionũ ꝑue vuendũ ſit Valete et tu bene valeto
mone nr̃i mei ꝯ ordinibus tuis

Explicat liber apologeticus magri iohis gerson cancellarij
ꝑiſien editus post cõcilium constanciens

Plus ꝯ occ̃ ꝙnãc quem nõ orbis p̃amb ad rrca mſtiu
ſacr̃ rligiõm nũ ꝯ ſolidus ſubſtat ꝯ p̃ vitate et mſpa
tꝯ ſcriptis ſulnat cla ſ nõ i vcã uſtraa et uſta vi
tate addat vmcuiz qđ ſnd̃ nõne ſpma ꝙbng rrndꝑ
pãr cptrz habit studiang dño ſub breui compendio qđcã nũ
nũ ſtio vãnt aſſẽre ne tñſſſſo ſnnũ ꝯpoꝝ ſcu dilatatio enma
ſpct uſtriã ob offto ſcũ paꝛs ar ꝑnde litꝛas ſedabut aſſpiz
mtroducat explicat ꝙgnũs

Conſidãõ ꝑma

Status cuatoꝝ ſuccedit ſtatu lxpn dyanpuloꝝ xpi q
quo ad legẽ nouã et figulatus i ãtiã legẽ ꝑ lemitas
ſic ꝙm̃ status cuatoꝝ eſt de mſtitucõe ꝑ et apłoꝝ ꝓmoꝝ a
phapro ſũdãmẽ cauẽ q̃ mſtitubo ꝑ dcãõnes ꝓmoꝝ pũſiũ
et ſymdoꝝ tã gnãliũ ꝯ ſpialiũ nũgl ar magl i uocant Sta
tus cuatoꝝ eſt de cnali ar qtũ mtũca cauẽ ꝑcrarꝛhia ꝓp
ſtatus ꝓlatoꝝ q̃ mus mfioꝝ ſit et ꝑ ſua ꝑfcõe vaiabilioꝝ q
roc cuati ſmplicãs nõ eque ꝙhc dicũ ſponſi ꝓp cpi hbi q
ꝑmittũ cãe ul ẽndaac cuis ſus

Status cuatoꝝ mſtu
tus eſt ad ẽm audẽ dñi ẽday i ſnũ vltm ꝑ cõmunõm ſac
mctoꝝ et ꝓdicũ ẽmiſſiõm et ꝑ motiõm ad ẽtutes

Statꝰ
cuatoꝝ ãnopam ꝯ obligaõm docendi et publicãdi cũ di
ſmus ꝓcrſiamus ſalũ quodđ gnãli tenoc legẽ euangelicã q
ad ẽdenda et agẽda ſm̃ statũ ſue ſmplicitatẽ q nõ ꝙ eꝝ ob
ligaõe ſac ꝏc ꝑticulaiꝰ dicã q̃ i cũ ẽ fidẽ et ſpẽ apud
occ̃ tam qm dcoꝝ ꝑ ſut ꝯ que mtꝰ fidelcs ſ et mfidelcs ꝙ
cmũ obligaõ cauẽtur ad obligaõm ꝓꝛ q eſt de ſpialiꝰ rgũ
ſubditoꝝ

Status cuatoꝝ eſt ſtatꝰ ꝑſoms nõ ſolũ acq
dc ꝑ ecp qrendẽ cũ ſibi apetat tã obligaõ ꝯ auctoritas ꝓpꝛi di
anas ẽ dcoꝝ ſm̃ rcrarchicos actus q̃ purgãt illuiare ꝑ ſue na
tũ

Status cuatoꝝ ſuꝑioꝝ ẽ rcrarchice ceteꝝ ad ſtatũ ſm̃
plicũ rligioſoꝝ ſue ꝺ̃ng dionpus et rſcomg i ꝑtẽ qſ
dcãõnẽ dicãunt roc

Status cuatoꝝ ecclas ꝓtchales ſ
deputatas ꝙ ẽ tlẽ lib̃tate q̃ nulli alti ſacꝺoti ſas ẽ ipis mtꝰ
aut ſme licẽa ꝑdicãc i cadꝝ ꝑ ſtm̃ dñi ꝑdicãe voluit ꝙ
ꝙfſiones ulic audiẽ nc ſac̃ta mſtraẽ ſalua ꝑ autoꝝ nel
rõnali ordmaõe ſuꝑioꝝ ꝓlatoꝝ

Status cuatoꝝ ꝙ ms et
tlẽ ẽpiendi dcimas et oblaõnes et ſuczalia aut alia emo
lumẽta loco ulloꝝ ꝑ ſuſtẽtaõe ſuffiẽ ſtatꝰ ſui Et ꝙor ſic tam de
ure dño q̃ nãli ꝑ ſuppoſito dño dcãõ aut ꝙ nel ulluꝰ
quote nel gmũtas dãꝝ publicẽtõm ꝙ ſue ſolo nũc ꝓtinuo

Status cuatoꝝ ſuꝑ ꝙ de ꝓꝛib̃ ſubdit ſibi ſubdit ombꝰ ꝯgnãẽ
i mſtraõe ꝓfeſſoꝝ ut ſanctã ſuſcipiãt ſic dicit mapũ et
quilibet ꝓcrſiamus ſc ꝑ ns ondat ꝙo cuato gnãlit nel ſpcali

status qui p̄ p̄tm̄ post tñ intrabilis dñat̄ne que p̄d at/
tulit nullū occupatione // Status p̄nūlegiatoy debet ad bō
tatē licē̄a p̄sabēt̄ Nō ad quēp̄d nō ad emulāñ nō ad ā/
bitione Nō dem̄ ad p̄iudicū tp̄ale ull̄ sp̄ale ciatoy sed m̄/
stando clam et palam apud p̄rochianos q̄enq; hore debitū
ac p̄sentatione p̄ub̄ // Qd̄ si ciatē Aliqñ fuerit ꝯ si fuer nol/
lent ac citati ꝯpellant̄ hñ de quibus alit̄ constiterit et ep̄s ꝯmu/
caīne a canōe nondū incurrit // Status p̄nūlegiatoy et oīm
gnāliū q̄ legerint p̄d p̄hibē̄ p̄ub̄ p̄ē ep̄m̄ca ꝯ late p̄me ne sac̄/
mēta cuiuscūq; ministret et mutuoꝝ solemnitēt // Status
p̄nūlegiatorū q̄z ꝑ ī p̄mis locis et publicis p̄dicāe possit
Qd̄ p̄latus nec p̄dicat nec p̄dicāe instituat Sitit hoc posse/
sum ī ecclīs p̄rochialibus de licē̄a ciatoy Status p̄nūle/
giatorū hoc hñz et ydonei putati sufficāt ꝑ superios suos
ad p̄latū diocesanū valeant ī locis suis confessiones audire
dioc̄anoꝝ et eos absolue ad tēp̄s et ī casibus tibus
ꝑ admoēm ciati p̄rochialib⁹ ordinār sūgitur et nō amplior
inspice specialē gād p̄lati maior cās sint claudita p̄tis //
Status p̄nūlegiatorū hñz hoc ut q̄ibus sacēm̄ p̄me possit
plūes sup̄ eād p̄tā sua offrā sorti p̄alē quo ad augmētū
ḡre ad sūt sacēm̄ta ciat̄. Et licat maiorē cās p̄tā plūbꝰ
confiteri ne sit ꝑ pugnāda q̄ absque possit tempus obligāi mīs
vlōd confessi p̄nūlegiate nō teneāt Nulli cās p̄tā ap̄lica
confiteri plūsq; s sua ciatis cās d̄ssi fuisset q̄m est ep̄s p̄te
efficiate sacēmēta hoc cui ꝑ xo. ppi sint declārā et vsus eoꝝ
hoc obtinuit // Status p̄nūlegiatoy hoc hñz ut confessis p̄bi nō
debent debeant ciati nouā ceptor que confessione de eisd̄
p̄catis p̄stīm s scīta sint nec d̄ns q̄libē p̄rochianos cō
taka voluerint eis confiteri p̄q̄as sit ciatē p̄mo tuto mīs/
a p̄rochianis suis quādo et q̄bus a quibus confessionē ꝛcepit
Cunctis vitate cōdē q̄bus p̄rochianus negauit vnū sa/
tu salutē esse tuta posset ipsi q̄ hoc casu potenti cuiuscūq;
sacēmēta cōmunicāe cōmodabilit̄ denegare dicendo se nō s confessus ꝑ
ab habente p̄tātē et an tui hoc te deceptat ꝛ sit alt̄ te //
Status p̄nūlegiatorū hoc hñz Qd̄ de p̄dis p̄tis publicē ab/
solui p̄rochianos ut ipsi debeant facē fidē de absolōne et
absoluendi p̄tātē si sup̄ hoc a ciatis p̄rochialibus fuerint
ꝛquisiti sub pena denegandi cōmunicabilit̄ talibus cui ꝑ dimit
absolutos et cuiuscūq; sacēmēta // Status p̄nūlegiatoy hoc hñz
ut nō debeant induci voto uel ꝓmisso alios ad eligendū se
pultura ī cēmiteriis et locis suis nisi ad ecclīas p̄rochiales ī ea elige
ibidē et hoc sub pena excōicaōnis late p̄me debent p̄dicā Qd̄
de quarto p̄dicātōnū legatorū seu fumealiū ciatorū p̄rochialiū

ꝑsint defunti q̄ ꝑs eam otra noiā ꝓ Status ꝓmulgiatoꝝ
ad ꝓdicandū dēt sīm qualitatē auditoꝝ sēpe sīmoīe ne ꝯ
tra layos et subditos dēcrīgat vnā ꝯcionē alīs dñicis hor
cū esset nō ꝯpar vita ꝑ mīstr zbelliones sīt mīnuātes
et contemptus apud audientes fiat īnsup ꝑsua ꝑuapa
lis de punctis nre ẕligionis i fide spe et caritate cū ceteris
vnctionibus sūt et ꝑsertim cōfessionis mīcordie et īnocētie
īnctionis patentibus et publicis audiē nr̄ quēcūla i cane
ris et angulis agr̄ ꝑpurgat ab oī spe mala abstīnēs se

De vtroq; statu ſimul

Status vtiq; audītoꝝ sīt et ꝓmulgiatoꝝ īnuigilet cog
nosce casus ẕpuatos ꝓlatis ne se ducāt et se ducāt
si mīs ſe dīabolī īmīcīs sue ꝓlatis q̄bus ꝯpedīt pau
cioribus capis ꝑsertim occultos ẕpuati ut sūt ꝑcōd illa carnis
quo ficq; tristissima cōmissa ordo q̄siērit ꝑsertim ꝑ mīcrīes et
adulescentulos Status vtiq; studeat alter alterius
oneri portare sine cōtemptu et emula de ẕbus ꝓdictis
nullatenus ne si īuicē mordeant ꝓ q̄sdam
ne ꝑfida fundat surgit fida oppīno catholicoꝝ apud
latos et vituperet mīstr̄u vbi dei vtone deus q̄sq; habu
de dnis est q̄ oībus est ꝛone pax et deus vt dumo
nis demīsi quod ꝑ se ꝓhibīta cōmēda
ta q̄si fenatus est date operaꝝ ut quis ꝑfectus īueniat q̄si
si iacens i primis de ꝑfecto status gīberet Attento ꝑsertim
q̄ complioꝝ cēt ois obstinatio nō ꝑt ita cōcludi sub ẕgulis
q̄busdā q̄si mēs est ꝓpissime ad gesta sapientissimi augusti
tractanda q̄ operibus ꝑ vel vtiq; q̄ tēd dant i obstinata ad
ꝓbationē et nō te apud opēs q̄hibitione Cuius ad ꝓbatio
nē apud omeꝝ statū et ꝓfectū p̄ane ẕligionis ꝑ volūt inem nec

Explīat de duplici statu i cauda dei tuatoꝝ et pmul
gatoꝝ. Deo ḡtias mgr̄o ioh̄e gerson cancellario
ꝑisien

137

G4

cig tẽptnões p̄ mgrm̄ Johem̄ gerson cancellariu paris̃ editus

Q ui pusillanimis est et pauidꝰ. caue sibi debet a nimio timore. Si em̄ cor suū et naturā hꝰ sequit. ad desperatōz ut minimā uictus dilatiōne puenet. timor e uitiū duris et dissolutis a i-nisso. tp timor tiret et custodit. timorat uco atq; grauidos si accedat timor. ad fletū eos adducit. vnde q̄rere se debet magis ad cōsolatoria et dulcia q̄ ad cōtraria. Contrarios etem̄ contraria ciet. frigida calidis repant et calida frigidis. Stultꝰ ued̄ est qui calidem̄ miloꝝ et frigus frigori adhibet. Octo regule sanitatis ipe. Si satis opulꝰ nō amplꝰ ut regat. Cui uco sit exercē ortu suu. mupiꝰ e si nesciat abstinere et cibꝰ sua. Plꝰ em̄ plus est q̄ ortꝰ. vmo plus ecia q̄ corpus. Vnde q̄ regula gnalis hmōdi e. ut in q̄nq; tẽptacōe de qua impugnam̄ semp̄ contraria obiciamꝰ. Hec em̄ q̄q; sunt dicta de quodā monacho q̄ ipos q̄sidet. q̄ cū ipi eū vellet extollē que se deprimebat. et cū eū in desperatōz mittere impellē. ipe ad spem se erigebat. Aliqui p̄ cordis pusillanimitate putat se desperare cū nō desperent. secut em̄ motus desperatōis p̄ pusillanimitate cordis et sensu putat cōsensū. Et q̄uis sentiat ecia si q̄ sentiat hac tẽptatōe q̄ diu tacto q̄tidie non consentit. hꝰ tles cautele nō amittit. Ignis qui in die ardet in nocte operiri solet in nocte cū cibꝰ aquibꝰ ita extinguit ut tñ mane alioq; die scintilla inueniat. q̄ scintilla diu q̄ritur licet lateat melulomꝰ ibi inuenit et de cade modica scintilla tā vehemēs ignis ꝛ-parat sicut pugna de scintilla cōtrahit. q̄ quatcuq; opa tẽptatōibꝰ si intecto ḡr maneat in q̄ ut adhereat deo et nulla tenus q̄sentiē velit alicui mortali peccō vnus ꝛmanet

i-a q̄uat

ex-m

ordo t rep de

dux t volu tas t hoīe

actus t deptoe mo fiunt dr volu e

ſecure ſpe ignis caritatis qui poſtea tm magn' eſt ut pug. ex^m aliud t no diſſonū a ppoſito de pugile in duello qui quatiet^r q; dcaat^z et pcutiat^z. no t^z puta^z victo niſi gſentiat dicendo reddo me victū. Dicet ḡus hoīs vm cat^z adja^o in gſenſu volu^te aduenīat. Clamadus t in hmoi tptatōm gfluctu. Dne deꝰ meꝰ fac me cū ſedm iudiciū et affectū tuū. no ſm illud qđ in ſenſua uſat^z. Sic dica de oi tptōe. no em iudicat^z homo a deo ſm ſentīm ut ſenſu carnis ſ ſm ſenſū tuū et voluntate aue. Dux em voluntas t in hoīe ſiue dux lex ſicut dr apls lex carnis ſ. et lex ſpūs. Quod et idem apls dicit ſe grupiſcē ſm legē membrō et captiuā delectari deū ſpūs voluntate. Sed q illud qđ ita grupiſcebat. nolebat et cōm voluntem hoc faciebat. imo ut magis eſſe loquar no faciebat illud ſ patiebat^z. Vnde dicebat. Ego no operor illud. ſ qđ t me habitat peccm. Ita ſ quotidiē tptatis carnalis grupiſcentia. deſiderio. ira. odio. invidia et alio quotidiē pcō. q̄ dū tempo tua no vult hmoi. ſ ut poteſt t^z luctat^z. et libenter euomēdi vellet. ab imo pectore tam peſtifera no tu cupis illud. ſ magis tu videris illud pati. Quod nec iudicabēdis ſm hmoi pati ſenſu. ſ ſm motus et volu^te aſſenſu. Si ille aduenit iudicandū te ſcias. Et quid mirū. ſi dux t hoīe t^z pugnat^z voluntas. quam velut vna. altera ſcindere nolit. Cū et in rpo t^z deptoe meo duplex eſſet fuiſſe voluntem. vna qua voluit cālicē paſſionis a ſe trāſferri. et alia q̄ inter dei pris voluntem voluit pati. Videat ita q; ut no deſiciat voluntas ſenſualitatis ſ adhereat fidelit deo voluntas ſpūs et cōmīb inte et no timeb. Tene ſtp hoc ex^m intuit^e negō. quā multi cogit adhoc valuit vir ſuit^e ut taceā via cū puerili in cremū ſū lubū et quaſi tō nde coopta et gelida inquirēdo a vio am ne adhuc ſileret: quā ad eū voce gratiā ut potuit rndit no adhuc ſileo Ita ergo et tu cū eſt toty mus

luus fuerit tuto tēptacōm. nolī crede necessitatē te rēdē
crede et dē clamā cū impugnātes te tēptauerīt et dic
Adhuc nō sileo ab adhesiōe dei dū nitet. et ītuitū nimo
tētiaz. sic mala illa mitet ītmunit sua nequitia. Audi adhuc
amplius cōsolatoriū ūlum. Frequēter pōt tēptari p̄ alīq
acriūs: tūc si ītime tēptatus coronabeis a deo gloria
Et tēptatus habet p̄mium dicē vbi nō tēptatus p̄mium ēs
ses habiturus simplex. Et q̄to plus sentis alicuius pēs
fatigationē tāto amplius si nō offensas ofequeis poter
tuas purgationē. Et q̄ in hmoi affectu cū quis tēptā
gēmit ut plāga emittant venialia. Ita etiā egressus cō
tingit sm̄ doctōes emunit ut pena illa q̄ sustinet in
ī̄sistendo deleat penā venialibus debitā ex vna pte et
ex alia pte crescit meritū q̄ pugnā cōtra vitia et la
borē q̄ ūtutibus. Sicut ergō nuda p̄missa sensus pēs
seu tēptationis ad pfectū hominis nō nocet ad salutē nec
a caritate dei separat q̄diu cōsensus nō accedit. Ita q̄ ex
sili sensu deuotōis seu sentimēti spūalis dulcedinis
et cōsolatōis nō assecutat homo ipm̄ fac in statu gre
gratū faciēs. nec ī̄dit eū pfectiorem ex hoc alīs.
neq; deuotōis gra hmoi sublata. eū ī̄probatū adeo mi
dicat. nec etiā impfectiorē cēris facē q̄ualē. pares
quippe esse possūt in caritate coram deo. Et ille qui spi
rituali cōsolatōe pfundit et ille qui ea ḡuat. imo si
dilect⁹ pfect⁹. magis placitū potest ille qui deuotōis
dulcedine fruit⁹ q̄ ille cui hoc denegat⁹. Vnde q̄ si con
solatōe hmoi fuerit de gra tu cōfidat. et suū imp
fectū ex inde cōsiderare negligat. sua deuotōe sit deo
potius ī̄mōtus q̄ ex propinquōe ppr̄ sua p̄sequtōne et fa
tua cōsideraz. Aridus nēd et spūalis dulcedinis vacuus.
attamē fideuotōe laborās. et id q̄ in se ē faciēs. licet
crede q̄ frigido et q̄si tepido debitū suū solues deo cū

simplicitatis et dñice misericordie magnificentie potit
quin sui similitudinem deo multo fore accepte. et p alio in
meritis statu maior. dummodo tñ conscientiam non negligere
in se est. si qua uero consolationis accipienda laboet sine fic-
tione. Decedat quo mens et ipse aridus quia uia et men-
dicet a dño ihu tristicie lumen gre. Et quis turba
malarum cogitationum importune instet ut tractat. ipe
methodium multo magis clamet et sustineat donec
lumen a dño recipiat. Et si sic lumen gre a quo huius
meditando tedem recipere meruerit. nil dubium quin ma-
gis meliorie quam si sponte et sine labore tantumue qui in
uenisset. Sic tñ in humilitate perseueras cui gratis aridos
recognouit nec suis meritis nec precibus aridis si me-
rum ex dei bonitate gratum consolationis collatis gratis. Oratio
alie tñs non tantum si quis durum. Et quis non dulcis tñs
fratris quid certis plausibus qua apud deum tatum optime po-
terit sua dura sortitur ne. Sm alicui ord sua deuota dul-
cedine quam immue videt bñs bñ sup illud psal. Dele-
ctare in dño et dabit tibi petitiones cordis tui. Non enim
hoc dicm de affectu si de exercitio. Ille em bene hoc
implet qui delectari conatur. Et si non pringit adhoc
quod delectet et uerius hoc agit qd ille qui delectatur hac
percipit. Non ergo miramur quibus segnis huiusmodi dulcedinis
sentimenta et sensibles in ordinibus suis consolationes
nec presumat se sm tua adeo crauidine du. si magis
sm uoluntatis sue et uoluntatis iudicium qd deus. potius pensat.
maneatque in illo timore sancto quo mens dimissi hactenus
turpiq quicquid indubie erit id quod postulat dum aliud qd
utilius diuina prudentia eidem fore cognouit si fideliter
in ordine sua sine hesitatione de dei pietate pseuerat.
Addendum hic uidet non ingrate quod nonnulli simpliciores
hoc deuotionis uacare quotidianis hymnis spiritualium con-

sola cōm sic tractato sit utilior q̄ cet̄ gressio. maxīe cū
qui nōdū excitatos habet sensus ad distrectōne bon et
mali. nec adūte nouit quo p̄ceps anglus tenebrar
se trāsferre solet in angelū lucis se transfigurare ill
decipiat. Ad quo clar̄ intelligēdo sciēdū. q̄ alia ēo =
nāt que essenīa et indiuisibilis ē. duobꝫ modis suas alia duobꝫ modꝫ
exeret operes aliq̄s. vi3 sine organis seu instrumt̄ exeret suas opa
corporeis. saltem immediate. et aliquas cū hmoi rect̄
corporeis organis. Et h̄m hoc diuidi q̄ sueuit potē =
tiona in pte superiore. que etiā mens ut plus dic̄.
Et i pte inferiorem q̄ sensualitas nōiat̄. Ōma
aut̄ porro aie in tbꝫ q̄sistit potentijs s. intellectu seu ra =
tione. voluntate et intellectuali memoria. In quibꝫ illa su =
ma maiestas gloriosissima trinitas h̄m q̄d loquimur. ēdi =
uit hoiem ad ymaginē et similitudinē suam. Scdā
uēo aie porcio q̄sistit in potentijs sensitiuis sensu =
tibꝰ et corporeis. Huic vtiq̄ premissa nōnūq̄ q̄libz
sensus de sui natā mīe diuersꝫ phisicat̄ cuilibet illabi
pt corpi. et tm̄ i pte sue in quo exerci. Hoc enī
priuilegiū inditū ē nature spūali sup̄ naturaz corpo =
ream. vnde scīm̄ q̄ angelꝰ bonꝰ vl malꝰ pt operi
i mris sensibꝫ et sensitiuis appetitibꝫ eo q̄ sint cor =
porei p̄ organa. Omnꝫ tn̄ spūs creatꝰ nō pt illabi
alter spiritui q̄ sicut in corruptibilibꝫ impossibile est
fieri penetrōne dimensionū vnius plures. Sic et i spūali =
bus impossibile ē fieri illapsus spūuum vnius thēologos.
Et hoc ē q̄d dicit augꝰ in de fide ad petrū vbi inq̄t
singulis spūibꝫ mīest timinꝰ quo ase mouet distinguit̄
et vnꝰ in alio nō est. Ex isto scīm̄ q̄ dyabꝰ nō potest
mīre pter aie supiorē siue ipsi⁹ aie essentia. patz
q̄ aia ē spūs indiuisibilis. et p̄ cōsequēs nō potest

immediate in quaz operi. cu oib operib fiet habet p
ogtractu. Et hoc est qd venerabilis beda dr act quito sup
illo loco ubi petrus ait. Anania cur sathanas tem
tat cor tuu &c dicit sm sic. Notand qd nulle hoies
ue substancias michil imple pt nisi cautele embas.
Hijs itaq premissis bn qsidcate potest facilie attedi
qualis placet expedita sumq et qd diuersimode nob
illudi potest ffinis neq ecia sub simulata spe bomi
ut finaliter nos decipiat in cautos et ad mala pducat.
Vnde bn augn in de ciui dei i diuis locis et maxie
18 et 21 lib clare ostendit. Possunt naq ut tactu est
sensibq uris illudi. possunt etiam immitti diuersa fan
tasmata quibq si sensualie delectabilia fuerint ut alli
ciat et melimet appetitu nrm ad illicita. vel quibq
si tristia fuerint appetitu nrm detinendo a bono ipsa
bant. et qn difficultes expimeta immissas impe
diat &r. ita ut a bono michoato ut michoato penitq
qn sensibles fruitates desistam. Rursu qn immutate
sint nrm appetitu sensitiu. p hoc qd aliqua facie va
let immutatione ita cuis organi. Sic naq volentes
deo no ephibere aliqne mot mentale ad libidine. put
causate ita renes aliasq corpis ptes. ubi libido sede
tenet aliqua vehemete calefactione. et volentes i aliq
puocate iturbe irascibilem. put deo p mittente qpiare
ebuchone sagnis cuis ita cor. Sicq solit de fame.
siti. somnolencia. et sic de alijs humanis passionibq
appetitus sensitiui intelligz. Quaz oim passionu
causas dya hn ignorant qn natue sue sublutate licz
naq a gra ceciderit. naturalia tn no amisit. Et sic
angelq malus humoi causas passionu admone i hoie
pt. Ita qd angelq bonu casu amone qualet ut hoiez
adoptande luliet. Imo tn do qd et angelq malus cas pos
sit deo permittente et angelo bono no resistente in hoie r

mouē dūmodo ffieret p hoc hoiem periculosiꝰ posse de-
cipi atq; ad peiora mala pduci put cuiq; apetitꝰ est.
Potest etiā spūs malꝰ naturaz uiraz corporeā et tēm
portionē aie infligere multa tranquillitē fouē et cam
delectare gaudijs et apparētē voluptē sue ficta et
sophistica dulcedīe quibꝰ homo incautꝰ et spūaliū
fallaciaz inexpertus ad talia allia potit ut etiā tales
in uiribꝰ aie superioribꝰ multū mō grauet et magē qi in
toto homie qsolatē pfiuat. Ita q homo uix credē possit
aliud quā adeo foret tota suauitas cū tā crudelis quiq; sit
ab huiusmi grūis inimico. Qui hanc causā tentat nomi-
q; ut hoiem p hoc in superbiam ēigat. Nomiq; uco ut
hoiem p indiscretionē et abusionē huius deceptoie qsola-
tiois in uesaniam aliaq; mala finaē deducat. Diligē-
ter tā cōsiderādū q; spūs malꝰ nō potest immediate tenta-
re hoiem in pte aie superioi cū sibi nō illabat̄ q; ut ē
tactū ē qualis possit mediate. Sed tūc fit cū intellectꝰ
seu ratio in cautē assentit fantasmatibꝰ illaq; sibi illu-
sus sensꝰ ipresentat nō debite ptz alsēhendo elicē-
do aut discurrendo. Itē pt id fieri q; p̄ uehemētē pas-
sionē appetitꝰ sensitiui q passio sepe iudiciū rōis pūtē
solet. Silit̄ pt q; uoluntas i hoiē tenta mediate.
Et hoc fit cū ratio p erroneū sensū iudiciū deq; tac-
tū ē ipam uolutē mouet. ut tum caro fortit̄ tēp-
tata q semp tamē concupiscit adiuuat spūm ipam vo-
lutē ita diu stimulat quousq; ea sibi nō mēmet. Sic em
fuit sēm iacobū. unusquisq; tentat a concupiscē sua ab-
stractꝰ et illectꝰ. Licet p excessū aliqua nō tā
mutilat̄ ut appareāt ad q; oītēt dicta sint. Q; detegē-
do fallacias et picta q; nexuris q; tingē possent ita
spūales dulcedines in orōibꝰ et meditatoibꝰ sine p
angelū sathane trāsfigurantē se in angelū lucis.

cautè et discrete se habuerit in suis sentimentis. et sen=
su pceptibilibꝫ cōsolatibꝫ. Ex pmissis etiā facile elici
potuit cōsideratio quō hoīes t̄ corpibꝫ suis debilitati. à
alijs in naturalibꝫ suis lesi et indisposit. seu ex applexi=
onis malicia ad alia vicia fortit et flexa. p̄ceptis in=
clinati. qui qñ passionati dicunt. sicut citiꝫ facilꝫ
et mltiplicꝫ qñ alijs sani bene disposti et bñ applexiona=
ti. seu bñ educati ab inimico illudi. vexari. decipi. et
pcipitari ꝑ organoꝝ suoꝝ indispositionē deo p̄mitte=
te. Quibꝫ qñq; ē ut cōm̄ hostis insidias
deū et sctos sepe inuocet. ꝑ eius spūm sensū nō sequat.
alios qñq; at et coꝝ qñq; alijs acquiescat. inimicitate ē=
citiorꝝ tā corpaliū ꝙ spūaliū se ipos nō ḡuet. orta=
sios pactoꝝ q̄m̄ poterunt fugiat. cōm̄ passiones suas
viriliter laboret et nullo modo locū eis dent neq; eis
credat. Nā si semel uelꝝ et uelꝝ passionibꝫ suis cesserit deuel=
cunt paulatim ad hoc ut cū eis r̄esistere velit difficilē à mi=
nime idem poterit. Exp̄ usus seu assuetudo ē q̄ altera na=
Et ut r̄ūtam ad hoc unū primo sufficit exemplū ut ad pu=
sillanimitate nō qdem amplectenda. ꝙ omo defugiendā
humanā de qua exemplū ad ꝓpositū. Sit quis natura
timidꝫ et in naturalibꝫ defectuosꝫ huic si cōtra mltitudiē
quippiā ad agendū incubuerit potit fieri ut spūs nequa
deo ad adplicationē et executionē huiꝰ p̄mittente passio=
nē timoris t̄ tali ad tactū intrare ut naturalium defectuū
eiꝰ adiumameto ut qñ totꝫ stupefiat. Visꝰ qꝫ et auditꝰ
usū qñ amittat. imo et sensu tactꝰ qñ mitigato ꝓ to=
corpis spasma meret et frigido quodā ꝑfusꝰ sudoꝝ ve=
lud amens in terram cadat quēadmodꝫ experiena t̄ nonnullis
docuit. cui qñ sic passionis timoris sed aut his expte
si is deꝰ lapsū cesserit nec sinꝰ datū cōsilium se viriliter
ꝓ aperta difficultate et ꝑsuptam affusione eidem se

nō opposuerit deuenerit ad tantā nūbie pusillanimitē
q̄ vix aut nūq̄ curabit. ymo videbit sibi quāq̄ fantas-
tice et dyabolo illudere q̄ porq̄ vellet morte subire q̄ etiā
opi ubi tuta exptq̄ ē difficultate viā inuēdē. Confonat
huic exemplo meo illud plin. de nōnulli sēl q̄uis et q̄
ipsi admorte voluerūt. Cum ut aiunt si sagine posteā
viderit. aut fortit de sagine fantasiauerit sinitropiny sa-
cilime et spasma patiet q̄ id q̄d pius exptū fuit mo-
modū et pcipy. Sed ideamq̄ nō ad deuotoz et ar-
doz q̄uacōne vnde q̄ deceptolas gōlacōes manifes-
standas digressi sumq̄. Vnde nōnq̄ q̄ put aliq̄
suspcio tactū ē. Arduq̄ nonnūq̄ in statu etuciori q̄ deuo-
tus hac rone. Sunt nāq̄ duo quoz vn deuocōnis dul-
cedine fruet maiore habeat q̄fidētia. Alter uō
si cad caret dulcedine minore q̄fidētia teneat. Haut
dubiū quin possit q̄tingere q̄ ille qui plus q̄fidit pcliti
facilius et sic inferior meus q̄fidētia de ignorātia suip-
sius precedat cū nesciat adeptū teneat coram districto
iudice. Alter uō minus q̄fidēs nō facile decipiat et
sic in tuciori statu q̄ cuius trepidat ē ex sui discussiōe
sedula et q̄q̄ minōe ppe infinitatis et imperfectionis suc-
cedaq̄ quibus hic p humilitate timet et trepidat tribu
dei iudicio seculoz astab q̄ diuiduant et discussit se
ipm. Vtra ē q̄q̄ q̄fidenda uō bona et timor seculoz
deoq̄ vicinior. Hinc ē q̄ quida patz arelat. Nul-
lam peiore passionē ferre q̄ nimiam q̄fidentiam ti
erga deū q̄ erga p̄ximū habēdā. Nā gemens qui
q̄ceptū et debitam negligit reuentiā ti quo ad deū q̄ q
ad p̄ximū habēda et in vanā tem et superbia sepissime
timat. Nōnūq̄ cecā q̄tingit ut is qui coma lyre de-
lectatoēs spuales expendat ob hoc q̄ totū tēpq̄ quo
tm utilucra sibi et p̄ximo magis q̄ grata deo uō tutū
posset fi ex iniuncto et ste forsita obedientie debito debet

agē et trāsij cū adeptus fuit qđ quesiuit male custodit
dimittēs illico uictē suā ad alia mutuicia cuagari.
aut ūtens sē sine necessitate ad aliā qī dicit et si no
ūbo tñ facto. Jam qđ occupiui teneo dicta mea. modo
bñ qpleui. bñ sto securus sū. Attamē nescit miser aut
se nescīe dissimulat qp id qđ acquit tradit sub gra gre
data et sit scē cū pcō vnde put adiuuat oīa sua pa
manē sup cū qđ qz is cui nihil donatū e nihil ecl
in iudicio requirē ab eo qp hoc rēdeda. Et uersū cum
priore grecum qsolacōis qī michi pendēdo abiecit re=
uertetur ad deū mstans qp alia acquieda qī sibi pla=
cuit qī dignū sit ut deo ad cuius bnplacitū ipe sit
patus donet qz sibi iuste quadoctuz postulauerit. Ne
e illa vana psumptō. fatua. mala. et periculosa qfide
q nonullos se deuotos putātes possidet. Sed no sic
e de illo qui auxiliū dīnū tātū et no dulcedines quēit
qp suis necessitatib⁹ ad īsistendū tēptatōnibus. qui quēit
pctōz suoz remissionē no spūale cōsolatōnē. qui pūc
quēit dei miam. no spūalē sanitatē gracy.
qui iuxt dñi sui bnplacitū cū labōe et dolōe eidem
seruit. nec qsolatōes hic ih fructus requīt. Et si qua
cōsolatō offerēt ea cū timōe et humli gratiaz actōe sustīpt
et cū rendit. no tristior inde nec ad seruiendū deo segni=
or fit. Vna iste salutē sua opat cū timōe. Prior qī in timo=
re. Iste in vecōte pice in vanitate. Iste fidelit altera falla=
citer. Huc ppīs qī stipendijs militat deo. Aug nisi mer=
cede a deo huc recipiat cōsolatōis militē remanet.
Solet ecīa pusillanimes rēdē nonnūq devotōm in=
tendētes nimia scrupulositas qstē qutuz no est bona
utpote cū quis de venialibus et leuibus petie sine qui=
bus. ista vita vix aut nllatenus ēuitari potest et pene
de oīm actōe sua qtūmā qī sibi formal qfectionem

plus hmoi ponderans lance iustitie q̄ dme mie. et hoc pcertim vlē debitū ac si sua iustitia tūtū et nō dei mia porq̄ saluanda sit. Unde qtūmḡ pt̄ mīsi hmoi scrupulos inordinatos deponat ut id qd̄ pīus nō cēat petrm ex se fiat petrm ex scrupulo qsciēcie. Quidq̄d em cm̄ cōm qsciam e. petrm e. nec pt̄ hmoi tūs gram pcipē qui de mōlu ubi mortale nō e formal sibi scrupulū qsciē. nō em auctor gre deus habitare vlt in tli qsciā inquieta et turbida. Quippe cū de eo sc̄m sit. In pace factus e locus ei⁹. De hoc scrupulosor mūs vident fōre hmōi q̄ cū psalmū aut orōnē dicerent nō tm cū actuali intōe ḡ mēte subrepta negarēt quia humana infirmitas ex se vitat nō pt̄ iterr et resumē utrq et utrq nō cessat. Alta= mē qtūmḡ pt̄ ut qcunq̄ iteret id qd̄ iteratū est. fiat ita insipidū et quāq̄ pius q̄ illud qd̄ pīus negligenter et maduīt fuit psolutū. Quibus et assdam videm illi qui cū quietā et si nō sufficiēt qrenti fuit attq̄ cō= fessi q. impossibile quo ad nos vide ut sufficiēr qrenti sint de pctis suis nō sit qsitū si ff scrupulus hmōi se nō= dū debite qfessos esse fatigat se ipsos et cōfessōes suas cū iteratōibus qfessionū. pcertim de leuibus peccatis media ponderis. Hinc unū psalmi vox Trepidatur ti= more ubi nō ēat timor. Istis ubi pcer qsultū sit ut nō de sua iustia si de mēa dei cōfidant mia. Sicq̄ pon= deret sua negligentiam ut hmōi ponderet dei infinitam clemētiā. Meminerint q̄ illi q̄ dicti. q vlē posse vi nō vult deus ulla iquiri. Itemq̄ illi iterantes orōes suas adūtrā q̄ certa nō obligat ad actuale intentōz q̄ p̄ bona sit. si tūtū ut hōe psolnat nō g̃ nāe est ut iterarent qd̄ set dem licet maduīt putāt si suf= ficiat ut de sua negligēa doleat qsitrant et qd̄ in= iuctū fuit loco negligent actoz solā reddāt. Hoc

tm̄ intelligi volumꝰ de hijs qui ñalit aut ex infirmitate
aut detalit flexibilit nimis habet fimtasias et velint
nolint qñ ad leui vetꝰ flatu ad alia a ꝓposito finalime
distrahũ. Nos aut de hijs qui fortes sut a natiua m
suis organis ꝑ qñ aiales et bestiales ex sua ttr nalit
et corpore mala ꝑ ꝙsuetudine ad oia spualia pigri
et ad cuncta q̄ tangnis sut ꝓmpti qui et hoiem hñasi
tpe ꝑsolutois hoiem sinat. ꝑ eis nō sapiut assumut
sibi cogitacões de exteriorib⁹ in quibꝰ cor aiam plus
delicia. aut tabi sopnolenta ex mala sua ꝙsuetudine
et dyalo ill illudẽte obruunt ut vix i colat de vnico
vsiculo trag hore qua ꝑsoluisse putat. Talibꝰ time
o ḡuissim⁹ instab purgatoꝝ si euaserit ꝑcium in
cendiu. nisi hic debite ꝓcurat et satisfaciat ꝑtim ḡuib⁹
et qñ affectatis negligẽcijs nō ẽ mre merits hos tles excu
sare aut occasione male libertat eis dãe. Sic nr̄ sapiẽ
tibꝰ mixtis mre extitit ꝑferre simplicit aridos deuotꝰ.
ꝗ sic hic. sic et ibi. et vicissa. Pusillanimes et paupes
bone volũt suscepimꝰ q̄ ad pns attinet ꝙsolari et tam
ipos ꝗ alios ad cautr ꝙrandu sua salute exhortari. Et ꝙ
tactu ẽ aliquid sup̄ de scrupul tm ꝙfessõe sup est adhuc
ꝙ nō negligue putamꝰ addendũ. Expedit quippe ipis scru
pulosis dicta et ꝙsule ut nō sint nimis acte ꝙfessõe tm pcm
minoꝝ in ꝙfessione exponenda. ꝗ suarmetꝝ et breuit
qñ m ḡue sufficiat ea explicari. maiora uero et ea nñq̄
bꝰ esse acte pcuruꝫ studeat ꝙgnoscẽ et ea diligẽt in sse
detegẽ. Cum quibꝰ tm nõnꝫ ꝙ quedã cogitacões ter
pes et exectables blasphemie et etiã luxurie nō ita
grosse sut ꝙfitẽde put obtenerut. ꝗ sufficit ut sic dica
tur ut ꝙfessor mentem ꝙfectis intelligat honesta
tate loquedi quatꝰ possibilitas admisceat. licet enim
ꝙfessioni necessaria sit humilitas nō tamẽ ꝑ sacmẽti et
ꝙfessois virtutia excludat honestas: Hmoi cogitacões

ecia execrande. siue blasphemie. siue luxurie. ne mien
minus turbet no eni delectant deuotis si cruciant ni
sut hois si dya eas suggereret⁹. Unde nec imputa=
bit hoi ad demeritu. si reputabu² eidem potiq ad mei=
tu et purgat aiaz patietis eas magis q̄ mactent gp̄ la=
bore quē homo mete pfert in purgando cor eadem.
Quidquid nempe hoiem affligit cōn sua volūte et no
placet nec delectat no facile in talib⁹ tentator nocē pt.
Quicuq; itaq; in huiusmodi cogitationib⁹ specifice nimis velit
descendere in q̄stiones eas et multum scrupulosi circa ipas esse
hic periculū dubio no exhorr̄ sequet² pacē cordis si forsan
oppositu et dat occasionē minuto se multo amplius inquie=
tandi et vexandi. quēadmodū nonnulli⁹ contingit illi qui
latrantiū canū mitigare conantes piciunt eis panē ut sic
saltem latrare cessent. Ultimo git⁹ videmus oppo⁹ fieri
q̄ minime cessant. imo frequēt eū q̄ panē porrexit diutius
latrando infestant. Habeat² g̃o ꝑ se memoria i vigilia illa
qua q̄ in pri⁹ posuimus ita ut inquantuq; pte quis se
sentit promptū ad malū et tentari se posse facilius ibi ꝑ
opponat remedia ꝑ se grauia sollicitiq. Si quis est
scrupulosi in q̄stiū minus leuis studeat cordis libertati.
Si quis matutini et vespertinis et cōmunet² facilius fugiat
occasionē ne. et q̄si cū violēta intendat metus ingruentis
ti et mala suetudinis. Noty nāq; maiores inter phos sen=
tencia expellit minores. Si quis impatiens ad quis
adiuncta exempla patiē et mansuete ꝑpi et mīm aio sepe
reuoluat. Si quis minus zelosi etiā i causa iustitie
et p̄ impetu spūs minus efferat zelū cū modestia tpet.
Et q̄ cet⁹ ipe in multis offendit recogitet q̄dq; districtu
iudicē deū suisse habeat formidet. Si quis minus
tenax largitati inseruiat et sic de stibo infinito adi=
tendū q̄ quadā vigilia grauale tenedū ut cita adque
voluptas cū quoda quasi impetu et vehemētia sine

puia delectacõe mẽtis aĩ quãtucũq; apparcant bõ habeant² suspecta q; qñ sut mota sensualitat⁹ et passiõm quibꝫ hostis antiquus p̃sepe se immiscet dũe, id ꝙ sñs dr ea q dormit in sinu tuo te custodi sz sensualitẽ ut ipa no dyet² rationi tue tagꝫ milicie vnq. Si em hanc potestatem tu mlicie dederis ipa gratia cit et rebellet vlo suo idest sensualitas voi placeat ul displiciat tibi Vnde si no potis ea sic subigẽ ut sit ꝯmode subdita vlo semp tamẽ ei ĩsiste nec vnq; ei cedas et sic cit ut hmõi ĩrixa et pugna coram deo tibi ĩputẽ p victoia Si quid no solu vicisse malu bonu c. ꝟ et p vnbꝫ malo ĩstitisse Immo nonnuq; melꝫ c dñicus pugna exercẽ q; tito fructuale. Attendit namq; prudentissꝫ et equissꝫ rex ne deus militu suoꝝ velle potq; ꝙ posse. Et sicut posse vnicẽ sibi est ita vnicẽ velle nrm c. Et q; q; mutuoꝝ grã dei necesse e ut gerat. In velle tamen magis q; in posse libeat arbitriu hois sibi locu vendicat. vnde iuxe ipm militu suoꝝ dns certamẽ admunerandi pensat. Et digna utiq; et iustu e ut qui tociꝰ et laboriosiꝰ certauit primu coronaq; reputat. Vlo tamẽ est pugna optanda ne vidcam amice pcula. ꝟ cu venerit est viliter agendu ne noie eius qui no patit² nos temptẽ ulter id qd possimꝰ sustinẽ ꝟ fiat etiã cu temptatõe pcula ut possimꝰ sustinere. Cui et cottidie humiliter et fiducialiter ido supplicãd debemꝰ dicẽdo qd ipe docuit Et ne nos inducas in temptacõem. Credit² namq; q; hec ipa clausula breuis ubis ꝟ ampla viribꝰ in temptacoibꝰ utilitatibꝰ deuota mẽte ĩplicata no mediocriꝰ sit efficacie de quo nullꝰ est⁹ dubitabit nisi infidelis et is qui ignorat quis eoꝝ auctor sit. Notent etiam scrupulosi quoꝝ pusillanimitate cõsulat nr edocamꝰ q; q; nonnuq; ad alia digredi videam². Notent ĩmꝰ qd val-

de eis expedit cū ḡsilio suoꝝ seniorꝝ et aliorꝝ viorꝝ pru=
dentiū deū timentiū cōm suos scrupulos agē ut sic eadem
assiescant eos nō timē. Sicut domiciliatōes assuefacti
ambulat seruē et multide sup terrā altissia vbi nō sic
practicati sentiri foret si hmoi attemptaret in pcto vite
Interdat q̄ pusillanimes scrupulosi q̄ minimā hiuam q̄mis
impugnā mālē hoiem sterc̄ibꝰ turpissimaꝝ cogitā=
cōplacentiū veluti in obsidione urbis ut castroꝝ fiet cō=
suetū cū stres sterc̄ibꝰ cloacaꝝ ēt ꝙ cū terret ipse=
timo sterquilinii quemplā ut hostem immittit qi impug=
nare put sibi bonū credit tonitruo impugnatōes mu=
mēloꝝ age q̄scuerūt. Et quēadmodū circulatōes
et tribulatōes pueris hostiū suis gestibꝰ intulē
nouerūt. Intendat mqua q̄ tua nō curet neq̄ timeā
cū hijs luctet ꝙ porrō retrocedat dicētes cū illo pie
vitasparā tibꝰ exercitū. Immundicia tua sup te demon
dns in adiutor nō te timebo. q̄ cū immundā sanis cō=
mmundicia opꝝ tuū ē. Ite terrores tuos nō timeo q̄
cū qui vetuit est iudicare vīuos et mortuos et secū
p ignem defensorem habeo. Pusillanimes scrupulo=
si sibi sciat q̄ si confessiones suę magis se inquietat q̄
tranquillet. Nimodo tñ finē et figū iudicii de mōle pcō
in se nō habeat. q̄ cū per scripturā cognoscē posset q̄ si in
talibꝰ casibꝰ eos molestibꝰ inquietaret dicent illos ca=
sus minime fore pcta mortalia tūc cessandū cū superiorꝝ
et piorꝝ consilio foret a frequentatione confessionū. Et fidu=
cialiter michi loquī et celebrare atq̄ hmōi dicebā. Domē
nō in iustificationibꝰ meis q̄sterno pedes meos ad faci=
em tuā q̄ multe sunt. Et scio q̄ si milliesies .centies et dies
te discutere volueris me nō ero mundꝰ in conspectu tuo
Sola magna dne misericordia tua adiuuabit me. Ideoq̄ in multi=
tudine misericordie tue introibo ad altare sanctū tuū in timore tuo.

timēs q̄ te plus offendēm si dimittēm q̄ si accessēo. eoq̄
tu in memoriaz tuā ita fiet ut sisti et ego mitis debi-
tor sū p̄quibz orāc̄ tenear. Nulli debet esse dubiū q̄n
tlis hūiliatō plus accepta sit deo q̄ nōmullor varia
p̄sūptō qui post cōfessionē suā et qualemcūq̄ exāmi-
la se dignos et bn̄ mūdos i-putāt q̄ intrēde ad illa
tificā dīna mysteria accedēt. Secus aut esset vbi
habēt fuea et q̄ ita sua deprāc̄ mōrtis. illud em esset
cōfitend nōsit de venali q̄ de nātate mag̃ cadit sub
obligatōe effectui sacrāmēt in specie q̄p̄ q̄nq̄z plu-
le sit p̄ sufficit cōfessio grālis Nam venialia p diuīsa de-
lent. vtr cōfessione grāli. orōe dnīca. tonsione pectoris
at In nōmull em ē tā acta q̄stia ut q̄nto magis eam
scrobāt p confessionē conāt tanto amplius q̄ inde sedā
q̄r plūa nouāt et fricatōe pullulātia que tm̄ recip-
tet modice aut nulle sut i-putatōis. Consta talis nō
firma mētis q̄ dimittēdo ea in pace et quiete et q̄ so-
lū ymb lacrimaz irrigē et sic fecundata celestis dono
grē solidē. Veniale aut petm̄ q̄d ē de illud
Qd sit ven- ale petm̄ q̄d factū ē absq̄ vōmīs debitōe q̄cūq̄z sit illud
cta si sit odiū ut un cont deū aut horribilis blas-
phemia. Vel ve male petm̄ ē q̄ actū tlis ē qui nō
tollit debitā subiectōnē hois ad deū. atq̄ ciuis actōnā
seu dilōnē. nec p̄mittit debitū fīm finē societatis
vīmulū ad p̄xīmū. Nec silet in legibz secularibz et
pollūtōis. vbi queda pena morte punit et queda nō.
q̄ruis sint cont p̄cepta et statuta. q̄ nō tollut debitā
subiectōnē ad p̄incipē ac ad ciuitatē et p̄xīmū. Ex
nō bn̄ quo elicit pt. q̄ nō de q̄d ē factū cōtra p̄cep̄m aut votū
nuncupatū aut cōtra cōm dei mandatū ē petm̄ mōrle. q̄

in quolibet hoc stat peccatū posse p subreptionē quādā
et absq; p̄fecto rōnis assensu qui assensus nūq; ē i p̄mis
motibus nisi post deliberationē habitum vē ut nūc pre-
tatiue q̄ deliberatiō in aliquibus cāuteū aliquibus tardiꝰ
fieri habet. qd signat addimus q̄ habituatos in bono
ut ē malo. et ē talis habitus est qui fit deliberatiōm Sicut — silis
dr aristotal q̄ actus p̄fecti nō deliberāt patet hoc in scīs oībus et
cytharizantibus. Sūt etiā quedā ētia que rō magis debet
esse vulgi q̄ in alijs q̄ nisi fecerit interpta assentic. No-
tet q̄ pusillanimes scrupulosi q̄ semp̄ tenent agere me-
liora et meliori modo quo possunt magnā sub obligatiōe
pcti mōtalis q̄m deus omnipotēs q̄nus hoc possit a nob̄ li-
cite exigat q̄ ipe dns nos seruii eius. nō tamē sic agere vo-
luit q̄ desistam ut ētia que dedit p̄cepta seruemus: qd̄ si fe-
cerimus sufficat sibi et manebimus in eius dilectōe et gra.
Vbi michilomus qui ita essūnt et sicut iustitia in obse-
quendo tali et tā duci bono q̄ dnō ut possitem aliquid
supp erogare dīm sui p̄ceptis addant. Vbi⁹ quoq; qui
semp̄ ē pauidꝰ timet nūq; debito sat fecisse. ditmodo ty
obseruet semp̄ ne quid nimis et ne sit iusty nimiū.
Et demū nedū nimis emungit sanguinem eliciat. Itaq;
pusillanimes assertum et nolite timere q̄ affidite pusillus
grex q̄ placuit patri vro celesti dare vob regnū etnū.
in secula seculoꝝ amen.

Explicit tractatulꝰ de remedijs tōn pusillanimitatem
scrupulositatem. et deceptoias nimici ydolatras. et sub-
tiles eius tentationes. venerabilis magri Johannis Gerson Can-
cellarij parisien.

vēy lē mgri Joh Gerson sāc̄ theolo dortois pclaūssi et ēcell pair

Queritᵗ an male loqui de alijs in eoꝝ absencia sit
semp petm̄ Videtᵗ q sic. q nūq vellet q̄ hoc
de se aut sibi fiēt. ergo id nec facē debz alijs
aut cōm̄ alios. q̄ sequa terz pc̄m gnāle dni et lyam
uers i regla Quod tibi nō vis fieri alteri ne feceris Ez
in oppm̄ arᵗ q̄ si sic tūc fere toty nūdq̄ cēt in pcto
dapnacois ꝓcue. et ēna mlti i lugrosoꝝ. Nam qu
ru hoīes q̄ēmut detimāt facilime ad loquedū de absen=
tibq. et vtmā tā cito de eoꝝ bonis sicut prochdelot de
eoꝝ mal. Nōnūq̄ aliq̄ⁿ loquūᵗ de mala vita polu=
tam i gencū et aliozꝝ sectariū ut aiūt. nō malamē.
Rñdeo sic vtraq̄ scīa q̄ actō morat lūa. accipit
vituperiū ut laudem et petm̄ ex suis ēcūstanijs. et sic=
trialr ex ārista finis. Inquirēdū ē tiᵍ ad quē finē de=
malū de absentibq. Et occrūt sex fines gnales. Qnq̄
em̄ hoc fit ad mstrandū pncīū et id audiēcū ut caue=
ant sile facē malū. Qnq̄ fit ad pncīū cautelā ne sīt
ex ignoria decipiantᵗ p mala aliozꝝ socie tm̄ quos ꝑsu=
mūt esse bonos. Qnandoq̄ fit ad utilitatē absenciū
ut vir pnītes eis i ferat q̄ ipoz correctōe et emēdo
Qnq̄ fit ex quada apprīe aīcabli ut sꝛscripm̄ et
audiētes i ferēs p̄uocet ad orandū instāq̄ p aliozꝝ pcīs.
et eoꝝ q̄sione. Qnq̄ vēo fit ex sola cuiositate et as=
sueta loquacitᵗ et quada lubrīe loquedi de alijs. Qnq̄
aut fit ex odio ut īuidia et p diminuōne fame alie=
ne et ex ai indignacōe. Pmis iiij⁰ moīs pt esse nō
solū licitū ymo et meritoriū i ferre mala absenciū du=
modo tm̄ nō mtēdat aliq̄ fīs q̄ aliquis p̄notatoꝝ iiij⁰
fīm̄u et si nō miscēa alia mten⁰ sēz mētata et sibi ipi
merēns. atq̄ dū bn̄ gnudeaᵗ ne sint falsa ea q̄ dicit
aut m̄ malo ulᵗ q̄ in se sit p i ferēdo ampliatu a ꝓfi=
tary simisᵗ nūpcīū. Aut ēna q̄ nō plus noceat illis
loquēdo absentibq et eoꝝ fame q̄ ꝓsit pnītibq et eoꝝ e=
dificacōi. Qm̄ q̄ puo bono q̄sequēdo nō ē majꝰ malū

qlu⁰

qmittendū Subūigrāmq etiā 2ᵃᵐ gelu⁹ tlem. Male log̃ 2ª q⁹
de absentib⁹ ad solū satisfiet̃ ꝓpē lasciuitati et lubridini
loquēdi de alijs qui ē quūq; modo seu finis nr̃ ꝓtractus
etiā si ꝑ sola dedūctē tpis et qī ꝑ solatiū hor fiat ut sic
tep⁹ sine tedio tꝫsat. vix à nūq; exaūsā a pcto et se-
plo tꝫsit in mōle petrin. Tale etiñ ubū nō ē otiosum.
de quo nūc terribiles veritatis gminatoz sumq; reddituri
ratiōz. ſz et qū̃ pmissu et multū notiū. Nā habem⁹
ex hu⁹ ubo occasionē et rationē magne dampnatiōis da-
mificatiōis alioz in sua fama. etiā q hor cadit sepissime
tā loquētes q̃ audiētes vel in indignatoz cōn cog deqbz
fit loqū. vel in falsam iustificatoz ꝗpriam tā credis qua
ois. dū vr̃ cogitat mitrīo: pensans corā se pcta alie- 10b
na mala et sua ꝗpria mala q̃dq; silia aut maiora pal-
pans tumet et inflat̃ dicēdo. Grās tibi ago dñe deus
q nō sū ego sicut hic. quat iste de quo tanta mala re-
ferūt. Et sic miser cadit in foueā q̃ fect. et cū illo e-
uangelico phariseo falsē iusto sit pctor. quē ipe iudicat
si nō semp deteriō. ei. tamē ꝑ suā superbiā ſlib. q̃ ecc̃
pctor ut alij. et si nō alio mō. Et hor phariseū tā
in loquēciū q̃ audiēciū quā̃ facilime. et sit facilē affa-
ciā si eō videat iudicādē alit. et id dē manifestādē mini-
me ꝓpter. Si quis aut querēt signū quō scīet qu
er bono sine loquat̃ aut malo. de malis q̃rēmi ꝓxīo- at
de. q dū loquit̃ alios ad bonū illius cq mala quēdā
rat. ut puta in se et audiētib⁹ q̃uocet mētē ad oiā
q̃ emēdatiōne ſlib. Necessariū ē ut sentiat ſlit in se
quada ad cūde deq̃ sit sīmo q̃passionē piam dulcēq;
misericordē et ꝯsultatiū affectū. Et etiā requit̃ ut nō
nimis logū texat sīmonē de tā mala materiā et desti-
cabli. Scīet pia et benigna mr̃ nō delectat̃ narrā-
do longe mala filij sui. Nec etiā dt illa nisi ex necīte
ut puta ipi medico aut ill qui eq salutē poterūt ꝓ-

desse et malū adiacēs aūtē. Sic ꝙ nazianꝫ suspiat alte
t̄ tē dolet. et abiuat simonē quātū ꝑualet. et q̄m vide
sufficē ad cōfessionē infinit̄ sibi tāta t̄stitie causa ex=
stit. Sed dū quis loquit̄ malū de alijs ex loquacit̄
sut sig̃ quo tā. Qm̄ tūt sentit indignatiōz ai cōm cōd
quoz mal loqui. et cū quadā amaitudine fell corrodit et
mozdet ipōs absentes. et ūbis suis venenatis luguaz
sua ut gladiꝫ acutꝫ acuatū lacerat et dilaniat sp̄m mā
et sp̄i aliq̄ oppressiōe. Nec pōt fine ūbis suis. ꝙ sacra
nequit eq vorage inuidia q̄ licet de crudas omes tā=
nes et to̅m sanguine eoz quē deuorat q̄m in ea cōcepit=
scit. Et q̄ uis q̄stū sua sibi clamet ꝙ tūa aīedo nemi=
nem edificat. et nonnūq̄ audientes scandalizet nō tñ ad=
huc cessat q̄n q̄m tpus pati venena sua cōr effudit.
Ite signū ē nō fallax cū sic malū loquēdo de absentibꝫ
eos corrigē mīme curet. Hoc aut sciri pt ex eo ꝙ pse=
tibꝫ nō q̄mittit ut absentibꝫ caritatē ea q̄ ipē inuide r̄=
fert. deminuet. ymo p̄sepe postꝫ ad cor r̄uti tumet
ne id faciat. et si factū foēt nō equo aio sustinet. No
ꝙ doleat de alteri⁹ miuria et sua ꝓpa culpa. ꝑ magis
de sua vilificatōe ex detractōis nō. Nolit em̄ detractor
r̄putū ip̄ius esse nō vult. Ite sig̃ efficax vide ut lo=
quet malū de alijs mīnuget cor suū coram cōdiscipu=
tōe deo cui mētiri nō pt. ip̄ius possit mētiri iniquitas
sibi ipi et q̄rit an velit ꝙ aliq̄s sic loque de se coram alijs
ca mīcōe ca forma 2e decretis īnisticijs qua r ipe loqui
de alijs. Et mi fallax ut fuerit r̄fodet sibi cor suū si mē=
dacit tñ veritatē subp̄me nolucit se hoc negp̄ velle. sig̃
ergo malū est. Hoc clauo r̄tundit nōnulloz excusatō
falsa et friuola qui cū locuti fuerūt ad libitū suū de ex=
moz suoz malis audet. si sep hoc obiurgent dicē
cetā q̄nq̄ q̄stant licet medaciū. se hoc fecisse nō mala
mīcōe nec aio cuiq̄ nocēdi et nullo ex inuidia. Et si
r̄uersū mīrogut. An q̄ ex simplicitate id egerit dilcōe

et aicicia et ad magnū pfectū ā comod absentiū et am
cīa dilcois et amīc sīg velīt ergā se qstū fieī laqīs
pulcritat utī capti et utilitī sūt. ut ul manifestū q qstū
cīa pferre mēdaciū ul ūbū iniquū et dolosū inuste
dixisse cōīi pximū fatēi cogā quor utrūq malū est.
Malū ig et valde malū mltm q; pctosū ē hoi ce pmp=
tū ad loquendū malū de absentibg cīa cetis mal q mde
sequ ārīscīt. Mens cū loqīt q audīcīū impedītur
a melioibg et salutaribg pgmod ex hor cīa invitū cū
cm ex post fuerit ornū et deo seruīed admīctem tedeūt
placent ul displiceat cīq quada qī viole q pīg intuīte
quisīt ul admisīt cīi mala qplacē. Q fugo qsilaig ē utī=
q loqui de bonis ā de pctis et mal qpīs q utī rodē dēte
tamino alios. Vox cīa de magī seruā mestiā qī mistā
mēdaciū et malū pīū augmtā. et adpte trīa ssī de=
triorē et pene i nllo exīstā ā alleuīet ut sīc fiat sup
modū pctūs pctm. qī vnū ā simplex pctm nō sufficia=
at in genīe ipīg loquētis. Q Veniamq nūc ad qtū
trīa vīg logī malū de alio ad fīnē sextū sī dīrē ex odio
ut inuidia est ssī pctm Et qī notabī p hor ledī fama
aliena et dū loquēs hor adūtit in sua qstīa ā adūtere
posse et debēt ē gīuīg pctm sepisse qī fuzū ā qī foret
estus cīamū in sex fē ut cīs gressiō icūmj cētle magni
cuuscūq. Dnum ē hor sua ē veissīa. Salub utrūq cō=
silīū ē ad vītād tā grauīe acē pctm ut hō discat et as=
suescat utra hoīes esse logī de absentibg sicut logīs ect si
ipi adessent et ssī na fīmonē de se qlatū audīret ste
q ut hō trīnōem dei ssī habeat p octus cordis qui utrūq
ubīq pns ē et cuiq ocīpīū loqīt. Nō aut sdū hor ect
cor intūē et iūdet tpe suo vnīcuīq iuxt opa sua. Oret
ergo mte ē quilibg ut ponat dns custodiam oi suo et
et audītes cauēat sibi ne sint pruriētes audīg ut de=
lectet eos audīē aliena mala Quia iuxt bti ꝑō veissi=
mā sentēcīaz. eque reus est qui detrahētē lubent audit

sicut ꝯ qui detrahit. ymo nonnūq; ampliꝰ ꝺāpnī ꝺetrahentis ꝺ̄ ꝑ ꝑsonā alterī occasionē. Si enī ipse nō libet audisse alter forsitā tacuisse. Et ut ampliꝰ ꝑtimescamꝰ tā pestiferū lugue vicium. Addituꝝ ē q; qui doctōres ipm nō solū appellant furtū ꝫ et homicidio ymo et ꝑfectū hāc ratōne. q; in homicidio occidit² corpꝰ vnū. In detractionis uēo vicio occidit² aie plures. Quia alia detrahentis et alie detractōem libet audiēciū. et quiq; ecā alia cui detrahit². Ꝛ̄ q; nonnūq; facilius satisfit ꝙ homicidio et furtu corporali ꝙ ꝙ ymo homicidio et furtu spuali ꝫ detractōne. Ꝛ̄dico q; in illis ꝙtibus dampnū ēternaliꝫ potest. et sic correspondēs cuicūda subsequi. Iuristis aut nequit. cui nō possit q̄stiō fi; homis occida mediate uel imediate detrahēs bona opinione et fama cui detraxit occidēt atq; furtiue bonū fame q̄ inter oīa alia corporalia et huic vite bō multiꝫ ē pciosū subtraxit. vnde et difficulter satisfacē ipso leso potest cui tñ iuxe bñ augustini dem petrꝫ nō dimittit² nisi restituat² ablatū. quo aut restituet cui ignoret q̄tū debz. Ꝛ̄ q; nūq; ecā petra istud vide² quodāmodo inhumanū et bestialius. q; lupinū. dr nāq; q; nisi q; misi nō comedit nec canis canē nec bestia alia² bestia sue speciei ꝫ bñ alteri. sola lupa excepta que ut aiunt cui fame pmit² lupū comedē nō verecūr. sic et detractor homo hoiem sue nature ēsortē tetri lupa rapacissima dentibꝰ detractionis rodē comedē et occidē nō erubescit. In hoc a lupa differēs. q; illa comedit canes irrentes. ipse aut quiq; canes fetentes et ia putrefactas. cui iam vi; nō tetru vīuꝫ ꝫ et dum ia mortuis debet maledictis detractōis infigit. Q; abhominandū malū et valde odiēdū. Bene ergo sapiēs vocat detractōes deo odibiles. cui tñ sēm sit de deo. Nichil odisti eoꝝ que fecisti. Insignū magne detestatōis haut dubiū

^ quot

pctī detractōib⁹. dicī deus odīe detractōes qui michi
odiē solz cor q̄ fcat. Aut ī stat dicē q detractōes nō sūt
fructuā sua. nō quidē ſm essenciā ſz ꝑ⁹ singlarē cor ma=
liciā Vnde et hac de causa btūs augℓ vir. sciā et vi=
ta utrāq ꝑclarissiq adultu detestaba⁹ hoc viciū ut ītra
uicsaz ubi qui⁹ deficili lingue petiū vaē bti gīgoī de di=
uite epulone sniam se ītimisset sz hec met ut in eiꝰ le=
genda invenī⁹ scīpta habēt Quisq amat deū absentē
rodē vitā. Hanc mesam nouit indignā fore sibi Et ut
facto applicaret q̄ scīpto sentiebat cū quida epō ut ibidem
legit⁹ ad eius mesa repsset inuente laxate lingue ꝑ detrac=
tionē absentiū aufert nisi cessaret ipē illa mes delē et
de mesa ī terrā vellet. Hinc etiā q ī lingiomū fundit oēs
ꝙsiderantes mlti ē in lingue vicio pendē aie pctm sam=
ctū cruciatū ꝓuidisse q̄ sūmo ī medio ingē q̄ loco et tpe suis
sequacibz silenciū certas penas in celū sanxiomū suaz
cōtēnūtēs adiectes Et claz ē experientia docēte
q̄ ubi cessā hec silencij observa⁹ artiq ibi ī lingio viget
laudabiliq et ꝑfectio. Porro q̄ custodia ois cuiꝰ
sit mētis ꝙ⁹ caueda mala ꝓtecta. specialē tñ h oportūa
ē ī lingios et sacēdotibz xpi quoz ora nō duplo ꝓcula=
tionibz sz dīnis die noctuq laudibz ī pleta esse debēt.
maxīe cūm q̄ illa tēplā sacrāt corpus et sagīs misteria
q̄ tpe ora q̄ quotidie tāgē habet. Idem male loq
volēs de alio. debz ꝓmū q̄sidēare se ipm. si nichil ē suaz.
et ꝙpos defectu. et quomō mdiget cūm q̄ mīe dei ne ca=
dat. sic ille cecid⁹ de quo loq mītedit. Imo ita silē et
forte plus q̄ mīte cecidisse nisi dīna gr̄a se ꝓseruasset.
Sed quippe ē stus a innocēs vbis suis. Pensēt quoq
si ipē esse in statu alioz ut alij fecerūt faciēt et q̄q pcm.
Ostenditē nāq prudēti q valde mltū ē data. difficile ē nō
peccāre. Imo singlāe dei dōmi tūe pctm posse vitāre. Nam
homo q̄ nō misi se et lingua sua ī gē lz ita sepiq deficit
cūm side se offerente. ut cadat ēa fragile ē pctm declinēt

et cetera mala nr̃ pt̃ qsẽ dñe sini ipig. qd rogo hñe estiãẽ pie
debelt de cetis. q̃ nõ solũ se ꝓ et alios multos diuẽdt et inia-
bilium mor ẽgẽ habet. Nanc si q̃ vistea pretulẽ et ficte-
ne trãsiuẽ in eos fuerit ꝙ hijs etibus si nõ oia puctua ad
rem dignũ. magis deuote orab ꝓ detractõe laccabit.
Fergrabi ũq; deo q̃ sein tuto collocab et ꝙcuiq; stribg.
ꝙ omes vnũ habẽt precm in cel. ta vrbis et mitis pcu-
lis. ecia nõ tabẽt ꝙ se ꝓ et ꝙ cõmuni salua exponẽt. Demũ
trãseat melulonimg sibi usurpãt dñi iudiciũ cũ nõ vet
iudicãt aliqm fruũ q̃ suo dño stat aut cadit. Stabt aũt po-
tig qm̃ potes est deus stabilire eũ. Hoc em̃ pie debz poag
ꝑsumn ꝙ ut qdẽpne. Talia em̃ inida i sẽpnis sacis sut.
et ex dictamẽ ecl pluia silia sut iuris ta dñi ꝙ hñtam
quibg hõ se uuare qt̃ ta pestifer vicii lugue poterit ꝑte
et mumẽ Crue et dilige debz attẽdẽ et aduẽ et i effm
deducẽ ne alias ficut sit q̃ est bom agt. aduẽtat ecia q̃
licet pene to̅ hnã gẽng pcto lugue gt̃ pcluti. pdu-
ci hñ sut qui debite inde qterca qsitca et satisfaciant.
ymo ꝑpuu nomulti adeo metis et oclis ceci. q̃ detrõnes.
adulacões. calumias. et cetras maifestas orõs damnãdas
nequicias nõ i putãt apud se ꝙ pctis. Quis foret de lacry-
mis lris iquisitoriũ videnti ut tuq; excusadi nitt aut
excusacõ nllaq habẽt de pcto. q̃ pchdolor lrãti et de-
ficti et quiq habiti i tugiosi sut. Imẽ q̃ merito debẽt
ne si abutan lugue sue bnficio ad deũ laudãd et ꝙm
saluãd expando q̃cssd. in extima mãte sua vi ꝙ i hore
da mortis hyora usus debuiq; ta nobil dom iusto dei iudici
subtrahã ru eo ꝓmagrie indigebut ad cõfitend peccata sua
et exponend necessitõs suas. et ad qmedadas alas suas.
deo et sctis suis et oi alas. longiq ꝙ mtedebamq et fo-
sita diuaq ꝙ debuerãq de vicio lugue disseruimq. ꝑ ne-
mini displiceat. nllq smist dijudicet. q̃ si bono fructu
est. cedet deo laq̃m nlli ingtepti ꝛc

Explicat questio nõbilis. de custodia lugue et corde bñ
ruminãda dẽ̃ lis vi magri Joh̃is gerson sac theo
doctoris et cancell pãsien

1987 von Schmidkonz in Regensburg restauriert, vgl. Restaurierungsprotokoll (in der Buchbinderei)

Handschr.
761

0 cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16
Inches 1 2 3 4 5 6
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17
Centimetres
Farbkarte #13
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Colo